

PLANUL DE DEZVOLTARE REGIONALA NORD-EST 2014-2020

Aprobat de CDR - 2015

Cuprins

Introducere 4

Capitolul 1 – Profil socio-economic al regiunii 8

1. Localizarea geografica 8

2. Cadrul natural al regiunii 15

3. Structura sistemului de asezari 33

4. Structura socio-demografica a populatiei 60

5. Infrastructura 96

6. Mediu 149

7. Economia regiunii 180

8. Turismul 224

9. Agricultura si dezvoltare rurala 257

Capitolul 2 - Analize SWOT 272

Capitolul 3 - Strategia de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 288

Capitolul 4 - Estimarea necesitatilor de finantare PDR Nord-Est 2014-2020 335

Capitolul 5 - Indicatori de realizare a obiectivelor strategiei 337

Capitolul 6 - Sistemul de implementare al Planului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 - 2020 347

Capitolul 7 - Monitorizarea Planului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 -2020 349

Capitolul 8 - Parteneriatul Regional 351

Capitolul 9 - Evaluarea ex-ante a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 376

Capitolul 10 - Sinteza Evaluarii Strategice de Mediu 380

Capitolul 11 - Lista indicativa de propuneri/idei de proiecte din regiunea Nord-Est pentru perioada 2014-2020 382

Bibliografie 412

Glosar de termeni – PDR NORD-EST 2014-2020 418

Introducere

Introducere

Planul de Dezvoltare Regionala Nord – Est 2014-2020 (PDR NE) a fost elaborat de catre Directia Planificare, Programare din cadrul Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, in conformitate cu metodologia comuna privind planificarea dezvoltarii regionale (elaborata de catre Ministerul Dezvoltarii Regionale si Administratiei Publice).

Aceasta metodologie a propus o abordare standardizata a exercitiului de planificare aferent dezvoltarii regionale, aplicabila tuturor regiunilor de dezvoltare, prin stabilirea unor cerinte comune privind dezvoltarea in parteneriat a documentelor de planificare regionala, agrearea unei structuri standard a planului si aplicarea in toate regiunile, pe tot parcursul procesului de planificare, a unor metode de cercetare comune (analiza unor indicatori standard socio-economici).

PDR NE asigura cadrul strategic si reprezinta instrumentul prin care regiunea, plecand de la analiza socio-economica regionala si avand drept cadru obiectivele tematice, prioritatile de investitii si actiunile cheie prevazute de proiectele de regulamente privind fondurile europene, isi promoveaza prioritatile si interesele in domeniul economic si social reprezentand in acelasi timp contributia regiunii la elaborarea Strategiei Nationale de Dezvoltare Regionala 2014-2020.

Elaborat intr-un larg cadru partenerial, PDR NE propune o noua abordare si anume, trecerea la noua generatie de politici integrate de dezvoltare, cu o puternica componenta de teritorialitate. Astfel, a fost vizata o mai buna corelare cu documentele strategice europene si nationale, precum si cu actiunile inscrise in politicile sectoriale de dezvoltare.

Fiind fundamentat pe o diagnoza detaliata, concretizata prin analiza socio - economica regionala si prin analizele SWOT, PDR NE ia in considerare nevoile majore ale regiunii si are in vedere valorificarea potentialul real de dezvoltare.

La elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 s-au avut in vedere o serie de principii fundamentale, respectiv:

- ✓ concentrarea si prioritizarea obiectivelor, urmarindu-se in acest fel eficacitatea utilizarii resurselor alocate
- ✓ coordonarea si corelarea diferitelor actiuni propuse, rezultand astfel o mai mare coerenta la nivel regional si un efect sinergic al acestor actiuni
- ✓ cuantificarea realizarii obiectivelor propuse prin utilizarea unor indicatori de performanta

Pentru o evaluare cat mai exhaustiva a nevoilor si a potentialului regiunii, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a organizat si derulat, serii de intalniri de lucru cu administratia publica locala din municipiile si orasele din Regiunea Nord-Est, precum si cu cele 6 Consilii Judetene. La baza acestor intaniri au stat materialele elaborate de catre Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est (fisa localitatii/judetului – material ce contine datele statistice colectate si centralizate pentru fiecare unitate administrative teritoriale, pe baza aplicatiei statistice Tempo, date si informatii statistice, chestionare completate de autoritatile publice locale), dar si o serie de date si informatii statistice existente la nivel local.

Totodata, au fost realizate doua studii care au vizat analiza situatia dezvoltarii urbane, respectiv identificarea disparitatilor de dezvoltare existente la nivelul regiunii. Obiectivul principal al acestor studii a fost de a contribui la fundamentarea procesului de planificare strategica a dezvoltarii Regiunii Nord-Est pentru perioada de programare 2014 – 2020, prin identificarea disparitatilor inter si intrajudetene, din punct de vedere economic, social, demografic, prin analiza aprofundata a nivelului actual de dezvoltare din mediul urban si rural, cat si identificarea investitiilor necesare pentru imbunatatirea situatiei prezente.

Prin activitatea desfasurata la nivelul Comitetului Regional de Planificare Nord - Est, a celor cinci grupuri tematice regionale (dezvoltare urbana, infrastructura regionala si locala, mediu de afaceri, eficienta energetica, comunitati defavorizate) si in cele sase grupuri de lucru subregionale (judetene) s-a urmarit implicarea actorilor relevanti pentru dezvoltarea regionala in toate etapele

procesului de planificare. Totodata, au fost avute in vedere si strategiile de dezvoltare ale judetelor, urmarindu-se o cat mai buna armonizare cu obiectivele si actiunile vizate de Unitatile Administrativ Teritoariale din Regiunea Nord - Est.

PDR NE se raporteaza in acelasi timp la evolutiile preconizate la nivel european si national, sintetizate in documentele de programare ale Comisiei Europene pentru perioada 2014-2020, in angajamentele internationale ale Romaniei si in strategiile nationale.

PDR NE contribuie la indeplinirea celor trei prioritati stabilite in **Strategia Europa 2020:** crestere inteligenta, crestere durabila, crestere favorabila incluziunii cat si a celor 11 obiective tematice. Astfel, exista premisele ca Regiunea Nord - Est sa fie permanent cuplata la procesele in desfasurare de la nivel european.

Din acest motiv, PDR NE isi propune pe de o parte sa continue interventiile strategice anterioare (dezvoltarea infrastructurii, sprijinirea capitalului uman), iar pe de alta parte propune interventii noi, inovatoare, precum extinderea infrastructurii broadband, realizarea planurilor de mobilitate urbana, protejarea biodiversitatii etc.

Totodata, ne propunem ca in perioada de programare 2014 – 2020 sa implementam si sa monitorizam acest document de planificare. Sub acest aspect, strategia de dezvoltare regionala este insotita de o paleta cuprinzatoare de indicatori de monitorizare si tinte aferente – elemente propuse de agentie si dezbatute, agreate si asumate de parteneriatul regional.

Mai mult, PDR NE cuprinde doua noi sectiuni ce se adreseaza celor doua faze ale managementului de plan: implementare, respectiv monitorizare.

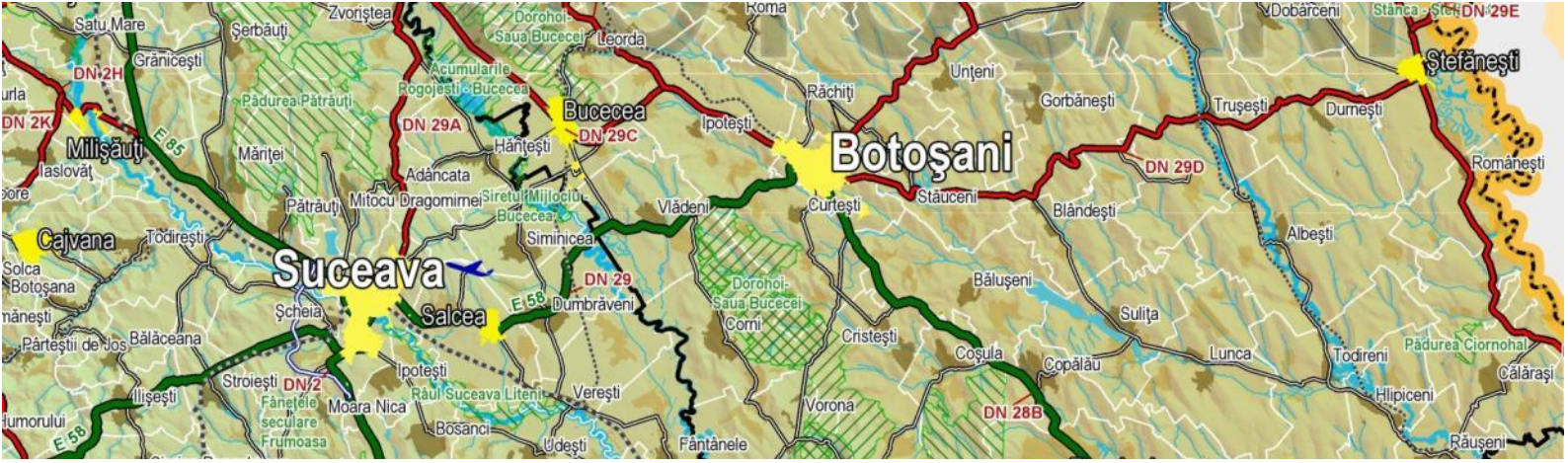
Un alt rezultat al procesului consultativ, derulat in perioada elaborarii PDR NE, il reprezinta **lista indicativa** a proiectelor prioritare, identificate pe baza nevoilor existente si a oportunitatilor de dezvoltare la nivel local, pentru care exista un acord partenerial al unitatilor administrativ teritoriale implicate in realizarea si implementarea acestora.

Prin urmare, va punem la dispozitie acest document, rezultatul unui intens si indelungat proces de documentare, analiza si sinteza, ce a avut la baza atat date, informatii statistice si prognoze furnizate de institutii financiare internationale (Fondul Monetar International, Banca Mondiala, organisme comunitare), institutii nationale (Institutul National de Statistica si Banca Nationala a Romaniei), documente strategice elaborate la nivel judetean si national, precum si informatii si studii puse la dispozitie de principalii actori regionali (administratii publice locale, mediul privat universitati, organisme non guvernamentale etc.).

Prin consultarea acestui amplu document, factorii interesati vor avea posibilitatea sa:

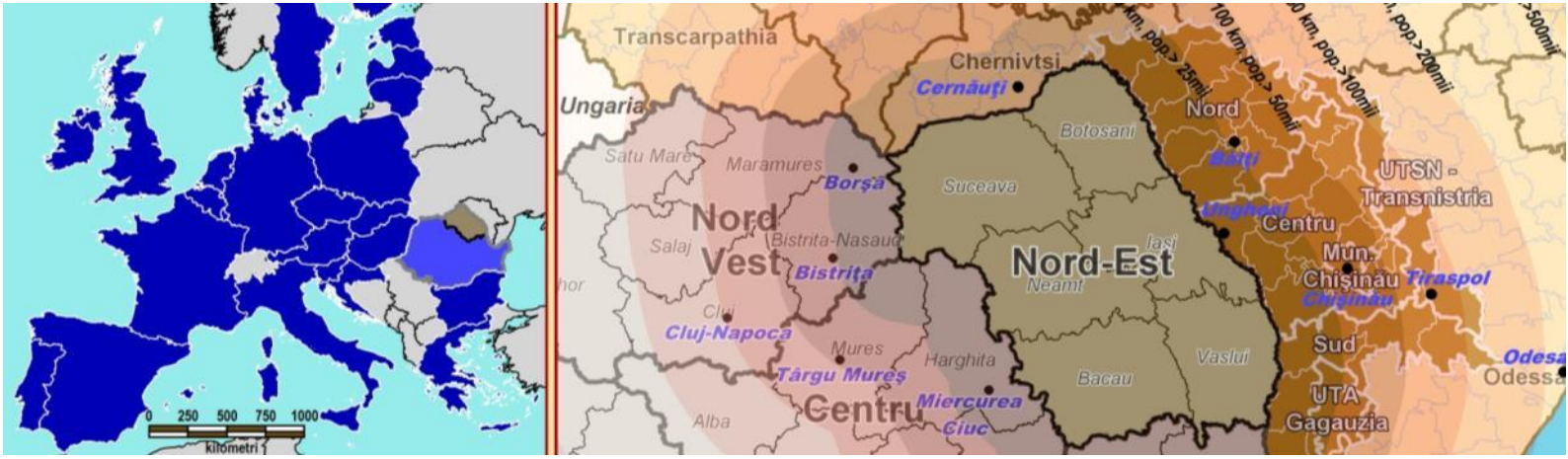
- cunoasca nevoile si oportunitatile de dezvoltare existente la judetean si regional;
- formuleze linii de actiune concrete in domeniile de competenta, la nivel local si judetean in deplina concordanta cu principalele directii de dezvoltare asa dupa cum au fost acestea identificate si formulate in Strategia de Dezvoltare a Regiunii Nord – Est 2014-2020 din cadrul Planului de Dezvoltare Regionala Nord Est 2014-2020;
- formuleze si sa implementeze proiecte care sa contribuie la reducerea disparitatilor si la valorificarea potentialului de dezvoltare a Regiunii Nord Est;

Multumim pe aceasta cale tuturor colaboratorilor de la nivel regional si local, care au contribuit la realizarea acestui document.

Capitolul 1

Profil socio-economic al regiunii

1.1

Localizarea geografica

Capitolul 1 – Profil socio-economic al regiunii

1. Localizarea geografica

Regiunea Nord-Est acopera zona de nord-est a tarii si este o parte a vechii regiuni istorice a Moldovei, fiind compusa din sase judete: Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava si Vaslui. Conform clasificarii Eurostat prin Nomenclatorul Unitatilor Teritoriale pentru Statistica (NUTS), judetele reprezinta nivelul NUTS 3, regiunea Nord-Est este incadrata pe palierul NUTS 2, impreuna cu celelalte regiuni de dezvoltare ale tarii, acestea fiind incluse, la randul lor, in unitati teritoriale statistice mai mari (NUTS 1). Astfel, regiunea Nord-Est face parte, alaturi de regiunea Sud-Est, din Macroregiunea 2. Cele patru Macroregiuni ale tarii formeaza teritoriul Romaniei, clasificat ca fiind pe palierul NUTS 0.

Unitate teritoriala	Suprafata totala (kmp)
Bacau	6.621
Botosani	4.986
Iasi	5.476
Neamt	5.896
Suceava	8.553
Vaslui	5.318
Regiunea Nord-Est	**36.850**

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, INS

Suprafata regiunii este de 3.684.983 hectare (36.850 kmp), reprezentand aproximativ 15,46% din suprafata Romaniei), cele mai intinse judete fiind Suceava, cu o suprafata de 8.553 kmp si Bacau cu 6.621 kmp.

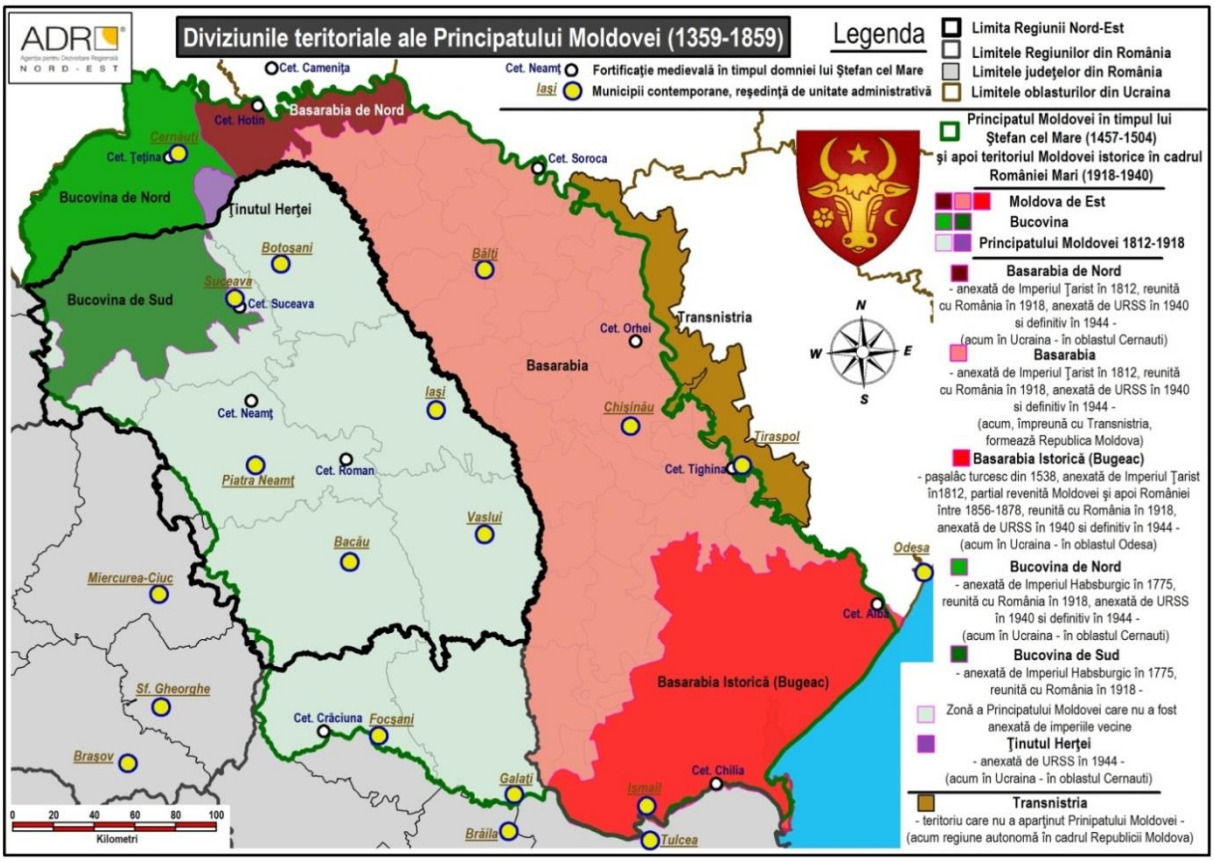
In regiune se afla localitatea situata la cea mai mare latitudine din Romania – Horodistea – 48º14'9''. Regiunea se desfasoara intre 48º15'N - 46º00'N latitudine nordica si 28º15'E - 24º56'E longitudine estica. Altitudinea maxima din regiune este de 2.100 m pe varful Pietrosul Calimani, situat la limita dintre judetele Suceava si Mures.

1.1. Istoricul regiunii

Regiunea istorica a Moldovei – fostul Principat al Moldovei (1359 - 1859) a atins maximul de expansiune in timpul domniei lui Stefan cel Mare (1457 - 1504), dupa care a pierdut de-a lungul timpului anumite regiuni (Bugeac in 1538 – redobandit partial in 1856, Bucovina in 1775, Basarabia in 1812).

Dupa unirea cu Tara Romaneasca (1859), Bugeacul este din nou pierdut (1878) in schimbul dobandirii Dobrogei de catre nou creata Romanie. Dupa Primului Razboi Mondial se realizeaza Marea Unire (1918), moment in care toate regiunile istorice ale Principatului Moldovei se reunesc in cadrul Romaniei Mari. In timpul celui de-al Doilea Razboi Mondial, Romania pierde nordul Bucovinei, Tinutul Hertei, Basarabia si Bugeacul in favoarea URSS incepand din 1940. Dupa razboi este recunoscuta definitiv anexarea acestor teritorii de catre URSS, iar dupa destramarea acesteia in 1991, nordul Bucovinei, Tinutul Hertei si nordul Basarabiei formeaza oblastul Cernauti, Bugeacul devine parte componenta a oblastului Odesa, ambele facand parte din Ucraina, iar restul Basarabiei formeaza, impreuna cu Transnistria[1] - Republica Moldova. In urma ultimei reorganizari teritoriale, din 1968, teritoriul ramas in Romania a fostului Principat al Moldovei a fost impartit in 8 judete: Botosani, Bacau, Iasi, Neamt, Suceava, Vaslui, Galati si Vrancea. Ultimele doua judete fac parte acum din Regiunea Sud-Est, celelalte 6 constituind Regiunea Nord-Est.

[1] o fasie ingusta de teritoriu situat la est de Nistru, care nu a facut parte din Principatul Moldovei

1.2. Frontiera Uniunii Europene

Geografic, regiunea se invecineaza la nord cu Ucraina (oblastul/regiunea Cernauti) – granita de 184,2 km lungime, la sud cu judetele Galati si Vrancea (Regiunea Sud-Est), la est cu Republica Moldova (regiunile Nord, Centru si Sud) – granita de 562,3 km lungime, iar la vest cu judetele Maramures si Bistrita-Nasaud (Regiunea Nord-Vest) si judetele Mures, Harghita si Covasna (Regiunea Centru).

Un aspect cheie al localizarii geografice al Regiunii Nord-Est este faptul ca se constituie in frontiera estica a Uniunii Europene, cu implicatii majore in ceea ce priveste securizarea punctelor de trecere a frontierei, avand o granita de 184,2 km lungime cu Ucraina (terestra si fluviala) si de 562,3 km cu Republica Moldova (in intregime fluviala – formata de raul Prut).

In regiune exista un singur punct rutier de trecere a frontierei catre Ucraina – Siret (SV) si unul feroviar – Vicsani (SV). Catre Republica Moldova exista patru puncte rutiere de trecere a frontierei - Radauti-Prut (BT), Stanca (BT), Sculeni (IS), Albita (VS) si doua feroviare - Ungheni (IS) si Falciu (VS), ultimul fiind momentan inchis.

Pe langa acestea, mai exista o serie de puncte de trecere a frontierei cu Ucraina, insa de mic trafic[2]:

- rutiere - Ulma (SV), Vicovu de Sus (SV), Racovat (BT);
- pietonale - Izvoarele Sucevei (SV), Climauti (SV), Vascauti (SV)

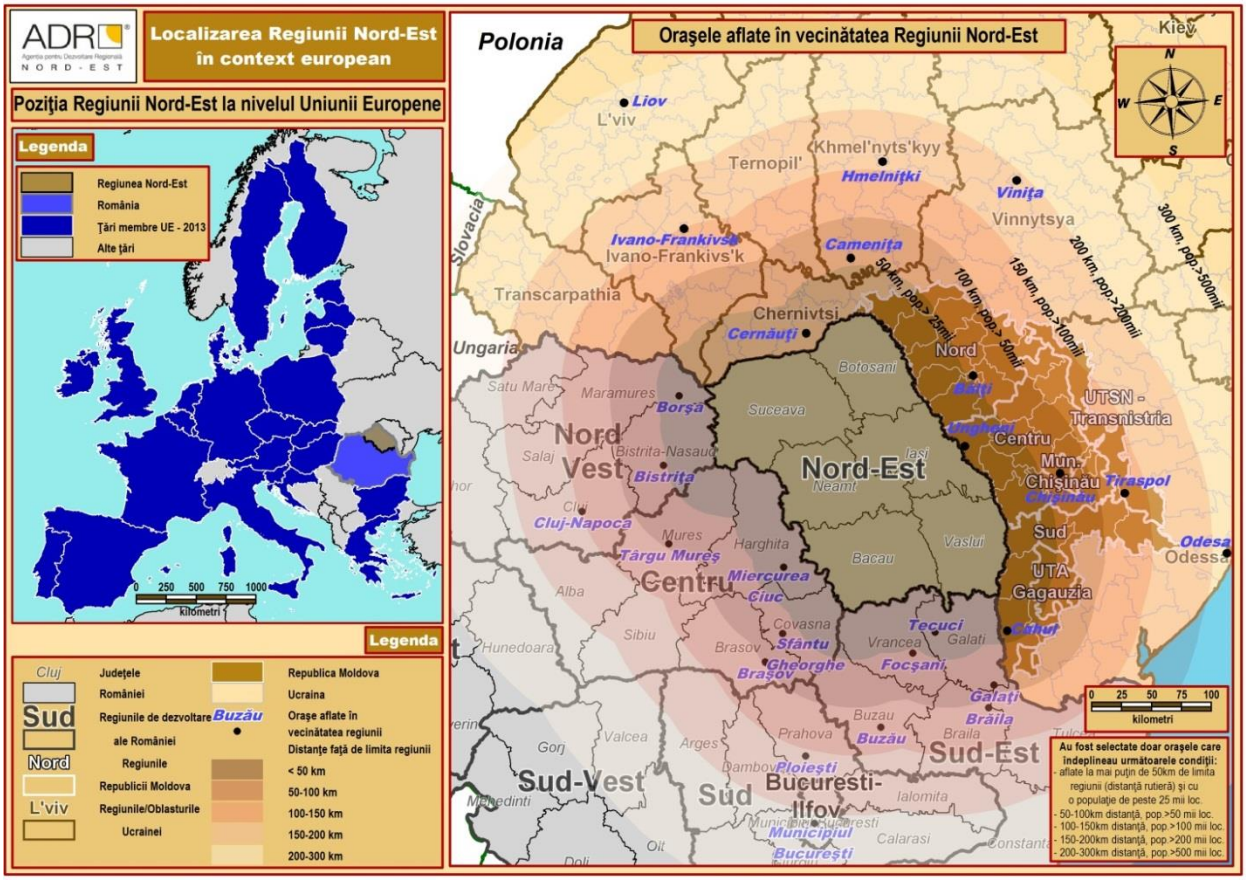
Localizarea la limita estica a Uniunii Europene confera regiunii un avantaj strategic din punct de vedere al cooperarii transfrontaliere cu Ucraina si Republica Moldova, in perspectiva apropierii acestora de structurile europene.

[2] doar pentru locuitorii din zona de frontiera

1.3. Vecinatati

Analizand localitatile urbane aflate in apropierea regiunii, se poate observa ca cel mai apropiat oras de dimensiuni mai mari aflat la mai putin de 50 de km de granita este Cernauti, cu aproximativ 259 mii locuitori. Astfel, prin punctele de trecere a frontierei Siret (rutier) si Vicsani (feroviar), se realizeaza o conexiune directa cu orasul ucrainian, iar fluxul de persoane si marfuri este permanent.

In ceea ce priveste localitatile urbane din Republica Moldova, cel mai apropiat oras fata de regiunea Nord-Est este Ungheni, situat chiar pe malul Prutului, avand conexiune directa doar feroviar cu Romania. Din punct de vedere rutier insa, acesta se afla la 25 km de puncul de trecere a frontierei Sculeni. In viitor se are in vedere reconstruirea podului rutier de la Ungheni, distrus in al doilea razboi mondial, pentru scurtarea drumului spre Chisinau, dar si pentru o dezvoltare economica a orasului Iasi spre est printr-o mai buna cooperare cu orasul Ungheni.

Cele mai mari orase din afara Romaniei situate relativ aproape de regiunea Nord-Est sunt Chisinau (capitala Republicii Moldova, situata la 130 km de granita si 145 km de municipiul Iasi), Lviv\Liov (cel mai mare oras din vestul Ucrainei – 729 mii locuitorii, cu o zona metropolitana insumand aproximativ 1,5 mil. locuitori, situat la 300 km de granita si 350 km de Suceava) si Odesa (cel mai mare port al Ucrainei si al treilea cel mai mare oras al tarii – peste 1 milion de locuitori, situat la 270 km de granita si 340 km de Iasi). Detalii cu privire la distantele si populatia oraselor apropiate se regasesc in ***Anexa: Orase aflate in vecinatatea Regiunii Nord-Est***.

1.4. Relatii transfrontaliere

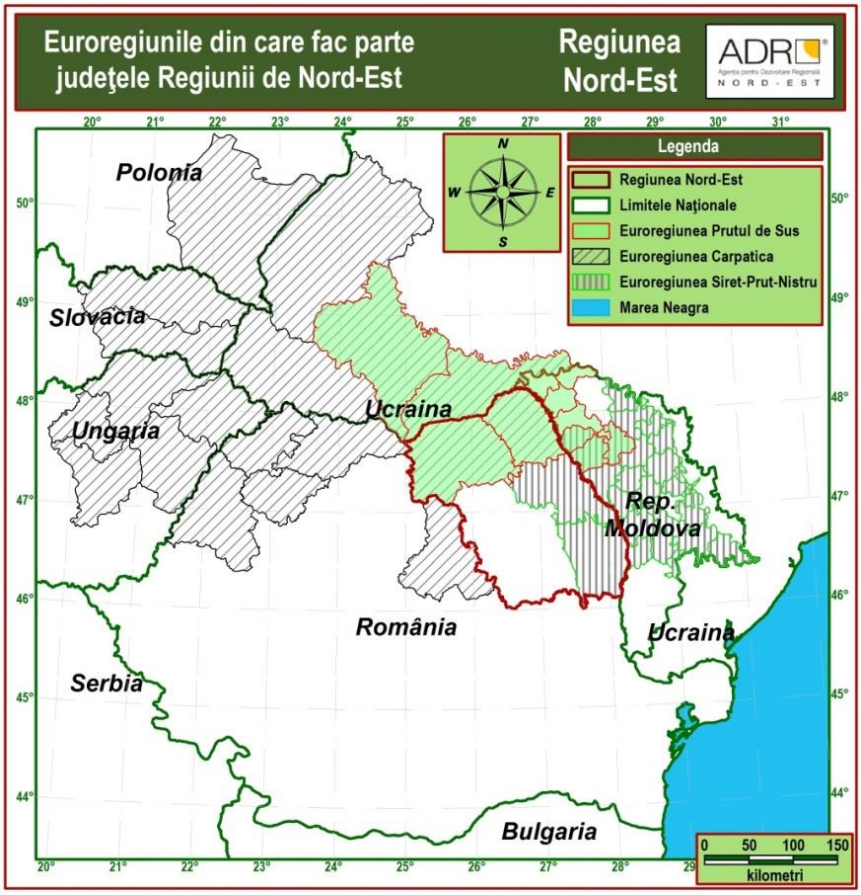
Euroregiuni

Judetele Suceava si Botosani fac parte din **Euroregiunea Carpatica**, care include unitati administrative din Polonia, Slovacia, Ungaria, Ucraina si Romania. Aceste doua judete se

invecineaza la nord cu oblastul Chernivtsi (Cernauti) din Ucraina. Celelalte judete din Romania care fac parte din aceasta euroregiune sunt Bihor, Salaj, Satu Mare, Maramures si Harghita.

Totodata, judetele Suceava si Botosani fac parte si din **Euroregiunea Prutul de Sus** alaturi de 7 raioane si municipiul Balti din Republica Moldova, oblastul Chernivtsi (Cernauti) si Ivano-Frankivsk din Ucraina.

Judetele Iasi si Vaslui fac parte din **Euroregiunea Siret-Prut-Nistru** alaturi de 21 de raioane din Republica Moldova.

Programul Operational Comun Romania-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013

SURSA: HTTP://WWW.RO-UA-MD.NET/

La nivel european a fost lansat pentru perioada 2007-2013 un program de incurajare a dezvoltarii comune a zonelor de granita, prin cooperarea dintre Romania si tarile cu care se invecineaza. Astfel, Programul Operational Comun Romania-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013 a avut un buget de 138 mil. euro, din care contributia celor trei tari a fost de aproximativ 8,25%. La acest program au participat in principal judetele Suceava, Botosani, Iasi si Vaslui din Regiunea Nord-Est, judetele Galati si Tulcea din regiunea Sud-Est, oblasturile Odesa si Chernauti din Ucraina si Republica Moldova in intregime. La acestea se adauga judetul Braila si oblasturile Ivano-Frankivska, Vinniytska, Ternopilska si Khmelnyitska din Ucraina, insa doar pentru proiecte soft.

Cooperarile dintre Regiunea Nord-Est si tarile cu care se invecineaza constituie un prim pas important in dezvoltarea relatiilor de schimb si a legaturilor culturale si economice cu acestea. Tinand cont de faptul ca atat Republica Moldova, cat si Ucraina au semnat Acordul de asociere cu Uniunea Europeana, pozitia Regiunii Nord-Est reprezinta un factor decisiv in sprijinirea dezvoltarii transfrontaliere si inlesnirea parcursului pe care tarile vecine il au de strabatut spre integrarea europeana, prin procese de dezvoltare a unor axe de transport coerente in partea de est a Europei, din care sa aiba de beneficiat si Regiunea Nord-Est.

Relatii bilaterale

Conform datelor INS, in perioada 2002-2012 se observa o tendinta ascendenta in ceea ce priveste valoarea exporturilor tarii noastre, atat catre Republica Moldova, cat si catre Ucraina, cu un episod de declin in 2009, cand multe economii ale lumii au fost afectate puternic de criza economica mondiala. Privind schimburile cu Republica Moldova, atat importurile, cat si exporturile urmaresc aceeasi tendinta pozitiva, importurile fiind semnificativ mai mici decat exporturile. In ceea ce priveste schimburile bilaterale cu Ucraina, se observa pentru importuri cicluri de 3-4 ani de crestere, urmate de o scadere brusca, dupa care din nou o crestere, insa, incepand din 2008 bilantul dintre exporturi si importuri a fost aproape in fiecare an pozitiv. In acest context putem aprecia ca relatiile pe care Romania le are cu Ucraina si Republica Moldova genereaza avantaje economice, iar cooperarea transfrontaliera poate fi dezvoltata in perspectiva extinderii Uniunii Europene catre est.

1.5. Aspecte cheie

- × Tarile vecine (Ucraina si Republica Moldova) nu fac parte din Uniunea Europeana, fapt ce ingreuneaza dezvoltarea unor axe de transport coerente la nivel European, din care sa aiba de beneficiat si Regiunea Nord-Est;
- × Lipsa unei conexiuni rutiere intre Romania si Republica Moldova in dreptul orasului Ungheni;

- ✓ Regiunea Nord-Est se afla amplasata pe granita de est a Uniunii Europene, 184,2 km reprezentand granita cu Ucraina (terestra si fluviala) si 562,3 km granita cu Republica Moldova (in intregime fluviala – formata de raul Prut), existand relatii culturale si istorice cu tarile vecine;
- ✓ In regiune exista un punct de trecere a frontierei rutier si unul feroviar spre Ucraina si 4 puncte de trecere a frontierei rutiere si unul feroviar spre Republica Moldova;
- ✓ Cel mai apropiat oras de dimensiuni mai mari aflat la mai putin de 50 de km de granita este Cernauti (259 mii locuitori), iar orasele de peste 500 mii locuitori aflate in vecinatatea regiunii sunt: Chisinau (672 mii) – 130 km, Bucuresti (1,9 mil.) – 230 km, Odesa (1 mil.) – 270 km, Lviv (729 mii) – 300 km;
- ✓ Patru dintre judetele regiunii fac parte din trei Euroregiuni transfrontaliere;
- ✓ Programul Operational Comun Romania-Ucraina-Republica Moldova 2007-2013 a inclus in aria de eligibilitate si 4 judete din Regiunea Nord-Est;
- ✓ Semnarea acordului de asociere cu UE a Republicii Moldova si a Ucrainei constituie o posibilitate de dezvoltare a Regiunii Nord-Est prin intensificarea colaborarilor cu tarile vecine;
- ✓ Tendinta ascendenta a exporturilor, atat cu Ucraina, cat si cu Republica Moldova.

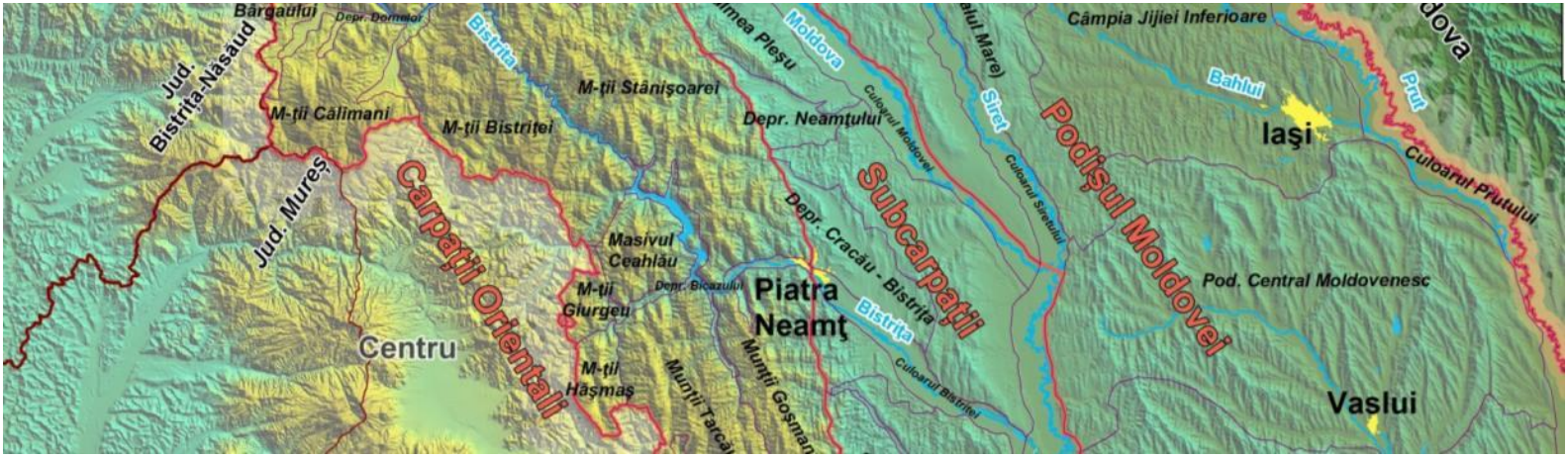
1.6. Anexe

Anexa: Orase aflate in vecinatatea Regiunii Nord-Est[3]

	Romania		Ucraina		Republica Moldova	
	Oras\Municipiu (populatie 2011)	**Distanta**	**Oras\Municipiu** (populatie 2011)	**Distanta**	**Oras\Municipiu** (populatie 2011)	**Distanta**
sub 50 km distanta si peste 25.000 de locuitori	**Borsa** (27 mii) **Focsani** (79 mii) **Miercurea-Ciuc** (39 mii) **Tecuci** (35 mii)	37 km 50 km 39 km 26 km	**Cernauti** (259 mii)	37 km	**Cahul** (41 mii) **Ungheni** (38 mii)	30 km 25 km
50 - 100 km distanta si peste 50.000 de locuitori	**Bistrita** (75 mii) **Braila** (180 mii) **Brasov** (253 mii) **Galati** (249 mii) **Sfantu-Gheorghe** (56 mii)	52 km 100 km 90 km 83 km 67 km	**Kamianets-Podilski (Camenita)** (103 mii)	72 km	**Balti** (145 mii)	65 km
100 - 150 km distanta si peste 100.000 de locuitori	**Buzau** (115 mii) **Targu-Mures** (134 mii)	122 km 140 km			**Chisinau** (672 mii) **Tiraspol** (136 mii)	130 km 145 km
150 - 200 km distanta si peste 200.000 de locuitori	**Cluj-Napoca** (325 mii) **Ploiesti** (210 mii)	160 km 190 km	**Hmelnitki** (265 mii) **Ivano-Frankivsk** (226 mii) **Vinnita** (372 mii)	170 km 170 km 200 km		
200 - 300 km distanta si peste 500.000 de locuitori	**Bucuresti** (1,9 mil)	230 km	**Lviv** (729 mii) **Odesa** (1 mil)	300 km 270 km		
300 - 500 km distanta si peste 1 milion de locuitori			**Kiev** (2,8 mil)	450 km		

Sursa: institutele nationale de statistica ale Romaniei, Ucrainei, Republicii Moldova si Transnistriei

[3] distante rutiere, de la cel mai apropiat punct de trecere a frontierei – pentru Ucraina si Republica Moldova - sau de la cel mai apropiat punct rutier de la limita regiunii – pentru Romania

1.2

Cadrul natural

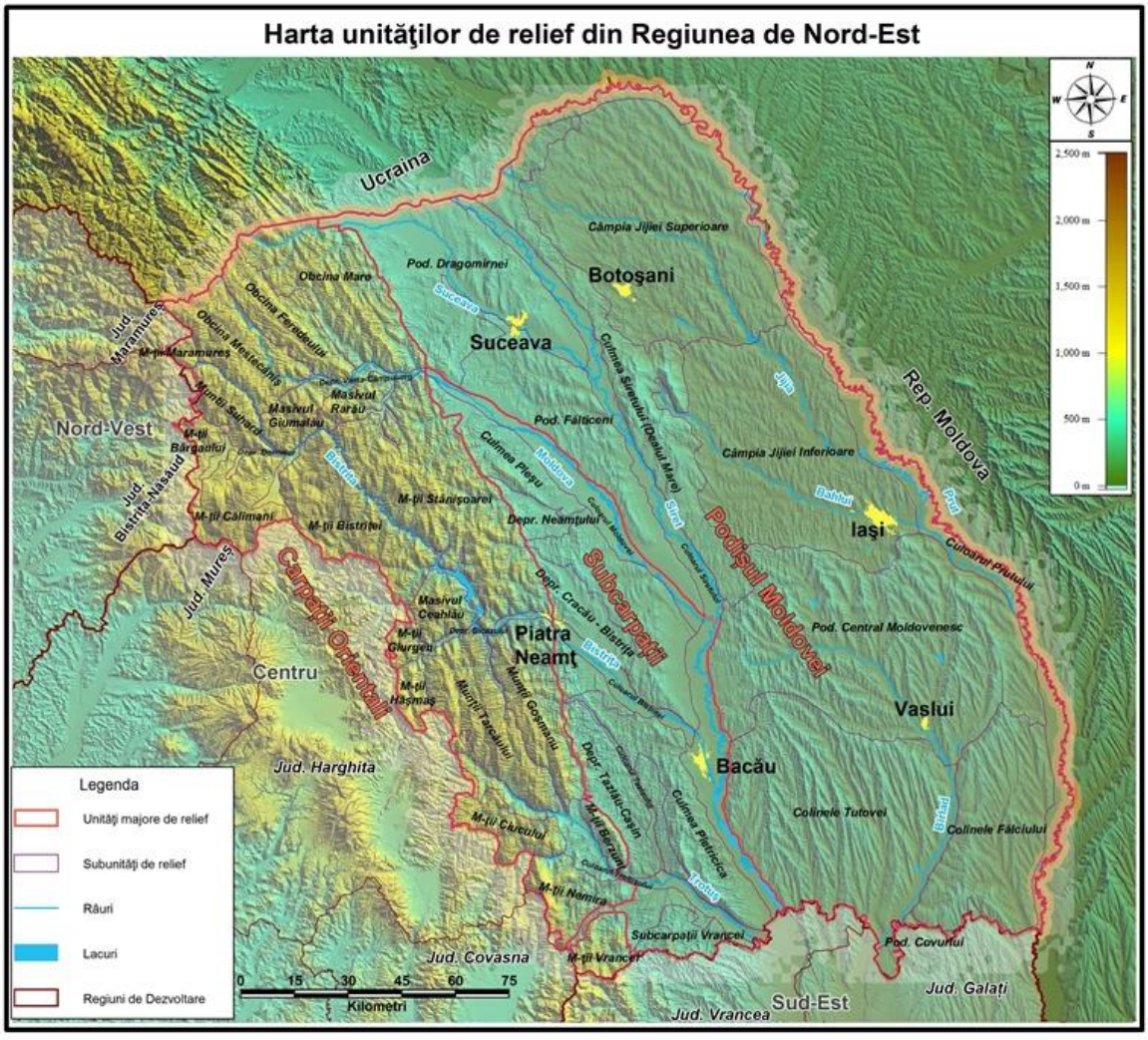
2. Cadrul natural al regiunii

Beneficiind de o bogata traditie istorica, culturala si spirituala, regiunea imbina in mod armonios traditionalul cu modernul si trecutul cu prezentul, potentialul acesteia putand fi folosit pentru dezvoltarea infrastructurii, a zonelor rurale, a turismului si a resurselor umane.

2.1. Relief

Din punct de vedere al formelor majore de relief, regiunea este impartita in 3 zone: zona montana carpatica in vest, ocupand 28% din teritoriu, zona subcarpatica in partea mediana spre sud, cu 12% din teritoriu si zona de podis in est, ocupand cea mai mare suprafata – 60% din teritoriu. Judetele Botosani, Iasi si Vaslui se afla integral in aceasta ultima zona.

Zona montana este caracterizata de cele trei aliniamente geologice care creeaza un peisaj diferit de la o zona la alta. Aliniamentul vestic, reprezentat in aceasta regiune doar de muntii Calimani – 2100 m, ofera un peisaj vulcanic specific, prin prezenta conurilor si craterelor vulcanice. Aliniamentul central, format din roci dure, cristaline, este caracterizat printr-un relief sters, monoton, exceptie facand muntii Rarau – 1651 m si Hasmas – 1792 m unde, datorita activitatii geologice au aparut elemente spectaculoase precum Pietrele Doamnei, Piatra Soimului sau Piatra Singuratica, obiective care sporesc potentialul turistic al zonei.

Ultimul aliniament, situat in partea estica a Carpatilor Orientali, este alcatuit din strate sedimentare cutate si ofera un peisaj de culmi domoale, dintre care se remarca Obcinile Bucovinei – cu altitudini de pana in 1500 m, faimoase datorita monumentelor istorice aflate in zona si a statiunilor turistice. Tot din acest aliniament face parte si muntele Ceahlau – 1907 m, considerat

muntele simbol al Moldovei, important punct turistic prin prezenta statiunii Durau, a cascadei Duruitoarea, a varfului Toaca, dar si a lacului de acumulare Izvorul Muntelui din partea de est.

Subcarpatii au inaltimi medii de 400-500 m (max. 911 m - Culmea Plesu) si inconjoara muntii ca un brau, incepand la sud de raul Moldova. Acestia se despart de zona montana printr-o serie de depresiuni traversate de raurile Bistrita si Trotus.

Zona de podis caracterizeaza partea de est a regiunii si este subdivizata in Podisul Sucevei in zona central nordica, Podisul Barladului in sud-est si Campia Moldovei in nord-est. Podisul Sucevei este parcurs de raurile Siret, Suceava si Moldova si este caracterizat printr-un relief neuniform de dealuri scunde si depresiuni, Podisul Barladului este puternic influentat de actiunea eroziva a raului Barlad si a afluentilor sai, generand vai orientate nord-sud, iar Campia Moldovei este denumita astfel datorita functiei agricole importante, relieful fiind insa dominat de dealuri scunde.

O sectiune longitudinala asupra regiunii, se prezinta sub forma unei pante care coboara dinspre Vest spre Est, cu numeroase variatii datorita fragmentarii reliefului.

Fragmentarea reliefului si vaile orientate nord-sud creaza dificultati in organizarea legaturilor rutiere intre localitatile din vestul judetului Vaslui si din estul judetului Bacau, fiind putine drumuri transversale, cu trasee sinuoase, care nu permit o conectivitate buna cu principalele orase din apropiere (Bacau, Vaslui, Barlad).

2.2. Clima

Diferitele tipuri de relief creeaza zone climatice cu diferente semnificative intre cele muntoase si cele de deal si de campie.

Zona montana este influentata in nord de masele de aer scandinavo-baltice, iar pe directia vest-est de masele de aer oceanice transportate de Vanturile de Vest care duc la o crestere a precipitatiilor medii anuale pana la 1200 mm in Ceahlau. Climatul este de tip montan per ansamblu cu temperaturi medii anuale de 7ºC la 1000 m, fiind prezent insa si climatul alpin la peste 1800 m cu temperaturi medii anuale de 0ºC.

In zona subcarpatica predomina circulatia aerului pe directia nord-vest – sud-est, pe vaile principalelor rauri, patrunzand uneori si crivatul dinspre nord-est. In depresiunile subcarpatice se produc iarna inversiuni termice, iar primavara fenomene de tipul foehnului. Temperaturile medii anuale cresc de la nord spre sud, situandu-se in jurul valorii de 8-9ºC, iar precipitatiile nu depasesc 700 mm/an.

Zona de podis este caracterizata in est prin influente continentale estice, aride, cu temperaturi medii anuale de 9-10ºC si precipitatii de 400-500 mm/an, iernile fiind reci, fiind prezent si crivatul, iar verile foarte calduroase si secetoase. In nord temperaturile medii anuale scad pana la 6ºC, insa precipitatiile cresc pana la 800 mm, fiind resimtite influente baltice.

2.3. Reteaua hidrografica

Regiunea este strabatuta de opt cursuri importante de apa, care dreneaza teritoriul pe directia Nord-Sud, intreaga hidrografie apartinand bazinului hidrografic al Siretului (42.890 kmp) si al Prutului (10.990 kmp). Acesta din urma, reprezinta granita naturala cu Republica Moldova, pe o distanta de cca. 562,3 km.

O parte dintre cursurile de apa ale regiunii au beneficiat de ample lucrari de amenajare si regularizare. Pe raul Bistrita s-a amenajat inca din anii '70 o "salba" de sapte hidrocentrale si cel mai mare lac de acumulare al regiunii - Izvorul Muntelui, cu un volum la nivel normal de retentie de 1.130 mil.mc. In judetul Neamt, se afla si cel mai mare lac de baraj natural din Romania – Lacul Cuejdel, cu o suprafata de cca. 15 ha. In judetele Botosani si Iasi se afla numeroase lacuri antropice, formate prin bararea vailor, care constituie o caracteristica a teritoriului campiei colinare a Jijiei.

Date privind calitatea apelor de suprafata si subterane se gasesc in capitolul 6 – Mediu.

2.4. Apele subterane

Apele freatice din zona montana sunt considerate ape dulci, potabile, cu grad de mineralizare diferita in functie de substratul geologic. Astfel putem intalni de la mineralizare foarte mica - sub 0,1 g/l, pana la mineralizare de 1 g/l, obtinandu-se prin valorificare economica apa minerala in localitatile Dorna Candrenilor, Fundu Moldovei, Vatra Dornei, Paltinis – judetul Suceava, Tosorog, Bicazul Ardelean – judetul Neamt, iar in zona de podis la Iasi. Pe langa acest tip de ape, mai exista si ape divers-mineralizate si mofete – Slanic Moldova, ape sulfuroase – Dranceni, jud. Vaslui, Nicolina, Strunga, jud. Iasi.

In regiunea de Nord-Est sunt prezente 10 cursuri de apa subterana, 5 apartinand bazinului Siret si 5 apartinand bazinului Prut, dintre care 2 sunt de adancime, iar 2 sunt clasificate ca avand o stare proasta. Apa provenita din subteran este folosita la alimentarea cu apa a populatiei, pentru industrie sau zootehnie, principalii poluatori ai acestora fiind cei industriali si agricoli. In ***Anexa: Harta cursurilor de apa subterane freatice si de adancime*** se poate observa distribitia acestora in teritoriu.

2.5. Fauna si flora

Din punct de vedere biogeografic, fauna si flora regiunii de Nord-Est fac parte din regiunea alpina in partea de vest (vestul judetelor Suceava, Neamt si Bacau), regiunea continentala in partea centrala si de nord-est (estul judetelor Suceava, Neamt si Bacau, judetele Botosani, Iasi si partial judetul Vaslui) si regiunea stepica in estul si sudul judetului Vaslui.

Existenta diferitelor specii de plante si animale, precum si prezenta diferitelor habitate specifice, a dus la crearea unor arii de protectie fie a **habitatelor** – protejand si specii de flora si fauna salbatica de interes comunitar, altele decat pasarile (**Natura 2000 - SCI**), fie doar a pasarilor - **avifaunistice** (**Natura 2000 - SPA**).

Dintre speciile desemnate ca fiind prioritare la nivelul Uniunii Europene, in Regiunea de Nord-Est se intalnesc urmatoarele:
- mamifere – lup (Canis lupus), urs brun (Ursus arctos), zimbru (Bison bonasus)
- nevertebrate - pustnicul, gandacul sihastru (Osmoderma eremita), croitor de fag (Rosalia alpina), fluturele testos (Nymphalis vaualbum), fluturele tigru de Jersey (Callimorpha quadripunctaria)
- plante - clopotel (Campanula serrata)

In ceea ce priveste specia zimbru (Bison bonasus), au puse in libertate pana acum (octombrie 2014) 17 exemplare incepand din martie 2012 de catre rezervatia de zimbri de la Parcul Natural Vanatori-Neamt.

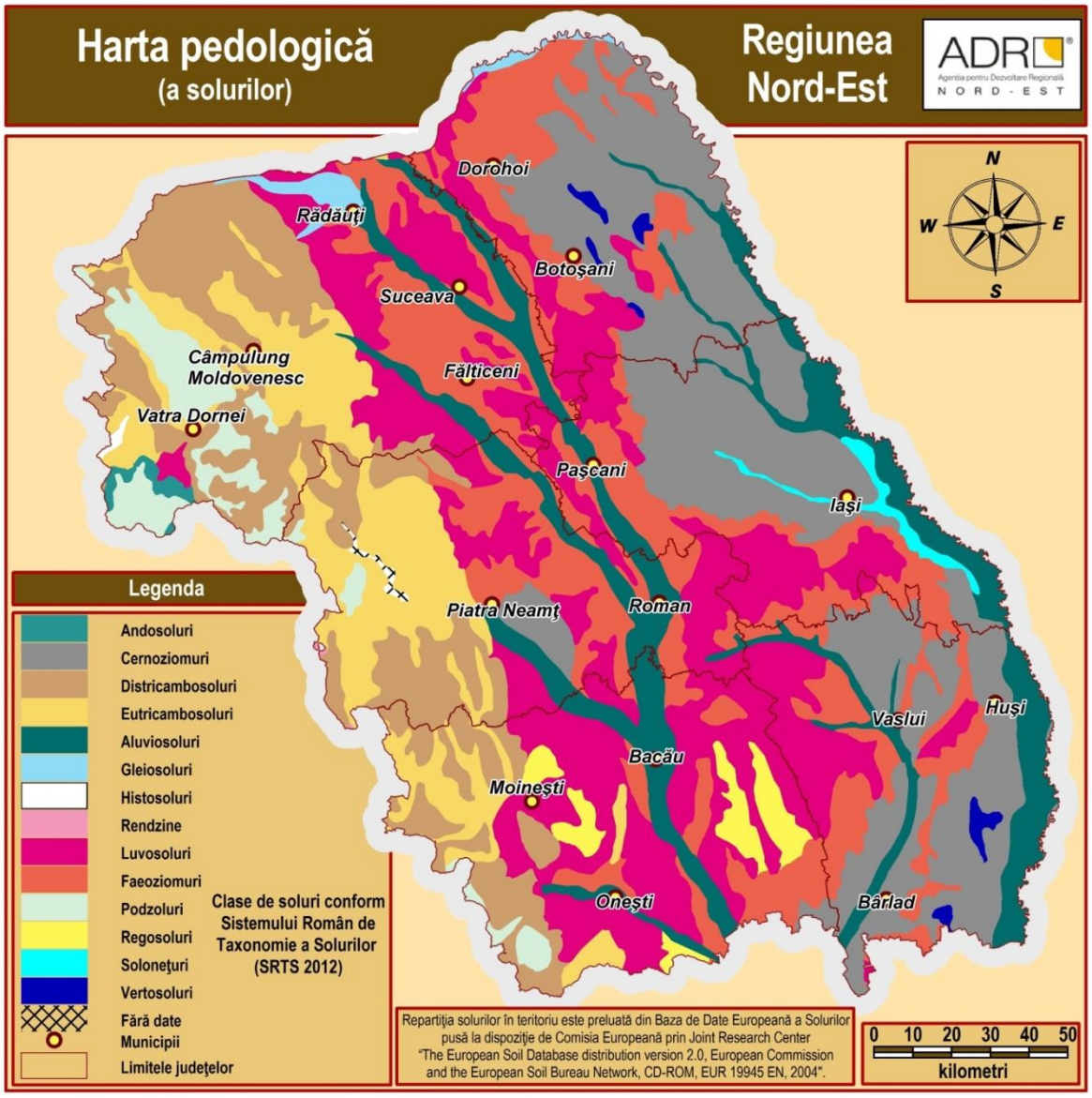
Conform datelor Raportului privind starea mediului in Regiunea de Dezvoltare Nord-Est 2009, se observa (vezi ***Anexa: Repartitia florei si faunei de interes comunitar si national pe judete, tipuri si stare de conservare***) ca exista numeroase specii din fauna salbatica de interes comunitar si national care sunt rare sau periclitate, in special in judetele Iasi si Neamt. Cele mai multe specii ale florei si faunei de interes comunitar si national din regiune se afla intr-o stare favorabila de conservare, fapt ce subliniaza importanta pastrarii arealelor naturale in care acestea traiesc, punand totusi accent pe actiuni de conservare a speciilor vulnerabile, periclitate sau rare.

Exista, de asemenea si o serie de specii de plante si animale care pot fi valorificate economic, fiind incluse pe liste privind autorizatii de recoltare, respectiv vanatoare (conform ordinului nr.410/2008). Intre aceste specii se numara:
- plante: Soc, Paducel, Maces, Tei, Ghebe, Hribi, Galbiori, Bureti, Fragi, Coacaz, Mar, Visin, Cais, Par, Urzica, Sunatoare, Afin, Rostopasca, Alun, Zmeur, Mur, Coada soricelului etc.
- mamifere: Caprior (Capreolus capreolus), Cerb comun (Cervus elaphus), Mistret (Sus scrofa), Viezure (Meles meles), Vulpe (Vulpes vulpes), Jder de copac (Martes martes), Capra neagra (Rupicapra rupicapra), , Hermelina (Mustela erminea), Dihor (Putorius putorius), Nevastuica (Mustela nivalis), dar si Pisica salbatica (Felis silvestris), Urs brun (Ursus arctos), Ras (Lynx lynx) si Lup (Canis lupus), cu specificatia ca aceste specii din urma sunt strict protejate si pot fi vanate doar prin derogare prin ordin al autoritatii publice centrale pentru protectia mediului.

- pasari: Cocos de munte (Tetrao urogallus), Porumbel de scorbura (Columba oenas), Rata mare (Anas platyrhynchos), Sitar de padure (Scolopax rusticola), Cioara de semanatura (Corvus frugilegus), Cotofana (Pica pica), Turturica (Streptopelia turtur), Ierunca (Bonasa bonasia), Prepelita (Coturnix coturnix), Ciocarlie (Alauda arvensis), Graur (Sturnus vulgaris), Becatina comuna (Gallinago gallinago), Gaita (Garrulus glandarius), Sturz cantator (Turdus philomelos), Lisita (Fulica atra), Gasca de vara (Anser anser), Gainusa de balta (Gallinula chloropus), Fazan (Phasianus colchicus) etc.

2.6. Resursele solului

Invelisul pedogeografic este deosebit de variat datorita conditiilor geomorfologice, climatice si substratului geologic. Clasificarea pe clase si tipuri de sol este conforma Sistemului Roman de Taxonomie a Solurilor (SRTS 2012), fiind folosita Baza de Date Europeana a Solurilor (2004).

In zona carpatica sunt prezente urmatoarele tipuri de soluri:

- **Rendzine** – materiale calcaroase scheletice, formate pe calcare, gipsuri, gresii sau conglomerate calcaroase. Potential productiv scazut, bogate in humus (4-8%) si nu poseda capacitate ridicata de retinere a apei si a elementelor nutritive. Sunt utilizate pentru pasuni, fanete sau paduri in zonele montane.
  - In arealul Cheile Bicazului.

- **Eutricambosoluri** – se intalnesc in zonele de culmi si versanti, terase sau lunci inalte, la altitudini de pana la 1300 m, dezvoltate pe roci bogate in baze: argile, marne, sisturi argiloase sau marnoase, gresii calcaroase, luturi, calcare etc. Textura variaza de la luto-nisipoasa la luto-argiloasa, rezultand un regim aerohidric satisfacator, iar continutul de humus variaza intre 3 si 10%, cu o aprovizionare buna cu elemente nutritive. Sunt utilizate pentru diferite culturi de camp: grau, porumb, floarea soarelui, cartof, pomicultura si vita de vie, iar in zonele inalte pentru paduri de fag si rasinoase. Pe terenurile inclinate pot aparea procese de eroziune.
  - In zona montana – muntii Stanisoarei, Ciucului, Ceahlau, Tarcau, Hasmas, Rarau etc.
- **Districambosoluri** – raspandite in arealele montane, intre 600 si 1200 m, formate pe depozite de panta rezultate in urma dezagregarii si alterarii sisturilor cristaline sau granitelor. Are un regim hidric satisfacator, permeabilitate ridicata si capacitate scazuta de retinere a elementelor nutritive. Este un sol acid, cu un continut de humus de 5-8%, ajungand si la 20%, utilizat in special pentru plantatii de arborete, paduri (amestec si rasinoase), fanete sau pasuni.
  - In zona montana – Obcina Mare, Feredeu, Suhard, Bistritei, Tarcau, Gosmanu, Ciuc, Nemira
- **Podzoluri -** la altitudini de peste 1800 m, pe relief de culmi largi, versanti slab inclinati, formate pe roci cu un caracter acid: gresii, conglomerate, sisturi cristaline, roci magmatice. Sunt slab aprovizionate cu elemente nutritive si au o activitate biologica scazuta, fiind utilizate pentru paduri de molidisuri si pajisti naturale.
  - In zona montana – Calimani, Mestecanis, Bistritei, Ciuc, Nemira, Ceahlau, Giumalau.
- **Andosoluri -** formate pe roci vulcanice (blocuri, tufuri, cenusa vulcanica, dacite, riolite, andezite), avand o capacitate ridicata de retinere a apei si o permeabilitate mare. Poate fi utilizat pentru paduri (molid si brad), pasuni si fanete.
  - In arealul muntilor vulcanici – Calimani

In zona subcarpatica si de deal se regasesc urmatoarele clase de sol:

- **Regosoluri** – sol slab conturat, cu textura variata, sarac in humus (1-2%) si substante nutritive. Corespunde natural unor pajisti de slaba calitate. Pot fi utilizate pentru viticultura si pomicultura.
  - Partea centrala si estica a judetului Bacau – Colinele Tutovei, Dealurile Solont, Berzunti si Zabrataul.
- **Luvosoluri** – raspandite in zonele de dealuri si podis, dezvoltate pe roci sedimentare (luturi, argile, gresii, conglomerate, nisipuri), sau pe materiale rezultate in urma proceselor de dezagregare si alterare a rocilor magmatice si metamorfice, vegetatia naturala fiind alcatuita din paduri de gorun si amestec. Prezinta proprietati aerohidrice nefavorabile, cu un continut de humus scazut (1,5-2,5%) si slab aprovizionate cu elemente nutritive, avand fertilitate scazuta pentru majoritatea plantelor de cultura.
  - In partea vestica si centrala a Podisului Dragomirnei, zona subcarpatica, nordul Colinelor Tutovei, vestul Podisului Central Moldovenesc, Culmea Siretului (Dealu Mare).

Aceste tipuri de sol cu fertilitate scazuta, sarace in humus si substante nutritive, ar necesita masuri de ameliorare complexe, precum si utilizarea de ingrasaminte organice pentru sporirea productiei

- **Faeoziomuri** – ocupa areale cu clima mai umeda decat cernoziomurile, vegetatia naturala fiind reprezentata de paduri de foioase. Sunt formate pe loess, luturi, argile sau marne. Prezinta o textura lutoasa sau luto-argiloasa, cu un continut de humus inte 3 si 4,5%. Avand o fertilitate buna, sunt utilizate pentru cereale, cartof, sfecla de zahar, viticultura, pomicultura, dar si pentru pasuni sau padure.
  - Zonele mai inalte situate de o parte si de alta a culoarelor raurilor Siret, Moldova, Suceava, N Campiei Jijiei, Podisul Central Molodvenesc, Colinele Tutovei, Zona Subcarpatica de nord, Podisul Dragomirnei si Podisul Falticeni.
- **Vertosoluri -** formate pe depozite argiloase, avand permeabilitate redusa, sunt compacte, grele si se lucreaza foarte greu, fapt ce constituie un factor restrictiv pentru majoritatea plantelor de cultura. Sunt utilizate pentru culturi de grau, porumb, floarea soarelui, dar si pentru pasuni si fanete.
  - In Dealurile Falciului si in Campia Jijiei Superioare.

In zonele joase (campia Jijiei), in depresiuni si in luncile raurilor putem intalni urmatoarele tipuri de soluri:

- **Aluviosoluri** – format pe depozite fluviatile, fluvio-lacustre sau lacustre recente, de cel putin 50 cm grosime. In zone in care nu mai sunt sub influenta frecventa a inundatiilor (drenate, indiguite). Regim aero-hidric favorabil, continut de humus 2-3%. Favorabil pentru grau, ovaz, floarea soarelui, porumb.
  - Luncile raurilor – Siret, Prut, Trotus, Bistrita, Moldova, Suceava, Jijia
- **Cernoziomuri** – raspandit pe suprafete plane sau usor inclinate, sub 550 m altitudine. Sunt formate in general pe loess, dar si pe depozite argiloase. Bogat in humus (2,5-6%), cu proprietati hidrice si de aeratie bune si bogat in elemente nutritive, avand fertilitatea naturala cea mai ridicata. Un factor limitativ il poate constitui deficitul de umiditate in perioada de vegetatie a culturilor.
  - Partea estica a regiunii – Campia Jijiei superioare si inferioare, SE Podisului Central Moldovenesc, Dealurile Falciului, E Colinelor Tutovei, Depresiunea Cracau-Bistritei.
- **Gleiosoluri** - formate in special pe depozite fluviatile sau fluvio-lacustre cu textura lutoasa sau luto-argiloasa, principalul factor de formare fiind prezenta apei freatice la mica adancime (1-2 m), fapt ce determina si un regim aerohidric defectuos. Au un continut ridicat de humus (2-15%) si sunt bine aprovizionate cu N, P si K. In conditii naturale sunt folosite ca pasuni si fanete, insa prin masuri de ameliorare, pot fi folosite pentru culturi de grau, porumb, ovaz, secara, dar si pentru legume.
  - In depresiunea Radauti si in nordul judetului Botosani.
- **Soloneturi** - asociate cu cernoziomuri gleice, se intalnesc in zone joase, unde este prezenta o sursa de apa mineralizata la adancimi de 3-5 m, fapt ce determina o slaba dezvoltare a vegetatiei spontane. Prezinta un continut redus de humus (1-2%), sunt slab aprovizionate cu elemente nutritive si cu o activitate biologica a solului foarte redusa, putand fi folosite doar pentru pajisti de calitate slaba sau mijlocie.
  - In lunca Bahluiului si partial a Jijiei.
- **Histosoluri** - se formeaza in mediu saturat cu apa, sub influenta unei vegetatii hidrofile abundente. Sunt prezente procese de turbificare, constand in acumularea de materie organica incomplet descompuse (2-10 m grosime). Avand o fertilitate scazuta, pot fi utilizate doar pentru pasuni si fanete de slaba calitate.
  - In zona turbariei de la Poiana Stampei

2.7. Resursele subsolului (activitati sistate/inchise, situatii incerte)

- **minereu uranifer** - sectoarele miniere Crucea-Botusana – jud.Suceava – singura unitate de exploatare a acestui tip de minereu din tara; Grinties, judetul Neamt – in procedura de obtinere a autorizatiilor pentru o noua exploatare
- **minereu polimetalic** - Manaila, comuna Breaza, judetul Suceava, cu preparare mecano-chimica pentru obtinerea concentratului de cupru la uzina de preparare Iacobeni – jud.Suceava
- **minereu cuprifer** - Fundu Moldovei (Dealu Negru) – jud. Suceava – activitate sistata din 2001
- **baritina** - Ostra, Lesu Ursului, Alunis, prelucrate la Tarnita – activitati sistate in perioada 2003-2006
- **mangan** - Bazinul Dornelor (cariera Ulm - Dorna Arini), cariera Oita – Ciocanesti, cariera Arsita – Iacobeni), Carlibaba (zacamantul Dadu), Ciocanesti (Tolovan, Mestecanis); Iacobeni (Nepomuceni, Argestru, Capraria); Saru Dornei (Dealu Rusului) – jud.Suceava - inchise
- **sare gema** - Salina Cacica, cu preparare a sarii geme prin recristalizare in instalatia de preparare de la Partestii de Jos – jud.Suceava; Moinesti, Sarata, Targu Ocna – jud.Bacau; Tirgu Neamt, Dobreni, Piatra Neamt, Borlesti – jud.Neamt
- **sulf** - Prajeni, pe vaile Teisoara si Ursoaia – jud.Botosani; muntii Calimani – jud.Suceava – sistare definitiva 1997
- **tuf ardezic** - Hudesti – jud.Botosani
- **turba** - Poiana Stampei (exploatare si prelucrare mecanica) – jud.Suceava; Dersca – jud.Botosani
- **nisipuri cuartoase** - Miorcani, Hudesti, Suharau, Bajura – jud.Botosani
- **gips** - Paltinis, Crasnaleuca – jud.Botosani; Perchiu, Onesti – jud.Bacau;

- **saruri de potasiu –** Arsita, Solont, Stanesti, Galeanu – jud.Bacau; Cracaoani, Negresti, Garcina, Cut, Mastacan, Borlesti, Baltatesti, Tazlau – jud.Neamt
- **namoluri –** Letcani, Lungani – jud.Iasi
- **roci utile**
    - andezite – Dornisoara, Poiana Negri, Voroava – jud.Suceava
    - calcare – Pojorata, Lelici si Valea Seaca - Carlibaba – jud.Suceava; Bicaz-Chei, Damuc – jud.Neamt
        - calcare dolomitice - Paraul Cailor – jud.Suceava
        - calcare recifale - Ripiceni si Stanca-Stefanesti– jud.Botosani
        - calcare oolitice - Vorona, Cosula, Magura-Ibanesti, dealul Holm– jud.Botosani; Harmanesti, Crivesti, Repedea – jud.Iasi
    - serpentinite – Breaza – jud.Suceava
    - nisipuri si pietrisuri – Tudora, Corni – jud.Botosani; Cornatel, Urechesti Garleni, Orbeni – jud.Bacau; Buda-Siretel, Barnova, Scheia, Paun, Cristesti-Miroslovesti, Lespezi-Mircesti, Pascani, Grozesti, Victoria, Probota, Stolniceni-Prajescu, Luncasi, Butea, Motca – jud.Iasi; bazinele raurilor Bistrita, Moldova, Siret si la Girov, Caciulesti, Cracauani, Tirgu Neamt, Vanatori, Leghiu, Braniste – jud.Neamt; bazinele raurilor Siret, Suceava, Moldova si cu o pondere mult mai mica de pe raul Bistrita – jud. Suceava
    - argile – Dofteana, Magura, Luizi-Calugara – jud.Bacau; Ciritei, Sagna, Raucesti, Gadinti, Tasca-Bicaz, Roman, Vanatori-Tirgu Neamt, Tarcau – jud.Neamt; Dorohoi, Mihaileni – jud.Botosani; Tomesti-Vladiceni – jud.Iasi
    - luturi loessoide – Tomesti, Holboca, Vladiceni, Ciurea – jud.Iasi
    - gresii - Ghimes Faget si la Est de zona Slanic Moldova – jud.Bacau; Deleni-Harlau – jud.Iasi; Tarcau-Paraul Capra, Ardeluta – jud.Neamt
- **petrol si gaze naturale –** Frasin, Todiresti, Valea Moldovei, Comanesti, Fratauti – jud.Suceava; in zona dintre Tazlau si Oituz cu exploatari la Zemes, Moinesti, Lucacesti, Solont, Stanesti, Darmanesti, Dofteana si in Podisul Moldovei – jud.Bacau; Tazlau, Roman, Pipirig – jud.Neamt;
- **carbune brun –** Comanesti – jud.Bacau
- **sisturi bituminoase –** jud.Neamt
- **ape minerale terapeutice**
    - sulfuroase si feruginoase - Dranceni, Murgeni, Pungesti, Gura Vaii – jud.Vaslui; Moinesti, Lucacesti – jud.Bacau;
    - clorosodice, clorurate, iodurate, bromurate – Nicolina, Raducaneni – jud.Iasi; Lucacesti, Schela Moinesti, Lunca, Poiana Sarata, Targu-Ocna, Sarata-Bai – jud.Bacau; Durau, Baltatesti, Oglinzi-Bai, Piatra Soimului – jud.Neamt
    - bicarbonatate, magneziene, calcice - Parcovaci – jud.Iasi; Poiana Cosnei, Poiana Vinului, Dorna Candrenilor, Poiana Negri, Rosu – jud.Suceava
    - sulfuroase, bicarbonatate, sodice, sulfatate – Strunga, Breazu, Gradina Botanica, Baiceni, Bohotin, Cucuteni – jud.Iasi
    - Statiuni turistice cu componenta balneara sau balneo-climaterica – Slanic Moldova – pentru afectiuni respiratorii, Vatra Dornei (cu mofeta Negresti) – pentru afectiuni cardiovasculare, Tirgu Neamt (Baile Oglinzi) – pentru afectiuni reumatismale, Baltatesti, Targu Ocna etc.
- **ape minerale carbogazoase –** Tosorog, Bicazu Ardelean, Dealul Gherman – jud.Neamt; Poiana Negri, Vatra Dornei, Dorna Candrenilor – jud.Suceava; Iasi – jud.Iasi
- **ape minerale necarbogazoase (plate) –** perimetrul Munticelul, Bicazu Ardelean, Leghin-Pipirig, Izvorul Muntelui, Tazlau-Ardeluta – jud.Neamt; Iasi, Harlau, Strunga, Cucuteni, Raducaneni, Deleni, Rediu, Aroneanu, Mircesti – jud.Iasi; Dealul Floreni, Moara Dracului, Izvorul Alb – jud.Suceava

Resursele naturale ale
Regiunii de Nord-Est
ADR
Agenţia pentru Dezvoltare Regională
N O R D - E S T
Legenda
Resurse naturale
Ape minerale plate
Ape minerale carbogazoase
Ape minerale terapeutice
Petrol şi gaze naturale
Cărbune brun
Turbă
Şisturi Bituminoase
Uraniu
Mangan
Sare gemă
Săruri Potasiu
Zăcământ polimetalic
S Sulf
Limite de judeţe
Unităţi majore de relief
Andezite
Argile
Calcare
Gips
Gresii
Nămoluri
Luturi loessoide
Serpentinite
Nisipuri cuarţoase
Nisipuri şi pietrişuri
Tuf Ardezic
Localităţi urbane
Râuri
Iaşi Reşedinţe de judeţ
Huşi Alte Municipii
Siret Oraşe
N
W
E
S
Darabani
Dorohoi
Săveni
Siret
Vicovu de Sus
Rădăuţi
Milişăuţi
Botoşani
Bucecea
Ştefăneşti
Solca
Cajvana
Suceava
Salcea
Câmpulung Moldovenesc
Frasin
Gura Humorului
Liteni
Flămânzi
Fălticeni
Dolhasca
Hârlău
Vatra Dornei
Broşteni
Târgu Neamţ
Paşcani
Târgu Frumos
Podu Iloaiei
Iaşi
Carpaţii Orientali
Subcarpaţii
Podişul Moldovei
Roman
Bicaz
Piatra Neamţ
Roznov
Negreşti
Buhuşi
Vaslui
Huşi
Bacău
Moineşti
Comăneşti
Dărmăneşti
Târgu Ocna
Oneşti
Bârlad
Murgeni
Slănic-Moldova
0 10 20 30 40 50
Kilometri

2.8. Zone predispuse la riscuri naturale

Inundatii[4]

Directiva 2007/60/CE privind evaluarea si managementul riscului la inundatii are drept scop reducerea consecintelor negative pentru sanatatea umana, mediu, patrimoniul cultural si activitatea economica asociate inundatiilor. Prin evaluarea preliminara a riscului la inundatii se identifica zonele cu risc potential la inundatii, se elaboreaza harti de hazard si risc la inundatii si se intocmesc ulterior planuri de management al riscului la inundatii, institutiile avizate pentru asigurarea acestui demers fiind Ministerul Mediului si Padurilor (la nivel central) si Administratia Nationala „Apele Romane" prin cele 11 Administratii Bazinale de Apa si Institutul National de Hidrologie si Gospodarire a Apelor.

In determinarea zonelor cu potential risc semnificativ la inundatii au fost luate in considerare, in prima etapa, zonele potential inundabile (inundatii istorice extreme) si evaluarea impactului potential (sanatate umana, mediu, patrimoniu cultural, activitati economice), bunurile considerate in vederea evaluarii pagubelor fiind: populatia, drumurile si caile ferate, podurile, lucrarile de regularizare, cladirile si suprafetele agricole. A doua etapa a reprezentat o analiza amanuntita, prin intermediul GIS, in special in zonele in care nu au existat informatii clare cu privire la inundatiile istorice si realizarea unei analize pe baza modelului numeric al terenului si a nivelurilor inregistrate la statiile hidrometrice, fiind identificate zonele posibil afectate la marile viituri istorice. In a treia etapa s-a tinut seama de zonele aparate impotriva inundatiilor cu lucrari hidrotehnice (riscul tehnologic al lucrarilor hidrotehnice).

In ***Anexa: Zonele cu risc potential semnificativ la inundatii*** se pot observa hartile aferente Administratiilor Bazinale de Apa (A.B.A.) Prut si Siret, precum si tabelele detaliate cu raurile potential afectate de inundatii.

Cutremure[5]

Seismicitatea Romaniei provine din energia emisa de cutremurele crustale (de suprafata – sub 40 km adancime) si de cutremurele sub-crustale (de adancime intermediara – 60-200 km adancime), acestea din urma provenind din zona Vrancei, una dintre cele mai active zone seismice din Europa.

Cel mai mare cutremur inregistrat istoric sau cu instrumente specifice a fost cel de 7,4 grade pe scara Richter, produs in noiembrie 1940. Astfel, cutremurul maxim credibil in Vrancea ar avea magnitudinea de 7,5 grade, aceasta valoare fiind cea folosita si la construirea Centralei Nuclearoelectrice de la Cernavoda.

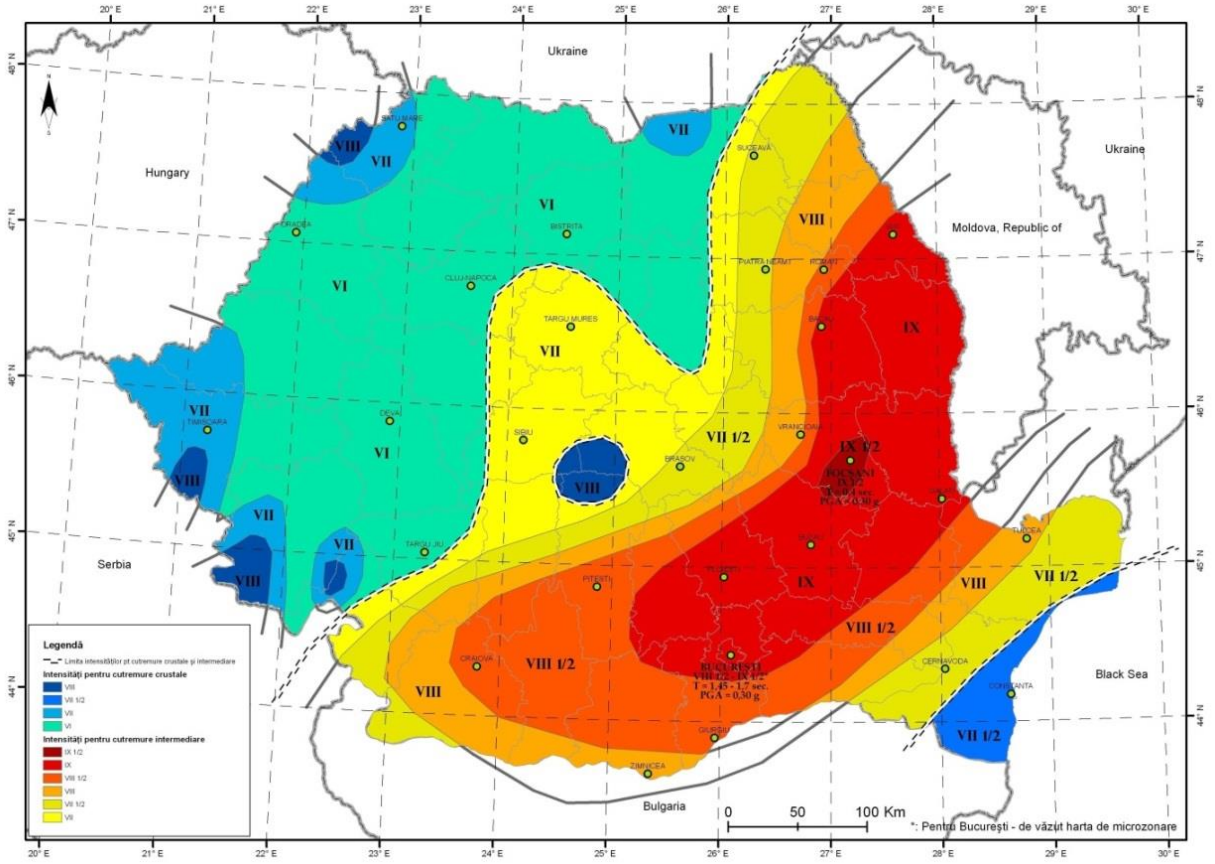
In ceea ce priveste regiunea Nord-Est, cel mai afectate de un cutremur puternic ar fi judetele Vaslui, Bacau si Iasi, unda seismica diminuandu-se spre nord-vest, partea montana a judetului Suceava avand cel mai putin de suferit.

Intensitatea a fost masurata pe scara MSK[6], separat pentru cutremurele crustale si cele intermediare. Semnificatia claselor de intensitate este prezentata in ***Anexa: Clasele de intensitate seismica pe scara MSK***

[4] Informatii, date si harti preluate din Rapoartele de evaluare preliminara a riscului la inundatii pentru Administratia Bazinala de Apa Siret, respectiv Prut de pe site-ul Adminstratiei Nationale „Apele Romane" (www.rowater.ro)

[5] Gh. Marmureanu, C.O.Cioflan, Al. Marmureanu – Intensity seismic Hazard Map of Romania by probabilistic and (neo) deterministic aproaches, linear and nonlinear analyses, Romanian Reports in Physics, Vol. 63, No. 1, P. 226–239, 2011

[6] Scara Medvedev-Sponheuer-Karnik este folosita pentru a evalua gravitatea cutremurarii terenului pe baza efectelor observate in arealul de manifestare a seismului.

Harta intensitatii seismice, in situatia producerii cutremurului maxim credibil

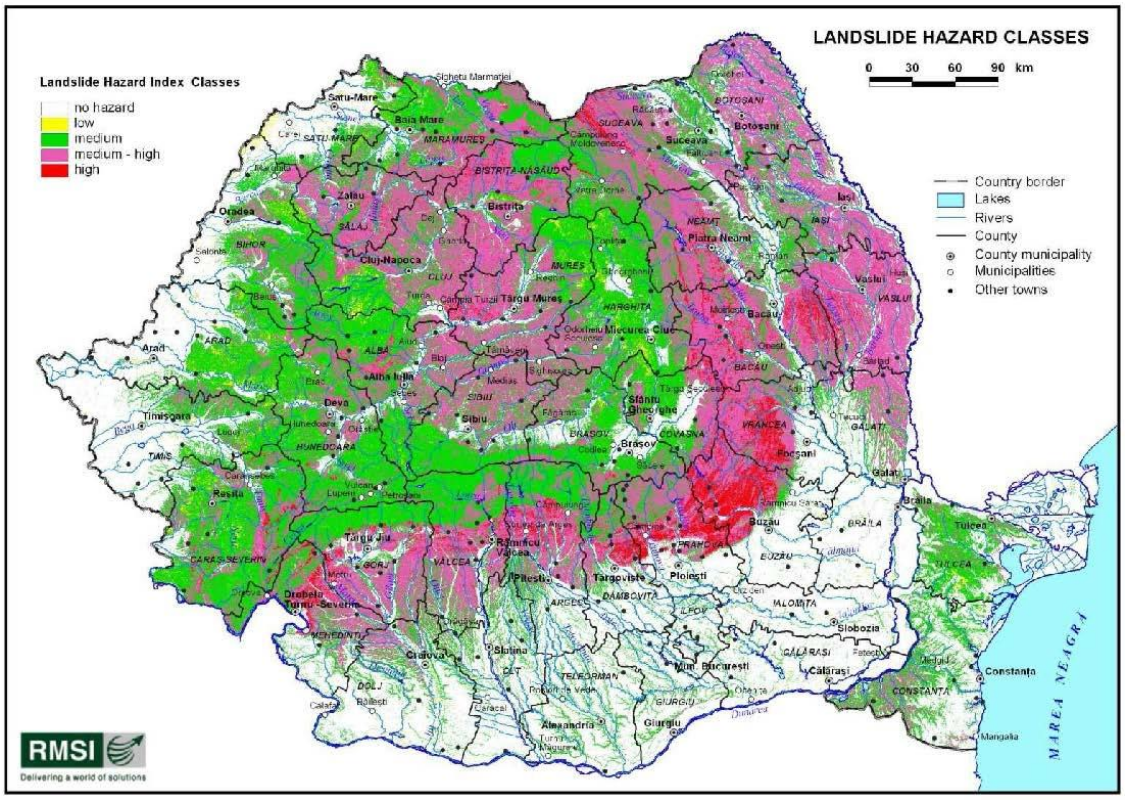
Alunecari de teren

Harta de hazard la alunecare are valoare calitativa si se intocmeste pe baza luarii in considerare a interactiunii mai multor factori care, prin actiunea lor conjugata, pot influenta starea de echilibru a versantilor[7]. Pentru evaluarea posibilitatii de producere a alunecarilor de teren in Romania, s-au luat in considerare sase factori declansatori: litologia, diferentele de altitudine, panta, utilizarea terenurilor, cantitatea de precipitatii si seismicitatea. Indicele riscului de alunecari a fost impartit in cinci clase: fara risc, risc scazut, risc mediu, risc ridicat si risc foarte ridicat. Zonele fara risc reprezinta aproximativ 39% din teritoriul Romaniei (in special campiile si dealurile joase), zonele cu risc scazut reprezinta 10% din teritoriu, cele cu risc mediu 38%, iar cele cu risc ridicat si foarte ridicat reprezinta aproximativ 10% din teritoriu (in special in zona subcarpatica)[8].

Putem observa ca in regiunea Nord-Est, zonele cu cea mai mare susceptibilitate la alunecari de teren sunt Colinele Tutovei (Bacau si Vaslui), Obcina Mestecanis (Suceava) si cateva aliniamente din muntii Trascau, Gosmanu, Nemira si Vrancei.

[7] www.unibuc.ro – prof. D. Scradeanu - Zonarea hazardului alunecarilor de teren

[8] Dan Balteanu - GIS Landslide Hazard Map of Romania - April 2009, Volume 23, Issue 4 - GIM International

Harta susceptibilitatii la alunecari de teren in Romania[9]

2.9. Aspecte cheie

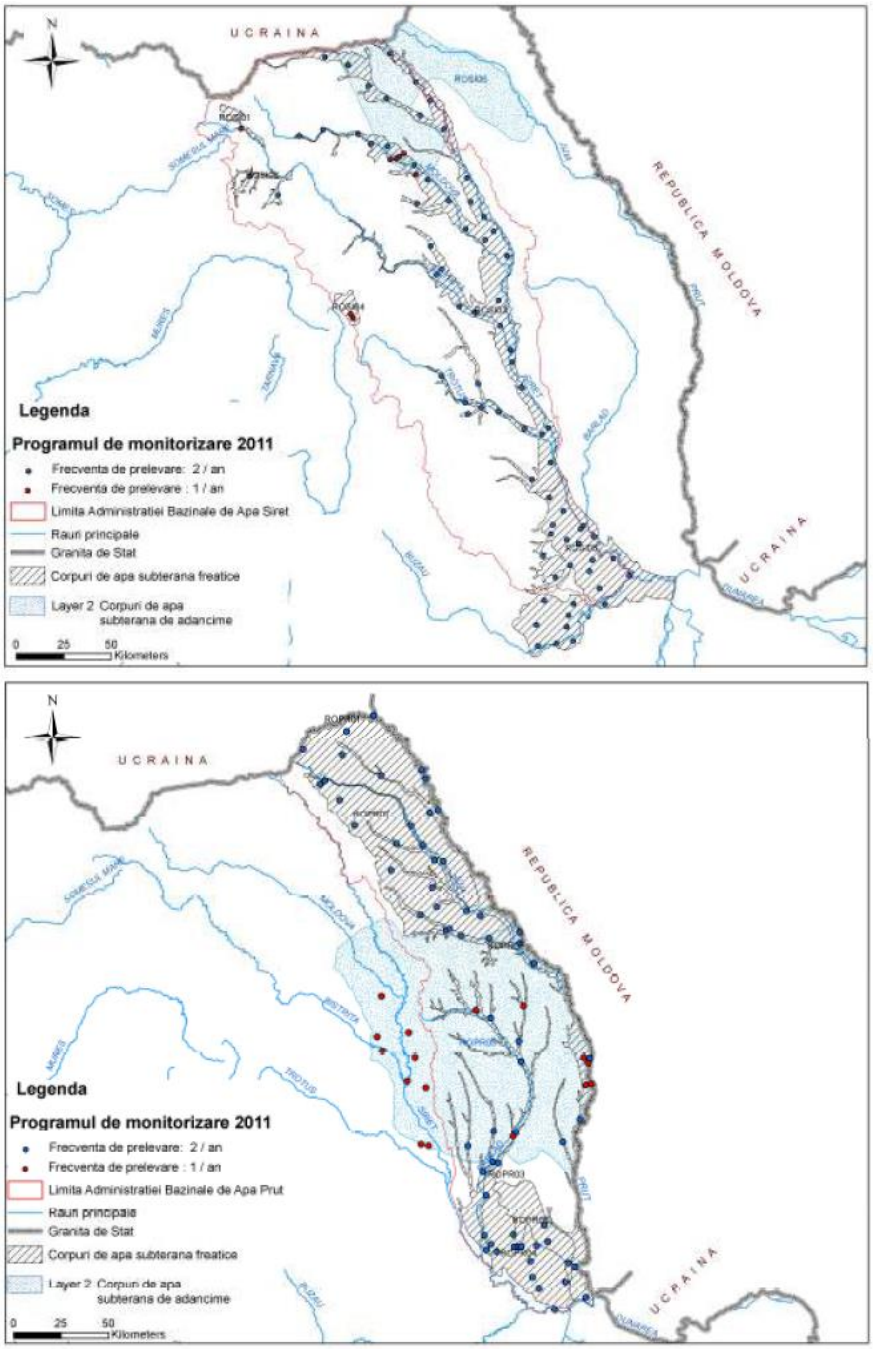
- × Fragmentarea reliefului si vaile orientate nord-sud creaza dificultati in organizarea legaturilor rutiere intre localitatile din vestul judetului Vaslui si din estul judetului Bacau;
- × Existenta unor specii vulnerabile, periclitate sau rare ale florei si faunei din Regiunea Nord-Est, necesitand actiuni de conservare;
- × Prezenta, in zonele de podis si in subcarpati a unor tipuri de sol cu fertilitate scazuta, sarace in humus si substante nutritive (Regosoluri, Luvosoluri), care ar necesita masuri de ameliorare complexe, precum si utilizarea de ingrasaminte organice pentru sporirea productiei;
- × Existenta unor zone cu risc potential semnificativ la inundatii pe raurile Siret, Prut, Jijia, Moldova, Bistrita, dar si pe alti afluenti ale acestora;
- × Judetele Vaslui, Bacau si Iasi se afla in zona cea mai puternic afectata de un potential cutremur de mare intensitate;
- × Prezenta unor zone cu susceptibilitate mare la alunecari de teren;

- ✓ Zona montana ocupa 28% din teritoriu, zona subcarpatica – 12% si zona de podis – 60%, oferind posibilitati variate de amenajare a teritoriului;
- ✓ Regiunea este traversata de cursuri de apa apartinand bazinelor hidrografice ale Siretului (42.890 kmp) si Prutului (10.990 kmp);
- ✓ In judetul Neamt se afla cel mai mare lac de baraj natural in Romania – lacul Cuejdel, dar si cel mai mare lac de acumulare de pe raurile interioare din Romania – lacul Izvorul Muntelui;
- ✓ Din punct de vedere biogeografic, flora si fauna regiunii fac parte din regiunea alpina (in vest), regiunea continentala (in centru si nord-est) si respectiv din regiunea stepica (in est si sud), cu o gama variata de plante si animale;
- ✓ Regiunea dispune de o gama larga, diversificata de resurse ale solului si subsolului.

[9] Studiul de management integrat al riscului in caz de dezastre RMSI

2.10. Anexe

Anexa: Harta cursurilor de apa subterane freatice si de adancime

Sursa: www.hidro.ro - Brosura - Reteaua de monitorizare a corpurilor de apa subterana

Anexa: Repartitia florei si faunei de interes comunitar si national pe judete, tipuri si stare de conservare

- Fav. = stare favorabila, V. = specie vulnerabila, R. = specie rara, P. = specie periclitata -

Date conform OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei si faunei salbatice[11]

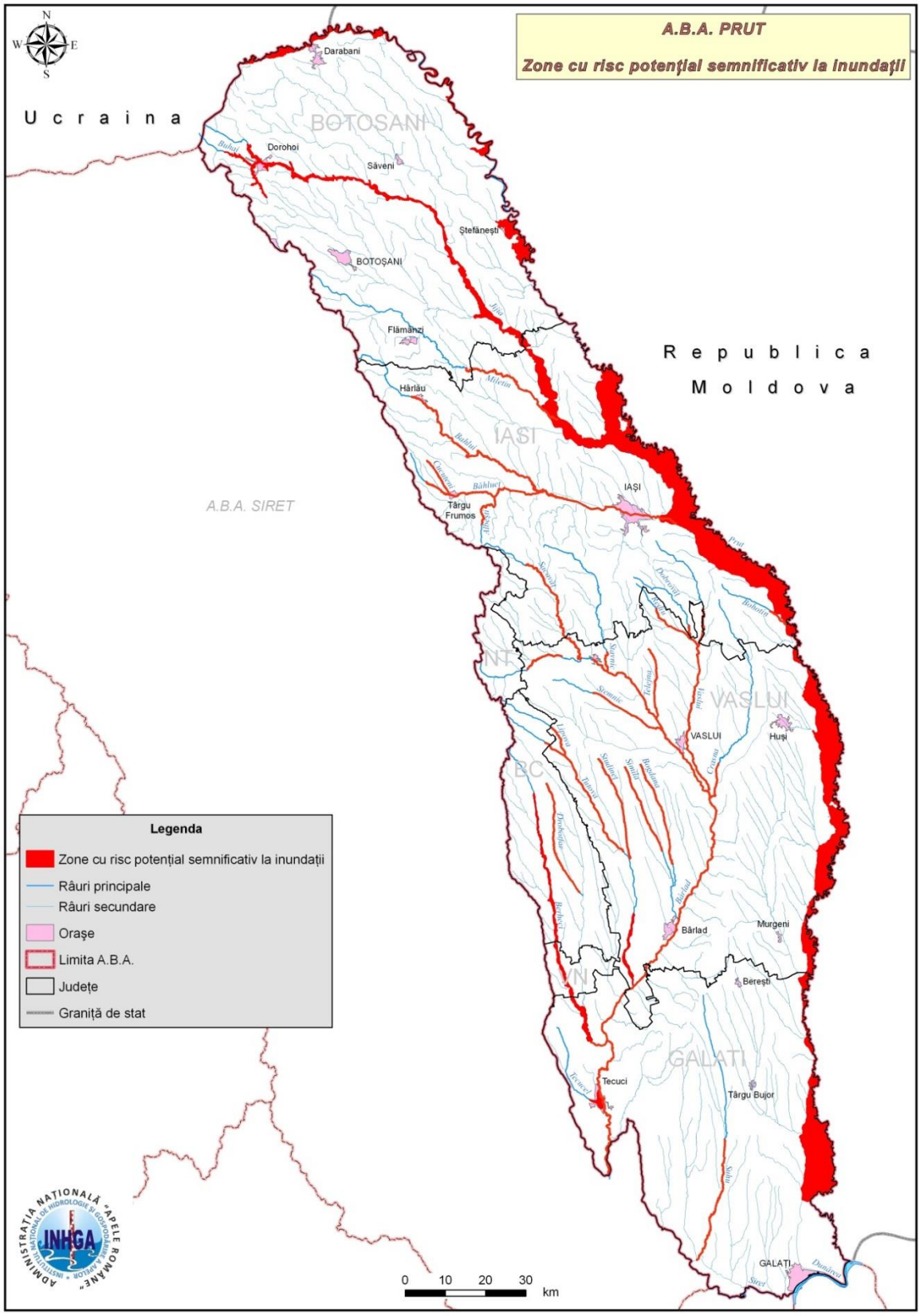
		Bacau					Botosani					Iasi					Neamt					Suceava[10]					Vaslui				
		Total	Fav	V	R	P	Total	Fav	V	R	P	Total	Fav	V	R	P	Total	Fav	V	R	P	Total	Fav	V	R	P	Total	Fav	V	R	P
Flora salbatica de interes comunitar	Pl. superioare	7	6		1		11	6	4	1		6		2	4		16	6	5	5		12	3	9			4		2	1	1
	Pl. inferioare																7	7				4	1	3							
	Total	**7**					**11**					**6**					**23**					**16**					**4**				
Flora salbatica de interes national	Pl. superioare	2	1		1		11	9	2			5		1	4		11	11				4			4		1			1	
	Endemisme	32	26		6		5		4		1	11	5	1	5		35	6	14	15							14	2	5	5	2
	Monumente ale naturii						8	5	3			2			1	1	1		1								3			3	
	Altele						13	5	8			91	4	28	58	1	20	9	6	5							5		2	3	
	Total	**34**					**37**					**109**					**67**					**4**					**23**				
Fauna salbatica de interes comunitar	Mamifere	15	15				15	13	1		1	33	9	8	1	15	26	3	12	1	9	19	13	5	1		6	1	3	2	
	Pasari	174	160	14			65	59	6			70	27	21	4	18	57	33	12		12	35	32	2	1		13	6	5	2	
	Reptile	7	5		2		7	4	3			9	2	2	2	3	7	4	3			3	2	1			1		1		
	Amfibieni	11	7		4		11	10	1			12	2	5		5	11	5	6			5	5				1			1	
	Pesti	4	2		2		1	1				14	2	8	3	1	8	5	1		2	11	7	1	2	1	8		4	3	1
	Nevertebrate	2	2				4	4				4	2	1	1							1				1					
	Insecte	4	2		2							22		20		2	11	11				22	3	9	10						
	Total	**217**					**103**					**164**					**120**					**96**					**29**				
Fauna salbatica de interes national	Mamifere	14	13		1		13	13				16	8	4	2	2	43	13	18	1	11	1		1			6			4	2
	Pasari	46	32	5	4	5	25	23	2			35	33	1		1	207	174	19		14	34	34				9	2	2	5	
	Reptile	3	1		2		3	3				2		1		1	9	5	4			1	1				3		1	2	
	Amfibieni	5	2	1	2		3	3				4		2		2	15	7	8			3	3				4		2	2	
	Pesti	1		1			3	3									18	15	2		1						1		1		
	Nevertebrate						2	2																							
	Insecte	1			1							1		1																	
	Total	**70**					**49**					**58**					**292**					**39**					**23**				

[10] Date furnizate de catre Consiliul Judetean Suceava

[11] Date colectate si centralizate in cadrul ”Raportului privind starea mediului in Regiunea de Dezvoltare Nord-Est 2009” – Agentia Regionala pentru Protectia Mediului Bacau (ARPM Bacau)

Anexa: Zonele cu risc potential semnificativ la inundatii

A. Zonele cu risc potential semnificativ la inundatii identificate in cadrul Administratiei Bazinale de Apa Prut (A.B.A. Prut)

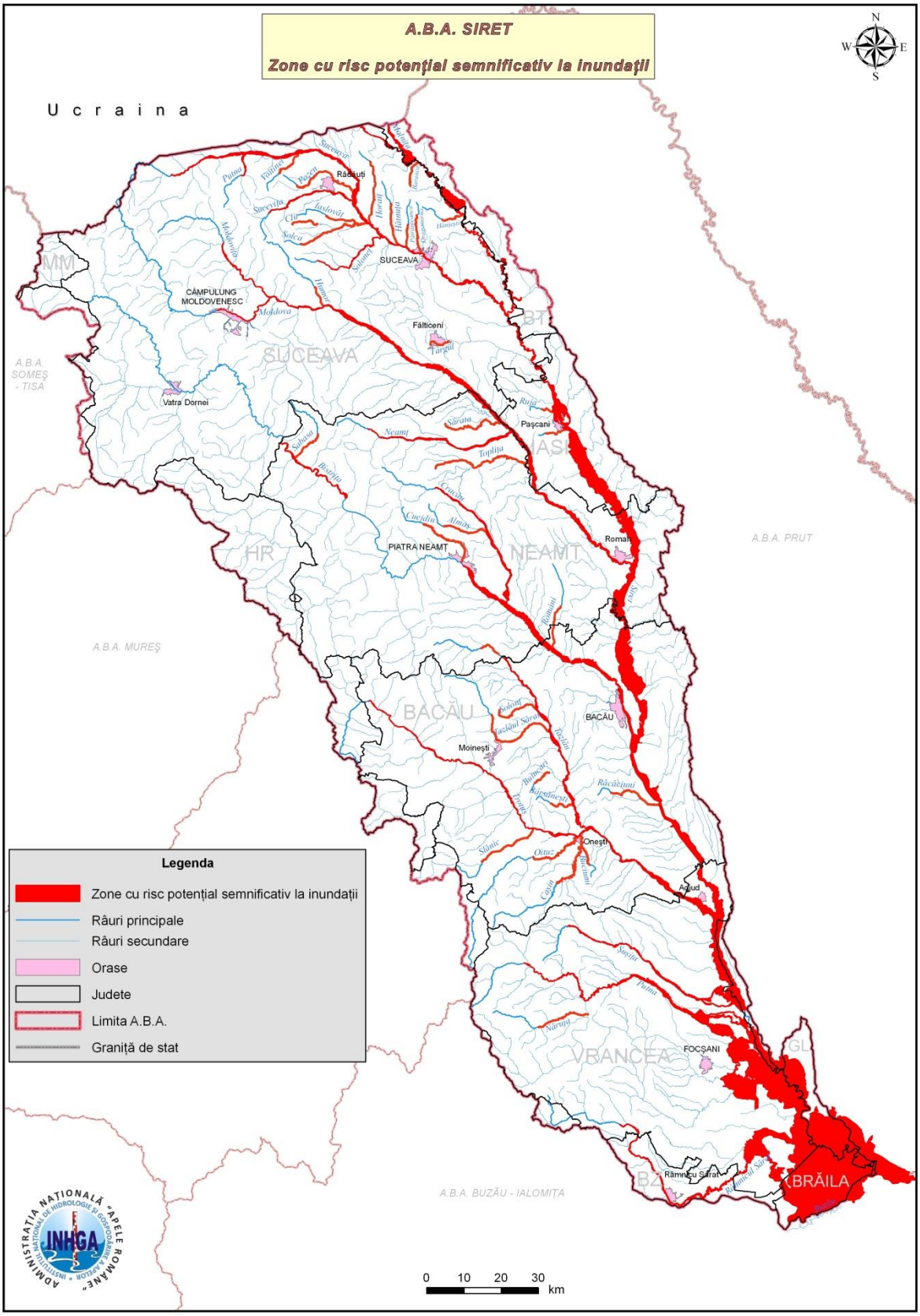
Bazin	Denumire zona cu risc potential semnificativ la inundatii
Prut	r. Barlad
Prut	r. Barlad
Prut	r. Sacovat - av. loc. Madarjac
Prut	r. Stavnic
Prut	r. Telejna - av. loc. Rascani
Prut	r. Stemnic - av. loc. Buda
Prut	r. Vaslui
Prut	r. Vaslui
Prut	r. Dobrovat- av. loc. Codaesti
Prut	r. Rediu - av. loc. Tacuta
Prut	r. Crasna
Prut	r. Simila
Prut	r. Bogdana - am. loc. Cepesti
Prut	r. Tutova - av. loc. Rusenii Razesti
Prut	r. Tutova - av. loc. Ciocani
Prut	r. Lipova - av. loc Satu Nou
Prut	r. Studinet
Prut	r. Berheci - av. loc. Otelesti

Bazin	Denumire zona cu risc potential semnificativ la inundatii
Prut	r. Berheci
Prut	r. Drobotfor - am loc. Gura Craiesti
Prut	r. Tecucel - loc. Tecuci
Prut	r. Suhu
Prut	r. Prut - sect. av. loc. Oroftiana am. loc. Miorcani
Prut	r. Prut - av. loc. Crasnaleuca am. loc. Cucunestii Vechi
Prut	r. Prut - sector av. loc. Stanca am. loc. Romanesti
Prut	r. Prut - av. loc. Zaboloteni
Prut	r. Jijia - sect. av.confl. Paraul lui Martin am.cfl. Jirinca
Prut	r. Buhai - av. Padureni si afl.Paraul Intors av.Vaculesti
Prut	r. Miletin - av. confl. Valea Rea
Prut	r. Bahlui - av. loc. Parcovaci am. confl. Bahluet
Prut	r. Bahlui - av. loc. Parcovaci
Prut	r. Bahluet - av. confl. Pascania
Prut	r. Cucuteni - av. loc. Cucuteni
Prut	r. Albesti - av. loc. Braesti
Prut	r. Bohotin

B. Zonele cu risc potential semnificativ la inundatii identificate in cadrul Administratiei Bazinale de Apa Siret (A.B.A. Siret)

Bazin	Denumire zona cu risc potential semnificativ la inundatii
Siret	r. Siret - av. granita, am. loc. Movileni
Siret	r. Siret - av. loc. Movileni
Siret	r. Molnita - av. loc. Mihaileni
Siret	r. Baranca - av. loc. Zamostea
Siret	r. Hantesti - loc. Hantesti
Siret	r. Suceava - av. loc. Ulma
Siret	r. Putna - loc. Putna
Siret	r. Voitinel - loc. Voitinel
Siret	r. Voitinel - av. loc. Voitinel
Siret	r. Pozen - loc. Horodnic de Sus
Siret	r. Pozen - sect.av.loc.Horodnic de Sus,am.loc.Radauti
Siret	r. Pozen - av. loc. Radauti
Siret	r. Sucevita - av. loc. Sucevita
Siret	r. Solca - av. loc. Solca
Siret	r. Clit
Siret	r. Iaslovat - loc. Iaslovat
Siret	r. Horait - av. loc. Balcauti
Siret	r. Solonet - av. loc. Partestii de Sus
Siret	r. Hatnuta - av. confl. Bocancea
Siret	r. Patrauteanca - av. loc. Patrauti
Siret	r. Dragomirna - av. loc. Mitocu Dragomirnei
Siret	r. Targul - loc. Falticeni
Siret	r. Ruja - av. loc. Valea Seaca
Siret	r. Sohodol - av. loc Bosteni
Siret	r. Moldova - av. loc. C-lung Mold.
Siret	r. Moldovita - av. loc. Moldovita
Siret	r. Humor - av. loc. Manastirea Humorului

Bazin	Denumire zona cu risc potential semnificativ la inundatii
Siret	r. Sarata
Siret	r. Neamt - av. loc. Pipirig
Siret	r. Toplita - av. loc. Topolita
Siret	r. Bistrita - sect. av. loc. Lunca, am. lac Bicaz
Siret	r. Bistrita - av. loc. Piatra Neamt
Siret	r. Sabasa - loc. Sabasa
Siret	r. Cuejdiu - av. loc. Cuejdiu
Siret	r. Cracau - av. loc. Magazia
Siret	r. Almas - av. loc Almas
Siret	r. Romani - av. loc. Romani
Siret	r. Racaciuni - av. loc. Fundu Racaciuni
Siret	r. Trotus - av. loc. Ghimes - Faget
Siret	r. Slanic - av. loc. Slanic-Moldova
Siret	r. Oituz - av. loc. Oituz
Siret	r. Casin - av. loc. Manastirea Casin
Siret	r. Bucium - av. loc. Buciumi
Siret	r. Tazlau - loc. Tazlau
Siret	r. Tazlau - av. loc Frumoasa
Siret	r. Solont - av. loc. Solont
Siret	r. Tazlaul Sarat - av. loc Zemes
Siret	r. Butucari - loc. Berzunti
Siret	r. Barsanesti - loc. Barsanesti
Siret	r. Susita - av. loc. Rotilestii Mari
Siret	r. Putna - av. loc. Lepsa
Siret	r. Naruja - av. loc. Bradetu
Siret	r. Ramnicul Sarat - av. loc. Dumitresti
Siret	r. Buzau - sect.av. loc. Racovita, am.loc. Gurguieti

A.B.A. SIRET
Zone cu risc potențial semnificativ la inundații
Ucraina
Rădăuți
SUCEAVA
CÂMPULUNG MOLDOVENESC
Fălticeni
Vatra Dornei
Pașcani
PIATRA NEAMȚ
Roman
BACĂU
Moinești
Onești
Adjud
FOCȘANI
Râmnicu Sărat
BRĂILA
A.B.A. SOMEȘ - TISA
A.B.A. MUREȘ
A.B.A. PRUT
A.B.A. BUZĂU - IALOMIȚA
Legenda
Zone cu risc potențial semnificativ la inundații
Râuri principale
Râuri secundare
Orase
Judete
Limita A.B.A.
Graniță de stat
0 10 20 30
km

Anexa: Clasele de intensitate seismica pe scara MSK

Clasele de intensitate reprezentate pe harta semnifica[12]:

VI – cutremur puternic - Este simtit de toti oamenii. Multi dintre ei, aflati in interiorul cladirilor se sperie si alearga afara. Putine persoane isi pierd echilibrul. Se pot sparge vase si obiecte din sticla. Cad tablourile de pe pereti. Fisuri si crapaturi in pereti, desprinderea unor bucati de tencuiala, caderea unor tigle de pe acoperis, crapaturi la constructiile din caramida.
VII – cutremur foarte puternic - Majoritatea oamenilor sunt speriati si parasesc locuintele. Crapaturi mari si adanci in pereti; caderea cosurilor de fum si distrugerea unor acoperisuri; surpari ale partilor carosabile pe pante abrupte; distrugeri ale portiunilor de imbinare a conductelor. Se produc alunecari de teren.
VIII – cutremur distrugator - Mobila se poate rasturna. Unele cladiri (parti de cladire) se prabusesc. Se observa alunecari de teren in zonele depresionare si pe pantele abrupte. Apar crapaturi mari in teren, au loc caderi de roci.
IX – cutremur devastator - Panica generala. Oamenii sunt aruncati la pamant. Se produc avarii importante ale structurilor construite corect, conductele subterane sunt partial distruse, se produce deformarea sinelor de cale ferata si avarierea partilor carosabile ale drumurilor. Au loc caderi de roci si multe alunecari de teren
X – cutremur nimicitor - Constructiile se prabusesc partial sau in totalitate. Degradari importante in baraje. Sinele de cale ferata se deformeaza. Masive alunecari de teren. (aceasta ultima clasa nu este prezenta, insa este reprezentata clasa IX ½)

[12] http://inforisx.incerc2004.ro/msk.htm

1.3

Structura sistemului de asezari

3. Structura sistemului de asezari

3.1. Unitati administrative, componente ale regiunii (judete, municipii, orase si comune)

Regiunea Nord-Est este alcatuita din sase judete (Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava, Vaslui), cu o populatie de 3.302.217 locuitori[13], situandu-se din acest punct de vedere, pe primul loc intre cele opt regiuni ale tarii (16,4% din populatia totala a Romaniei).

Unitati administrativ teritoriale si localitati - 2013 -

Unitate teritoriala	Suprafata totala (kmp)	Densitatea populatiei*	Numar municipii	Numar orase	Numar localitati si sate componente ale municipiilor si oraselor[14]	Numar comune	Numar sate apartinand comunelor[15]
Bacau	6621	93,1	3	5	24	85	486
Botosani	4986	82,8	2	5	28	71	322
Iasi	5476	141	2	3	15	93	414
Neamt	5896	79,8	2	3	14	78	341
Suceava	8553	72,2	5	11	57	98	355
Vaslui	5318	74,4	3	2	22	81	443
Regiunea Nord-Est	**36850**	**89,6**	**17**	**29**	**165**	**506**	**2361**

*Sursa: Prelucrari baza de date TEMPO, * prelucrare date Recensamantul populatiei si locuintelor 2011 INS*

Populatia regiunii este concentrata in 46 centre urbane si 506 comune. Ponderea populatiei rurale din populatia totala este de 58,37% (Recensamant 2011).

In tabelul urmator este redata situatia comparativa pe intervalul de timp 2007-2013 la nivel regional si national, pe medii de rezidenta:

Situatia comparativa pe medii de rezidenta, la nivel regional si national (2007-2013)

		2007*	2008*	2009*	2010*	2011*	2012*	2013*	Recensamant 2011
Total	**Romania**	21537563	21504442	21469959	21431298	21354396	21316420	21267165	20121641
Total	**Regiunea Nord-Est**	3726642	3719102	3714050	3707600	3695831	3699239	3705145	3302217
Urban	**Romania**	55,15%	55,04%	55,07%	55,05%	54,92%	54,79%	54,85%	53,97%
Urban	**Regiunea Nord-Est**	43,43%	43,24%	43,21%	43,13%	42,95%	43,04%	43,17%	41,63%
Rural	**Romania**	44,85%	44,96%	44,93%	44,95%	45,08%	45,21%	45,15%	46,03%
Rural	**Regiunea Nord-Est**	56,57%	56,76%	56,79%	56,87%	57,05%	56,96%	56,83%	58,37%

Sursa: Institutul National de Statistica
**date provizorii INS*

Judetul Bacau este situat in partea de sud-vest a Regiunii Nord-Est, in bazinul mijlociu al raului Siret. Amplasarea sa a contribuit la dezvoltarea zonei, beneficiind de avantajele drumului european E85 ce il traverseaza. Orase, precum Targu Ocna si Moinesti s-au dezvoltat datorita resurselor naturale (sare, petrol etc.). Statiunea turistica Slanic Moldova si-a dobandit o faima internationala inca din secolul al XIX-lea datorita apelor curative bogate in saruri. Municipiul de resedinta, Bacau, s-a dezvoltat ca centru comercial in secolele al XIV-lea si al XV-lea antrenand relatii de schimb intre Moldova, Transilvania si Tara Romaneasca. In prezent, in Polul de Dezvoltare Urbana Bacau, se concentreaza o gama diversificata de intreprinderi si institutii din sectorul industrial, infrastructura afacerilor, sectorul bancar, precum si institutii de invatamant, de stat si particulare.

[13] Conform rezultatelor finale Recensamantul populatiei si locuintelor 2011
[14] Coloana insumeaza numarul municipiilor, al oraselor, al localitatilor componente ale municipiilor si oraselor si satelor componente ale municipiilor si oraselor.
[15] Coloana insumeaza numarul satelor resedinta de comuna si satelor componente ale comunei

In judetul Bacau, 43,4% din populatie are domiciliul in mediul urban (23,4% in municipiul Bacau). Cele mai importante comune sub aspectul populatiei sunt Dofteana (9346 locuitori), Sascut (8564 locuitori), Oituz (8152 locuitori) si Margineni (7993 locuitori).

Judetul Botosani este situat in extremitatea de nord-est a regiunii, intre cursurile superioare ale raurilor Siret la vest si Prut la est. Municipiul Botosani a aparut la o intersectie favorabila de drumuri comerciale, care i-au asigurat prosperitate pana in secolul al XIX-lea. Judetul este recunoscut mai ales prin geniile pe care le-a dat culturii romanesti precum Mihai Eminescu, George Enescu, Nicolae Iorga si multi altii. In mediul urban locuieste 40,7% din populatia totala a judetului (27,5% in municipiul Botosani). Comunele cu cei mai multi locuitori sunt Vorona (7492) si Mihai Eminescu (6954).

Judetul Iasi este situat in partea central-estica a regiunii, in bazinele mijlocii ale raurilor Prut si Siret. Municipiul Iasi, a detinut rolul de capitala a Principatului Moldovei din 1568 pana in 1859. Este cel mai mare oras din regiune (290422 locuitori), fiind declarat Pol de Crestere National prin Hotararea de Guvern nr. 998/2008. Este un important centru universitar avand 11 institutii de invatamant superior, aici functionand si prima universitate din Romania (1860). In municipiu s-a dezvoltat un important nucleu de cercetare-dezvoltare, orientat spre sectorul industrial, reprezentat in majoritatea ramurilor sale. In Iasi se afla cel mai mare lacas de cult ortodox din Romania - Catedrala Mitropolitana (1840-1880), precum si numeroase manastiri fortificate aflate pe lista monumentelor istorice de importanta nationala.
Populatia judetului domiciliaza in proportie de 46% in mediu urban (37,6% in municipiul Iasi). Comunele cu cei mai multi locuitori sunt Holboca (11971), Miroslava (11958), Ciurea (11640), Tomesti (11051), Belcesti (10555) si Deleni (9969).

Judetul Neamt este situat in partea central vestica a regiunii, in bazinele raurilor Bistrita, Siret si Moldova. Municipiul de resedinta Piatra Neamt, atestat istoric din anul 1392 sub numele de Piatra lui Craciun, este situat in apropierea masivului Ceahlau, munte considerat sfant in mitologia romaneasca. Fiind situat la o rascruce de drumuri turistice, municipiul este un important obiectiv industrial si turistic, detinand monumente istorice si de arhitectura. Judetul se bucura si de numeroase obiective naturale si istorice precum Parcul National Ceahlau, Parcul National Cheile Bicazului-Hasmas, Parcul Natural Vanatori-Neamt, Cetatea Neamtului, precum si numeroase lacasuri de cult.
Populatia judetului domiciliaza cu preponderenta in mediul rural, procentul celor din orase si municipii fiind de doar 36% (18,1% in municipiul Piatra Neamt). Cele mai importante comune din punct de vedere al populatiei sunt: Sabaoani (9901 locuitori), Pipirig (8372), Raucesti (7781) si Vanatori-Neamt (7595).

Judetul Suceava este situat in partea de nord-vest a regiunii, in bazinele superioare ale raurilor Siret si Bistrita. Bisericile cu pictura exterioara din Suceava se bucura de o faima mondiala, 8 dintre ele fiind incluse pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO. Municipiul Suceava a fost avantajat de faptul ca aici a functionat principala vama a tarii Moldovei, care detinea rolul de depozit, avand privilegiul de a fi un mijlocitor pentru comertul cu produse orientale atat catre Polonia cat si catre Ungaria.
In prezent populatia domiciliaza in proportie de 41,3% in mediul urban (14% in municipiul Suceava), judetul avand 16 municipii si orase.
Comunele cele mai importante din judet, ca numar de locuitori, sunt Scheia (9577 locuitori), Marginea (8552 locuitori), Udesti (7566 locuitori) si Dumbraveni (7480 locuitori).

Judetul Vaslui este situat in partea de sud-est a regiunii, pe cursul mijlociu al raului Barlad. Vaslui, atat de bogat in istorie, este mai putin reprezentat prin monumente. Cele care au existat, nu au rezistat vitregiilor timpurilor decat refacute. Bogatia naturala care face faima acestor locuri o reprezinta viile (remarcabilele vinuri de Husi). Tot aici, printr-un sistem de rafinare a vinului, experimentat perioada indelungata, se obtin coniacuri de foarte buna calitate.
Populatia judetului domiciliaza in proportie de 38,7% in mediu urban. Localitatile rurale sunt in general de dimensiuni mici in ceea ce priveste populatia, comparativ cu celelalte judete ale regiunii. Cele mai importante comune sunt Zorleni (8595 locuitori), Banca (5389 locuitori), Stanilesti (5117 locuitori) si Falciu (5103 locuitori).

3.2. Principalele centre ale regiunii

Regiunea Nord-Est are 46 orase (conform rezultatelor finale ale Recensamantului populatiei si locuintelor din 2011), grupate dupa cum urmeaza:

- 3 localitati urbane mari (cu peste 100.000 locuitori) – municipiile Iasi, Bacau si Botosani
- 5 localitati urbane mijlocii (50.000 - 100.000 locuitori) – municipiile Suceava, Piatra Neamt, Barlad, Vaslui, Roman
- 20 localitati urbane mici (10.000 - 50.000 locuitori) – 9 municipii si 11 orase
- 18 localitati urbane foarte mici (sub 10.000 locuitori)

Conform clasificarii localitatilor din Legea nr. 351/2001 cu modificarile si completarile ulterioare, regiunea include:

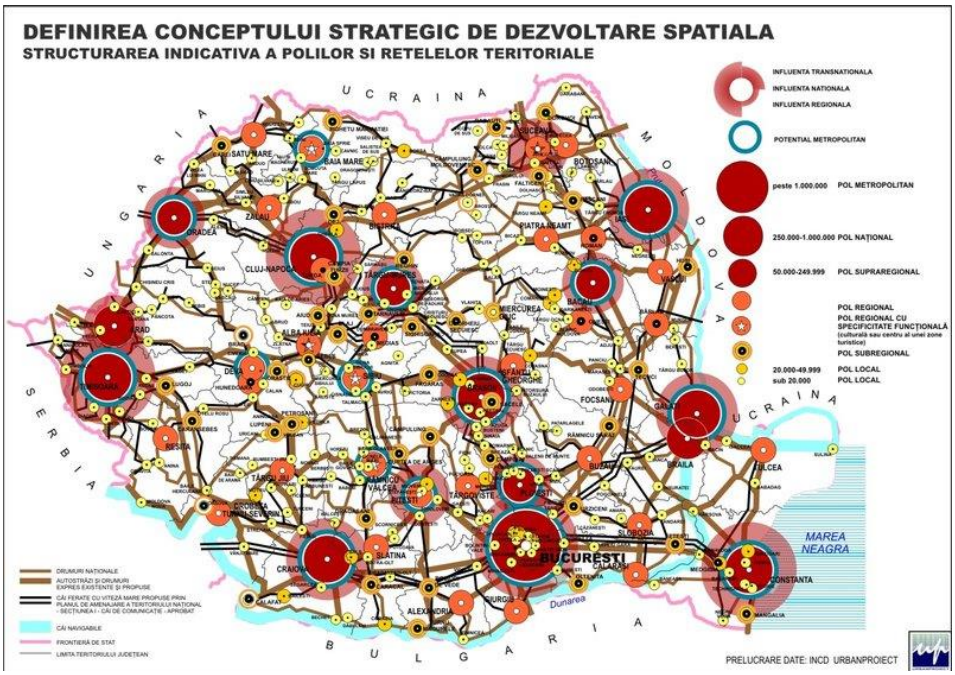
- 2 localitati de rangul I (municipii de importanta nationala, cu influenta potentiala la nivel european) – Municipiile Iasi si Bacau.
- 15 localitati de rang II (municipii de importanta interjudeteana, judeteana sau cu rol de echilibru in reteaua de localitati) - Barlad, Botosani, Campulung Moldovenensc, Dorohoi, Falticeni, Husi, Moinesti, Onesti, Pascani, Piatra Neamt, Radauti, Roman, Suceava, Vaslui, Vatra Dornei,
- 29 localitati de rang III (orase)
    - Buhusi, Comanesti, Darmanesti, Slanic Moldova, Targu Ocna – judetul Bacau,
    - Bucecea, Darabani, Flamanzi, Saveni, Stefanesti – judetul Botosani,
    - Harlau, Podu Iloaiei, Targu Frumos – judetul Iasi
    - Bicaz, Roznov, Tirgu Neamt – judetul Neamt
    - Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Gura Humorului, Liteni, Milisauti, Salcea, Siret, Solca, Vicovu de Sus – judetul Suceava
    - Murgeni, Negresti – judetul Vaslui

- 506 localitati de rang IV (sate resedinta de comuna)
- 1974 localitati de rang V (sate componente ale comunelor si sate apartinand municipiilor si oraselor)

In cadrul proiectului ESPON 2006 1.1.1 – *Potential pentru dezvoltarea policentrica in Europa*, au fost identificate pentru Regiunea Nord-Est 9 zone urbane functionale, din care 1 FUA de importanta nationala sau transnationala – Iasi si alte 8 FUA de importanta regionala si locala - Bacau, Botosani, Suceava, Piatra Neamt, Vaslui, Roman, Barlad si Onesti. Zonele functionale urbane (FUA – *Functional Urban Areas*) reprezinta cele mai mici elemente constitutive ale unei dezvoltari policentrice, fiind formate dintr-un nucleu urban si aria inconjuratoare integrata din punct de vedere al dezvoltarii economice (de exemplu piata locala a fortei de munca), cu cel putin 15.000 locuitori in centrul urban si peste 50.000 populatia totala a FUA.

O alta clasificare a polilor urbani din Romania, conform studiului *Definirea conceptului national de dezvoltare spatiala si introducerea lui in structura planului national de dezvoltare, Vol. 1 Principiile generale care fundamenteaza conceptul national de dezvoltare spatiala*, elaborat de INCD URBAN Proiect in februarie 2007, tinand cont de clasificarile SPESP, ESPON, PlanetCense etc. si in relatie cu ierarhizarea pe ranguri stabilita prin Legea nr. 351/2001, avand drept scop asigurarea dezvoltarii policentrice si echilibrate a retelei de localitati din Romania si promovarea unei structuri flexibile si dinamice a acesteia, in ceea ce priveste Regiunea Nord-Est este urmatoarea:

- 1 Pol national OPUS cu potential metropolitan MEGA pe termen lung – municipiul Iasi
- 1 Pol supraregional OPUS – municipiul Bacau
- 1 Pol regional OPUS cu specificitate functionala (turism) - municipiul Suceava
- 6 Poli regionali OPUS – municipiile Barlad, Botosani, Onesti, Piatra Neamt, Roman, Vaslui
- 8 Poli subregionali OPUS – municipiile Campulung Moldovenesc, Dorohoi, Falticeni, Husi, Pascani, Radauti, Moinesti si Vatra Dornei
- 29 Poli locali –toate celelalte orase ale regiunii (cele considerate de rang III)

Sursa: www.incdurban.ro

Reteaua Europeana de Observare a Planificarii Spatiale (ESPON) desemneaza ca „stalpi" ai policentricitatii o serie de Arii Functionale Urbane (Functional Urban Area – FUA). ESPON dezvolta un sistem mai amplu de analiza, propunand si alte concepte cheie precum cel de Arie Metropolitana de Crestere MEGA, Orizont Potential Urban Strategic OPUS (Potential Urban Strategic Horizon – PUSH) si de Zona de Integrare Potentiala (Potential Integration Area - PIA). Orizontul Potential Urban Strategic este definit ca perimetrul din vecinatatea Ariilor Functionale Urbane la care se poate ajunge in maxim 45 de minute de mers cu masina pornind din centrul FUA, iar Zonele de

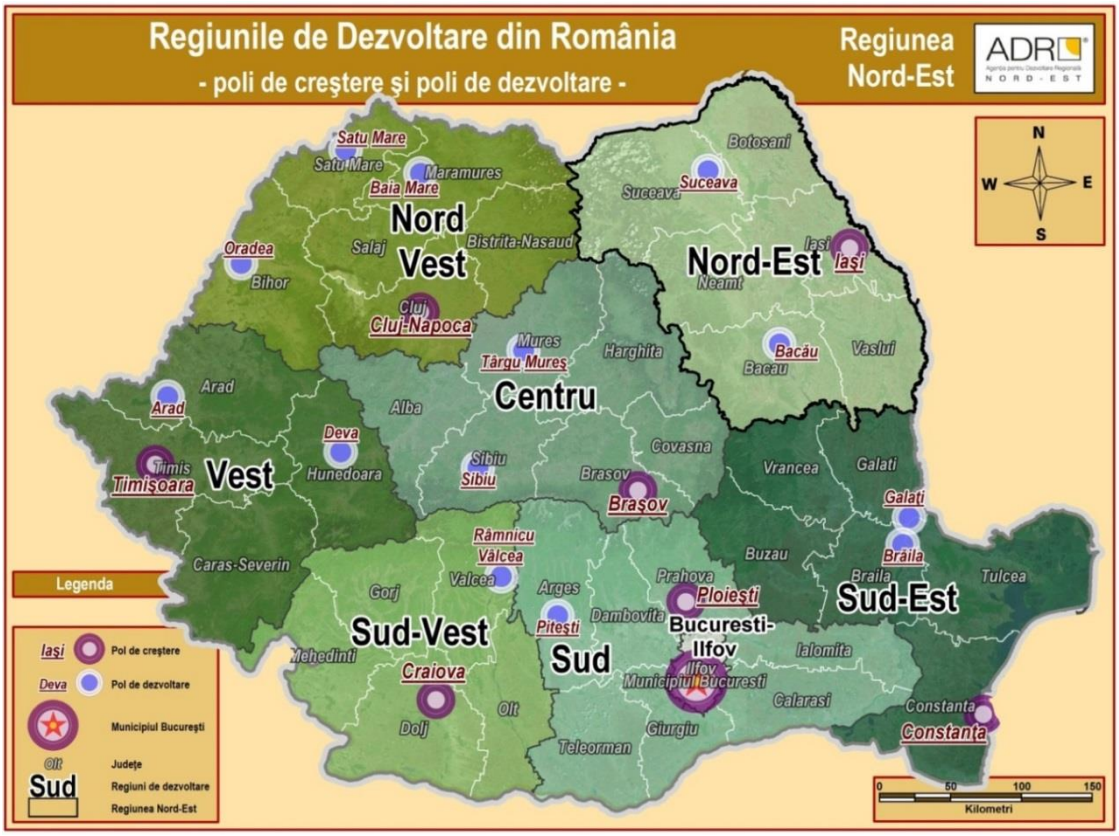
Integrare Potentiala sunt FUA care impart cel putin o treime din bazinul potential al fortei de munca (nu este cazul in regiunea Nord-Est).

Poli de crestere si dezvoltare

Demarata prin Hotararea de Guvern nr. 998 / 2008, politica polilor de crestere in Romania si-a propus inducerea unei cresteri economice rapide, crearea de locuri de munca, impulsionarea productivitatii care sa iradiaze dezvoltare in orasele mici si mijlocii, precum si in zonele rurale adiacente polilor. Pentru a contribui la dezvoltarea economiei intregii regiuni de influenta, au fost definite mai multe categorii de centre urbane: 7 poli de crestere (cate unul pentru fiecare regiune de dezvoltare, cu exceptia regiunii Bucuresti-Ilfov) si 13 centre de dezvoltare urbana de importanta regionala.

Plecand de la caracteristicile existente, prin HG 998 / 2008, in regiunea Nord-Est, municipiul Iasi a fost desemnat pol de crestere, iar municipiile Bacau si Suceava - poli de dezvoltare.

Atat la nivel national cat si in interiorul regiunii de Nord-Est, polii identificati dispun de un potential semnificativ de influenta atat la nivelul regiunii din care fac parte, cat si dincolo de granitele acestora, asa cum arata si harta de mai jos:

- **Polul de crestere Iasi**

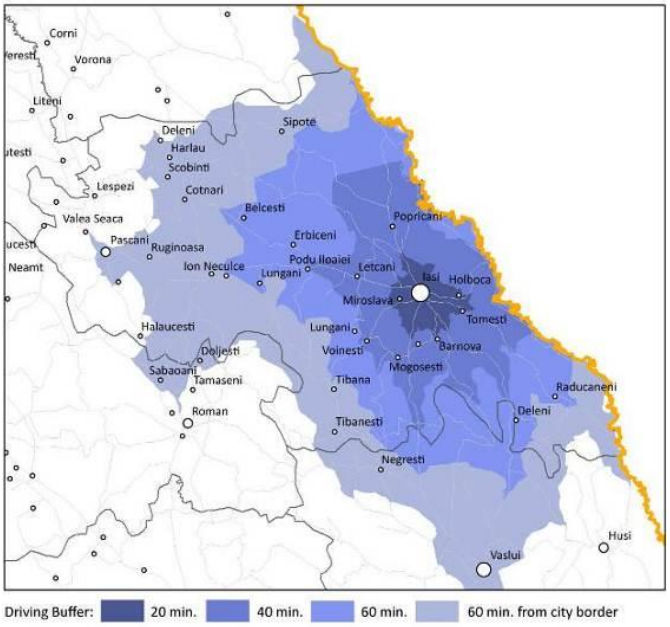
Polul de crestere Iasi este pozitionat in zona estica a regiunii, foarte aproape de granita de rasarit a Romaniei cu Republica Moldova (rutier - 30 km, feroviar - 21 km) si la o distanta relativ egala[16] fata de polii de dezvoltare din regiune (Bacau - 130 km si Suceava - 145 km).

Municipiul Iasi face parte dintr-o zona al carui profil este in principal industrial, situata in partea de est a judetului Iasi si care concentreaza majoritatea centrelor industriale si de servicii din judet, fiind caracterizat printr-un grad ridicat de populare, dar un procent de urbanizare destul de scazut (situat la distante destul de mari de alte municipii sau orase).

[16] rutier

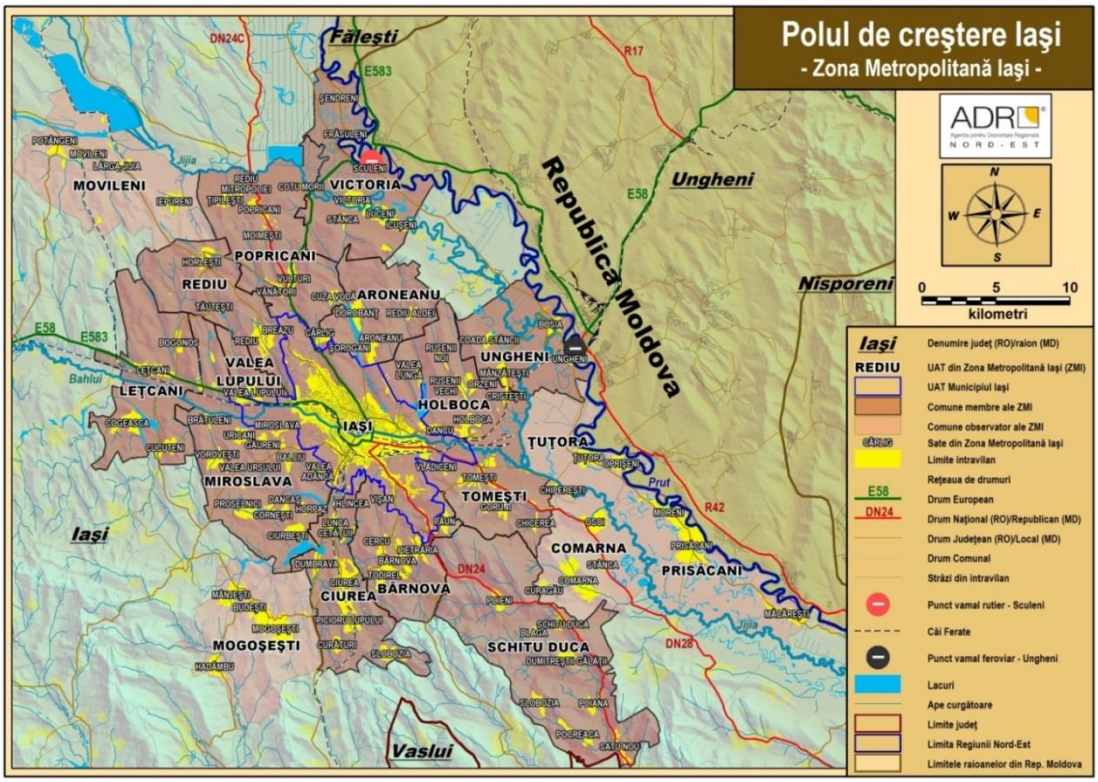
Conform unui raport al Bancii Mondiale din 2013, in ceea ce priveste distanta de 20 de minute de parcurs cu masina, zona de influenta a orasului Iasi inglobeaza o populatie de 328.000 locuitori, generand 1,47% din totalul veniturilor firmelor din Romania. Aceeasi indicatori, dar raportati la 40 de minute, sunt: populatia - 423.000 locuitori, cu un procent de 1,52% din totalul veniturilor firmelor din Romania. Raportat la distanta de parcurs in 60 de minute fata de marginea orasului, gasim o populatie de 943.000 locuitori, generand 2,20% din venitul total al firmelor, in aceasta arie fiind cuprinse doua municipii – Vaslui si Pascani.

Zona de influenta imediata a orasului Iasi

Sursa: Raportul Bancii Mondiale 2013 - Componenta 1 – Politica Polilor de crestere

Arealul Polului de crestere Iasi coincide cu extinderea actuala a Zonei Metropolitane Iasi.

Din punct de vedere al profilului retelei de localitati, polul de crestere Iasi are urmatoarea structura:

- Localitati urbane - municipiul Iasi, resedinta de judet – principal centru economico-social cu functiuni complexe industriale si tertiare – administrative, invatamant superior, politice, cercetare-dezvoltare, medicale si socio-culturale;
- Localitati rurale - 13 comune cu satele componente:
    - comune cu activitati predominant industriale – Miroslava, Holboca, Tomesti;
    - comune cu activitati in principal agricole si tertiare: Aroneanu, Barnova, Ciurea, Letcani, Popricani, Rediu, Schitu Duca, Ungheni, Valea Lupului, Victoria.

Suprafata polului de crestere Iasi, in anul 2012

Localitati	Suprafata totala (ha)	Suprafata agricola totala (ha)	Suprafata neagricola totala (ha)
Iasi	10.064	3.915	6.149
Aroneanu	3.952	3.015	937
Barnova	4.017	2.212	1.805
Ciurea	5.029	2.768	2.261
Holboca	5.265	4.178	1.087
Letcani	5.548	4.711	837
Miroslava	8.565	6.468	2.097
Popricani	6.858	5.399	1.459
Rediu	4.217	3.883	334
Schitu Duca	11.546	4.904	6.642
Tomesti	3.661	1.949	1.712
Ungheni	4.826	3.767	1.059
Valea Lupului	1.030	667	363
Victoria	6.029	4.073	1.956
Total	**80.607**	**51.909**	**28.698**

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Numarul total de locuitori, la nivelul polului de crestere Iasi, conform Recensamantului populatiei si locuintelor din anul 2011 era de 382.484 persoane, din care 184.264 locuitori de sex masculin si 198.220 de sex feminin.

Populatia polului de crestere Iasi

Localitati	Populatie 2011 (Recensamant)	Populatie 2002	Diferenta 2011-2002 (numar locuitori)	Diferenta 2011-2002 (procente)
Municipiul Iasi	290.422	303.714	-13.292	-4,38%
Aroneanu	3.402	2.787	615	22,07%
Barnova	5.782	3.687	2.095	56,82%
Ciurea	11.640	9.645	1.995	20,68%
Holboca	11.971	11.791	180	1,53%
Letcani	6.497	6.388	109	1,71%
Miroslava	11.958	7.363	4.595	62,41%
Popricani	7.393	6.625	768	11,59%
Valea Lupului	4.982	-[17]	3.066[18]	47,22%
Rediu	4.577	6.493		
Schitu Duca	4.354	4.481	-127	-2,83%
Tomesti	11.051	11.729	-678	-5,78%
Ungheni	4.173	4.026	147	3,65%
Victoria	4.282	4.420	-138	-3,12%
Total	**382.484**	**383.149**	**-665**	-0,17%

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS si Rezultatele finale ale Recensamantului din 2011

Prin compararea datelor demografice din 2002 si 2011, se poate observa ca populatia polului de crestere Iasi a ramas aproximativ constanta, inregistrandu-se o scadere de 0,17% per ansamblu. Analizand insa situatia pentru fiecare UAT, se observa o scadere a populatiei municipiului Iasi cu aproape 13.300 de persoane, insotita de o crestere spectaculoasa a populatiei in comunele Miroslava, Barnova, Valea Lupului (peste 47-62%), Aroneanu si Ciurea (20-22%).

[17] Valea Lupului a devenit comuna prin desprinderea, in 2004, de comuna Rediu – Legea nr.84/2004

[18] Diferenta dintre 2011 si 2002 a fost calculata insumand valorile populatiei celor doua comune – Rediu si Valea Lupului in 2011 si scazand populatia comunei Rediu din 2002.

Acest fenomen se explica prin procesele de suburbanizare si periurbanizare, care se caracterizeaza prin dezvoltarea la marginea oraselor mari si apoi in comunele limitrofe acestora, a unor zone rezidentiale individuale, dezvoltate de multe ori haotic si care, initial, intampina probleme care tin de conectarea la utilitati, transport public, spatii verzi, accesibilitate catre servicii de baza etc.

Numarul mediu al salariatilor, in anul 2012, a fost de 116.368 persoane, in timp ce numarul somerilor inregistrati in luna decembrie a aceluiasi an, la nivelul polului de crestere Iasi a atins nivelul de 3.759 persoane, din care femei 1.715 (45,6%).

Iasiul este unul dintre cele mai dinamice centre universitare din Romania, fapt care a contribuit la aparitia unei baze economice diversificate. Faptul ca Iasiul reprezinta un centru universitar puternic le asigura firmelor un flux constant de lucratori in domeniul cunoasterii. Din aceasta perspectiva, in Iasi exista anumite sectoare economice care au un potential investitional semnificativ. Firmele din domeniul IT, Consultanta, Inginerie sau Medicina au o reprezentare buna la nivel local si sunt, de la an la an, surse importante pentru schimbarile tehnologice pornite din interior. Aceste sectoare cuprind un procent mare de companii mici si mijlocii si, fiind bazate pe cunoastere si creatie, sunt foarte dinamice.

Domeniul imobiliar este dezvoltat prin implicarea, in principal, a dezvoltatorilor locali, dar si a unor investitori externi (ex. firme cu capital israelian).

In domeniul comertului sunt prezenti cei mai multi dintre retailerii importanti de pe piata romaneasca: Metro Cash & Carry, Praktiker, Carrefour, Bricostore, Selgros, Kaufland, Auchan, Baumax, Billa, Dedeman, Lidl.

Structura agriculturii in polul de crestere este data de varietatea formelor de relief, zona fiind cunoscuta prin productia de vinuri de o calitate superioara (Iasi – Bucium, Copou-Breazu; Barnova, Tomesti).

Analizand polul de crestere Iasi din perspectiva nationala, putem constata ca domeniile in care firmele iesene ocupa un loc fruntas (unul din primele trei pozitii la nivel national) sunt urmatoarele[19]:

- Pentru intreprinderi foarte mari (peste 1.000 de angajati)
    - Fabricarea produselor farmaceutice de baza
    - Fabricarea de echipamente electrice si electronice pentru autovehicule si pentru motoare de autovehicule
- Pentru intreprinderile mari (250 – 999 de angajati)
    - Cultivarea strugurilor
    - Productia de tesaturi
    - Fabricarea de instrumente si dispozitive pentru masura, verificare, control, navigatie
    - Constructii hidrotehnice
    - Lucrari de instalatii sanitare, de incalzire si de aer conditionat
    - Administrarea imobilelor pe baza de comision sau contract
    - Activitati de intretinere peisagistica
- Pentru intreprinderile mijlocii (50 – 249 de angajati)
    - Fabricarea preparatelor farmaceutice
    - Fabricarea caramizilor, tiglelor si altor produse pentru constructii, din argila arsa
    - Productia de tuburi, tevi, profile tubulare si accesorii pentru acestea, din otel
    - Fabricarea calculatoarelor si a echipamentelor periferice
    - Fabricarea de aparate electrocasnice
    - Fabricarea lagarelor, angrenajelor, cutiilor de viteza si a elementelor mecanice de transmisie
    - Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse nealimentare
    - Baruri si alte activitati de servire a bauturilor
    - Activitati de fotocopiere, de pregatire a documentelor si alte activitati specializate de secretariat

[19] Conform clasamentului si metodologiei Camerei de Comert si Industrie Iasi – Firme Iesene in Topul National 2011

In afara de domeniile enumerate anterior, exista si alte firme mari si foarte mari, care au inregistrat in 2011 o cifra de afaceri superioara valorii de 100 de milioane de lei in urmatoarele domenii:

- Distributia energiei electrice
- Recuperarea materialelor reciclabile sortate
- Fabricarea lagarelor, angrenajelor, cutiilor de viteza si a elementelor mecanice de transmisie
- Lucrari de constructii a drumurilor si autostrazilor
- Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale

La nivelul polului de crestere, ponderea cea mai mare in cifra de afaceri, in 2011, revenea industriei de fabricare de echipamente electrice si electronice pentru autovehicule si pentru motoare de autovehicule. Reprezentanta acestei categorii este Delphi Diesel Systems Romania, care, la nivelul anului 2011 avea o cifra de afaceri de 305.003.411 Euro si 2.070 angajati, fiind principalul angajator cu profil industrial din Zona metropolitana Iasi si chiar din judet. Se pastreaza astfel caracteristicile nationale ale acestui domeniu care, la nivel national a generat o cifra de afaceri de 15 mld. Euro si a oferit un numar de 255.032 locuri de munca, detinand o pondere de peste 6,5% din cifra de afaceri si din efectivul de salariati raportat la nivelul intregii economii[20].

Raportat la acest indicator, pe urmatoarea pozitie se situeaza sectorul de lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale, si, la o distanta considerabila, de distributia energiei electrice, productia de tuburi, tevi, profile tubulare si accesorii pentru acestea, din otel si sectorul de lucrari de instalatii sanitare, de incalzire si de aer conditionat.

Industria farmaceutica[21], reprezentata de 3 producatori, dintre care cel mai reprezentantiv este Antibiotice SA Iasi, ocupa la randul ei un loc fruntas in acest top. Cu un numar de 1.465 de angajati la finalul anului 2012 si cu un portofoliul format din peste 140 produse din 13 clase terapeutice, compania este cel mai important producator roman de medicamente generice antiinfectioase si un producator important de medicamente antiinflamatoare, dermatologice, digestive, de uz cardiovascular, oncologice si pentru sistemul nervos central. Compania Antibiotice SA se numara printre cele trei companii din Europa si singura din Romania precalificata OMS pentru gama de medicamente antituberculoase esentiale, detinand si un important centru de cercetare-dezvoltare.

- **Polul de dezvoltare Bacau**

Municipiul Bacau se afla in partea central-sud-vestica a regiunii, fiind traversat de raul Siret. In 2006 a fost constituita Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Zona Metropolitana Bacau, din care face parte municipiul Bacau, impreuna cu alte 20 de comune din proximitate.

In prezentarea polului de dezvoltare Bacau vom face referire strict la municipiul Bacau, fara ceilalti componenti ai zonei metropolitane.

Suprafata polului de dezvoltare, in anul 2012

	Suprafata totala (ha)	Suprafata agricola totala (ha)	Suprafata neagricola totala (ha)
Municipiul Bacau	4.319	1.235	3.084

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Beneficiind de o pozitie relativ centrala, la intersectia a cinci drumuri nationale (din care doua cu indicativ european), municipiul Bacau se afla la o distanta rutiera de 30 de minute fata de municipiul Roman si de orasul Buhusi, si la o distanta de 60 de minute, fata de municipiile Piatra Neamt, Moinesti, Onesti, Adjud si de orasele Roznov, Targu Frumos, Comanesti, Darmanesti si Marasesti.

Numarul de locuitori ai municipiului Bacau in urma recensamantului din 2011 era de 144.307 persoane, din care 68.834 barbati (47,7%) si 75.473 femei (52,3%).

[20] conform unui studiu COFACE

[21] Fabricarea produselor farmaceutice de baza

Populatia polului de dezvoltare

	Populatie 2011 (Recensamant)	Populatie 2002	Diferenta 2011-2002 (numar locuitori)	Diferenta 2011-2002 (procente)
Municipiul Bacau	144.307	184.542	-40.235	-21,8%

Sursa: Baze de date TEMPO – online, INS si Rezultatele finale ale Recensamantului din 2011

Analizand evolutia populatiei municipiului Bacau intre recensamintele din 2002 si 2011, observam o scadere puternica a numarului locuitorilor, cu peste 40 mii de persoane, scadere care nu se reflecta printr-o crestere puternica a populatiei in comunele limitrofe (doar 3 comune inregistreaza o crestere a populatiei in perioada 2002-2011, insa doar cu 1.600 de persoane cumulat).

Avand in vedere numarul mediu al salariatilor din municipiul Bacau, in anul 2012 se inregistrau 54.715 de salariati, iar numarul somerilor din luna decembrie a aceluiasi an a fost de 2.093.

Din punct de vedere al firmelor clasate pe primele locuri (dupa cifra de afaceri) in topul national din anul 2011, domeniile in care exceleaza municipiul Bacau sunt:

- Pentru intreprinderi foarte mari (peste 1.000 de angajati)
  - Comert cu amanuntul al articolelor de fierarie, al articolelor din sticla si al celor pentru vopsit, in magazine specializate
  - Lucrari de constructii a drumurilor si autostrazilor
  - Prelucrarea si conservarea carnii de pasare
  - Fabricarea de aeronave si nave spatiale
- Pentru intreprinderile mari (250 – 999 de angajati)
  - Comert cu ridicata al produselor din tutun
  - Fabricarea ingrasamintelor si produselor azotoase
  - Fabricarea produselor de morarit
- Pentru intreprinderile mijlocii (50 – 249 de angajati)
  - Comert cu ridicata al produselor chimice
  - Alte intermedieri financiare n.c.a.

Pe locul al doilea judetean ca cifra de afaceri si pe locul 1 national in domeniul sau, se afla o firma cu doar 33 de angajati la nivelul anului 2011 - Spedition UMB SRL, din domeniul Lucrari de constructii a drumurilor si autostrazilor (4211).

- **Polul de dezvoltare Suceava**

Municipiul Suceava este situat in partea de NE a Romaniei, 47°40`38" latitudine nordica si 26°19`27" longitudine estica, aproximativ in centrul Podisului Sucevei - pe doua trepte de relief: un platou a carui altitudine maxima atinge 385 m pe Dealul Zamca si lunca si terasele raului Suceava, cu altitudine sub 330 m.

In 2011 a fost constituita Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara Zona Metropolitana Suceava, din care face parte municipiul Suceava, orasul Salcea si alte 12 comune din proximitate. Prezentarea polului de dezvoltare Suceava va face referire strict la municipiul Suceava, fara celelalte localitati componente ale zonei metropolitane.

Suprafata polului de dezvoltare, in anul 2012

	Suprafata totala (ha)	Suprafata agricola totala (ha)	Suprafata neagricola totala (ha)
Municipiul Suceava	3.526	2.301	1.225

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Municipiul Suceava se gaseste la intersectia drumurilor europene E85 si E58 si se afla la o distanta rutiera de 40 km fata de granita cu Ucraina, 42 km fata de municipiul Botosani, 103 km fata de municipiul Piatra Neamt, 145 km de municipiul Iasi, 151 km de municipiul Bacau si 216 km de municipiul Vaslui.

Populatia municipiului Suceava este de 92.121 locuitori, din care: 43.870 barbati (47,6%) si 48.251 femei (52,4%) - conform recensamantului din 2011.

Populatia polului de dezvoltare

	Populatie 2011 (Recensamant)	Populatie 2002	Diferenta 2011-2002 (numar locuitori)	Diferenta 2011-2002 (procente)
Municipiul Suceava	92.121	108.735	-16.614	-15,28%

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS si Rezultatele finale ale Recensamantului din 2011

Analizand evolutia populatiei municipiului Suceava intre recensamintele din 2002 si 2011, observam o scadere puternica a numarului locuitorilor, cu peste 16 mii de persoane.

Avand in vedere numarul mediu al salariatilor din municipiul Suceava, in anul 2012 se inregistrau 43.390 de salariati, iar numarul somerilor din luna decembrie a aceluiasi an a fost de 1.454.

Din punct de vedere al firmelor clasate pe primele locuri (dupa cifra de afaceri) in topul judetean din anul 2011, domeniile in care exceleaza municipiul Suceava sunt:

- Pentru intreprinderile mari (250 – 999 de angajati)
  - Fabricarea hartiei si cartonului
  - Productia de energie electrica
  - Fabricarea inghetatei
  - Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale
- Pentru intreprinderile mijlocii (50 – 249 de angajati)
  - Lucrari de instalatii electrice
  - Comert cu ridicata al bauturilor

3.3. Zone metropolitane

In regiunea Nord-Est figureaza o serie de structuri metropolitane (aflate in diferite stadii de organizare), reprezentand asocieri ale unui municipiu cu unitatile administrativ teritoriale invecinate, unele constituite ca Asociatii de Dezvoltare Intercomunitara (ADI), avand in vedere influenta pe care centrul urban o are asupra acestora.

- Zona metropolitana Iasi – constituita in 2004, este formata din municipiul Iasi si 13 comune inconjuratoare, la care se adauga alte 5 comune cu statut de observator. Zona metropolitana Iasi este singura care a reusit sa demareze proiecte vizand dezvoltarea intregii arii metropolitane pana la nivelul anului 2013.
- Zona metropolitana Bacau – constituita in 2006, este compusa din municipiul Bacau si 20 de comune[22]
- Zona metropolitana Suceava – constituita in 2011, este formata din municipiul Suceava, orasul Salcea si 12 comune limitrofe[23]
- Zona metropolitana Botosani – constituita in 2012, este formata din municipiul Botosani si 6 comune care il inconjoara, cu dorinta de extindere spre orasul Bucecea si inca 3 comune[24]
- Zona metropolitana Vaslui - constituita in 2014, este formata din municipiul Vaslui si comuna Muntenii de Sus, cu dorinta de extindere catre alte 10 comune.
- Zona metropolitana Piatra Neamt – constituita in 2013, prevede asocierea cu orasul Roznov si alte 9 comune.

Desi conform legii 215/2001 si apoi a legii 264/2011, zonele metropolitane pot fi constituite doar in jurul Bucurestiului, a localitatilor de rang I si a municipiilor resedinta de judet, a fost infiintata, sau si-au exprimat intentia de a infiinta si alte zone metropolitane:

- Zona metropolitana Roman – constituita in 2009, este compusa din municipiul Roman si 26 de comune[25]
- Zona metropolitana Targu-Neamt – intentie 2014

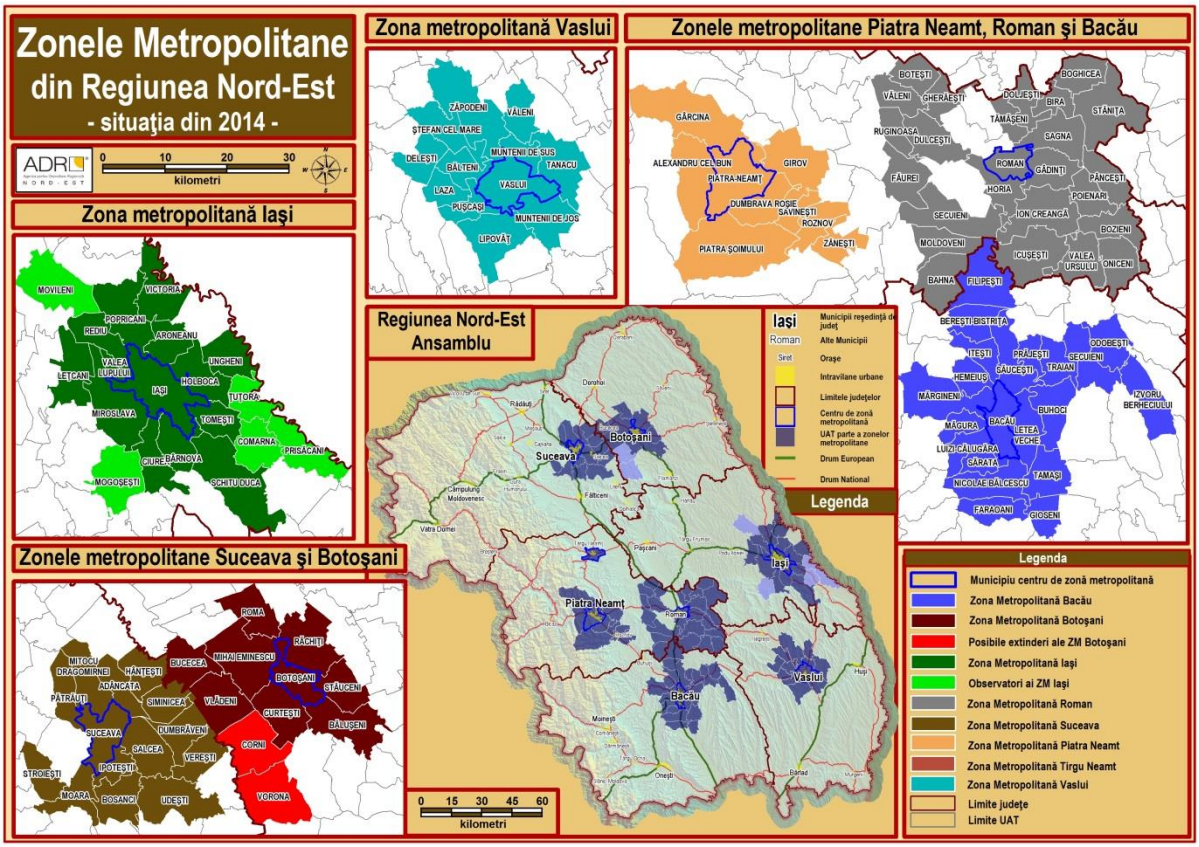
Pe langa aceste arii urbane cu potential de dezvoltare bazat pe monocentrism, exista si zone care ar putea duce, intr-un orizont mediu sau indelungat, la crearea unor structuri urbane policentrice. In aceasta categorie se poate incadra grupul de orase de pe valea Trotusului – Moinesti, Comanesti, Darmanesti, precum si orasele Botosani si Suceava, toate acestea mizand pe o distanta relativ mica intre ele.

[22] Ultimele informatii sunt din 2012

[23] Ultimele informatii sunt din iunie 2013

[24] Ultimele informatii sunt din august 2013

[25] Ultimele informatii sunt din 2009

3.4. Accesul rutier, feroviar si aerian la principalele centre ale regiunii

Transportul se poate imparti in transport rutier, feroviar, maritim, fluvial si aerian. Fiecare dintre aceste tipuri de transport constituie metode care inlesnesc mobilitatea populatie, asadar, daca distanta fata de aceste retele este mai mare, interactiunea cu exteriorul este mai mica. Prin combinarea acestor sisteme de transport se poate crea si un transport multimodal, care ar ajuta la conectarea si eficientizarea sistemelor mai sus mentionate.

In Regiunea Nord-Est se intalnesc doar transporturi rutiere, feroviare si aeriene, fiind prezente puncte de frontiera cu Republica Moldova si Ucraina (rutier si feroviar) si trei aeroporturi regionale (Bacau, Iasi si Suceava).

Transportul rutier reprezinta cel mai dezvoltat sistem de transport din punct de vedere teritorial, care acopera aproape in intregime zonele locuite, diferenta fiind facuta de calitatea drumurilor, clasificarea si bineinteles pozitia in teritoriu.
Traficul rutier se desfasoara pe drumuri impartite in: autostrazi, drumuri nationale europene, drumuri nationale principale sau secundare, drumuri judetene, drumuri comunale si strazi.

In momentul de fata nu exista autostrazi in regiunea Nord-Est, insa se intentioneaza crearea unei legaturi de acest tip pe directia Iasi-Targu Mures in viitorul apropiat.

Drumurile europene care strabat regiunea sunt:

- Bucuresti – Bacau – Roman – Suceava - Siret (punct de control si trecere a frontierei) – drumul european E85
- Suceava - Vatra Dornei - Dej (E58) care face legatura cu drumul european E60 Cluj-Napoca-Oradea (prin E576 Dej - Cluj-Napoca)
- Bacau – Brasov – Pitesti - drumul european E574 (care face legatura cu drumul european E70 Craiova – Vidin - Skopje)
- Bucuresti - Barlad – Albita (punct de trecere a frontierei) - Chisinau - drumul european E581 care strabate judetul Vaslui

- Roman - Tg. Frumos cu ramificatie catre Botosani (E58) si Iasi – Sculeni (punct de trecere a frontierei) (E 583)

Legatura rutiera cu Republica Moldova se face prin punctele de frontiera Radauti-Prut si Stanca in judetul Botosani, Sculeni in judetul Iasi si Albita in judetul Vaslui, acesta din urma fiind si punct vamal in cadrul Coridorului Paneuropean IX. In Ucraina se poate intra doar prin punctul vamal rutier de la Siret din judetul Suceava.

Distante rutiere intre principalele municipii din regiune si capitala (in kilometri)

	Bacau	Botosani	Iasi	Piatra Neamt	Suceava	Vaslui	Bucuresti
Bacau	-	193	130	58	151	83	294
Botosani	193	-	125	145	42	258	499
Iasi	130	187	-	139	145	71	430
Piatra Neamt	58	145	139	-	103	129	354
Suceava	151	42	145	103	-	216	457
Vaslui	83	258	71	129	216	-	359

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, INS

Transportul feroviar in regiunea Nord-Est se desfasoara pe cai ferate simple sau duble, electrificate sau neelectrificate, asigurand transportul de pasageri si de marfuri. Lista liniilor si magistralelor feroviare se gaseste in ***Anexa: Infrastructura feroviara*** din Capitolul 5 – Infrastructura.

Accesul aerian in regiune este asigurat de aeroporturile:

- ❑ Bacau - intern si international
- ❑ Iasi - intern si international
- ❑ Suceava – intern

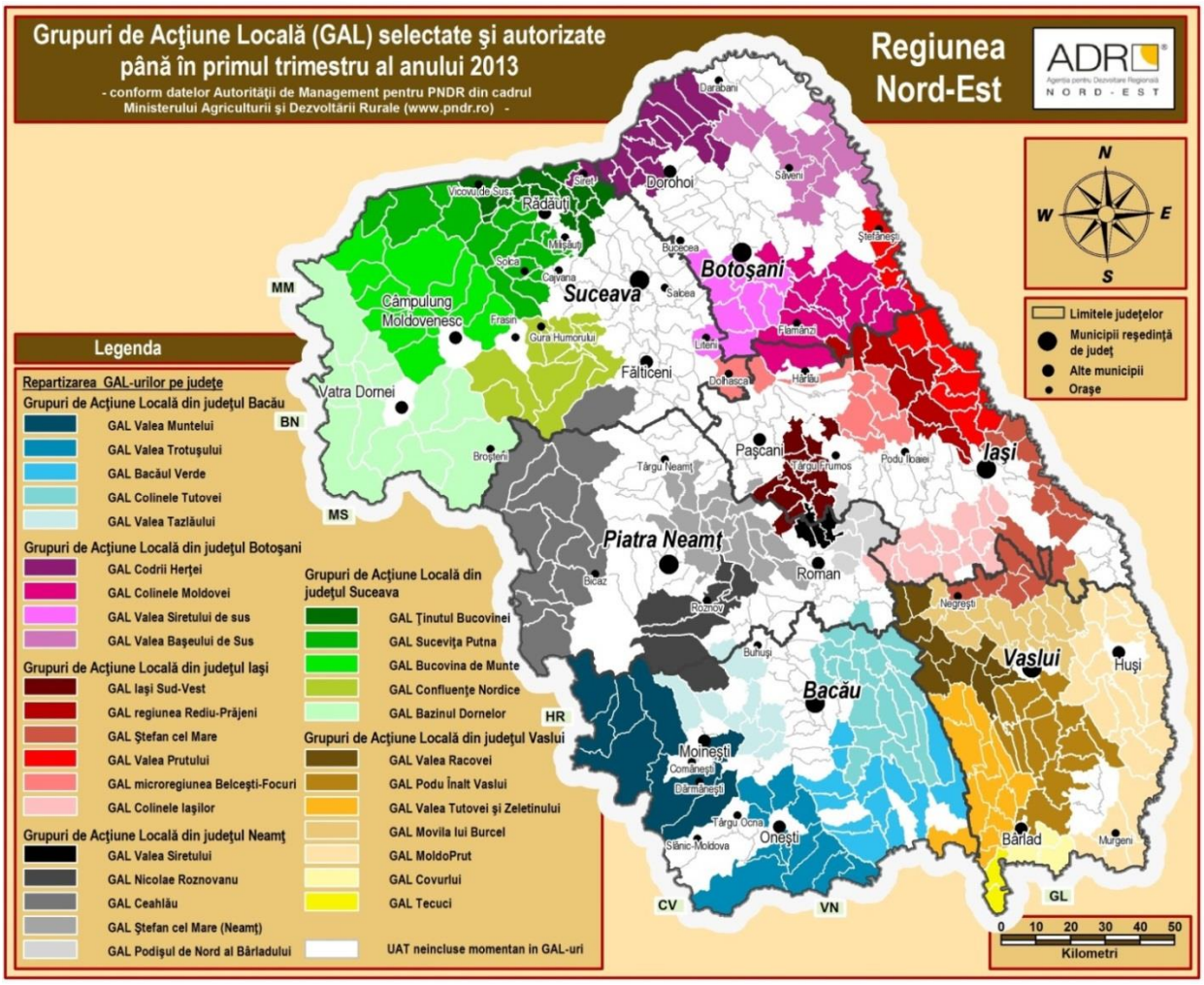
Printre destinatiile zborurilor cu plecare din aceste aeroporturi se numara:

- Italia – Roma (Fiumicino), Milano (Bergamo), Torino, Cuneo, Bologna
- Franta – Paris (Beauvais)
- Marea Britanie – Londra (Luton)
- Irlanda – Dublin
- Belgia – Bruxelles
- Austria – Viena
- Israel – Tev Aviv
- Romania – Bucuresti

3.5. Forme de asociere si parteneriat intre localitati

Grupuri de Actiune Locala (GAL)

Avand la baza masurile de tip „LEADER" pentru dezvoltare rurala, grupurile de actiune locala au luat fiinta in 2010, numarand in 2011 81 de asociatii, la care s-au adaugat in sesiunea 2012 inca 82 de GAL-uri eligibile. Astfel, in Regiunea Nord-Est exista 32 de GAL-uri[26], fiecare cuprinzand comune din unul sau mai multe judete (vezi ***Anexa: Lista Grupurilor de Actiune Locala (GAL) din Regiunea Nord-Est***). Dintre judetele regiunii Nord-Est, Vasluiul a reusit sa adune cele mai multe comune in asociatii de tip GAL (77 de comune din 81), la polul opus fiind judetul Botosani (45 comune din 71).

[26] Anul 2013

Asociatii de Dezvoltare Intercomunitara

In urma unui proiect cofinantat din Fondul Social European prin Programul Operational „Dezvoltarea Capacitatii Administrative" au luat fiinta o serie de Asociatii de Dezvoltare Intercomunitara cu scopul furnizarii in comun, in conditii de calitate si eficacitate a serviciilor publice locale. Aceste asociatii au fost constituite fie intre doua sau mai multe unitati administrativ teritoriale invecinate, fie intre municipiul resedinta de judet si mai multe sau toate celelalte comune din judet, cu scopul implementarii unor proiecte mai ample. Astfel de proiecte vizeaza salubrizarea si managementul deseurilor la nivel judetean, reabilitarea, modernizarea si extinderea sistemului de alimentare cu apa si canalizare sau modernizarea infrastructurilor rurale.
Conform bazei de date a asociatiilor de dezvoltare comunitara, la nivelul anului 2013, repartizarea acestora pe judete este urmatoarea[27]:

- Bacau – 21 de asociatii
- Botosani – 11 asociatii
- Iasi – 42 de asociatii
- Neamt – 14 asociatii
- Suceava – 2 asociatii
- Vaslui – 7 asociatii

Pentru perioada de programare 2014-2020, Comisia Europeana recomanda utilizarea noilor instrumente de dezvoltare teritoriala, respectiv ITI si DLRC.

Investitiile teritoriale integrate (ITI) instrumente de dezvoltare teritoriala care presupun existenta unei strategii de dezvoltare teritoriala integrata aferenta unui teritoriu desemnat, a unui set de actiuni care pot fi puse in aplicare pentru atingerea obiectivelor stabilite prin strategia de dezvoltare teritoriala integrata, si a unor mecanisme de guvernanta pentru gestionarea investitiilor teritoriale integrate.
ITI permite implementarea unei strategii teritoriale intr-o maniera integrata, cu finantare din cel putin doua axe prioritare, dintr-unul sau mai multe programe operationale.

Criterii ce trebuiesc avute in vedere in delimitarea teritoriilor in care se pot aplica investitiile teritoriale integrate:

- existenta unei strategii de dezvoltare integrata;
- caracteristici teritoriale specifice;
- delimitarea nu trebuie sa depinda neaparat de limitele administrative.

Exemple posibile de teritorii pe care se pot aplica investitii teritoriale integrate:

- ✓ zone metropolitane (poli metropolitani si zona polarizata din vecinatate);
- ✓ sisteme urbane formate din mai multe orase apropiate;
- ✓ cartier cu probleme specifice dintr-un oras mare;
- ✓ retea de orase mici dintr-un judet sau dintr-o unitate fizico-geografica;
- ✓ teritorii transfrontaliere (ex: punerea in aplicare a unei strategii integrate de dezvoltare urbana in orase transfrontaliere).

Dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii locale (DLRC/CLLD) – este un instrument complementar altor forme de sprijinire a dezvoltarii locale, putand fi asociat unor interventii sectoriale sau integrate stabilite la nivel national sau regional, bazat pe experienta fostei initiative LEADER. Instrumentul presupune o abordare de tip bottom-up (de jos-in-sus), formarea Grupurilor de Actiune Locala (GAL-uri). Pentru acest instrument se va aloca minim 5% din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala (FEADR).

Pentru delimitarea teritoriului GAL-urilor trebuie avute in vedere urmatoarele criterii:

- numarul de locuitori (10.000 – 150.000 locuitori, insa limitele pot fi extinse in situatii justificate);
- suprafata (teritoriul delimitat trebuie sa aiba o masa critica, astfel incat strategia de dezvoltare locala sa aiba sens si sa fie eficienta; in acelasi timp, trebuie ca suprafata sa nu depaseasca nivelul local);

[27] Conform bazei de date de pe site-ul oficial al Ministerului Administratiei si Internelor cu privire la acest subiect (martie 2013)

- existenta unor probleme comune care necesita o abordare integrata;
- asigurarea corespondentei teritoriu – comunitate – strategie de dezvoltare locala

Exemple posibile de teritorii in care pot fi aplicate DLRC:

- ✓ oras (mic sau mijlociu) si aria rurala polarizata;
- ✓ cartiere din orase mari cu pondere mare a populatiei rome sau sarace;
- ✓ zona rurala periferica lipsita de centre urbane.

3.6. Zone urbane dezavantajate si marginalizate[28]

Marginalizarea urbana se manifesta prin concentrarea spatiala a populatiei deprivate in comunitati situate in anumite zone din interiorul asezarilor urbane. De aceea, pentru a analiza acest fenomen, studiul a fost realizat la un nivel teritorial redus (sectoare de recensamant[29]) si nu la nivel de unitate administrativa. Cea mai mica zona geografica delimitata in vederea realizarii unui recensamant este sectorul de recensamant care cuprinde, de obicei, in jur de 200 persoane. Cu toate acestea, utilizand date agregate la nivel de sector de recensamant se pot identifica sau reconstitui doar o parte din comunitatile dezavantajate. Dimensiunile cele mai pertinente, mai practice, mai masurabile si mai utile pentru definirea diferitelor tipuri de zone dezavantajate sunt: (1) Capitalul uman (adica educatie, sanatate si comportament demografic), (2) Ocuparea fortei de munca si (3) Calitatea locuirii. Pentru fiecare dintre aceste dimensiuni poate fi atribuit un set de indicatori pentru care exista date in recensamantul din 2011. In ***Anexa: Zone urbane marginalizate, sectiunea A*** sunt detaliate tipurile de zone urbane dezavantajate.

Distributia populatiei urbane pe regiuni si situarea in zone urbane dezavantajate

Indicatori cheie \ % populatie	Populatie urbana in zone dezavantajate					% in alte zone urbane[30]	% in zone nedezavan-tajate	Total urban (%)
	% total zone dezavantajate	% in zone dezavantajate pe locuire	% in zone dezavantajate pe ocupare	% in zone dezavantajate pe capital uman	% in zone margina-lizate			
Romania	**32,2**	**5,2**	**9,9**	**11,7**	**3,2**	**2,3**	**67,8**	**100**
NE	40,4	5,7	12,5	14,8	4,3	3,1	59,6	100

Date: INS, Recensamantul Populatiei si al Locuintelor 2011

Folosind datele de recensamant, pot fi calculate ratele populatiei urbane din zonele definite ca fiind marginalizate sau dezavantajate pe locuire, ocupare sau capital uman. La nivel urban national, 3,2% din populatia urbana, 2,6% dintre gospodariile din urban si 2,5% dintre locuintele din urban se afla in zone (sectoare de recensamant) marginalizate.

Se inregistreaza de asemenea discrepante regionale, dar acestea sunt mai mici: proportia populatiei rezidente in zone dezavantajate variaza intre 40% in orasele din Nord-Est si 21% in regiunea Bucuresti-Ilfov. Ponderea populatiei din zonele marginalizate este de 4,3% in Nord-Est si Centru, 4,2% in Sud-Est si 3,7% in Vest, in timp ce celelalte regiuni prezinta rate egale sau mai mici decat media nationala de 3,2%.

Profilul zonelor urbane marginalizate – la nivel regional

In regiunea Nord-Est 40,38% din populatie traieste in zone dezavantajate, din care 5,66% in zone dezavantajate pe locuire, 12,51% in zone dezavantajate pe ocupare, 14,77% in zone deavantajate pe capital uman, 4,29% in zone marginalizate si 3,15% in alte zone. Cele mai mari procente de populatie aflata in zone dezavantajate se regasesc in judetele Botosani (55,95% din populatie) si Suceava (48,18% din populatie). In judetul Iasi sunt cele mai multe persoane dezavantajate in ceea

[28] Informatiile, tabelele si hartile sunt prelucrate sau preluate din raportul privind implementarea CLLD in Romania, proiect al Guvernului Romaniei si Bancii Mondiale - Elaborarea strategiilor de integrare a comunitatilor urbane marginalizate: Atlasul zonelor urbane marginalizate din Romania, 2014

[29] Cea mai mica zona geografica delimitata in vederea realizarii unui recensamant este sectorul de recensamant care cuprinde, de obicei, in jur de 200 persoane.

[30] Alte zone urbane se refera la sectoarele de recensamant cu mai putin de 50 de locuitori si la cele cu diverse institutii (de exemplu, pensiuni, aziluri, penitenciare, manastiri etc.) fara sau cu un numar foarte redus de gospodarii.

ce priveste locuirea - 10,98% din populatie (39 mii locuitori). In judetul Botosani sunt cele mai multe persoane dezavantajate atat in ceea ce priveste ocuparea - 26,4% din populatie (44 mii locuitori, cat si in ceea ce priveste capitalul uman - 23,4% din populatie (61 mii locuitori). In ceea ce priveste zonele marginalizate, judetul Botosani prezinta cel mai mare procent de persoane in aceasta categorie (6% - 10 mii persoane), insa judetele Suceava si Iasi au un numar mai mare de locuitori in aceste zone (aproximativ 13 mii de persoane).

Analizand situatiile la nivel de municipii si orase, discrepantele sunt foarte mari, de la 16,8% din populatie in zone dezavantajate (mun. Piatra Neamt), la 100% din populatie in zone dezavantajate (Stefanesti, Vicovu de Sus si Roznov). De altfel se observa ca toate orasele din regiune, (cu exceptia orasului Gura Humorului), au peste 50% din populatie in zone dezavantajate si doar doua municipii – Dorohoi si Moinesti au peste 50% dintre locuitori in astfel de zone.

Cele mai mari probleme in ceea ce priveste locuirea sunt intalnite in Slanic Moldova (27,9% din populatie) si Iasi (13,1% din populatie). Foarte multe centre urbane se confrunta cu probleme in ceea ce priveste ocuparea, 32 din cele 46 de municipii si orase avand peste 10% din populatie in aceasta situatie, dintre care: Roznov – 52,7%; Frasin, Siret – 40-50%; Brosteni, Bucecea, Moinesti, Milisauti, Falticeni, Darabani, Tirgu Neamt, Husi – 30-40%. Din punct de vedere al zonelor dezavantajate privind capitalul uman, 38 din cele 46 de orase si municipii din regiune se confrunta cu probleme, avand peste 10% din locuitori care se afla in astfel de zone, dintre care: Cajvana, Flamanzi, Murgeni, Salcea si Vicovu de Sus – peste 70%; Liteni, Milisauti, Solca – 60-70%; Darmanesti, Stefanesti, Saveni, Brosteni, Dolhasca – 50-60%; Negresti, Bucecea, Frasin – 40-50%; Darabani, Podu Iloaiei, Roznov, Slanic Moldova si Comanesti – 30-40%. Zonele marginalizate reprezinta zonele in care se intrunesc cel putin doua din criterile ce definesc zonele dezavantajate, fiind extrem de problematice. Si in acest caz avem mai multe localitati urbane (14) cu procente de peste 10% din populatie marginalizata, dintre care amintim Podu Iloaiei, Stefanesti si Harlau cu 30-40%. In ***Anexa: Zone urbane marginalizate, sectiunile B si C*** sunt detaliate informatiile privind comunitatile marginalizate in orasele din Regiunea Nord-Est, respectiv hartile aferente fiecarui tip de zona defavorizata.

Comunitatile urbane marginalizate din perspectiva autoritatilor locale

Subtipurile de comunitati urbane marginalizate definite in urma cercetarii calitative nu pot fi surprinse prin analiza datelor de recensamant deoarece nu exista indicatori care sa permita identificarea lor. Astfel, a fost necesara culegerea de date de la autoritatile locale pentru a evalua existenta, distributia si existenta acestor subtipuri. Rata totala de raspuns a fost de aproximativ 68%. In ***Anexa: Zone urbane marginalizate, sectiunea D*** sunt detaliate subtipurile de comunitati urbane marginalizate, determinate de baza cercetarii calitative, precum si numarul persoanelor care locuiesc in comunitati marginalizate declarate de catre autoritatile locale din regiunea Nord-Est in ***Anexa: Zone urbane marginalizate, sectiunea E***.

Orasele cu mai putin de 10.000 locuitori nu sunt eligibile pentru interventii de tip DLRC, dar ca parteneri ai unor Grupuri de Actiune Locala alaturi de comunele invecinate pot deveni eligibile pentru programul LEADER. Orase care nu au zone declarate sau cu zone foarte mici (<100 locuitori): Tirgu Neamt. Orase care nu au raspuns la chestionar: Targu Ocna, Dorohoi, Pascani, Targu Frumos, Piatra Neamt, Vatra Dornei, Gura Humorului, Falticeni.

Conform rezultatelor sondajului, cele mai raspandite subtipuri de zone marginalizate sunt zonele de tip ghetou cu blocuri si cele de tip mahala cu case. Se observa ca multe dintre localitatile urbane care au raspuns la acest chestionar au declarat prezenta locuintelor sociale modernizate, insa doar municipiul Botosani a declarat ca are zone istorice cu locuinte sociale si/sau cladiri ocupate abuziv, desi sunt si alte municipii si orase care se confrunta cu astfel de probleme in zonele centrale. Astfel, datele oferite de primarii reprezinta estimari brute, mai degraba orientative, avand in vedere ca, in majoritatea cazurilor, nu exista studii referitoare la zonele in cauza.

3.7. Zone monoindustriale

In regiunea Nord-Est exista o serie de orase care, datorita specializarii pe un anumit sector industrial au devenit dependente de acesta din punctul de vedere al dezvoltarii, al locurilor de munca si al veniturilor. Orasele care isi concentreaza mai mult de 50% din productie, cifra de afaceri sau angajati intr-o singura ramura industriala pot fi considerate monoindustriale. La nivelul anului 2002 se incadrau in aceasta categorie urmatoarele orase:

- Bicaz – peste 90% din productie si peste 85% din cifra de afaceri revenea industriei materialelor de constructii si sectorului constructiilor
- Buhusi – peste 55% din productie revenea industriei textile
- Comanesti – peste 60% din productie revenea industriei lemnului
- Onesti – peste 85% din productie si peste 75% din cifra de afaceri revenea inductiei chimice

Evolutia numarului de orase monoindustriale din Romania a crescut de-a lungul timpului din perioada interbelica (4 centre monoindustriale) pana in 1989 (43 de centre monoindustriale), ca apoi sa ajunga in 2002 la doar 24 orase monoindustriale.

3.8. Tipologia urban-rural

Dispersia teritoriala a localitatilor urbane la nivelul Regiunii Nord-Est nu este echilibrata, existand mai multe zone lipsite de orase pe o raza de 25-30 km[31] - total aprox. 142 mii persoane:

- Sud-estul judetului Botosani – Nord-estul judetului Iasi (comunele Hlipiceni, Rauseni, Calarasi, Santa Mare, Sipote, Bivolari, Andrieseni, Vladeni, Fantanele, Roscani, Trifesti) – aprox. 37 mii persoane;
- Nord-estul judetului Botosani – aprox. 4 mii persoane;
- Sudul si sud-estul judetului Iasi (comunele Raducaneni, Grozesti, Ciortesti, Mosna, Gorban) – aprox. 18 mii persoane;
- Estul judetului Bacau – Vestul judetului Vaslui (comunele Gaiceana, Stanisesti, Rachitoasa, Lipova, Vultureni, Puiesti) – aprox. 22 mii persoane, precum si unele comune care nu sunt in apropierea oraselor din regiune, insa sunt incluse in aria de 25-30 km din jurul municipiului Adjud – judetul Vrancea (comunele Dealu Morii, Corbasca, Huruiesti, Tatarasti, Sascut, Urechesti) – aprox. 22 mii persoane;
- Zona central-estica a judetului Vaslui (comunele Berezeni, Vetrisoaia) – aprox 7 mii persoane;
- Nord-vestul judetului Suceava (comunele Ulma, Moldova-Sulita, Izvoarele Sucevei, Carlibaba) – aprox 10 mii persoane;
- Nord-vestul judetului Neamt (comunele Grinties, Pipirig, Poiana Teiului) – aprox. 12 mii persoane;
- Nord-vestul judetului Bacau (comunele Palanca, Ghimes-Faget) – aprox. 10 mii persoane.

Dintre localitatile indepartate, o concentratie mai mare de 2000 de persoane se gaseste in urmatoarele sate resedinta de comuna: Calarasi (judetul Botosani), Raducaneni, Bivolari, Fantanele (judetul Iasi), Vetrisoaia, Berezeni (judetul Vaslui).

Cea mai mare zona lipsita de orase pe o raza de 25-30 km este cea din estul judetului Bacau – vestul judetului Vaslui, in acest perimetru fiind necesara sustinerea administratiei publice locale in vederea modernizarii unor localitati rurale cu rol de deservire a principalelor functiuni necesare.

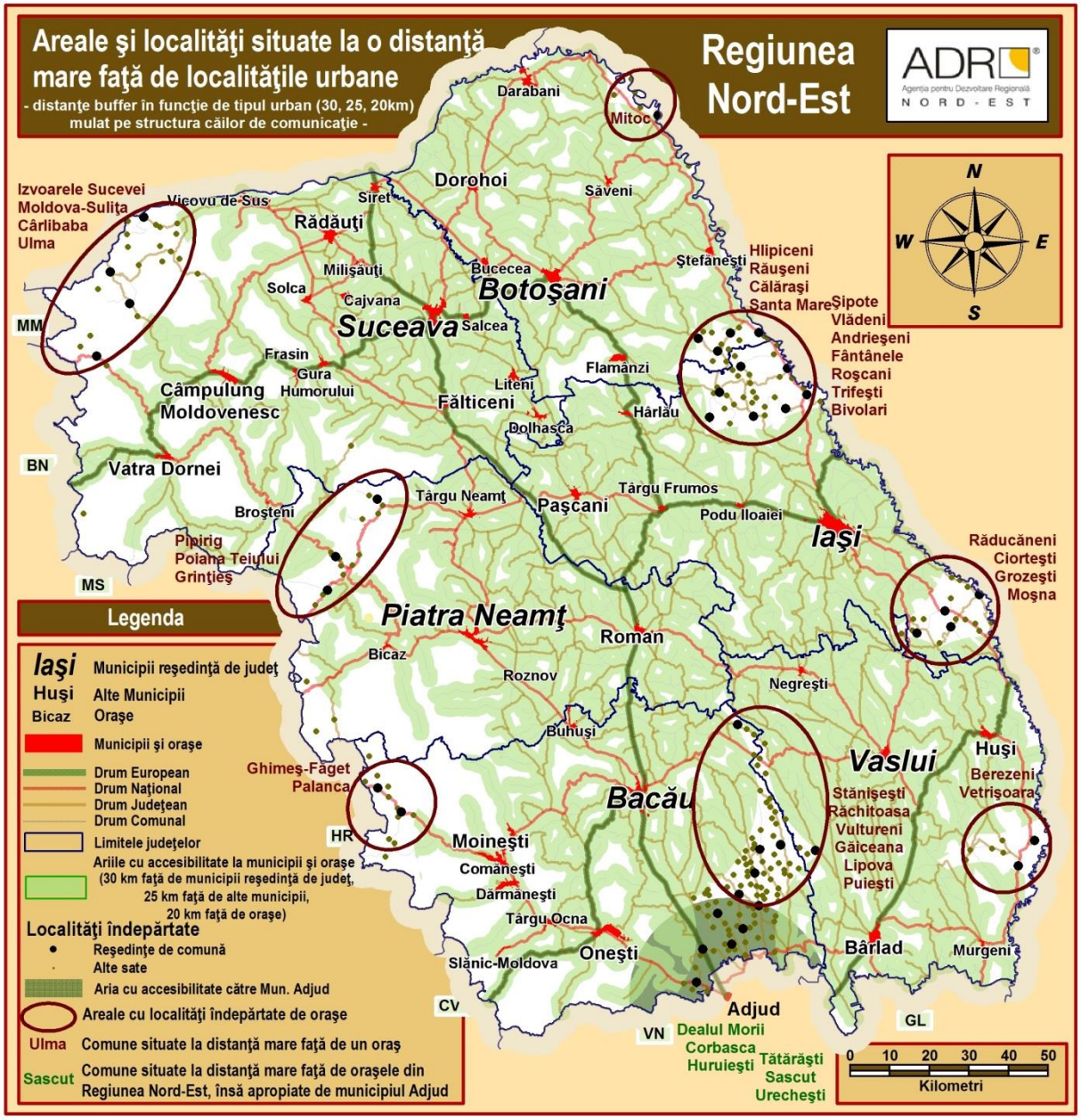
In unele zone exista cel putin un sat care a avut la un moment dat rolul fie de centru de plasa[32], fie de targ. Exemple in acest sens ar putea fi comunele Sipote, Raducaneni – judetul Iasi; Racaciuni, Podu Turcului, Parincea – judetul Bacau; Puiesti – judetul Vaslui si altele. In partea de nord-vest a judetului Suceava se evidentiaza un areal intins lipsit de orase, in care se pastreaza insa componenta culturala si etnica, in zona fiind proeminenta comunitatea hutula[33].

[31] Comunele enumerate sunt doar cele pentru care resedinta de comuna se incadreaza in parametrii de calcul. Pe langa acestea, la calculul populatiei au fost incluse si alte sate din aceleasi areale, component ale unor commune pentru care resedinta de comuna se afla mai aproape de oras decat restul satelor.

[32] Plasa, (pl.plasi) = unitate administrativa din timpul Regatului Romaniei, intermediara intre judet si comuna.

[33] Hutuli = populatie din zona Bucovinei montane, de origine slava, ce vorbeste un dialect ucrainian

Pornind de la acest aspect, unele dintre aceste comune ar putea fi sprijinite cu scopul de a se dezvolta in structuri asociative de tipul GAL-urilor si de a atrage dupa sine si dezvoltarea zonelor inconjuratoare.

3.9. Aspecte cheie

- × Peste 58% din populatia regiunii locuieste in mediul rural;
- × Scaderea populatiei in polii de dezvoltare Bacau si Suceava in perioada 2002-2011;
- × Existenta multor zone lipsite de orase pe o raza de 25-30 km;
- × In mediul urban al regiunii Nord-Est, 40,4% din populatie traieste in zone dezavantajate sau marginalizate;
- × 28 din cele 29 de orase si 2 din cele 17 municipii din regiune au peste 50% din populatie in zone dezavantajate.

- ✓ Regiunea Nord-Est se situeaza pe primul loc intre cele opt regiuni ale tarii ca populatie totala - 16,4% din populatia Romaniei;
- ✓ In regiune exista 46 de localitati urbane, din care un pol de crestere – Iasi si doi poli de dezvoltare urbana – Bacau si Suceava;
- ✓ Existenta firmelor foarte mari din polul de crestere Iasi, care exceleaza la nivel national in domeniul farmaceutic, in fabricarea de echipamente electrice si motoare si in distributia energiei electrice;
- ✓ Existenta firmelor de dimensiuni foarte mari in Bacau, care exceleaza la nivel national in constructii de drumuri, prelucrarea si conservarea carnii de pasare si fabricarea de aeronave comertul de articole de fierarie, din sticla si pentru vopsit;
- ✓ Existenta firmelor de dimensiuni mari in Suceava, care exceleaza la nivel national in fabricarea de hartie si carton si fabricarea inghetatei;
- ✓ In regiune sunt constituite asocieri de tip metropolitan in jurul municipiilor Iasi, Bacau, Botosani, Suceava, Piatra Neamt, Vaslui, Roman si Tirgu Neamt;
- ✓ Legaturile internationale ale regiunii sunt asigurate prin trei aeroporturi regionale (Bacau, Iasi, Suceava), doua puncte de frontiera feroviare si cinci puncte de frontiera rutiere (catre Ucraina si Republica Moldova);
- ✓ La nivelul anului 2013 erau constituite 32 de asociatii tip GAL (Grupuri de Actiune Locala);
- ✓ Instrumentele de dezvoltare teritoriala propuse pentru perioada 2014-2020 (ITI si DLRC).

3.10. Anexe

Anexa: Lista Grupurilor de Actiune Locala (GAL) din Regiunea Nord-Est

GAL-urile existene la momentul actual (2013) sunt distribuite astfel:

- Judetul Bacau
  - GAL Valea Trotusului, cu extindere in judetul Vrancea
  - GAL Valea Muntelui
  - GAL Valea Tazlaului, cu extindere in judetul Neamt
  - GAL Bacaul Verde
  - GAL Colinele Tutovei, cu extindere in judetul Neamt
- Judetul Botosani
  - GAL Codrii Hertei, cu extindere in judetul Suceava
  - GAL Valea Siretului de Sus, cu extindere in judetul Suceava
  - GAL Colinele Moldovei, cu extindere in judetul Iasi
  - GAL Valea Baseului de Sus
- Judetul Iasi
  - GAL Valea Prutului, cu extindere in judetul Botosani
  - GAL Iasi Sud-Vest, cu extindere in judetul Neamt
  - GAL Microregiunea Belcesti-Focuri, cu extindere in judetul Suceava
  - GAL Colinele Iasilor, cu extindere in judetul Neamt
  - GAL Stefan cel Mare, cu extindere in judetul Vaslui
  - GAL Regiunea Rediu-Prajeni, cu extindere in judetul Botosani
- Judetul Neamt
  - GAL Ceahlau, cu extindere in judetul Suceava
  - GAL Nicolae Roznovanu, cu extindere in judetul Bacau
  - GAL Podisul Barladului de Nord, cu extindere in judetul Iasi
  - GAL Valea Siretului, cu extindere in judetul Iasi
  - GAL Stefan cel Mare (Neamt), cu extindere in judetul Iasi
- Judetul Suceava
  - GAL Bucovina de Munte
  - GAL Bazinul Dornelor, cu extindere in judetul Harghita
  - GAL Confluente Nordice
  - GAL Sucevita-Putna
  - GAL Tinutul Bucovinei
- Judetul Vaslui
  - GAL Podu Inalt Vaslui
  - GAL Valea Tutovei si Zeletinului, cu extindere in judetul Bacau
  - GAL Moldo-Prut
  - GAL Movila lui Burcel, cu extindere in judetul Iasi
  - GAL Valea Racovei
  - GAL Tecuci, localizat in principal in judetul Galati, dar cu extindere in judetul Vaslui
  - GAL Covurlui, localizat in principal in judetul Galati, dar cu extindere in judetul Vaslui

Anexa: Zone urbane dezavantajate

A. Tipuri de zone urbane dezavantajate pe baza datelor de la recensamant 2011

Tipul 1. Zone dezavantajate pe locuire - daca prezinta concentrarea[34] a cel putin doua din urmatoarele categorii vulnerabile: (i) persoane ce traiesc in locuinte fara curent electric (ii) persoane ce traiesc in spatii supraaglomerate; (iii) gospodarii confruntate cu nesiguranta locativa. Nu au un nivel scazut de ocupare in sectorul formal si pot prezenta sau nu un nivel scazut de educatie.

Tipul 2. Zonele dezavantajate pe ocuparea fortei de munca - daca prezinta o concentrare de someri si/sau persoane neincadrate pe piata formala a muncii. Aceasta categorie se refera in general la zone care au avut in perioada comunista o concentrare mare de intreprinderi. In ciuda existentei unei forte de munca profesional calificata, aceste zone au avut parte de putine investitii private in ultimii douazeci de ani si, drept consecinta, exista oportunitati reduse de angajare in sectorul formal.

Tipul 3. Zonele dezavantajate pe capital uman - daca prezinta concentrarea a cel putin doua din urmatoarele categorii vulnerabile: (i) populatie activa cu nivel scazut de educatie; (ii) copii; (iii) persoane cu dizabilitati sau alte probleme de sanatate. Aceste zone urbane sunt locuite de persoane necalificate, care lucreaza in agricultura, constructii sau alte sectoare, in multe cazuri, informal. Prin urmare, interventiile in acest tip de zone trebuie sa se concentreze pe calificarea fortei de munca.

Tipul 4. Zonele urbane marginalizate - cumuleaza deprivari pe toate dimensiunile si sunt recomandate a reprezenta tinta programului DLRC. In cele mai multe cazuri, acestea sunt zone intraurbane, sarace, izolate din punct de vedere social si care nu sunt reflectate in statisticile privind ratele de saracie calculate la nivel de localitate sau judet, adevarate pungi de excluziune sociala. Puternica stigmatizare cu care sunt asociate aceste locuri, pe langa lipsa sau slaba calitate a serviciilor (educatie, sanatate, infrastructura) reduc drastic sansele populatiei de a scapa de saracie. Aceste zone sunt candidatele cele mai potrivite pentru interventiile de tipul dezvoltarii locale plasate sub responsabilitatea comunitatii realizate in orasele din Romania.

Folosind datele de recensamant, pot fi calculate ratele populatiei urbane din zonele definite ca fiind marginalizate sau dezavantajate pe locuire, ocupare sau capital uman. La nivel urban national, 3,2% din populatia urbana, 2,6% dintre gospodariile din urban si 2,5% dintre locuintele din urban se afla in zone (sectoare de recensamant) marginalizate.

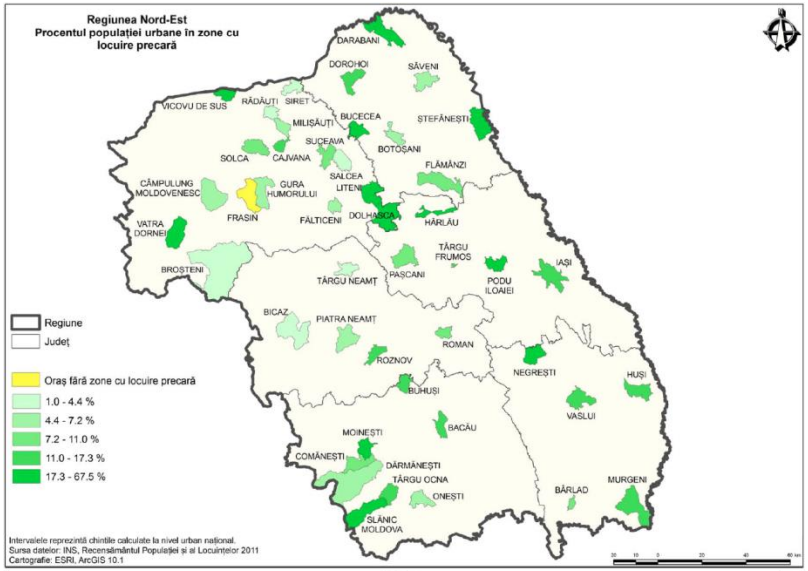
[34] „Concentrare" inseamna o pondere a respectivei categorii in totalul populatiei active din zona ce se incadreaza in cele mai mari 20% valori din toate sectoarele de recensamant din urban.

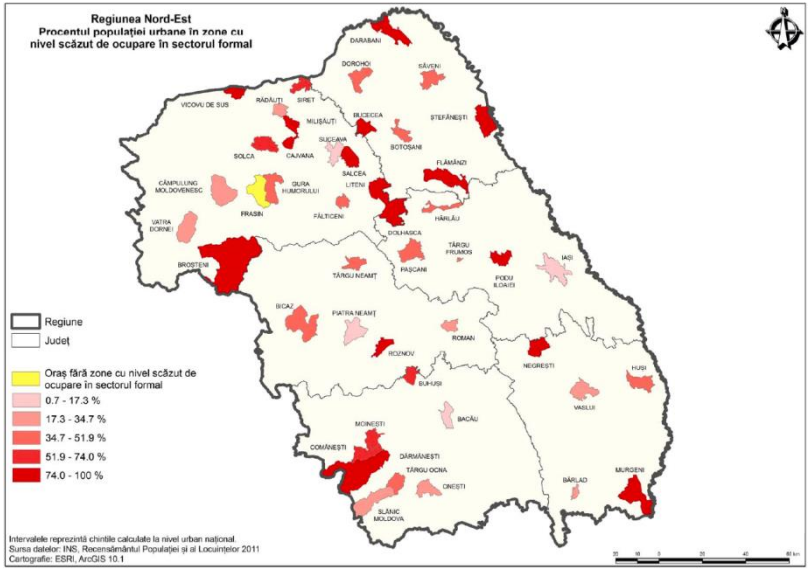
B. Comunitati marginalizate in orasele din Regiunea Nord-Est

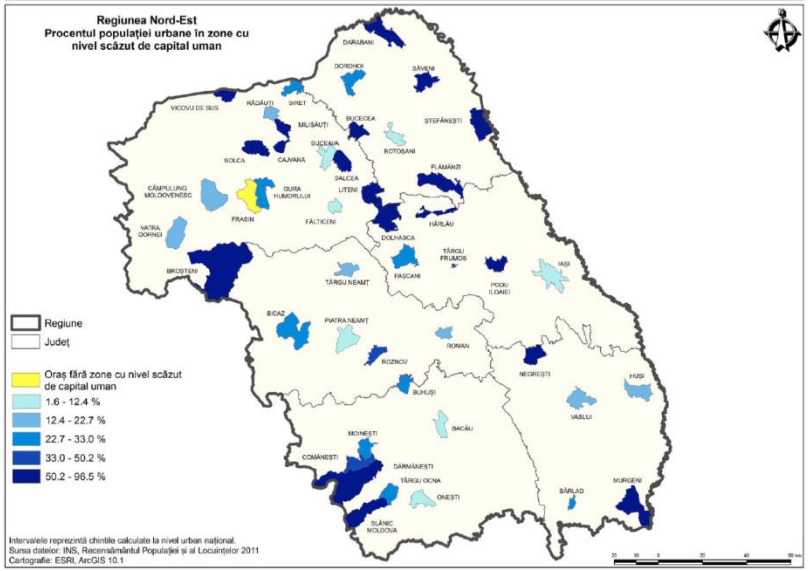
Judet/Oras	Populatia stabila	% in zone nedezavan-tajate	% in zone dezavantajate pe locuire	% in zone dezavantajate pe ocupare	% in zone dezavantajate pe capital uman	% in zone margina-lizate	% populatie in zone cu institutii sau sub 50 de locuitori
RNE	**1.374.794**	**59,62**	**5,66**	**12,51**	**14,77**	**4,29**	**3,15**
BC	**267.141**	**62,98**	**6,37**	**12,50**	**12,63**	**3,38**	**2,15**
MUN. BACAU	144.307	76,93	9,35	4,31	5,62	1,37	2,42
MUN. MOINESTI	21.787	41,27	1,71	34,04	13,55	9,40	0,04
MUN. ONESTI	39.172	72,94	3,72	13,34	7,35	1,64	1,02
BUHUSI	14.562	43,50	0,00	27,65	16,69	10,76	1,40
COMANESTI	19.568	41,43	0,00	18,30	31,09	7,47	1,71
DARMANESTI	12.247	4,81	0,00	29,39	58,07	4,69	3,04
SLANIC MOLDOVA	4.198	21,80	27,89	9,34	32,04	6,67	2,26
TARGU OCNA	11.300	32,95	4,55	25,97	24,88	4,25	7,40
BT	**167.772**	**44,05**	**2,22**	**26,40**	**19,51**	**6,00**	**1,81**
MUN. BOTOSANI	106.847	56,69	1,94	28,31	7,71	2,92	2,42
MUN. DOROHOI	24.309	41,00	6,22	28,60	17,32	5,52	1,34
BUCECEA	4.274	2,90	0,00	34,16	46,77	15,58	0,58
DARABANI	9.893	10,51	0,00	32,05	38,60	18,33	0,51
FLAMANZI	10.136	1,61	0,00	12,00	76,69	9,67	0,04
SAVENI	6.999	29,23	2,07	10,87	52,28	4,94	0,60
STEFANESTI	5.314	0,00	0,00	9,13	57,00	33,82	0,06
IS	**355.120**	**68,23**	**10,98**	**2,77**	**6,84**	**3,58**	**7,60**
MUN. IASI	290.422	73,74	13,09	1,04	2,77	0,53	8,84
MUN. PASCANI	33.745	56,66	0,94	12,10	22,76	7,50	0,04
HARLAU	10.905	30,56	2,71	0,00	26,24	31,33	9,16
PODU ILOAIEI	9.573	4,66	1,38	19,48	35,38	39,01	0,09
TARGU FRUMOS	10.475	49,98	2,40	8,24	22,15	14,39	2,85
NT	**169.599**	**66,32**	**2,15**	**15,17**	**12,10**	**3,15**	**1,11**
MUN. PIATRA NEAMT	85.055	83,20	1,59	6,07	6,37	2,04	0,74
MUN. ROMAN	50.713	59,91	4,51	16,38	13,90	4,42	0,88
BICAZ	6.543	45,50	0,00	27,01	24,29	1,97	1,24
ROZNOV	8.593	0,00	0,00	52,72	34,88	10,69	1,71
TIRGU NEAMT	18.695	44,74	0,00	31,90	18,54	1,72	3,11
SV	**262.153**	**52,82**	**3,34**	**13,92**	**23,37**	**4,91**	**1,65**
MUN. C-LUNG MOLD.	16.722	73,15	1,90	10,73	11,24	2,92	0,06
MUN. FALTICENI	25.723	57,39	2,85	32,07	5,45	2,22	0,01
MUN. RADAUTI	23.822	65,47	3,18	10,38	18,14	1,16	1,67
MUN. SUCEAVA	92.121	82,05	6,19	3,60	5,52	1,14	1,50
MUN. VATRA DORNEI	14.429	55,89	5,37	20,99	9,24	8,41	0,09
BROSTENI	5.506	7,36	0,00	39,48	50,93	2,23	0,00
CAJVANA	6.901	4,07	0,00	0,00	79,23	16,69	0,00
DOLHASCA	10.298	2,23	0,00	29,86	50,90	16,89	0,12
FRASIN	5.876	9,50	0,00	46,99	43,45	0,00	0,07
GURA HUMORULUI	13.667	54,23	0,00	15,95	18,82	4,41	6,59
LITENI	9.596	4,37	2,67	7,18	68,40	17,38	0,00
MILISAUTI	5.005	4,92	0,00	33,17	61,92	0,00	0,00
SALCEA	9.015	6,40	0,00	16,62	72,98	3,76	0,24
SIRET	7.976	21,69	0,00	44,90	20,62	2,66	10,13
SOLCA	2.188	16,50	9,19	0,00	60,65	0,00	13,67
VICOVU DE SUS	13.308	0,00	0,00	0,00	70,56	25,88	3,56
VS	**153.009**	**55,07**	**3,75**	**14,55**	**19,94**	**5,82**	**0,87**
MUN. BARLAD	55.837	58,41	1,24	14,03	20,39	5,47	0,48
MUN. HUSI	26.266	50,14	1,60	31,85	10,57	4,56	1,28
MUN. VASLUI	55.407	67,68	7,81	7,03	12,88	3,33	1,27
MURGENI	7.119	3,50	0,00	9,51	74,31	12,43	0,25
NEGRESTI	8.380	8,77	3,50	17,80	46,80	23,01	0,12

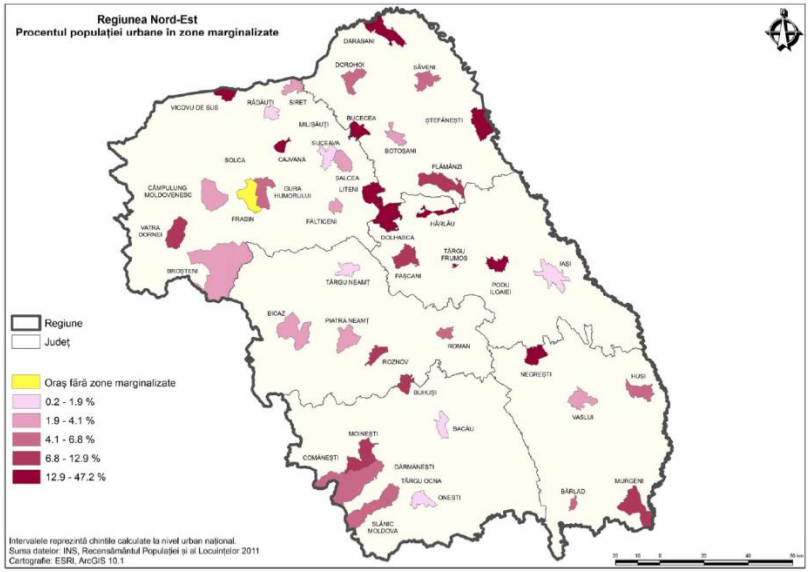
Date: INS, Recensamantul Populatiei si al Locuintelor 2011.

C. Harti la nivel de unitate administrativ-teritoriala: Nord-Est

D. Subtipuri de comunitati urbane marginalizate, determinate de baza cercetarii calitative

1. Zone de tip ghetou cu blocuri de proasta calitate sau in foste colonii muncitoresti

Zonele de tip ghetou se refera la complexele de locuinte de proasta calitate, construite inainte de 1990 pentru muncitorii marilor intreprinderi socialiste. Unele ghetouri sunt situate in foste colonii muncitoresti. In aceste cazuri conditiile de locuit si accesul la infrastructura sunt chiar mai problematice. Locuitorii zonelor de tip ghetou se confrunta cu trei probleme majore: (1) plata utilitatilor (electricitate, apa, canalizare si salubritate), (2) teama constanta a locatarilor din locuintele sociale de a nu fi evacuati sau de a pierde locuinta din cauza restantelor si (3) retelele de sprijin insuficient dezvoltate si proasta reputatie a zonei (capital social scazut).

2. Zone de tip mahala cu case si/ sau adaposturi improvizate

De obicei, acestea sunt cartiere vechi, de periferie, cu comunitati extrem de sarace. Casele sunt amplasate haotic, una langa alta, cu foarte putin spatiu intre ele, raspandite pe un teritoriu intins, unele fara urma de infrastructura. Acest tip de zona se intalneste de obicei de-a lungul unui rau sau al cailor ferate dezafectate. In majoritatea cazurilor, aceste zone includ comunitati rome traditionale ale caror membri vorbesc limba romani. Multe din aceste zone sunt insalubre si expuse riscurilor climatice, cum ar fi ploile abundente sau inundatiile. Principalele probleme pentru aceste zone sunt: saracia extrema, conditiile de trai mizere si lipsa actelor de identitate si de proprietate. Prin urmare, aceste comunitati medii spre mari, cu o importanta populatie fluctuanta si tendinte de extindere, necesita un cadru national, actiuni locale bine coordonate pe termen mediu si lung, implicarea a multor actori locali ce cunosc foarte bine situatia, precum si bugete consistente.

3. Zone de locuinte sociale modernizate

Zonele de locuinte sociale modernizate au fost create prin proiecte integrate, care au imbinat investitiile de amploare in noi imobile cu interventii la nivelul infrastructurii si in plan social. Acestea evidentiaza un risc major: adancirea segregarii prin modernizarea infrastructurii, acest tip de locuinte fiind situate in afara orasului, in conditii de mediu uneori periculoase. Locuintele sociale modernizate trebuie sa respecte toate normele tehnice cu privire la dimensiune si infrastructura, dar ar trebui sa acorde atentie si urmatoarelor aspecte: (1) situarea geografica la nivelul teritoriului urban, (2) procesul de informare si consultare inaintea relocarii si (3) componenta etnica a populatiei relocate. Daca zona de locuinte sociale este situata pe un teritoriu decuplat de la tesutul vital al orasului, departe de oportunitatile de ocupare, si este locuita de un singur grup socio-economic sau etnic, atunci zona este segregata si are potential de dezvoltare foarte redus, oricat de modernizate ar fi respectivele locuinte. Segregarea este exacerbata daca formarea zonei implica un proces de relocare impus.

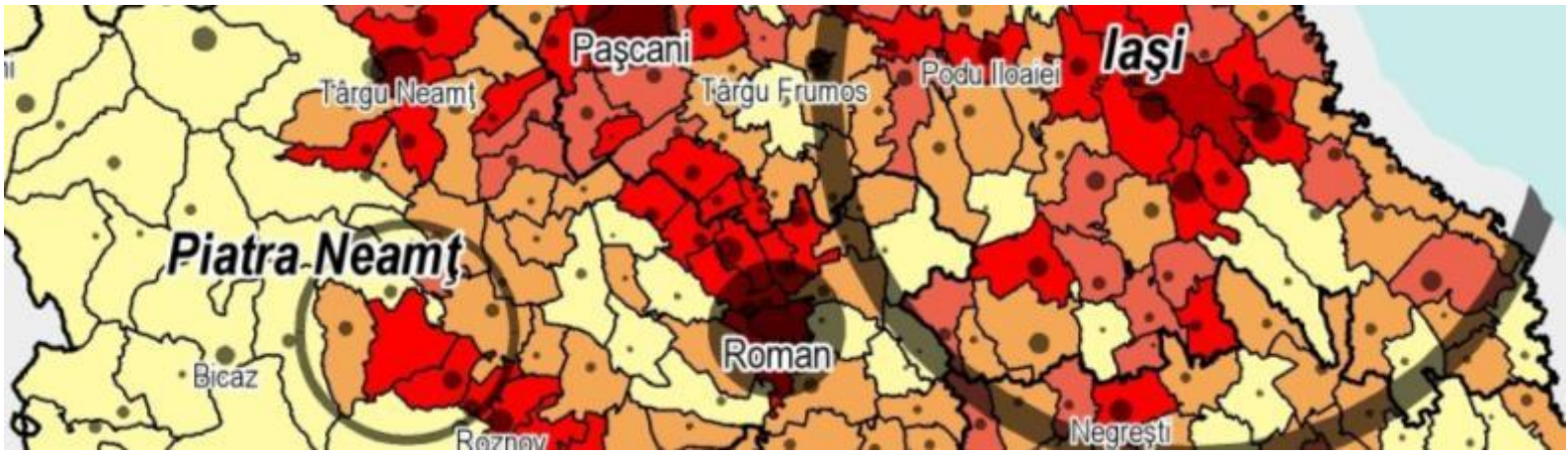
4. Zone istorice (centrale) ale orasului

Se refera la zone de case individuale, nationalizate in timpul perioadei comuniste, aflate intr-o stare avansata de degradare, care au fost atribuite de catre autoritatile locale familiilor sarace, fie inainte de 1989, fie la inceputul anilor ‘90 sau, in cazul imobilelor aflate in ruina, au fost ocupate ilegal de persoane fara adapost. Este vorba de cartiere destul de vechi, cu persoane care locuiesc in aceeasi casa de mai bine de 30-35 ani, unii dintre ei chiar nascandu-se in casa respectiva. Cu exceptia pozitiei centrale, conditiile de trai ale acestor comunitati seamana mult cu cele intalnite in zonele de tip mahala. Cum aceste case sunt situate in zone atractive pentru investitori, cu un potential imobiliar ridicat, fostii proprietari (sau mostenitorii lor) au facut tot posibilul pentru a le recupera. Exista astfel persoane care locuiesc acolo de 10-15 ani si care detin doar acte de identitate provizorii cu mentiunea „fara domiciliu,” situatie in care persoana in cauza nu se poate angaja, nu are acces la servicii medicale sau ajutor social si asa mai departe.

E. Numarul persoanelor care locuiesc in comunitati marginalizate declarate de catre autoritatile locale din regiunea Nord-Est

	Ghetou cu blocuri	Ghetou foste colonii	Mahala case	Mahala adaposturi improvizate	Locuinte sociale modernizate	Zone istorice cu locuinte sociale si/sau cladiri ocupate abuziv	Zone mixte	Total	Nr. zone
Bacau	22479				2082			**24561**	9
Moinesti	190		60	400				**650**	6
Onesti	505							**505**	2
Buhusi	988							**988**	3
Comanesti	140	347	885					**1372**	6
Darmanesti			1100		70			**1170**	3
Botosani	500				600	200		**1300**	3
Flamanzi	780			30				**810**	2
Iasi	507	530			1191			**2228**	10
Harlau	294	60	440					**794**	3
Roman			1012		665			**1677**	3
Campulung Moldovenesc	290		130					**420**	3
Radauti					230			**230**	3
Suceava	560				70			**630**	6
Dolhasca			560					**560**	1
Vicovu de Sus							650	**650**	1
Barlad			1300		345			**1645**	4
Husi	490		220	60				**770**	8
Vaslui	2700							**2700**	4
Total	**30423**	**937**	**5707**	**490**	**5253**	**200**	**650**	**43660**	**80**

Date: AM POR, Sondaj privind zonele urbane marginalizate la nivelul oraselor din Romania, Noiembrie 2013

1.4

Structura socio-demografica a populatiei

4. Structura socio-demografica a populatiei

4.1. Evolutia populatiei si potentialul demografic

Conform datelor statistice existente la 1 iulie 2013, regiunea Nord-Est avea o populatie stabila de 3.705.145 locuitori, reprezentand 17,4% din populatia totala a tarii. Sub acest aspect, dintre cele opt regiuni de dezvoltare, regiunea Nord-Est are cel mai mare numar de locuitori. Distributia pe judete este urmatoarea: Bacau – 707.045 loc, Botosani – 439.152 loc, Iasi – 849.670 loc, Neamt – 554.240 loc, Suceava – 708.302 loc si Vaslui – 446.736 loc.

In raport cu datele colectate si centralizate cu ocazia realizarii Recensamantului populatiei si locuintelor 2011 (date finale iul. 2013) se constata ca populatia totala stabila a regiunii este de 3.302.217 locuitori, reprezentand 16,41% din populatia totala a tarii. 616.168 persoane locuiesc in judetul Bacau, 412.626 in judetul Botosani, 772.348 in judetul Iasi, 470.766 in judetul Neamt, 634.810 in judetul Suceava si 395.499 in judetul Vaslui. In comparatie cu datele publicate ale Recensamantului Populatiei din 2002 populatia regiunii a scazut cu 11,8%.

In tabelul urmator este prezentata evolutia populatiei in perioada 2005-2013 la nivel national, respectiv regional, pe total si pe medii de rezidenta (analiza realizata in raport cu date statistice INS la 1 iulie al fiecarui an).

Se constata ca la nivel national, in perioada 2005-2013 are loc o usoara scadere a populatiei totale. Cu exceptia anului 2006 (cand o serie de comune au fost declarate orase), in perioada de analiza are loc o descrestere continua in mediul urban. Mai mult, descresterea inregistrata si in mediul rural indica faptul ca o parte a populatiei Romaniei a emigrat in alte State Membre.

Rata de crestere a populatiei (%)

	2005	2006/ 2005	2007/ 2006	2008/ 2007	2009/ 2008	2010/ 2009	2011/ 2010	2012/ 2011	2013/ 2012
Romania	**21.623.849**	-0.18	-0.21	-0.15	-0.16	-0.18	-0.35	-0,17	-0,23
Urban	**11.879.897**	0.28	-0.30	-0.35	-0.09	-0.20	-0.60	-0,41	-0,11
Rural	**9.743.952**	-0.75	-0.10	0.09	-0.23	-0.14	-0.05	0,1	-0,37
Regiunea Nord-Est	**3.734.546**	-0.05	-0.15	-0.20	-0.13	-0.17	-0.31	0,09	0,16
Urban	**1.620.437**	0.54	-0.65	-0.63	-0.20	-0.36	-0.74	0,3	0,46
Rural	**2.114.109**	-0.50	0.22	0.12	-0.08	-0.02	0	-0,07	-0,07

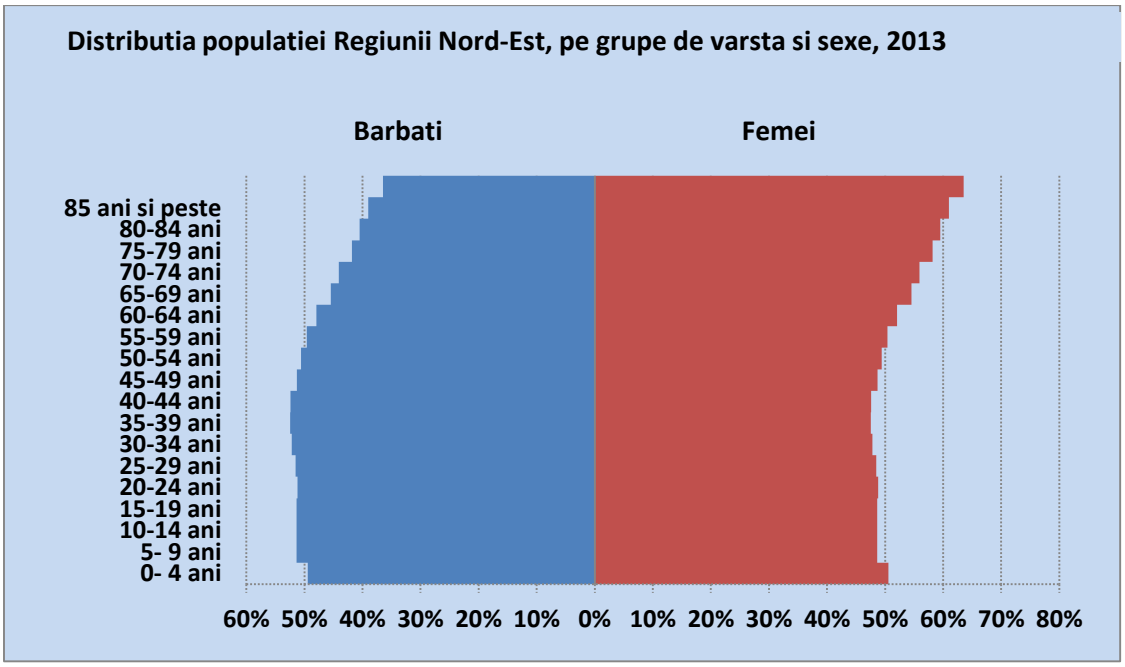
Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, INS

Pentru regiunea Nord-Est, per total, se inregistreaza acelasi trend anual de descrestere usoara a populatiei. Pe medii de rezidenta, descresterea este mai mare in mediul urban si se inregistreaza in perioada 2007-2011. In mediul rural, in perioada 2007-2008 are loc o usoara crestere (migratie a populatiei dinspre urban spre rural), in timp ce in 2009-2013 o usoara scadere ca urmare a migratiei externe.

Comparand datele de la Recensamantul Populatiei din 2002, respectiv 2011[35], pe medii de rezidenta, se poate observa ca in mediul urban a avut loc o scadere a populatiei cu 10,2%, iar in mediul rural cu 12,9%.

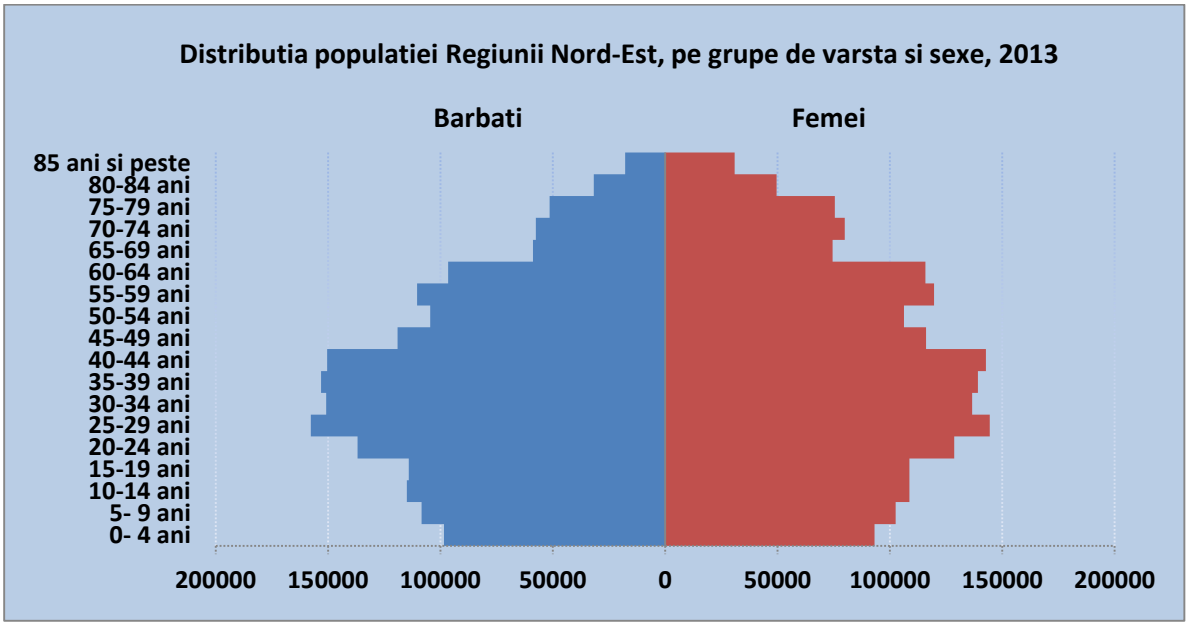
Structura pe sexe a populatiei la nivel global, pe regiune, evidentiaza o repartizare echilibrata, 49,42% din populatia totala fiind barbati, iar 50,58% femei.

[35] Date finale iulie, 2013

Sursa: prelucrari pe baza datelor statistice din Baza de date TEMPO – online, INS

Privind distributia populatiei pe grupe de varsta si sexe, din figurile prezentate reiese ca populatia masculina este majoritara (ponderi 50-53%) pentru grupele de varsta cuprinse intre 5-49 ani. Populatia feminina este majoritara pentru grupa de varsta 0-4 ani si grupele de varsta de peste 50 ani (ponderi 51-63%) – corelat cu valorile superioare ale sperantei de viata inregistrate la femei fata de barbati.

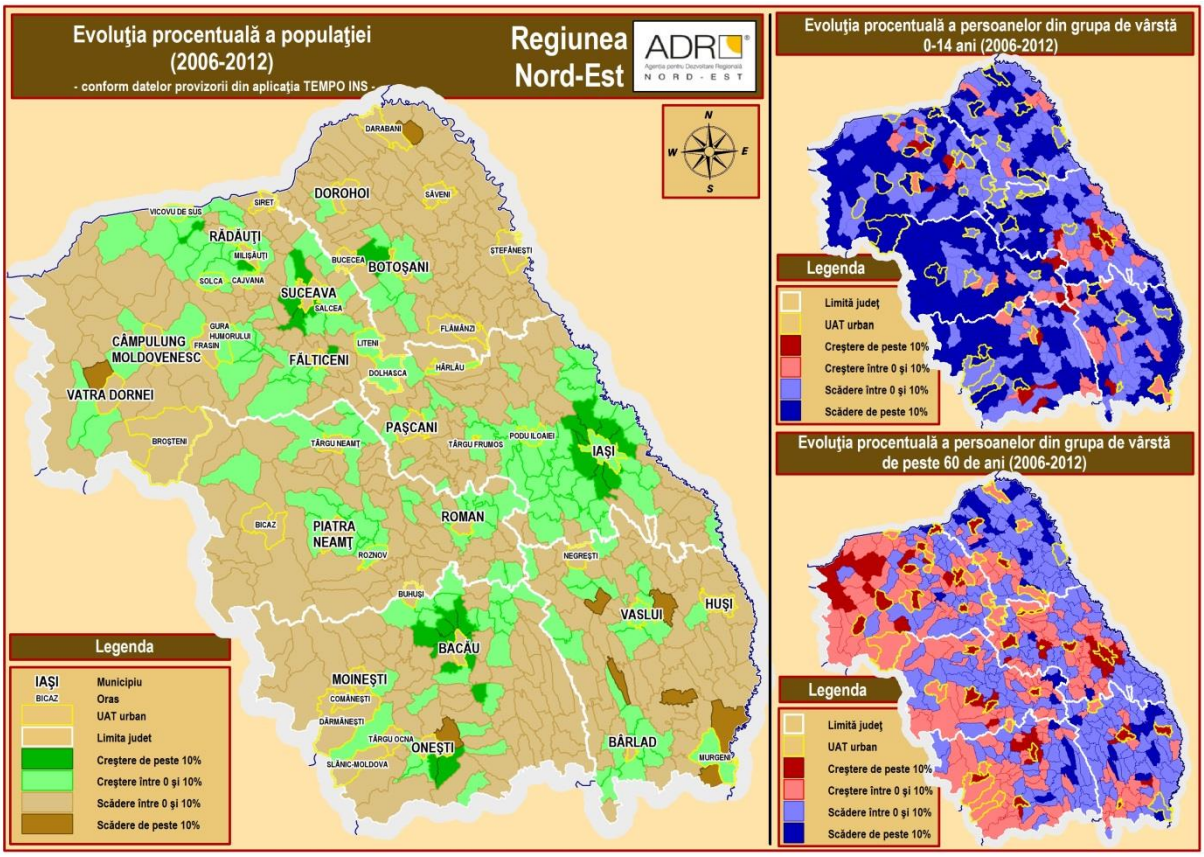
Sursa: prelucrari pe baza datelor statistice din Baza de date TEMPO – online, INS

Pentru a identifica localitatile si bazinele geografice din regiune care se confrunta cu procesul de intinerire, respectiv de imbatrinire a populatiei s-a analizat evolutia populatiei din grupele de varsta 0-14 ani, respectiv peste 60 ani.

Nota: sunt evidentiate bazinele/localitatile care inregistreaza cresteri, respectiv descresteri mai mari cu 10% in intervalul 2006-2012 pentru cele doua grupe de varsta mentionate.

Foarte putine localitati din regiune au inregistrat cresteri mai mari de 10% ale populatiei cuprinsa in grupa de varsta 0-14 ani, in intervalul de timp mentionat. Mai mult, toate - cu exceptia municipiului

Iasi - sunt amplasate in mediul rural. Cele mai multe dintre acestea sunt in judetele Bacau (Stefan cel Mare, Buciumi, Lipova, Cotofanesti, Letea Vechea, Valea Seaca), Iasi (municipiul Iasi, Barnova, Miroslava, Lungani, Rediu, Valea Lupului), Suceava (Arbore, Ipotesti, Iaslovat, Valea Moldovei, Scheia). Cele mai putine sunt in judetele Neamt (Oniceni, Bira, Stanita) si Vaslui (Bacesti, Ciocani). In judetul Botosani nu exista localitati cu cresteri de peste 10% a populatiei cu varsta cuprinsa intre 0-14 ani. In localitatile Bira si Stanita din Neamt se inregistreaza simultan si o scadere cu peste 10% a numarului de persoane de peste 60 de ani.

36 localitati (toate din mediul rural) din regiune au scaderi cu peste 10% a populatiei cuprinsa in grupa de varsta de peste 60 ani, in perioada 2006-2012 din care 14 in judetul Botosani, 10 in Vaslui, 5 in judetul Bacau, 3 in judetul Neamt si cate 2 localitati in Iasi si Suceava. 8 dintre acestea inregistreaza simultan si o scadere de peste 10% a populatiei cuprinsa in grupa de varsta 0-14 ani (Rosiori - jud. Bacau, Viisoara - jud. Botosani, Cucuteni si Ipatele - jud. Iasi, Musenita - jud. Suceava si Bunesti-Averesti, Tanacu si Blagesti - jud. Vaslui).

In schimb, cresteri cu peste 10% a grupei de varsta peste 60 de ani sunt in special localitatile urbane si comunele limitrofe: municipiile/orasele Bacau, Onesti, Comanesti (comunele Margineni, Hemeiusi, Buciumi, Itesti, Letea Veche, Sarata, Saucesti), Botosani, Dorohoi, Iasi, Pascani, Harlau, Podu Iloaiei, Tg. Frumos (comunele Barnova, Ciohorani, Ciurea, Holboca, Ion Neculce, Miroslava, Rediu, Tomesti, Valea Lupului), Piatra Neamt, Roman, Tirgu Neamt, Roznov (comunele Dochia, Dumbrava Rosie, Rediu, Savinesti), Suceava, Gura Humorului, Siret (comunele Carlibaba, Ciocanesti, Iaslovat, Ipotesti, Izvoarele Sucevei, Marginea, Moldovita, Ostra, Sadova, Scheia), Vaslui, Barlad si Husi.

Aceasta se datoreaza in mare masura fie migratiei fortei de munca din zonele limitrofe oraselor catre centrul urban polarizator, fie migratiei externe. Dintre acestea, 10 localitati prezinta simultan si o crestere de peste 10% a populatiei de sub 14 ani, fenomen explicat prin dezvoltarea de tip metropolitan al unor municipii in ultimii ani. Este cazul comunelor Letea Veche (la est de Bacau), Buciumi (la sud de Onesti), Rediu, Valea Lupului, Miroslava, Barnova (zona metropolitana Iasi),

Ipotesti si Scheia (la sud de Suceava), dar si comuna Iaslovat situata intre orasele Milisauti, Cajvana si Solca.

Localitatile din regiune care se confrunta cu un fenomen accentuat de imbatrinire a populatiei (scadere cu peste 10% a populatiei din grupa de varsta 0-14 ani, insotita de crestere cu peste 10% a populatiei din grupa de varsta peste 60 de ani) sunt municipiile Onesti, Dorohoi, Pascani si Campulung Moldovenesc, orasele Comanesti, Siret si Solca, precum si alte 11 comune, cele mai multe fiind in judetele Suceava (5 comune) si Vaslui (3 comune), judetele Bacau, Iasi si Neamt avand fiecare cate o comuna in aceasta clasa.

Pentru aceasta zona a analizei mentionam si scaderea severa a populatiei din grupa de varsta 15-19 ani (efect al reducerii drastice a numarului de nasteri de la inceputul anilor '90), in majoritatea localitatilor urbane din regiune – in unele cazuri aceasta scadere ajunge pana la 50-60%. In debutul perioadei de programare 2014-2020 acest contingent al populatiei se va translata in grupa de varsta 20-24 de ani. Acest lucru va presupune ca efecte scaderea numarului potential de studenti, respectiv a tinerilor care vor intra pe piata muncii. In perioada 2006-2013 a scazut cu 27%, iar in mediul urban cu 45%.

In anul 2013, regiunea avea o densitate medie a populatiei de 100,5 locuitori/kmp, valoare ce depaseste media pe tara (89,2 locuitori/kmp). Judetul cu cea mai mare densitate este Iasi cu 155,1 locuitori/kmp si cu cea mai mica densitate Suceava cu 82,8 locuitori/kmp.

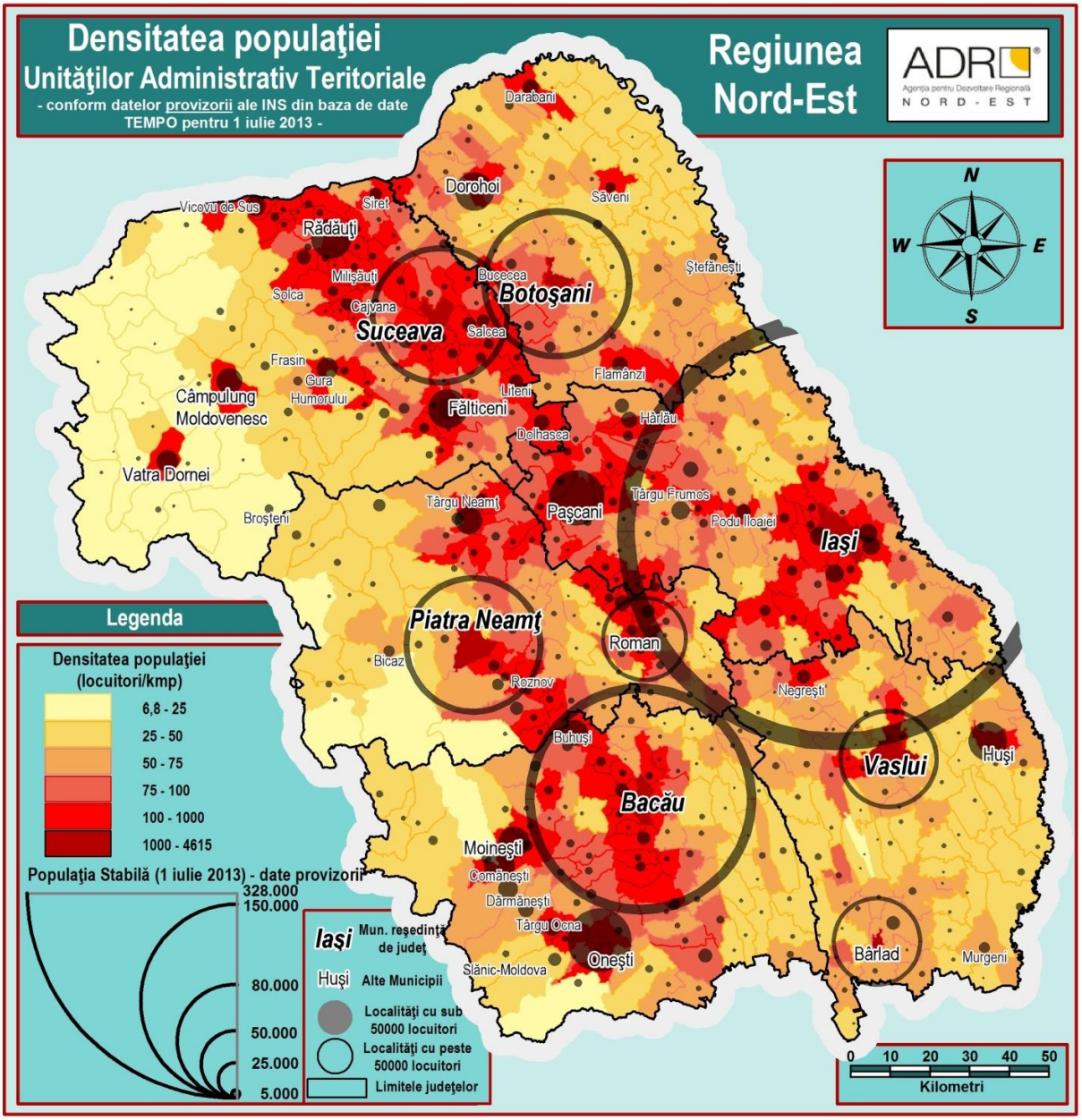
La nivelul localitatilor urbane cele mai mari densitati ale populatiei (superioare mediei regionale), in ordine descrescatoare, se inregistreaza in:

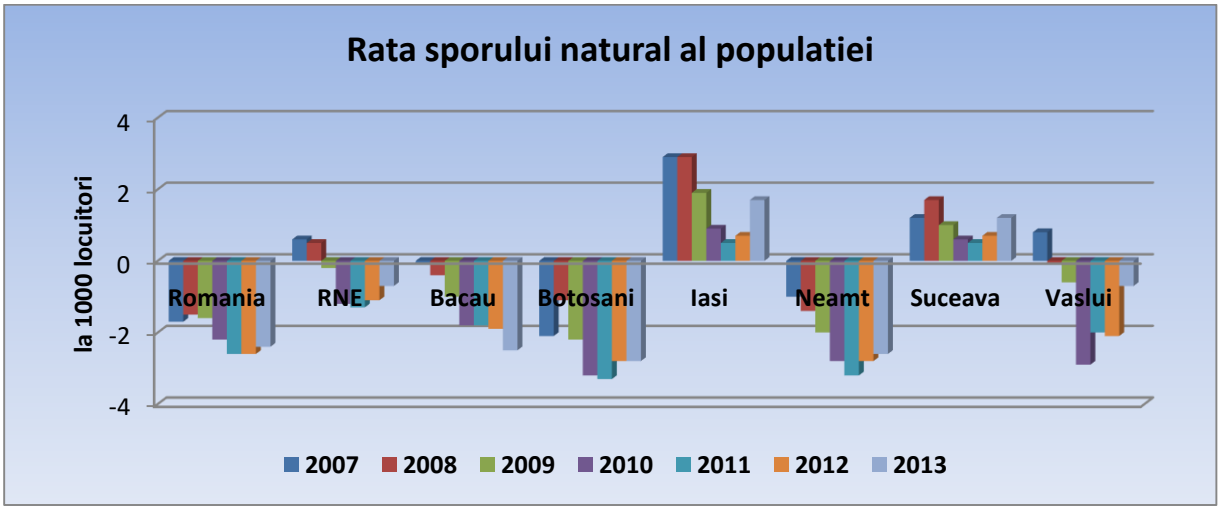
- judet Bacau: municipiile Bacau (3994 loc/kmp), Onesti (902 loc/kmp), Moinesti (500 loc/kmp), si orasele Buhusi (477 loc/kmp), Comanesti (357 loc/kmp), Targu Ocna (259 loc/kmp);
- judet Botosani: municipiile Botosani (2726 loc/kmp) si Dorohoi (472 loc/kmp), orasele Saveni (131 loc/kmp), Darabani (119 loc/kmp), Bucecea (111 loc/kmp) si Flamanzi (107 loc/kmp);
- judet Iasi: municipiile Iasi (3257 loc/kmp) si Pascani (517 loc/kmp), orasele Targu Frumos (652 loc/kmp), Harlau (324 loc/kmp) si Podu Iloaiei (213 loc/kmp);
- judet Neamt: municipiile Piatra Neamt (1345 loc/kmp) si Roman (2156 loc/kmp), orasele Roznov (245 loc/kmp), si Tirgu Neamt (472 loc/kmp);
- judet Suceava: municipiile Suceava (2008 loc/kmp), Falticeni (1012 loc/kmp) Radauti (916 loc/kmp), Campulung Moldovenesc (134 loc/kmp) si Vatra Dornei (111 loc/kmp), orasele Vicovu de Sus (361 loc/kmp), Cajvana (359 loc/kmp) Gura Humorului (226 loc/kmp), Siret (209 loc/kmp), Salcea (185 loc/kmp), Milisauti (160 loc/kmp), Liteni (142 loc/kmp) si Dolhasca (103 loc/kmp);
- judet Vaslui: municipiile Barlad (4615 loc/kmp), Vaslui (1091 loc/kmp) si Husi (447 loc/kmp), orasul Negresti (164 loc/kmp);

Cele mai scazute densitati ale populatiei (inferioare mediei regionale), in ordine crescatoare se inregistreaza in urmatoarele localitati urbane:

- judet Bacau: Slanic Moldova (42 loc/kmp);
- judet Botosani: Stefanesti (58 loc/kmp);
- judet Neamt: Bicaz (58 loc/kmp);
- judet Suceava: Frasin (74 loc/kmp), Solca (55 loc/kmp), Brosteni (15 loc/kmp);
- judet Vaslui: Murgeni (58 loc/kmp).

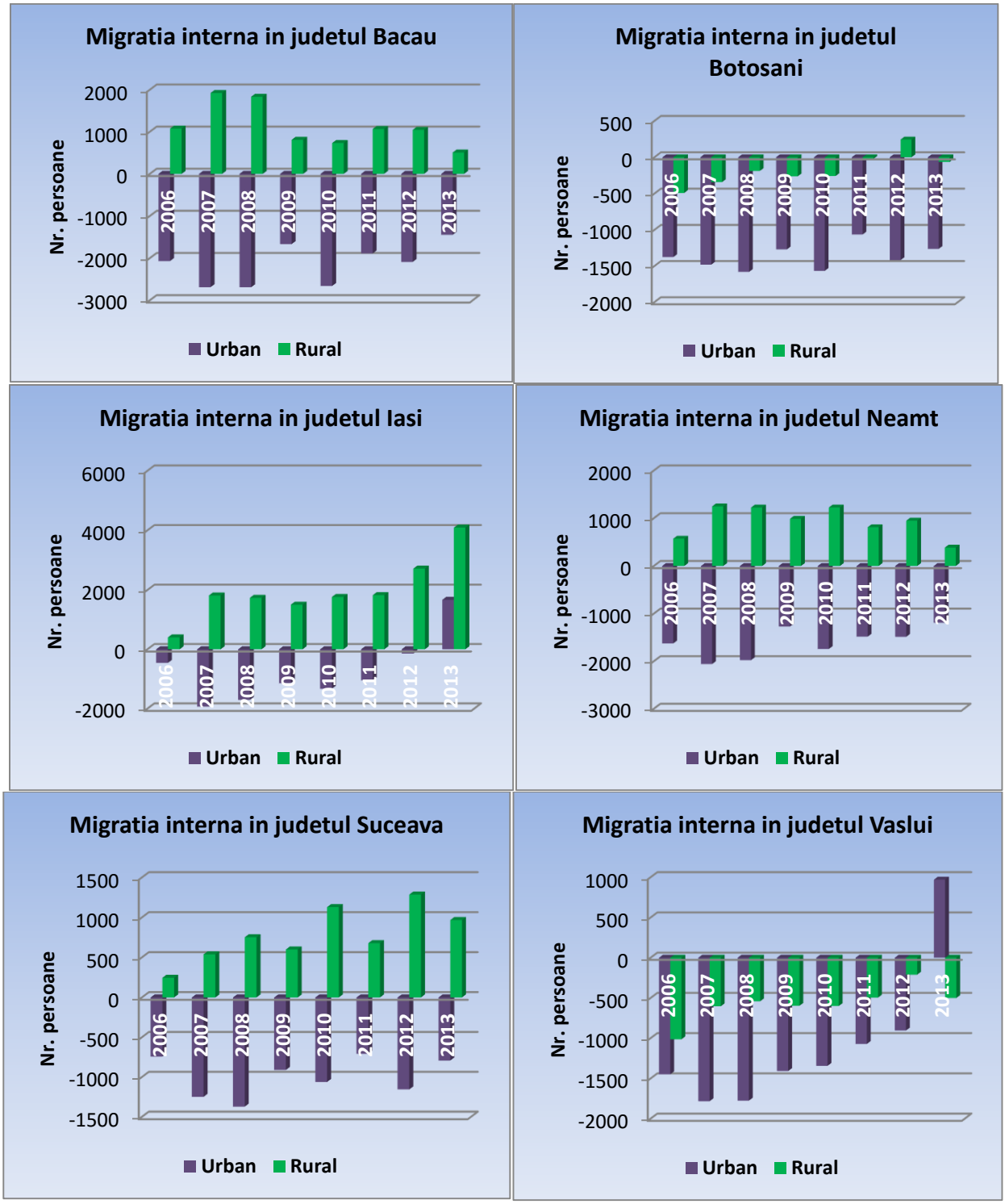
Din harta prezentata se constata ca zonele cu densitati mici (max. 50 loc/kmp) sunt cele din jumatatea vestica a judetelor Suceava si Neamt, nord-vestul si sud-vestul judetului Bacau, nord-estul judetului Botosani si cea mai mare parte din judetul Vaslui. Mai mult, zonele rurale reprezentate de comunele Carlibaba, Cosna, Poiana Stampei, Crucea, Ciocanesti, Dorna Candrenilor, Panaci, Izvoarele Sucevei, Brodina, Breaza, Dorna-Arini din judetul Suceava, Tarcau, Damuc, Grinties, Tazlau din judetul Neamt au densitati ale populatiei extrem de mici, mai putin de 20 loc/kmp.

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO – online, INS

In anul 2013, rata sporului natural in regiunea Nord-Est era de -0,7‰, fiind al cincilea an consecutiv in care se inregistreaza o valoare negativa pentru acest indicator. Din graficul prezentat se observa ca judetele Iasi si Suceava sunt singurele care au inca un spor natural pozitiv, mai mult, tendinta este de crestere a acestui indicator. Referitor la diferentele existente pe medii de rezidenta, in zona urbana se inregistreaza valori pozitive (in crestere pentru ultimii 2 ani), iar in cea rurala valori negative.

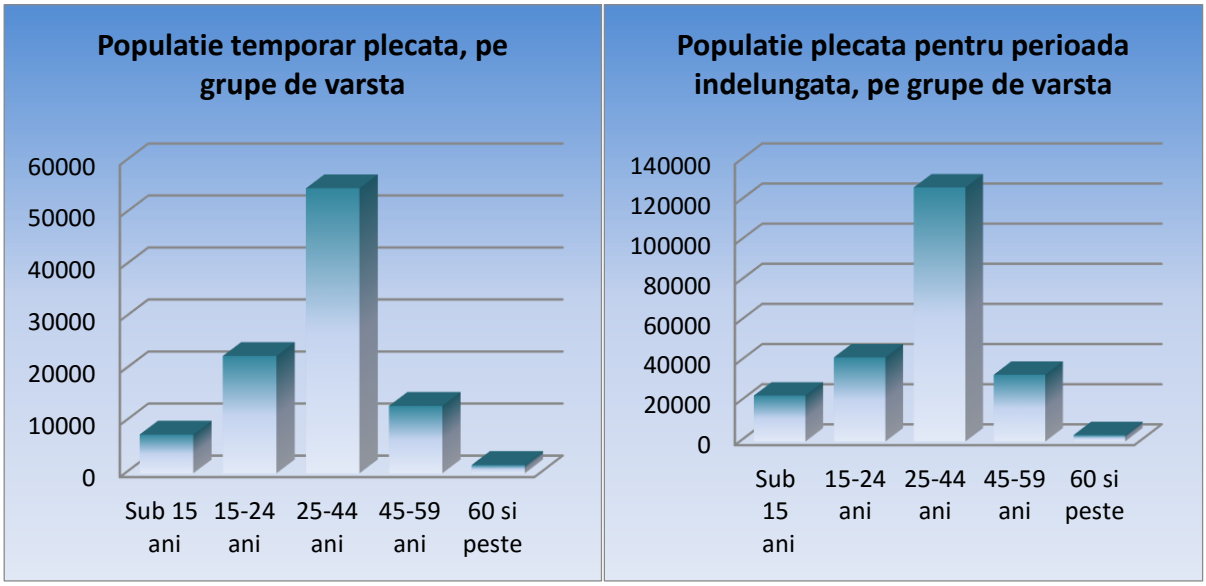

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

In figurile anterioare este prezentata situatia soldului schimbarilor de domiciliu (diferenta dintre stabilirile si plecarile de domiciliu), pe fiecare judet, pe medii de rezidenta. In toate judetele regiunii se constata ca in mediul urban se inregistreaza un sold negativ, pentru intreaga perioada de

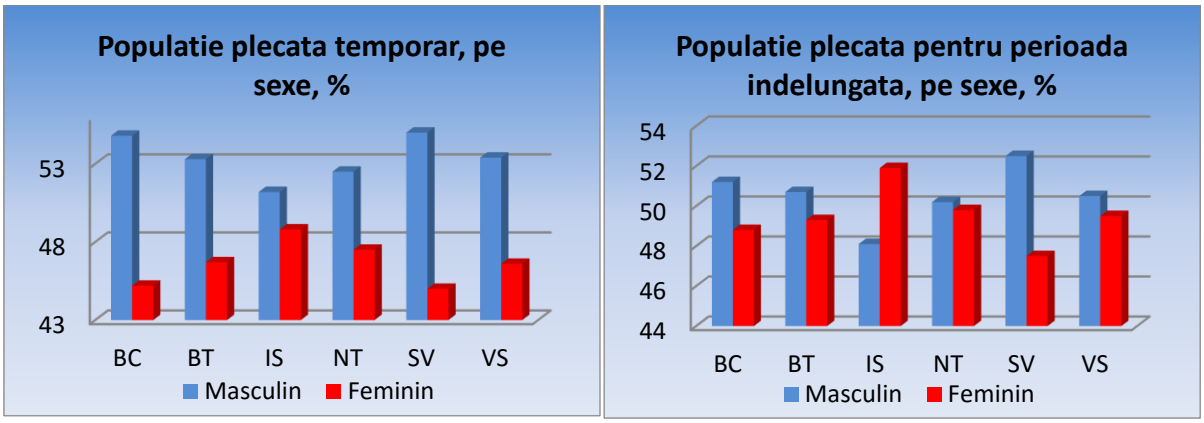
analiza. Pentru judetele Bacau, Iasi, Neamt si Suceava se constata ca in mediul rural exista un sold pozitiv, ceea ce inseamna ca o parte a populatiei urbane s-a deplasat catre zonele rurale – restul stabilandu-se in alte regiuni ale Romaniei sau in alte State Membre. In judetele Botosani si Vaslui se inregistreaza un sold negativ continuu si pentru mediul rural - ceea ce denota faptul ca in lipsa de oportunitati (atat in zona urbana cat si rurala) au loc plecari anuale din cele doua judete.

In ceea ce priveste migratia externa, conform rezultatelor finale ale Recensamantului populatiei si locuintelor din 2011, rezulta ca 9,9% din populatia Regiunii Nord-Est este temporar absenta sau plecata pentru perioada indelungata in strainatate. Cele 326.927 persoane plecate din Regiunea Nord-Est reprezinta aproape o treime din totalul persoanelor plecate din tara. Din totalul populatiei plecate, aproximativ 70% sunt cei plecati pentru o perioada mai lunga de un an.

Sursa: prelucrari date finale Recensamantul populatiei si locuintelor 2011

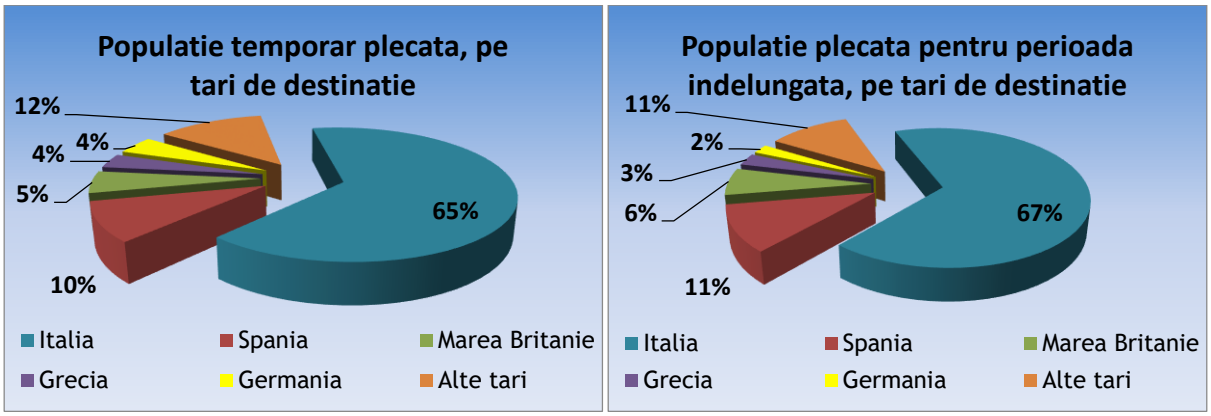
Analizand populatia plecata, se constata ca grupele de varsta cele mai afectate sunt 25-44 ani, respectiv tinerii cu varsta cuprinsa intre 15-24 ani. De altfel, tinerii reprezinta aproape 20% din totalul populatiei plecate in strainatate.

Sursa: prelucrari date finale Recensamantul populatiei si locuintelor 2011

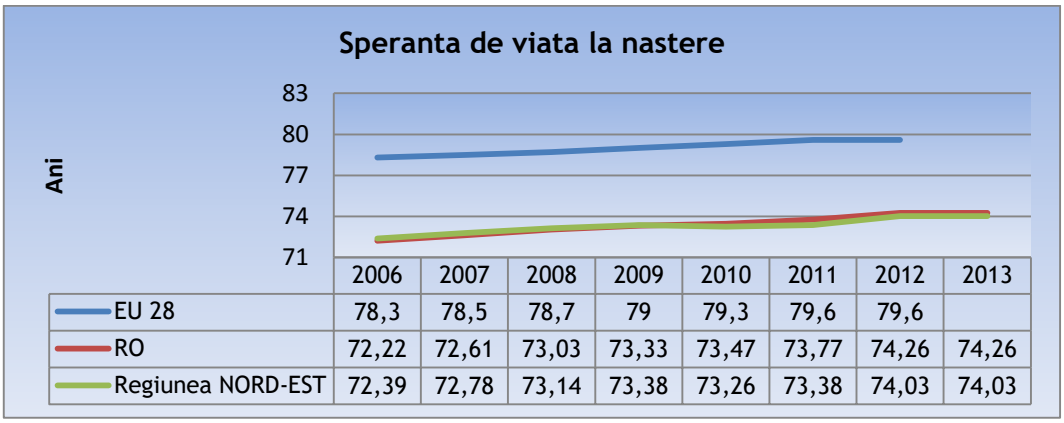
In ceea ce priveste repartitia pe sexe a persoanele plecate in strainatate pentru o perioada mai mare de un an de zile se constata ca in toate judetele predomina barbatii (exceptie judetul Iasi).

Analizand destinatia persoanelor plecate, se observa ca doua treimi dintre acestea sunt plecate in Italia. Pe locul 2 in topul destinatiilor se afla Spania, urmate de Marea Britanie, Grecia si Germania.

Sursa: prelucrari date finale Recensamantul populatiei si locuintelor 2011

Speranta de viata la nastere ramane unul dintre indicatorii cei mai utilizati pentru masurarea starii de sanatate a unei populatii si a nivelului de dezvoltare. Speranta de viata la nastere reprezinta un indicator complex, de sinteza, care se bazeaza pe tabelele de mortalitate, reflectand efectul ingrijirilor medicale acumulate de-a lungul mai multor generatii, depinzand de un complex de factori legati de dezvoltarea economica, nivel de trai.

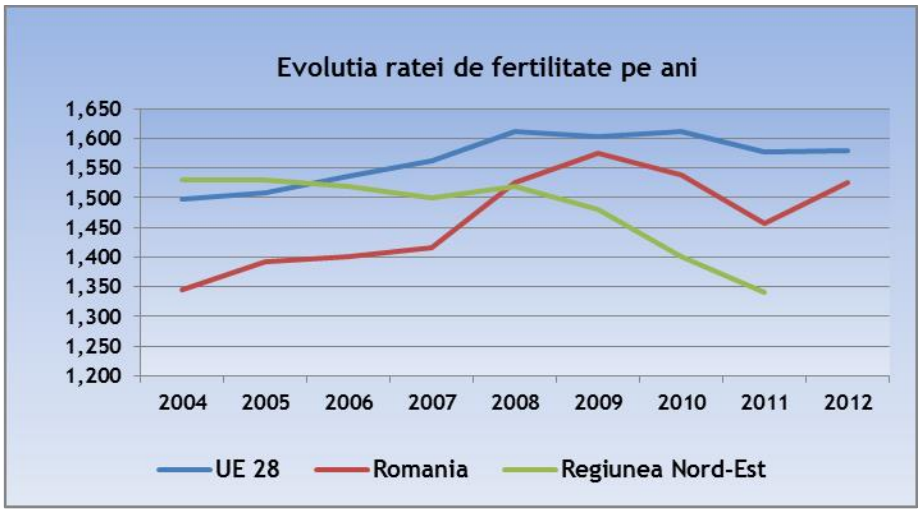
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
EU 28	78,3	78,5	78,7	79	79,3	79,6	79,6	
RO	72,22	72,61	73,03	73,33	73,47	73,77	74,26	74,26
Regiunea NORD-EST	72,39	72,78	73,14	73,38	73,26	73,38	74,03	74,03

Sursa: EUROSTAT, Baza de date TEMPO – online, INS

In perioada 2006-2013, speranta de viata la nastere a crescut usor atat la nivel national, cat si la regional. In perioada 2012 - 2013, speranta de viata la nastere a fost in Regiunea Nord-Est de 74,03 ani, inferioara mediei comunitare (79,6 ani).
Facand analiza pe sexe, se constata o discrepanta intre femei si barbati, speranta de viata fiind cu aproximativ 7 ani mai mare in cazul femeilor. Aceste diferente sunt date atat de factorii biologici, cat si de cei comportamentali - barbatii adopta intr-o mai mare masura comportamente de risc, acest fapt fiind reflectat de ratele de mortalitate mai ridicate in cazul barbatilor pentru cauze de deces datorate accidentelor, consumului de alcool sau tutun.

De asemenea, se constata ca intre speranta de viata a populatiei din mediul urban si cea din mediul rural exista o diferenta de aproximativ 2 ani in favoarea populatiei din mediul urban. Nu exista diferente semnificative intre judetele regiunii.

In ceea ce priveste rata totala de fertilitate (numarul probabil de copii, pe care o femeie i-ar putea naste in anii ei de fertilitate), constatam ca in 2011 regiunea Nord-Est ocupa primul loc pe tara (impreuna cu regiunea Centru), fiind totusi sub media europeana incepand cu anul 2006. Totodata, nivelul acesteia este in scadere in perioada 2008-2011.

Sursa: Eurostat

Rata mortalitatii generale in Romania a crescut de la 10,6‰ in 1990 pana la 11,7‰ in 2013, situand Romania printre tarile cu cele mai mari nivele pe plan european, alaturi de Ungaria si Bulgaria. In Regiunea Nord-Est valorile sunt mai mici (9,2‰ in 1990) fata de nivelul national, dar rata mortalitatii in regiune a avut aceeasi evolutie ascendenta (11,2‰ in 2013).

Evolutia ratei mortalitatii generale, decedati la 1000 locuitori

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Romania	11,7	11,8	12	12,1	11,8	12	11,7
Regiunea Nord-Est	10,8	11	11,3	11,7	11,1	11,5	11,2

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Principalele cauze de deces in Romania sunt reprezentate de bolile aparatului cardiovascular, urmate de tumori, boli digestive, leziuni traumatice, otraviri si boli ale aparatului respirator. De remarcat ca, spre deosebire de tendinta de reducere a mortalitatii cauzate de bolile cardiovasculare din vestul UE, in Romania se inregistreaza o puternica tendinta de crestere a acesteia. In ceea ce priveste decesele prin afectiuni maligne, chiar daca frecventa acestora este sub media UE, se remarca decesele evitabile precum cele in cazul cancerului de col, aspect ce reprezinta un indicator direct al inadecvarii sistemului sanitar la nevoile reale ale populatiei. Se poate astfel constata ca modelele de morbiditate si mortalitate au suferit modificari importante in ultimele decenii, in sensul cresterii prevalentei bolilor cronice si a mortalitatii din aceste cauze, in contextul cresterii ponderii populatiei varstnice, asociata cu actiunea multipla a factorilor de risc biologici, de mediu, comportamentali si cu influenta conditiilor socio-economice si de asistenta medicala.

Analizele UE referitoare la decesele evitabile datorate sistemului sanitar arata ca Romania ocupa primul loc in UE, atat la mortalitatea la femei cat si la barbati; mai mult, daca tendinta in acest domeniu este de scadere semnificativa in toate celelalte tari ale UE, in Romania aceasta este fie redusa (la femei), fie stationara (la barbati).

In acelasi timp, afectiuni care in multe state ale UE sunt aproape eradicate continua sa afecteze un numar mult prea mare de romani, mai ales dintre acelea care pot fi prevenite si controlate printr-un sistem sanitar public eficient - bolile transmisibilei. Incidenta hepatitei B este dubla fata de media UE, Romania are cea mai mare incidenta a tuberculozei din UE, iar femeile din Romania au cea mai mare rata a decesului prin cancerul de col uterin, riscul de deces prin aceasta afectiune fiind de peste 10 ori mai mare in Romania decat in tari precum Franta sau Finlanda si de 3-4 ori mai mari decat in Slovacia sau Cehia, desi aceasta forma de cancer este actualmente usor de prevenit si de vindecat prin depistarea precoce. Referindu-ne la mortalitatea evitabila, adica acele afectiuni care pot fi tratate de catre un sistem de sanatate functional, datele statistice plaseaza Romania intr-o situatie si mai dificila: aproape jumatate din decesele la barbati si peste o treime din cele la femei puteau fi evitate (Health Status and Living Conditions Network, European Com., "Employment, Social Affairs and Equal Opportunities", 2006).

Desi, in prezent, are loc o trecere epidemiologica spre profilul modern „occidental", profilul mortalitatii in Romania pastreaza inca multe caracteristice ale unei tari mai putin dezvoltate in comparatie cu Statele Membre UE, mortalitatea cauzata de boli infectioase si mortalitatea infantila ramanand la valori ridicate, ceea ce poate fi explicat prin arealele de subdezvoltare sociala existente mai ales in zonele rurale.

Mortalitatea pe cauze de deces pe perioada 2008-2013 pastreaza aceeasi evolutie multianuala, primul loc fiind ocupat de decese prin boli ale aparatului circulator, urmate de tumori, aparatul digestiv, respirator si decese urmare a leziunilor traumatice.

Rata mortalitatii pe cauze de deces, decedati la 1000 locuitori

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tumori						
Romania	2,16	2,21	2,22	2,26	2,30	2,33
Nord-Est	1,98	2,06	2,07	2,09	2,19	2,18
Boli ale aparatului circulator						
Romania	7,12	7,20	7,30	7,10	7,19	6,93
Nord-Est	6,28	6,39	6,62	6,36	6,50	6,32
Diabet zaharat						
Romania	0,10	0,11	0,11	0,10	0,11	0,10
Nord-Est	0,10	0,11	0,11	0,10	0,12	0,12
Boli ale aparatului respirator						
Romania	0,57	0,60	0,59	0,58	0,62	0,59
Nord-Est	0,63	0,68	0,71	0,66	0,70	0,63
Boli ale aparatului digestiv						
Romania	0,72	0,77	0,77	0,68	0,68	0,66
Nord-Est	0,82	0,87	0,95	0,76	0,79	0,74

Sursa: Prelucrari date din Baza de date TEMPO – online, INS

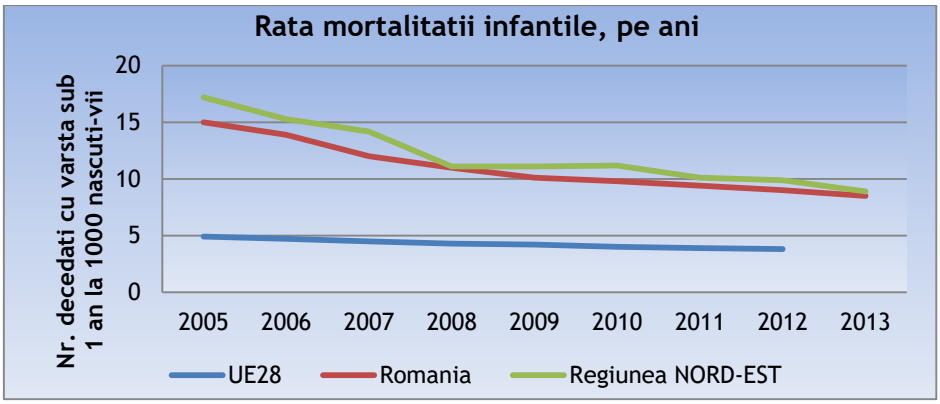
Comparand datele regionale cu cele nationale se observa ca incidenta bolilor aparatului respirator si digestiv ca si cauza a deceselor in cazul populatiei regiunii Nord-Est este mai mare decat media nationala, incidenta celorlalte cauze fiind mai mica decat media nationala.[36]

Rata mortalitatii infantile in anul 2013 este de 8,9 decese (la varsta de sub un an) la 1000 de nascuti vii – nivel regional. Aceasta valoare este usor superioara nivelului national, fiind insa pe un trend descrescator in perioada de analiza.
Analizand situatia pe judete si pe medii de rezidenta, in anul 2013 cele mai ridicate nivele in mediul urban se inregistreaza in judetele Neamt (8,1‰) si Botosani (12‰) si, iar cele mai scazute in judetele Iasi (4,7‰) si Vaslui (4,6‰).
In mediul rural cele mai mari nivele ale ratei mortalitatii infantile sunt in judetele Botosani (13,8‰), Vaslui (13,3‰), iar cea mai scazuta in judetul Neamt (9‰).

Totodata, la nivel regional, rata mortalitatii infantile este de 7‰ in mediul urban (valoare superioara nivelului national de 6,8‰), in timp ce in mediul rural este de 10,4‰ (valoare egala nivelului national).

Per total, judetele cu cele mai mari nivele ale ratei mortalitatii infantile sunt Botosani (13,1‰) si Vaslui (9,2‰), iar cu cele mai mici nivele judetele Suceava (7,7‰) si Bacau (8,5‰).

[36] Vezi si ***Anexa: Persoane decedate, pe cauze de deces, nr, persoane*** si ***Anexa: Evolutia ratei mortalitatii, nr. decese/1000 locuitori*** "

Sursa: Eurostat, INS

Din analiza datelor furnizate de Eurostat se constata ca in anul 2012 nivelul ratei mortalitatii infantile in Regiunea Nord-Est este de aproape trei ori mai mare fata de nivelul mediu existent la nivel comunitar.

Un indicator care exprima nivelul de dezvoltare a unei tari/regiuni este indicele dezvoltarii umane (IDU). Acesta exprima o masura comparativa a sperantei de viata, alfabetizarii, invatamantului si nivelului de trai. Ultimul indice al dezvoltarii umane a fost realizat in 2006 utilizand date din 2004.

Din datele existente in Raportul National al Dezvoltarii Umane (2006 – ultimul publicat), Regiunea Nord-Est se situeaza la nivelul mediei pe tara in ceea ce priveste speranta de viata si gradul de alfabetizare (ponderea persoanelor de 15 ani si peste care au frecventat sau absolvit o scoala sau care stiu sa scrie si sa citeasca fara a avea scoala absolvita, in totalul populatiei de 15 ani si peste) si cu 6,5 puncte procentuale sub medie in ceea ce priveste rata bruta de cuprindere in invatamant (numarul de elevi inscrisi intr-un nivel de invatamant, indiferent daca apartin sau nu grupei de varsta corespunzatoare nivelului, ca procent din total populatie din grupa de varsta respectiva). Regiunea Nord-Est se situeaza pe ultimul loc cu cel mai scazut nivel al Indicelui dezvoltarii umane (IDU=0,773), in crestere fata de 1999, cand acest indice a avut valoarea de 0,738.

Unitate teritoriala	Speranta de viata la nastere (ani) 2003-2005	Gradul de alfabetizare a populatiei adulte % 2005	Rata bruta de cuprindere scolara in toate nivelele de invatamant 2005/2006	Indicele dezvoltarii umane (IDU) 2004
Romania	71.8	97.5	72.9	0.805
Nord-Est	71.8	97.6	66.4	0.773
Bacau	71.0	97.5	61.5	
Botosani	71.2	96.9	58.7	
Iasi	71.9	97.8	85.9	
Neamt	72.0	98.1	57.9	
Suceava	73.0	98.3	64.1	
Vaslui	71.5	96.7	59.5	

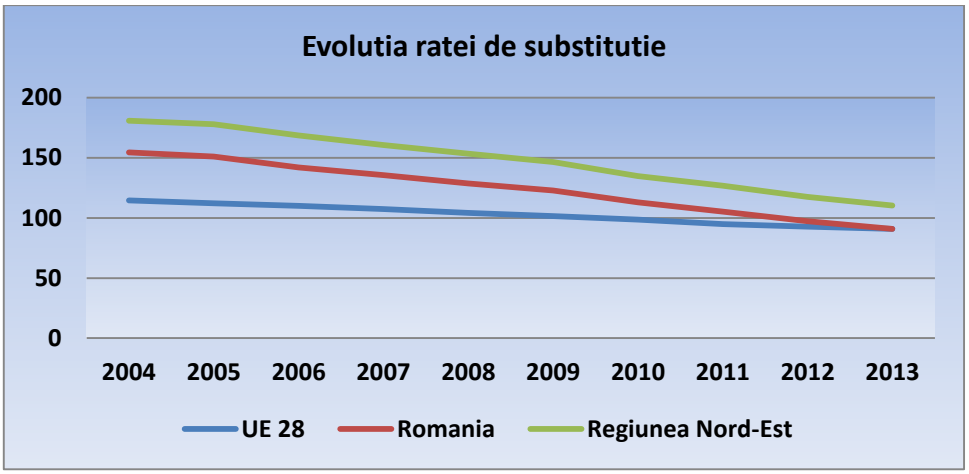
Sursa: Raportul National al Dezvoltarii Umane, 2006

In cele ce urmeaza este analizata evolutia ratei de substitutie, indicator exprimat ca raportul dintre populatia cu varsta cuprinsa intre 15-24 de ani si populatia cu varsta intre 55 si 64 ani.

Evolutia comparativa a ratei de substitutie, %

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
UE 28	110,11	107,33	104,26	101,55	98,59	95,02	92,87	91,05
Romania	142,18	135,70	128,77	122,82	112,97	105,32	97,42	90,92
RNE	168,65	160,58	153,42	146,71	134,95	126,80	117,54	110,36
Bacau	159,39	152,00	144,86	137,88	129,40	122,46	112,00	104,21
Botosani	160,32	153,72	148,83	143,44	133,70	128,72	116,83	110,77
Iasi	198,27	185,25	174,18	164,98	143,35	128,46	126,58	118,99
Neamt	148,50	142,57	136,58	131,05	123,03	117,12	105,19	97,43
Suceava	174,82	167,75	160,91	154,76	143,61	136,57	126,74	119,46
Vaslui	159,10	151,84	146,28	140,02	132,31	126,69	112,60	107,00

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO – online, INS, EUROSTAT

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO – online, INS, EUROSTAT

Valoarea ratei de substitutie in regiune (1,1) este superioara fata de cea inregistrata la nivel national (0,9) - practic 110 tineri cu varsta cuprinsa intre 15-24 ani revin la 100 persoane varstnice cu varsta cuprinsa intre 55-65 ani. Cu toate acestea, trebuie mentionat ca indicatorul se afla intr-o descrestere anuala continua, de la 1,68 (2006) la 1,10 (2013). Daca aceasta tendinta va continua, in anii urmatori se va ajunge practic la situatia inregistrata in prezent in Uniunea Europeana si in Romania - paritate de 0,9:1, regiunea confruntandu-se cu un fenomen sever de imbatrinire a populatiei. La nivel judetean, doar judetele Suceava si Iasi au valori ale ratei de substitutie superioare fata de cea inregistrata la nivel regional. Cel mai afectat judet de fenomenul de imbatrinire este Neamt cu o rata de substituire de numai 0,97.

Scaderea ratei de substitutie va implica o reducere a presiunii demografice la intrarea pe piata muncii, dar in acelasi timp si o crestere a cheltuielilor cu asistenta sociala si serviciile medicale.

Procesul de imbatrinire al populatiei determina deja o crestere a presiunii exercitate de persoanele varstice (>65 ani) asupra populatiei active (15-64 ani) – efect masurat prin rata de dependenta demografica. La nivel regional, in anul 2013, 206 persoane cu varsta de peste 65 de ani sunt sustinute de 1000 de persoane cu varsta cuprinsa intre 15-64 de ani. Fenomenul este mai accentuat in judetele Botosani (240/1000), Neamt si Vaslui (227/1000, respectiv 218/1000). Cea mai mica rata de dependenta demografica este in judetul Iasi (176/1000).

Asa cum era de asteptat, pe medii de rezidenta, rata de dependenta este mult mai mare in mediul rural, fiind numeroase comunele in care 1000 de persoane active sustin 500 - 600 de persoane varstnice. O situatie aparte este in judetul Botosani, unde in toate comunele se inregistreaza un nivel al ratei de dependenta demografica superioare valorii medii regionale.

Din punct de vedere confesional, marea majoritate a populatiei a regiunii este de religie ortodoxa (84,48%), aspect care se afla intr-o stransa corelatie cu structura etnica. Celelalte religii detin ponderi mai mici, dupa cum urmeaza: romano-catolica 5,75%, penticostala 2,26%, adventista 0,38%, alte religii 7,13% si atei si fara religie 0,08%.

Diversitatea etnica

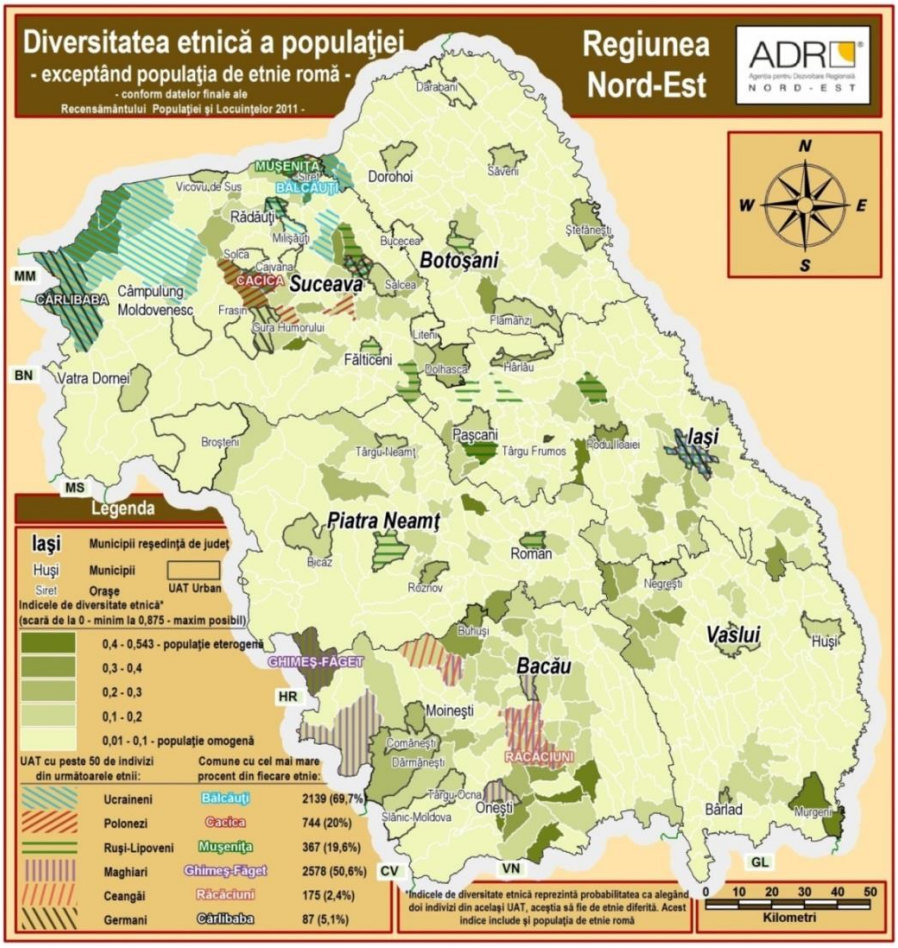
In urma rezultatelor finale ale recensamantului din 2011, populatia declarata de alta etnie decat cea romana numara aproximativ 260 mii de persoane, adica 7,85% din totalul populatiei. Dintre acestia, 5,45% au refuzat sa isi declare etnia. Analizand repartitia acestora in teritoriu, se observa, pentru unele etnii, o concentrare de populatie intr-o anumita zona, fapt datorat, in principal, specificului populatiei sau a considerentelor istorice.

Repartitia populatiei de alta etnie decat cea romana, pe medii, in regiunea Nord-Est

Etnie	In mediul urban	In mediul rural	Total etnie
Romi	23017	32199	**55216**
Ucrainieni	818	5877	**6695**
Rusi-Lipoveni	2272	3024	**5296**
Maghiari	649	4076	**4725**
Polonezi	286	1680	**1966**
Germani	705	312	**1017**
Ceangai	46	802	**849**
Alte etnii fata de cele 7 enumerate	3016	697	**3721**
Etnie nedeclarata	110989	68892	**179881**

Sursa: Rezultatele finale ale Recensamantului Populatiei si Locuintelor 2011, INS

Ucrainienii sunt prezenti in principal in partea nordica a judetului Suceava, dar si in doua comune din extremitatea nord-vestica a judetului Botosani. Comuna cu cel mai mare procent de ucrainieni este Balcauti, din Suceava, unde aproape 70% din populatie face parte din aceasta etnie. De asemenea, in mai multe comune aflate in partea nordica a Obcinii Mestecanis locuiesc etnici ucrainieni (formand comunitatea hutula).

Rusii-Lipoveni au o distributie neconcentrata, fiind prezenti in municipii si orase sau in proximitatea acestora, preponderent insa in partea de vest a judetului Iasi si in estul judetului Suceava. Ocupatiile traditionale ale acestora fiind gradinaritul si viticultura, ei aprovizioneaza permanent pietele din orase, in special pe cele din Targu Frumos, unde comunitatea este destul de bine organizata. Comuna cu procentul maxim de rusi-lipoveni este Musenita (19,6%), situat in nordul judetului Suceava.

Maghiarii din regiunea Nord-Est sunt prezenti preponderent in judetul Bacau, in partea centrala si vestica. Cea mai importanta comunitate de maghiari se gaseste in comuna Ghimes-Faget, unde

50,6% din populatie (2578) s-a declarat ca facand parte din aceasta etnie (peste jumatate dintre maghiarii din regiune). Aceasta comuna a facut parte pana in 1950 din judetul Ciuc, aferent Transilvaniei.

Polonezii alcatuiesc o comunitate importanta in partea centrala a judetului Suceava, cu predilectie in zona Cacica – Manastirea Humor. Procentul de polonezi din Cacica ajunge la 20%, aici fiind prezenta o importanta comunitate, inca de la sfarsitul secolului al XVIII-lea, cand au inceput lucrarile la mina de sare. Biserica romano-catolica din Cacica reprezinta un important centru de pelerinaj catolic.

Germanii sunt prezenti in principal in zonele urbane ale judetului Suceava, dar si in Iasi. Cu toate acestea, cel mai mare procent de germani se afla in comuna Carlibaba, din extremitatea nord-vestica a judetului Suceava (5,1%)

Ceangaii reprezinta o ramura a populatiei maghiare, stabilite in zona Moldovei. Cea mai mare comunitate de ceangai se afla in comuna Racaciuni (2,4%), aflata la sud de municipiul Bacau. In majoritatea comunelor in care este prezenta o comunitate de ceangai, este prezenta si o comunitate de maghiari.

Populatia de etnie roma

Conform rezultatelor finale ale Recensamantului Populatiei si Locuintelor din 2011, in Regiunea Nord-Est locuiesc 55.216 de romi (1,67% din populatia totala a regiunii), fiind mai numerosi in mediul rural – 32199, decat in mediul urban – 23017.

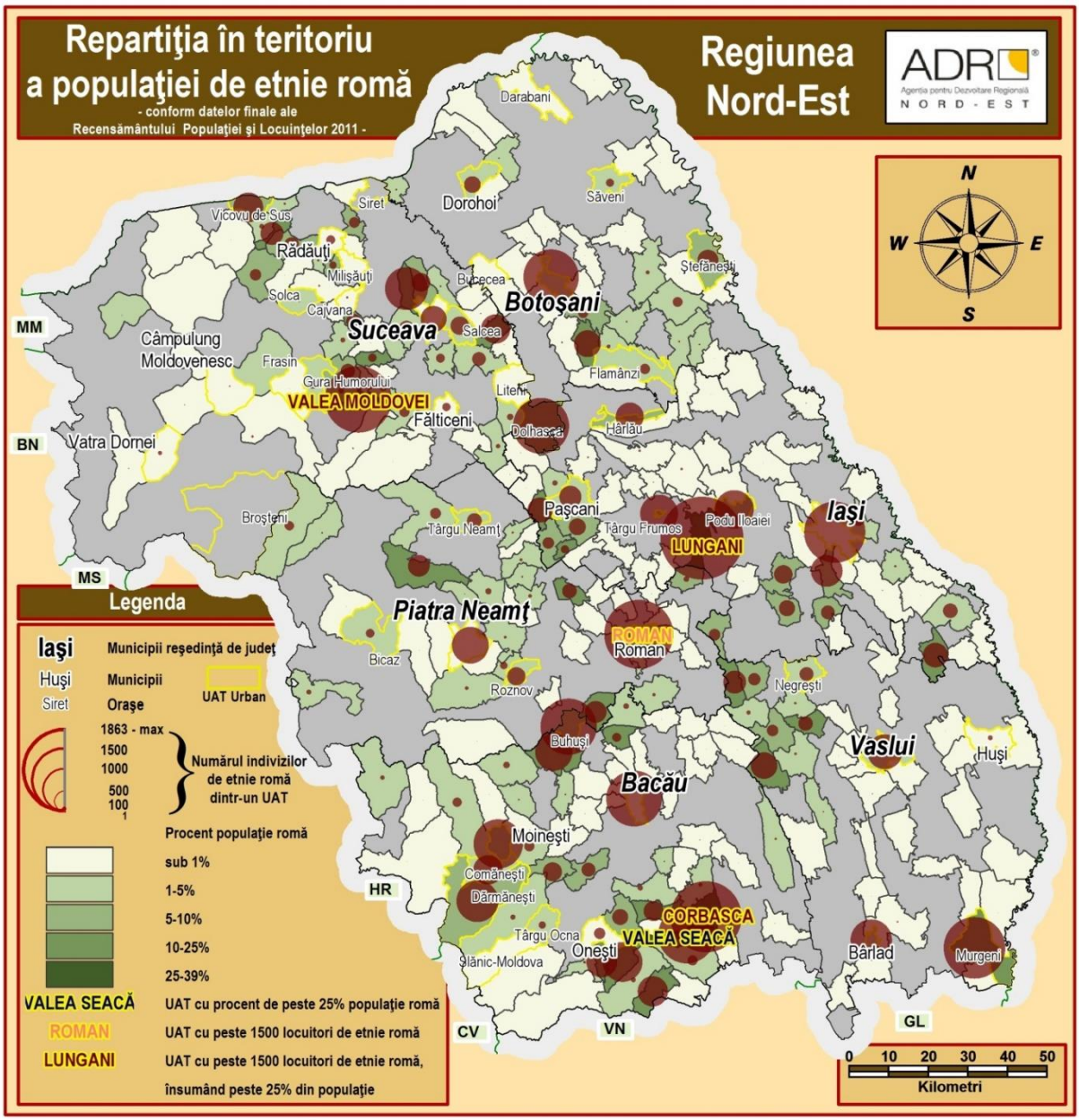
Judetul Bacau se afla pe primul loc in ceea ce priveste ponderea populatiei de etnie roma, atat in mediul rural, cat si in mediul urban, la celalalt pol aflandu-se judetul Botosani, cu cele mai mici valori pentru ambele medii.

Repartitia populatiei de etnie roma pe judete si medii

Judet/Regiune	Romi in mediul urban	Romi in mediul rural	Total populatie roma
Bacau	5647	9637	**15284**
Botosani	2518	1637	**4155**
Iasi	4229	7059	**11288**
Neamt	3314	3084	**6398**
Suceava	3782	8396	**12178**
Vaslui	3527	2386	**5913**
Regiunea Nord-Est	**23017**	**32199**	**55216**

Sursa: Rezultatele finale ale Recensamantului Populatiei si al Locuintelor 2011, INS

Analizand situatia la nivel de unitate administrativ teritoriala de baza (municipii, orase, comune), se pot individualiza cateva comune in care se concentreaza un numar sau procent mare de populatie de etnie roma. Astfel, comuna Lungani din judetul Iasi are cea mai numeroasa populatie stabila de romi din regiune - 1863 locuitori, reprezentand 31,8% din totalul populatiei comunei. Intre UAT-urile in care sunt prezenti peste 1000 de romi, amintim comunele Corbasca, judetul Bacau – 1601 romi, Valea Moldovei – 1500 romi si Valea Seaca – 1280 romi, dar si municipiile Roman – 1549, Iasi – 1376, Bacau – 1253, Botosani – 1245 si Moinesti – 1108, precum si orasele Murgeni – 1384, Buhusi – 1264 si Dolhasca – 1258. In ceea ce priveste procentul populatiei rome din totalul locuitorilor din UAT, comunele care trec de pragul de 25% sunt Valea Moldovei – 39% (judetul Suceava), Valea Seaca – 33,1% si Corbasca – 32,6%, ambele din judetul Bacau si Lungani– 31,8% (judetul Iasi).

La nivel national s-a elaborat Strategia Guvernului de incluziune a cetatenilor romani apartinand minoritatii rome pentru perioada 2012-2020. Scopul acestui document este asigurarea incluziunii socio-economice a cetatenilor romani apartinand minoritatii rome prin implementarea unor politici integrate in domeniul educatiei, ocuparii fortei de munca, sanatatii, locuirii, culturii si infrastructurii sociale.

Obiectivele strategiei vizeaza urmatoarele directii:

- asigurarea accesului egal, gratuit si universal al cetatenilor romani apartinand minoritatii rome la educatia de calitate la toate nivelurile in sistemul public de invatamant
- promovarea educatie incluzive in cadrul sistemului educational, inclusiv prin prevenirea si eliminarea segregarii, precum si combaterea discriminarii pe baze etnice, de statut social, dizabilitati sau alte criterii care afecteazacopii si tinerii proveniti din grupuri dezavantajate, inclusiv romi
- stimularea cresterii ocuparii fortei de munca a persoanelor apartinand minoritatii rome si cresterea atractivitatii pentru investitii
- stimularea masurilor de promovare a sanatatii care sa contribuie la cresterea accesului cetatenilor apartinand minoritatii rome la serviciile de sanatate publica si la cresterea sperantei de viata

- asigurarea de catre institutiile centrale, locale si partenerii sociali a conditiilor de locuit decente in comunitatile defavorizate din punct de vedere economic si social, precum si asigurarea accesului la serviciile publice si mica infrastructura
- pastrarea, dezvoltarea si afirmarea identitatii culturale a minoritatii rome
- dezvoltarea de catre institutii a unor masuri care, prin serviciile pe care le ofera, sa raspunda unor nevoi sociale ale categoriilor defavorizate, inclusiv a membrilor minoritatii rome in domeniile de dezvoltare comunitara, protectia copilului, justitie si ordine publica.

4.2. Resursele umane

4.2.1. Forta de munca

Pentru populatia activa, populatia ocupata precum si ratele de activitate, respectiv de ocupare la nivel national, regional si judetean exista date si informatii statistice care au la baza doua lucrari cu metodologii de calcul proprii: Balanta fortei de munca, respectiv Ancheta asupra fortei de munca in gospodarii (AMIGO).

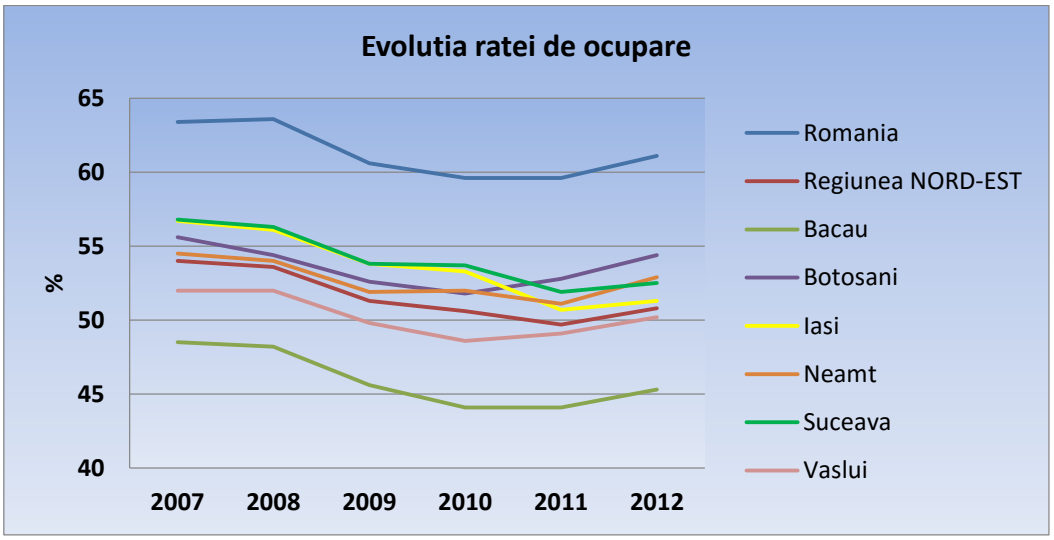
Intrucat, pentru o parte din indicatorii mentionati exista o serie de diferente, va fi realizata o analiza in raport cu fiecare metodologie mentionata.

A. Conform metodologiei Balantei fortei de munca, in anul 2012, la nivel regional, oferta potentiala de forta de munca, exprimata prin populatia activa civila insuma 1302,9 mii persoane. Rata de activitate a populatiei (exprimata ca raportul dintre populatia activa civila si resursele de munca) reprezenta 54%, mai mica decat media nationala (64,6%).

In judetul Botosani se inregistra cea mai mare rata de activitate (56,9%), urmate de Neamt si Vaslui (55,9%). Cea mai mica rata de activitate s-a inregistrat in judetul Bacau – 48,4%. Diferenta dintre rata de activitate pe sexe este mica, pentru barbati fiind de 54,2%, iar pentru femei 53,9% (nivel regional).

Rata de ocupare (raportul dintre populatia ocupata civila si resursele de munca), a inregistrat scaderi cu aproximativ 4 puncte procentuale atat la nivel national cat si la nivel regional in perioada 2007-2011 (RO: 63,4 – 59,6%; RNE: 54 – 49,7%). Constituie o exceptie judetele Botosani si Vaslui unde, in 2011 s-a inregistrat o mica crestere a ratei de ocupare.

In anul 2012 s-a inregistrat o crestere a ratei de ocupare atat la nivel judetean, cat si la cel regional (50,8%) si national (61,1%). La nivel judetean, nivelul ratei de ocupare este inferior celui national pentru toata perioada de analiza. Mai mult, in judetele Bacau si Vaslui rata de ocupare este inferioara nivelului regional.

Sursa: prelucrari din Baza de date TEMPO - online, INS

La sfarsitul anului 2012, populatia activa ocupata civila a regiunii Nord-Est era de 1.224.700 persoane, reprezentand 14,2% in totalul populatiei active ocupate a tarii.[37]
La nivel regional cea mai mare parte a populatiei ocupate activeaza in servicii (42%) si agricultura (41,5%), in timp ce in industrie ponderea este de numai 16,4%.[38]

In agricultura, ponderea populatiei ocupate este foarte mare, cu 42% mai mult decat cea existenta la nivel national. Acest aspect reprezinta un punct slab important intrucat, in populatia ocupata in acest domeniu figureaza in special lucratorii pe cont propriu, lucratori familiali, cei care produc bunuri agricole destinate consumului propriu si/sau vanzarii, practic persoane care practica o agricultura de subzistenta si in mult mai mica masura salariati.

In industrie, procentul inregistrat (16,4%) este inferior celui national (20,6%) - cea mai mare parte a persoanelor ocupate (86,9%) activand in industria prelucratoare.

Si in servicii situatia este similara cu cea din industrie, procentul populatiei ocupate in acest domeniu la nivel regional (42%), fiind inferior fata de cel national (50,1%) – cele mai multe persoane activand in comert (28,5% din total persoane ocupate in servicii) si constructii (13,7%). Invatamantul si sanatatea sunt singurele sectiuni ale serviciilor unde ponderea populatiei ocupate este superioara nivelului national.

Urmarind distributia populatiei ocupate pe judete se constata ca cele mai mari ponderi sunt in judetele Iasi (23%), Suceava (19%), Bacau (17%), iar cele mai mici in judetele Vaslui (11%) si Botosani (12%).

Continuand analiza pe activitatile economiei nationale se constata in raport cu profilul economic al fiecarui judet diferente fata de valorile inregistrate la nivel regional.

Astfel, ponderea populatiei ocupate in agricultura este superioara nivelului regional (41,5%)in judetele Botosani (51%), Vaslui (49%), Suceava (46%) si Neamt (44%), si inferioara in judetele Bacau (32%) si Iasi (33%). Mentionam ca in niciun judet al regiunii nu se inregistreaza nivele inferioare celui national.

In industrie, doar in judetele Bacau si Neamt ponderea populatiei ocupate este superioara valorii regionale. La polul opus, cele mai mici valori sunt in judetele Botosani si Suceava. Totodata, in toate judetele regiunii, industria prelucratoare detine cea mai mare cota din populatia ocupata in industrie (peste 85%), exceptie fiind judetul Bacau unde apr. 6% din populatia ocupata in industrie lucreaza in domeniul industriei extractive. Nici in cazul industriei nu exista niciun judet in regiune care sa aiba o valoare a populatiei ocupate superioara fata de valoarea nationala.

Pentru sectiunea constructii, cele mai mari nivele ale ponderii populatiei ocupate sunt in judetele Bacau si Iasi, in timp ce cele mai mici sunt in judetele Botosani si Vaslui. O situatie aproximativ similara se inregistreaza si in comert, unde primele locuri le detin judetele Neamt, Bacau si Iasi.

Se observa ca invatamantul si sanatatea (inclusiv servicii sociale) sunt singurele activitati ale economiei nationale, pentru care exista judete in regiune cu o pondere a populatiei ocupate mai mare decat cea nationala. Astfel, este cazul judetelor Bacau, Iasi si Vaslui pentru sanatate si aproape toate judetele (cu exceptia judetului Neamt) pentru invatamant.

Cele mai mari ponderi ale populatiei ocupate in servicii sunt in judetele Iasi (50,5%) si Bacau (48%), iar cele mai reduse in judetele Botosani (33,8%) si Vaslui (34,3%).

B. Conform metodologiei AMIGO, evolutia ratei de activitate, respectiv de ocupare pentru Regiunea Nord-Est, pe medii de rezidenta, pentru intervalul 2007-2012 este redata in tabelul urmator:

[37] Vezi in ***Anexa: Populatia ocupata civila pe activitati ale economiei nationale la nivel de sectiune CAEN Rev.2 si pe judete, mii persoane, 2012***
[38] Vezi in ***Anexa: Structura populatiei ocupate civile pe activitati ale economiei nationale la nivel de sectiune CAEN Rev.2 si pe judete, %, 2012***

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Rata de activitate pentru grupa de varsta 15 ani si peste						
Total RNE	58,3	57,2	57,8	58,5	59,4	60,1
Mediu urban	52,2	51,5	51,9	53,5	54,7	55,4
Mediu rural	63,2	61,8	62,6	62,5	63,1	63,9
Rata de ocupare pentru grupa de varsta 15 ani si peste						
Total RNE	55,4	54,6	54,4	55,1	56,6	57,5
Mediu urban	47,4	47,3	46,3	47,5	49,7	50,7
Mediu rural	61,9	60,5	60,8	61,2	62	62,9
Rata de ocupare pentru grupa de varsta 20-64 ani						
Total RNE	67,3	66,1	65,7	66,9	68,5	69,9

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO – online, INS, EUROSTAT

Se constata ca la nivelul Regiunii Nord-Est rata de activitate, precum si rata de ocupare a inregistrat o crestere continua in perioada analizata, atat in mediu urban cat si in cel rural.

Structura populatiei ocupate din regiune,pe grupe de varsta si nivel de instruire,mii persoane,2012

Nivel de instruire	Total populatie ocupata	Grupe de varsta (ani)					
		15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 si peste
	Mii persoane						
Total	1764	149,9	441	490,3	326,3	238,1	118,1
Total	**Mii pers.**	**Procente %**					
Total	1764	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Superior	234	3,5	42	28,6	16,4	8,9	0,6
Postliceal de specialitate sau tehnic de maistri	45	2,2	28,2	31,7	15,9	18,4	3,6
Liceal	464	9,2	25,5	35	21,8	7,8	0,7
Profesional	437	6,8	21,4	31,4	25,2	13,8	1,4
Gimnazial	468	13,5	22,3	21,6	13,4	19,4	9,8
Primar sau fara scoala absolvita	116	4,9	11,5	6,3	6,7	19,5	51,1
Urban	**Mii pers.**	**Procente %**					
Total	685	4,3	29,8	31,5	22,8	11	0,6
Superior	199	2,3	41	30,9	16,7	8,8	0,3
Postliceal de specialitate sau tehnic de maistri	34	1,8	28,6	35,8	17,8	14	2
Liceal	261	5,7	28,6	32,8	24,4	8,4	0,1
Profesional	147	3,2	18,6	30,8	31,8	15,3	0,3
Gimnazial	37	9,3	25,4	24,4	17,1	21,2	2,6
Primar sau fara scoala absolvita	7	12	20,9	28,2	9,6	17	12,3
Rural	**Mii pers.**	**Procente %**					
Total	1079	11,2	22	25,4	15,8	15,1	10,5
Superior	35	9,9	48	15,6	14,6	9,8	2,1
Postliceal de specialitate sau tehnic de maistri	11	3,8	26,6	18,2	10	32,7	8,7
Liceal	203	13,5	21,6	37,9	18,5	7,1	1,4
Profesional	290	8,6	22,8	31,8	21,8	13	2
Gimnazial	431	13,9	22,1	21,4	13	19,2	10,4
Primar sau fara scoala absolvita	109	4,4	11	4,9	6,5	19,7	53,5

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2013, INS

Se constata ca cea mai mare pondere din populatia ocupata o detin cei cu studii liceale si profesionale (51%), urmata de cei cu studii gimnaziale si primare (33,1%), in timp ce doar 13,2% detin studii superioare. Cu cat se inainteaza pe grupe de varsta se constata ca are loc o crestere a populatiei ocupate care are un nivel mai scazut de instruire. Astfel, pentru grupa de varsta de 65 de ani si peste, ponderea populatiei ocupate cu studii primare si gimnaziale este de 51,1%, in timp ce pentru grupa de varsta 25-34 de ani ponderea populatiei ocupate cu studii superioare este de 42%.

Analizand datele pe medii de rezidenta se constata ca populatia ocupata cu studii superioare detine un procent sensibil mai ridicat in mediu urban (29%) fata de cel rural (3,2%). In mediu rural ponderi importante detine populatia ocupata avand studii gimnaziale (39,9%) si studii profesionale (26,8%).

Din tabelul ce prezinta structura populatiei ocupate, pe grupe de varsta si activitati[39] se observa ca jumatate din populatia ocupata a regiunii activeaza in agricultura, date ce confirma situatia constatata la analiza populatiei civile ocupate. Acesta constituie un important semnal de alarma intrucat cei mai multi dintre acestia sunt nesalariati, ce practica o economie de subzistenta, orientata pe autoconsum. Dintre acestia 31% sunt tineri intre 15-34 ani, iar 32% sunt varstnici cu varsta de peste 55 ani.

In industria prelucratoare activeaza 12% din totalul populatiei ocupate, 26% dintre acestia fiind tineri cu varste intre 15-34 ani. In comert activeaza 10% din totalul populatiei ocupate, aproape jumatate dintre acestia fiind tineri cu varsta intre 15-34 ani. In constructii lucreaza 7,6% din populatia ocupata, 39% dintre acestia avand varste cuprinse intre 15-34 ani.

In servicii, cei mai multi activeaza in sfera comertului (10% din total), servicii publice (administratie publica si invatamant cu 3,3% si 4%, sanatate cu 3,4%), constructii (7,6% din total) si transport si depozitare cu 2,4%. In zona hotelurilor si restaurantelor activeaza numai 1,3% din populatia ocupata. Predomina populatia ocupata cu varste cuprinse in grupele 25-34 si 35-44 de ani.

Procentul femeilor in total populatie ocupata, %

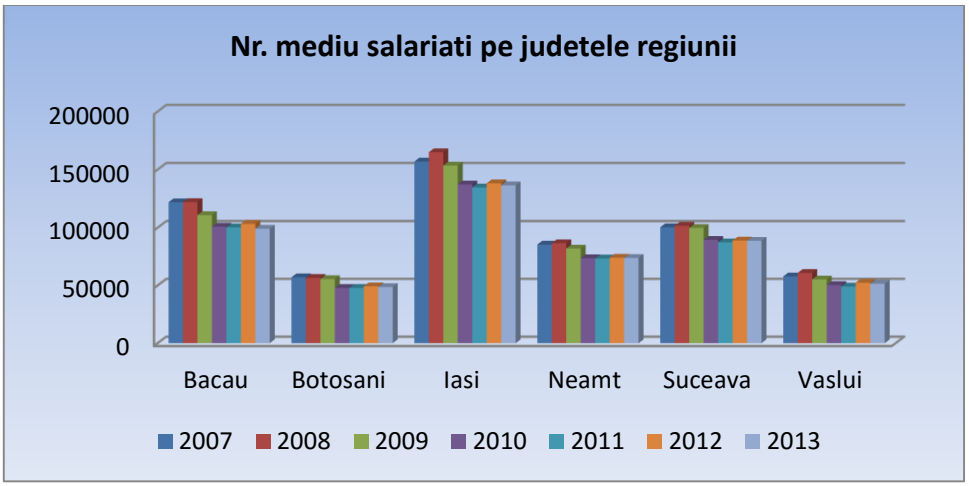
Regiunea	Femei in populatia ocupata (%) 2006	Femei in populatia ocupata (%) 2007	Femei in populatia ocupata (%) 2008	Femei in populatia ocupata (%) 2009	Femei in populatia ocupata (%) 2010	Femei in populatia ocupata (%) 2011	Femei in populatia ocupata (%) 2012	Femei in populatia ocupata (%) 2013
UE 28	44,4	44,5	44,7	45,2	45,3	45,4	45,6	45,7
Romania	45,6	45,3	45,0	44,8	44,7	45,0	44,7	44,5
Nord-Est	48,4	48,1	47,3	46,7	46,2	46,5	46,8	46,6

Sursa: EUROSTAT

Din totalul populatiei ocupate, 46,6% sunt femei, Regiunea Nord-Est situandu-se astfel deasupra mediei nationale (44,5% - 2013) si a celei europene (45,7% - 2013).

- **Salariati**

In regiune, in anul 2013, numarul mediu al salariatilor este de 497.928, in scadere cu 11,7% fata de 2006. Dupa cum se poate observa din grafic, aceasta scadere caracterizeaza si fiecare judet al regiunii.

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

[39] vezi ***Anexa: Structura populatiei ocupate din regiune, pe grupe de varsta si activitati, 2012***

De altfel, scaderea numarului de salariati in perioada 2008-2013 are loc ca urmare a efectelor negative ale crizei economice si financiare cu care s-a confruntat si regiunea Nord-Est – reducerea exporturilor, contractia creditarii interne cat si a veniturilor salariale au determinat o scadere a consumului individual, a cererii agregate conducand la disponibilizari. In anul 2012 se observa o usoara crestere (2,7%) a numarului mediu de salariati din regiune inclusiv la nivelul tuturor judetelor.

Cei mai multi salariati sunt in judetul Iasi (136.423), urmat de Bacau cu 99.033, la polul opus situandu-se judetele Vaslui cu 51.472 de salariati si Botosani cu 48.615 salariati.

Analizand structura numarului mediu de salariati pe activitati ale economiei nationale[40] se observa procentul foarte redus de persoane salariate in domeniul agricol (agricultura, silvicultura si pescuit), de numai 3,33% la nivel regional. Mai mult, in judetele Botosani si Vaslui, cu un profil preponderent agricol, ponderea este de numai 2,94%, respectiv 4,8%. Coreland acest aspect cu observatiile desprinse la analiza structurii populatiei ocupate (41% din total populatie este ocupata in agricultura) avem o confirmare a ipotezei ca in prezent, in mediul rural se practica o agricultura de subzistenta – practic avem de a face cu o forma de somaj deghizat.

In raport cu distributia numarului de salariati pe activitati economice, valori superioare fata de cele inregistrate la nivel national sunt in urmatoarele judete, pe urmatoarele domenii

- Bacau: agricultura, industria extractiva, constructii, comert, administratie publica, invatamant, sanatate si asistenta sociala;
- Botosani: agricultura, administratie publica, invatamant, sanatate si asistenta sociala, activitati culturale;
- Iasi: agricultura, informatii si comunicatii, tranzactii imobiliare, invatamant, sanatate si asistenta sociala, activitati culturale;
- Neamt: agricultura, industria prelucratoare, comert, tranzactii imobiliare, administratie publica, invatamant, sanatate si asistenta sociala;
- Suceava: agricultura, industria extractiva, comert, transport si depozitare, administratie publica, invatamant, sanatate si asistenta sociala;
- Vaslui: agricultura, constructii, administratie publica, invatamant, sanatate si asistenta sociala.

Se observa ca elementul comun pentru toate judetele este procentul ridicat al salariatilor din invatamant, sanatate si servicii sociale, fapt explicabil pe de o parte prin valorile ridicate ale populatiei scolare cat si al populatiei varstnice, iar pe de alta parte prin nivelul crescut al saraciei din regiune.

4.2.2. Somajul

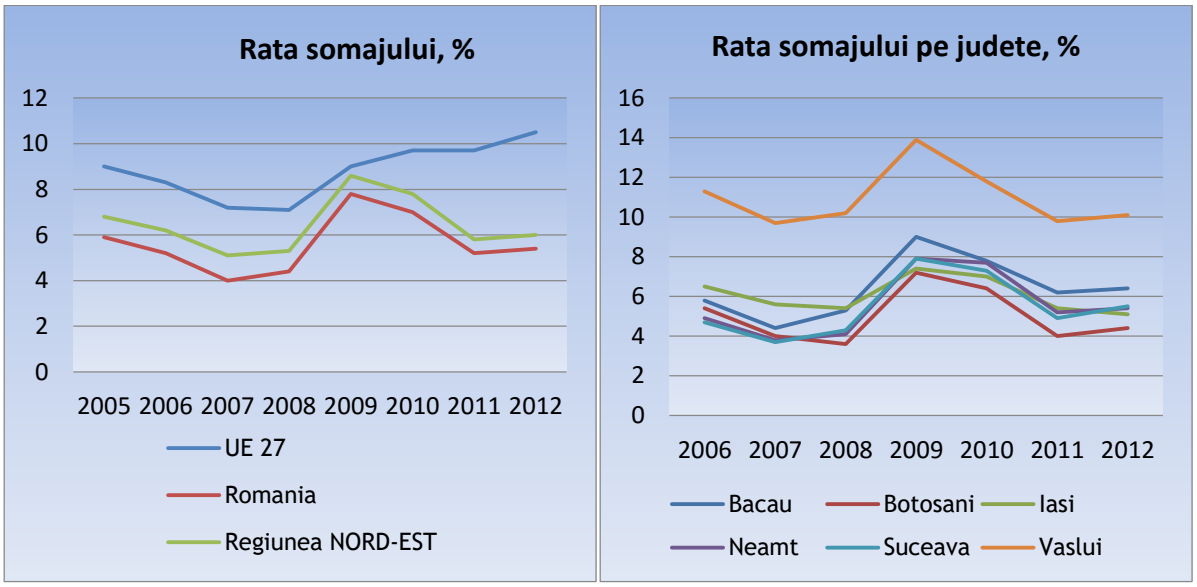
Regiunea Nord-Est se confrunta cu probleme deosebite in ceea ce priveste somajul. In ultimul deceniu al secolului XX a avut loc o crestere continua a numarului de someri, concomitent cu accentuarea incapacitatii de adaptare a societatilor cu capital majoritar de stat la cerintele economiei bazate pe cerere si oferta. In conditiile lipsei acute a fondurilor necesare pentru retehnologizare si investitii, multi manageri au optat pentru cresterea productivitatii muncii prin disponibilizare de personal. Acest fapt a condus la situatia mentionata, care prezinta accente grave in special in zonele cu o slaba diversificare industriala (judetele Botosani si Vaslui, zonele monoindustriale).

Incepand cu anul 2008 criza economico-financiara si-a pus si ea amprenta asupra evolutiei pietei muncii. In intervalul noiembrie 2008 – februarie/martie 2010 s-a inregistrat o crestere continua a ratei somajului atat in regiune cat si in fiecare judet. Practic este perioada in care in regiune s-au resimtit cel mai intens efectele crizei: restructurari masive in sectorul industrial si in zona de retail, prabusirea sectorului constructiilor, reducerea cererii agregate de bunuri si servicii.

Criza a dovedit fragilitatea unor activitati industriale, care inregistrasera o dezvoltare aproape exploziva (industria textila si de confectii, industria materialelor de constructii) si care in contextul

[40] Vezi in ***Anexa: Structura numarului mediu de salariati, pe activitati ale economiei nationale, CAEN Rev.2, 2013***

regresului economiei mondiale au fost nevoite sa se restructureze/restranga activitatea. Totodata, in unele judete care alcatuisera in trecut areale cu somaj ridicat, s-au acutizat dezechilibrele pe piata locala a fortei de munca (ex.judetul Vaslui).

Sursa: prelucrari statistice Eurostat, INS

Ca urmare a cauzelor mentionate, rata somajului a crescut pana la nivelul de 8,6% (2009) cu un minim de 7,2% in judetul Botosani si un maxim de 13,9% in judetul Vaslui. Ulterior se constata o diminuare a ratei somajului atat la nivel regional, cat si judetean. Anul 2012 reprezinta un moment de inflexiune in evolutia ratei somajului atat la nivelul Uniunii Europene cat si la nivelul Regiunii Nord-Est si la nivel judetean. In acest an nivelul ratei somajului a fost de 10,1% in UE 27, 5,4 la nivel national si 6% la nivel regional. In regiune judetul Vaslui are cea mai mare rata a somajului, de 10,1%.

La nivelul anului 2012, in regiunea Nord-Est, 60,6% din someri sunt barbati, iar 39,4% femei, mai afectate de fenomenul somajului fiind persoanele din grupa de varsta 15-34 ani. In anul 2012, pe categorii de personal si nivel de pregatire, 49,3% din totalul somerilor beneficiari de ajutor de somaj sunt cu studii primare, gimnaziale si profesionale, 38,5% persoane cu studii liceale si postliceale si 12,1% persoane cu studii superioare (in crestere fata de anii precedenti).

Dintre somerii neindemnizati, 89,4% sunt cu studii primare, gimnaziale si profesionale, 8,2% sunt cu studii medii, iar 2,3% sunt cu studii superioare.

Dintre cei 78.203 someri inregistrati la 31.12.2012, doar 38,6% beneficiaza de forme de sprijin sub diferite forme (ajutoare de somaj, ajutoare de integrare profesionala, alocatie de sprijin si plati compensatorii), iar restul sunt neindemnizati.

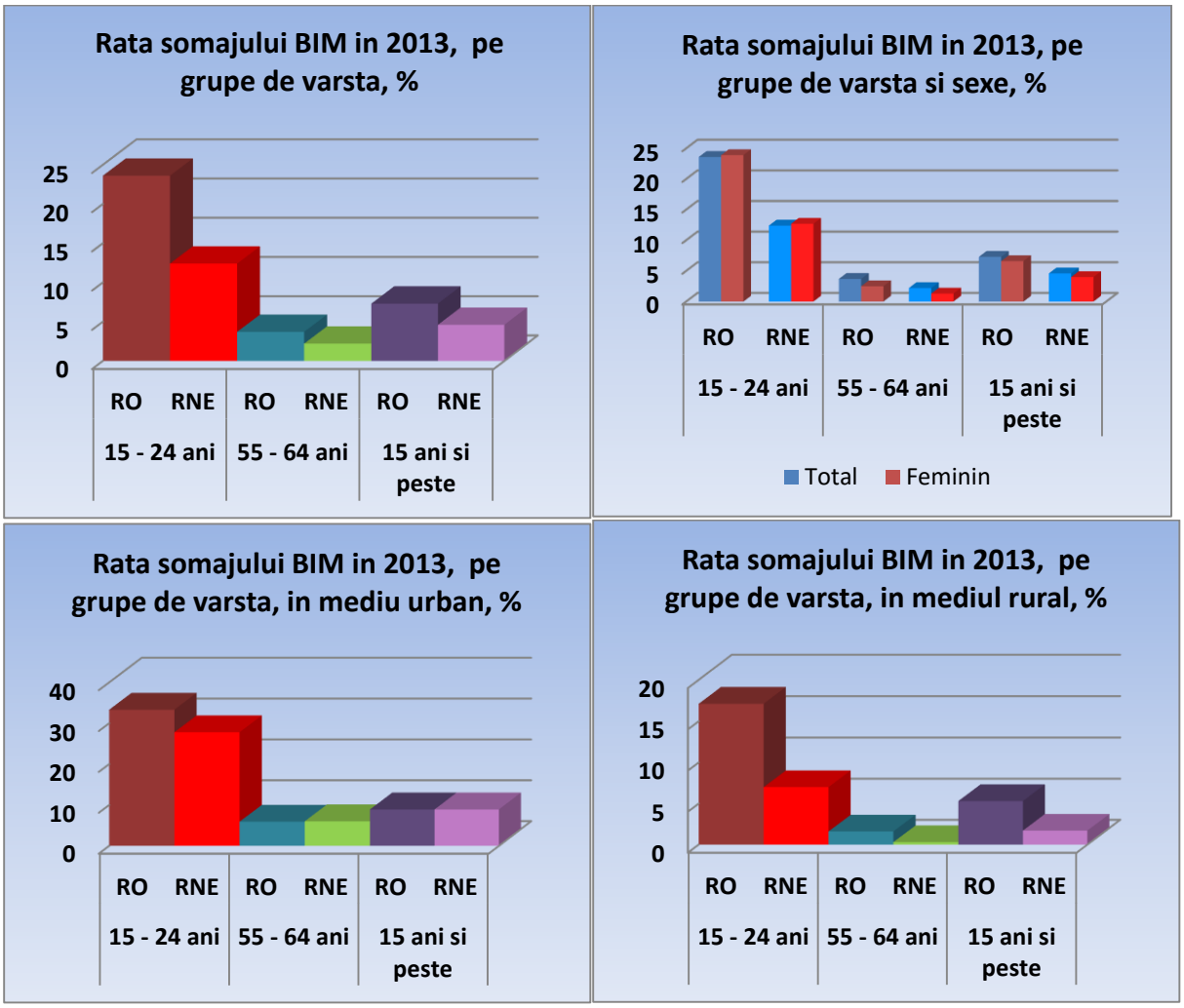
In cadrul grupei de varsta 15-24 ani, ponderea numarului de someri BIM in total populatie pe acest segment inregistreaza cel mai ridicat nivel dintre toate grupele de varsta – 12,4%. Urmeaza grupele de varsta 25-34 si 35-54 de ani cu ponderi de 6,1%, respectiv 3,5%.

Pe medii de rezidenta, ponderea numarului de someri BIM pentru grupa de varsta 25-34 de ani este mai mare in mediul urban (10,8%) fata de mediul rural (1,6%). Aceeasi situatie se inregistreaza si pentru grupa 15-24 de ani, cu ponderi de 27,8%, respectiv 7%.

Urmarind distributia pe genuri, ponderea numarului de someri BIM pentru grupa de varsta 25-34 este mai mare la barbati (6,9%), fata de femei (5,1%). La grupa de varsta 15-24 ani ponderile sunt de 12,2%, respectiv 12,7%.

Conform datelor furnizate de Eurostat in anul 2012 rata somajului in randul tinerilor (15-24 ani) a fost de 12,4% (cea mai mica dintre regiunile Romaniei), inferioara mediei comunitare UE 28 – 22,9%. Practic, in Regiunea Nord-Est, unul din opt tineri este somer.

Totodata, ponderea somerilor pe termen lung (someri ce se afla in cautarea unui loc de munca de peste 1 an) este de 42,8%, valoare apropiata de media comunitara (43,1%) – unul din doi someri isi cauta un loc de munca de peste un an de zile.

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

In graficele anterioare sunt prezentate comparatii ale ratei somajului pe grupele de varsta considerate cele mai vulnerabile, 15-24 ani, respectiv 55-64 ani. Totodata, a fost inclusa si comparatia pentru populatia de 15 ani si peste.

Se constata ca pe segmentul 15-24 ani rata somajului BIM este de 12,4%, valoare inferioara fata de cea nationala de 23,6%. La grupa de varsta 55-64 ani rata somajului BIM este de numai 2,2%. Per total, la populatia de 15 ani si peste rata somajului BIM este de 4,6%.

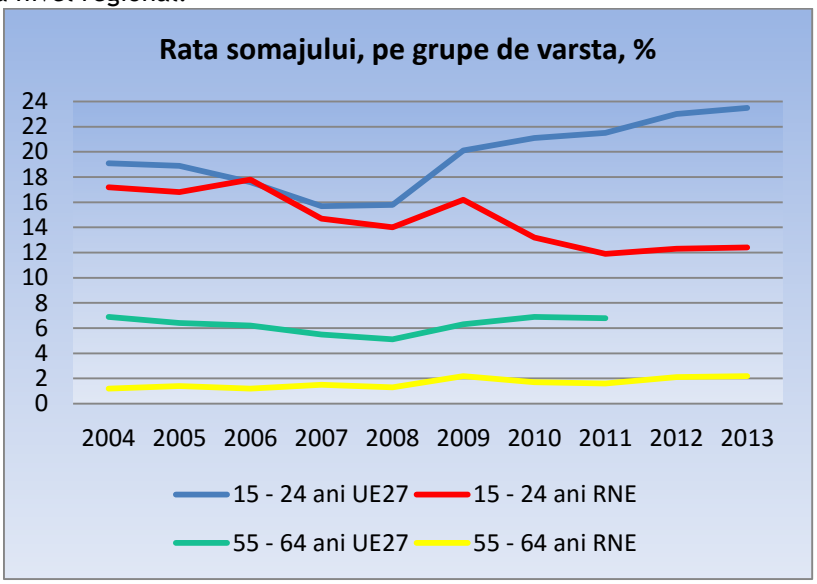
Analizand rata somajului pe sexe se constata ca nu au loc dezechilibre, pentru grupele de varsta prezentate. Pentru grupa de varsta 15-24, sunt cele mai mari rate ale somajului, in randul femeilor de 12,7%, iar pentru barbati de 12,2%.

Diferentieri semnificative ale ratei somajului exista insa intre mediul urban si rural. Astfel, in timp ce in mediul urban, pentru grupa de varsta 15-24 ani rata somajului BIM este de 27,8%, in mediul rural rata somajului este de numai 7%. Explicatia a fost oferita in sectiunile anterioare – mediul rural „gazduieste”o forma mascata a somajului in cadrul populatiei ocupate. Mai mult, rata somajului pe acest segment de varsta din mediul rural este mult mai mica la nivel regional fata de cel national, de 7% respectiv 17,1%.

Pe baza datelor statistice existente in bazele de date TEMPO INS si EUROSTAT se constata in orizontul de timp 2004-2012, pentru grupa de varsta 15-24 de ani, rata somajului la nivelul Uniunii

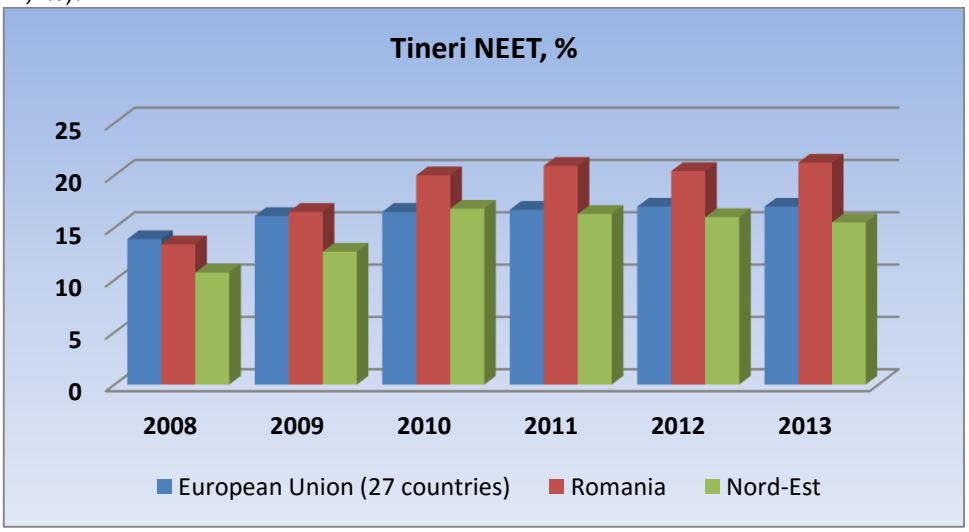
Europene a fost (cu exceptia anului 2006) superioara fata de rata somajului inregistrata in Regiunea Nord-Est. Mai mult, incepand cu anul 2008 (momentul declansarii crizei economice si financiare) panta de crestere la nivel comunitar este mai abrupta fata de cea de la nivel regional (in perioada 2010- 2011 a inregistrat scaderi).

Pentru grupa de varsta 55-64 de ani, la nivel regional, se constata ca rata somajului s-a mentinut constanta in intervalul de timp prezentat, pe cand la nivel comunitar a avut loc o scadere in perioada de crestere economica, urmata de o crestere in perioada de recesiune. Mentionam ca la nivel comunitar, rata somajului pentru acest segment de populatie este de circa trei ori mai mare fata de cea de la nivel regional.

Sursa: Prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS, EUROSTAT

O categorie aparte o reprezinta tinerii cu varsta cuprinsa intre 18 si 24 ani, care nu sunt angajati, nu sunt inclusi in sistemul de invatamant sau de formare profesionala (NEET). Analizand datele statistice furnizate de catre EUROSTAT, se constata ca in perioada 2008-2010 procentul tinerilor NEET a crescut atat la nivel comunitar, cat si la nivel national si regional. In perioada 2011-2013 doar la nivelul Regiunii Nord-Est se constata o scadere a procentului de tineri NEET, in timp ce la nivel national si comunitar tendinta este una de crestere. In anul 2013, la nivelul Regiunii Nord-Est, procentul tinerilor NEET a fost de 15,5%, nivel apropiat de cel comunitar (17%) si inferior nivelului national (21,2%).

Sursa: Prelucrari baza de date EUROSTAT

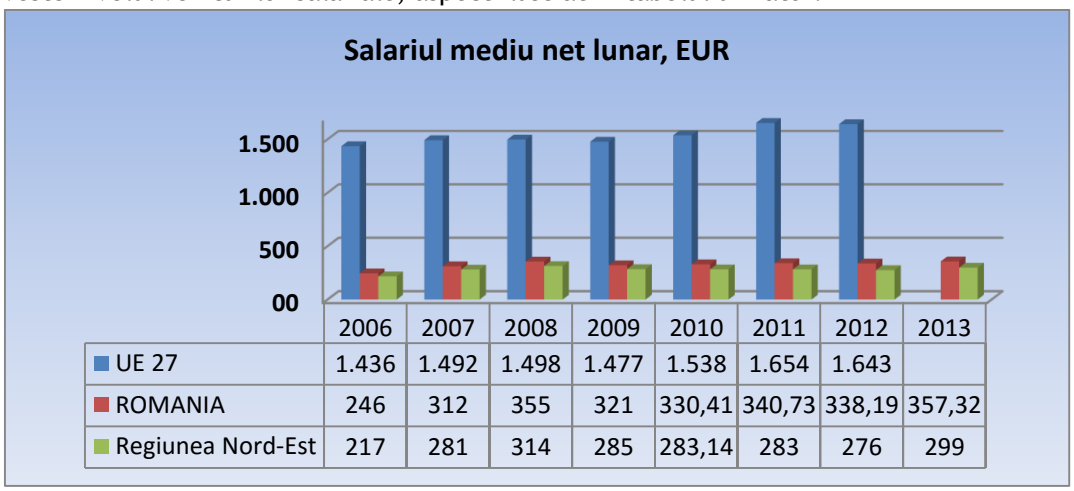
In anul 2013, Ministerul Muncii, Familiei, Protectiei Sociale si a Persoanelor Varstnice a elaborat Strategia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca 2013-2020. Documentul vizeaza oferirea unei abordari integrate politicilor relevante, atat din perspectiva dezvoltarii cererii, cat si din perspectiva gestiunii eficiente a ofertei pe piata muncii si propune solutii realiste de abordare, care

pot fi finantate din bugetul national, bugetul asigurarilor pentru somaj si din resursele financiare alocate in perioada de programare 2014 – 2020.

Obiectivele specifice si directiile de actiune a strategiei sunt urmatoarele:
1. Cresterea ocuparii in randul tinerilor si prelungirea vietii active a persoanelor in varsta:
   - Diminuarea somajului in randul tinerilor si a numarului de tineri din categoria NEETs (care nu sunt in ocupare, educatie sau formare);
   - Cresterea participarii pe piata muncii a persoanelor in varsta.
2. Imbunatatirea structurii ocupationale si participarii pe piata muncii in randul femeilor si persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile:
   - Reducerea ocuparii in agricultura de subzistenta si facilitarea relocarii acestei resurse umane catre activitati non-agricole;
   - Cresterea participarii femeilor pe piata muncii, inclusiv prin masuri suport de reconciliere a vietii profesionale cu cea de familie;
   - Cresterea participarii persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile pe piata muncii prin dezvoltarea de masuri care sa combine suportul social cu activarea.
3. Dezvoltarea unei resurse umane cu un nivel inalt de calificare si competente adaptate la cerintele pietei muncii:
   - Sprijinirea adaptabilitatii si dezvoltarii permanente a fortei de munca corelate cu schimbarile structurale ale pietei muncii;
   - Imbunatatirea nivelului de competente al persoanelor somere si inactive apte de munca pentru a facilita reintegrarea acestora pe piata muncii.
4. Imbunatatirea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare si evaluare a politicilor cu impact pe piata muncii:
   - Consolidarea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare si evaluare a politicilor cu impact pe piata muncii;
   - Consolidarea dialogului social la toate nivelurile pentru a facilita adoptarea, implementarea si respectarea politicilor cu impact pe piata muncii.

4.2.3. Nivelul de trai, rata de saracie

In raport cu datele statistice existente, Regiunea Nord Est se situeaza pe ultimul loc in tara in ceea ce priveste nivelul veniturilor salariale, aspect ilustrat in tabelul urmator.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
UE 27	1.436	1.492	1.498	1.477	1.538	1.654	1.643	
ROMANIA	246	312	355	321	330,41	340,73	338,19	357,32
Regiunea Nord-Est	217	281	314	285	283,14	283	276	299

Sursa: Prelucrari date statistice Eurostat, Baza de date TEMPO - online, INS

In corelare cu evolutia economica, valoarea salariului mediu net a crescut in termeni nominali in perioada de crestere economica (2006-2008) cu 51%, in timp ce in perioada de recesiune economica (2009-2011) a scazut cu 10%. In anul 2012, salariul mediu net in regiune reprezinta 81,5% din cel inregistrat la nivel national si 16,8% din cel comunitar (media comunitara UE27).

Din analiza castigurilor salariale nete pe domenii de activitate economica, se constata ca cele mai mari salarii se inregistreaza in domeniile industria extractiva (2524 lei/luna – 2013, preturi curente) intermedieri financiare si asigurari (2488 lei/luna – 2013, preturi curente) si productia si furnizarea de energie electrica, termica, gaze, apa calda si aer conditionat (2338 lei/ luna – 2013, preturi curente). La nivel intraregional se observa disparitati in industria extractiva unde se inregistreaza

diferente mari intre judetele Bacau si Neamt cu 3051 lei/luna, respectiv 2631 lei/luna si judetele Vaslui si Botosani cu 961, respectiv 697 lei/luna; informatii si comunicatii cu judetele Iasi (2890 lei/luna) si Vaslui (1240 lei/luna).

Cele mai mici salarii nete sunt in domeniul hoteluri si restaurante (762 lei/luna), respectiv comert (965 lei/ luna preturi curente).

In anul 2011, la nivel regional, venitul primar (cea mai mare parte a venitului brut) al unei gospodarii per locuitor era de 13.561,8 lei, plasand sub acest aspect regiunea pe ultimul loc din tara. Mai mult, indicile de disparitate al acestui indicator in raport cu nivelul national era de 61,7%, nivel mai mic cu circa 50% fata de Regiunea Vest si de 4 ori mai mic fata de Regiunea Bucuresti-Ilfov.

In anul 2013 venitul total lunar al unei gospodarii era de 2.303,47 lei, plasand sub acest aspect regiunea pe penultimul loc din tara. Indicile de disparitate era cu 10 de puncte procentuale sub valoarea nationala.

In raport cu datele furnizate de Eurostat in Regional Statistical Yearbook 2011, in Regiunea Nord-Est:

- venitul brut al unei gospodarii pe membru de familie este de 23,9% raportat la nivelul comunitar (%UE27=100) – anul 2010;
- venitul net disponibil pe membru de familie este de 5.000 PPCS (anul 2008), de 2,5 ori mai mic decat in Regiunea Bucuresti-Ilfov si in apropiere de cel mai mic nivel inregistrat dintre toate regiunile Uniunii Europene.

Din datele furnizate de Ministerul Muncii Familiei si Protectiei Sociale in „Raportul privind incluziunea sociala in Romania la nivelul anului 2011" se desprind urmatoarele concluzii privind nivelul de saracie in Regiunea Nord-Est:

- In regiune se inregistreaza al doilea nivel (dupa regiunea Sud-Vest) al ratei de saraciei absolute (ponderea numarului de persoane aflate sub pragul absolut de saracie din totalul populatiei), de 6,6%, de circa 4 ori mai mare decat cel din Regiunea Bucuresti-Ilfov;
- In regiune se inregistreaza cea mai mare pondere a populatiei sarace (conform definitiei saraciei absolute) din totalul populatiei sarace din Romania – 22,5%; de 6,5 ori mai mult fata de Regiunea Bucuresti-Ilfov;
- Rata saraciei severe in regiune este de 0,5%, in scadere de la 1,3% (2010). Cu aceasta valoare regiunea Nord-Est se pozitioneaza pe penultimul loc dintre regiunile tarii.

Conditiile de viata ale populatiei din gospodarii, Regiunea Nord-Est

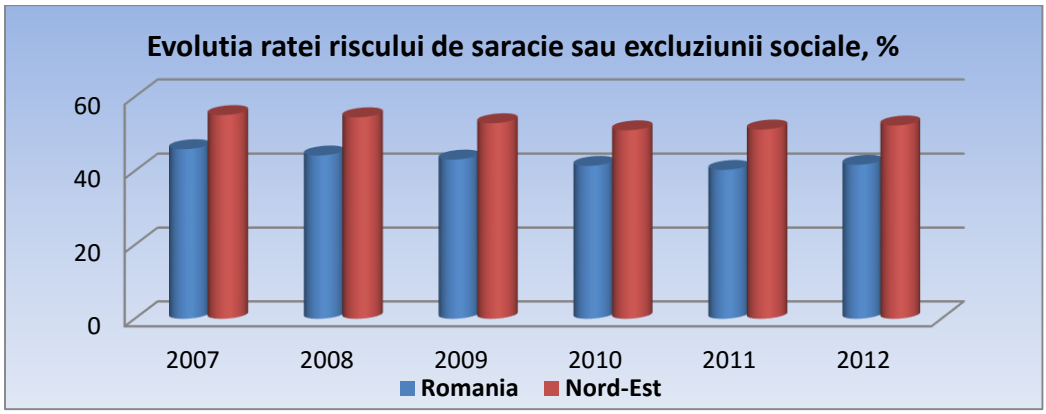
		2008	2009	2010	2011	2012
Gospodarii total, %		100	100	100	100	100
Gospodarii fara persoane ocupate, %		28	31,2	30,4	30,6	28,8
Gospodarii cu 1 persoana ocupata, %		22,6	23	24,5	24,7	23
Gospodarii cu 2 persoane ocupate, %		35,7	33,7	32,2	32,4	35,9
Gospodarii cu 3 si mai multe persoane ocupate, %		13,6	11,9	12,8	12,1	12,1
Gospodarii care au efectuat la timp toate cheltuielile, %		58,7	61,9	57,1	56	56,5
Cheltuieli pe care gospodaria nu si le poate permite	Mentinerea unei temperaturi adecvate in locuinta, %	20,6	19,7	25,1	16,2	14
	Plata unei saptamani de vacanta, %	81,6	83,6	84,1	83,2	80,4
	Consumul a cel putin un fel de mancare cu carne sau peste o data la 2 zile, %	23,8	28,5	26	27,1	24,8
Cel mai mic venit banesc net lunar de care ar trebui sa dispuna gospodaria, dupa opinia capului gospodariei	0-1000 lei	n/a	n/a	n/a	22	17,5
	1001-2000 lei	n/a	n/a	n/a	35,6	36,9
	2001-3000 lei	n/a	n/a	n/a	24,8	22,9
	peste 3000 lei	n/a	n/a	n/a	17,6	22,7
Masura in care gospodariile fac fata cheltuielilor curente	cu mare dificultate, %	19	18,6	18,1	20	19,7
	cu dificultate, %	28,6	30,5	32	30,6	31,4
	cu oarecare dificultate, %	37	38,6	38,7	35,3	35,1
	destul de usor, %	11,3	7,7	6,8	8,7	9,4
	Usor, %	3,6	4,2	3,7	4,6	4,2
	foarte usor, %	0,5	0,4	0,7	0,4	-

Sursa: Conditiile de viata ale populatiei din Romania, 2011, 2012 – INS

Din datele prezentate in tabelul anterior se constata ca in apr. 30% dintre gospodariile din regiune nu figureaza nicio persoana ocupata. Peste jumatate dintre gospodarii fac fata cu dificultate si foarte mare dificultate in acoperirea cheltuielilor curente – 14% nu isi permit incalzirea in conditii adecvate a locuintei, 80% nu isi permit sa isi plateasca contravaloarea unui sejur de vacanta pe o durata de o saptamana in afara localitatii de resedinta, iar 25% nu isi permit sa consume carne la fiecare doua zile.

Riscul de saracie sau excluziune sociala este un concept multidimensional, indicand procentul populatiei care se incadreaza in cel putin una din urmatoarele trei categorii:

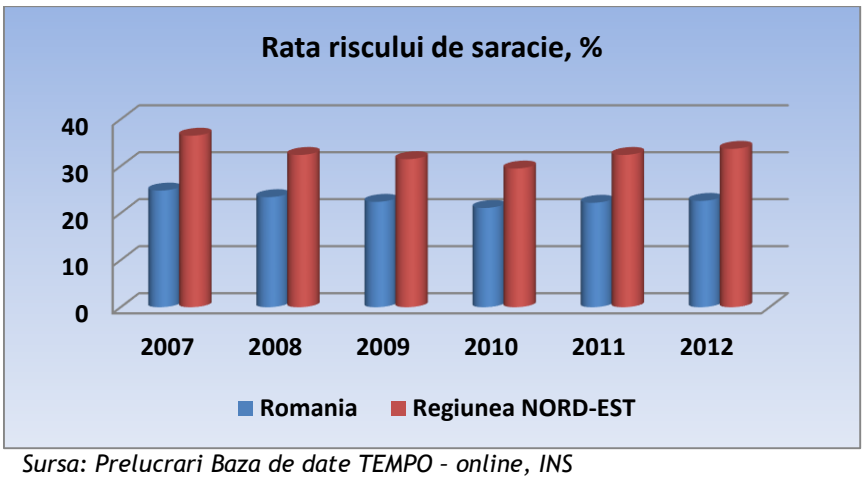
- Risc de saracie;
- Deprivare materiala severa;
- Traiul in gospodarii cu o intensitate foarte redusa a muncii.

Sursa: Prelucrari Baza de date TEMPO – online, INS

Din datele prezentate se constata ca in Regiunea Nord-Est nivelul ratei riscului de saracie sau excluziune sociala a fost relativ constant in perioada 2007-2012, de 50-51%. Ceea ce este important de subliniat este faptul ca nivelul prezentat este superior nivelului national cu 11 p.p. si celui comunitar (UE28) cu 28 p.p.

Rata riscului de saracie se defineste ca fiind ponderea persoanelor sarace (dupa metoda relativa de estimare) in totalul populatiei. Se considera sarace persoanele din gospodariile care au un venit disponibil pe adult-echivalent (inclusiv sau exclusiv contravaloarea consumului din resurse proprii) mai mic decat nivelul pragului de saracie. In mod curent, acest indicator se determina pentru pragul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent.

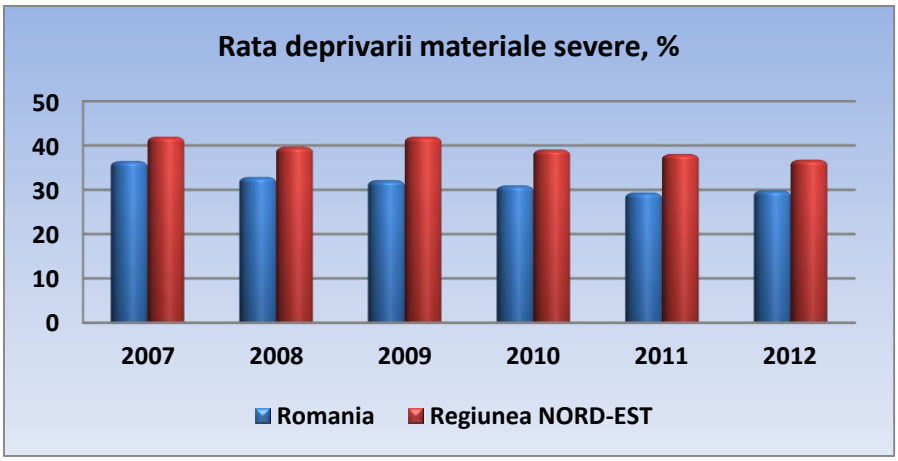

Sursa: Prelucrari Baza de date TEMPO – online, INS

Rata deprivarii materiale severe reprezinta ponderea in total populatie a persoanelor in stare de deprivare materiala severa, adica a persoanelor in varsta de 18 ani si peste care, datorita lipsei resurselor financiare, nu isi pot permite cel putin patru dintre urmatoarele situatii:

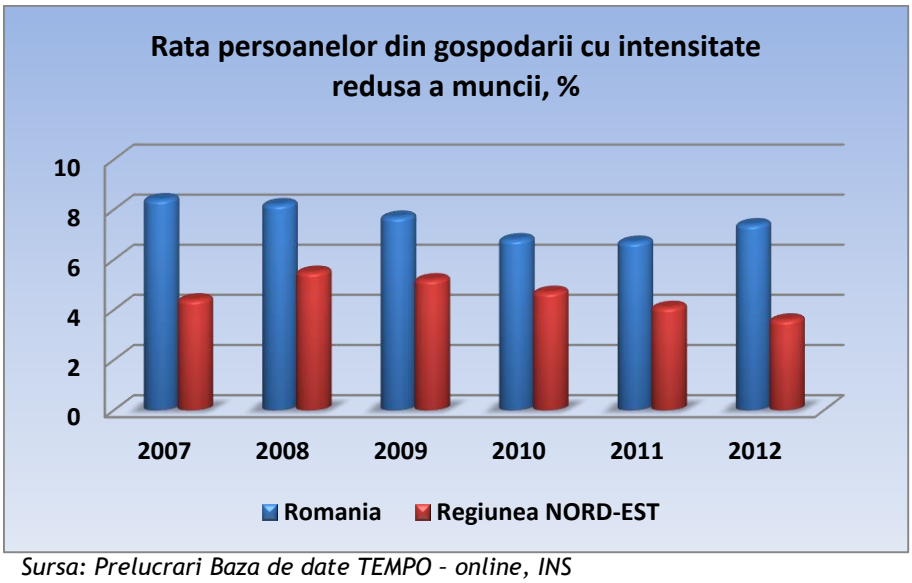
- achitarea la timp, fara restante, a unor utilitati si a altor obligatii curente;
- plata unei vacante de o saptamana pe an, departe de casa;

- consumul de carne, pui, peste (sau alt echivalent de proteina) cel putin o data la doua zile;
- posibilitatea de a face fata, cu resursele proprii, unor cheltuieli neprevazute (echivalente cu 1/12 din valoarea pragului national de saracie);
- detinerea unui telefon fix sau mobil;
- detinerea unui televizor color;
- detinerea unei masini de spalat;
- detinerea unui autoturism personal;
- asigurarea platii unei incalziri adecvate a locuintei.

Sursa: Prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Analizand datele statistice pentru intervalul de timp 2007-2012 se constata ca desi acest indicator are valori superioare mediei nationale pentru Regiunea Nord-Est, acesta este in descrestere in ultimii 3 ani ai intervalului analizat.

Sursa: Prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Rata persoanelor din gospodariile cu intensitate foarte redusa a muncii reprezinta ponderea in total populatie a persoanelor in varsta de sub 60 ani care traiesc in gospodarii cu intensitate foarte redusa a muncii (adica gospodariile in care adultii in varsta apta de munca desfasoara activitati reprezentand mai putin de 20% din potentialul lor de munca din ultimul an). Pentru Regiunea Nord-Est aceasta rata este in descrestere si inferioara mediei nationale.

In Regiunea Nord-Est au fost infiintate in perioada de preaderare, cu sprijinul proiectelor de asistenta tehnica doua organisme parteneriale dedicate invatamantului, respectiv ocuparii si incluziunii sociale.

In anul 2002, a fost infiintat Consortiul Regional pentru Educatie Nord-Est - structura consultativa a Consiliului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, format din reprezentanti ai Agentiei pentru

Dezvoltare Regionala Nord-Est, filialei regionale a Centrului National pentru Dezvoltarea Invatamantului Profesional si Tehnic, consiliilor judetene, inspectoratelor scolare judetene, agentiilor judetene pentru ocuparea fortei de munca, universitatilor si Comitetelor Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatelor Sociale.

Principalele atributii ale acestui organism sunt realizarea/actualizarea, implementarea si monitorizarea Planului Regional de Actiune pentru Invatamant (PRAI), monitorizarea implementarii Planurilor Locale de Actiune pentru Invatamant (PLAI), asistarea inspectoratelor scolare judetene si Comitetelor Consultative pentru Parteneriate Sociale in dezvoltarea si implementarea PLAI. Scopul principal al PRAI Nord-Est este de a furniza cadrul de referinta si principalele directii strategice pentru invatamant, precum si de a facilita documentarea pentru elaborarea si armonizarea documentelor strategice de la nivel judetean si local (PLAI si PAS[41]).

In anul 2006, a fost infiintat un organism regional partenerial cu activitati adresate domeniului ocuparii si incluziunii sociale, respectiv Pactul Teritorial pentru Ocupare si Incluziune Sociala Nord-Est. In cadrul acestei structuri parteneriale se regasesc reprezentanti ai prefecturilor, consiliilor judetene, Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, inspectoratelor scolare judetene, agentiilor judetene de ocupare a fortei de munca, universitatilor, camere de comert si industrie, uniuni sindicale, alte institutii. Principalele atributii ale acestui organism sunt: realizarea/actualizarea Planului Regional de Actiune pentru Ocupare si Incluziune Sociala, realizarea viziunii la nivel regional in domeniile ocuparii si incluzinii sociale, precum si coordonarea parteneriatelor judetene pentru ocupare.

Pana in prezent au fost realizate/actualizate doua editii ale celor doua documente de planificare mentionate, contribuind la realizarea elementelor strategice dedicate educatiei si ocuparii prezente in Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est.

La nivel comunitar, noile orientari strategice aferente perioadei de programare 2014-2020 pun un accent deosebit pe dezvoltarea capitalului uman. Astfel, 4 din cele 11 obiective tematice aferente Strategiei Europa 2020 sunt dedicate ocuparii fortei de munca si mobilitatii lucratorilor, educatiei, competentelor si invatarii pe tot parcursul vietii, promovarii incluziunii sociale si combaterii saraciei, precum si consolidarii capacitatii administrative. Mai mult, obiectivele tematice mentionate vor putea fi finantate din toate fondurile europene structurale si de investitii, si in special din Fondul Social European. Totodata, conform prevederilor Regulamentului comun, alocarea nationala din Fondul Social European va reprezenta minim un sfert din totalul fondurilor dedicate politicii de coeziune[42]. Totodata, minim 20% din alocarea nationala pentru Fondul Social European va sprijini interventiile dedicate incluziunii sociale si combaterii saraciei.

4.3. Aspecte cheie

- × Nivelul ridicat al migratiei externe – 9,9% din populatia Regiunii Nord-Est a fost inregistrata ca fiind temporar absenta sau plecata pentru perioada indelungata in strainatate (2011);
- × Spor natural negativ, cu cinci ani consecutive de scadere – 0,7 ‰ in 2013;
- × Disparitati interjudetene si urban-rural privind nivelul ratei mortalitatii infantile. Nivelul ratei mortalitatii infantile este mult mai mare fata de cel existent la nivel comunitar. In anul 2013 – 7‰ in mediul urban versus 10,4‰ mediul rural; 13,1‰ (judetul Botosani) si 9,2‰ (judetul Vaslui) versus 7,3‰ (judetul Iasi) si 8,5‰ (judetul Bacau). Cele mai ridicate nivele: 13,8‰ in mediul rural din Botosani si 13,3‰ in mediul rural din Vaslui;
- × Rata mortalitatii, avand ca si cauza a deceselor bolile tumorale este in crestere in Regiunea Nord-Est;
- × Rata mortalitatii infantile in regiune este de aproape 3 ori mai mare fata de nivelul comunitar (2012);
- × Regiunea se confrunta cu un fenomen continuu de imbatranire a populatiei - numeroase localitati inregistreaza scaderi cu peste 10% a populatiei din grupa de varsta 0-14 ani, respectiv cu cresteri cu peste 10% a populatiei cu varsta de peste 60 de ani. Rata de substituire la nivel regional este in continua scadere – de la 1,68 (2006) la 1,1 (2013);

[41] Plan de actiune pentru scoli

[42] Detalii suplimentare pe pagina de internet a Comisiei Europene www.ec.europa.eu

- × Scaderea severa a populatiei din grupa de varsta 15-19 ani - in perioada 2006-2013 populatia din grupa de varsta 15-19 ani a scazut cu peste 27% (in mediul urban cu 45%);
- × Rata de activitate la nivel regional (54%) este inferioara nivelului national (64,6%) – 2012;
- × Ponderea ridicata a populatiei ocupate civile in agricultura (42%)sau 48% si ponderea scazuta a populatiei ocupate in industrie (16,4%)sau 12% – 2012. La nivel judetean cele mai ridicate ponderi in agricultura sunt in judetele Botosani (51%), Vaslui (49%), Suceava (46%); ***Nota:*** in raport cu datele existente in 2012 pentru structura populatiei ocupate pe activitatile economiei nationale se constata ca 47,6% sunt ocupati in agricultura, 11,6% in industrie si 40,8% in servicii (incl. constructii).
- × O treime din populatia ocupata in agricultura se afla in grupa de varsta de peste 55 ani;
- × Gradul ridicat de saracie - regiunea are al doilea nivel al ratei saraciei absolute (6,6% in 2011) si cea mai mare pondere a populatiei sarace (22,5% in 2011);
- × Nivelul ridicat al ratei riscului de saracie sau excluziune sociala (52,3%) cu 11 p.p. peste nivelul national si 28 p.p. peste nivelul mediu comunitar (2012);
- × Nivelul foarte scazut al veniturilor gospodariilor – venitul brut al unei gospodarii per membru de familie reprezenta 24% din media UE 27 in 2010/venitul net disponibil pe membru de familie in apropiere de cele mai reduse nivele inregistrate in Uniunea Europeana/indicele de disparitate al venitului primar pe membru de familie reprezinta 61,7% din media nationala/indicele de disparitate al venitului net disponibil al gospodariei reprezinta 79% din media nationala/salariul mediu net reprezinta 85% din media nationala si 28% din media UE27 (2010);
- × Peste 50% dintre gospodarii fac fata cu dificultate si foarte mare dificultate cheltuielilor curente;
- × Disparitati intraregionale privind rata somajuluiin judetul Vaslui este cu 4 p.p. mai mare fata de rata somajului nivel regional (2012). Numeroase localitati urbane cu o populatie sub 10.000 loc. au o rata reala a somajului cuprinsa intre 15-20%. Raportul somerilor pe sexe (barbati-femei) este de 60/40;
- × Rata somajului este ridicata in randul tinerilor – rata somajului BIM pentru grupa de varsta 15-24 ani este 12,4%, iar in mediul urban de 27,8% (2013);
- × Procent ridicat al tinerilor care nu sunt angajati, nu sunt inclusi in sistemul de invatamant sau de formare profesionala (NEETs) – 15,5% (2013);
- × Nivelul ridicat al ratei somajului de lunga durata – unul din doi someri isi cauta loc de munca de peste 1 an;

- ✓ Regiunea cu cel mai mare numar de locuitori din Romania – conform INS, la 1 iulie 2013 populatia regiunii reprezenta 17,4% din populatia totala a Romaniei (3.705.145 locuitori); Conform datelor finale ale Recensamantului Populatiei si Locuintelor din 2011 populatia stabila a regiunii este de 3.302.217 locuitori, reprezentand 16,41% din populatia tarii;
- ✓ Densitatea medie a populatiei in regiune este superioara mediei nationale – 100,5 loc/kmp in regiune fata de 89,2 loc/kmp nivel national (2013);
- ✓ Rata somajului in regiune 6 % este inferioara mediei comunitare (10,5%) – 2012;
- ✓ Prezenta structurilor parteneriale regionale dedicate educatiei si ocuparii, cu atributii in realizarea si implementarea planurilor regionale de actiune in domeniile educatiei, ocuparii si incluziunii sociale.

4.4. Anexe

Anexa: Persoane decedate, pe cauze de deces, nr. persoane

Cauze deces	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Romania						
Total	253202	257213	259723	251439	255539	249321
Boli infectioase si parazitare	2485	2358	2474	2233	2396	2360
din care: Tuberculoza	1639	1523	1482	1283	1249	1136
Tumori	46486	47389	47502	48356	49065	49705
Boli endocrine, de nutritie si metabolism	2278	2398	2574	2357	2431	2354
din care: Diabet zaharat	2206	2274	2450	2223	2294	2218
Tulburari mentale si de comportament	593	618	618	427	347	346
Boli ale sistemului nervos si ale organelor de simt	2032	2073	2564	2778	3180	3122
Boli ale aparatului circulator	153137	154541	156359	151538	153371	147415
din care: Boala ischemica a inimii	52534	52275	53297	50865	51467	49672
din care: Boli cerebro-vasculare	48582	48807	49305	47573	47402	46166
Boli ale aparatului respirator	12310	12892	12733	12460	13253	12679
Boli ale aparatului digestiv	15454	16457	16604	14499	14471	14038
Boli ale aparatului genito-urinar	2425	2465	2544	2656	2959	3157
Sarcina, nastere si lauzie	30	47	51	50	23	27
Unele afectiuni a caror origine se situeaza in perioada perinatala	870	802	715	657	623	663
Malformatii congenitale, deformatii si anomalii cromozomiale	649	676	625	568	534	500
Leziuni traumatice, otraviri si alte consecinte ale cauzelor externe	12800	12185	12032	10534	10597	10052
Alte cauze	1653	2312	2328	2326	2289	2903
Regiunea Nord-Est						
Total	40843	42066	43351	40996	42456	41647
Boli infectioase si parazitare	468	502	578	499	626	685
din care: Tuberculoza	245	281	297	253	235	245
Tumori	7355	7653	7691	7716	8096	8101
Boli endocrine, de nutritie si metabolism	370	424	418	370	445	480
din care: Diabet zaharat	361	407	408	358	433	465
Tulburari mentale si de comportament	160	156	152	89	95	70
Boli ale sistemului nervos si ale organelor de simt	272	294	359	362	385	367
Boli ale aparatului circulator	23357	23734	24530	23502	24059	23430
din care: Boala ischemica a inimii	7146	7206	7414	7013	7232	6872
din care: Boli cerebro-vasculare	6470	6638	6870	6455	6621	6647
Boli ale aparatului respirator	2337	2520	2616	2455	2594	2355
Boli ale aparatului digestiv	3053	3249	3512	2807	2925	2759
Boli ale aparatului genito-urinar	470	474	455	471	476	544
Sarcina, nastere si lauzie	4	10	5	4	4	5
Unele afectiuni a caror origine se situeaza in perioada perinatala	115	140	122	97	113	118
Malformatii congenitale, deformatii si anomalii cromozomiale	128	147	128	97	82	100
Leziuni traumatice, otraviri si alte consecinte ale cauzelor externe	2491	2361	2387	2068	2160	2095
Alte cauze	263	402	398	459	396	538
Total	40843	42066	43351	40996	42456	41647

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO – online, INS

Anexa: Evolutia ratei mortalitatii, nr. decese/1000 locuitori

Cauze deces	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Romania						
Total	11,77	11,98	12,12	11,77	11,99	11,72
Boli infectioase si parazitare	0,12	0,11	0,12	0,10	0,11	0,11
din care: Tuberculoza	0,08	0,07	0,07	0,06	0,06	0,05
Tumori	2,16	2,21	2,22	2,26	2,30	2,34
Boli endocrine, de nutritie si metabolism	0,11	0,11	0,12	0,11	0,11	0,11
din care: Diabet zaharat	0,10	0,11	0,11	0,10	0,11	0,10
Tulburari mentale si de comportament	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02
Boli ale sistemului nervos si ale organelor de simt	0,09	0,10	0,12	0,13	0,15	0,15
Boli ale aparatului circulator	7,12	7,20	7,30	7,10	7,19	6,93
din care: Boala ischemica a inimii	2,44	2,43	2,49	2,38	2,41	2,34
din care: Boli cerebro-vasculare	2,26	2,27	2,30	2,23	2,22	2,17
Boli ale aparatului respirator	0,57	0,60	0,59	0,58	0,62	0,60
Boli ale aparatului digestiv	0,72	0,77	0,77	0,68	0,68	0,66
Boli ale aparatului genito-urinar	0,11	0,11	0,12	0,12	0,14	0,15
Sarcina, nastere si lauzie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Unele afectiuni a caror origine se situeaza in perioada perinatala	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03
Malformatii congenitale, deformatii si anomalii cromozomiale	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02
Leziuni traumatice, otraviri si alte consecinte ale cauzelor externe	0,60	0,57	0,56	0,49	0,50	0,47
Alte cauze	0,08	0,11	0,11	0,11	0,11	0,14
Regiunea Nord-Est						
Total	10,98	11,33	11,69	11,09	11,48	11,24
Boli infectioase si parazitare	0,13	0,14	0,16	0,14	0,17	0,18
din care: Tuberculoza	0,07	0,08	0,08	0,07	0,06	0,07
Tumori	1,98	2,06	2,07	2,09	2,19	2,19
Boli endocrine, de nutritie si metabolism	0,10	0,11	0,11	0,10	0,12	0,13
din care: Diabet zaharat	0,10	0,11	0,11	0,10	0,12	0,13
Tulburari mentale si de comportament	0,04	0,04	0,04	0,02	0,03	0,02
Boli ale sistemului nervos si ale organelor de simt	0,07	0,08	0,10	0,10	0,10	0,10
Boli ale aparatului circulator	6,28	6,39	6,62	6,36	6,50	6,32
din care: Boala ischemica a inimii	1,92	1,94	2,00	1,90	1,95	1,85
din care: Boli cerebro-vasculare	1,74	1,79	1,85	1,75	1,79	1,79
Boli ale aparatului respirator	0,63	0,68	0,71	0,66	0,70	0,64
Boli ale aparatului digestiv	0,82	0,87	0,95	0,76	0,79	0,74
Boli ale aparatului genito-urinar	0,13	0,13	0,12	0,13	0,13	0,15
Sarcina, nastere si lauzie	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Unele afectiuni a caror origine se situeaza in perioada perinatala	0,03	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03
Malformatii congenitale, deformatii si anomalii cromozomiale	0,03	0,04	0,03	0,03	0,02	0,03
Leziuni traumatice, otraviri si alte consecinte ale cauzelor externe	0,67	0,64	0,64	0,56	0,58	0,57
Alte cauze	0,07	0,11	0,11	0,12	0,11	0,15

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO – online, INS

Anexa: Populatia ocupata civila pe activitati ale economiei nationale la nivel de sectiune CAEN Rev.2 si pe judete, mii persoane, 2012

Nr. crt.	Domeniu de activitate	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
1	Total	1224,7	213,3	150,8	287,1	192,8	237,9	142,8
2	Agricultura, silvicultura si pescuit	508,4	69,1	77,6	96	85	110,1	70,6
3	Industrie	201,5	41,7	22,2	46	31,8	36,7	23,1
4	Industria extractiva	4,5	2,5	0,1	0,2	0,4	1,3	
5	Industria prelucratoare	175,1	34,7	19,9	39,5	28,9	31,4	20,7
6	Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	6,4	1,6	0,6	1,5	0,8	1,4	0,5
7	Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	15,5	2,9	1,6	4,8	1,7	2,6	1,9
8	Constructii	70,9	21,7	4,7	22,2	8,3	9,3	4,7
9	Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	147,1	28,3	15,8	35	26,4	28,5	13,1
10	Transport si depozitare	48,9	8,2	5,4	12,1	7,4	10	5,8
11	Hoteluri si restaurante	17,2	2,1	1,2	5,1	4,3	3,8	0,7
12	Informatii si comunicatii	11,6	1,5	0,5	5,1	1,2	2	1,3
13	Intermedieri financiare si asigurari	8,9	1,8	0,9	2,5	1,4	1,5	0,8
14	Tranzactii imobiliare	3,4	0,6	0,2	1,2	0,7	0,5	0,2
15	Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	11,8	1,8	1	4,5	1,5	1,8	1,2
16	Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	19,8	4,6	1,9	6,8	2,8	2,2	1,5
17	Administratie publica si aparare; asigurari sociale din sistemul public	25,1	4,5	3,2	5,5	3,8	4,9	3,2
18	Invatamant	65,4	11,8	7,1	19	8,3	12,1	7,1
19	Sanatate si asistenta sociala	58,5	10,1	6,3	18,6	7,4	8,7	7,4
20	Activitati de spectacole, culturale si recreative	6,5	1,1	0,7	2,3	0,8	0,9	0,7
21	Alte activitati de servicii	19,7	4,4	2,1	5,2	1,7	4,9	1,4

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO – online, INS

Anexa: Structura populatiei ocupate civile pe activitati ale economiei nationale la nivel de sectiune CAEN Rev.2 si pe judete, %, 2012

Nr. crt.	Domeniu de activitate	RO	RNE	BC	BT	IS	NT	SV	VS
1	Total	100	100	100	100	100	100	100	100
2	Agricultura, silvicultura si pescuit	29,29	41,51	32,40	51,46	33,44	44,09	46,28	49,44
3	Industrie	20,60	16,45	19,55	14,72	16,02	16,49	15,43	16,18
4	Industria extractiva	0,76	0,37	1,17	0,07	0,07	0,21	0,55	0,00
5	Industria prelucratoare	17,61	14,30	16,27	13,20	13,76	14,99	13,20	14,50
6	Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	0,80	0,52	0,75	0,40	0,52	0,41	0,59	0,35
7	Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	1,43	1,27	1,36	1,06	1,67	0,88	1,09	1,33
8	Constructii	7,08	5,79	10,17	3,12	7,73	4,30	3,91	3,29
9	Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	13,75	12,01	13,27	10,48	12,19	13,69	11,98	9,17
10	Transport si depozitare	5,21	3,99	3,84	3,58	4,21	3,84	4,20	4,06
11	Hoteluri si restaurante	1,80	1,40	0,98	0,80	1,78	2,23	1,60	0,49
12	Informatii si comunicatii	1,79	0,95	0,70	0,33	1,78	0,62	0,84	0,91
13	Intermedieri financiare si asigurari	1,33	0,73	0,84	0,60	0,87	0,73	0,63	0,56
14	Tranzactii imobiliare	0,37	0,28	0,28	0,13	0,42	0,36	0,21	0,14
15	Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	1,94	0,96	0,84	0,66	1,57	0,78	0,76	0,84
16	Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	3,01	1,62	2,16	1,26	2,37	1,45	0,92	1,05
17	Administratie publica si aparare; asigurari sociale din sistemul public	2,24	2,05	2,11	2,12	1,92	1,97	2,06	2,24
18	Invatamant	4,56	5,34	5,53	4,71	6,62	4,30	5,09	4,97
19	Sanatate si asistenta sociala	4,36	4,78	4,74	4,18	6,48	3,84	3,66	5,18
20	Activitati de spectacole, culturale si recreative	0,72	0,53	0,52	0,46	0,80	0,41	0,38	0,49
21	Alte activitati de servicii	1,95	1,61	2,06	1,39	1,81	0,88	2,06	0,98

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO – online, INS

Anexa: Structura populatiei ocupate din regiune, pe grupe de varsta si activitati, 2012

Activitatea	Total populatie ocupata (mii persoane)	Total populatie Ocupata (%)	din care, pe grupe de varsta (ani), in %:					
			15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 si peste
Total	**1764**	**100,00**	**8,5**	**25**	**27,8**	**18,5**	**13,5**	**6,7**
Agricultura, vanatoare si silvicultura	**841**	47,6	11,6	19,1	22,5	15,3	17,8	13,7
Industrie extractiva	*****	-	-	26,7	42,9	22,9	7,5	-
Industrie prelucratoare	**206**	11,6	4,8	21,8	36,4	25,3	11,6	0,1
Energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	**13**	0,7	1,8	18,3	21,1	34	24,8	-
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	**11**	0,6	3,7	11,5	37,3	36	11,5	-
Constructii	**135**	7,6	7,8	31,8	31,4	18,6	10,2	0,2
Comert	**183**	10,3	7	37,5	31,6	18,7	5,1	0,1
Transport si depozitare	**44**	2,4	2,7	27	40,5	23,2	6,5	0,1
Hoteluri si restaurante	**23**	1,3	17,6	39,7	24,5	14,3	3,9	-
Informatii si comunicatii	**19**	1	9,1	33,1	30,8	14,6	8,8	3,6
Intermedieri financiare si asigurari	**21**	1,1	2,4	48,7	29,4	15,2	3,8	0,5
Tranzactii imobiliare	*****	-	-	64,4	23,2	12,4	-	-
Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	**15**	0,8	5,3	33,1	27	23,3	11,3	-
Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	**13**	0,7	2	26,6	26,7	25,1	19,6	-
Administratie publica si aparare	**59**	3,3	3,3	32,2	31,7	22,6	10	0,2
Invatamant	**72**	4	2,8	30,4	27,7	23	16	0,1
Sanatate si asistenta sociala	**60**	3,4	1,8	25,2	41,8	20,2	10,7	0,3
Activitati de spectacole, culturale si recreative	**7**	0,3	10,7	37,5	22,3	11,8	17,7	-
Alte activitati ale economiei nationale	**37**	2	13,1	36,3	22,7	21,9	5,6	0,4

Sursa: Anuar Statistic al Romaniei 2013 - Cercetarea statistica asupra fortei de munca in gospodarii (AMIGO)

Nota: *Datele calculate prin extindere nu sunt fiabile datorita numarului redus de cazuri observate.

Anexa: Structura numarului mediu de salariati, pe activitati ale economiei nationale, CAEN Rev. 2, 2013

Nr. crt.	Domeniu de activitate	RO	RNE	BC	BT	IS	NT	SV	VS
1	Total	100	100	100	100	100	100	100	100
2	Agricultura, silvicultura si pescuit	2,34	3,33	2,80	2,94	2,80	4,29	3,29	4,82
3	Industrie	28,93	25,82	29,07	27,21	21,96	28,28	24,33	27,52
4	Industria extractiva	1,40	0,87	2,34	0,19	0,04	0,49	1,65	0,05
5	Industria prelucratoare	23,91	21,44	22,78	23,74	18,16	25,26	19,11	23,89
6	Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	1,38	0,91	1,35	0,71	0,81	0,77	1,03	0,50
7	Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	2,23	2,61	2,59	2,57	2,95	1,76	2,55	3,08
8	Constructii	7,78	7,64	8,76	6,49	7,42	7,44	6,63	9,21
9	Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	17,08	17,56	18,64	16,70	16,54	20,01	19,03	13,00
10	Transport si depozitare	5,76	4,35	4,24	2,93	4,81	3,36	5,98	3,28
11	Hoteluri si restaurante	2,70	2,22	1,97	2,36	2,29	2,33	2,74	1,32
12	Informatii si comunicatii	2,83	1,68	1,41	1,30	2,92	1,24	1,23	0,66
13	Intermedieri financiare si asigurari	2,10	1,49	1,43	1,42	1,59	1,55	1,49	1,37
14	Tranzactii imobiliare	0,55	0,55	0,39	0,46	0,75	0,68	0,57	0,21
15	Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	2,95	1,71	1,20	1,67	2,24	1,74	1,48	1,64
16	Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	5,30	3,74	4,01	3,18	4,87	3,54	2,62	3,00
17	Administratie publica si aparare; asigurari sociale din sistemul public	4,21	4,92	4,33	6,37	4,04	4,97	5,48	6,02
18	Invatamant	8,08	12,37	10,85	13,57	13,33	10,81	12,93	12,84
19	Sanatate si asistenta sociala	7,23	10,21	8,53	11,23	11,87	8,24	8,71	13,44
20	Activitati de spectacole, culturale si recreative	1,27	1,23	1,11	1,39	1,50	0,99	1,04	1,23
21	Alte activitati de servicii	0,91	1,18	1,27	0,78	1,08	0,53	2,44	0,44

Sursa: prelucrari date din Baza de date TEMPO - online, INS

1.5

Infrastructura

5. Infrastructura

Infrastructura este suma elementelor bazei tehnico-materiale cu ajutorul careia intre comunitatile componente se desfasoara toate fluxurile si transferurile de resurse materiale, umane, servicii si informatii in timp util. Aceste elemente sunt descrise de urmatoarele componente:

- transportul pe drumuri, cai ferate si alte categorii (aerian, naval);
- gaze naturale, energie termica si structura locativa;
- servicii de telecomunicatii, televiziune, radio, internet;
- infrastructura sociala;
- conditii de locuire, alte servicii publice, spatii verzi.

5.1. Infrastructura de transport

Context european si national

La nivel comunitar, noile orientari strategice aferente perioadei de programare 2014-2020 pun un accent deosebit pe cresterea accesibilitatii, conectivitatii si mobilitatii rutiere in vederea fluidizarii traficului si reducerii poluarii fonice si atmosferice. Astfel, unul din cele 11 obiective tematice aferente Strategiei Europa 2020 este dedicat promovarii unor sisteme de transport durabile si eliminarii blocajelor din cadrul retelelor majore de transport.

Investiile vor viza urmatoarele zone:

- reteaua TEN-T de baza si extinsa pentru transportul rutier si feroviar, precum si moduri multimodale si interoperabile care sa aduca beneficii nete ridicate;
- reteaua feroviara TEN-T de baza, conectivitatea secundara, modernizarea retelelor feroviare dense, precum si alte investitii ce pot asigura imbunatatirea interoperabilitatii;
- elemente de mobilitate urbana integrate, durabile si accesibile in orase, orase-regiuni si zone metropolitane, care sa duca la reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera, in special prin planuri de transport urban durabil, inclusiv facilitarea utilizarii transportului public, a bicicletelor si a mersului pe jos.

In vederea crearii unui document cadru al infrastructurii de transport la nivelul Romaniei, se elaboreaza la nivel national ***Master Planul General de Transport al Romaniei pe termen scurt mediu si lung***[43], document care este conceput pentru a oferi o strategie clara pentru dezvoltarea sectorului de transport din Romania pentru urmatorii 15 de ani. Master Planul va contribui la dezvoltarea economica a Romaniei intr-un mod durabil, iar rezultatele imediate, asa dupa cum rezulta din varianta finala revizuita a acestui document, sunt urmatoarele:

a) Un plan pe termen lung care va contribui la dezvoltarea economica a Romaniei intr-un mod durabil;
b) Utilizarea mai eficienta a resurselor financiare in sectorul transporturilor;
c) Conexiuni imbunatatite si, astfel, un comert imbunatatit cu tarile vecine;
d) O productivitate crescuta pentru industria si serviciile din Romania si, implicit, o crestere economica mai pronuntata si un nivel de trai imbunatatit;
e) Un sistem de transport durabil (sustenabil).

Pe scurt, cu ajutorul acestui document, se incearca identificarea proiectelor si politicilor care raspund cel mai bine cerintelor de transport din Romania pentru urmatorii 5-15 ani, pentru toate modurile de transport. In ***Anexa: Proiecte din Master Planul General de Transport*** sunt prezentate proiectele incluse in Scenariul de referinta, respectiv Strategia 2020 a Master Planului.

Deasemenea, in contextul acutizarii crizei economice la nivel mondial si implicit al cresterii continue a preturilor combustibililor, va trebui acordata o atentie sporita mutarii centrelor de productie mai aproape de consumatorii finali, actiuni ce vor avea ca rezultat final reducerea costurilor si implicit mentinerea preturilor la un nivel scazut, se impune crearea unui sistem de servicii de transport si a unei piete de transport sigure in care barierele sistemelor modale si nationale de transport sa nu limiteze alegerea celei mai potrivite rute/modalitati de transport a marfurilor.

[43] Varianta disponibila spre consultare 01.10.2014

In acest context Ministerul Transporturilor a elaborat **Strategia de transport intermodal in Romania 2020,** document care este bazat pe elemente fundamentale ale pietei de transport precum: cerintele pietei, dezvoltarea regionala, strategia de dezvoltare a retelei nationale de transport, deservirea zonelor intens populate, publicitate si programe de promovare si vizualizare a acestora, consultarea sectorului privat si a societatii civile etc. Aceasta strategie defineste in mod concret proiectele ce vor fi considerate prioritare in acest domeniu pe termen scurt, mediu si lung precum si potentialele locatii pentru amplasamente terminale intermodale. Mai multe detalii se regasesc la sectiunea *Transport Intermodal* din acest capitol.

- **Reteaua TEN-T in regiunea Nord-Est**

In ceea ce priveste transportul, stabilirea unei retele trans-europene (TEN-T) urmareste crearea infrastructurii necesare functionarii optime a pietei interne comunitare, in stransa legatura cu realizarea obiectivelor strategiei Europa 2020 privind cresterea economica. Asigurand coeziunea teritoriala si sociala, politica retelelor trans-europene sprijina dreptul fundamental al fiecarui cetatean al Uniunii Europene de a circula liber in spatiul comunitar.

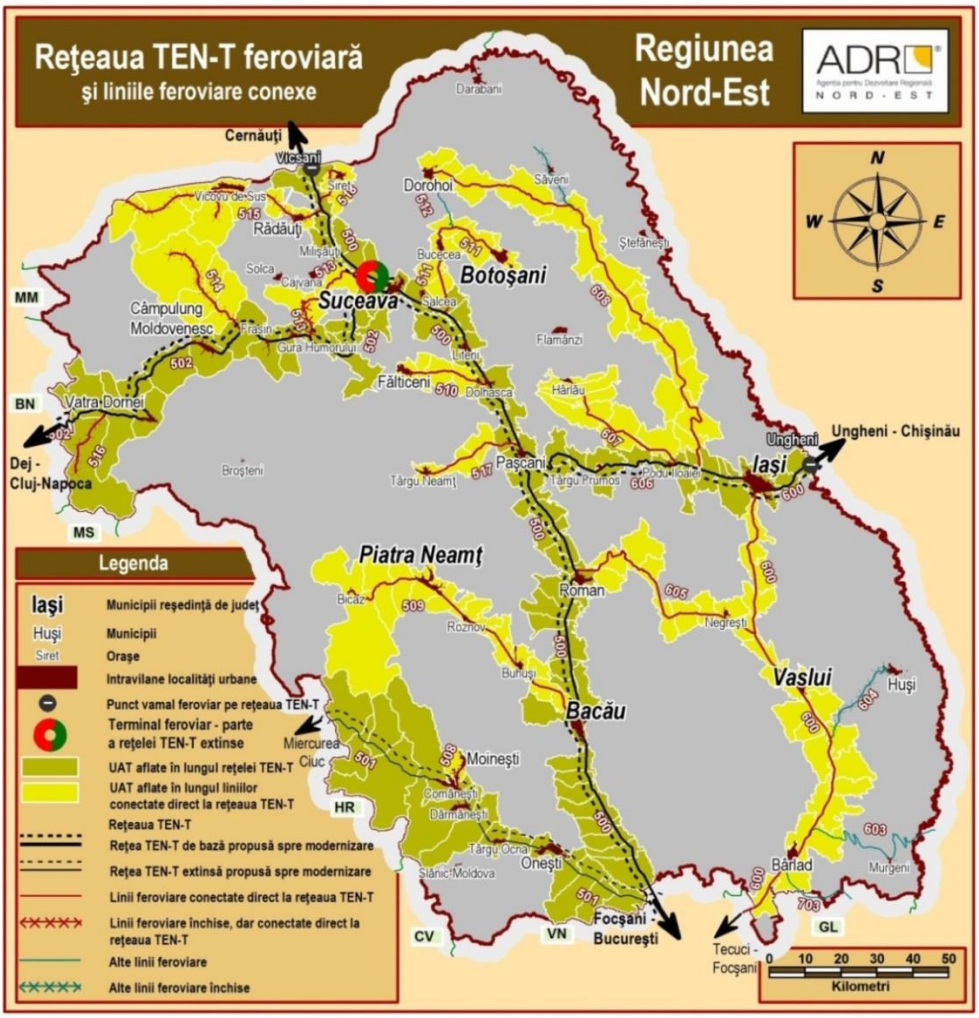
Conform "Regulamentul (UE) Nr. 1315/2013 al Parlamentului European si al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind orientarile Uniunii pentru dezvoltarea retelei transeuropene de transport si de abrogare a Deciziei nr. 661/2010/UE" in Regiunea Nord-Est figureaza urmatoarele coridoare TEN-T:

	Retea de baza	Retea extinsa (complementara)	Noduri complementare	Puncte de trecere a frontierei
TEN-T Rutiera	Sascut-Bacau-Roman-Falticeni-Suceava-Siret	Tutova-Barlad-Crasna-Husi-Albita		Siret
	E 85 (DN 2)	E 581 (DN24,DN24B)		Albita
	Bicaz Chei-Bicaz-Piatra Neamt-Tirgu Neamt-Pascani-Targu Frumos-Iasi-Ungheni	Bacau-Onesti-Oituz		Ungheni (nu exista momentan legatura rutiera)
	DN 12C, DN 15, DN 15C, DN 15B, DN 28A, E 58/E 583 (DN 28)	E 574 (DN 11)		
TEN-T Feroviara	Sascut-Bacau-Roman-Pascani- Dolhasca-Suceava-Vicsani	Adjud-Onesti - Comanesti-Ghimes	Suceava	Vicsani
	M 500	Linia 501		
	Vatra Dornei-Campulung Moldovenesc - GuraHumorului-Suceava			Cristesti Jijia
	Linia 502			
	Pascani-Iasi-Cristesti Jijia-Ungheni			
	Linia 606, M 600			
TEN-T Aeriana			Bacau	
			Iasi	
			Suceava	

Reteaua TEN-T feroviara

Analizand reteaua feroviara din regiune, se observa ca majoritatea liniilor functionale se conecteaza direct la reteaua TEN-T feroviara propusa (cu exceptia liniilor 512 si 603), la care se adauga si o serie de linii nefunctionale momentan[44]: 508, 514, 515, 516, 518, iar municipiul Suceava, conform Regulamentul (UE) Nr. 1315/2013 , a fost desemnat terminal feroviar – rutier. Ca puncte de trecere a frontierei pentru reteaua feroviara de baza au fost desemnate pentru Ucraina – Vicsani, iar pentru Republica Moldova – Cristesti Jijia (Ungheni). Reteaua feroviara a regiunii Nord-Est cuprinde si numeroase tronsoane de cale ferata neelectrificata, fapt care determina o viteza mai scazuta a trenurilor. Liniile neelectrificate sunt: magistrala 600 in intregime, sectiunea situata la nord de Suceava din magistrala 500, liniile operationale 509, 510, 511, 512, 603, 605, 607, 608, 703, precum si toate liniile inchise.

[44]Date disponibile in luna ianuarie 2013

Conectivitate primara
Pe traseul TEN-T feroviar se afla 3 municipii resedinta de judet: Bacau, Iasi si Suceava, 5 municipii (Campulung Moldovenesc, Onesti, Pascani, Roman si Vatra Dornei) respectiv 11 orase si 75 de comune, procentul populatiei din UAT-urile mentionate reprezentand 34,8% din populatia regiunii.

Conectivitate secundara
De-a lungul liniilor conectate direct la reteaua TEN-T de baza se afla 3 municipii resedinta de judet: Botosani, Piatra Neamt si Vaslui, 5 municipii (Barlad, Dorohoi, Falticeni, Moinesti, Radauti), 9 orase si 79 de comune, reprezentand o pondere de circa 24,8% din populatia regiunii. Dintre acestea, municipiile Moinesti si Radauti, orasele Siret si Vicovu de Sus, precum si 11 comune (reprezentand 6% din populatie), se afla momentan de-a lungul unor linii conectate direct la reteaua TEN-T, insa inchise.

Conectivitate tertiara
Dintre municipiile din regiune, doar Husi nu este amplasat de-a lungul retelei TEN-T feroviar sau a liniilor care se conecteaza direct la aceasta. Orasul Murgeni se afla, de asemenea, pe o linie neconectata direct la reteaua TEN-T feroviara, iar linia de cale ferata care traverseaza orasul Saveni este inchisa. Populatia aflata in Husi, Murgeni si Saveni, precum si in celelalte 9 comune aflate de-a lungul liniilor neconectate direct la reteaua TEN-T reprezinta 2% din populatia regiunii, 2/3 aflandu-se de-a lungul unor linii inchise.

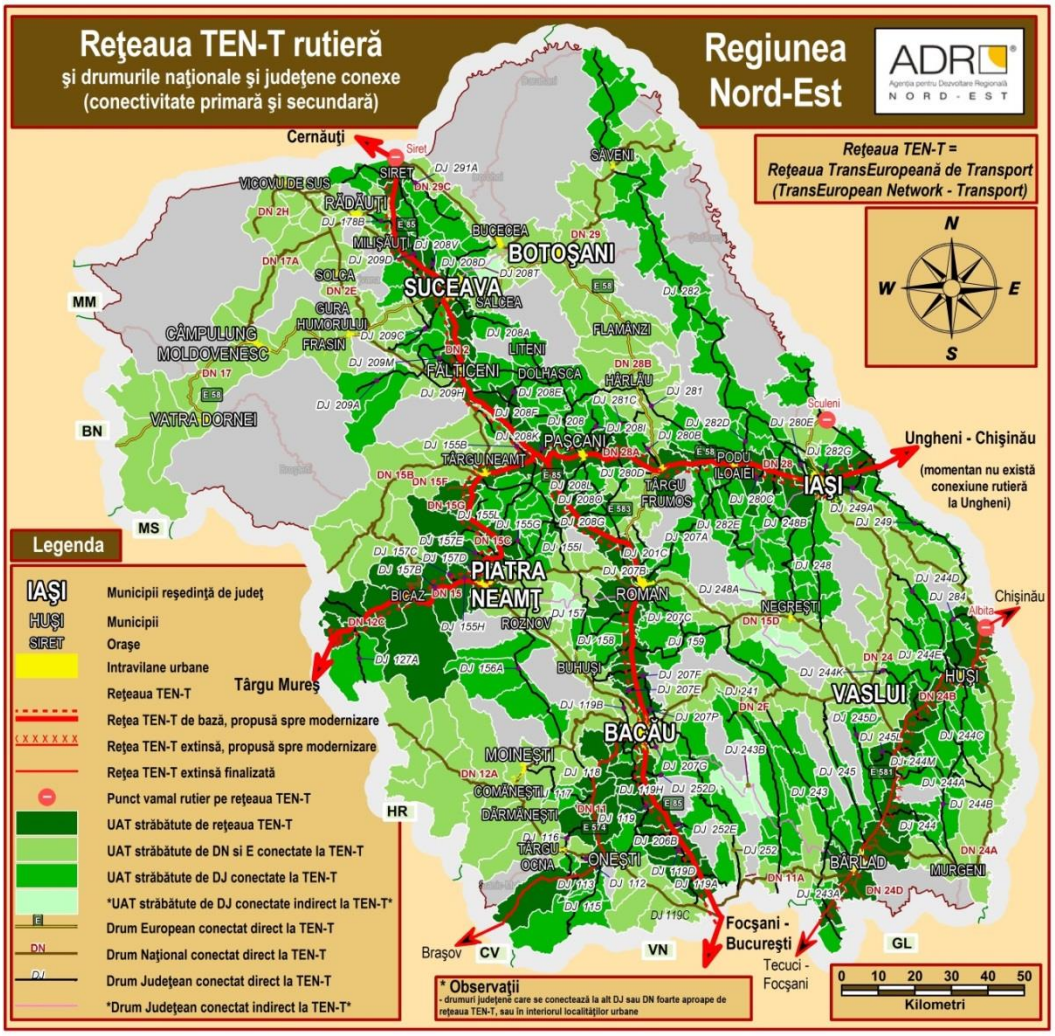
Zone lipsite de infrastructura feroviara
In regiune exista unele areale fara acces la calea ferata (in care se regasesc si 7 orase – Slanic Moldova in Bacau; Darabani, Flamanzi si Stefanesti in Botosani; Brosteni, Cajvana si Solca in Suceava). Principalele motive ale lipsei conectivitatii sunt reprezentate pe de o parte de configuratia terenului, in aceasta categorie incadrandu-se: sudul judetului Suceava si nordul judetului Neamt (partea central-nordica a Carpatilor Orientali), vestul judetului Vaslui si estul

judetului Bacau (colinele Tutovei), iar pe de alta parte de lipsa de interes in derularea unor proiecte investitionale care sa vizeze extinderea retelei de cale ferata in Regiunea Nord-Est.

Astfel, se poate observa ca 38,4% din populatia regiunii nu are acces la reteaua de cai ferate ale regiunii, la care se adauga 7,3% din populatie aflata de-a lungul liniilor inchise, ponderea totala ajungand la 45,7%.

Reteaua TEN-T rutiera

Reteaua TEN-T de baza traverseaza Regiunea Nord-Est atat de la nord la sud, cat si de la est la vest prin partea mediana, asigurand, pe de o parte, conexiunea capitalei Bucuresti cu Ucraina prin nordul regiunii (traversand municipiile Bacau, Roman, Falticeni, Suceava si ajungand la punctul de trecere a frontierei Siret), cat si conexiunea vestului tarii (Timisoara, Cluj, Targu Mures) cu partea de est (Piatra Neamt, Iasi) si apoi cu Republica Moldova (cu punct de trecere a frontierei pe reteaua de baza – Ungheni[45]). Reteaua TEN-T extinsa include conexiunea municipiului Bucuresti cu municipiul Chisinau pe directia SV-NE, traversand municipiile Barlad si Husi din regiunea Nord-Est, respectiv legatura municipiului Bacau cu municipiul Brasov.

Conectivitatea primara

Reteaua TEN-T traverseaza unitati administrativ teritoriale ale caror populatie reprezinta o pondere de 38,4% din populatia regiunii, de-a lungul retelei (aproximativ 665 km, din care 517 km se suprapun peste drumuri europene) situandu-se 4 din cele 6 municipii resedinta de judet (Bacau, Iasi, Piatra Neamt si Suceava), precum si alte 6 municipii (Barlad, Falticeni, Husi, Onesti, Pascani, Roman), 5 orase (Bicaz, Podu Iloaiei, Siret, Targu Frumos, Tirgu Neamt) si 82 de comune.

[45] Momentan nu exista aceasta legatura rutiera peste raul Prut

Conectivitatea secundara

Daca luam in calcul doar drumurile judetene care se intersecteaza direct cu reteaua TEN-T, fara a acorda importanta drumurilor nationale sau europene conectate direct la reteaua TEN-T, atunci am observa ca exista 83 de drumuri judetene (2471 km) care asigura conectivitatea a 25,9% din populatia regiunii. Aceasta este concentrata in doua municipii: Moinesti si Radauti, 9 orase si 182 de comune. Analizand insa si drumurile nationale, respectiv europene, care se intersecteaza direct cu reteaua TEN-T (24 drumuri nationale, din care 2 tronsoane de drumuri europene), se observa ca acestea traverseaza partea de vest a judetului Suceava, partea centrala si sud-vestica a judetului Botosani, estul si centrul judetului Vaslui, nordul judetului Neamt, dar si vestul, centrul si sudul judetului Bacau. Astfel, se poate observa ca 21,2% din populatia regiunii este conectata direct doar prin drumuri nationale la reteaua TEN-T (municipiile resedinta de judet Botosani si Vaslui, municipiile Campulung Moldovenesc si Vatra Dornei, 10 orase si 100 de comune), 9,1% din populatie are asigurata conectivitatea directaprin intermediul drumurilor judetene si nationale (doua municipii: Moinesti si Radauti, 7 orase si 45 de comune), iar 16,8% din populatia regiunii este conectata direct doar prin drumuri judetene la reteaua TEN-T (2 orase si 137 de comune).

Exista si cateva situatii in care unele drumuri judetene nu se conecteaza direct la reteaua TEN-T, insa se regasesc in unele din urmatoarele doua situatii:

- se afla la o distanta foarte mica de reteaua TEN-T
- pornesc din intravilanul unei localitati urbane conectate direct la reteaua TEN-T (in interiorul orasului, drumul judetean devenind strada urbana). In total, 48% din populatia regiunii este conectata secundar la reteaua TEN-T, fie prin intermediul drumurilor nationale, fie prin intermediul drumurilor judetene, fie prin ambele.

Conectivitatea tertiara

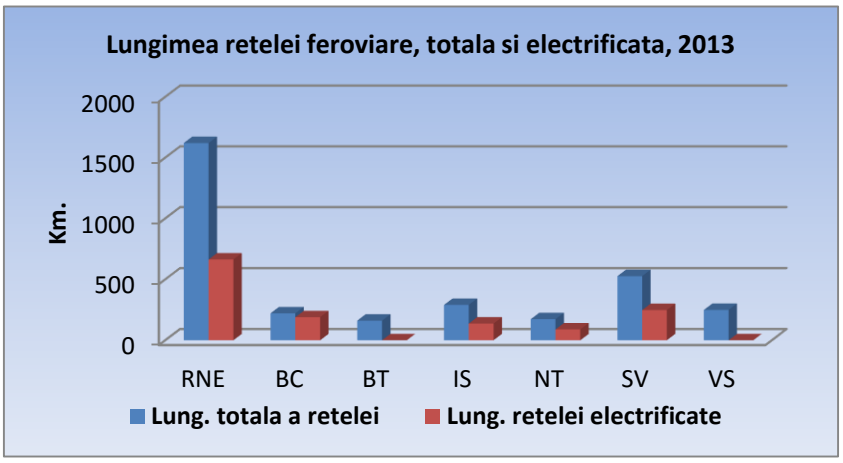
6 localitati urbane nu sunt conectate primar sau secundar la reteaua TEN-T, acestea fiind: municipiul Dorohoi, orasele Brosteni si Cajvana din judetul Suceava, Slanic Moldova din judetul Bacau si Darabani si Stefanesti din judetul Botosani. La acestea se adauga 135 de comune, impreuna reprezentand 13,6% din populatia regiunii.

Reteaua TEN-T aeriana

La nivelul regiunii Nord-Est au fost identificate 3 noduri aeriene TEN-T complementare, care coincid cu cele 3 aeroporturi internationale ale regiunii, descrise la sectiunea de transport aerian.

- **Infrastructura feroviara**

Reteaua de cai ferate in regiune se prezinta la un nivel comparabil cu media pe tara in ceea ce priveste dotarea tehnica si lungimea tronsoanelor (conditiile geografice si de amplasament impun unele restrictii de circulatie). Astfel, ponderea retelei regionale de cai ferate in total retea cale ferata la nivel national este de 15,03% la sfarsitul anului 2012.

In figura este prezentat raportul dintre lungimea totala a retelei feroviare si lungimea retelei electrificate. Observam ca in judetele Botosani si Vaslui nu exista transport feroviar pe linii electrificate. Cu toate acestea la nivelul regiunii ponderea liniilor electrificate in total retea (40.9% - 2013) este peste media nationala de 37.4%.

Sursa : Baza de date on-line TEMPO al INS

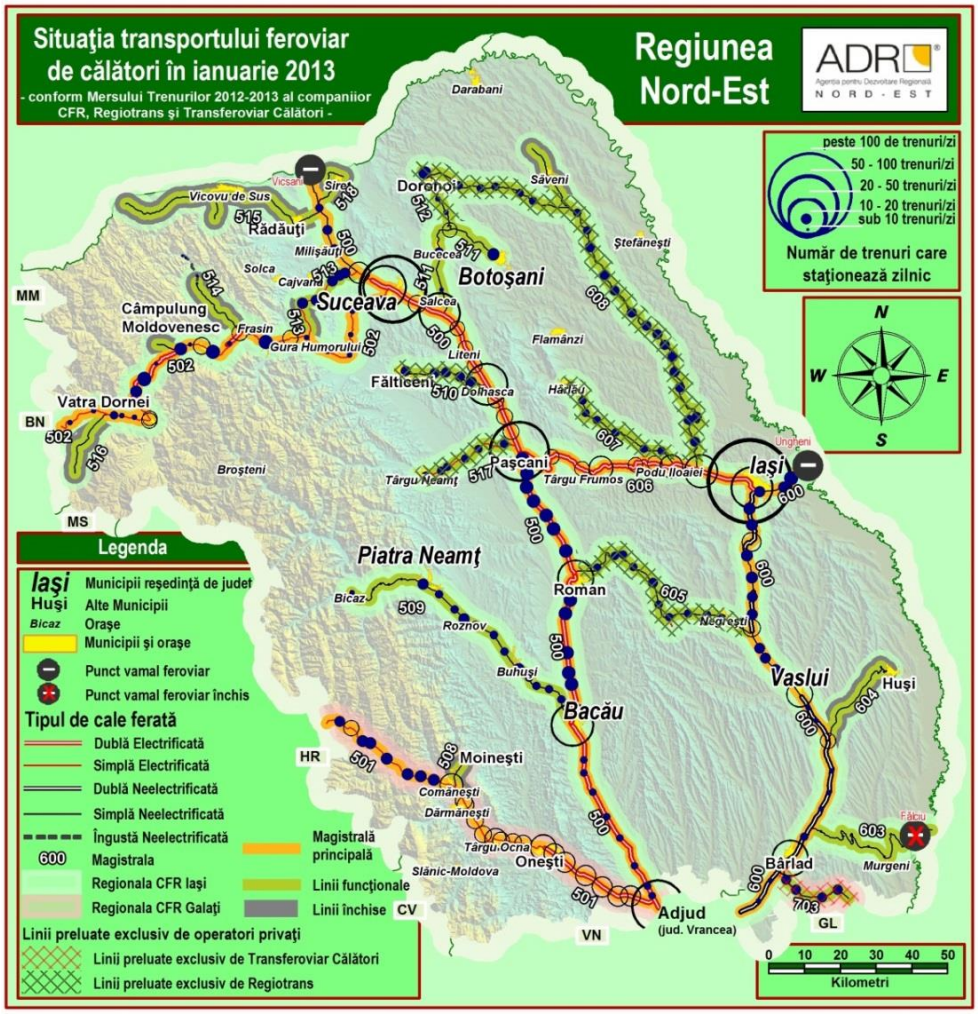
Densitatea retelei de cai ferate regionale este prezentata in tabelul urmator. Se observa ca la nivel regional densitatea liniilor de exploatare este de 43,9 km/1000 kmp, situandu-se sub media nationala de 45,2 km/1000 kmp.

Evolutia comparativa pentru calea ferata in exploatare, 2006-2013

Unitate teritoriala	Suprafata totala (kmp)	Lungimea cailor ferate, km								Densitatea liniilor ferate pe 1000 kmp in 2012
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Nord - Est	36850	1624	1619	1619	1619	1620	1620	1620	1620	43,9
Romania	238391	10789	10777	10785	10784	10785	10777	10777	10768	45,1

Sursa : Anuarul Statistic al Romaniei 2006-2013, Baza de date on-line TEMPO al INS

Regiunea este traversata de doua magistrale feroviare, fiecare avand mai multe linii conexe. Vezi ***Anexa: Infrastructura feroviara***.

Transportul feroviar de marfuri, 2013, mii tone

	Descarcari provenind din alte regiuni	Incarcari cu destinatia alte regiuni	Trafic intraregional
Regiunea Nord-Est	2702,3	7690,8	299,0
Total regiuni	23484,1	23484,1	17783,8

Sursa: INS, transport pasageri si marfuri

In ceea ce priveste traficul de marfuri pe reteaua feroviara, incarcarile cu destinatia alte regiuni reprezinta cca. 33% din total incarcari la nivelul tuturor regiunilor (produse rafinate din petrol, produse chimice si fibre manufacturate, produse din cauciuc si mase plastice), in timp ce la descarcari provenind din alte regiuni, respectiv trafic intraregional Regiunea Nord-Est are o pondere mult mai modesta de 11,5%, respectiv 1,7%.

In conformitate cu informatiile prezentate in cadrul ***Master Planului General de Transport al Romaniei (octombrie 2014), pentru perioada 2014-2020*** este prevazuta inceperea unui proiect de reabilitare a coridorului Bucuresti-Iasi pana la Sabaoani, cu un buget disponibil de 2,2 miliarde euro din costul total de 3,267 miliarde euro. ***In programul de implementare 2021-2030,*** urmeaza sa fie reabilitate/modernizate o serie de tronsoane de cale ferata, dupa cum urmeaza:

- Bucuresti–Iasi via Bacau + Buzau–Galati + Pascani–Ucraina, reabilitare la viteza de proiectare
- Cluj Napoca–Iasi, reabilitare la viteza de proiectare

Totodata, prin cofinantare din Fondul European pentru Dezvoltare Regionala a fost prevazuta si modernizarea statiilor feroviare din municipiile Botosani, Piatra Neamt si Vaslui, precum si reabilitare de poduri, podete si tuneluri pe raza Regionalei CFR Iasi.

- **Infrastructura rutiera**

Regiunea Nord-Est este strabatuta de o serie de coridoare rutiere europene, dupa cum urmeaza:

- Bucuresti – Bacau – Roman – Suceava - Siret (punct de control si trecere a frontierei) – E 85
- Suceava - Vatra Dornei – Cluj Napoca (E 576) care face legatura cu E 60 Cluj Napoca-Oradea
- Bacau – Brasov – Pitesti - E 574 (care face legatura cu E 70 Craiova – Vidin - Skopje)
- Bucuresti – Barlad – Albita (punct de trecere a frontierei) – Chisinau – E 581 care strabate judetul Vaslui
- Roman- Targu Frumos cu ramificatie catre Botosani (E 58) si Iasi – Sculeni (punct de trecere a frontierei) (E 583)

Tabelul urmator prezinta situatia drumurilor nationale, judetene si comunale la nivel national, regional si judetean la nivelul anului 2013. Se observa ca la nivel regional densitatea drumurilor publice totale la 100 kmp teritoriu este superioara mediei nationale. La nivel judetean judetele din jumatatea estica a regiunii au o densitate a drumurilor publice superioara mediei regionale – in corelare cu formele de relief existente.

Situatia drumurilor nationale, judetene si comunale la nivel national, regional si judetean - 2013

Categorii de drumuri publice		RO	RNE	BC	BT	IS	NT	SV	VS
Total drumuri publice, km	Total	84887	14101	2454	2107	2361	1984	2994	2201
	Modernizate	29153	4805	871	659	408	541	1555	771
	Cu imbr. usoare rutiere	22191	2519	471	389	726	577	94	262
	Pietruite	22495	4966	870	791	803	804	1086	612
	De pamant	11048	1811	242	268	424	62	259	556
Densitate drumuri publice pe 100 kmp de teritoriu		35,60	38,26	37,06	42,26	43,11	33,64	35,0	41,38
Drumuri nationale, km	Total	17110	2668	449	422	360	419	628	390
	Modernizate	15956	2466	429	338	344	407	614	334
	Cu imbr. usoare rutiere	905	164	19	49	14	12	14	56
	Pietruite	234	38	1	35	2	-	-	-
	De pamant	15	-	-	-	-	-	-	-
Drumuri judetene si comunale, km	Total	67777	11433	2005	1685	2001	1565	2366	1811
	Modernizate	13197	2339	442	321	64	134	941	437
	Cu imbr. usoare rutiere	21286	2355	452	340	712	565	80	206
	Pietruite	22261	4928	869	756	801	804	1086	612
	De pamant	11033	1811	242	268	424	62	259	556

Sursa: Publicatia „Lungimea cailor de transport in 2013" - INS

Sub aspect calitativ cel mai important indicator il constituie ponderea drumurilor modernizate in total drumuri publice. La nivel regional, ponderea este de 34% fiind apropiata de cea nationala (34,3%). Pe categorii de drumuri, ponderea este de 92,4% la drumurile nationale si de numai 20,4% la drumurile judetene si comunale. Ultimul procent mentionat urmeaza sa creasca[46] in perioada urmatoare ca urmare a finalizarii atat a proiectelor ce vizeaza reabilitarea/modernizarea drumurilor judetene/strazilor orasenesti (cofinantate prin Programul Operational Regional 2007-2013, axa 2.1), cat si a celor finantate din Programul National pentru Dezvoltarea Infrastructurii

[46] Estimare la nivelul lunii august, 2014

(sectiunea ce vizeaza realizarea a 10.000 km drumuri judetene) si din Planul National pentru Dezvoltarea Rurala.

La nivel judetean, procentul drumurilor judetene si comunale modernizate variaza intre numai 3% in judetul Iasi si 40% in judetul Suceava.

Tabelul urmator prezinta *situatia defalcata a drumurilor judetene si comunale la nivel regional si judetean, pentru anul 2013*

Categorii de drumuri		RNE	BC	BT	IS	NT	SV	VS
Drumuri judetene, km	Total	5414	926	651	1035	725	1139	938
	Modernizate	1898	440	198	42	71	777	370
	Cu imbracaminti usoare rutiere	1606	227	268	548	424	45	94
	Pietruite	1545	236	185	381	230	216	297
	De pamant	365	23	-	64	-	101	177
Drumuri comunale, km	Total	6019	1079	1034	966	840	1227	873
	Modernizate	441	2	123	22	63	164	67
	Cu imbracaminti usoare rutiere	749	225	72	164	141	35	112
	Pietruite	3383	633	571	420	574	870	315
	De pamant	1446	219	268	360	62	158	379

Sursa: Publicatia „Lungimea cailor de transport in 2013", - INS

Se observa ca, la nivel regional 35% din drumuri judetene sunt modernizate, situatia variind destul de mult la nivelul judetelor. Astfel in judetele Iasi si Neamt se inregistreaza o situatie critica, acestea avand modernizate doar 4%, respectiv 9,8% din drumurile judetene, la cealalta extrema aflandu-se judetul Suceava cu 68,2% grad de modernizare a drumurilor judetene.

Situatia drumurilor comunale este si mai critica, doar 7,3% din total lungime a acestora fiind modernizate la nivel regional. Acest tip de drumuri adesea sunt doar pietruite (56%), sau chiar de pamant (24%), ceea ce afecteaza serios gradul de accesibilitate a localitatilor prin care trec astfel de drumuri.

Ca urmare a vizitelor de lucru desfasurate in perioada octombrie 2011- mai 2012, de reprezentantii Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est in cele 46 localitati urbane, au fost colectate nevoile ce vizeaza situatia strazilor orasenesti existente si a variantelor ocolitoare.

Nevoile exprimate pentru reabilitarea/modernizarea strazilor orasenesti vizeaza localitatile:

- Judetul Bacau: Bacau (inclusiv parcari si pasaje), Buhusi, Moinesti, Darmanesti, Slanic Moldova, Comanesti, Onesti, Moinesti
- Judetul Botosani: Botosani, Bucecea, Darabani (inclusiv constructia de varianta ocolitoare), Stefanesti, Flamanzi, Dorohoi, Saveni
- Judetul Iasi: Iasi, Podu Iloaiei, Targu Frumos, Harlau, Pascani
- Judetul Neamt: Roznov, Bicaz, Roman, Targu Neamt, Piatra Neamt
- Judetul Suceava: Suceava, Cajvana, Milisauti, Frasin, Solca, Vicovu de Sus, Siret, Brosteni, Dolhasca, Salcea, Campulung Moldovenesc, Radauti, Vatra Dornei, Gura Humorului, Liteni
- Judetul Vaslui: Vaslui, Murgeni (inclusiv constructia suplimentara de 35 km strazi orasenesti), Negresti, Barlad

Cu ocazia vizitelor de lucru desfasurate la sediilor administratiilor publice locale a fost identificata nevoia construirii de variante ocolitoare sau sosele de centura pentru municipiile si orasele care sunt amplasate pe coridoarele rutiere europene si care au probleme sub aspectul congestionarii traficului, a poluarii atmosferice si fonice.

Nevoile exprimate pentru constructia de variante ocolitoare vizeaza localitatile:

- Judetul Bacau: Bacau, Onesti
- Judetul Botosani: Darabani, Dorohoi
- Judetul Iasi: Podu Iloaiei, Targu Frumos, Pascani
- Judetul Suceava: Campulung Moldovenesc, Radauti, Gura Humorului, Falticeni

- Judetul Vaslui: Vaslui

Totodata, in cele mai multe dintre localitatile enumerate s-a mentionat ca este necesara si constructia de trotuare, amenajarea de parcari, crearea de sisteme de monitorizare a traficului auto, etc. O alta problema identificata de Autoritatile Publice Locale este reprezentata de gradul insuficient de mentenanta a drumurilor, care duce la diminuarea vitezei de circulatie, cresterea poluarii sonore si a aerului, precum si avarierea automobilelor.

In conformitate cu informatiile furnizate de Autoritatea de Management pentru POS Transport, sunt semnate unele contracte cu finantare nerambursabila din fonduri publice, in scopul dezvoltarii unui sistem national de transport durabil, contracte care ar trebui sa fie finalizate pana la debutul viitoarei perioade de programare, al caror principal obiect il constituie elaborarea documentatiilor necesare demararii lucrarilor de constructie (studiu de fezabilitate, proiectul tehnic, detalii de executie si documentatia de atribuire a lucrarilor de constructie) a urmatoarelor variante ocolitoare pentru UAT-uri din Regiunea Nord-Est: Husi, Barlad, Pascani, Roman, Campulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Iasi Sud (obiectivele 2, 3, 4), Falticeni si Radauti. Majoritatea investitiilor enumerate sunt prevazute sa fie cofinantate prin Programul Operational Sectorial Transport 2007-2013, din Fondul European de Dezvoltare Regionala.

In acelasi context amintim si obiectivele de investitii ale CNADNR, pentru care au fost deja semnate contractele de lucrari si care se afla in diferite stadii de executie sau sunt finalizate: **varianta ocolitoare Bacau**, **varianta ocolitoare Suceava**, **varianta ocolitoare Iasi** Sud, reabilitarea/modernizarea drumurilor nationale DN 29 Suceava – Botosani, DN 24/DN 24B, limita judetelor Galati/Vaslui – Crasna – Albita, DN 24 Crasna – Iasi.

Prin proiectele aflate in faza de implementare sau finalizate pe POR 2007-2013, axa 2 s-au reabilitat si modernizat 478,80 km drumuri judetene si 63,56 km strazi urbane (vezi ***Anexa: Proiecte aflate in implementare sau finalizate pe POR 2007-2013***).

In acelasi context trebuie amintit si faptul ca posibilitatea accesarii fondurilor europene in vederea reabilitarii/modernizarii tramei stradale orasenesti pe POR 2007-2013, Axa 1 Sprijinirea dezvoltarii durabile a oraselor – poli urbani de crestere, DMI 1.1 Planuri integrate de dezvoltare urbana a fost fructificata de centrele urbane de la nivelul Regiunii Nord Est. Astfel, lucrari de reabilitare / modernizare a tramei stradale orasenesti, s-au derulat in urmatoarele centre urbane: Buhusi, Comanesti, Moinesti, Onesti, Botosani, Dorohoi, Flamanzi, Pascani, Roman, Campulung Moldovenesc, Gura Humorului, Husi, Negresti, Vaslui, Piatra Neamt.

Lucrari similare au fost derulate si in cadrul polilor de dezvoltare urbana (municipiul Suceava respectiv municipiul Bacau) si in polul de crestere Iasi, planurile integrate de dezvoltare ale UAT-urilor anterior aminitite cuprinzand proiecte care au vizat reabilitarea/modernizarea de strazi orasenesti, poduri, pasaje inclusiv reabilitare linii tramvai si troleu. (vezi ***Anexa: Proiecte aflate in implementare sau finalizate pe POR 2007-2013***).

Accidente de circulatie rutiera, pe judete, 2013

Regiunea/judetul	Nr. accidente			Nr. persoane accidentate					
				Morti			Raniti		
	2007	2012	2013	2007	2012	2013	2007	2012	2013
Romania	n/a	26928	24827	n/a	2042	1861	n/a	34209	31464
Regiunea Nord-Est	1256	3862	3618	425	332	314	1014	4868	4547
Bacau	305	736	722	93	58	50	277	914	915
Botosani	105	377	316	43	31	24	77	434	376
Iasi	241	887	854	79	72	53	184	1123	1097
Neamt	190	560	501	73	57	55	134	733	639
Suceava	306	822	805	106	73	87	250	1113	1017
Vaslui	109	480	420	31	41	45	92	551	503

Sursa: „Vehicule inmatriculate si accidente de circulatie" – INS

La nivelul anului 2013, numarul total de accidente de circulatie rutiera produse in Regiunea Nord-Est a fost de 3.618, reprezentand 14,5% din totalul celor produse la nivel national, in crestere cu 188% fata de anul 2007, ceea ce reprezinta un serios semnal de alarma. In mod surprinzator

cresterea a avut loc in perioada marcata de criza economica si financiara, in care era de asteptat sa fi avut loc o reducere a traficului auto ca urmare a scaderii puterii de cumparare si stagnarii parcului auto. Cele mai multe s-au produs in judetele Iasi, Suceava si Bacau, iar cele mai putine in judetele Botosani si Vaslui – situatie corelata cu intensitatea traficului auto din respectivele grupe de judete. Analizand evolutia numarului de raniti se constata cresteri si mai substantiale, de aproape cinci ori la nivel regional (2012 fata de 2007). In anul 2013 se constata o scadere de cca. 5-6% a numarului accidentelor rutiere, precum si a numarului mortilor si ranitilor la nivelul Regiunii Nord-Est.

Transportul rutier de marfuri, 2013, mii tone

	Descarcari provenind din alte regiuni	Incarcari cu destinatia alte regiuni	Trafic intraregional
Regiunea Nord-Est	2387	2044	18268
Total regiuni	28689	28689	145743

Sursa: INS

Din tabelul anterior se constata ca pentru transportul rutier de marfuri, ponderea cantitatii de marfuri descarcate provenind din alte regiuni, respectiv a celei incarcate cu destinatia catre alte regiuni in total national este de numai 8% respectiv 7%, ceea ce denota nivelul redus al schimburilor comerciale al Regiunii Nord-Est cu celelalte sapte regiuni de dezvoltare.

Autostrazi si drumuri expres

Necesitatea unei retele de drumuri moderne si sigure care sa raspunda cerintei crescande de transport, sa respecte Directivele UE si care sa determine reducerea traficului de tranzit, au determinat Romania sa initieze o strategie de dezvoltare a infrastructurii de transport, in care este inclus si programul de dezvoltare a retelei de transport rapid. Acest program cuprinde constructia de autostrazi, drumuri expres (drumuri rapide) si centuri ocolitoare ale zonelor urbane.

Culoarele existente care traverseaza Carpatii Orientali spre Transilvania, nu pot asigura viteze superioare de circulatie in conditii de siguranta si confort, iar in urma unor analize de trafic s-a constatat ca acestea nu pot prelua fluxurile sporite de trafic, generate de dezvoltarea socio-economica. Acelasi lucru se poate spune si despre drumurile nationale existente care, datorita faptului ca traverseaza diverse localitati, reduc viteza de parcurgere a distantelor.

Pe de alta parte, lipsa unei infrastucturi rutiere adecvate are efecte negative asupra economiei si transportatorilor auto, prin cresterea timpilor si costurilor de transport pe tronsonul respectiv, prin cresterea consumurilor de carburant, precum si prin marirea costurilor legate de intretinerea si repararea mijloacelor de transport.

Utilitatea autostrazilor sau drumurilor expres consta in crearea unor cai de comunicatie moderne cu implicatii in dezvoltarea regionala a zonei, fluidizarea traficului, devierea traficului de tranzit, cresterea sigurantei utilizatorilor, micsorarea timpilor de parcurs, facilitarea pe viitor a unui sistem de intretinere a carosabilului si scaderea poluarii in zonele tranzitate in prezent.

Conform variantei finale revizuite a Master Planului General de Transport al Romaniei pe termen scurt, mediu si lung (decembrie 2014), sunt prevazute a fi realizate in perioada 2021-2030 urmatoarele tronsoane de autostrada, drum expres sau varianta ocolitoare:

- **Autostrada Brasov – Bacau**
- **Autostrada fazata Targu Mures – Iasi – Ungheni**
- **Drum expres Bacau – Suceava**
- **Drum expres Suceava – Siret**
- **Varianta ocolitoare Roman**
- **Varianta ocolitoare Falticeni**

De asemenea, sunt prevazute cate proiecte care ar urma sa fie implementate dupa 2030 si anume:

- Drum expres Bacau – Focsani – Braila – Galati
- Drum expres Bacau – Piatra Neamt
- Drum expres Suceava - Botosani

- **Infrastructura aeriana**

Transporturile aeriene de care beneficiaza regiunea, sunt sustinute de o infrastructura specifica formata din trei aeroporturi care deservesc curse interne (catre Bucuresti), cat si externe. Cele trei aeroporturi sunt situate in Bacau, Iasi si Suceava[47]. In acord cu Retelele Economice Primare definite prin modul rutier si feroviar, se propune, conform Master Planului de Transport al Romaniei, o ierarhizare a aeroporturilor din Romania pe baza rolului si potentialului acestora de a atrage atat trafic intern cat si trafic international. Clasificarea aeroporturilor din Romania realizata pe baza tiparelor de servicii din 2011 includeau aeroportulile din regiunea Nord-Est fie in categoria de aeroporturi regionale (Bacau, Iasi), fie aeroporturi regionale mici (Suceava). Clasificarea viitoare a aeroporturilor se bazeaza pe zona de captare. Astfel, aeroporturile regiunii nord-est se incadreaza in urmatoarele clase:

Aeroport	Populatie in zona de captare	Clasificare actuala	Clasificare viitoare
Bacau	1.702.721	Aeroport Regional	Aeroport Hub International
Iasi	1.040.752	Aeroport Regional	Aeroport Hub International
Suceava	972.480	Aeroport Regional Mic	Aeroport Regional

Sursa: Master Planul General de Transport la Romaniei (versiunea octombrie 2014)

Aeroportul Bacau (George Enescu), situat la 6,5 km sud de municipiul Bacau, asigura infrastructura necesara efectuarii in conditii de securitate a zborurilor aeronavelor de pana la 400 tone, organizand zboruri interne si externe.

Aeroportul a fost deschis pentru transportul public de pasageri si bunuri in anul 1946. Pista are o lungime de 2500 metri si o latime de 80 metri, fiind situata la altitudinea de 185 m. Aeroportul deserveste atat populatia judetului Bacau cat si pe cea din judetele invecinate.

Amplasarea geografica favorabila in zona centrala a Moldovei cat si conectarea usoara la magistrala feroviara 500 (Bucuresti-Suceava) si la drumul european E85 (Bucuresti-Suceava) faciliteaza accesul populatiei la aeroport, fiind atuuri importante pentru dezvoltarea viitoare. In prezent, pe Aeroportul Bacau opereaza curse aeriene regulate ale companiei Blue Air. Blue Air ofera zboruri directe catre Milano (Bergamo), Londra (Luton), Roma (Fiumicino), Paris (Beauvais), Bologna, Bruxelles, Dublin si Torino (Cuneo) - operate cu aeronave B737.

In viitor se doreste realizarea de investitii precum: extinderea/modernizarea pistei de decolare-aterizare (inclusiv sistem iluminat), extinderea platformelor in vederea asigurarii spatiilor de parcare si operare la sol a aeronavelor, realizarea unui nou terminal cu o capacitate de 450 pasageri/flux/ora, asigurarea sistemului de operare pentru bagaje la plecari si sosiri, realizarea unei cai de rulare noi, realizarea drumurilor de acces, amenajarea unei parcari de 6500 mp.

Statistici de trafic pentru Aeroportul Bacau, trafic pasageri, 2008 - 2013 (intrari-iesiri)

An	Pasageri (total)	Crestere (%) fata de anul anterior
2008	117.378	-
2009	193.075	64,4%
2010	238.241	23,3%
2011	293.965	23,3%
2012	393.976	34,0%
2013	305.043	-22,5%

Sursa: „Transportul aeroportuar de pasageri si marfuri" - INS

Statistici de trafic pentru Aeroportul Bacau - miscari aeronave, 2007 – 2010

An	Miscari aeronave	Variatie fata de anul anterior, %
2007	3.980	-
2008	2.562	-36%
2009	3.970	55%
2010	4.337	9%

Sursa: www.bacauairport.ro

[47] Vezi localizarea geografica a aeroporturilor pe harta

Din datele prezentate se constata o crestere anuala a numarului de pasageri, astfel incat la nivelul anului 2012 se constata ca aproape 400.000 persoane au folosit serviciile aeroportuare. In anul 2013 se constata o descrestere a numarului de pasageri cu aproape 23% fata de anul anterior.

Conform rezultatelor testarii proiectelor privind transportul aerian, pentru aeroportul Bacau se propune extinderea terminalului de pasageri pana in 2020 si suplimentar pana in 2025, Extinderea spatiului platformei pana in 2020 si suplimentar pana in 2025, cresterea capacitatii portante a pistei si analiza oportunitatii de dezvoltare a unui terminal cargo, ambele pana in 2020.

Aeroportul Iasi este cel mai vechi din regiune, fiind infiintat in anul 1932. El se afla situat la 8 km nord de Iasi, la o altitudine de 120 m, fiind destinat traficului aerian intern si extern de pasageri, cu avioane scurt curier, avand o pista de decolare-aterizare de 2.400 metri lungime.

Accesul la aeroport se face pe drumul judetean DJ 282G si apoi pe DJ 282I. Aeroportul Iasi se afla in zona de granita a Uniunii Europene cu tarile estice, pozitia sa fiind una de o importanta deosebita avand in vedere cooperarea transfrontaliera. Relativa apropiere fata de Vaslui, Botosani si Neamt permite satisfacerea cererii de transport aerian pentru locuitorii din aceste zone, care au astfel avantajul accesului rapid spre aceste centre urbane.

Aeroportul Iasi este format dintr-un singur terminal care, dupa punctul de securitate, este separat in doua fluxuri de pasageri - destinatii interne, respectiv externe. Platforma de parcare si debarcare – imbarcare poate primi cel mult 4 aeronave simultan, ceea ce conduce la serioase limitari operationale, solicitarile pentru permisiuni de operare la Iasi, indeosebi in regim neregulat venite din partea altor companii, fiind numeroase si cu mult peste capacitatea disponibila.

Ca program regulat de zbor, activitatea aeroportului Iasi este caracterizata de operarile cu aeronave de 19, respectiv 14 tone apartinand companiilor Tarom si Austrian Airlines. Aceste tipuri de aparate de zbor pot transporta 48, respectiv 33 pasageri. De pe Aeroportul International Iasi, Tarom efectueaza curse regulate spre Bucuresti, Roma (Fiumicino), Bologna, Torino, Londra (Luton), Milano (Bergamo) si Tel Aviv.

Totodata, compania Austrian Airlines deserveste relatia Iasi-Viena, iar pe perioada verii se deruleaza si zboruri charter de catre companiile Tarom, BlueAir si Air Bucharest catre Antalya, Zakynthos, Heraklion si Rhodos.

Statistici de trafic pentru Aeroportul Iasi - trafic pasageri, 2008 - 2013 (intrari-iesiri)

An	Pasageri	Variatie fata de anul anterior, %
2008	131.318	-
2009	139.708	6,3%
2010	141.409	1,2%
2011	183.859	30,0%
2012	171.657	-6,6%
2013	231.364	34,7%

Sursa: „Transportul aeroportuar de pasageri si marfuri" - INS

Se constata din datele prezentate o crestere anuala a numarului de pasageri pana in 2012 cand are loc o descrestere de 6,6%, insumand in 2012 aproximativ 170.000 persoane. In anul 2013 se constata o revenire, inregistrandu-se un maxim de 231364 pasageri in perioada analizata.

Avand ca punct de plecare interesul strategic al Consiliului Judetean Iasi de transformare a aeroportului intr-un nod de transport multimodal de pasageri si marfa, cu impact direct asupra dinamicii schimbului de valori pe plan intern si international, respectiv asupra dezvoltarii zonei din punct de vedere economic si turistic, incepand cu anul 2013 a inceput implementarea proiectului de investitie „Dezvoltarea si Modernizarea Aeroportului International Iasi".

Proiectele de investitii transmise catre Ministerul Transporturilor pentru a fi introduse in Master Planul General de Transport (document aflat in prezent in dezbatere publica) sunt urmatoarele:

1. Dezvoltarea si modernizarea Aeroportului Iasi – Modul 2 – Terminal de pasageri, in valoare de 45.469.354 euro

2. Dezvoltarea si modernizarea Aeroportului Iasi – Modul 3 – Terminal Cargo, in valoare de 5.085.484 euro
3. Dezvoltarea si modernizarea Aeroportului Iasi – Modul 1 – 2 cai de degajare rapida (Bravo si Charlie), a unei platforme de imbarcare-debarcare si instalatiilor aferente acestora (balizaj etc.), in valoare de 32.192.188 euro
4. Dezvoltarea si modernizarea Aeroportului Iasi – Modul 4 – Hangar parcare si intretinere aeronave, in valoare de 3.790.323 euro.

Necesitatea realizarii obiectivelor de investitii cuprinse in proiectul de "Dezvoltare si Modernizare a Aeroportului Iasi", a pornit de la identificarea urmatorilor factori ce influenteaza direct dezvoltarea pe termen mediu si lung:

- Municipiul lasi este pol de crestere national;
- Activitatea culturala si turistica precum si prezenta centrelor de cercetare- dezvoltare din lasi genereaza trafic aerian turistic, de studenti, profesori universitari, oameni de afaceri;
- Fluxul anual de turisti straini in lasi a inregistrat ritmuri de crestere superioare ritmului de crestere la nivel national;
- Relativa proximitate fata de Vaslui si Neamt permite satisfacerea cererii de servicii de transport aerian pentru locuitorii din aceste zone;
- Aeroportul se afla in zona de est a granitei Uniunii Europene;
- In perioada 2005-2011 s-a inregistrat o evolutia pozitiva a traficului aerian;
- In 2010, aeroportul lasi s-a situat pe pozitia 7 in topul celor 16 aeroporturi din Romania, din punct de vedere al traficului aerian comercial de pasageri.

In 2011, in scopul cresterii capacitatii de procesare pasageri, au inceput lucrarile de extindere a actualului terminal. Extinderea, cu o suprafata de 1.210 mp va fi destinata curselor din spatiul Schengen.

Realizarea pistei de decolare aterizare cu caracteristicile tehnice proiectate ar permite aterizarea si decolarea aeronavelor de tip mediu curier, platforma extinsa va asigura stationarea a patru aeronave, doua din categoria C si doua din categoria D, iar noile caracteristici tehnice ale terminalului de pasageri vor asigura separarea fluxurilor de procesare de bagaje si fluxurile de pasageri, spatii administrative si de deservire publica, permitand procesarea in regim de confort „C" a 450 pasageri/ora de varf, cu posibilitate de extindere la 800 si 1200 pasageri/ora.

Adiacent terminalului de pasageri este prevazuta o parcare, care intr-o etapa viitoare, in functie de nevoile de trafic se va putea amenaja pe mai multe nivele, astfel incat aeroportul sa ofere pasagerilor si insotitorilor acestora servicii de parcare de tip „short term-long term". Dupa realizarea depozitului de carburanti prevazut in proiectul de modernizare a aeroportului, faza I, aeroportul va oferi servicii de alimentare cu combustibili a aeronavelor care vor solicita realimentare pe aeroportul Iasi.

Mentionam ca aeroportul este deservit in prezent de o linie a retelei de transport public local.

Conform Master Planului de Transport, aeroportul Iasi este in prezent clasificat ca Aeroport Regional, dar are potential de a se dezvolta intr-un Aeroport Hub International. Compania TAROM foloseste deja aeroportul Iasi ca un al doilea hub. Pentru aeroportul Iasi se propune o analiza a oportunitatii de dezvoltare a unui terminal cargo pana in 2020.

Aeroportul Suceava (Stefan cel Mare) este situat pe teritoriul comunei Salcea, la aproximativ 15 km est de Suceava si 40 km de Botosani, accesul fiind asigurat prin drumul national DN29 - este destinat in prezent traficului intern de pasageri cu avioane scurt curier. Primele curse aeriene au operat pe Aeroportul Suceava in 1960, iar din anul 1963 beneficiaza de o pista betonata (1.800 m x 30 m), dispozitiv luminos de apropiere si platforma de imbarcare – debarcare (127 m x 72 m).

Pe aeroport este posibila aterizarea–decolarea aeronavelor de tip scurt curier si mediu curier in conditii optime, cu baremul minim de vizibilitate de 1200 metri, iar cel de plafon de 60 metri. Aerogara aeroportului a fost construita in anul 1982, avand o capacitate de 250 de pasageri pe ora si este compartimentata pe fluxuri de plecari, sosiri, atat pentru pasagerii din traficul intern cat si pentru cel extern.

Statistici de trafic pentru Aeroportul Suceava - trafic pasageri, 2008 - 2013 (intrari-iesiri)

An	Pasageri	Variatie fata de anul anterior, %
2008	23.456	-
2009	33.138	41,2%
2010	34.006	2,6%
2011	27.182	-20,0%
2012	25.191	-7,3%
2013	19.968	-20,7%

Sursa: „Transportul aeroportuar de pasageri si marfuri" - INS

Din datele prezentate se observa cresteri anuale ale traficului de pasageri in perioada 2008-2012, urmata de descresteri in 2011-2012, pana la 25.191 pasageri.

In octombrie 2011 s-a semnat contractul de finantare al proiectului "Modernizare suprafata de miscare si balizaj, turn de control si amenajarea terenului in vederea amplasarii sistemului de navigatie tip ILS la Aeroportul 'Stefan Cel Mare" Suceava in valoare de 39.553.421 euro (POS Transport).

Singura cursa regulata inainte de inceperea proiectului de modernizare era cea asigurata de compania TAROM pe relatia Suceava – Bucuresti. Momentan nu sunt curse, aeroportul fiind inchis pe perioada desfasurarii proiectului.

Conform estimarilor facute, traficul pe acest aeroport va creste de la 27.000 la 125.000 pasageri/an. Scopul proiectului mentionat este modernizarea aeroportului "Stefan cel Mare" Suceava prin marirea pistei, modernizarea cailor de rulare, a platformei de imbarcare si construirea unui turn de control.

In cadrul Master Planului de Transport, aeroportul Suceava este clasificat ca Aeroport Regional Mic, dar are potential de a se dezvolta intr-un Aeroport Regional. Proiectul de modernizare propus are scopul de a asigura capacitatea infrastructurii si facilitatile necesare satisfacerii cererii de servicii din 2020 si 2025. Proiectul include extinderea terminalului de pasageri si achizitia de echipament de degivrare

- **Transport intermodal**

In cadrul ***Master Planului General de Transport al Romaniei (octombrie 2014)***, sunt prezentate terminalele intermodale de marfa ale CFR Marfa, dar si cele operate privat, dintre care, in Regiunea Nord-Est se afla urmatoarele:

Nr.	Terminal	Operator	Stadiul curent	Containere operate
1	Socola Marfuri (Iasi)	CFR Marfa	Inactiv	60
2	Suceava	CFR Marfa	Activ	2732
3	Bacau	CFR Marfa	Activ	1604
4	Botosani	CFR Marfa	Inchis	*
5	Iasi	DB Schenker Romtrans SA	*	*
6	Suceava (Dornesti)	Unicom Holding Dornesti	*	*

Sursa: CFR Marfa - Martie 2013, Master Planul General de Transport al Romaniei (octombrie 2014)
*Nota: * Nu sunt date prezente in Master Plan*

Ca interventii in cadrul master planului, sunt prevazute reabilitari a terminalelor intermodale din Iasi, Bacau si Suceava, dupa cum urmeaza:

Iasi (Socola) - terminal modernizat: se propune redeschiderea terminalului pentru a profita de potentialul de transbordare containere de pe ecartamentul rusesc pe cel european si, de asemenea, datorita capacitatii de gestionare a traficului intern, fiind programat pentru implementare in perioada 2015-2020. Acest proiect va fi implementat de catre CFR SA si CFR Marfa, impreuna cu sectorul privat.

Suceava - terminal modernizat: se propune modernizarea terminalului pentru cresterea eficientei, reducerea costurilor si timpului de tranzit, dar si pentru a promova cresterea economica din

sectorul intermodal. Suceava ofera o oportunitate pentru o dezvoltare continua, dar si pentru incurajarea traficului intermodal pe coridorul IX. Acest proiect este programat pentru implementare in perioada 2015-2020 de catre CFR SA si CFR Marfa, impreuna cu sectorul privat.

Bacau - terminal modernizat: se propune renovarea terminalului si extinderea spre sud-est pentru cresterea eficientei, reducerea costurilor si timpului de tranzit, dar si pentru a promova cresterea economica din sectorul intermodal. Cresterea prognozata in sectorul intermodal presupune ca dispunerea curenta a terminalului Bacau va fi coplesita in curand si trebuie realizate imbunatatiri pentru cresterea volumului de transbordare, dar si pentru a permite stocarea unui volum mai mare de containere. Acest proiect este programat pentru implementare in perioada 2015-2020 de catre CFR SA si CFR Marfa, impreuna cu sectorul privat.

Strategia de Transport Intermodal in Romania 2020, elaborata de Ministerul Transporturilor, defineste in mod concret proiectele ce vor fi considerate prioritare pe termen scurt si potentialele locatii pentru amplasamente de terminale intermodale pe termen mediu si lung. Regiunea Nord-Est este cea mai intinsa regiune a tarii si are granite externe cu Ucraina si Republica Moldova. Infrastructura feroviara, rutiera si aeriana existenta in zona este conectata la coridoarele de circulatie pan-europene si TEN-T. Mai mult, municipiul Iasi este amplasat pe Coridorul pan-european de transport IX, care asigura legatura intre Federatia Rusa, Ucraina, Republica Moldova, Romania, Bulgaria si Grecia. Totodata prin legaturile la coridoarele IV, VII si X, coridorul IX asigura conexiunea traficului din nord estul continentului la cel din Peninsula Balcanica si Europa Centrala.

In acest context, construirea unui centru intermodal regional de transport marfa in regiunea Nord-Est va contribui la promovare si stimularea sistemului national de transport feroviar si intermodal, cat si la modernizarea retelelor de transport prin stabilirea unui nou echilibru intre transportul feroviar si cel rutier si cresterea rolului transportului intra, inter-regionale si a celui international.

Consiliul Judetean Iasi, in parteneriat cu Consiliul Local Holboca si CN CFR SA a inceput din 2013 demersurile necesare solicitarii unei finantari din POS-T, axa prioritara 3, DMI 3.1. pentru construirea unui terminal intermodal nou. Studiul de fezabilitate realizat in acest sens si aprobat in 2014, insotit de analiza cost-beneficiu aferenta sustine atingerea obiectivelor socio-economice propuse privind reducerea timpului de transport, reducerea numarului de accidente rutiere, reducerea gradului de poluare atmosferica si fonica.

Din informatiile sintetizate in cadrul parteneriatului regional, necesitatea unei astfel de investitii la Iasi este data de:

- Investitiile in desfasurare si viitoare la aeroportul Iasi in vederea prelungirii pistei si a crearii unui terminal de transport marfa (cargo),
- Cantitatile de marfa in crestere in perspectiva adoptarii sistemului intermodal – comert extern prin proximitatea fata de punctele de trecere a frontierei (rutier si feroviar) cu Republica Moldova;

Scopul infiintarii acestui centru intermodal este acela de a contribui la dezvoltarea economica a Regiunii Nord-Est si implicit a zonei metropolitane a municipiului Iasi, prin atragerea de agenti economici (Future Hub Iasi – va crea un set de companii care vor oferi servicii intergrate de tip cluster) intr-un loc destinat descarcarii-incarcarii transcontainerelor de marfa din vagoane CF in auto si invers sau a vagoanelor specializate ROLA pentru transportul autovehiculelor (TIR) pe distante lungi.

5.2. Reteaua de gaze naturale, energia termica si eficienta energetica

Reteaua si volumul gazelor naturale distribuite in regiune

Sistemul de distributie a gazelor naturale in Regiunea Nord-Est poate fi analizat prin prisma urmatorilor indicatori: localitatile conectate, lungimea retelei si volumul distribuit.

Reteaua si volumul de gaze naturale distribuit, 2012

Judet	Localitati conectate		Lungime retea simpla (km)	Volum gaze naturale distribuite	
	Total	Din care municipii si orase		(mii m^3)	din care uz casnic
Bacau	24	8	905	196865	78621
Botosani	6	3	239,1	48335	27144
Iasi	23	5	932,4	205999	96726
Neamt	16	4	477,2	107533	50240
Suceava	12	8	534,4	85086	38347
Vaslui	10	4	299,5	56173	35378
Regiune NE	91	32	3387,6	699991	326456
Romania	892	242	36771,8	9386112	2824197

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Reteaua de distributie a gazelor naturale are la nivel regional o lungime totala de 3.387,6 km, reprezentand 9,2% din lungimea totala din Romania. In mediul urban se afla 71% din lungimea totala, totalizand 2406,6 km.

Volumul total (regional) de gaze naturale distribuite reprezinta doar 7,45% din totalul national, ceea ce reflecta o intensitate mai redusa a activitatii industriale in regiune fata de alte regiuni ale Romaniei. Consumul casnic reprezinta 11,55% din valoarea inregistrata la nivelul tarii – o medie redusa comparativ cu ponderea pe care o are populatia regiunii o are in total nivel national. Doar 32 dintre municipiile si orasele regiunii sunt conectate la sisteme de distributie a gazelor naturale, iar cea mai mare parte a comunelor si satelor nu au acces la retea.

Din cele 14 localitati urbane din regiune (date 2012 - Institutul National de Statistica) care nu dispuneau de retea de furnizare a gazelor, una este de rang II: municipiul Vatra Dornei din judetul Suceava, iar 13 de rang III: orasele Darabani, Flamanzi, Saveni, Stefanesti (judetul Botosani), Roznov (judetul Neamt), Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Liteni, Milisauti, Vicovu de Sus, Solca (judetul Suceava) si Murgeni (judetul Vaslui).

Numarul de localitati conectate la reteaua de gaz a crescut usor in perioada 2006-2012 (cu 10,97%) fata de 15,24% crestere la nivel national. In mediul rural s-au inregistrat rate de cresteri mai mari, fata de mediul urban (15,68% in regiunea Nord-Est).

Raportat la efectivul populatiei, consumul mediu de gaz pentru uz casnic, s-a cifrat la 205,92 mc/locuitor in mediul urban. Cele mai ridicate valori ale consumului mediu de gaz pentru uz casnic per persoana se inregistreaza in municipii (exceptie facand comuna Valea Lupului, judetul Iasi unde s-a inregistrat un consum de 445,3 mc/persoana). La nivelul anului 2012, cel mai ridicat consum s-a inregistrat in municipiul Onesti (280 mc/pers.), urmat de Moinesti (260 mc/pers.), Roman (257 mc/pers), Piatra Neamt (250 mc/pers.) si Municipiul Bacau (247 mc/pers.). Cele mai scazute consumuri de gaz pentru uz casnic per persoana din mediul urban s-au inregistrat in municipiul Campulung Moldovenesc (13 mc/pers.), orasul Negresti (44 mc/pers.) si orasul Darmanesti (51 mc/pers.).

Pana la finalizarea perioadei actuale de programare vor fi implementate proiectele majore cofinantate din fonduri europene ce vizeaza reabilitarea si/sau modernizarea retelelor de gaz. Un proiect major de investitii la nivel transfrontalier prin Programul Operational Comun „Romania – Ucraina – Republica Moldova 2007-2013" este *Interconectarea conductei de gaz intre Sistemul de Distributie a Gazelor Naturale din Romania si Sistemul de Distributie a Gazelor Naturale din Republica Moldova pe directia Iasi (Romania) – Ungheni (Republica Moldova)*. Proiectul este implementat de catre Agentia Nationala pentru Resurse Minerale din Romania in parteneriat cu Ministerul Economiei din Republica Moldova si urmareste asigurarea unui nivel superior de securitate energetica pentru Republica Moldova si partea estica a Romaniei, prin diversificarea surselor de alimentare cu gaz.

Beneficiarii finali ai acestui proiect sunt agentii economici, consumatorii casnici, furnizorii de servicii sociale esentiale (precum asistenta medicala sau ingrijirea copiilor), furnizorii de activitati educative sau alte servicii sociale si de caritate.

Bugetul total al proiectului este de 26,49 milioane euro, din care 7 milioane euro (26.42%) reprezinta contributia financiara a Uniunii Europene, prin Programul Operational Comun „Romania-Ucraina-

Republica Moldova 2007-2013", finantat prin Instrumentul European de Vecinatate si Parteneriat. Implementarea proiectului a inceput in august 2013 si va avea o durata de 17 luni.

Servicii de furnizare a energiei termice, eficienta energetica

In ceea ce priveste producerea si furnizarea energiei termice, sistemele de producere si distributie a energiei termice au fost gandite sa deserveasca un oras intreg - datorita pierderilor mari din retea un asemenea sistem s-a dovedit ca nu a fost nici eficient, nici rentabil, ceea ce a creat mari nemultumiri in randul beneficiarilor, mai ales in timpul sezonul de iarna.

In acest context, populatia care dispune de veniturile necesare a recurs la solutii alternative - instalarea de centrale termice de apartament. In unele localitati urbane, administratia publica locala a realizat investitii ce au vizat instalarea de centrale de termice de cartier sau de bloc si inlocuirea instalatiilor vechi de furnizare a incalzirii cu altele noi, mai performante din punct de vedere tehnic, care sa reduca cat mai mult posibil costurile de furnizare a agentului termic catre beneficiari.

Reteaua si energia termica distribuita, 2012

Judet	Localitati conectate		Evolutie localitati conectate 2012/2006	Energia termica distribuita, Gcal.		Evolutie total energie termica, 2012/2006
	Total	Din care municipii si orase		Total	Pt. uz casnic	
Bacau	2	2	-33,33	150525	118208	-52,10
Botosani	1	1	-50	80309	66131	-41,95
Iasi	2	2	-33,33	355518	309298	-39,07
Neamt	3	1	-40	20205	19005	-82,78
Suceava	5	5	0	254301	202231	-18,79
Vaslui	3	3	-25	7927	7889	-82,55
Regiune NE	16	14	-27,27	868785	722762	-42,54
Romania	101	90	-28,87	10962751	9213729	-33,78

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

La nivelul anului 2012, doar 16 localitati din Regiunea Nord-Est mai aveau sisteme de producere si distributie a energiei termice respectiv in municipiile Bacau, Onesti, Botosani, Iasi, Pascani, Piatra Neamt, Suceava, Radauti, Vatra Dornei, Vaslui, Barlad, Husi, orasele Gura Humorului, Siret, comunele Tasca, Alexandru cel Bun.

In timp, datorita fenomenului general de debransare a populatiei de la sistemul centralizat de energie termica, cantitatea produsa si livrata de energie termica a scazut vertiginos, astfel incat la nivelul anului 2012 cele mai importante cantitati produse (consumate) au avut loc in municipiul Iasi (324.533 Gcal), Suceava (171.283 Gcal) si Bacau (138.770 Gcal).

Debransarea de la sistemul centralizat a avut loc datorita tarifelor ridicate si in crestere percepute (ce acopereau si cota substantiala de pierderi din sistem), dificultatilor financiare cu care se confruntau furnizorii (acumularea de datorii, scaderea incasarilor) ce determinau adeseori sistarea furnizarii agentului termic.

Pana la finalizarea perioadei actuale de programare vor fi implementate proiectele majore cofinantate din Fondul de Coeziune ce vizeaza reabilitarea si/sau modernizarea sistemelor de termoficare municipale in vederea conformarii la standardele de mediu (reducerea emisiilor) in municipiile Iasi, Bacau si Botosani.

Din datele calitative culese in perioada octombrie 2011–iulie 2012, in intalnirile de lucru desfasurate de catre reprezentantii ADR Nord-Est cu reprezentanti din cele 46 primarii urbane si cele 6 consilii judetene rezulta ca mare parte din gospodariile debransate au apelat la solutii individuale de genul centralelor termice proprii pe gaz sau pe lemne, respectiv sobe pe lemne. Elemente suplimentare au fost furnizate in sectiunea anterioara.

Totodata, s-a desprins concluzia (nevoia) ca cea mai mare parte a blocurilor de locuinte si a institutiilor publice necesita sa fie inscrise intr-un program ce sa vizeze reabilitarea termica a acestora. In localitatile urbane foarte putine locuinte au beneficiat de lucrari de reabilitare (sub 5%

din numarul total) – practic cele construite dupa anul 2000 si cele care au fost reabilitate prin Programul National de reabiltare termica a locuintelor in perioada 2008-2010.

In plus, o parte dintre proprietari au ales sa deruleze individual lucrari de reabilitare termica ceea ce a condus la folosirea de solutii tehnice diferite chiar la nivelul aceluiasi bloc, inclusiv folosirea de palete cromatice.

Prin urmare derularea in viitor a acestui tip de investitii va permite pe langa cresterea eficientei energetice si la cresterea gradului de atractivitate al oraselor din regiune.

La nivel comunitar, noile orientari strategice aferente perioadei de programare 2014-2020 pun un accent deosebit pe cresterea eficientei energetice. Astfel, unul din cele 11 obiective tematice aferente Strategiei Europa 2020 este dedicat sprijinirii tranzitiei catre o economie cu consumuri scazute de carbon. Astfel, printre principalele interventii sunt prevazute cresterea eficientei energetice a locuintelor si cladirilor publice, folosirea instalatiilor de incalzire si de racire pe baza de energie din surse regenerabile, dezvoltarea si implementarea strategiilor integrate pentru reducerea emisiilor de dioxid de carbon si a planurilor de actiune favorabile energiei durabile pentru zonele urbane, inclusiv sistemele de iluminat public si retele inteligente.

5.3. Infrastructura de telecomunicatii

Conform Raportului de cercetare realizat in anul 2010 de catre firma GALLUP pentru Autoritatea Nationala pentru Administrare si Reglementare in Comunicatii, se desprind urmatoarele concluzii pentru Regiunea Nord-Est.

- *Piata serviciilor de telefonie fixa*

Gradul de penetrare a serviciilor de telefonie fixa prin linie de acces la nivel de gospodarie este de numai 54% cu 23 de puncte procentuale mai putin fata de Regiunea Bucuresti-Ilfov. Principalii furnizori de servicii de telefonie fixa sunt: Romtelecom (77%), RDS&RCS (22%) si UPC (3%).

- *Piata serviciilor de telefonie mobila*

Gradul de penetrare a serviciilor de telefonie mobila la nivel de gospodarie este de 82%, cu 12 puncte procentuale mai putin fata de Bucuresti-Ilfov. Dintre detinatorii de cartele SIM, numai 33% au abonamente (cel mai mic procent dintre toate regiunile), 55% au cartele preplatite iar 12% ambele tipuri de servicii. Dintre abonati, cei mai multi au servicii furnizate de Orange si Vodafone. Totodata, 92% dintre firmele si institutille care activeaza in Regiune folosesc servicii de telefonie mobila.

- *Piata serviciilor de retransmisie a programelor TV*

In 89% din numarul total al gospodariilor se folosesc servicii de retransmisie a programelor TV pe baza de abonament, in 6% fara abonament, iar in 5% dintre gospodarii nu se utilizeaza serviciile TV.

Principalele suporturi pentru receptia semnalului TV sunt prin cablu 55% (cel mai mic procent dintre toate regiunile), prin antena de satelit cu abonament 44% (cel mai mare procent dintre toate regiunile) si 2% cu antena terestra. Pentru receptia tip CATV principalii furnizori la care sunt abonate gospodariile sunt RDS cu 31% si UPC cu 23%, in timp ce pentru receptia cu antena de satelit domina Romtelecom si RDS cu cate 46%.

Totodata, 12% din numarul total national de utilizatori ai televiziunii prin cablu si 21% din cei cu platforme de receptie prin satelit sunt concentrati in Regiunea Nord-Est. Mai mult, conform rezultatelor raportului 53% dintre posesorii de televizoare au precizat ca televizoarele detinute au capabilitatile tehnice necesare pentru receptia canalelor digitale (cea mai mare pondere dintre toate regiunile).

- *Piata serviciilor de acces la internet*

Dotarea gospodariilor din Regiunea Nord-Est cu calculatoare (PC-uri) este deficitara – doar 36% dintre acestea detin un calculator, 5% un laptop, iar 5% si PC si laptop. Practic 54% dintre gospodari nu au niciun calculator – procent dublu fata de regiunea Bucuresti-Ilfov. Totodata, cele mai multe gospodarii fara calculatoare sunt amplasate in mediul rural.

Gradul de penetrare a serviciilor de internet la nivel de gospodarie este de numai 36% - 32% au acces la internet fix, 2% acces la internet mobil, 2% acces si la internet fix si internet mobil. Practic 64% dintre gospodarii nu au acces la internet.

Conform informatiilor statistice furnizate de Eurostat in "Regional Statistical Yearbook 2013", la nivelul Regiunii Nord-Est, in anul 2011, numai 36% din numarul total de gospodarii erau conectate la internet, fata de 67% in Regiunea Bucuresti-Ilfov si 70% la nivel comunitar (UE 27), iar a celor conectate la conexiuni internet de tip broadband de 17%, fata de 34% in Regiunea Bucuresti-Ilfov si 60% la nivel comunitar (UE27).

In raport cu aceeasi sursa statistica, cresterea medie anuala procentuala a gospodariilor cu acces la conexiuni broadband a fost in perioada 2008-2010 de numai 3,75%, plasand sub acest aspect regiunea printre ultimele din Uniunea Europeana. O situatie mai buna este pentru cresterea medie anuala a numarului de gospodarii cu acces la internet – cu 6,5% in perioada 2008-2010.

Din prisma ponderii populatiei care a accesat in medie cel putin odata pe saptamana internetul, una din trei persoane acceseaza in mod regulat internetul (33%), cu 20 p.p. sub Regiunea Bucuresti-Ilfov.

In Regiunea Nord-Est, 42% din populatia cu varsta mai mare de 18 ani a utilizat internetul in ultimele trei luni, 6% a utilizat internetul cu mai mult de trei luni in urma, iar 50% nu a utilizat niciodata internetul. Totodata, 15% din totalul populatiei Romaniei care a accesat internetul provine din Regiunea Nord-Est. Principalul motiv al celor care nu au utilizat niciodata internetul il constituie lipsa nevoii folosirii acestor servicii (persoane cu acces la internet).

In privinta utilizarii serviciilor e-commerce, in 2012, 24,8% din total persoane in varsta de 16-74 ani care au utilizat vreodata internetul din Regiunea Nord-Est au comandat/cumparat bunuri pe internet, procentul, practic dublandu-se fata de anul 2008. Un procent important (49,7%) din aceste persoane au comandat imbracaminte, produse sportive, 48,3% carti, reviste, ziare, iar 44,4% au facut aranjamente de calatorie si/sau cazare.

Dintre cei care au utilizat internetul, dupa locatia de acces cea mai mare pondere este la domiciliu cu 34%, locul de munca/unitatea scolara cu 12%, la cunostinte/prieteni cu 8% si internet cafe cu 3%. Majoritatea utilizatorilor de acasa sau de la locul de munca/unitate scolara folosesc internetul cel putin odata pe saptamana.

In privinta persoanelor care au folosit dispozitive portabile pentru accesarea internetului in afara casei sau a locului de munca, se constata ca, in 2012, regiunea Nord-Est ocupa locuri fruntase intr-un clasament national: 14,8% din total persoane care au utilizat laptop, notebook sau netbook se regasesc in Regiunea Nord-Est (locul 3, dupa Bucuresti-Ilfov si Sud-Est), 22,9% dintre persoanele care au utilizat tablete cu touch-screen sunt in RNE (primul loc pe tara), 18,5% dintre persoanele care au utilizat smartphone sunt in RNE (al doilea loc dupa Bucuresti – Ilfov) si 20,2% dintre persoanele care au utilizat alte dispozitive portabile (ex. PDA, e-book reader etc) sunt localizate in RNE (locul al doilea dupa Sud-Est, la egalitate cu Bucuresti-Ilfov).

Principalii furnizori de internet sunt cele trei firme care furnizeaza si servicii de telefonie fixa si televiziune, respectiv RDS&RCS, Romtelecom si UPC. De remarcat ca in mediul urban cea mai mare parte a gospodariilor au acces la internet prin DSL, conexiune prin fibra optica pana in casa (FTTH/FTTB), respectiv prin cablu coaxial (FTP/UTP).

Utilizatorii au folosit in principal internetul pentru a transmite/primi mesaje, informare si cautarea de informatii, descarcarea de fisiere audio-video si programe, conversatii pe internet (chat), transfer de fisiere si mai putin pentru cumparaturi pe internet (e-commerce), tranzactii bancare (internet banking), interactionarea cu servicii publice (plata de taxe si impozite). La nivelul companiilor si institutiilor care activeaza in Regiunea Nord-Est, gradul de penetrare al serviciilor de internet este de 90% (cel mai redus procent dintre toate regiunile) – acces asigurat prin internet fix si/sau mobil.

La nivel comunitar, noile orientari strategice aferente perioadei de programare 2014-2020 pun un accent deosebit pe cresterea accesului la tehnologiile informatiei si comunicatiilor (TIC), element care poate contribui la cresterea productivitatii si inovarii. Astfel, al doilea obiectiv tematic aferent Strategiei Europa 2020 este dedicat imbunatatirii accesului la serviciile TIC. Investiile viitoare vor fi orientate catre crearea, extinderea si imbunatatirea infrastructurii de banda larga (in special in

zonele rurale si comunitatile izolate), dezvoltarea de aplicatii si servicii bazate pe TIC (invatamant, formare profesionala, sanatate, guvernanta la nivel local, incluziune sociala, eficienta energetica, turism etc.).

5.4. Infrastructura educationala

Factorul esential in dezvoltarea unei economii nationale, respectiv regionale este reprezentat intr-o foarte mare masura de capitalul uman. Desi este dificil de cuantificat si reprezinta in sine un concept controversat, capitalul uman ar putea sa includa resursele umane cu un anumit nivel de educatie.

Numarul unitatilor de educatie din regiune detine 15,46% din numarul total al unitatilor de invatamant existente la nivel national, iar populatia scolara reprezinta 18,07% din totalul populatiei scolare la nivel national (2012). Acest aspect exprima corelarea cu faptul ca regiunea detine cea mai mare populatie si suprafata dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale Romaniei.

Situatia comparativa a numarului de unitati scolare pe niveluri de educatie - 2012

Unitate teritoriala	Gradinite	Scoli din inv. primar si gimnazial	Licee	Scoli din inv. postliceal	Institutii de inv. superior
Nord - Est	92	710	255	20	15
Romania	1222	4024	1606	101	107

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Astfel, in regiune functioneaza 15,87% din numarul total de licee din Romania si 17,64% din cel al scolilor generale. Totodata, desi in regiune se afla 17,9% din populatia prescolara a Romaniei numarul gradinitelor existente reprezinta doar 7,52% din totalul national.

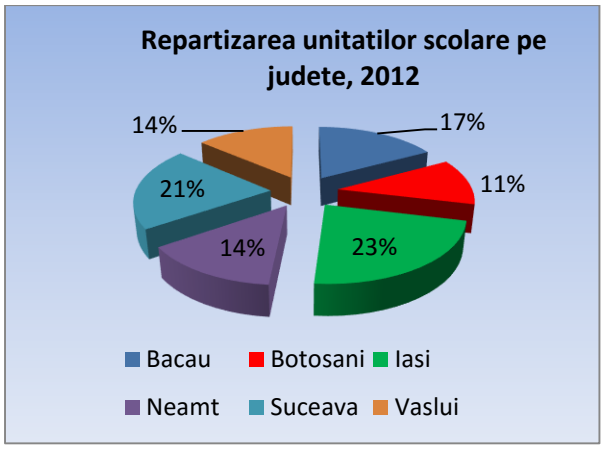
La nivelul judetelor se observa ca in 2012, 23% din total unitati scolare erau localizate in judetul Iasi, iar cel mai mic procent (12%) in judetul Botosani. Daca luam in considerare si repartizarea populatiei scolare pe judete constatam ca exista un echilibru relativ intre populatia scolara si numarul de unitati scolare pe judete. Vezi ***Anexa: Evolutia populatiei scolare pe niveluri de instruire, nivel judetean, 2006-2012***.

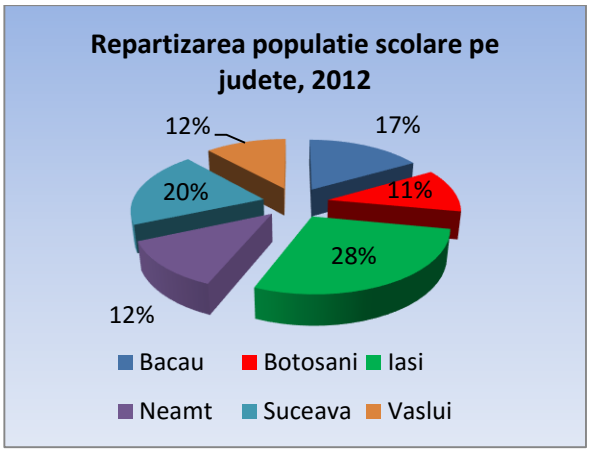
In Regiunea Nord Est sunt acreditate 7 universitati publice si 4 universitati private. Lista de institutii de invatamant superior de stat, publicata de catre Ministerul Educatiei, Cercetarii, Tineretului si Sportului cuprinde:

- Universitatea tehnica „Gh. Asachi" din Iasi;
- Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iasi;
- Universitatea de Medicina si Farmacie „Gr. T. Popa" din Iasi;
- Universitatea de Stiinte Agricole si Medicina Veterinara „Ion Ionescu de la Brad" din Iasi;
- Universitatea de Arte „George Enescu" din Iasi;
- Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacau;
- Universitatea „Stefan cel Mare" din Suceava.

Institutiile de invatamant superior particular acreditate, din Regiunea Nord-Est, sunt:

- Universitatea „George Bacovia" din Bacau;
- Universitatea „Mihail Kogalniceanu" din Iasi;
- Universitatea "Petre Andrei" din Iasi;
- Universitatea "Apollonia" din Iasi.

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO - online, INS

Regiunea Nord-Est cuprinde toate formele de invatamant. In anul scolar 2012-2013 numarul elevilor inscrisi in invatamantul preuniversitar fiind de 615.532 elevi (16,6% din populatia totala a regiunii), iar in invatamantul superior, in cele trei centre universitare isi desfasurau studiile 59.471 studenti.

Unitati scolare si populatia scolara pe niveluri de educatie si medii, Regiunea Nord-Est, 2012

Niveluri de educatie	Unitati scolare		Populatie scolara	
	Urban	Rural	Urban	Rural
Total	503	590	389825	285206
Invatamant prescolar	81	11	45988	58060
Invatamant preuniversitar	407	579	284366	227146
Invatamant primar (inclusiv invatamant special)	3	-	69968	110439
Invatamant gimnazial (inclusiv invatamant special)	193	514	62767	100822
Invatamant primar si gimnazial	183	514	129474	211261
Invatamantul primar	3	-	68700	110439
Invatamant gimnazial	180	514	60774	100822
Invatamant primar si gimnazial special	13	-	3261	-
Invatamant gimnazial special	13	-	1993	-
Invatamant liceal	191	64	133067	14298
Invatamant profesional	-	1	4019	1245
Invatamant postliceal	20	-	14545	342
Invatamant superior	15	-	59471	-

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Urmarind distributia pe medii de rezidenta a unitatilor scolare, respectiv a populatiei scolare se constata ca desi in mediul rural se afla 55,8% din populatia prescolara a regiunii numarul de gradinite reprezinta doar 11,9% din total.

Daca ne referim insa la forma de proprietate a infrastructurii educationale la nivelul regiunii, putem spune ca invatamantul privat este foarte putin dezvoltat, mai ales la nivel preuniversitar.

Numar unitati scolare pe forme de proprietate, 2012

Unitati teritoriale	Total unitati scolare		Unitati scolare din invatamantul preuniversitar		Institutii de invatamant superior	
	Total	Privat	Total	Privat	Total	Privat
Romania	7069	520	6962	469	107	51
Regiunea NORD-EST	1093	90	1078	82	15	8
Bacau	187	17	185	16	2	1
Botosani	127	6	127	6	-	-
Iasi	248	36	237	30	11	6
Neamt	153	12	152	11	1	1
Suceava	228	17	227	17	1	-
Vaslui	150	2	150	2	-	-

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Se observa ca unitatile scolare private reprezinta 7,3% din total unitati scolare la nivel national si 8,2% la nivel regional. In cazul institutiilor de invatamant superior, in plan national 47,6% sunt in proprietate privata, pe cand in regiune acest procent are valoare de 53,3%. In ceea ce priveste repartizarea pe judete, Iasi si Bacau detin cele mai mari procente ale unitatilor de invatamant in proprietate privata (14,5%, respectiv 9%), la polul opus fiind judetele Vaslui si Botosani cu 1,3%, respectiv 4,7% unitati de invatamant private in total numar unitati de invatamant.

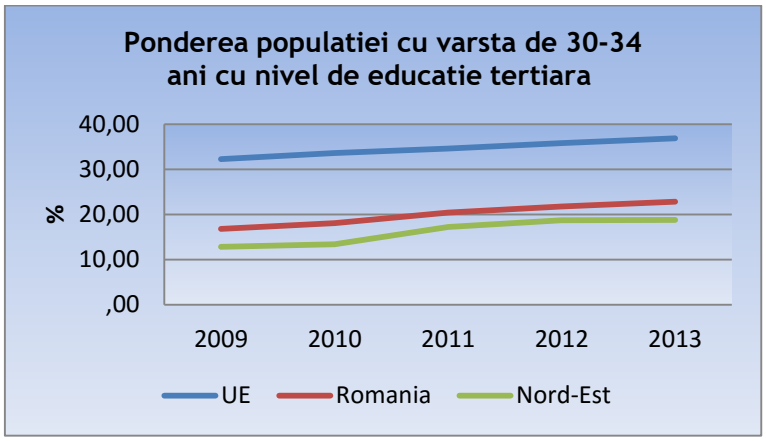
Din datele prezentate se constata ca in toate judetele regiunii populatia prescolara a fost relativ constanta in intervalul de timp analizat. In invatamantul preuniversitar se inregistreaza o scadere a populatiei scolare cu ponderi cuprinse intre 3-12% in toate judetele regiunii. Urmarind evolutia pe cele doua paliere: primar-gimnazial, respectiv liceal se constata ca aceasta scadere provine doar din reducerea severa a numarului de elevi din invatamantul primar-gimnazial. Astfel, cele mai mari reduceri de efective au loc in judetele Bacau si Neamt cu cate 10-11%.

In invatamantul liceal se constata o crestere in toate judetele, cele mai mari consemnandu-se in Suceava cu 31%, Botosani si Vaslui cu 29%.

La nivelul invatamantului superior, numarul de studenti a scazut cu 25,4% in perioada 2006-2012. Tinand cont ca in aceasta perioada rata de promovabilitate a bacalaureatului a fost in general relativ constanta si ridicata (exceptand anul 2011 si 2012), putem sa consideram drept cauza a scaderii influenta negativa a efectelor crizei economice si financiare – o parte dintre absolventii de liceu, respectiv dintre studenti nu si-au putut permite (financiar) sa urmeze (continue) studiile unei institutii de invatamant superior.

Totodata, in regiune, numarul total al studentilor inscrisi (nivel 2012) reprezinta doar 12,8% din numarul total la nivel national.

In perioada 2009-2013 in Regiunea Nord-Est se constata o crestere cu 6 pp a ponderii populatiei cu varsta cuprinsa intre 30 si 34 ani avand cel putin educatie tertiara (nivel ISCED 5 si 6). Cu toate acestea aceasta podere ramane totusi sub nivelul national si mult sub nivelul mediu european.

Sursa: Prelucrare date EUROSTAT

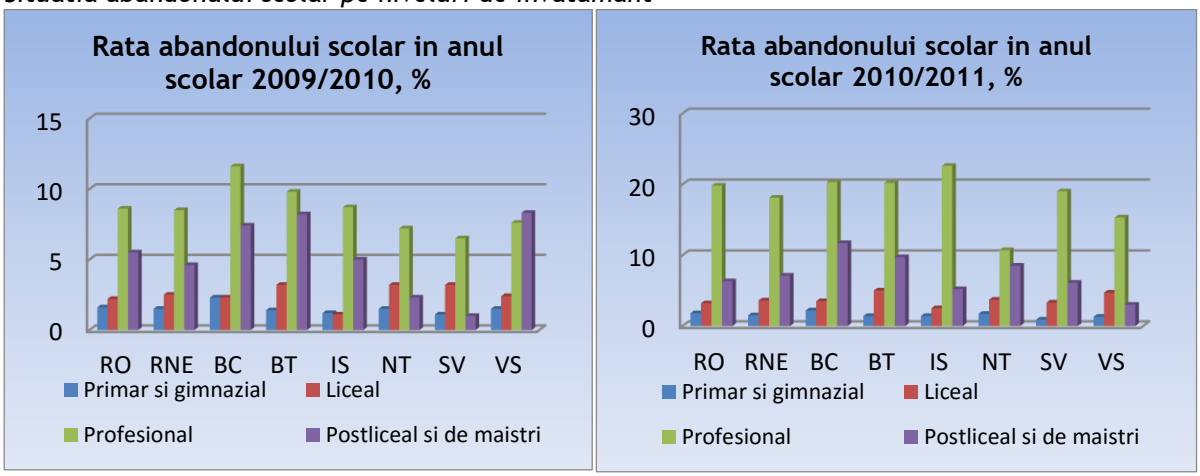
Prin PNR 2011-2013, Romania a asumat ca pana in anul 2020 va atinge o pondere de 26,7% a absolventilor de invatamant tertiar din totalul populatiei in varsta de 30-34 ani. Tinta asumata de Romania este mult mai scazuta decat cea propusa la nivel european – tinta stabilita conform Strategiei Europa urmand a fi de 40% pana in anul 2020.

Principala provocare din perspectiva accesului la invatamantul universitar in Romania o reprezinta ratele de cuprindere relativ reduse comparativ cu media UE, influentate de ratele scazute de promovare a examenului de bacalaureat din ultimii ani, dar si a participarii reduse a populatiei din mediul rural. De asemenea, se constata participarea redusa a persoanelor din grupele de varste netraditionale pentru acest nivel de invatamant (25–29 de ani, respectiv 30–34 de ani) ceea ce indica nevoia adaptarii programelor educationale ale universitatilor la nevoile specifice ale acestor persoane.

Rata abandonului scolar are niveluri reduse pentru invatamantul primar, gimnazial si liceal, nivelurile inregistrate in ultimii cinci ani scolari fiind usor inferioare fata de nivelul national. Singurele forme de invatamant unde rata abandonului scolar are valori mari sunt invatamant profesional si cel postliceal. Daca in ultimii doi ani scolari s-a renuntat la organizarea invatamantului profesional in scolile de arte si meserii (adoptandu-se filiera tehnologica pentru licee) exista in prezent semnale care conduc la ideea ca se va reveni in viitor la forma de invatamant mentionata.

La nivel judetean cele mai mari nivele pentru rata abandonului scolar in invatamantul profesional s-au inregistrat in judetele Bacau (11,6%) si Botosani (9,8%) in anul scolar 2009-2010. Totodata in anul scolar 2010-2011 se constata cresterea alarmanta a abandonului scolar in invatamantul profesional, rata abandonului la nivel regional practic, dublandu-se.

Situatia abandonului scolar pe niveluri de invatamant

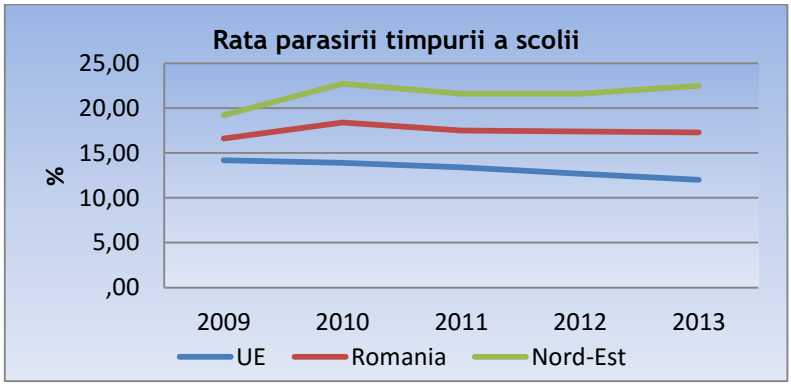

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, INS, 2011 si 2012

Din evidentele inspectoratelor scolare judetene rezulta ca principalii factori care conduc la abandonul scolar sunt:

- Lipsa unui model educational oferit in familie;
- Plecarea unuia sau ai ambilor parinti in strainatate si incredintarea copiilor in grija unor persoane lipsite de autoritate;
- Lipsa veniturilor ce determina pe de o parte imposibilitatea asigurarii mijloacelor necesare pentru urmarea scolii, iar pe de alta parte „orientarea" scolarilor catre activitatile economice ale familiilor (situatie specifica comunitatilor din zonele rurale unde se practica o economie de subzistenta, pentru copii cu varsta de 12-13 ani);
- Insuficienta consiliere asigurata de catre scoala.

In regiune, abandonul scolar se inregistreaza si in comunitatile urbane in care exista concentrata o pondere importanta a populatiei de etnie roma (situatie prezentata in detaliu la sectiunea dedicata grupurilor defavorizate). Autoritatile locale au venit adeseori in sprijinul acestora prin organizarea si derularea de programe tip „Scoala dupa scoala".

Sursa: Prelucrare date EUROSTAT

Rata parasirii timpurii a scolii - RPT (%) reprezinta proportia populatiei in varsta de 18-24 ani cu nivel gimnazial de educatie sau care nu si-a completat studiile gimnaziale si care nu urmeaza nicio forma de educatie si formare profesionala in ultimele 4 saptamani anterioare anchetei, din totalul populatiei in varsta de 18-24 ani, exprimata procentual.

Factori care influenteaza marimea indicatorului sunt:
1. Factori socio-economici: mediul de rezidenta, nivelul de dezvoltare socio-economica a zonei de rezidenta, rata saraciei;
2. Factori de mediu familial: nivelul de educatie, ocupatia si gradul de ocupare al parintilor, situatia financiara a familiei, conditiile de locuit, tipul familiei, sprijinul/indiferenta parintilor cu privire la educatia si activitatea scolara a copiilor, modelul educational oferit de alti membri ai familiei, gradul de comunicare in familie, migratia parintilor in strainatate;
3. Factori socio-psiho-individuali: genul, etnia, starea de sanatate fizica si psihica, statutul marital, folosirea copiilor la munca in gospodarie, anturajul, implicarea in activitati aflate la limita legii, participarea la educatia timpurie, capacitatea de utilizare a computerului si accesul la internet, gradul de incredere in educatie, nivelul de informare cu privire la accesul la sistemul educational, intrarea timpurie pe piata muncii;
4. Factori scolari: rezultatele scolare, integrarea in colectivul clasei de elevi, calitatea relatiilor cu profesorii si cu colegii, absenteismul, experienta repetentiei, cultura calitatii educatiei etc.

In regiunea Nord-Est se constata cresterea ratei de parasire timpurie a scolii in intervalul 2009-2013 (de la 19,2% in 2009 la 22,5% in 2013), trend opus celui comunitar si national.

Pe baza datelor existente in Baza de date TEMPO – online, INS s-a calculat pentru fiecare nivel educational (prescolar, primar-gimnazial, liceal), la nivel de localitate, numarul de elevi inscrisi ce revin per cadru didactic, pentru anul 2012.

Astfel, in invatamantul prescolar, numarul minim si maxim de copii per educator, pe fiecare judet si pe medii de rezidenta (urban/rural) se prezinta dupa cum urmeaza: Bacau (13-21/15-27), Botosani (15-22/15-28), Iasi (16-21/14-31), Neamt (13-20/14-30), Suceava (11-25/11-29) si Vaslui (13-21/16-25).

Tinand cont ca situatia optima la nivel prescolar presupune existenta a doi educatori la 30 de copii rezulta din datele prezentate ca in putine localitati din regiune este indeplinit acest criteriu. Practic aproape toate localitatile din mediul rural se confrunta cu un numar insuficient de educatori.

In invatamantul primar-gimnazial, din calculele facute rezulta urmatoarea situatie pentru numarul de elevi inscrisi ce revin per cadru didactic: Bacau (11-18/10-31), Botosani (13-47 cu maxim in localitatea Bucecea/10-39), Iasi (14-20/9-25), Neamt (13-22/7-23), Suceava (12-38 cu maxim in localitatea Solca/10-39), Vaslui (12-20/7-22). Din aceasta situatie se observa ca in localitatile urbane exista un relativ echilibru. In schimb, in mediul rural sunt pe de o parte localitati care se confrunta cu o lipsa acuta de cadre didactice, iar pe de alta parte altele care au numar foarte mic de elevi per cadru didactic.

In invatamantul liceal situatia numarului de elevi care revin la un cadru didactic este urmatoarea: Bacau (12-19/6-19), Botosani (7-17/6-26), Iasi (13-19/8-54), Neamt (12-18/5-88), Suceava (6-22/6-16), Vaslui (17-21/7-18). Si in acest caz, localitatile din mediul rural se confrunta cu acelasi tip de probleme mentionat la invatamantul primar si gimnazial.

O parte a infrastructurii educationale se confrunta in continuare cu o serie de probleme dintre care cele mai importante sunt: lipsa unor spatii adecvate procesului de instruire, lipsa unor dotari care sa tina pasul cu nevoile mereu in schimbare ale pietei fortei de munca, lipsa de cooperare cu unitatile economice si, ceea ce este foarte important, necorelarea in multe unitati de invatamant a procesului de instruire cu cerintele pietei fortei de munca.

Incepand cu anii `90 s-a inregistrat o crestere a cererii pentru profilele economic, medico-farmaceutic, juridic, in timp ce invatamantul profesional si tehnic a cunoscut o scadere la fel ca toata industria romaneasca. Dupa anul 2000 au fost introduse noi meserii sau forme de specializare

in domenii precum tehnologia informatiilor, inginerie biochimica, ingineria mediului, agromontanologie, turism, marketing si management, inginerie civila etc. cu posibilitatea ca unele profile sa fie studiate intr-o limba internationala de larga circulatie (engleza sau franceza).

Desi regiunea dispune de un personal cu o buna experienta in formarea si instruirea resurselor umane si pe de alta parte de un bun potential in ceea ce priveste numarul de persoane inscrise in diverse forme de invatamant, o problema severa este migratia tinerilor absolventi catre alte centre universitare/zone metropolitane (Bucuresti, Timisoara, Cluj-Napoca) sau in alte State Membre. Principalul motiv il constituie oferta extrem de redusa de locuri de munca pentru absolventii de studii superioare. Din discutiile avute cu reprezentantii administratiei publice locale (vizite pe teren pentru identificarea nevoilor si oportunitatilor) rezulta ca toate orasele mici si mijlocii ale regiunii se confrunta cu un fenomen migratoriu al absolventilor de studii superioare – ceea ce constituie o reducere a potentialului acestora de a se dezvolta pe viitor. Mai mult, unele localitati se confrunta si cu o emigratie a absolventilor de studii medii cu calificari in constructii, alimentatie publica, mecanic.

In privinta dotarii cu calculatoare a unitatilor de invatamant se constata o crestere a gradului de inzestrare in perioada 2006-2012. Astfel, la nivelul invatamantului primar si gimnazial numarul acestora a crescut cu 144% ajungand la 26.080 in 2012. Totodata la fiecare calculator revin 13 elevi.

In invatamantul liceal numarul calculatoarelor a crescut cu 69% ajungand la 18.373 bucati in 2012 – ceea ce presupune un raport de 8 elevi per calculator. In invatamantul superior a avut loc o crestere cu 50,4% a numarului de PC-uri ajungand la 10.623 unitati – asigurand un raport de 5,6 studenti per calculator.

In anul 2012, la nivelul regiunii Nord-Est erau 2.092 biblioteci, din care aproximativ 70% il reprezinta bibliotecile scolare.

Cele mai multe biblioteci sunt localizate la nivelul celor trei centre universitare, corelat atat cu populatia acestor judete, dar mai ales cu concentrarea studentilor din regiune/alte regiunii in aceste centre universitare cu traditie pentru instruire si educatie.

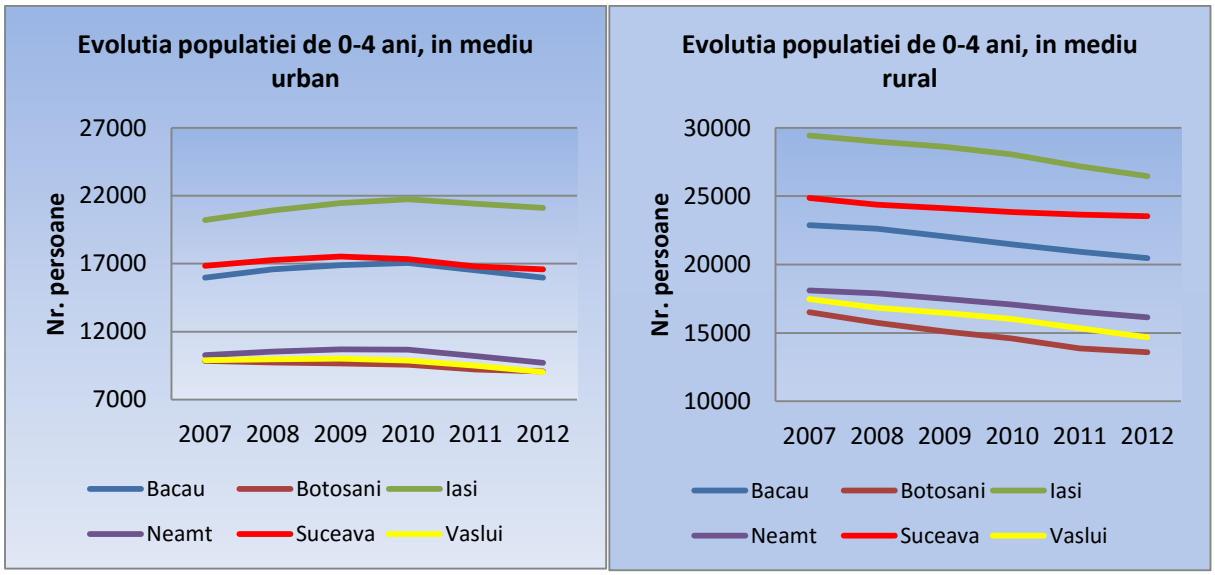
Se poate spune ca numarul bibliotecilor din Regiunea Nord–Est este satisfacator, insa adevaratele probleme in acest sector sunt ca si in cazul unitatilor de invatamant, starea de degradare a unor cladiri, insuficienta sistemelor informatice si a conexiunilor la internet, fondul de carte insuficient.

In perioada octombrie 2011 – iulie 2012 au fost desfasurate de catre reprezentantii ADR Nord-Est intalniri de lucru la sediile administratiei publice locale din cele 46 localitati urbane si cele 6 consilii judetene. Scopul acestor intalniri a urmarit identificarea nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare la nivel local si judetean. In raport cu datele prezentate si discutiile avute au rezultat urmatoarele nevoi/probleme privind infrastructura educationala:

- Nefinalizarea lucrarilor de investitii demarate in cadrul Programului National de Dezvoltare a Infrastructurii: Bucecea – grupul scolar, Podu Iloaiei – grupul scolar, Tirgu Neamt - gradinita program prelungit nr.1, Vatra Dornei – gradinita, Brosteni – scoala din Cotargasi, Dolhasca – gradinita, Vicovu de Sus – grupul scolar Ion Nistor, Husi – campus grupul scolar Cuza Voda;
- Capacitatea insuficienta a gradinitelor existente (Onesti, Buhusi, Darmanesti, Flamanzi, Roman, zona rurala judetului Suceava, Radauti, Brosteni, mun. Vaslui, Negresti);
- Nevoia unui corp de cladire nou pentru Scoala Constantin Paunescu din Iasi;
- Starea avansata de degradare a unor scoli generale, grupuri scolare, inclusiv a salilor de sport aferente (Moinesti – Grupul Scolar Stefan Luchian, Onesti, Buhusi-sc.gen. Bistrita, sc.gen. Orbic, Comanesti – sc.gen. din Supan, Slanic Moldova, Botosani – scoala speciala nr.5,grup scolar Petru Rares, sc.gen.10, sc.gen.4, Dorohoi – SAM Ion Pillat, colegiul Grigore Ghica, Darabani-grupul scolar industrial, sc.gen., Stefanesti-sc.gen. Badiuti, Pascani- scoala speciala, sc.gen.nr.3, grupul scolar din Busuioc, grupul scolar Miron Costin, Iasi, Harlau-2 scoli generale, Podu Iloaiei – scoala A.I.Cuza, Piatra Neamt-Colegiul National de informatica, Colegiul National Calistrat Hogas, Liceul de Arta Victor Brauner, sc. gen.nr.1,5,10 si 11, Roman-Seminarul Sf. Gheorghe, sc.gen.nr.3, Tirgu Neamt-Colegiul National Stefan cel Mare, Colegiul National Ion Creanga, scoala generala Humulesti, Radauti-scoala speciala Sf. Stelian, Colegiul Eudoxiu Hurmuzachi, Colegiul Andronic Motrescu, Colegiul tehnic, sc.gen. Habitat, Campulung Moldovenesc - Scoala Profesionala Speciala, Gura Humorului – Centrul Scolar de

Educatie Incluziva Sf. Andrei, Suceava – Centrul Scolar de educatie incluziva, Falticeni – gradinita speciala, Scoala de subofiteri, grupul scolar agricol, Vicovu de Sus – Liceul tehnologic special Bivolarie, Campulung Moldovenesc – gradinitele, sc.gen. nr. 3 si 4, Colegiul Silvic Bucovina, Vatra Dornei – liceul Ion Luca, Dolhasca – scolile generale din satele arondate, grupul scolar Oltea Doamna, Frasin – gradinita, Gura Humorului – gradinitele, scolile generale din Boureni si Voronet, Liteni – scoala generala, grupul scolar, Salcea-gradinitele, scolile generale Salcea, Plopeni si Prelipca, Solca – grupul scolar de turism si alimentatie publica, Vicouvu de Sus – sc.ge. nr.3, mun. Vaslui – Liceul cu program sportiv, Murgeni – grup scolar si scoala generala;

- Dotare materiala insuficienta pentru atelierele scoala (Buhusi-colegiul tehnic, Darmanesti-grupul scolar, Dorohoi, Roman, Campulung Moldovenesc, Cajvana – scoli generale, Dolhasca – scolile generale din satele arondate, Frasin – 2 scoli generale, Gura Humorului - scolile generale din Boureni si Voronet, Solca – grupul scolar de turism si alimentatie publica;
- Lipsa mijloacelor de transport pentru elevii din satele arondate oraselor (Targu Ocna, Dolhasca,
- Lipsa campusurilor scolare (Targu Ocna)
- In mediul rural exista scoli renovate care au fost inchise din lipsa de elevi (judetul Bacau);
- Personal insuficient in invatamantul special (Scoala speciala Maria Montessori, scolile speciale din judetul Neamt);
- Dotari insuficiente pentru cabinetele de terapie din invatamantul special (mun. Bacau, Targu Ocna, Comanesti, Onesti,Targu Frumos-Liceul pentru elevi cu deficiente de vedere Moldova), scolile speciale din judetul Neamt;
- Alte probleme; Saveni-doua scoli generale inchise din lipsa de elevi, necesitatea unei scoli profesionale in orasul Salcea.

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Analizand evolutia populatiei cu varsta cuprinsa intre 0 si 4 ani ca potential grup tinta pentru populatie prescolara, se poate constata ca atat in mediul urban cat si in cel rural tendinta este de descrestere (1,9% in mediul urban, 11,1% in mediul rural).

In anul 2002, a fost infiintat Consortiul Regional pentru Educatie Nord-Est - structura consultativa a Consiliului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, format din reprezentanti ai Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, filialei regionale a Centrului National pentru Dezvoltarea Invatamantului Profesional si Tehnic, consiliilor judetene, inspectoratelor scolare judetene, agentiilor judetene pentru ocuparea fortei de munca, universitatilor, Comitetelor Locale pentru Dezvoltarea Parteneriatelor Sociale si uniunilor sindicale.

Principalele atributii ale acestui organism sunt realizarea/actualizarea, implementarea si monitorizarea Planului Regional de Actiune pentru Invatamant (PRAI), monitorizarea implementarii Planurilor Locale de Actiune pentru Invatamant (PLAI), asistarea inspectoratelor scolare judetene si Comitetelor Consultative pentru Parteneriate Sociale in dezvoltarea si implementarea PLAI. Scopul

principal al PRAI Nord-Est este de a furniza cadrul de referinta si principalele directii strategice pentru invatamant, precum si de a facilita documentarea pentru elaborarea si armonizarea documentelor strategice de la nivel judetean si local (PLAI si PAS[48]).

Pana in prezent au fost realizate/actualizate doua editii ale documentului de planificare mentionat, contribuind astfel la realizarea elementelor strategice dedicate educatiei prezente in Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est.

In Regiunea de Nord-Est, in perioada 2007-2013, au fost procesate un numar de 105 proiecte vizand domeniul major de interventie 3.4 „Reabilitarea/modernizarea/dezvoltarea si echiparea infrastructurii educationale preuniversitare, universitare si a infrastructurii pentru formare profesionala continua". Pana la sfarsitul lunii decembrie 2013 pe POR 2007-2013, pentru DMI 3.4, au fost semnate contracte de finatare pentru un numar de 17 proiecte, distributia teritoriala a acestora se prezinta astfel:

Judetul Bacau:
- Municipiul Onesti:„Reabilitare scoala cu clasele I-VIII "George Calinescu"", "Reabilitare scoala cu clasele I–VIII Nr.7", "Reabilitare Colegiul National "Dimitrie Cantemir"", "Reabilitare Colegiul Tehnic "Gheorghe Asachi"", "Reabilitare scoala cu clasele I - VIII "Emil Racovita""
- Comuna Palanca, sat Ciughes: „O Scoala la Inaltime"

Judetul Botosani
- Comuna Trusesti: „Campus scolar la grupul gcolar "Demostene Botez", Localitatea Trusesti, Judetul Botosani"

Judetul Iasi
- Municipiul Iasi: „Reabilitarea si modernizarea campusului "Tudor Vladimirescu"", „Reabilitarea, modernizarea si dotarea scolilor speciale din judetul Iasi" (doua unitati de invatamant in municipiul Iasi si trei in orasul Targu Frumos)

Judetul Neamt
- Municipiul Piatra Neamt: „Reabilitarea, modernizarea si extinderea centrului scolar pentru educatie incluziva "Alexandru Rosca"",
- Municipiul Roman: „Reabiltarea, extinderea si modernizarea centrului scolar pentru educatie incluziva Roman"
- Municipiul Tirgu Neamt: „Reabilitarea, modernizarea si extinderea centrului scolar pentru educatie incluziva Tirgu Neamt"
- Comuna Stefan cel Mare, sat Stefan cel Mare: „Reabilitarea si modernizarea centrului scolar pentru educatie incluziva Stefan Cel Mare"

Judetul Suceava
- Comuna Galanesti: „Reabilitarea si extinderea scolii cu clasele I-IV in satul Galanesti, comuna Galanesti, judetul Suceava"

Judetul Vaslui
- Municipiul Vaslui: „Consolidare si extindere scoala Brodoc", „Consolidare si extindere scoala Viisoara - Vaslui", „Consolidare si reabilitare scoala nr. 3, clasele I-VIII, Municipiul Vaslui"

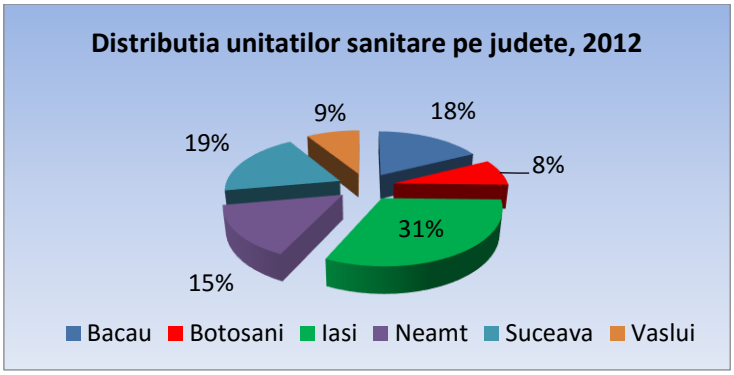
Interventiile vor fi orientate in principal spre reducerea abandonului scolar timpuriu si promovarea accesului egal la invatamant prescolar, primar si secundar de buna calitate, imbunatatirea calitatii, eficientei si a deschiderii invatamantului tertiar si a celui echivalent in vederea cresterii nivelului de participare si absolvire, sporirea accesului la invatarea pe tot parcursul vietii, actualizarea competentelor si a aptitudinilor fortei de munca, modernizarea infrastructurii de educatie si formare.

5.5. Infrastructura de sanatate

Sistemul de ocrotire a sanatatii in regiune este caracterizat de trecerea dificila de la centralism, egalitarism si limitarea libertatii de opinii la autonomie locala, privatizare si competitie. Astfel, reforma ultimilor ani a incercat sa schimbe fundamental sistemul de sanatate cu scopul de a reconstrui unitar cadrul legislativ si organizatoric, de a introduce Asigurarile Sociale de Sanatate si de a diversifica mecanismele de generare a resurselor financiare, in acelasi timp cu trecerea centrului de greutate al serviciilor de sanatate catre asistenta ambulatorie.

[48] Plan anual de scolarizare

S-a urmarit stimularea privatizarii sub diverse forme, introducerea competitiei intre furnizori, dar si descentralizarea sistemului de sanatate, prin cresterea rolului autoritatilor locale, al asociatiilor profesionale, al institutiilor finantatoare, al comunitatilor etc.

Sursa: Publicatia „Activitatea unitatilor sanitare in 2012" - INS

Regiunea Nord-Est se situeaza pe al doilea loc (dupa Bucuresti-Ilfov) in privinta numarului de unitati sanitare (spitale, policlinici, dispensare medicale, sanatorii TBC), detinand 15,18% din totalul unitatilor sanitare la nivel national (2012). Distributia pe judete a unitatilor sanitare este ilustrata in graficul anterior.

Distributia pe judete, medii de rezidenta si forme de proprietate a principalelor categorii de unitati sanitare, 2012

Unitate sanitara	Forma de proprietate	Bacau		Botosani		Iasi		Neamt		Suceava		Vaslui		RNE	
		U	R	U	R	U	R	U	R	U	R	U	R	U	R
Spitale	Public	7		7		16	1	4	1	9		4		47	2
	Privat	5	1			10	2			1				16	3
Unitati medico-sociale	Public			3	3	1	2		1	2	3		2	6	11
Policlinici	Public	2				1								5	3
	Privat											9		9	0
Ambulatorii	Public	9		7		18		3		8		3		48	0
	Privat	5	1			3				1				9	1
Crese	Public	8		1		14		5		2		5		35	0
Total unitati sanitare	Public	374	208	85	6	244	4	62	15	279	169	193	115	1237	517
	Privat	783	85	392	167	1766	591	876	301	900	219	358	62	5075	1425

Sursa: Publicatia „Activitatea unitatilor sanitare in 2012" - INS *Nota: *U=urban, R=rural*

Se observa ca la nivelul regiunii cea mai buna situatie este prezenta in judetul Iasi (detine 31% din numarul total de unitati sanitare existente la nivel regional), numarul mare de unitati sanitare si diversificate pe diferite specializari (neuro-chirurgie, boli infectioase, urgente, psihiatrie etc.) fiind datorat atat populatiei numeroase din acest judet, cat si faptului ca municipiul Iasi este un centru universitar medical de traditie - in care activeaza Universitatea de Medicina si Farmacie „Grigore T. Popa", Spitalul Universitar „Sfantul Spiridon" si centre de cercetare in acest domeniu. Totodata, pe parcursul anului 2012 in cadrul proiectului AMI4Europe (Programul Cadru 7) a fost constituit clusterul in domeniul imagisticii medicale IMAGO-MOL Iasi. Pe urmatoarele locuri ca numar de unitati se afla judetele Bacau si Suceava, cu cate 18%, respectiv 19% din numarul total de unitati medicale.

Analizand situatia in functie de mediul de rezidenta, constatam ca la nivelul anului 2012 majoritatea spitalelor, ambulatoriilor, policlinicilor si creselor se aflau in mediul urban. In mediul rural sunt localizate in special unitatile medico-sociale, cabinetele medicale, farmaciile si puncte farmaceutice (in special in proprietate privata). Ca si in sectiunea dedicata infrastructurii de invatamant, putem aprecia ca in cele mai multe situatii infrastructura de sanatate se afla intr-o situatie precara, existand riscul ca unele spitale sa nu mai primeasca autorizatie de functionare. In plus, dotarile cu echipamente medicale de specialitate de care dispun o parte din spitalele aflate in proprietate publica sunt uzate atat fizic, cat si moral si nu mai corespund cerintelor si normativelor actuale.

Repartizarea personalului medical pe judete, pe medii de rezidenta, 2012

Judet	Mediul de rezidenta	Personal medical mediu	Medici	Total personal medical/10000 locuitori	Medici/10000 locuitori
Bacau	Total	3299	1049	61,30	14,79
	Urban	2941	888	120,34	27,91
	Rural	358	161	13,27	4,12
Botosani	Total	2512	578	70,07	13,11
	Urban	2200	474	145,35	25,77
	Rural	312	104	16,19	4,05
Iasi	Total	6297	3007	110,94	35,86
	Urban	5772	2804	216,69	70,85
	Rural	525	203	16,44	4,58
Neamt	Total	2820	764	64,39	13,73
	Urban	2434	588	145,26	28,26
	Rural	386	176	16,12	5,05
Suceava	Total	3669	885	64,30	12,49
	Urban	3201	727	130,48	24,15
	Rural	468	158	15,37	3,88
Vaslui	Total	2113	569	60,21	12,77
	Urban	1890	455	126,65	24,57
	Rural	223	114	12,95	4,38
Regiunea Nord-Est	Total	20710	6852	74,51	18,52
	Urban	18438	5936	153,09	37,28
	Rural	2272	916	15,13	4,35

Sursa: date si prelucrari Baza de date TEMPO – online, INS

In Regiunea Nord-Est, la nivelul anului 2012 activau in unitatile medicale un numar total de 6.852 medici reprezentand 12,76% din totalul existent la nivel national si un personal sanitar mediu insumand 20.710 asistenti reprezentand 16,54% din totalul national. Din totalul medicilor existenti la nivel regional, cei mai multi sunt in judetele Iasi (43,88%) si Bacau (15,3%), iar cei mai putini in judetele Botosani (8,43%), respectiv Vaslui (8,3%). Totodata, 33,75% din totalul personalului medical mediu se afla in judetul Iasi.

Urmarind distributia pe medii de rezidenta se observa ca atat cea mai mare parte a medicilor, cat si a personalului tehnic mediu activeaza in mediul urban – 88,4%. Desi in mediul rural locuieste aproximativ 56,9% din populatia regiunii, aceasta este deservita de doar 11,6% din totalul personalului medical. Acest fapt presupune ca mare parte din locuitorii din zonele rurale sunt nevoiti sa se deplaseze in localitatile urbane limitrofe pentru a beneficia de servicii medicale.

In perioada 2006-2012 numarul total al medicilor a crescut cu 13,5%, crestere asigurata de toate judetele regiunii. In privinta personalului sanitar mediu, acesta a crescut cu doar 3,8% - crestere provenita din judetele Iasi, Neamt, Suceava si Vaslui.

Pe baza indicatorului ce exprima efectivul personalului medical corespondent la 10.000 locuitori putem aprecia gradul de acoperire al populatiei cu personal si servicii medicale. La nivel regional la fiecare 10.000 locuitori sunt 18 medici si 56 asistenti medicali. In mediul urban raportul este net superior fata de cel rural: 37 medici fata de 4 medici la 10.000 locuitori.

La nivel judetean, cea mai buna situatie este in judetul Iasi unde 36 medici, respectiv 75 asistenti medicali corespund la 10.000 locuitori. In fapt, situatia trebuie nuantata, intrucat la serviciile medicale furnizate de spitalele din acest judet apeleaza adeseori si o parte a locuitorilor din judetele invecinate. La polul opus se afla judetul Vaslui respectiv judetul Suceava cu 13 medici si 47 asistenti medicali la fiecare 10.000 locuitori, respectiv 12 medici si 52 asistenti medicali la 10.000 locuitori. In mediul urban, corelat cu datele anterioare cea mai buna acoperire este in judetul Iasi cu 71, respectiv 146 asistenti la 10.000 locuitori, in timp ce cea mai mica acoperire este in judetele Bacau, Botosani, Suceava si Vaslui cu 24-28 medici la 10.000 locuitori.

In mediul rural, situatia este ingrijoratoare in toate judetele intrucat la fiecare 10.000 locuitori revin numai 4-5 medici.

In privinta numarului de paturi in spitale, la sfarsitul anului 2012, Regiunea Nord-Est se situa printre primele regiuni din tara cu 15,38% din total national. In perioada 2006-2012 a avut loc o evolutie

descrescatoare a numarului de paturi in spital – de la 21.638 locuri in 2006 ajungand la 19.907 locuri in 2012. Scaderea a avut loc in special la nivelul anului 2011, efect al aplicarii prevederilor Hotararii de guvern privind reorganizarea si comasarea spitalelor.

Numarul paturilor din spitale si al medicilor, 2012

UAT	Paturi in spitale	Medici
Bacau	3.163	1.049
Botosani	2.191	578
Iasi	7.242	3.007
Neamt	2.259	764
Suceava	2.950	885
Vaslui	2.102	569
Nord-Est	19.907	6.852
Romania	129.397	53.681
% RNE/RO	15,38	12,76

Sursa: Publicatia „Activitatea unitatilor sanitare in 2012" - INS

Judetul Iasi este singurul care a inregistrat o evolutie pozitiva depasind cu mult media pe regiune, valorile celor doi indicatori analizati fiind duble, uneori chiar triple fata de alte judete din regiune (Vaslui, Botosani).

In perioada octombrie 2011 – iulie 2012 au fost desfasurate de catre reprezentantii ADR Nord-Est intalniri de lucru la sediile administratiei publice locale din cele 46 localitati urbane si cele 6 consilii judetene. Scopul acestor intalniri a urmarit identificarea nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare la nivel local si judetean.

Pentru domeniul medical-sanatate au fost identificate urmatoarele nevoi, dupa cum urmeaza:

- La Spitalul Judetean Bacau, pavilionul ce gazduieste laboratorul de analize medicale are nevoie stringenta de lucrari de reabilitare, retehnologizare si dotare. De asemenea, este nevoie de dotare a pavilionului de oncologie si radioterapie si construirea unui buncar de radioterapie. Totodata, este necesara eficientizarea sistemului termic prin cogenerare (panouri solare pentru apa calda).
- Spitalul TBC din Bacau necesita investitii pentru reabilitare, modernizare si tehnologizarea spatiilor, mai putin zona de ambulatoriu care este deja reabilitata.
- Cabinetele medicale scolare din Bacau necesita lucrari de reabilitare, modernizare si dotare corespunzatoare.
- Spitalul Municipal din Onesti a fost partial modernizat, necesitand in continuare lucrari de modernizare/reabilitare. Exista un proiect propus pentru imbunatatirea eficientei energetice a spitalului prin programul „Casa Verde", pentru reabilitare termica si introducere de sisteme de incalzire care folosesc energie regenerabila (geotermala).
- La spitalul din Buhusi sunt necesare lucrari de modernizare si igienizare atat la saloane si grupurile sanitare aferente.
- In orasul Slanic Moldova nu exista spital si nici ambulatoriu pentru ingrijirea bolnavilor. Unitatea medicala cea mai importanta este sanatoriul balnear, care apartine Ministerului Sanatatii. In prezent acesta este intr-o stare necorespunzatoare.
- In judetul Botosani necesita lucrari de reabilitare si dotare Spitalul Municipal Dorohoi, cele 2 sanatorii de la Guranda si Podriga, unitatea de asistenta medico-sociala Suharau, unitatea de asistenta medico-sociala Sulita, sectiile de contagioase, psihiatrie si pediatrie ale Spitalului Judetean. In toate unitatile medicale sunt necesare investitii in aparatura medicala.
- La spitalul de recuperare „Sfantu Gheorghe", Botosani, se va moderniza ambulatoriul, fiind necesare investitii in reabilitarea, modernizarea si dotarea corespunzatoare a celorlalte sectii (recuperare, medicina fizica si balneologie).
- La Spitalul de Pneumoftiziologie Botosani este necesara reabilitarea si modernizarea tuturor pavilioanelor componente. cat si dotarea cu echipamente de specialitate.
- Ambulatoriul din Dorohoi are nevoie de modernizare si dotare cu aparatura medicala.
- Unitatea medico-sociala din Stefanesti necesita lucrari de reabilitare, eventual si extindere (prin crearea unor sectii) si dotare cu echipamente de specialitate.

- Spitalele aflate in subordinea Consiliului Judetean Iasi - Spitalul Clinic de Boli Infectioase "Sf. Parascheva" Iasi, Spitalul Clinic de de Pneumoftiziologie Iasi, Spitalul Clinic de Obstetrica si Ginecologie Cuza Voda Iasi, Spitalul Clinic de Obstetrica si Ginecologie "Elena Doamna" Iasi, Spitalul Clinic de Urgenta "Prof. N. Oblu" Iasi, Spitalul Clinic de Urgente pentru copii "Sf. Maria" Iasi necesita lucrari de reabilitare (inclusiv reabilitare energetica), modernizare, extindere, cat si dotari suplimentare cu echipamente medicale de specialitate
- Spitalele municipale din Iasi necesita investitii pentru reabilitare, modernizare cat si asigurarea dotarilor.
- La spitalul municipal din Pascani trebuie realizata o recompartimentare si dotare cu echipamente suplimentare pentru ca acesta sa obtina statutul de spital de urgenta.
- Spitalul orasenesc din Harlau este partial modernizat si necesita lucrari de consolidare/modernizare si dotare cu echipamente de specialitate. Totodata, s-a subliniat nevoia reabilitarii ambulatoriului de specialitate din Harlau.
- Spitalul Judetean de Urgenta Piatra Neamt are nevoie de investitii pentru reabilitare, modernizare si dotare (nivelele 1,2 si 3).
- Spitalul de Psihiatrie Roman necesita investitii in reabilitare, modernizare, dotare.
- Centru medico-social din comuna Ceahlau necesita investitii pentru reabilitare, modernizare, dotare, pentru a putea functiona in conditii optime.
- Spitalul Municipal de Urgenta si Spitalul de Neuropsihiatrie (aflat in patrimoniul Consiliului Judetean Neamt) din Roman necesita lucrari de reabilitare, modernizare si dotare cu aparatura de specialitate.
- Spitalul orasenesc Tirgu Neamt necesita lucrari de reabilitare la corpul central, modernizari ale bucatariei si cantinei. Totodata, este necesara constructia si a unei statii de salvare.
- Spitalul Judetean de Urgenta „Sfantul Ioan cel Nou”, Suceava necesita achizitia de echipamente medicale suplimentare pentru a putea furniza servicii de calitate.
- Pentru cabinetele medicale (in care isi desfasoara activitatea medicii de familie) aflate inca in proprietatea Primariei Municipiului Suceava sunt necesare lucrari de dotare si modernizare.
- Centrul de primire urgente din cadrul Spitalului Municipal Campulung Moldovenesc necesita lucrari de extindere si modernizare. Ambulatoriul integrat spitalului necesita modernizare si extindere.
- Pentru Spitalul de Psihiatrie Campulung Moldovenesc este nevoie de reabilitarea si modernizarea cantinei.
- La spitalul municipal Radauti sectia de boli contagioase functioneaza intr-un corp vechi si necesita lucrari de reabilitare.
- Pentru ambulatoriul integrat spitalului din Gura Humorului sunt necesare lucrari de reabilitare si dotare.
- Unitatea medico-sociala din Vicovu de Sus-Suceava necesita lucrari de reabilitare si modernizare.
- La Spitalul Judetean Vaslui trebuie reabilitata cantina, spalatoria si construit un pavilion nou, pentru a respecta standardele legale specifice pentru pacienti.
- La Spitalul de Psihiatrie din Murgeni exista nevoia dotarii spitalului cu echipamente de specialitate (pentru sectiile de interne si de pediatrie).

Pentru localitatile unde s-au desfiintat unitati spitalicesti (urmare a H.G. privind inchiderea si comasarea spitalelor) s-au cautat solutii fie pentru a fi transformate in centre de sanatate multifunctionale, fie in centre de permanenta. In aceasta situatie se incadreaza Spitalele Orasenesti din Darabani, Targu Frumos, Bicaz, Roznov, Solca, Negresti.

Localitati in este necesara infiintarea de centre de recuperare, centre de permanenta sau a unor puncte de primiri urgente: Bacau (centre medico-sociale cu specific geriatric), Moinesti, Darmanesti, Slanic Moldova, Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Salcea.

Localitati in cadrul carora se deruleaza sau se intentioneaza sa se deruleze investitii care vizeaza constructia unor noi unitati spitalicesti:

Bacau

- 15 centre de permanenta pentru servicii medicale si a unei statii de ambulanta
- ambulatoriu specializat pentru copii
- Spital cu caracter de spital de urgenta in Bacau

Piatra Neamt
- Spital de excelenta (Oncologic)

Suceava
- construirea de micro policlinici in cartierele Burdujeni -Sat si Itcani

Vaslui
- primaria intentioneaza, printr-un parteneriat public-privat, construirea unui spital municipal care sa asigure servicii medicale complementare cu cele asigurate de catre spitalul de urgenta

Una din problemele stringente cu care se confrunta unitatile spitalicesti din Regiunea Nord-Est este reprezentata de nevoia acuta de personal medical (medici specialisti, infirmieri, asistenti medicali).

Totodata, sunt probleme privind situatia statiilor de ambulanta ce deservesc unitatile spitalicesti, dotarea acestora, cel mai adesea parcul auto existent neputand asigura interventii in conformitate cu normativele existente.

Un aspect pozitiv il constituie interesul reprezentantilor unitatilor spitalicesti privind implementarea unui sistem integrat de tip e-sanatate pentru a facilita accesul cetatenilor la servicii de calitate cat si prelucrarea si schimbul de informatii medicale (exemple de unitati spitalicesti in cadrul carora s-a implementat sau se doreste a fi implementat sistemul mentionat Spitalului de Pneumoftiziologie Botosani, Spitalul de Recuperare “Sf. Gheorghe“ Botosani, Spitalul Orasenesc Gura Humorului).

Pe POR 2007-2013, axa3, DMI 3.1 au fost realizate 13 proiecte care includ reabilitari, modernizari, dotari, extinderi si/sau echipari a spitalelor judetene, municipale si orasenesti, cat si a ambulatoriilor. Aceste proiecte sunt repartizate in teritoriu astfel:
- **Judetul Bacau** – „Modernizarea Ambulatoriului Integrat Spitalul Municipal de Urgenta Moinesti” si „Reabiltarea si modernizarea Ambulatoriului de Specialitate (corp A) al Spitalului Judetean de Urgenta Bacau”;
- **Judetul Botosani** – „Reabilitarea Spitalului Judetean de Urgenta "MAVROMATI" Botosani” si „Modernizarea Ambulatoriului Integrat Spitalului de Recuperare "SF. GHEORGHE" Botosani”
- **Judetul Iasi** – „Reabilitarea de Ambulatoriului Integrat Spitalului Clinic Judetean Urgenta „SF. SPIRIDON”, Iasi”, „Ambulatoriul de Specialitate Obstretica si Ginecologie „Cuza Voda” Iasi”, „Ambulatoriul Integrat al Spitalului Clinic de Urgenta „prof. dr. Nicolae Oblu” Iasi” si „Ambulatoriul de Specialitate al Spitalului Clinic de Pneumoftiziologie Iasi”
- **Judetul Neamt** – „Reabilitarea, modernizarea si echiparea Ambulatoriului Integrat - corp A - al Spitalului Judetean de Urgenta Piatra Neamt”
- **Judetul Suceava** – „Modernizarea si echiparea Spitalului Judetean de Urgenta „SF. IOAN CEL NOU”, Suceava”, „Reabilitare, modernizare si echipare Ambulatoriu Integrat al Spitalului Orasenesc Siret” si „Reabilitarea, modernizarea si echiparea Ambulatoriu Integrat al Spitalului Radauti”
- **Judetul Vaslui** – „Reabilitarea, modernizarea si echiparea Spitalului Judetean de Urgenta Vaslui.”

- ***Infrastructura de interventii pentru situatii de urgenta***

Totodata, pe acelasi program operational, pe domeniul ce vizeaza imbunatatirea dotarii cu echipamente a bazelor operationale pentru interventii in situatii de urgenta sunt in prezent 3 proiecte aflate in implementare. Acestea au fost depuse de Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara EURONEST din Iasi si vizeaza achizitionarea de echipamente specifice pentru imbunatatirea capacitatii si calitatii sistemului de interventie in situatii de urgenta, acordarii asistentei medicale de urgenta si a primului ajutor calificat in regiunea nord-est, precum si imbunatatirea dotarii cu autospeciale de interventie si salvare de la inaltime a bazelor operationale pentru situatii de urgenta in Regiunea Nord-Est.

Aceste proiecte sunt de o importanta deosebita deoarece toate cele 6 judete din Regiunea Nord-Est se situeaza sub media vitezei de reactie in situatii de urgenta la nivel national, inregistrand totodata si valori peste medie in ce priveste numarul incendiilor la locuinte (cu exceptia judetului Vaslui). In regiune a crescut numarul constructiilor ce au inaltimi peste cele la care este posibila interventia cu autoscarile mecanice aflate in dotarea inspectoratelor judetene (peste 30 m), cu un grad ridicat de uzura.

Dintre obiectivele urmarite prin aceste proiecte enumeram:

- imbunatirea capacitatii de raspuns in situatii de urgenta la nivelul Regiunii Nord-Est, prin reducerea timpului de interventie pentru acordarea primului ajutor calificat si pentru interventii in situatii de urgenta;
- imbunatatirea capacitatii si calitatii sistemului de interventie in situatii de urgenta, acordarea asistentei medicale de urgenta si a primului ajutor;
- cresterea gradului de siguranta a populatiei din regiunea Nord-Est si primirea ajutorului de urgenta calificat in timp cat mai scurt, prin perfectionarea sistemului de gestionare a riscurilor si cresterea eficientei actiunilor de prevenire si interventie pentru limitarea si inlaturarea efectelor acestora.

De asemenea, un alt proiect major de investitii este „Imbunatatirea capacitatii de raspuns a Serviciului Mobil de Urgenta pentru Reanimare si Descarcerare (SMURD) prin intermediul unui sistem comun integrat pentru monitorizarea eficienta si combaterea consecintelor dezastrelor, cu privire la populatia din zona granitelor comune", finantat prin Programul Operational Comun „Romania – Ucraina – Republica Moldova 2007-2013", avand un impact transfrontalier.

Proiectul va fi derulat de Ministerul Afacerilor Interne - Inspectoratul General pentru Situatiile de Urgenta din Romania, in calitate de lider de proiect, in parteneriat cu Inspectoratul General de Aviatie a Ministerului Afacerilor Interne, Romania si Ministerul Afacerilor Interne din Republica Moldova. De asemenea, Ministerul Sanatatii din Romania participa ca asociat. Proiectul va conduce la cresterea posibilitatilor de actiune in zonele aflate la frontiera dintre Romania si Republica Moldova, pe o distanta de cca 1330 km, acoperind urmatoarele judete: Iasi, Vaslui, Galati, Tulcea, Braila, si intreg teritoriul Republicii Moldova.

In cadrul proiectului se vor desfasura exercitii comune de natura sa imbunatateasca pregatirea personalului cu competente in gestionarea situatiilor de urgenta, si va fi analizat cadrul legal specific situatiilor de urgenta in vederea elaborarii unor proceduri comune de notificare, monitorizare si interventie. Implementarea proiectului a inceput in martie 2013 si va avea o durata de 2 ani.

5.6. Infrastructura de servicii sociale – grupuri defavorizate

Modernizarea sistemului de protectie sociala reprezinta elementul central al politicilor sociale din Romania. Prin reformarea si modernizarea sistemului de protectie sociala se doreste crearea unui sistem adecvat care sa sprijine toate persoanele incadrate pe piata muncii, precum si persoanele aflate in dificultate.

Dat fiind faptul ca pentru perioada de programare 2014-2020 unul din cele 11 obiective tematice pe care se va baza stategia de dezvoltare comunitara Europa 2020 il reprezinta "incluziunea sociala si combaterea saraciei" vor continua eforturile pentru implementarea strategiilor de promovare a incluziunii sociale a persoanelor defavorizate, prin incurajarea acestora de a participa activ pe piata muncii si in societate.

Astfel, se va acorda o atentie deosebita evitarii crearii dependentei de primirea prestatiilor sociale si se va actiona spre incurajarea persoanelor vulnerabile de a-si gasi un loc activ in societate.

Abordarea strategica privind combaterea excluziunii sociale include orice forma de excluziune, gen, varsta, etnie, si se adreseaza cu prioritate spre identificarea celor mai vulnerabile persoane, grupuri, comunitati.

Se urmareste elaborarea unor programe care sa ia in considerare necesitatea atenuarii efectelor sociale ale proceselor de restructurare din economie, ale crizei economice actuale precum si persistenta riscului de marginalizare sociala pentru unele categorii de persoane care intampina dificultati in ocuparea unui loc de munca.

In perioada octombrie 2011 – iulie 2012 au fost desfasurate de catre reprezentantii ADR Nord-Est intalniri de lucru la sediile administratiei publice locale din cele 46 localitati urbane si cele 6 consilii judetene. Scopul acestor intalniri a urmarit identificarea nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare la nivel local si judetean. Urmare a demersului realizat sunt prezentate in continuare concluziile desprinse.

- **Grupuri defavorizate**

Populatie de etnie roma

Conform rezultatelor finale ale Recensamantului Populatiei si Locuintelor din 2011, in judetul Bacau exista o populatie numeroasa de etnie roma (15284 persoane), comasata mai ales in zona sudica, cu o concentrare mai mare in comunele Valea Seaca (33,1% din populatia comunei – 1280 de persoane), Corbasca (32,5% - 1601), Buciumi (23,2% - 693), Cotofanesti (21,3% - 684), Stefan cel Mare (18,8% - 896), Parava (16,8% - 451), Blagesti (11,8% - 839). Alte localitati in care se inregistreaza un numar relativ mare de persoane de etnie roma sunt orasul Buhusi (1264), municipiul Bacau (1258), municipiul Moinesti (1108), orasul Darmanesti (941) si orasul Comanesti (662).

In judetul Botosani populatia de etnie roma insumeaza 4155 de persoane (1% din populatia stabila). In municipiul Botosani populatia roma este concentrata in zone relativ centrale ale orasului, insumand 1245 de persoane. Comuna Cosula se afla pe locul 2 ca numar de romi (606), avand insa cea mai mare concentrare din judet (21% din populatia comunei). In localitati precum Dorohoi, Bucecea, Darabani, Flamanzi pentru a reduce excluziunea sociala au fost implementate proiecte care au vizat constructia de locuinte sociale destinate acestor persoane. In orasul Saveni, avand un numar al romilor estimat la 183 persoane (aprox. 2,6% din populatia totala), cea mai mare parte a lor locuiesc in spatii puse la dispozitie de primarie. In orasul Stefanesti sunt inregistrate 473 de persoane de etnie roma.

In judetul Iasi locuiesc 11288 de romi, procente de peste 10% ale populatiei de etnie roma fiind in zona comunelor Lungani (31,8% - 1863), Dolhesti (21,2% - 559), Motca (11,4% - 565) si Ciohorani (10,3% - 184).

Alte localitati in care se inregistreaza un numar relativ mare de persoane de etnie roma sunt municipiul Iasi (1376), orasele Podu Iloaiei (872), Targu Frumos (851), comuna Ciurea (714), orasul Harlau (630) si municipiul Pascani (500).

La nivelul judetului Neamt, conform rezultatelor recensamantului din 2011, s-au inregistrat un numar de 6398 persoane (1,4% din total nivel judetean) de etnie roma.

Localitati in cadrul carora se inregistreaza un procent ridicat de persoane de etnie roma sunt Valeni cu 328 persoane (24% din populatia totala), Bahna (16% - 492) si Cracaoani (12% - 490). Localitatile urbane cu un numar mai important de locuitori de etnie roma sunt Roman (1549) si Piatra Neamt (827), Roznov cu 411 persoane (aprox. 5% din populatia totala) si Tirgu Neamt (330 - sunt necesare locuinte sociale).

In judetul Suceava populatia de etnie roma, conform datelor recensamantului din 2011, insumeaza 12178 de romi, cei mai multi fiind concentrati in urmatoarele localitati: Comuna Valea Moldovei – 1500 (39% din populatia comunei), Oras Dolhasca – 1258 (12%), Comuna Patrauti – 963 (21%), Oras Vicovu de Sus – 672, comuna Veresti – 659 (10%), Municipiul Suceava – 585, Voitinel – 517 (12%).

Pe teritoriul judetului Vaslui localitatile in cadrul carora se inregistreaza populatie de etnie roma sunt orasul Murgeni (1384 – 19,4%), municipiul Barlad (930 – 1,7%), municipiul Vaslui (786 – 1,4%) majoritatea fiind localizata in cartierul Rediu, Dragomiresti (599 – 12%), Bacesti (518 – 13%) si Cozmesti (326 – 15%).

Alte localitati cu un numar relativ mare de persoane de etnie roma estimate (conform rezultatelor intalnirilor de lucru) sunt: Stefanesti (1000), Harlau (10% din populatie), Podu Iloaiei (15% din populatie), Targu Frumos (8% din populatie), Bicaz (800), Campulung Moldovenesc (400), Falticeni, Radauti - exista o mica comunitate de etnie roma concentrata in arealele 1 Mai, Centru, Putnei si Salcamilor, Frasin (1000), Vatra Dornei - aproximativ 30 romi concentrati in zona Miristei, Gura Humorului - populatia roma din localitate este concentrata mai ales in cartierul Obor (25% din total populatie etnie roma), Vaslui (8% din populatie), Husi (5-6% din populatie).

Exista un deficit de locuri de munca pentru cetetanii de etnie roma - in raport cu calificarile si studiile pe care le detin. Totodata, este necesara gasirea de cai de comunicare, reciproc avantajoase, cu aceste comunitati pentru identificarea unor solutii de crestere a gradului de scolarizare a copiilor de etnie roma. In ceea ce priveste protejarea etniilor se fac demersuri pentru crearea unor birouri care sa contribuie la imbunatatirea situatiei romilor in raport cu institutiile

publice, se incearca formarea de grupuri de lucru care sa contribuie la elaborarea unor strategii, proiecte, planuri de masuri.

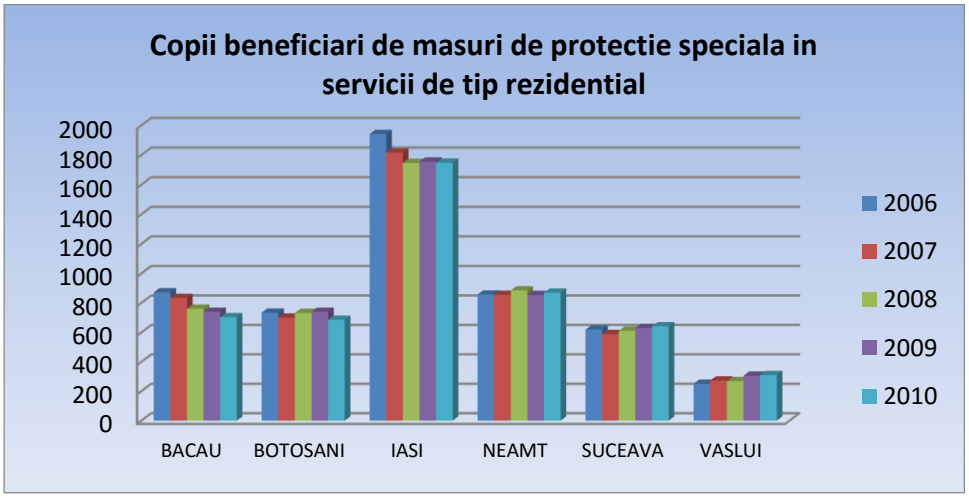
Proiectele de tip „SANSA A DOUA" asigura accesul la educatie pentru grupurile dezavantajate, avand ca obiective stimularea finalizarii invatamantului obligatoriu (prevenirea abandonului scolar) si imbunatatirea ratei succesului scolar pentru copii din grupurile dezavantajate, de la nivelul invatamantului primar si gimnazial.

De asemenea in zonele ce se doresc a fi revitalizate prin derularea unor proiecte ce vor avea ca scop atat reabilitarea si modernizarea cladirilor cat si a infrastructurii tehnico-edilitare, se doreste identificarea unor solutii care sa permita fie relocarea populatia de etnie roma, fie construirea unui parteneriat cu reprezentantii acestei comunitati in vederea stabilirii unor instrumente reciproc avantajoase astfel incat zonele vizate sa creeze imaginea unui tot unitar.

Familii monoparentale (persoane divortate), copii abandonati, copii cu parintii plecati la munca in strainatate, alcoolici, oameni ai strazii, persoane fara venituri

In ceea ce priveste categoriile de persoane defavorizate enumerate, pe teritoriul judetului Bacau se constata ca accesibilitatea la serviciile medicale a acestor categorii este redusa datorita veniturilor mici ale populatiei, costurile deplasarii pana la cel mai apropiat punct medical fiind greu de suportat.

In zona rurala nu exista structuri sociale de sprijin pentru copii. Conform legislatiei in vigoare, institutiile de sprijin social pentru adulti, cu o capacitate mai mare de 100 persoane, vor fi inchise si transformate in alte tipuri de structuri sociale. Se vor infiinta centre rezidentiale cu o capacitate de pana la 50 persoane si locuinte protejate cu 6 pana la 12 locuri.

Exista nevoia crearii de centre de consiliere psihologica si „Scoala dupa scoala" pentru copii proveniti din familii monoparentale, lasati in ingrijirea rudelor de pana la gradul patru, copii cu parinti plecati in strainatate, sau cei proveniti din familii sarace cu numerosi copii.

Exista o problema, a integrarii in societate a copiiilor care parasesc sistemul institutional la varsta de 18 ani. Este necesara realizarea prin parteneriate a acelor „intreprinderi sociale", a atelierelor sociale, pe scurt, abordarea unui domeniu de viitor, respectiv al economiei sociale - pentru aceasta este nevoie de sustinere legislativa.

In evidentele Directiei de Asistenta Sociala Bacau se afla un numar de 6100 de cereri de locuinte sociale si ANL. Se urmareste preluarea unor cladiri sau a unor zone in care sa amenajeze locuinte sociale sau locuinte pentru tineri. Au fost preluate un numar de cca 30 spatii (doua dintre acestea au fost deja transformate in centre de zi pentru pensionari) rezultate in urma dezafectarii fostelor puncte termice si pentru care se urmareste identificarea unor posibile finatari pentru transformarea lor in centre sociale. Totodata se va incerca infiintarea unui centru medico-social, destinat bolnavilor cronici, care sa ofere atat consiliere psihologica cat si asistenta medicala.

In cadrul Planului integrat de dezvoltare urbana Moinesti se realizeaza un centru social care are ca beneficiari copiii cu risc de abandon, copii cu autism, persoane fara adapost, batrani.

In Onesti numarul de persoane asistate social este mic. Exista un proiect pentru realizarea unui centru paleativ pentru persoane varstnice si persoane aflate in stare avansata de boala.

In Comanesti pentru persoanele care se incadreaza in categoriile defavorizate mai sus enumerate se deruleaza un proiect de infiintare a unui centru, numit „Casa Mazdrac".

In intampinarea nevoilor identificate in judetul Botosani, se doreste construirea si echiparea unor centre de consiliere pentru parinti (prevenirea violentei, abuzului, abandonului, delincventei juvenile). Sunt necesare si centre de zi pentru copiii sanatosi, pentru cei cu dizabilitati, pentru adulti cu nevoi speciale, copii cu tulburari din spectrul autismului (365 cazuri identificate).

Pentru insertia pe piata muncii a persoanelor aflate in situatia de risc social este necesara infiintarea de unitati conforme cu principiile economiei sociale, care sa furnizeze locuri de munca pentru tinerii care ies din sistemul institutional.

In orasul Bucecea este in constructie un centru de zi pentru copii cu parinti plecati in strainatate. Centrul va avea capacitatea de 22 locuri, fiind finantat din fonduri guvernamentale (MMFPR).

In evidentele Directiei de Asistenta Comunitara Iasi se aflau inscrise la 31.12.2011, un numar de 603 persoane marginalizate (definite conform H.G. 1149/2002). De asemenea pe parcursul anului 2011 s-au acordat 1100 alocatii pentru sustinerea familiei. Datorita situatiei economice actuale se constata ca in ultima perioada s-au inmultit nevoile sociale existand tendinta de crestere a acestui trend. Grupurile vulnerabile sunt reprezentate de familiile monoparentale (persoane divortate), alcoolici, oamenii ai strazii, persoane fara venituri. Exista nevoia infiintarii un centru medico-social care sa ofere servicii de specialitate categoriilor defavorizate mentionate in municipiul Iasi.

Totodata, se doreste identificarea unor solutii prin care sa se poate compensa lipsa locuintelor sociale pentru persoanele apartinand grupurile vulnerabile.

Una din problemele sociale cu care se confrunta judetul Neamt este reprezentata de numarul mare (peste 8.000) de copii cu parintii plecati la munca in strainatate. Se estimeaza ca peste 100.000 de persoane din judetul Neamt (aproximativ 20% din populatia judetului) sunt plecate la munca in strainatate. In municipiul Piatra Neamt exista nevoia infiintarii unui centru multifunctional pentru acordarea de servicii sociale, medicale, educative, servicii de cantina sociala, gradinita cu program prelungit, care sa ofere servicii de specialitate.

In municipiul Roman este in implementare un proiect care vizeaza realizarea unui centru de zi pentru copii aflati in situatii de risc cu o capacitate de 50 de locuri. Prin acest proiect a fost realizat un centru multifunctional a carei misiune este de a preveni abandonul si institutionalizarea copiilor, precum si dezvoltarea de activitati de consiliere, sprijinire si educare parinti si alte persoane care au in ingrijire copii aflati in situatii de risc. Beneficiarii directi sunt 50 de copii cu varste intre 6-15 ani aflati in situatii dificile, fara posibilitatea de sustinere din partea familiilor, dar si parinti, reprezentanti legali, precum si alte persoane care au in ingrijire acesti copii si care pot beneficia de servicii de consiliere destinate prevenirii separarii lor.

Plecand de la situatia de fapt inregistrata pe teritoriul judetului Suceava in ceea ce priveste numarul mare de familii cu situatie sociala precara, precum si de la conditiile socio economice actuale se impune responsabilizarea si cresterea capacitatii autoritatilor administratiei publice locale in asumarea problematicii copiilor, in vederea prevenirii separarii copilului de parinti si sustinerea familiilor pentru cresterea, ingrijirea si educarea copiilor in familia naturala.

Exista nevoia infiintarii de noi centre de zi, de adaposturi pentru victimele violentei in familie, infiintarea de servicii de sprijin ale familiilor, de acordare de servicii de asistenta si sprijin al femeii gravide predispusa la abandonul copilului. Totodata este necesara implementarea unor sisteme de ingrijire la domiciliu, construirea unor centre de testare multidrog, a unui spatiu destinat ONG-urilor din domeniul protectiei sociale in cadrul carora sa se infiinteze un centru multifunctional care sa ofere in cadrul unui parteneriat public privat, servicii sociale specializate pentru diferitele categorii de persoane aflate in situatii de risc.

Totodata conform informatiilor furnizate de DGASPC Suceava se constata ca exista un interes sporit in scaderea numarului de copii din serviciile rezidentiale publice prin cresterea eficientei parteneriatelor publice-private, contractarea serviciilor sociale publice pentru copii de catre

organismele private acreditate si dezvoltarea de servicii in vederea pregatirii reintegrarii copiilor in familia naturala.

In prezent se afla in derulare infiintarea Centrului multifunctional destinat victimelor violentei in familie in localitatea Gura Humorului, inchiderea Centrului de plasament "Laurentia Ulici" Gura Humorului si dezvoltarea de servicii de tip familial (centru de plasament de tip clasic), infiintarea centrului social cu destinatie multifunctionala Gura Humorului destinat tinerilor care parasesc sistemul de protectie. In Campulung Moldovenesc este nevoie sa se infiinteze un centru de zi pentru persoane abuzate si a unui centru de zi pentru persoane in varsta.

In municipiul Vatra Dornei pana in toamna anului 2011 a functionat centrul de zi pentru copii (35 - proveniti din familii dezorganizate), ce functiona intr-un corp al unei scoli - prin asocierea cu manastirea se puteau asigura si doua mese pe zi. Din pacate, din lipsa de fonduri activitatea centrului a fost oprita. Sunt necesare solutii pentru reluarea acestor activitati.

Termenul care este asociat in general situatiei din mediul rural al judetului Vaslui este saracia, disparitatile dintre sate/comune si orase fiind mare, chiar in contextul in care centrele urbane nu sunt foarte dezvoltate. La nivelul judetului se observa un numar mare de persoane asistate social, acest numar avand o tendinta de crestere. Mare parte din persoanele incadrate in grupurile vulnerabile reprezentate de familiile monoparentale (persoane divortate), alcoolici, oamenii strazii, persoane fara venituri nu au o locuinta fiind necesara crearea unor adaposturi de zi.

O problema deosebita o reprezinta copiii ai caror parinti sunt plecati la munca in strainatate - institutia responsabila cu protectia copilului monitorizand aceste cazuri. Centrele de zi pentru copii nu sunt sustenabile financiar.

In municipiul Vaslui exista nevoia construirii unei cantine sociale cu capacitatea de circa 200 persoane. Mentionam faptul ca prin fonduri proprii s-a finalizat un bloc de locuinte sociale de 12 apartamente - mai sunt necesare constructia a minim 100 locuinte sociale.

Persoane cu handicap sau invaliditate

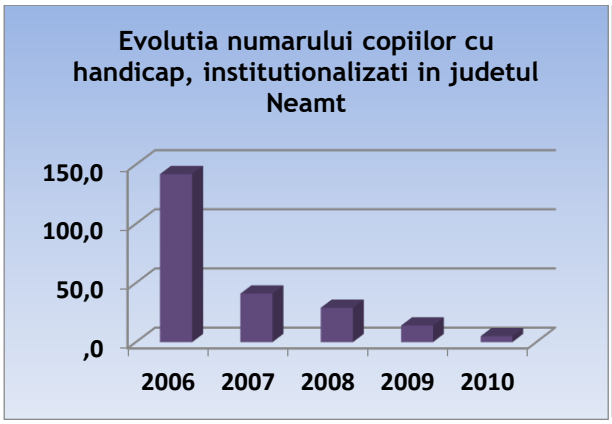
Plecand de la premisa ca persoanele cu handicap trebuie sa beneficieze, in conditii de egalitate, de acces la serviciile medicale si la institutiile sanitare, la institutiile de sanatate mentala, la educatie, la ocuparea unui loc de munca, la nivelul Regiunii Nord-Est se constata un interes sporit din partea institutiilor abilitate in aceasta privinta.

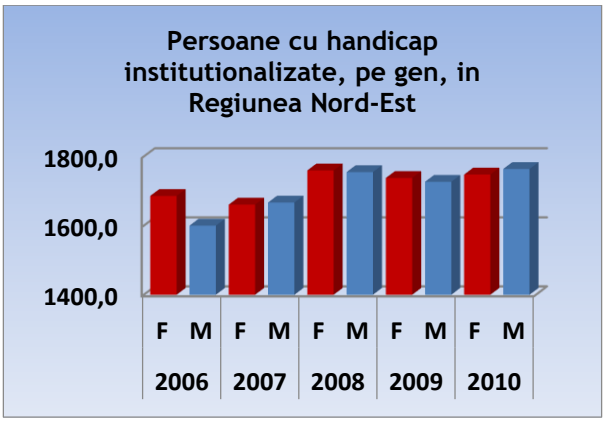
Centre de asistenta sociala pentru persoanele adulte cu handicap

Judet	Nr. centre	Nr. total de persoane asistate	Nr. centre	Nr. total de persoane asistate	Nr. centre	Nr. total de persoane asistate	Nr. centre	Nr. total de persoane asistate	Nr. centre	Nr. total de persoane asistate
	2006		2007		2008		2009		2010	
Bacau	6	846	9	832	10	893	10	887	9	788
Botosani	5	382	6	376	6	376	7	371	7	366
Iasi	1	345	6	460	8	571	9	560	10	693
Neamt	7	765	7	669	7	659	7	657	7	667
Suceava	4	699	6	1071	11	772	11	788	8	884
Vaslui	3	391	14	525	15	640	14	564	14	613
RNE	**26**	**3.428**	**48**	**3.933**	**57**	**3.911**	**58**	**3.827**	**55**	**4.011**
Romania	**163**	**17.338**	**325**	**19.304**	**343**	**19.629**	**373**	**18.835**	**372**	**19.155**

Sursa: Directiile Generale de Asistenta Sociala si Protectia Copilului

Din datele satistice de la DGASPC–urile judetene se constata ca numarul centrelor de asistenta sociala pentru persoanele adulte cu handicap aflate in coordonarea Autoritatii Nationale pentru Persoanele cu Handicap a crescut pe plan regional, inregistrandu-se o crestere cu 111% in 2010 fata de 2006. In ceea ce priveste numarul persoanelor asistate, acestea au inregistrat o crestere cu 17% in 2010 fata de 2006. Analizand situatia pe judete se constata ca in intervalul mentionat judetul Iasi a inregistrat cea mai mare crestere (cu 100,8%), urmat de judetul Vaslui (cu 56,7%). Judetele Bacau, Botosani si Neamt au inregistrat scaderi ale numarului de persoane asistate, in conditiile in care numarul centrelor de asistenta a crescut sau a ramas constant (Neamt).

Sursa: Autoritatea Nationala pentru Persoanele cu Handicap

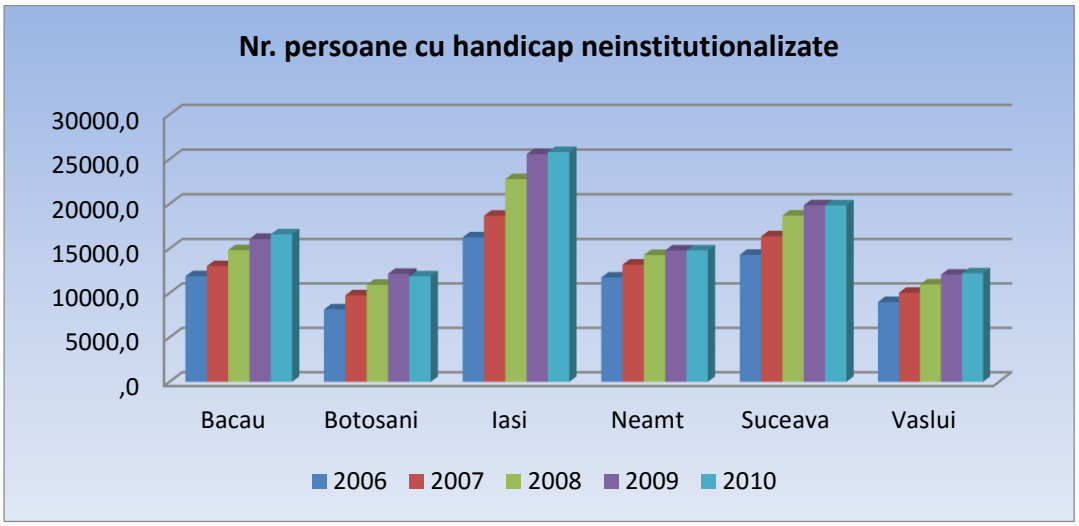
Din datele statistice colectate de la Autoritatea Nationala pentru Persoanele cu Handicap se observa o scadere drastica a numarului de copii institutionalizati in judetul Neamt, si implicit in regiune (judetul Neamt este singurul judet cu copii institutionalizati). De asemenea, analizand defalcarea pe gen a persoanelor cu handicap institutionalizate, se observa un echilibru relativ stabil in perioada analizata.

Nr. persoane cu handicap neinstitutionalizate - 2010

Judet	Nr. persoane cu handicap neinstitutionalizate	Nr. copii cu handicap			Nr. adulti cu handicap		
	Total, din care:	Total, din care:	Urban	Rural	Total, din care:	Urban	Rural
	2010						
Bacau	16.607	2.092	881	1.211	14.515	6.734	7.781
Botosani	11.883	1.800	914	886	10.083	4.259	5.824
Iasi	25.808	2.942	1.179	1.763	22.866	11.711	11.155
Neamt	14.791	1.563	520	1.043	13.228	4.720	8.508
Suceava	19.844	2.127	778	1.349	17.717	7.281	10.436
Vaslui	12.216	1.676	613	1.063	10.540	3.658	6.882
RNE	**101.149**	**12.200**	**4.885**	**7.315**	**88.949**	**38.363**	**50.586**
Romania	**672.644**	**61.254**	**31.494**	**29.760**	**611.390**	**315.863**	**295.527**

Sursa: Autoritatea Nationala pentru Persoanele cu Handicap

Din situatia prezentata rezulta ca numarul acestora este de apr. 25 ori mai mare in 2010 decat a perosanelor cu handicap asistate in centre de asistenta. De asemenea, se poate observa si un trend crescator a numarului persoanelor neinstitutionalizate, in 2010 inregistrandu-se o crestere de 41,7% (in mediul urban cu 47,2%) fata de 2006 (la copii aceasta crestere este de 11,2%).

Sursa: Autoritatea Nationala pentru Persoanele cu Handicap

Plecand de la situatia de fapt, inregistrata pentru aceasta categorie de persoane, se constata urmatoarele elemente:

- Dezvoltarea posibilitatilor de finantare europeana pentru finalizarea proiectelor demarate sau pentru initierea unor proiecte noi care sa vizeze infiintarea unor noi centre medico sociale dar si reabilitarea si modernizarea celor existente;

Astfel, in orasul Buhusi in Planul Integrat de Dezvoltare Urbana este inclus un proiect de reabilitare si modernizare a unui Centru Social destinat copiilor defavorizati si a celor cu diazbilitati. In Targu Ocna s-a derulat un proiect de reabilitare a Centrului de Ingrijire si asistenta a persoanelor cu dizabilitati si a Centrului de Recuperare a persoanelor cu dizabilitati (parteneriat Consiliul Judetean Bacau si Primaria Tg. Ocna).

La nivelul DGASPC Botosani s-au identificat nevoi care vizeaza reabilitarea su modernizarea cladirilor aflate in administrare: Centrul de Plasament "ELENA DOAMNA" Botosani, Centrul de Plasament "PRIETENIA" Botosani, Complexul de servicii pentru copilul aflat in dificultate "SF. NICOLAE" Trusesti, Centrul de plasament din cadrul Complexului de servicii pentru copilul aflat in dificultate "SPERANTA" Pomarla, Centrul de recuperare si reabilitare Dersca, Centrul de ingrijire si asistenta Leorda.

La nivelul judetului Neamt proiectele aflate in implementare sau propunerile de proiecte care vizeaza aceasta categorie sociala sunt: reabilitarea, modernizarea si echiparea Centrului de Recuperare Reabilitare a Copilului cu Handicap Piatra Neamt, infiintarea unui centru de zi pentru persoanele cu dizabilitati si a a unor centre sociale pentru persoanele varstnice, copii strazii si persoanele fara adapost, realizarea unui adapost de noapte/centru rezidential cu gazduire pe perioada determinata si amenajarea unui centru de zi pentru persoane cu dizabilitati si persoane in varsta in Centrul Social Speranta. De asemenea se doreste crearea unui centru pentru copiii care au savarsit fapte penale si nu raspund pentru ca au varsta mai mica de 14 ani, care sa deserveasca intregul judet.

In judetul Suceava este in implementare proiectul ce vizeaza restructurarea Centrului de recuperare si reabilitare neuropsihica Costana si crearea de conditii de ingrijire si recuperare optime in acord cu tipul si gradul de handicap al persoanei.

In orasul Siret sunt necesare crearea de locuinte sociale pentru persoanele cu dizabilitati

- Cresterea accesului la serviciile de recuperare/reabilitare;
- Cresterea calitatii serviciilor pentru copiii cu nevoi speciale prin dezvoltarea de servicii alternative la nivelul comunitatii locale - centre de zi, centre de respiro si centre de recuperare, echipe mobile care sa asigure la domiciliu servicii de specialitate copiilor cu dizabilitati (logopedie, consiliere psihologica si sociala, recuperare) si familiilor acestora (educatie parentala, transfer competente).
- Dezvoltarea programelor de reinsertie profesionala
- Dezvoltarea parteneriatului public – privat, in domeniul protectiei persoanelor cu handicap
- Infiintarea unor centre de consiliere pentru persoanele aflate in dificultate in raport cu diverse paliere ale vietii sociale, medierea adresabilitatii la institutiile statului, consiliere juridica si legislativa.
- Dezvoltarea unei retele de ingrijire la domiciliu si de suport comunitar, cu ajutorul carora persoana aflata in dificultate se mentine in familie si se evita astfel internarea intr-un centru specializat.

Persoane varstnice

Situatia din ultima perioada a scos in evidenta, pentru acest grup defavorizat, necesitatea infiintarii de noi centre medico sociale (Bacau, Botosani, Milisauti, Vaslui), de centre cu specific geriatric care ofere servicii integrate (municipiul Bacau), de centre paleative (orasul Onesti), centre medico-social destinate bolnavilor cronici, care sa ofere atat consiliere psihologica cat si asistenta medicala (Bacau), de camine pentru batrani (Buhusi, Botosani, Vaslui, Piatra Neamt).

Nr. camine pentru persoane varstnice

Judet	Camine pentru persoane varstnice aflate in subordinea DGASPC, a consiliilor locale si infiintate de organizatii nonguvernamentale									
	2006		2007		2008		2009		2010	
	Numar unitati	Nr. mediu lunar al beneficia-rilor	Numar unitati	Nr. mediu lunar al beneficia-rilor	Numar unitati	Nr. mediu lunar al beneficia-rilor	Numar unitati	Nr. mediu lunar al beneficia-rilor	Numar unitati	Nr. mediu lunar al beneficia-rilor
Bacau	1	200	2	248	2	253	3	284	4	391
Botosani	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Iasi	2	365	3	399	6	816	5	454	5	472
Neamt	1	63	1	60	1	59	1	56	1	55
Suceava	4	163	3	97	4	121	4	124	4	136
Vaslui	0	0	1	16	1	19	3	143	3	145
Reg.NE	**8**	**791**	**10**	**820**	**14**	**1.268**	**16**	**1.061**	**17**	**1.199**
Romania	**86**	**5.588**	**106**	**6.012**	**150**	**8.380**	**149**	**7.379**	**151**	**7.544**

Sursa: Ministerul Muncii, Familiei si Protectiei Sociale

Se constata ca numarul caminelor pentru persoane varstnice s-a dublat in perioada 2006-2010 in Regiunea Nord-Est, iar numarul beneficiarilor a crescut cu 51%. Totusi, exista judete unde numarul acestor unitati este 0 sau minim (Botosani, Neamt).

Totodata pe aceeasi linie a imbuntatatirii serviciilor oferite si a reducerii excluziunii sociale a acestei categorii de persoane defavorizate se vor urmari:

- Reabilitarea si modernizarea infrastructurii sociale (lucrari de modernizare a unitatii medico-sociale (camin de batrani) din Podul Iloaiei, reabilitarea, modernizarea si extinderea Centrului de Ingrijire si Asistenta, Roman, modernizarea pavilionelor de cazare si centrala termica pentru centrul de ingrijire si asistenta Tirgu Neamt, reabilitarea, modernizarea si echiparea Complexului de Servicii „Romanita" Roman, modernizarea, extinderea si echiparea Complexului de servicii „Ozana" Tg. Neamt.
- Infiintarea unor retele primare pentru ingrijire la domiciliu.
- Infiintarea unor servicii gen "masa pe roti" pentru persoanele care nu se pot deplasa.

Situatia cantinelor sociale si beneficiarilor, 2007-2012

Unitate administrativ teritoriala	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	Capacitatea cantinelor de ajutor social, locuri					
Regiunea Nord-Est	5355	5605	4128	3868	3219	3854
Bacau	300	330	210	320	220	229
Botosani	450	550	400	400	550	600
Iasi	300	300	300	300	300	300
Neamt	560	590	590	340	440	340
Suceava	2425	2425	2158	2158	1359	1335
Vaslui	1320	605	470	350	350	1050
	Beneficiari ai serviciilor cantinelor de ajutor social, numar mediu zilnic					
Regiunea Nord-Est	2986	2995	2416	2109	1888	1997
Bacau	200	218	210	265	123	125
Botosani	271	285	305	268	255	267
Iasi	228	194	191	193	170	173
Neamt	374	535	361	275	276	286
Suceava	1328	1268	1008	839	749	747
Vaslui	585	364	341	269	315	399

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO – online, INS

La sfarsitul anului 2012, la nivel regional, numarul total al locurilor in cantinele de ajutor social era de 3.854 locuri, reprezentand 13,4% din numarul total existent la nivel national si in scadere cu 28% fata de anul 2007. Valoarea mentionata este corelata cu numarul mediu zilnic al beneficiarilor – 1.997 media zilnica in 2012, in scadere cu 33% fata de anul 2007. La nivel judetean cele mai multe locuri disponibile sunt in judetele Suceava si Vaslui, care detin 35%, respectiv 27% din numarul total existent la nivel regional. Totodata, cei mai multi beneficiari (numar mediu zilnic) au fost in judetele Suceava si Vaslui cu 747, respectiv 399 persoane per zi.

Pe POR 2007-2013, pe domeniul major de interventie ce vizeaza reabilitarea/modernizarea/ dezvoltarea si echiparea infrastructurii serviciilor sociale (DMI 3.2.) sunt finalizate sau aflate in implementare 37 de proiecte (date dec. 2013), care includ amenajari, reabilitari, extinderi, modernizari si dotari pentru centrele sociale, infiintarea unor noi unitati si servicii sociale. Localitatile vizate sunt:

- Judetul Botosani: Adaseni, Botosani, Mihaileni, Saveni;
- Judetul Bacau: Onesti;
- Judetul Iasi: Iasi, Targu Frumos;
- Judetul Neamt: Oslobeni, Piatra Neamt, Pastraveni, Razboieni, Roman, Tirgu Neamt;
- Judetul Suceava: Sasca, Todiresti, Vama, Zvoristea;
- Judetul Vaslui: Bacesti, Codaesti, Cretesti, Stanilesti.

Totodata, pe axa 1 a programului mentionat se reabiliteaza/modernizeaza/echipeaza centrele sociale din centrele urbane: Buhusi, Comanesti, Moinesti, Botosani, Dorohoi, Pascani, Piatra Neamt, Vaslui, polul de dezvoltare urbana Bacau si polul national de crestere Iasi.

La nivel comunitar, noile orientari strategice aferente perioadei de programare 2014-2020 pun accent deosebit pe dezvoltarea capitalului uman. Astfel, unul din cele 11 obiective tematice aferente Strategiei Europa 2020 este dedicat incluziunii sociale si combaterii saraciei.

Mai mult, obiectivul tematic mentionat va putea fi finantate din toate fondurile europene structurale si de investitii, si in special din Fondul Social European. Conform prevederilor Regulamentului comun, alocarea nationala din Fondul Social European va reprezenta minim un sfert din totalul fondurilor dedicate politicii de coeziune[49]. Totodata, minim 20% din alocarea nationala pentru Fondul Social European va sprijini interventiile dedicate incluziunii sociale si combaterii saraciei.

Interventiile vor fi orientate catre incluziunea activa, integrarea comunitatilor marginalizate (inclusiv a comunitatii rome), combaterea discriminarii, sporirea accesului la servicii abordabile, durabile si de inalta calitate, inclusiv asistenta medicala si servicii sociale de interes general, promovarea economiei sociale si a intreprinderilor sociale, dezvoltarea strategiilor de dezvoltare locala elaborate la nivelul comunitatii, modernizarea infrastructurii de sanatate si sociale, investitii specifice in infrastructura dedicata sprijinirii tranzitiei de la asistenta institutionala la cea de proximitate, regenerarea fizica si economica a comunitatilor urbane si rurale defavorizate.

In anul 2006, a fost infiintat un organism regional partenerial cu activitati adresate domeniului ocuparii si incluziunii sociale, respectiv Pactul Teritorial pentru Ocupare si Incluziune Sociala Nord-Est. In cadrul acestei structuri parteneriale se regasesc reprezentanti ai prefecturilor, consiliilor judetene, Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, inspectoratelor scolare judetene, agentiilor judetene de ocupare a fortei de munca, universitatilor, camere de comert si industrie, uniuni sindicale, alte institutii. Principalele atributii ale acestui organism sunt: realizarea/actualizarea Planului Regional de actiune pentru Ocupare si Incluziune Sociala, realizarea viziunii la nivel regional in domeniile ocuparii si incluzinii sociale, precum si coordonarea parteneriatelor judetene pentru ocupare.

Pana in prezent au fost realizate/actualizate doua editii a a documentului de planificare mentionat, ce au contribuit la realizarea elementelor strategice dedicate ocuparii si incluziunii sociale prezente in Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est.

5.7. Conditii de locuire, alte servicii publice, spatii verzi

- ***Locuinte si conditii de locuire***

Conform datelor furnizate de INS, la nivelul anului 2013, numarul total de locuinte in Regiunea Nord-Est era de 1.427.223, reprezentand 16,21% din numarul total existent la nivel national – aspect corelat cu faptul ca regiunea detine cea mai mare pondere a numarului de locuitori dintre cele 8 regiuni de dezvoltare. In raport cu numarul de locuitori existenti la nivel judetean, cele mai multe

[49] Detalii suplimentare pe pagina de internet a Comisiei Europene www.ec.europa.eu

dintre acestea se afla in judetul Iasi cu 22% din totalul regional, judetele Bacau si Suceava cu cate 19%. Cele mai putine sunt in judetele Botosani si Vaslui ce detin ponderi de cate 12,3% din total.

Din numarul total existent la nivel regional, 613.628 locuinte se afla amplasate in mediul urban, reprezentand 43% din total. Si in acest caz, cele mai multe se afla in localitatile urbane din judetele Iasi, Bacau si Suceava cu ponderi de 24,2%, 21%, 18,5% din total.

In raport cu datele preliminare ale Recensamantului populatiei si locuintelor din 2011, in Regiunea Nord-Est sunt 1.167.067 gospodarii din care cele mai multe in judetele Iasi (257.120), Bacau (222.170) si Suceava (216.478), iar cele mai putine in Vaslui (141.557) si Botosani (148.040).

Privind gradul de aglomerare la nivel de gospodarie, exprimat prin numarul mediu de persoane pe o gospodarie, nivelurile inregistrate in judete sunt relativ apropiate aflate in gama 2,48-2,82 persoane per gospodarie. Cele mai aglomerate gospodarii sunt in judetele Suceava si Iasi cu 2,82, respectiv 2,74 persoane/gospodarie, iar cele mai putin aglomerate sunt in judetul Neamt cu 2,48 persoane/gospodarie.

Conform Studiului privind dezvoltarea urbana in Regiunea Nord-Est (studiu intocmit pentru ADR Nord-Est) localitatile in cadrul carora se inregistreaza cel mai ridicat numar de persoane pe locuinta sunt: Cajvana (4,1 persoane/locuinta), Vicovu de Sus (3,83 persoane/locuinta), Podu Iloaiei (3,76 persoane/locuinta) si Harlau (3,3 persoane/locuinta) – date 2010.

Situatia comparativa, la nivel judetean, privind gradul de inzestrare cu instalatii si dependinte

Judet	Locuinte, numar	Alimentare cu apa		Instalatie de canalizare		Instalatie electrica		Incalzire centrala		Bucatarie in locuinta		Baie in locuinta	
		numar	%	numar	%	numar	%	numar	%	numar	%	numar	%
Bacau	267.802	149.702	55,9	144.935	54,1	255.996	95,6	105.229	39,3	216.079	80,7	136.957	51,1
Botosani	169.871	65.774	38,7	63.338	37,3	161.882	95,3	44.377	26,1	119.810	70,5	61.361	36,1
Iasi	293.333	167.289	57	166.731	56,8	281.103	95,8	138.007	47	244.300	83,3	155.100	52,9
Neamt	212.971	117724	55,3	114169	53,6	202.839	95,2	68.926	32,4	175.729	82,5	109.053	51,2
Suceava	255.487	141.103	55,2	134416	52,6	245.906	96,2	74.674	29,2	207.328	81,2	129.712	50,8
Vaslui	166.231	61.122	36,8	58.313	35,1	155.756	93,7	38.874	23,4	120.832	72,7	54.183	32,6

Sursa: datele preliminare ale Recensamantului populatiei si locuintelor din 2011, INS

Din tabelul prezentat se desprind urmatoarele concluzii privind gradul de inzestrare (dotare) al locuintelor:

- *Locuinte cu alimentare cu apa potabila*

Se observa ca in judetele Vaslui si Botosani sunt cele mai putine localitati care au alimentare cu apa potabila, doar 36,8%, respectiv 38,7% sunt conectate. Mai mult, cele doua judete ocupa ultimele doua locuri dintre judetele Romaniei sub acest aspect. La polul opus, celelalte judete ale regiunii au ponderi ce se incadreaza in gama 55-57%, cu mult sub cele mai dezvoltate judete din Romania ce se situaza la un nivel de aproximativ 85%.

- *Locuinte cu instalatii de canalizare*

Si in acest caz se constata o situatie alarmanta – judetele Vaslui si Botosani ocupa ultimele pozitii in Romania cu numai 35,1%, respectiv 37,3% ponderi locuinte cu instalatii de canalizare in locuinta. Celelalte patru judete din regiune au fiecare in parte doar cu putin peste jumatate, locuinte cu instalatii de canalizare.

- *Locuinte cu instalatii electrice*

Pentru acest indicator se constata ca situatia este foarte buna, peste 95% din totalul de locuinte fiind conectate la reteaua de distributie a energiei electrice.

- *Locuinte cu incalzire centrala*

In judetele Vaslui si Botosani doar 23,4%, respectiv 26,1% din totalul locuintelor beneficiaza de incalzire pe baza de termoficare sau centrala termica proprie – ceea ce plaseaza cele doua judete printe ultimele 5 locuri la nivel national. Situatia este critica intrucat regimul termic pe parcursul iernii este mult mai sever in regiune fata de alte regiuni ale Romaniei. Niciunul dintre celelalte judete ale regiunii nu depaseste pragul de 50%, cel mai inzestrat fiind judetul Iasi, unde 47% dintre locuinte au solutii de incalzire pe unul din cele doua sisteme mentionate.

- *Dotari cu baie si bucatarie*

In privinta locuintelor dotate cu bucatarie, situatia este ceva mai buna. Judetele Bacau, Iasi, Neamt si Suceava au peste 80% din locuinte dotate cu bucatarie, in timp ce in judetele Vaslui si Botosani doar 70-72% din locuinte beneficiaza de aceste dotari.

Situatia dotarii locuintelor cu baie proprie este critica. Datele prezentate indica o corelare directa si stransa cu cea mentionata la numarul de locuinte ce detin instalatie de canalizare. Astfel, in judetele Vaslui si Botosani numai 32,6%, respectiv 36,1% din numarul total de locuinte au baie proprie – aspect ce plaseaza cele doua judete alaturi de judetul Olt printre ultimele trei din tara. In celelalte judete ale regiunii, putin peste 50% din numarul de locuinte au baie proprie.

- ***Serviciul de iluminat public***

Conform situatiei raportate de Autoritatea Nationala de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilitati Publice - A.N.R.S.C. (date 2011) toate cele 46 de localitati urbane din regiunea Nord Est beneficiaza de iluminat public. In ceea ce priveste furnizarea serviciilor de iluminat public, exista o problema generala ce tine de extinderea retelei existente, in concordanta cu dezvoltarea teritoriala a oraselor.

O necesitate identificata pentru acest serviciu vizeaza protectia mediului cat si diminuarea costurilor, prin modernizarea instalatiilor de iluminat public. In acest sens se remarca orasele unde la inceputul anului 2012 s-au finalizat lucrarile de modernizarea ale retelei de iluminat public, strazile din oras fiind iluminate cu lampi cu LED-uri, diminuandu-se astfel consumul de energie si implicit costurile cu aceste serviciu. De altfel toate orasele mici si mijlocii si-au exprimat in cadrul intalnirilor de lucru intentia de a gasi solutii pentru modernizarea iluminatul public, care sa vizeze inclusiv folosirea energiilor regenerabile (panouri cu celule fotovoltaice), in special in zonele pietonale, parcuri, gradini publice.

- ***Serviciul de transport public in comun***

Transportul local este organizat doar in 15 localitati urbane din regiunea Nord Est (conform datelor publicate de catre ANRSC, in 2014), iar numarul de operatorilor de transport local autorizati este de 37.

Conform datelor publicate de INS, doar 8 localitati urbane din regiune dispuneau de vehicule (pe inventar) pentru transportul public local de pasageri, pe anul 2012. Parcul auto din localitatile urbane cuprindea in total 652 vehicule de inventar pentru transport public de pasageri, din care 455 autobuze si microbuze, 170 tramvaie si 27 troleibuze.

Nr. pasagerilor transportati in transportul public in comun, pe categorii de vehicule, mii persoane

Tip	UAT	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tramvaie	RNE	50798,3	57149,3	56974,7	54185,6	58038,3	55148
	Botosani	2859,3	2255,3	1915,7	1346,6	1410,3	1471
	Iasi	47939	54894	55059	52839	56628	53677
Autobuze si microbuze	RNE	113023,1	115518,3	119063,3	111523	105875,3	107192,4
	Bacau	33392,4	25187	13665	11809	10320	10864
	Botosani	1504,6	1276	1627	1024	1153	1603
	Iasi	58302,2	69840	83589	80442	76593	78056
	Neamt	2727	3371	920	671	940	873
	Suceava	13646,7	11597,6	12209,8	11090,4	11482,3	10239,7
	Vaslui	3450,2	4246,7	7052,5	6486,6	5387	5556,7
Troleibuze	RNE	4277	5185	4369	3954	2504	3553
	Neamt	3797	4709	4318	3954	2504	3553
	Vaslui	480	476	51	:	:	:

Sursa: prelucrari Baza de date TEMPO – online, INS

Transportul public in comun pe baza de tramvaie se desfasoara in prezent doar in municipiile Iasi si Botosani. Acesta a inregistrat o crestere aproape constanta in intervalul de analiza cu 8,5%, ajungand ca in 2012 sa fie transportati un numar total de 55.148 mii pasageri, preponderent in municipiul Iasi.

Cel mai mare numar de pasageri transportati a fost asigurat de transportul public in comun de pasageri pe baza de autobuze si microbuze – 107.192 mii pasageri totali in 2012, reprezentand 64,6%

din numarul total al pasagerilor transportati. Dintre acestia, 72% au fost in judetul Iasi. Transportul public pe baza de troleibuze se mai desfasura in 2012 doar in municipiul Piatra Neamt, inregistrandu-se un numar total de 3.553 mii pasageri.

Din datele prezentate rezulta ca transportul de tip „verde" se desfasoara doar in trei judete ale regiuni – Botosani, Iasi si Neamt – iar numarul pasagerilor transportati reprezinta doar 35,4% din totalul existent.

Serviciul de transport public in comun nu se desfasoara in urmatoarele localitati: Darmanesti, Slanic Moldova, Comanesti, Bucecea, Darabani, Flamanzi, Stefanesti, Saveni, Podu Iloaiei, Targu Frumos, Roznov, Tirgu Neamt, Bicaz, Vatra Dornei, Falticeni, Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Frasin, Liteni, Milisauti, Salcea, Solca, Vicovu de Sus, Gura Humorului, Siret, Murgeni, Negresti.

Nevoile exprimate cu ocazia intalnirilor de lucru privind reinnoirea parcului auto transport public:
- Judetul Botosani: municipiul Botosani (modernizare si extindere linii tramvai, reinnoire parc tramvaie)
- Judetul Iasi: municipiul Iasi (modernizare si extindere linii de tramvai, reinnoire parc tramvaie)
- Judetul Neamt: municipiul Piatra Neamt (inclusiv modernizare si extindere linii troleibuz)
- Judetul Vaslui: municipiul Vaslui.

- ***Spatiile verzi***

Spatiile verzi amenajate (parcuri, gradini publice sau scuaruri publice, terenurile bazelor si amenajarilor sportive in cadrul perimetrelor construibile ale localitatilor) din mediul urban al Regiunii Nord-Est insumau 2.762 hectare in 2012. Astfel, spatiile verzi amenajate din regiune reprezentau 12,05% din suprafata totala de la nivel national. Suprafata medie a spatiilor verzi amenajate pe cap de locuitor din mediul urban din Regiunea Nord-Est este de 17,35 mp/loc, valoare cu aproximativ 2 mp mai scazuta decat media de la nivel national. Din suprafata totala a spatiilor verzi amenajate din mediul urban din Regiunea Nord-Est, 25,85% sunt amplasate in localitatile din judetul Bacau (714 hectare), 11,12% in judetul Botosani (307 hectare), 18,46% in judetul Iasi (510 hectare), 12,17% in judetul Neamt (336 hectare), 18,94% in judetul Suceava (523 hectare) si 13,47% in judetul Vaslui (372 hectare). Se remarca o crestere de aproximativ 9% a suprafetei spatiilor verzi fata de anul 2011 (crestere cu 200 ha in Municipiul Bacau).

Pentru a atinge tinta comunitara de 26 mp/locuitor (obiectiv stabilit pentru anul 2013), suprafata spatiilor verzi amenajate din localitatile urbane ale Regiunii Nord-Est ar trebui sa creasca pana la 4.140 hectare.

La nivel de localitate exista disparitati mari in raport cu acest indicator. Astfel, exista localitati in care nivelul acestui indicator are o valoare critica: Murgeni (1,27 mp/loc), Frasin (1,54 mp/loc), Brosteni (1,61 mp/loc), Flamanzi (1,70 mp/loc), Milisauti (1,85 mp/loc), Cajvana (2,27 mp/loc), Bicaz (2,42 mp/loc), Podu Iloaiei (2,81 mp/loc), Targu Frumos (3,00 mp/loc), Liteni (3,89 mp/loc), Vicovu de Sus (3,97 mp/loc), Harlau (5,90 mp/loc), Salcea (5,90 mp/loc), Roznov (6,07 mp/loc), Bucecea (7,75 mp/loc), Radauti (8,49 mp/loc) si Dolhasca (8,78 mp/loc).

La polul opus, doar 4 localitati urbane din Regiunea Nord-Est indeplineau tinta comunitara de 26 mp/loc - Solca (66,18 mp/loc), Targu Ocna (33,03 mp/loc), municipiul Suceava (30,48 mp/loc) si Buhusi (26,52 mp/loc).

Prin proiectele derulate pe axa 1 POR 2007-2013 s-au reabilitat/modernizat spatii verzi din centrele urbane Buhusi, Moinesti, Onesti, Botosani, Dorohoi, Pascani, Roman, Campulung Moldovenesc, Vaslui, Husi, din polii de dezvoltare urbana Suceava si Bacau si din polul de crestere Iasi.

5.8. Aspecte cheie

- × Aproape jumatate (45,7%) din populatia regiunii nu este conectata la reteaua feroviara
- × Gradul redus de modernizare a drumurilor judetene si comunale – numai 20,4% din total sunt modernizate – 2013
- × Lipsa variantelor ocolitoare in municipiile si orasele tranzitate de traficul greu – detaliere sectiune transport rutier
- × Gradul redus de modernizare a strazilor orasenesti – detaliere sectiune transport rutier
- × Numarul ridicat de accidente rutiere cu o evolutie pe un trend crescator - la nivelul anului 2013 numarul total de accidente din regiune reprezinta 14,5% din totalul national, de 3 ori mai mare fata de anul 2007
- × Disparitati privind accesul localitatilor urbane la reteaua nationala de alimentare cu gaz 14 localitati urbane nu sunt conectate in 2012
- × Ponderea redusa a blocurilor de locuinte care au beneficiat de lucrari de reabilitare termica – 5% din numarul total de locuinte
- × Scaderea continua a numarului de studenti inscrisi ca urmare a scaderii iesirilor din invatamantul liceal combinat cu scaderea nivelului de trai – scadere cu 25,4% in perioada 2006-2012
- × Nivel sub media nationala si cea comunitara a ponderii populatiei cu varsta de 30-34 ani cu nivel de educatie tertiara: 18,8% - 2013
- × Scaderea numarului de elevi inscrisi in invatamantul primar si gimnazial – scadere severa in judetele Bacau si Neamt cu 10-11% in perioada 2006-2012
- × Infrastructura de invatamant prescolar insuficient dimensionata fata de beneficiarii potentiali – regiunea detine 17,9% din total populatie prescolara versus 7,5% din numarul total de gradinite. Ponderea foarte scazuta a gradinitelor din mediul rural – 12%, in conditiile in care 56% din populatia prescolara locuieste in mediul rural (inclusiv numarul insuficient de educatori) - 2012
- × Nivelul ridicat al ratei abandonului scolar in invatamantul profesional (18,1%) si postliceal 7,1%) – anul scolar 2010-2011
- × Nivel ridicat si crescator al ratei parasirii timpurii a scolii: 22,5% - 2013
- × Disparitati tip urban-rural privind distributia personalului medical – 56,9% din populatia regiunii are domiciliul in mediul rural si este deservita de numai 11,6% din numarul totalul personalului medical - 2012
- × Disparitati intre orasele mari si mici privind asigurarea serviciilor medicale
- × In unele localitati infrastructurii de servicii sociale se afla intr-o stare avansata de degradare, fiind echipata necorespunzator
- × In unele areale populatia de etnie roma are o accesibilitate redusa la serviciile publice de educatie, sanatate, servicii sociale, locuri de munca in paralel cu conditii de locuire necorespunzatoare
- × Insuficienta structurilor sociale de sprijin a copiilor si persoanelor varstnice in mediul rural
- × Disparitati la nivel urban privind numarul de persoane per locuinta
- × Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce detin alimentare cu apa potabila si canalizare – Vaslui (36,7%), Botosani (38,7%) fata de 55-57% in celelalte judete. Judetele Botosani si Vaslui detin ultimele doua locuri dintre judetele Romaniei
- × Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce beneficiaza de incalzire pe perioada iernii – Vaslui (23,4%), Botosani (26,1%), Neamt (32%) fata de Iasi (47%)
- × Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor dotate cu baie proprie – Vaslui (32,6%), Botosani (36,1%), in timp ce in celelalte judete ponderile sunt in intervalul 50-55%
- × Disparitati la nivel urban privind serviciul de transport public in comun – doar 15 localitati din 46 au organizat transport public in comun. Starea avansata de uzura a parcului auto aferent
- × Suprafata medie a spatiilor verzi pe cap de locuitor (mediul urban) este inferioara atat mediei nationale cat si standardului comunitar (26 mp/loc) – 17,35 mp/loc in 2012. Disparitati nivel urban privind valoarea indicatorului – numai 4 localitati urbane indeplinesc nivelul comunitar
- × Gradul redus de penetrare a serviciilor de telefonie fixa – 54% dintre gospodarii, cu 23 p.p. mai putin decat regiunea Bucuresti-Ilfov - 2010
- × Procentul scazut al gospodariilor care au echipamente tip PC sau laptop – 46% din total gospodarii (jumatate fata de Regiunea Bucuresti-Ilfov) - 2010
- × Gradul scazut de penetrare a serviciilor de internet in randul gospodariilor – 36% din gospodarii au acces la internet – 2011

- ✓ Peste 85% din populatie este conectata primar sau secundar la reteaua TEN-T rutiera
- ✓ Partea centrala a regiunii, pe directia nord-sud, impreuna cu partea mediana a judetului Iasi, se afla pe traseele TEN-T de baza, atat rutier, cat si feroviar.
- ✓ Regiunea este traversata de doua magistrale feroviare principale – magistrala 500 pe directia Bucuresti – Bacau – Suceava – legatura Ucraina si magistrala 600 pe directia Bucuresti – Barlad – Vaslui – Iasi – legatura Republica Moldova
- ✓ Regiunea este traversata pe directia nord-sud de drumul european E85 (Siret-Suceava-Bacau-Bucuresti) si pe directia est – vest de drumurile europene E 576 (Suceava-Cluj Napoca) si E574 (Bacau-Brasov)
- ✓ Implementarea proiectelor ce vizeaza reabilitarea/modernizarea drumurilor judetene/ strazilor orasenesti (cofinantate prin Programul Operational Regional 2007-2013, axa 2.1) si a celor finantate din Programul National pentru Dezvoltarea Infrastructurii (sectiunea ce vizeaza realizarea a 10.000 km drumuri judetene)
- ✓ Existenta in regiune a trei aeroporturi regionale ce asigura transportul pasagerilor spre destinatii interne si externe
- ✓ Posibilitatea de avansare a aeroporturilor Iasi si Bacau in categoria de Aeroport Hub International
- ✓ Ponderea ridicata a populatiei scolare existente in regiune (in total national) – 18%
- ✓ Numarul ridicat si diversificat al unitatilor sanitare existente – 15,18% din total national sunt amplasate in regiune, din care o treime in judetul Iasi - 2012
- ✓ Municipiul Iasi – centru medical de traditie. Crearea clusterului in domeniul imagisticii medicale IMAGO-MOL si a Clusterului in biotehnologii BioROne
- ✓ Numarul ridicat de locuinte existent la nivel regional: 16,2% din numarul total national (2013)
- ✓ Gradul ridicat de penetrare a serviciilor de telefonie mobila si de retransmisie a programelor TV in randul gospodariilor, 82%, respectiv 89% - 2010
- ✓ Existenta obiectivelor tematice aferente Strategiei Europa 2020 dedicate imbunatatirii accesului la tehnologia informatiilor si comunicatiilor, trecerii catre o economie bazata pe consumuri reduse de carbon, promovarii sistemelor de transport durabile

5.9. Anexe

Anexa: Proiecte din Master Planul General de Transport *- Proiecte care vizeaza Regiunea Nord-Est pe termen scurt si mediu (pana in 2020) extrase din Master Planul General de Transport al Romaniei pe termen scurt mediu si lung – versiunea octombrie 2014*

Scenariul de referinta
„Scenariul de referinta" ia in considerare proiectele care sunt deja in constructie sau pentru care finantarea este asigurata. Astfel, proiectele incluse in scenariul de referinta sunt acelea care vor fi implementate cu certitudine, in circumstantele actuale.

Proiecte incluse in Scenariul de Referinta (costurile sunt in milioane EURO, preturi 2012)

- Modernizare suprafata de miscare si balizaj, turn de control si amenajarea terenului in vederea amplasarii sistemului de navigatie tip ILS in Aeroportul Suceava – 31,9
- Lucrari de reabilitare pentru poduri, podete si tuneluri de cale ferata – Sucursala Regionala de Cai Ferate Iasi – 9,6
- Modernizarea statii de cale ferata - CF Piatra Neamt, Botosani, Vaslui, Braila – 29,4
- Pod pe DN 2E km 57+400 la Clit – 0,3
- Varianta de ocolire Bacau – 231,5
- Varianta de ocolire Suceava – 68,7
- Deviere DN 29D, Consolidarea si refacerea corpului drumului (km 18+500 – km 20+816) – 7,7
- Varianta de ocolire a Municipiului Iasi Sud - Obiect 4: Varianta trafic usor si Penetratie- 24,3
- Reabilitare DN24 limita Galati/Vaslui-Crasna si DN24B Crasna-Albita – 107,4

Lista investitiilor in infrastructura – scenarii

Lista investitiilor in sectorul de transport rutier (costurile sunt in mil. EURO, preturi 2014)

Proiect	Cost	Perioada de implementare
Autostrada Brasov - Bacau	2067,6	2021-2030
Drum expres Bacau - Suceava	645,4	2021-2030
Drum expres Suceava - Siret	186,1	2021-2030
Drum expres Targu Mures - Pascani	3550,0	Dupa 2030
Drum expres Bacau – Focsani – Braila - Galati	1024,2	2021-2030
Drum expres Pascani – Iasi - Ungheni	550,0	2021-2030
Drum expres Bacau - Piatra Neamt	335,1	Dupa 2030
Drum expres Suceava - Botosani	345,8	Dupa 2030
Varianta ocolitoare Roman	62,0	2021-2030
Varianta ocolitoare Falticeni	41,3	2021-2030
DN Iasi-Vaslui-Bacau-Piatra Neamt-Tirgu Neamt – DE 3	158,9	2021-2030
DN Botosani-Suceava-Vatra Dornei-Bistrita-Saratel-Dej	178,4	Dupa 2030
DN Iacobeni-Borsa-Sighetu Marmatiei-Negresti Oas – DE 4	159,1	Dupa 2030

Lista investitiilor in sectorul de transport feroviar (costurile sunt in mil. EURO, preturi 2014)

Proiect	Cost	Perioada de implementare
Bucuresti – Iasi via Bacau + Buzau - Galati + Pascani - Ucraina. Reabilitare la viteza de proiectare	3335,6	2021-2030
Cluj Napoca – Iasi. Reabilitare la viteza de proiectare	2791,1	2021-2030

Lista investitiilor in sectorul de transport aerian (costurile sunt in mil. EURO, preturi 2014)

Proiect	Cost	Perioada de implementare
Suceava	3,2	2014-2020
Iasi	10,8	2021-2030
Bacau	86,6	Dupa 2030

Lista investitiilor in sectorul de transport intermodal (costurile sunt in mil. EURO, preturi 2014)

Proiect	Cost	Perioada de implementare
Bacau IMT	5,3	2014-2020
Suceava IMT	5,3	2014-2020
Iasi IMT	4,0	2014-2020

Anexa: Infrastructura feroviara

Regiunea este traversata de urmatoarele magistrale feroviare si linii:

- Bucuresti – Bacau – Roman- Suceava – Ucraina - magistrala principala 500
- Linia 501: Adjud – Onesti – Targu Ocna – Darmanesti – Comanesti – Ghimes;
- Magistrala secundara 502: Suceava – Gura Humorului – Campulung Moldovenesc – Vatra Dornei – Ilva Mica;
- Linia 508: Comanesti – Moinesti;
- Linia 509: Bacau – Buhusi – Roznov – Piatra Neamt – Bicaz;
- Linia 510: Dolhasca – Falticeni;
- Linia 511: Botosani – Veresti;
- Linia 512: Leorda – Dorohoi;
- Linia 513: Darmanesti – Cacica – Gura-Humorului; (partial inchisa)
- Linia 514: Vama – Moldovita; (inchisa traficului din 2011), insa prelungita cu cale ferata ingusta pana la Argel, pe care se circula partial cu mocanita.
- Linia 515: Dornesti – Radauti – Putna; (inchisa traficului din 2012)
- Linia 516: Floreni – Dornisoara; (inchisa traficului din 2012)
- Linia 517: Pascani – Tirgu Neamt;
- Linia 518: Dornesti – Siret; (inchisa traficului din 2008)

- Bucuresti – Barlad – Vaslui - Iasi – Ungheni - Republica Moldova – magistrala principala 600
- Linia 603: Barlad – Murgeni – Falciu;
- Linia 604: Crasna – Husi; (inchisa traficului din 2012)
- Linia 605: Roman – Negresti – Buhaiesti;
- Magistrala secundara 606: Pascani – Targu Frumos – Podu Iloaiei - Iasi
- Linia 607: Harlau – Podu Iloaiei;
- Linia 608: Letcani – Dangeni – Dorohoi;

- Linia 703: Barlad – Galati;

Anexa: Proiecte aflate in implementare sau finalizate pe POR 2007-2013

Axa prioritara 1 – „Sprijinirea dezvoltarii durabile a oraselor – poli urbani de crestere"
Domeniul de interventie 1.1 –„ Planuri integrate de dezvoltare urbana"

Lista proiectelor derulate, care au vizat reabilitarea/modernizarea tramei stradale orasenseti si a celor mai elocvente rezultate obtinute in acest sens, proiecte derulate pe POR 2007-2013 pe axa 1, DMI 1.1, se prezinta astfel:

	UAT	Proiect	Rezultate
Centre Urbane	Municipiul Moinesti	Reabilitare infrastructura de strazi in municipiul Moinesti	- 5341,01 m total de strazi urbane reabilitate; - 350,275 m scari pietonale reabilitate; - 12866 mp trotuare reabilitate; - 10 podete.
	Municipiul Onesti	Amenajare zona centrala in municipiul Onesti, judetul Bacau	- 5 strazi modernizate si rehabilitate – 8165 mp; - 12050 mp suprafete parcaje modernizate si reabilitate; - 10240 mp trotuare amenajate.
		Modernizare strazi in cartierul Lanul Garii, municipiul Onesti	- 8 strazi reabilitate si modernizate - 4 ha; - 2 parcari reabilitate si modernizate - 1268,5 mp; - 1.735 m de retea de canalizare reabilitati/modernizati.
		Amenajare spatii verzi in mun. Onesti	- 900 mp parcari in apropierea spatiului verde.
	Orasul Buhusi	Modernizarea spatiilor publice urbane din cartierul de vest al orasului Buhusi	- 3,208 km strazi reabilitate, marcate si semnalizate.
	Oras Comanesti	Reabilitare retele de strazi urbane, trotuare si iluminat public in orasul Comanesti, judetul Bacau	- 152482 mp suprafata totala strazi reabilitate; - 26761 m lungime totala strazi reabilitate; - 850 locuri de parcare.
	Municipiul Botosani	Reabilitarea si modernizarea strazilor inelului principal de circulatie-mun.Botosani	- 6629,30 m total strazi reabilitate.
	Municipiul Botosani	Modernizare si reabilitare accese pietonale si carosabile precum si iluminat arhitectural in mun. Botosani	- 20649,8 mp total pietonale modernizate; - 7924,7 mp total carosabil modernizat si reabilitat; - 1 parcare pe doua niveluri - 3918,20 mp - 168 locuri.
	Municipiul Dorohoi	Reabilitare si modernizare urbana in municipiul Dorohoi	- 2500 mp suprafata parcari realizate; - 20,2 km lungime retea de transport public reabilitata.
	Orasul Flamanzi	Reabilitare infrastructura drumuri si poduri precum si amenajare statii de autobuz in orasul Flaminzi	- 10780 m total de strazi reabilitate; - 4255 mp trotuare modernizate; - 2 poduri realizate.
	Municipiul Pascani	Reabilitare infrastructura strazi si pietonal in municipiul Pascani	- 5 strazi urbane modernizate - 4090 m; - 19870 mp trotuar reabilitati.
	Municipiul Piatra Neamt	Crearea de spatii publice urbane in mun.Piatra Neamt, prin construirea unui pod si a unei arii de parcari in zona intersectiei piata Stefan cel Mare, str.Orhei, bdul Dacia si amenajarea complexa a paraului Cuejdiu	- Parau Cuejdiu amenajat complex (pod casetat - 20 m lungime si 45 latime si 2 platforme de 2200 mp respectiv 2150 mp); - Retele de troleibuz deviate – 600 m.
		Restaurarea si punerea in valoare a zonei istorice si culturale - Curtea Domneasca, din mun. Piatra Neamt - prin amenajari urbanistice, amenajari ale circulatiilor pietonale si carosabile - pasaj auto subteran, parcaje subterane	- 1 pasaj rutier construit - 2246 mp; - Parcaj rutier pe doua nivele construit - 1758 mp; - 2 Rampe de acces - 450 mp si 490,9 mp.
	Municipiul Roman	Reabilitarea infrastructurii publice urbane a mun. Roman - zonele scuar hotel, pietonal Stefan cel mare, centru istoric urban Stefan cel Mare, cartierele Favorit si Cuza Voda	- 10080 m suprafata carosabila reabilitata; - 7170 mp trotuare amenajate; - 900 mp de alei amenajate; - 2950 mp parcaje amenajate.
	Municipiul Campulung Moldovenesc	Modernizarea spatiilor publice urbane din cartierele Stadion, Centru si Bodea din mun. Campulung Moldovenesc	- 23 strazi reabilitate si modernizate - 56845 mp; - 3658 mp suprafete parcaje reabilitate; - 26353 mp trotuare reabilitate.
	Oras Gura Humorului	Reabilitarea infrastructurii rutiere oras Gura Humorului	- 16 strazi modernizate.
		Accese si parcari in zona catedralei ortodoxe si pe str. Marly, orasul Gura Humorului, judetul Suceava	- Strazi, alei de acces si parcari reabilitate - 6025 mp; - Trotuare reabilitate - 705 mp.

	Municipiul Vaslui	Reabilitare, modernizare si extindere infrastructura de transport public cu crearea unui terminal intermodal, precum si reabilitare, extinderea iluminatului public in mun. Vaslui	- 3900 metri linie troleibuz extins; - 8960 metri linie troleibuz reabilitat; - 1 terminal intermodal construit (14435 mp).
	Municipiul Husi	Regenerarea municipiului Husi, prin modernizarea spatiilor publice urbane	- 36,75 km de drumuri modernizati; - 57803,25 m trotuare amenajate si modernizate.
	Oras Negresti	Reabilitarea retelei de strazi urbane in orasul Negresti	- strazi reabilitate - 80.618 mp.
Poli de dezvoltare urbana	Municipiul Bacau	Modernizare Calea Moinesti	- Pasaj superior reabilitat - 331 m; - Rampa pasaj realizata - 289 m; - Pod modernizat peste raul Tebes - 21 m; - 352 m retea de transport public reabilitata.
		Reabilitare pasaj Letea din municipiul Bacau	- Spatii publice reabilitate - 11.211,95 mp; - Lungime pasaj reabilitat - 377,36 m; - Lungime rampe de acces reabilitate - 375,12 m; - Numar stalpi modernizati: 74.
		Reabilitare infrastructura urbana, zona I.L. Caragiale-Milcov–intersectie strada Letea, din mun.Bacau	- Spatii publice reabilitate - 61.597 mp; - Lungime strazi reabilitate - 3.015,0 m; - Suprafata locuri de parcare + accese parcari - 8.066 mp
		Reabilitare infrastructura urbana,zona Mioritei-9 Mai- Vantului-Vadu Bistritei	- Spatiilor publice reabilitate - 83.916 mp; - Lungime strazi reabilitate - 2317,5 m; - Suprafata parcari - 16.601 mp; locuri de parcare – 603.
		Reabilitare infrastructura urbana strada Stefan cel Mare, Municipiul Bacau	- Spatii publice reabilitate – 44500 mp, din care: - carosabil – 25.700,00 mp; - sistem rutier nou – 200,00 mp; - trotuare – 15.400,00 mp; - suprafata parcari – 2.900,00 mp; - retea alimentare cu apa reabilitata – 2.551,00 ml; - retea canalizare reabilitata – 594,00 ml.
	Municipiul Suceava	Reabilitare strazi, pod si pasaj, modernizare parcuri si creare statii modulare de transport public in comun in mun. Suceava	- 14 strazi urbane reabilitate - 11.842 m; - 1 pod rutier reabilitat - 152,65 m; - 1 pasaj peste calea ferata reabilitat- 93,80 m.
		Reabilitarea zonei centrale a mun. Suceava, prin creare parcaje subterane, reabilitare pietonal si strazi	- parcaje create - 5.295 mp.
		Reabilitare strazi, poduri si pasaj	- 1 Strada reabilitata - 8.298, 66 ml; - 3 Poduri reabilitate - 171,10 ml; - 1 Pasaj reabilitat - 385,50 ml; - 248 Locuri de parcare amenajate.
Pol de crestere	Municipiul Iasi	Axa de dezvoltare nord-sud pasaj Octav Bancila	- 1 pasaj suprateran realizat (clasa E de incarcare); - 9.180,19 m de strazi urbane reabilitate si modernizate; - 39.641 mp trotuare reabilitate si modernizate.
		Dezvoltare retea rutiera in zona culturala, istorica si turistica a municipiului Iasi	- 17.618,17 m strazi urbane reabilitate si modernizate; - 108.799 mp trotuare modernizate; - 3,629 km linie tramvai reabilitata.
		Dezvoltarea axei de transport est-vest in municipiul Iasi	- 1 pasaj subteran realizat; - 6.330,10 m strazi urbane reabilitate si modernizate.
		Dezvoltare si reabilitare artera functionala sud - municipiul Iasi	- Pasaj subteran reabilitat - 1.384 m; - Strazi urbane reabiltate si modernizate - 3.503 m; - Cale de rulare tramvai reabilitata/modernizata-7.926m - Trotuare reabilitate si modernizate- 9.619 m.
		Cresterea accesibilitatii spre zona centrala, economica si comerciala a polului de crestere Iasi	- strazi reabilitate: 2.524 m; - 158 parcari amenajate: 3.390 mp; din care 15 pentru persoane cu dizabilitati.
		Modernizarea retelei de linii tramvai	- Lungimea liniilor de tramvai: 9.9673 km.
		Regenerare urbana zona Lapusneanu - Piata Unirii	- Strazi urbane,alei si trotuare,esplanada - 11.977 mp; - Parcari amenajate - 1.440 mp; - Pasaj subteran reabilitat - 1.239,4 mp.
		Reabilitarea Manastirii Golia - etapa II	- Suprafata carosabil - 3176,32 mp; - Trotuare reabilitate - 1258,68 mp.

Nota: informatiile sunt conforme cu cele prezentate de solicitanti in cererea de finantare initial depusa spre analiza

Axa prioritara 2 – „Imbunatatirea infrastructurii de transport regionale si locale”

Domeniul major de interventie 2.1 – „Reabilitarea si modernizarea retelei de drumuri judetene, strazi urbane – inclusiv constructia / reabilitarea soselelor de centura”

- ***Drumuri judetene***

- **Judetul Bacau** - portiuni din drumurile judetene DJ 116 (10,9 km); DJ 252 (54,8 km); DJ 119F (14,3 km) cu un total de 80 km.
- **Judetul Botosani** - portiuni din drumurile judetene - DJ 291D (13,0 km); DJ 291B (12,85 km); DJ 294 (7,06 km), DJ 208H (12,7 km), DJ 282H (5,0 km), DJ 207N (13,0 km) cu un total de 63,61 km
- **Judetul Iasi** - portiuni din drumurile judetene - DJ 282C, DJ 282, DJ 282B (37,763 km); DJ 208 (41,520 km); DJ 248 (37,980 km) cu un total de 117,26 km.
- **Judetul Neamt** - portiuni din drumurile judetene - DJ 208G (26,76 km); DJ 156A (25,64 km), cu un total de 52,4 km
- **Judetul Suceava** - portiuni din drumurile judetene DJ 178 (7,85 km); DJ 177 (10,875 km); DJ 290 (18,225 km); DJ 174 (22 km); DJ 209D (26,84 km); DJ 208S (8 km); DJ 175B (15,8 km) cu un total de 109,590 km
- **Judetul Vaslui** - DJ 244 B - 55,935 km

- ***Strazi urbane***

- Municipiul Bacau - Pasaj subteran Stefan Guse (277 m + 350 m bretele + 65 m legaturi; total 692 m),
- Municipiul Barlad - strazi urbane - 25,34 km,
- Municipiul Botosani - strazi urbane - 13,4 km,
- Orasul Buhusi - strazi urbane - 2,12 km,
- Municipiul Falticeni - strazi urbane - 15,24 km,
- Municipiul Piatra Neamt - strazi urbane - 6,77 km.

Anexa: Evolutia populatiei scolare pe niveluri de instruire, nivel judetean, 2006-2012

Nivel de instruire	UAT	Anul 2006	Anul 2011	Anul 2012
Copii inscrisi in gradinite	Bacau	24188	22386	18696
	Botosani	16575	15139	12680
	Iasi	28598	29416	24963
	Neamt	15991	15726	12976
	Suceava	25655	24693	20868
	Vaslui	17694	16560	13865
Elevi inscrisi in invatamantul preuniversitar	Bacau	101795	86696	88983
	Botosani	66636	61675	63294
	Iasi	123072	113292	118945
	Neamt	77667	67347	69545
	Suceava	108858	103752	105382
	Vaslui	70203	63331	65363
Elevi inscrisi in invatamantul primar si gimnazial (inclusiv invatamantul special)	Bacau	68696	57832	61215
	Botosani	46339	41860	44601
	Iasi	80640	73846	79694
	Neamt	50804	42212	44793
	Suceava	73489	65112	69126
	Vaslui	47850	42477	44567
Elevi inscrisi in invatamantul liceal	Bacau	23307	26802	25676
	Botosani	13690	18611	17739
	Iasi	27929	34447	34147
	Neamt	19198	22364	22246
	Suceava	25404	35791	33276
	Vaslui	15118	19449	19545
Studenti inscrisi	Bacau	8235	5889	4989
	Botosani	199	269	192
	Iasi	60102	51157	46504
	Neamt	613	660	461
	Suceava	10579	8381	7325
	Vaslui	34	:	:

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Feredeului
Obcinele Bucovinei
Pădurea Pătrăuți
Siretul Mijlociu - Bucecea
Suceava
Jijia
Dorohoi-Saua Bucecei
Pădurea Ciornohal
Găina - Lucina
Râul Suceava Liteni
4
5
Moldova Superioară
Bistrița Aurie
Lacurile Fălticeni
Dealul Mare - Hârlău
Bistrița Aurie
Slatina
Pădurea Roșcani
Rarău - Giumalău
Râul Moldova între Păltinoasa și Rusi
Sărăturile Jijia Inferioară - Prut
Bahlui
Acumularile Belcești
3
1
Larion
7
14

1.6

Mediu

6. Mediu

6.1. Infrastructura de utilitati

Infrastructura de utilitati include: serviciile de furnizare a apei potabile, sistemul de canalizare si epurare a apelor uzate, reteaua de distributie si furnizare a gazului metan, sistemele de termoficare/incalzire si reteaua de furnizare a energiei electrice.

Servicii de furnizare a apei potabile

In anul 2012, doar 62,13% din localitatile regiunii Nord-Est erau conectate la reteaua publica de furnizare a apei potabile, nivel inferior mediei nationale (73,18%). Dezechilibrul este si mai accentuat urmarind procentul populatiei conectate la reteaua de apa – 45,25% la nivelul regiunii fata de media nationala de 60,15%. La nivel intraregional, cel mai mic procent al populatiei conectata la reteaua de apa se inregistreaza in judetul Suceava (29,28%), in timp ce nivelul inregistrat in judetul Neamt (56,52%) se apropie de media nationala. O serie de precizari suplimentare sunt realizate in sectiunea dedicata gradului de inzestrare al locuintelor, zona in care sunt prezentate si rezultatele Recensamantului populatiei si locuintelor din 2011.

Reteaua si volumul de apa potabila distribuita in Regiunea Nord – Est, 2012

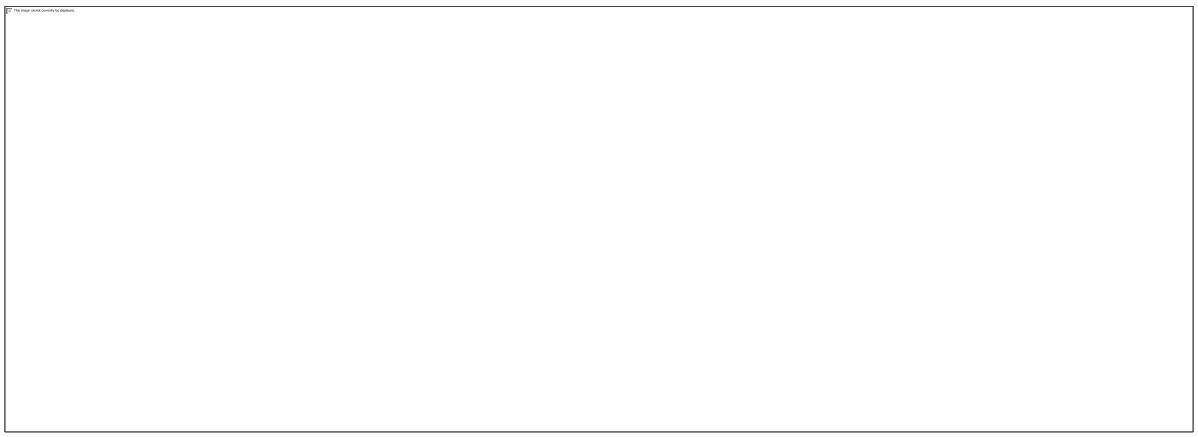
Unitate teritoriala	Localitati conectate		Populatie deservita de sistemul public de alimentare a apei potabile		Cantitatea de apa potabila distribuita consumatorilor, mii m³.		Consumul de apa potabila pt. uz casnic pe locuitor, m³
	Total	Din care municipii si orase	Nr. persoane	% din total populatie	Total	Pentru uz casnic	
Bacau	74	8	316070	51,30	17060	11960	37,84
Botosani	48	7	155912	37,78	6992	5009	31,13
Iasi	62	5	426468	55,22	42644	24495	57,44
Neamt	51	5	266056	56,52	11319	8615	32,38
Suceava	48	14	185862	29,28	13371	7999	43,04
Vaslui	60	5	143918	36,39	7733	5939	41,27
RNE	343	44	1494286	45,25	99119	64017	42,84
Romania	2328	317	12103555	60,15	1035429	694792	57,40

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Se observa ca in regiune exista, la nivelul anului 2012, doua orase care nu sunt conectate la reteaua de apa potabila si anume Cajvana si Milisauti din judetul Suceava.

Pe de alta parte, ponderea consumului de apa potabila pentru consum casnic in totalul volumului de apa distribuita este in Regiunea Nord-Est de 64,58%, aproape de valoarea medie nationala (67,10%).

Urmarind datele aferente consumului de apa potabila pentru uz casnic per locuitor, se constata ca nivelul total in 2012 este de 42,84 m³/persoana, valoare ce reprezinta doar trei sferturi din nivelul mediu national. Acest aspect este in corelare cu nivelul de trai scazut din Regiunea Nord-Est (cel mai ridicat nivel de saracie, cele mai reduse venituri), dar si cu procentul cel mai redus al populatiei conectate la reteaua de apa potabila.

Din graficul prezentat anterior, se constata o scadere continua anuala a consumului de apa potabila in mediul urban, atat pentru uz casnic, cat si pentru agentii economici.

Judetele Botosani si Neamt sunt cele unde se inregistreaza valorile cele mai mici ale acestui indicator. Astfel, in judetul Botosani consumul mediu lunar de apa pentru uz casnic al unei persoane se apropie de 3 metri cubi. Aceste valori sunt cu mult sub nivelurile medii de consum existente la nivel comunitar, demonstrand nivelul de trai redus existent in regiune. Singura sursa de alimentare cu apa potabila din panza freatica este cea de la Timisesti, care deserveste o parte a locuitorilor din municipiul Iasi. In judetul Suceava, majoritatea oraselor si municipiilor au surse de adancime. Celelalte orase ale regiunii Nord-Est sunt alimentate cu apa potabila din ape de suprafata prin intermediul statiilor de tratare a apei. Din pacate, la ora actuala sistemele de alimentare cu apa din orasele regiunii Nord-Est sunt subdimensionate, neputind sa deserveasca intr-un regim de 24 ore din 24 toti consumatorii casnici si industriali din regiunea Nord-Est. In ceea ce priveste sistemul de conducte pentru alimentarile cu apa potabila, acesta este in parte uzat si nu satisface necesarul de consum al populatiei din regiunea Nord-Est. Pe de alta parte, statiile de tratare a apei potabile sunt si ele uzate fizic si moral, neputand procesa cantitatea de apa necesara tuturor consumatorilor din regiune.

In anul 2012, municipiile Iasi si Bacau inregistreaza cel mai ridicat consum de apa potabila per locuitor. Municipiul Iasi se distanteaza de celelalte orase din regiune in ceea ce priveste consumul de apa potabila anual per locuitor - 65,44 m^3/locuitor. In municipiul Bacau locuitorii consumul mediu este de 32,74 m^3 apa potabila per locuitor. La polul opus in orasele Flamanzi, Solca, Frasin, Salcea, Stefanesti, Liteni si Darabani, consumul de apa potabila per locuitor este foarte redus, fapt determinat de lungimea redusa a retelei de furnizare a apei cat si de nivelul de trai scazut.

Reteaua de canalizare

In anul 2012, doar 28,44% din localitatile regiunii erau racordate la sisteme de canalizare, situatie similara cu cea nationala (29,11%). Situatia este cu totul alta cand analizam procentul populatiei conectate la sistemul in cauza din total populatie, media regionala de 35,36% fiind cu mult sub nivelul national de 46,78%. Singurul judet care se apropie de media nationala este Iasi, cu 44,74% din total populatie conectata la sistemul de canalizare. Judetele Suceava si Vaslui sunt cele care au cele mai mari probleme in aceasta privinta, doar 25,27%, respectiv 26,62% din populatia lor avand acces la acest serviciu. Vezi ***Anexa: Operatorii regionali de apa potabila din Regiunea Nord-Est***.

Localitati si populatia conectata la reteaua de canalizare, 2012

Unitate teritoriala	Localitati conectate		Populatie conectata la sistemul de canalizare	
	Total	Din care municipii si orase	Nr. persoane	% in total populatie
Bacau	47	8	234981	38,14
Botosani	15	7	138963	33,68
Iasi	20	5	345530	44,74
Neamt	18	5	182544	38,78
Suceava	40	14	160430	25,27
Vaslui	17	5	105276	26,62
Nord-Est	157	44	1167724	35,36
Romania	926	310	9413027	46,78

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Beneficiau de acces la retele de canalizare in 2012, 44 de orase si municipii din regiunea Nord Est, avand o lungime totala de 2541 km, (84,18% din reteaua totala de canalizare de la nivelul intregii regiuni). La nivelul anului 2012, orasele Milisauti si Vicovu de Sus nu erau conectate la reteaua de canalizare.

Din cele 46 de orase si municipii din regiunea Nord Est, doar 34 de localitati detineau statii de epurare in functiune. Cele mai solicitate statii de epurare, cu cel mai ridicat debit zilnic al apei reziduale pe zi, se inregistreaza in municipiile resedinta de judet.

In anul 2015 se vor finaliza proiecte ce vizeaza proiecte majore cofinantate din Fondul de Coeziune, prin Programul Operational Sectorial de Mediu. Vezi ***Anexa: Lucrari de reabilitare / extindere / constructie retea alimentare apa potabila / canalizare / statii de tratare / statii de epurare, pe judete***.

6.2. Calitatea aerului

In conformitate cu informatiile existente in „Raportul privind starea mediului in Regiunea 1 Nord-Est pentru anul 2011”[50], calitatea aerului a fost monitorizata continuu prin reteaua automata de monitorizare a calitatii mediului reprezentata la nivelul regiunii de 19 statii automate, dintre care 7 de tip fond urban (BT-1, SV-1, IS-2, NT-1, BC-1, VS-1), 6 de tip industrial (SV-2, IS-3, NT-2, NT-3, BC-2, BC-3), 2 de tip trafic (SV-3, IS-1), 1 de tip fond suburban (IS-5), 1 de tip fond regional (IS-4), 1 de tip urban/trafic (IS-6) si 1 de tip EMEP (EM-3). Statia VS2 a fost introdusa in Reteaua Nationala de Monitorizare a Calitatii Aerului in aprilie 2011.

La nivelul anului 2011, in nicio aglomerare urbana din Regiunea Nord-Est nu au avut loc depasiri ale valorii limite anuale pentru dioxidul de azot ce sa afecteze sanatatea umana (40 µg/m^3). Cele mai mari valori medii anuale au fost in judetele Iasi si Bacau (aprox. 25 µg/m^3). Totodata, nu s-au inregistrat depasiri ale valorii pragului de alerta (concentratia 400 µg/m3 masurata timp de 3 ore consecutiv) pentru dioxidului de azot si depasiri ale valorii limita anuala pentru protectia vegetatiei (30 µg/m3) la statiile de fond rural si regional destinate monitorizarii ecosistemelor si vegetatiei.

Concentratiile de monoxid de carbon din aerul inconjurtor se evalueaza folosind valoarea limita pentru protectia sanatatii umane (10 mg/m^3), calculata ca valoare maxima zilnica a mediilor pe 8 ore (medie mobila).

Din monitorizarea efectuata in anul 2011, se constata ca valorile maxime zilnice ale mediilor concentratiilor pe 8 ore, s-au situat mult sub valoarea limita anuala pentru protectia sanatatii umane (10 mg/m^3) la toate statiile din regiune. Valorile medii anuale cele mai mari s-au inregistrat la statiile din judetele Neamt (0,40 mg/m^3), Bacau (0,30 mg/m^3), Botosani (0,30 mg/m^3), Iasi (0,30 mg/m^3), Suceava (0,30 mg/m^3).

Analizand datele obtinute din monitorizarea ozonului, in anul 2011, in raport cu cerintele din Legea 104/2011 privind calitatea aerului inconjurator, rezulta ca la nivelul Regiunii 1 NE s-au inregistrat 11 depasiri ale valorii tinta pentru anul 2011 privitor la protectia sanatatii umane – 120 µg/m^3 ca valoare maxima a mediilor pe 8 ore dupa cum urmeaza:

- judetul Botosani: – la statia Bt-1 – 5 depasiri, valoarea maxima a conc. maxime zilnice ale mediilor de 8 h – 127,5 µg/m^3;
- judetul Suceava: – la statia EM3 – 3 depasiri, valoarea maxima a conc. maxime zilnice ale mediilor de 8 h – 128,0 µg/m^3;
- judetul Vaslui: – la statia Vs-2 – 3 depasiri, valoarea maxima a conc. maxime zilnice ale mediilor de 8 h – 129,4 µg/m^3.

In medie, cele mai ridicate valori ale concentratiei de ozon s-au inregistrat in perioada aprilie - septembrie, perioada cu temperaturi mai ridicate si durata mai mare de iluminare diurna, factori care favorizeaza reactiile fotochimice de formare a ozonului.

Analizand datele obtinute din monitorizarea pulberilor in suspensie (PM10 gravimetric), in statiile din regiune, in anul 2011, rezulta ca valoarea limita anuala (40µg/m^3) a fost depasita doar in statia Is-1 unde s-a inregistrat si maxima anuala a concentratiei medii zilnice de 144,25µg/m^3.

In Regiunea Nord-Est, in anul 2011, au fost 140 depasiri ale valorii limite zilnice pentru protectia sanatatii umane dupa cum urmeaza:

- judetul Bacau: la statia Bc-2 – 6 depasiri;
- judetul Botosani: la statia Bt-1 – 17 depasiri;
- judetul Iasi: la statia Is-1 – 43[51] depasiri, la statia Is-4 – 13 depasiri;
- judetul Neamt: la statia Nt-1 – 10 depasiri;
- judetul Suceava: la statia Sv-2 – 31 depasiri, la statia Sv-3 – 20 depasiri.

[50] Intocmit de catre Agentia Regionala pentru Protectia Mediului Bacau

[51] Numarul de depasiri la indicatorul PM10 gravimetric la statia Podu de Piatra a fost revizuit conform art. 21 din directive 2008/50/CE privind contributia nisipului, astfel: - in anul 2011 de la 43 la 35

In general, depasirile intalnite s-au datorat traficului rutier si lucrarilor de modernizare a carosabilului in anotimpul cald, iar in anotimpul rece – din cauza functionarii centralelor termice si a conditiilor meteorologice (calm atmosferic) care au favorizat mentinerea poluantilor aproape de sol.

In anul 2011, media anuala pentru fiecare din cele 6 judete nu a depasit valoarea limita anuala pentru protectia sanatatii umane pentru pulberile in suspensie PM_{10} - 40 µg/m^3; principala problema de mediu o reprezinta depasirea valorii limita zilnice pentru protectia sanatatii umane la particule in suspensie PM_{10}.

Nivelul concentratiilor de particule in suspensie ($PM_{2,5}$) este in continuare ridicat in municipiul Iasi unde s-au inregistrat depasiri ale valorilor limita zilnice peste numarul permis si ale valorii limita anuale. Pentru toate aglomerarile urbane au fost elaborate programe de gestionare a calitatii aerului, cu masuri de reducere ce au avut un impact pozitiv semnificativ asupra concentratiilor de particule in suspensie, numarul depasirilor fiind in scadere fata de anii precedenti.

Pentru concentratia de amoniac in aerul ambiental, normativul prevede o concentratie maxim admisibila de 0,1 mg/m^3 pentru valoarea mediei zilnice si o valoare de 0,3 mg/m^3 pentru media la 30 minute. In anul 2011 au fost inregistrate depasiri ale concentratiei maxime admisibile zilnice la punctele de prelevare din judetul Neamt (57, respectiv 74 depasiri la punctele de prelevare situate in Dumbrava Vale si Dumbrava Rosie), judetul Bacau - aglomerarea Bacau (2 depasiri la statia automata BC-2).

Pe parcursul anului 2012, comisariatele judetene ale Garzii de Mediu din Regiunea NE au constatat 88 poluari accidentale ale aerului in judetele Neamt – 53, Suceava – 16, Iasi – 15 si Bacau - 4.[52] Vezi ***Anexa: Informatii suplimentare privind calitatea aerului***.

Pentru anii 2011-2012 calcularea emisiilor a implicat atat o metodologie diferita cat si un numar diferit de agenti economici/surse de suprafata luate in considerare. Datorita acestui fapt compararea cu anii anteriori nu se poate face cu acuratete. De asemenea, nu au fost luate in calcul emisiile din traficul rutier.

6.3. Calitatea apelor

Conform Directivei cadru 60/2000/CEE se constituie o abordare noua in domeniul gospodaririi apelor, ce se bazeaza pe principiul bazinal si ce impune termene stricte pentru realizarea programului de masuri.

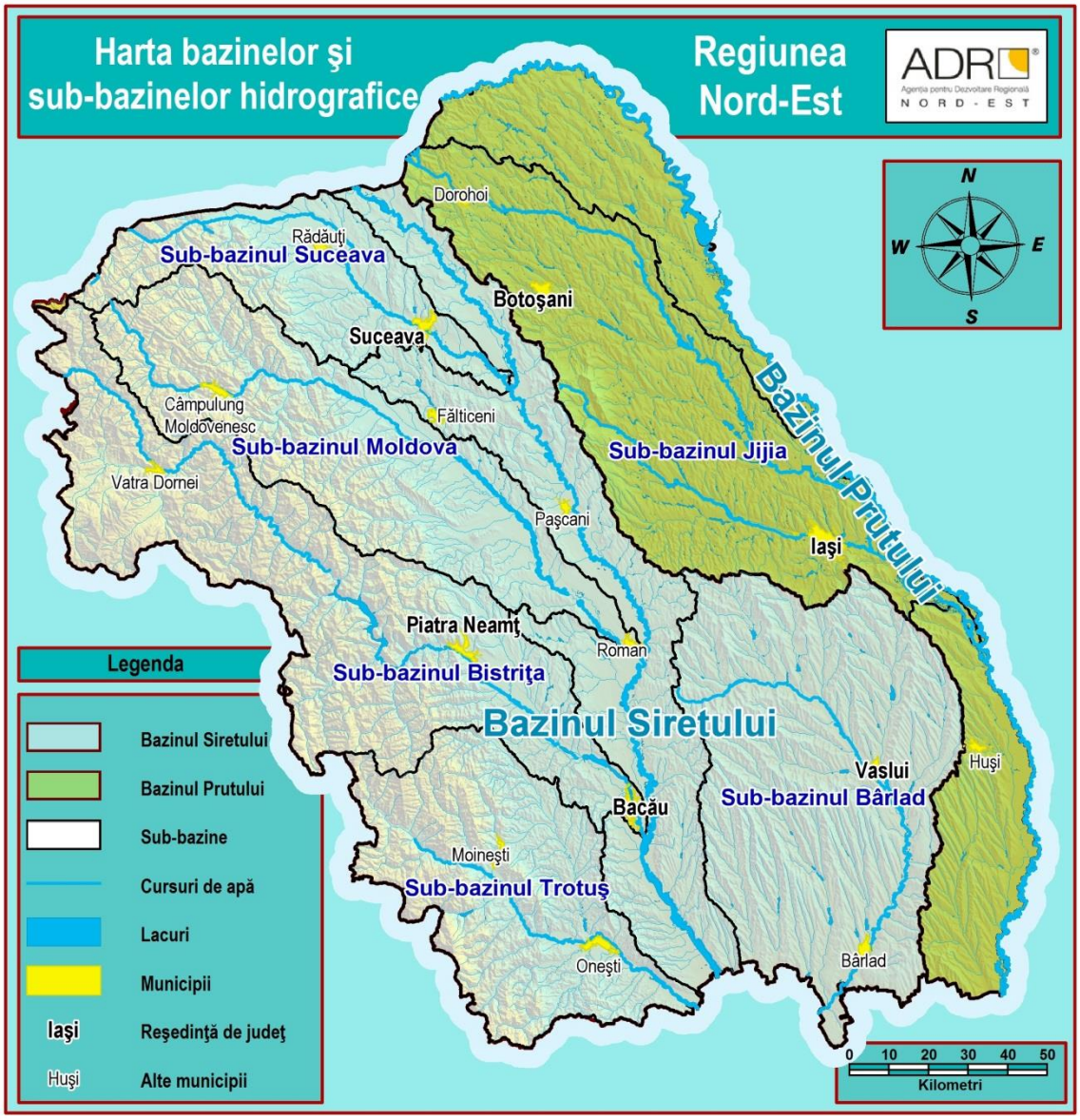
Obiectivul central al Directivei Cadru in domeniul Apei (DCA) este de a obtine o „stare buna" pentru toate cursurile de apa, atat pentru cele de suprafata dar si pentru cele subterane, cu exceptia celor puternic modificate si artificiale, pentru care se defineste „potentialul ecologic bun".

In raport cu prevederile directivei, Statele Membre din Uniunea Europeana trebuie sa asigure atingerea statului de stare „buna" a tuturor apelor de suprafata pana in anul 2015.

Noua strategie si politica europeana in domeniul gospodaririi apelor porneste de la premiza ca „apa nu este un produs comercial ca oricare altul, ci o mostenire care trebuie pastrata curata, protejata si tratata ca atare".

Regiunea Nord Est cuprinde din punct de vedere hidrografic doua bazine principale Siret si Prut, fiecare avand in componenta sub-bazine, dintre care mentionam: sub-bazinele Suceava, Moldova, Bistrita, Trotus pe partea dreapta a Siretului, sub-bazinul Barlad pe partea stanga a Siretului si sub-bazinul Jijia pe partea dreapta a raului Prut.

[52] detalii suplimentare in Raportul national privind starea mediului pentru anul 2012

In cele ce urmeaza sunt prezentate concluziile surprinse in „Raportul anual privind starea mediului in Romania pentru anul 2011" referitoare la Regiunea Nord-Est:

- **Bazinul hidrografic Siret**

Bazinul hidrografic Siret cuprinde: bazinul hidrografic Siret propriu-zis, sub-bazinul hidrografic Barlad si afluentii de stanga ai raului Siret si sub-bazinul hidrografic Buzau.

Bazinul hidrografic Siret (propriu-zis)

- *Starea ecologica a cursurilor naturale de apa de suprafata – rauri monitorizate in bazinul hidrografic Siret*

In cadrul Bazinului Hidrografic Siret au fost evaluate prin monitorizarea elementelor biologice si a elementelor suport 44 cursuri de apa naturale - rauri. De asemenea, pentru 6 cursuri de apa au fost monitorizate doar elementele suport.
In urma evaluarii, au rezultat urmatoarele:

- 31 (70,45%) cursuri de apa - starea ecologica buna;
- 13 (29,55%) cursuri de apa - starea ecologica moderata.

Din punct de vedere al lungimii, pentru cei 4056,83 km, repartitia in raport cu starea ecologica este urmatoarea:

- 3186,35 km (78,54%) in stare ecologica buna;
- 870,48 km (21,46%) in stare ecologica moderata.

Din rezultatele prezentate, rezulta ca obiectivul de calitate, reprezentat de starea ecologica buna, nu a fost atins de 13 cursuri de apa, reprezentand 29,55% din cursurile de apa din bazinul hidrografic Siret pentru care s-a evaluat starea ecologica, respectiv 870,48 km reprezentand 21,46% km de rau pentru care s-a evaluat starea ecologica.

- *Potentialul ecologic al cursurilor de apa de suprafata puternic modificate – rauri monitorizate in bazinul hidrografic Siret*

In cadrul Bazinului Hidrografic Siret au fost evaluate pe baza datelor de monitorizare un numar de 4 cursuri de apa puternic modificate din categoria rauri, pe o lungime de 111,81 km.
In urma evaluarii, au rezultat urmatoarele:

- 1 (25,00%) curs de apa in potential ecologic bun;
- 3 (75,00%) cursuri de apa in potential ecologic moderat.

Din punct de vedere al lungimii cursurilor de apa, cei 111,81 km CAPM[53] – rauri monitorizate se incadreaza astfel:

- 9,42 km (8,43%) in potential ecologic bun;
- 102,39 km (91,57%) in potential ecologic moderat.

Din analiza rezultatelor prezentate, rezulta ca din totalul cursurilor de apa puternic modificate - rauri evaluate din bazin, obiectivul de calitate reprezentat de potentialul ecologic bun nu a fost atins de 3 dintre cursurile de apa, respectiv 102,39 km de rau, pentru care s-a determinat potentialul ecologic.

Principalele surse poluatoare din acest bazin in anul 2011 sunt folosinte din domeniul colectarii si epurarii apelor uzate urbane, metalurgie si constructii de masini, prelucrari chimice, alte activitati.

Sub-bazinul hidrografic Barlad

- *Starea ecologica a cursurilor naturale de apa de suprafata – rauri monitorizate in sub-bazinul hidrografic Barlad*

La nivelul sub - bazinului hidrografic Barlad au fost evaluate pe baza datelor de monitorizare un numar total de 6 cursuri de apa naturale - rauri.
In urma evaluarii au rezultat urmatoarele:

- 1 (16,67%) curs de apa in starea ecologica buna;
- 3 (50,00%) cursuri de apa in starea ecologica moderata;
- 2 (33,33%) cursuri de apa in starea ecologica slaba.

Din punct de vedere al numarului de kilometri, starea ecologica a fost evaluata pentru un numar total de 238,02 km monitorizati, iar repartitia pe lungimi a fost urmatoarea:

- 93,22 km (39,16%) in starea ecologica buna;
- 76,30 km (32,06%) in starea ecologica moderata;
- 68,50 km (28,78%) in starea ecologica slaba.

Din analiza rezultatelor prezentate, rezulta ca obiectivul de calitate reprezentat de starea ecologica buna nu a fost atins de 5 (83,33%) cursuri de apa pe 144,8 (60,84%) km de rau, pentru care s-a determinat starea ecologica.

- *Potentialul ecologic al cursurilor de apa de suprafata puternic modificate – rauri monitorizate in sub-bazinul hidrografic Barlad*

[53] corpuri de apa puternic modificate

In cadrul Sub - Bazinului Hidrografic Barlad au fost evaluate pe baza datelor de monitorizare 3 cursuri de apa puternic modificate – rauri.

In urma evaluarii rezultatelor a rezultat ca toate cele 3 cursuri de apa (257,07 km) s-au incadrat in potentialul ecologic moderat.

Din rezultatele prezentate, rezulta ca toate cele 3 cursuri de apa monitorizate din bazin nu au atins obiectivul de calitate mentionate in raportul de mediu.

Principalele surse de poluare din bazin sunt statiile de epurare orasenesti ale SC AQUAVAS SA (3 sucursale) si SC APA CANAL SA Galati. Ca unitati industriale semnificative sunt sursele din industria metalurgica precum SC RULMENTI SA - Barlad si SC ARCELORMITTAL GALATI SA.

- **Bazinul hidrografic Prut**

o *Starea ecologica a cursurilor naturale de apa de suprafata – rauri monitorizate in bazinul hidrografic Prut*

In cadrul bazinul hidrografic Prut au fost evaluate si monitorizate 8 cursuri de apa naturale-rauri.
In urma evaluarii datelor obtinute, au rezultat urmatoarele:
- 3 (37,50%) cursuri de apa - starea ecologica buna;
- 4 (50,00%) cursuri de apa - starea ecologica moderata;
- 1 (12,50%) curs de apa – starea ecologica proasta.

Repartitia starii ecologice pe cei 498,00 kilometri evaluati a fost urmatoarea:
- 218,36 km (43,85%) in starea ecologica buna;
- 235,91 km (47,37%) in starea ecologica moderata;
- 43,73 km (8,78%) in starea ecologica proasta.

Din analiza rezultatelor prezentate, rezulta ca din totalul cursurilor de apa din bazin, obiectivul de calitate reprezentat de starea ecologica buna nu a fost atins de 5 (62,50%) dintre cursurile de apa reprezentand 279,64 km (56,15%) de rau.

o *Potentialul ecologic al cursurilor de apa de suprafata puternic modificate – rauri monitorizate in bazinul hidrografic Prut*

In cadrul Bazinului Hidrografic Prut au fost evaluate si monitorizate 10 cursuri de apa puternic modificate.
In urma evaluarii datelor obtinute, au rezultat urmatoarele:
- 2 (20%) cursuri de apa s-au incadrat in potentialul ecologic bun;
- 8 (80%) cursuri de apa s-au incadrat in potentialul ecologic moderat.

Cei 756,02 km pentru care s-a determinat potentialul ecologic s-au incadrat astfel:
- 510,90 km (67,58%) in potentialul ecologic bun;
- 245,12 km (32,42%) in potentialul ecologic moderat.

Din analiza rezultatelor prezentate, rezulta ca din totalul cursurilor de apa din bazin, obiectivul de calitate reprezentat de potentialul ecologic bun nu a fost atins de 8 (80%) dintre cursurile de apa reprezentand 245,12 km (32,42%).

o *Potentialul ecologic al cursurilor de apa de suprafata artificiale - rauri monitorizate in bazinul hidrografic Prut*

In bazinul hidrografic Prut au fost evaluate si monitorizate 2 cursuri de apa artificiale, in lungime totala de 113,96 km. Cele 2 cursuri de apa, evaluate pe baza datelor de monitoring, s-au incadrat in potentialul ecologic moderat, nefiind astfel atins obiectivul de calitate.

Majoritatea surselor de poluare din bazin sunt reprezentate de statiile de epurare orasenesti: SC NOVA APASERV SA Botosani cu sucursale si in orasele Dorohoi, Darabani, Saveni, SC APA VITAL SA Iasi cu 4 sucursale, SC AQUAVIS SA Vaslui si SC APA CANAL SA din Tg. Bujor, respectiv Beresti.

Nitriti, fosfati, oxigenul dizolvat, materiile organice si amoniu in apele raurilor

Situatia nitratilor si fosfatilor in rauri si lacuri precum si a oxigenului dizolvat, materiilor organice si amoniului se prezinta in Regiunea Nord-Est astfel:

In raport cu nitratii si fosfatii:
- rauri in stare naturala: din cele 202 cursuri de apa monitorizate calitatea apei a fost buna pentru 68 cursuri de apa si moderata pentru 134;
- rauri puternic modificate si artificiale: din cele 45 cursuri de apa monitorizate, unul s-a incadrat in categoria buna si 44 in categoria moderata;
- lacurile naturale: cele 4 lacuri naturale au corespuns categoriei moderata;
- lacuri de acumulare: din totalul de 54 lacuri de acumulare monitorizate, in 2 calitatea apei a fost buna si in 52 a fost moderata.

In raport cu oxigenul dizolvat, substantele organice si amoniul:
- rauri in stare naturala: din cele 202 cursuri de apa monitorizate calitatea apei a fost pentru oxigenul dizolvat buna pentru 2 cursuri de apa si moderata pentru 200 cursuri de apa, iar pentru substante organice si amoniu a fost buna pentru 64 cursuri de apa si moderata pentru 138.
- rauri puternic modificate si artificiale: din cele 45 cursuri de apa monitorizate, calitatea apei a fost, pentru oxigenul dizolvat, buna pentru un curs de apa si moderata pentru 44 cursuri de apa, iar pentru substante organice si amoniu a fost buna pentru 3 cursuri de apa si moderata pentru 42.

- **Calitatea apelor freatice (subterane)**

Din analiza datelor obtinute in urma monitorizarii parametrilor fizico-chimici la forajele situate in stratul freatic, cele mai multe depasiri ale valorilor de prag s-au inregistrat la indicatorii: azotati, azotiti, amoniu si cloruri.

In anul 2011 cele mai mari concentratii de azotati s-au inregistrat in:
▫ Bazinul hidrografic Siret, pentru cursurile de apa ROSI03 (Lunca Siretului si a afluentilor sai) si ROSI05 (Campia Siretului inferior) in 8 foraje monitorizate;
▫ Bazinul hidrografic Prut, pentru cursurile de apa subterana: ROPR02 (Lunca si terasele Prutului mediu si inferior si afluentii sai), ROPR03 (Lunca raului Barlad), ROPR04 (Campia Tecuciului) fiecare la cate 5 foraje monitorizate, respectiv ROPR07 (Campia Moldovei) la 7 foraje monitorizate.
Acviferele puternic contaminate cu azotati sunt concentrate, in special, in jurul principalelor platforme industriale: S.C. FIBREX si SC GAPROCO Savinesti, SC CAROM si RAFO Onesti, S.C. AZOCHIM Roznov (desfiintata), SC Antibiotice SA Iasi.

In bazinele hidrografice Siret si Prut s-au inregistrat depasiri ale valorilor de prag la *cloruri si sulfati*, depasiri datorate fondului natural mare al acestora, fond generat de prezenta apelor de tip clorosulfuroase, a litologiei straturilor etc.

Dintre factorii poluatori mentionam: in zona rafinariei Rafo Onesti cu produse petroliere, in zona Roznov-Neamt cu produse utilizate pentru fertilizare si combaterea bolilor si daunatorilor in agricultura, in aglomerarile urbane Suceava si Bacau cu produse menajere.

6.4. Calitatea solurilor[54]

Calitatea solurilor este influentata fie de factori naturali (clima, forma de relief), fie de actiuni antropice agricole si industriale - in multe situatii factorii mentionati pot actiona impreuna in sens negativ, avand ca efect scaderea calitatii si chiar anularea functiilor acestora. Influentele daunatoare ale acestora se reflecta in deteriorarea caracteristicilor si a functiilor solurilor, respectiv in capacitatea lor bioproductiva, dar, ceea ce este si mai grav, in afectarea calitatii produselor agricole si a securitatii alimentare, cu urmari serioase asupra calitatii vietii.

Conform „Raportului anual privind starea mediului in Romania pentru anul 2012", Regiunea Nord-Est este afectata de diferite procese de panta (eroziune de suprafata, de adancime, alunecari de teren)

[54] In subcapitolul 2 al AES – Cadrul Natural, sunt prezentate detaliat clasele de soluri din regiune (2.6), precum si zonele predispuse la riscuri naturale - inundatii, cutremure, alunecari, (2.8)

pe o suprafata totala de 1.129.652 ha, reprezentand 33,5% din suprafata totala afectata a Romaniei.

Situatia suprafetelor afectate de fenomene de panta Regiunea Nord-Est, 2012

Nivel teritorial	Total suprafata, ha	Grad de afectare (puternic, foarte puternic, excesiv), %
Judetul Bacau	346.862	43
Judetul Botosani	144.812	27
Judetul Iasi	242.812	28
Judetul Neamt	84.899	36
Judetul Suceava	85.005	-[55]
Judetul Vaslui	225.939	51
RNE	1.129.682	43

Sursa: Raportul anual privind starea mediului in Romania pentru anul 2012

Alte procese naturale si/sau antropice care afecteaza calitatea solurilor sunt:
- compactarea primara si/sau secundara – in Regiunea NE 28,5% din total national,
- poluarea produsa prin sedimente datorita eroziunii (colmatare) - 85% din suprafata afectata este situata in regiunea Nord-Est (11.293 ha), judetele afectate sunt Bacau (3.143 ha), Iasi (3.130 ha), Neamt (1065 ha) si Vaslui (3.955 ha). Vezi ***Anexa: Situatia la nivel judetean a solurilor afectate de diferite procese naturale si/sau antropice, 2012***.

Situatia suprafetelor afectate dupa factori de degradare, nivel judetean, 2012, ha

Nivel teritorial	Eroziune	Alunecari de teren	Inundabilitate	Seceta periodica
Judetul Bacau	184.186	90.243	17.086	67.900
Judetul Botosani	104.273	45.076	29.034	314.000
Judetul Iasi	169.546	69.755	19.142	*
Judetul Neamt	70.919	27.592	18.745	*
Judetul Suceava	60.766	23.423	52.051	*
Judetul Vaslui	58.984	42.496	15.956	6.287

Sursa: Raportul anual privind starea mediului la nivel judetean pentru anul 2012
Nota (*) – nu sunt date disponibile

Dintre masurile de prevenire si diminuare avute in vedere mentionam lucrarile de drenare de adancime, modelare a terenurilor, ziduri de sprijin, contrabanchete, ancorari, impaduriri.

- **Situatia siturilor contaminate**

In baza prevederilor HG 1408/2007 privind privind modalitatile de investigare si evaluare a poluarii solului si subsolului, in anul 2008 a fost realizat inventarul preliminar al siturilor contaminate. Incadrarea in categoria sit potential contaminat/contaminat s-a facut pe baza chestionarelor si investigatiilor existente in documentatiile de obtinere a actelor de reglementare din punct de vedere al protectiei mediului, tinand cont de valorile pentru prag de alerta si prag de interventie.

La nivelul judetului **Bacau** exista 103 situri potential contaminate/contaminate, localizate in localitatile: Asau (2), Dealu Morii (1), Dofteana (3), Filipesti (1), Glavanesti (1), Letea Veche (1), Magiresti (1), Municipiul Bacau (3), Municipiul Onesti (3), Nicolae Balcescu (1), Oituz (5), Orasul Comanesti (8), Orasul Darmanesti (4), Orasul Moinesti (22), Orasul Slanic Moldova (1), Orasul Targu Ocna (3), Parjol (2), Racaciuni (1), Racova (1), Sascut (1), Scorteni (2), Solont (4), Stefan Cel Mare (1), Tamasi (1), Zemes (27). Natura poluantilor este in general de origine industriala si consta in hidrocarburi petroliere, amoniu, nitriti, azotati, sulfati, cloruri, fier, mangan, metale grele, fosfogips, deseuri organice, uleiuri uzate, contaminare bacteriologica, deseuri miniere, saruri de amoniu, benzofluoranten, precum si deseuri municipale.

Nota: Depozitele de deseuri municipale din mediul rural au fost inchise in 2009-2010, depozitele Bacau si Buhusi sunt inchise, iar cele din Comanesti, Moinesti, Darmanesti, Onesti, Tg. Ocna se afla in faza finala a operatiunilor de inchidere (fintantate in cadrul proiectului: „Managementul integrat al deseurilor in judetul Bacau"). Depozitul de zgura si cenusa CET Bacau - s-a sistat activitatea de depozitare in aprilie 2013, urmand realizarea operatiunilor de inchidere in urmatorii 3 ani.

[55] in raport, pentru judetul Suceava, sunt prezentate doar suprafetele solurilor afectate de fenomene de panta puternic, foarte puternic si excesiv, insumand astfel 100% din solurile analizate

In judetul **Botosani**, in urma procesului de identificare preliminara a siturilor potential contaminate s-a intocmit o lista continand 5 amplasamente situate in municipiul Botosani afectate de poluari cu produse petroliere si care au fost supuse analizei si validarii la nivel national. Niciunul din aceste situri nu este in prezent validat ca si sit contaminat.

Pe raza judetului **Iasi** cele 7 situri potential contaminate/contaminate provin din activitati industriale (metalurgie, producerea de energie – 3 situri), depozitarea de deseuri municipale – 3 situri si depozitarea namolului provenit din statia de epurare ape uzate a municipiului Iasi.

La nivelul judetului **Neamt** exista 29 situri potential contaminate, localizate in localitatile: Cordun (1), Savinesti (3), Bicaz (1), Tirgu Neamt (2), Roman (5), Piatra Neamt (4), Simionesti (1), Tazlau (9), Tarcau (1), Davideni (1), Grinties (1). Natura poluantilor este in general de origine industriala si consta in hidrocarburi petroliere, deseuri municipale, amoniu, fenoli, nitriti, azotati, sulfati, cloruri, fier, mangan, metale grele, deseuri organice, uleiuri uzate, contaminare bacteriologica, s.a.

In judetul **Suceava** se regasesc 8 situri potential contaminate: patru platforme de deseuri municipale (Suceava, Campulung Moldovenesc, Radauti, Gura Humorului), un depozit de zgura si cenusa ce a deservit SC TERMICA SA Suceava si trei zone miniere afectate de unitatile de preparatie a substantelor minerale utile (Uzina de Preparare Tarnita, Uzina de Preparare Fundu Moldovei si Exploatarea Miniera Calimani).

In judetul **Vaslui** exista un singur sit contaminat – zona depozitului de produse petroliere Vaslui.[56]

6.5. Schimbari climatice

Principala problema de mediu cu cel mai ridicat nivel de complexitate o constituie schimbarile climatice, intrucat produce implicatii socio-economice importante atat la nivel mondial dar si regional-local.

Cea mai importanta schimbare climatica o reprezinta fenomenul incalzirii globale, care a fost pusa in evidenta de cresterea temperaturii medii anuale la suprafata solului. Incalzirea globala este actualmente amplificat de gazele cu efect de sera de provenienta antropica, ceea ce determina o incalzire suplimentara a scoartei terestre, fenomen cu impact nefavorabil asupra climei, a starii ecosistemelor si a sanatatii umane.

Conform prevederilor Protocolul de la Kyoto, gazele cu efect de sera de provenienta antropica sunt: dioxidul de carbon, metanul, protoxidul de azot, hidrofluorocarburile, perfluorocarburile si hexafluorura de sulf. Dintre emisile in atmosfera, atat din procese naturale cat si antropice, cel mai important gaz cu efect de sera este dioxidul de carbon. Metanul este un gaz cu efect de sera de 21 ori mai puternic decat dioxidul de carbon, insa datorita concentratiilor sale mici in atmosfera are un efect global estimat la un sfert din cel al dioxidului de carbon.

In general, principalele surse generatoare de gaze cu efect de sera la nivel regional provin din activitatile de producere a energiei electrice si termice prin arderea combustibililor fosili, arderi in industria prelucratoare, depozitarea si/sau incinerarea deseurilor, agricultura (in special culturile cu fertilizatori), zootehnia prin cresterea animalelor si a managementului dejectiilor, transportul rutier.

In continuare sunt prezentate informatii statistice desprinse din rapoartele privind starea mediului la nivel judetean pentru anul 2011 [57].

- judetul Bacau [58] – in 2011 emisile totale de gaze cu efect de sera au fost de 1044,19 mii tone, din care provenite din dioxid de carbon de 612,70 mii tone, din metan de 131,28 mii

[56] In rapoartele anuale de mediu ale judetelor Bacau, Botosani, Neamt si Suceava nu sunt date privind situatia siturilor contaminate

[57] Mentionam ca incepand cu anul 2010, in inventarul emisiilor de dioxid de carbon nu mai apar cele datorate transportului rutier, iar emisiile de dioxid de carbon ale operatorilor economici inclusi in schema de comercializare a emisiilor de gaze cu efect de sera, sunt raportate si calculate la nivel national direct la ANPM, fiind date confidentiale.

tone, iar din protoxid de azot de 300,21 mii tone. Cea mai mare pondere a emisiilor de dioxid de carbon provin din arderi energetice (85,47%), arderi din industria de prelucrare (6,92%), instalatii de ardere neindustriale (5,87%), tratarea si depozitarea deseurilor (1,72%), in timp ce cele mai mari ponderi din emisiile de metan provin din agricultura (97,7%) apoi din tratarea si depozitarea deseurilor (1,84%). Din statisticile efectuate la nivelul anului 2011 rezulta ca ponderea principala o reprezinta emisiile de CO_2 (58,67%) urmate de emisiile de N_2O (28,75%) si apoi de emisiile de CH_4 (12,57%). Emisiile totale cu efect de sera echivalent per persoana au fost de 1,47 tone/locuitor.

- judetul Botosani – in 2010 emisile totale de gaze cu efect de sera au fost de 1408 mii tone CO2 echiv, iar de dioxid de carbon de 1662,06 mii tone CO2 echiv. Cea mai mare pondere a emisiilor de dioxid de carbon provin din arderi neindustriale. In anul 2011, emisiile de gaze cu efect de sera nu au fost incluse in inventar, acestea calculandu-se la nivel national. Emisiile totale cu efect de sera echivalent per persoana au fost de 3,17 tone/locuitor.
- judetul Iasi – in 2011 emisile totale de gaze cu efect de sera au fost de 2139,66 mii tone CO2 echiv, iar de dioxid de carbon de 1662,1 mii tone CO2 echiv. Cea mai mare pondere a emisiilor de dioxid de carbon provin din arderi neindustriale si din arderi energetice. Emisiile totale cu efect de sera echivalent per persoana au fost de 2,6 tone/locuitor.
- judetul Neamt – in 2011 emisiile totale de gaze cu efect de sera au fost de 309,20 mii tone CO2 echiv, iar de dioxid de carbon de 3,097 mii tone CO2 echiv., din metan 306,07 mii tone echiv., din protoxid de azot 0,037 mii tone echiv. Cea mai mare pondere a emisiilor de dioxid de carbon provin din arderi in industria prelucratoare (70%). Emisiile totale cu efect de sera echivalent per persoana au fost de 0,55 tone/locuitor.
- judetul Suceava – in 2010 emisiile totale de gaze cu efect de sera au fost de 3069 mii tone CO2 echiv, iar de dioxid de carbon de 1389 mii tone CO2 echiv. Cele mai mari ponderi a emisiilor de dioxid de carbon provin din arderi neindustriale (42%), arderi energetice (35%), arderi in industria prelucratoare (21,7%). Emisiile totale cu efect de sera echivalent per persoana au fost de 4,33 tone/locuitor.
- judetul Vaslui - in 2011 emisiile totale de gaze cu efect de sera au fost de 1081,6 mii tone CO2 echiv, de dioxid de carbon de 910,9 mii tone CO2 echiv, metan de 153,75 mii tone, de protoxid de azot de 16,93 mii tone (fara emisii trafic rutier). Emisiile totale cu efect de sera echivalent per persoana au fost de 2,41 tone/locuitor.

Conform datelor Eurostat, la nivelul Uniunii Europene (UE28), in anul 2011, cantitatea anuala de CO2 echivalent se ridica la 9,03 tone/locuitor, iar pentru Romania – 5,76 tone/locuitor.

Pentru a contracara efectele negative ale schimbarilor climatice, a fost elaborata Strategia Nationala a Romaniei privind Schimbarile Climatice 2013 – 2020. Pricipalele obiective sunt:

- reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera si cresterea capacitatii naturale de absorbtie a CO2 din atmosfera
- adaptarea la efectele schimbarilor climatice.

Instrumentul de baza pentru implementarea strategiei este Planul National de Actiune privind Schimbarile Climatice.

6.6. Energii regenerabile

Cu ocazia intalnirilor desfasurate de ADR Nord-Est la sediile administratiei publice locale din cele 47 localitatil urbane, precum si in cele 6 consilii judetene a fost realizat si un inventar privind potentialul existent al energiilor regenerabile.

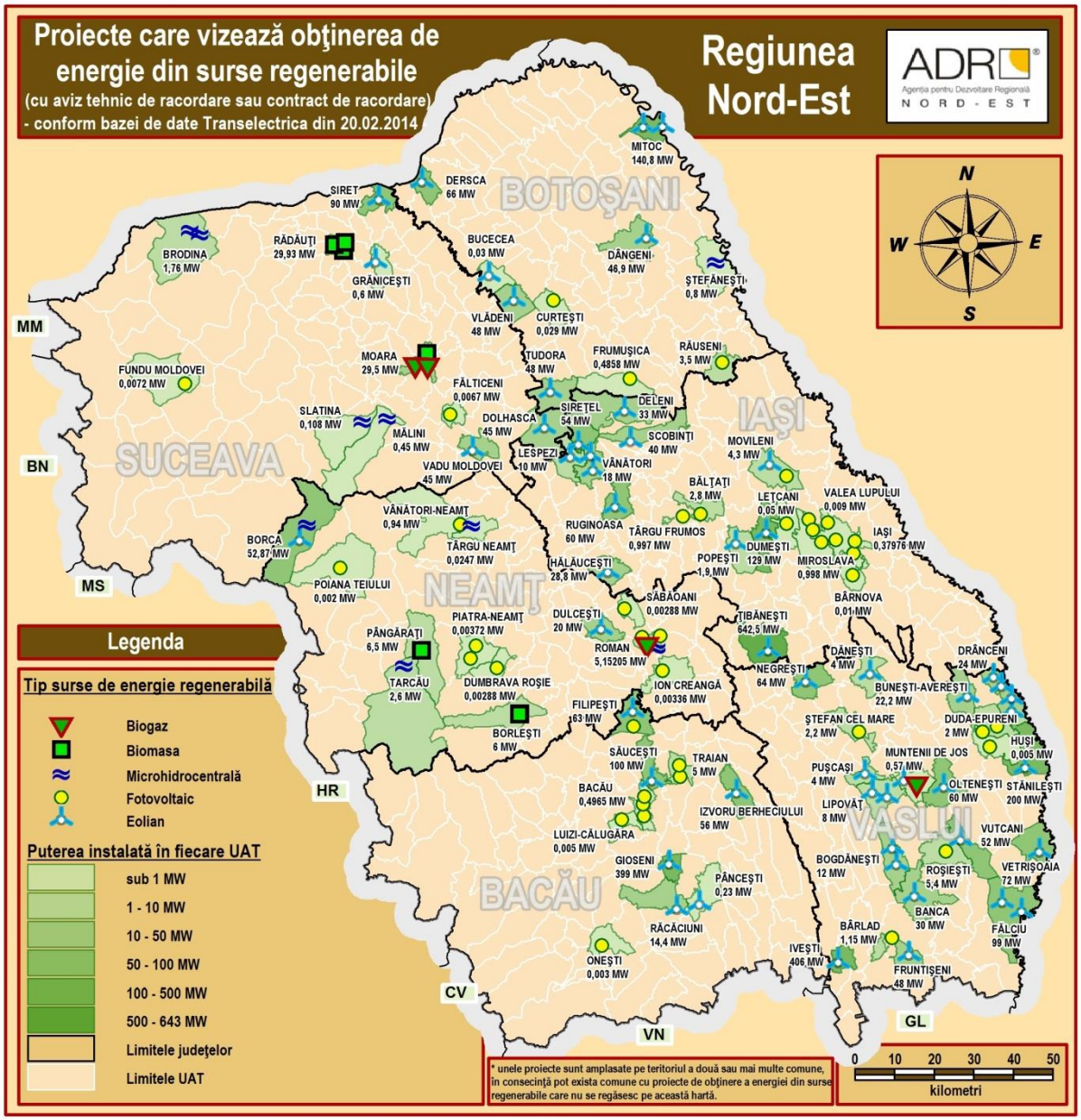
Regiunea Nord-Est detine potential ridicat si diversificat din punct de vedere al energiei regenerabile (energie solara, energie hidro, biogaz, centrale cogenerative, biomasa, energie geotermala, energie eoliana). Situatia detaliata este prezentata in ***Anexa: Localitatile din regiunea Nord-Est care considera ca prezinta potential in ceea ce priveste energiile regenerabile pe tipuri de energii***

[58] Unele judete au folosit o alta metodologie de calcul a emisiilor de gaze cu efect de sera in anul 2011 fata de anul 2010, iar altele nu le-au mai calculat, intrucat aceste analize se efectueaza la nivel national de catre ANPM.

La nivelul anului 2014 in regiunea Nord-Est figurau 112 proiecte care vizau obtinerea de energie din surse regenerabile, aflate in diverse stadii de implementare, insumand aproximativ 3472 MW. Astfel, pana in luna februarie 2014 au fost incluse in baza de date a Transelectrica[59], 25 de proiecte aflate in stadiul de aviz tehnic si 87 cu contracte de racordare la Sistemul Electroenergetic National, din care 32 au fost finalizate. Cele mai multe proiecte au vizat valorificarea energiei eoliene (53 proiecte), energia solara (40 proiecte), hidroenergia prin microhidrocentrale (9 proiecte), biomasa 6 proiecte) si biogaz (4 proiecte).

Pe 24 septembrie 2014 a fost inaugurata Centrala Hidroenergetica Roman 1 construita pe raul Moldova. Valoarea totala a proiectului este de 26 milioane lei, din care peste 19,7 milioane lei reprezinta finantare nerambursabila din Fondul European de Dezvoltare Regionala - Programul Operational Sectorial Cresterea Competitivitatii Economice.

Energia electrica produsa de microhidrocentrala asigura iluminatul public stradal si al institutiilor publice din municipiul Roman. Energia pe care o va produce centrala hidroenergetica va fi de 3 Gwh/an avand o putere instalata de 580 kW.

[59] Compania Nationala de Transport a Energiei Electrice

Judetul Vaslui a implementat cele mai multe proiecte – 28, majoritatea fiind bazate pe energie eoliana (in special in zona Prutului, in zona Barladului, dar si in partea centrala si nordica a judetului) si pe energie solara (in zonele Husi, Rosiesti, Barlad si Stefan cel Mare), existand insa si proiecte de centrale pe biogaz. Urmeaza judetul Iasi, cu 24 de proiecte, din care 13 sunt axate pe energia solara, acestea fiind concentrate in Zona Metropilotana Iasi, dar si in zona Targu Frumos, iar 11 sunt bazate pe energia eoliana (zona Harlau, Ruginoasa, arealul Tibanesti-Tibana, Popesti-Dumesti etc.). Celelalte judete au intre 11 si 18 proiecte, evidentiindu-se in judetul Bacau un proiect eolian la Gioseni de 399 MW si unul de 100 MW la Saucesti, in judetul Neamt un proiect eolian de 50 MW la Borca, in judetul Suceva un proiect eolian de 90 MW la Siret si trei proiecte de biomasa insumand 29,93 MW la Radauti, iar in judetul Botosani doua proiecte eoliene insumand 140,8 MW la Mitoc.

6.7. Managementul deseurilor

Deseurile municipale constituie totalitatea deseurilor generate in mediul urban si rural din gospodarii, institutii, unitati comerciale (deseuri menajere si asimilabile), deseuri stradale colectate din spatii publice, strazi, parcuri, spatii verzi, precum si deseuri din constructii si demolari colectate de operatorii de salubrizare. Colectarea acestora este in responsabilitatea directa a municipalitatilor (prin serviciile de specialitate din cadrul Consiliilor Locale) sau indirect (prin cedarea acestei responsabilitati pe baza de contract, catre firme specializate in servicii de salubrizare).

Situatia deseurilor menajere municipale, 2012

Unitate teritoriala	Grad acoperire populatie servicii salubrizare,%	Grad urban,%	Grad rural,%	Deseuri colectate, tone	Deseuri necolectate, tone
Bacau	69,14	96,51	46,32	120.362	30.966
Botosani	95,53	96,64	94,73	75.436	4.330
Iasi	90,97	98,0	83,94	225.034	10.918
Neamt	67,41*	73,61*	64,11*	81.363*	21.673*
Suceava	91,11	89,25	92,40	111.802	13.687
Vaslui	26,55	70,89	0,09	47.663	70.846

Sursa: Prelucrari din rapoartele privind starea mediului pentru anul 2012, nivel judetean
Nota: Agentia pentru Protectia Mediului Neamt–MEDIUS (2008-2011)*

In judetul Bacau, cantitatea totala de deseuri colectate a fost de 120.361,6 tone (in scadere cu 7,84% fata de 2010), iar cea necolectata de 30.966 tone. Cea mai mare parte a deseurilor colectate provin de la gospodarii si de la unitatile economice (raport 2 la 1). In judetul Botosani, cantitatea totala de deseuri municipale a fost de 75.436 tone, iar cea necolectata de 4.330 tone. In judetul Iasi se observa o crestere in 2012 a cantitatii de deseuri menajere colectate cu 66.325 tone fata de anul 2011. In judetul Neamt cantitatea totala de deseuri a fost de 10.3036 tone din care 21.672 tone necolectate. In judetul Suceava gradul de acoperire cu servicii de salubrizare era de 91,11%, cantitatea totala de deseuri colectate fiind de 111.802 tone. In judetul Vaslui gradul de acoperire total era de numai 27%, in zona rurala fiind de 0,09% - cantitatea de deseuri colectata fiind de 47.663 tone. De altfel este judetul cu cel mai redus grad de acoperire a populatiei cu servicii de salubrizare.

In mediul rural al judetului Botosani au existat 184 spatii de depozitare a deseurilor care au fost inchise prin procedura simplificata.

In prezent cea mai mare parte a deseurilor municipale generate sunt eliminate prin depozitare. Depozitarea deseurilor municipale, in anul 2011, s-a realizat pe 31 depozite conforme, cat si pe 106 depozite neconforme care urmeaza sa-si sisteze activitatea conform perioadelor de tranzitie aprobate de UE. Conform prevederilor HG 349/2005 (privind depozitarea deseurilor), inchiderea si ecologizarea spatiilor de depozitare a deseurilor in mediul rural s-a finalizat in anul 2009, iar depozitele neconforme din mediul urban au fost inchise in mare parte, cu exceptia a doua depozite din judetul Botosani, programate pentru inchidere in urmatorii ani (Darabani – 16 iulie 2014 si Saveni 16 iulie 2016). Concomitent cu sistarea depozitarii pe depozitele neconforme, au fost realizate statii de transfer si sortare care au preluat deseurile colectate din localitatile in care a fost sistata activitatea pe depozitele neconforme. Astfel in cursul anului 2012 au fost in operare un numar de 19 statii de transfer si/sau sortare, dupa cum urmeaza: 3 in judetul Bacau (Bacau,

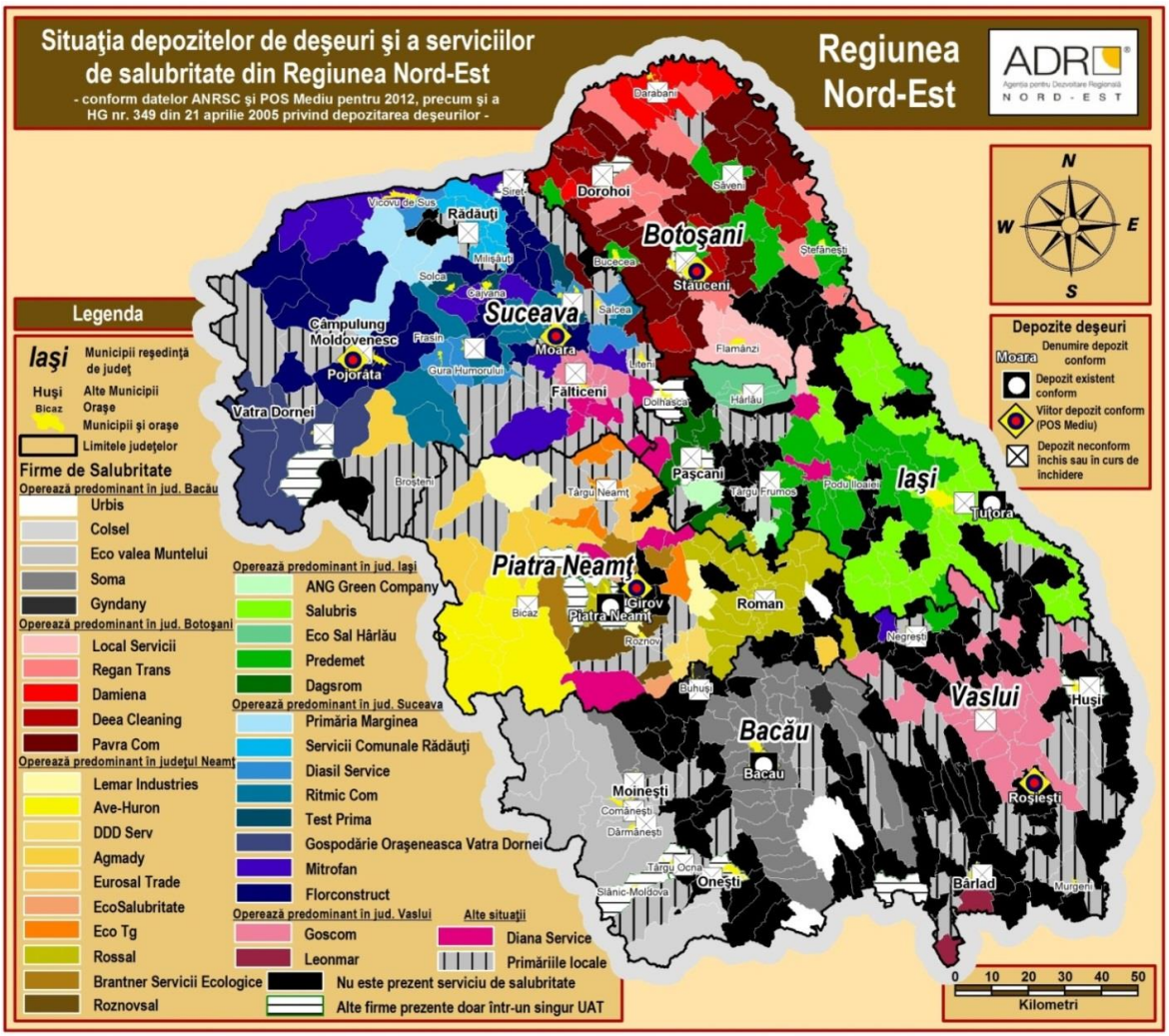
Comanesti, Moinesti), 2 in Judetul Botosani (Flamanzi, Dorohoi), 4 in judetul Iasi (Iasi, Pascani, Raducaneni, Harlau), 6 in judetul Suceava (Suceava, Gura Humorului, Vatra Dornei – Statia Ecologica si statia GO, Radauti, Sipote), 4 in judetul Neamt (Piatra Neamt, Tirgu Neamt, Roznov, Tasca). Sunt in curs de implementare 6 proiecte aprobate de Comisia Europeana si de AM POS Mediu, cate un proiect pentru fiecare judet.

In Regiunea NE existau la nivelul anului 2012 3 instalatii si platforme de compostare pentru deseurile biodegradabile in municipiile Bacau, Piatra Neamt si Tirgu Neamt. Pentru tratarea deseurilor industriale periculoase sunt in functiune la nivelul Regiunii NE 2 instalatii de incinerare in municipiul Suceava si in orasul Radauti.

La nivel regional sunt autorizati 6 operatori economici pentru activitatea de valorificare a deseurilor provenite din constructii si demolari (3 in judetul Bacau si cate unul in judetele Neamt, Botosani si Iasi). In ***Anexa: Capacitati pentru reciclarea, sortarea, compostarea, valorificarea sau incinerarea deseurilor, 2012*** sunt prezentate in detaliu unitatile de acest tip de la nivel regional.

In regiune, au fost realizate 3 proiecte de management al deseurilor, finantate prin fonduri ISPA sau prin fonduri guvernamentale. Acestea au fost extinse la nivel judetean, investitiile suplimentare au fost finantate din fonduri europene, prin intermediul POS Mediu, ca si proiectele de management integrat al deseurilor pentru celelate 3 judete (Botosani, Suceava, Vaslui) care nu au beneficiat de alte finantari.

Operatorii economici tip REMAT existenti in regiune, achizitioneaza, de la persoane fizice si juridice deseuri reciclabile (hartie si carton, metale, mase plastice) pe care le livreaza unitatilor de valorificare/reciclare, din regiune sau din tara.

La nivelul anului 2012, conform datelor ANRSC[60], mai multe firme de salubritate au inchetat contracte de prestari servicii pentru unitatile administrativ teritoriale din regiunea Nord-Est. Desi ariile in care opereaza ar trebui sa fie unitare, pentru a minimiza costurile de transport, acest lucru nu se intampla in cazul tuturor firmelor de salubritate. Astfel, exista firme care opereaza in comune aflate la distante mai mari de 50 km departare una de cealalta si chiar in doua sau trei judete. De asemenea, se poate observa din harta de mai sus ca exista numeroase comune care nu beneficiaza de astfel de servicii, in special in judetele Vaslui si Bacau, dar si in celelalte judete. Exista si situatii in care autoritatile locale sunt cele care se ocupa de serviciul de salubritate, de exemplu in partea de nord-vest si sud a judetului Suceava, nordul judetului Neamt, sau in numeroase comune din judetul Vaslui. Avand in vedere inchiderea mai multor depozite neconforme si extinderea ariei de deservire a depozitelor conforme, firmele de salubritate trebuie sa parcurga mai multi kilometri pentru a depozita deseurile. Insa prin implementarea unei retele coerente de statii de tratare, sortare, compostare si transfer, realizate prin intermediul proiectelor de management integrat al deseurilor, se va putea organiza ierarhic intregul flux de colectare si depozitare a deseurilor.

Incepand cu anul 2007 a inceput sa se extinda colectarea selectiva a deseurilor, in special in localitatile urbane. Cu toate acestea procentul de colectare selectiva a deseurilor de la populatie este inca scazut (lipsa infrastructurii de colectare selectiva, insuficienta campaniilor de constientizare, indiferenta populatiei) determinand lipsa recuperarii componentelor reciclabile din deseurile menajere (hartie, carton, sticla, materiale plastice, metale) si eliminarea acestora prin depozitare finala. Deseurile valorificabile din deseurile municipale sunt colectate de catre operatori specializati/autorizati si predate unitatilor de reciclare. In judetul Bacau sunt reciclate si valorificate in special deseuri din hartie si mase platice (PET-uri). In judetul Botosani sunt reciclate deseuri pe baza de metal, materiale plastice, deseuri provenite din lucrari de constructii. In judetul Iasi sunt reciclate si valorificate deseuri din materiale palstice, hartie, metal. In judetul Neamt sunt reciclate si valorificate deseuri din hartie, carton si din materiale plastice.

Din necesitatea identificarii obiectivelor si politicilor de actiune pe care Romania trebuie sa le urmeze in domeniul gestionarii deseurilor in vederea atingerii statutului de societate a reciclarii, a fost elaborata Strategia Nationala de Gestionare a Deseurilor, care este implementata prin Planul National de Gestionare al Deseurilor. Aceasta propune cadrul de masuri care sa asigure trecerea de la modelul actual de dezvoltare bazat pe productie si consum la un model bazat pe prevenirea generarii deseurilor si utilizarea materiilor prime din industria de valorificare, asigurand astfel prezervarea resurselor naturale nationale si creand premisele reconcilierii imperativelor economice si de mediu.

Situatia reciclarii deseurilor nivel judetean, 2012

Unitate teritoriala	Operatori economici colectori (nr.)	Operatori economici reciclatori (nr.)	Cantitate deseuri hartie valorificata (tone)	Cantitate deseuri PET-uri valorificate (tone)
Bacau	25 (strict pentru hartie si PET)	1 (strict pentru hartie si PET)	3087,15	1797,88
Botosani	12 (strict pentru hartie si PET)	0 (strict pentru hartie si PET)	3224	1239
Iasi	54 (+27 colectori din alte judete)	10	4.802	23.692
Neamt	28 (strict pentru hartie si PET) ***	1 (strict pentru hartie si PET) ***	4.804 ***	559 ***
Suceava	40 (strict pentru hartie si PET)	1 (strict pentru hartie si PET)	**	**
Vaslui	19 (strict pentru hartie si PET)	1 (strict pentru hartie si PET)	1149	268

Sursa: Prelucrari raportul privind starea starea mediului 2012, nivel judetean
Nota: cantitate deseuri colectate selectiv*
*Nota**: nu sunt date furnizate in raportul anual privind starea mediului*
*Nota***: date aferente raportului privind starea mediului 2011*

[60] Autoritatea Nationala de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilitati Publice

6.8. Protectia mediului si biodiversitate

Romania este singura tara din Uniunea Europeana in care sunt reprezentate 5 regiuni biogeografice (continentala, stepica, panonica, alpina, pontica) cu o bogata diversitate biologica, ceea ce face ca tara noastra sa participe la Reteaua Ecologica Europeana Natura 2000 cu un bogat capital natural. In Regiunea Nord-Est, biodiversitatea este caracterizata de existenta a 3 regiuni biogeografice: continentala, stepica si alpina. Principalele tipuri de habitate identificate sunt: habitatele de padure, habitate de pajisti si tufarisuri, habitate de stancarii si pesteri, turbarii si mlastini, habitate de ape dulci. In regiunile de deal si podis se intalnesc paduri de foioase. Zonele montane sunt acoperite cu paduri, indeosebi de rasinoase. La limita superioara a padurii se dezvolta etajul subalpin format din arbusti (jneapan, ienupar, afin etc.). Pe culmile mai inalte se afla pajisti alpine alcatuite din ierburi marunte.

La acest moment, starea de conservare a habitatelor si speciilor in ariile naturale protejate nu poate fi apreciata obiectiv, pe baza unor criterii stiintifice relevante, deoarece in ultimii cinci ani nu s-au realizat studii pentru evaluarea starii de conservare.

Pentru siturile Natura 2000, starea de conservare a speciilor si habitatelor este cea specificata in formularele standard ale acestora. Pentru rezervatii naturale, evaluarea starii de conservare este estimata pe baza activitatii de monitorizare in teren. In zonele de deal si podis se intalnesc paduri de foioase, zonele montane sunt acoperite cu paduri, indeosebi de rasinoase, iar la limita superioara a padurii se dezvolta etajul subalpin format din arbusti (jneapan, ienupar, afin etc.). Pe culmile mai inalte se afla pajisti alpine alcatuite din ierburi marunte.

Diversitatea florei si faunei specifice regiunii este corelata cu existenta unor habitate, in principal forestiere si acvatice, parte din ele nealterate, care constituie o bogatie de mare pret, ce trebuie ocrotita si valorificata in mod rational. In vederea protejarii acestui valoros capital natural si asigurarii unei stari favorabile de conservare a habitatelor naturale de importanta deosebita, nu doar la nivel regional si national, dar si european, in ultimii ani s-au facut pasi importanti in implementarea directivelor Uniunii Europene privind conservarea habitatelor si a biodiversitatii.

In domeniul protectiei naturii, sunt in vigoare directive comunitare privind conservarea habitatelor naturale si a florei si faunei salbatice ce au ca scop asigurarea mentinerii sau restabilirii unei stari favorabile de conservare a diversitatii biologice europene, prin stabilirea masurilor specifice atat habitatelor naturale, cat si speciilor salbatice de flora si fauna, tinand cont de exigentele economice, sociale si culturale ale statelor membre. Pentru aceasta s-a stabilit o retea ecologica europeana de zone speciale de conservare, numita Natura 2000, in care sunt incluse situri ce adapostesc tipuri de habitate naturale de interes comunitar sau in care sunt integrate specii salbatice ce necesita masuri care sa le asigure o stare de conservare favorabila.

Reteaua Natura 2000 este o retea europeana de zone naturale protejate care cuprinde un esantion reprezentativ de specii salbatice si habitate naturale de interes comunitar. A fost constituita nu doar pentru protejarea naturii, ci si pentru mentinerea acestor bogatii naturale pe termen lung, pentru a asigura resursele necesare dezvoltarii socio-economice. Realizarea retelei se bazeaza pe doua directive ale Uniunii Europene, Directiva Habitate si Directiva Pasari, ce reglementeaza modul de selectare si desemnare a siturilor si protectia acestora, iar Statele Membre au dreptul de a reglementa modalitatile de realizare practica si de implementare a prevederilor din Directive.

Siturile Natura 2000 se impart in doua categorii: SPA – Situri de Protectie Avifaunistica si SCI – Situri de Importanta Comunitara (pentru habitate). In regiunea Nord-Est sunt prezente 24 situri Natura2000 de tip SPA si 76 de situri de tip SCI. Vezi ***Anexa: Lista ariilor naturale protejate Natura 2000 (SPA si SCI) din Regiunea Nord-Est***. Acestea ocupa in regiune aproximativ 297 mii ha – 8% din teritoriu (cele de tip SPA), respectiv 265 mii ha – 7% din teritoriu (cele de tip SCI). Unele arii protejate se pot suprapune partial, rezultand zone protejate atat pentru habitate, cat si pentru componenta avifaunistica. De asemenea, exista suprapuneri si cu alte arii protejate, precum Parcuri Nationale (Muntii Rodnei, Calimani, Ceahlau, Cheile Bicazului-Hasmas), Parcuri Naturale (Vanatori-Neamt), sau alte rezervatii de interes national, judetean sau local.

In ceea ce priveste suprafetele ocupate de ariile protejate apartinand retelei Natura 2000, pe primele locuri se afla judetele Neamt si Suceava pentru ariile de tip SPA – aproximativ 88733,

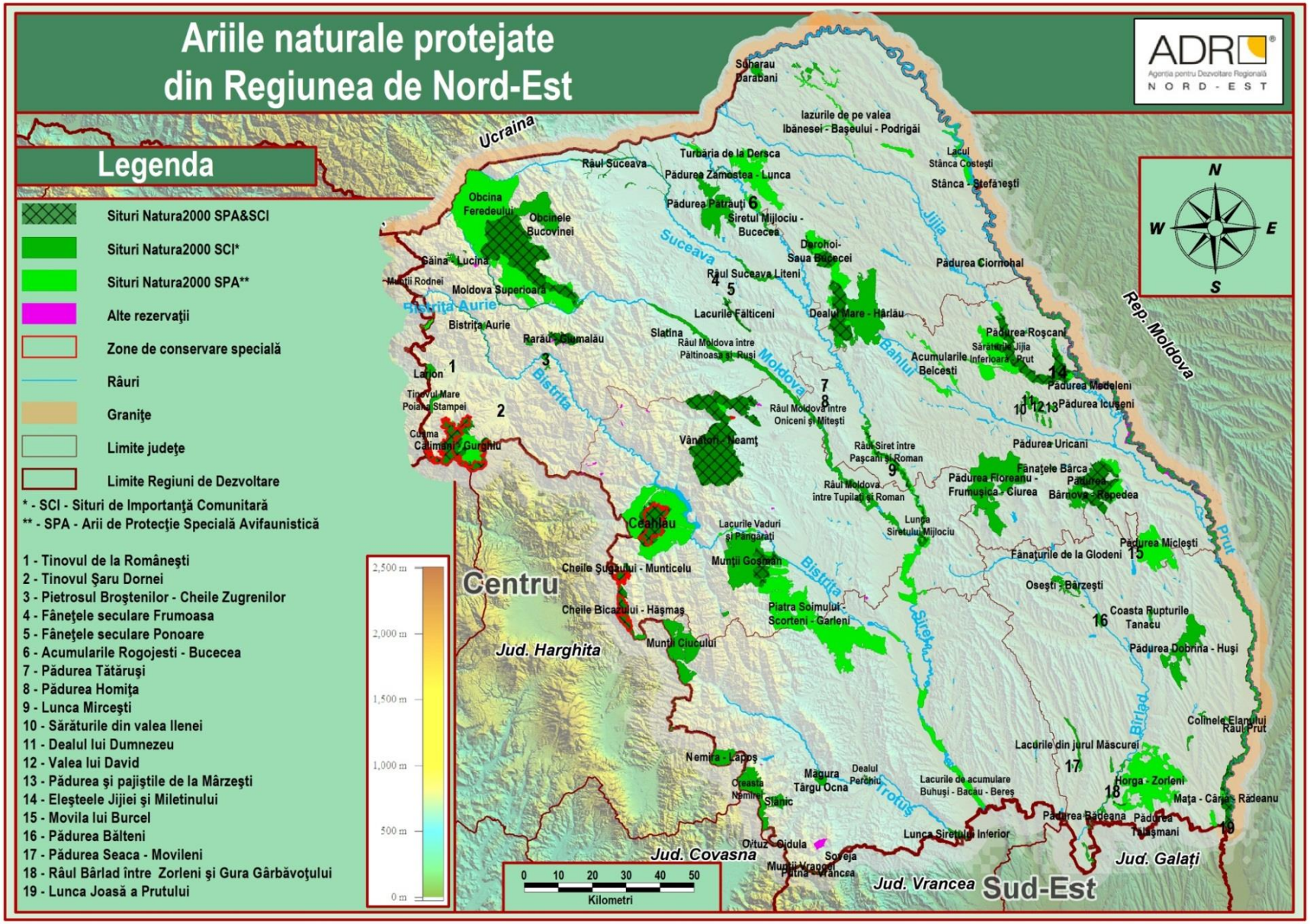
respectiv 84085 ha, iar pentru cele de tip SCI, judetele Suceava, Neamt si Iasi, cu aproximativ 68995, 68299, respectiv 67356 ha. Cele mai intinse arii protejate de tip SPA sunt Obcina Feredeului – 63983 ha in judetul Suceava, Piatra Soimului-Scorteni-Garleni – 37445 ha in judetele Neamt si Bacau si Vanatori-Neamt – 30841 ha in judetul Neamt (arie protejata si SPA si SCI). In randul ariilor protejate de tip SCI, cele mai mari sunt Obcinile Bucovinei – 32246 ha in judetul Suceava (suprapunandu-se partial peste Obcina Feredeului) si Dealul Mare-Harlau – 25112 ha in judetele Botosani, Iasi si Suceava.

Pana in luna octombrie 2014, din proiectele depuse pe POS Mediu au fost incheiate 30 contracte de finantare prin care se propun spre elaborare 40 de planuri de management din care au fost aprobate doua, respectiv pentru Parcul National Calimani (Hot. 1035/12.10.2011) si pentru situl „Lacurile de acumulare Buhusi-Bacau-Beresti" (Ord. 2681/26.07.2012). Restul planurilor se afla in elaborare sau in diferite stadii de evaluare de catre autoritatile competente, in vederea aprobarii. Pentru 14 arii protejate nu sunt in prezent planuri de management, iar 15 au o situatie incerta (neconcordanta intre diverse documente publice).

La nivel comunitar, noile orientari strategice aferente perioadei de programare 2014-2020 vor pune un accent deosebit pe "Optimizarea utilizarii si protectiei resurselor naturale si activelor" ce cuprinde obiectivele tematice:

- Sustinerea trecerii catre o economie cu emisii reduse de carbon in toate sectoarele;
- Promovarea adaptarii la schimbarile climatice, prevenirea si managementul riscurilor;
- Promovarea mediului si a utilizarii eficiente a resurselor.

Aceste obiective temetice vor fi realizate prin programe ISE (INFRA, TIC, COMP, AGRI, PESCUIT, CTE), instrumentele UE LIFE si NER300, cat si prin programele nationale orientative: Programul multianual prioritar de mediu si gospodarirea apelor, Diminuarea riscurilor, Investitii prioritare de gospodarire a apelor, Controlul integrat al poluarii cu nutrienti, Reconstructia drumurilor forestiere, Programul de reabilitare termica;

Ariile naturale protejate
din Regiunea de Nord-Est
ADR
Agenţia pentru Dezvoltare Regională
NORD - EST
Legenda
Situri Natura2000 SPA&SCI
Situri Natura2000 SCI*
Situri Natura2000 SPA**
Alte rezervaţii
Zone de conservare specială
Râuri
Graniţe
Limite judeţe
Limite Regiuni de Dezvoltare
* - SCI - Situri de Importanţă Comunitară
** - SPA - Arii de Protecţie Specială Avifaunistică
1 - Tinovul de la Românești
2 - Tinovul Şaru Dornei
3 - Pietrosul Broştenilor - Cheile Zugrenilor
4 - Fâneţele seculare Frumoasa
5 - Fâneţele seculare Ponoare
6 - Acumularile Rogojesti - Bucecea
7 - Pădurea Tătăruşi
8 - Pădurea Homiţa
9 - Lunca Mirceşti
10 - Sărăturile din valea Ilenei
11 - Dealul lui Dumnezeu
12 - Valea lui David
13 - Pădurea şi pajiştile de la Mârzeşti
14 - Eleşteele Jijiei şi Miletinului
15 - Movila lui Burcel
16 - Pădurea Bălteni
17 - Pădurea Seaca - Movileni
18 - Râul Bârlad între Zorleni şi Gura Gârbăvoţului
19 - Lunca Joasă a Prutului
2,500 m
2,000 m
1,500 m
1,000 m
500 m
0 m
0 10 20 30 40 50
Kilometri
N
W
E
S
Ucraina
Rep. Moldova
Jud. Harghita
Jud. Covasna
Jud. Vrancea
Jud. Galaţi
Centru
Sud-Est
Suharau
Darabani
Iazurile de pe valea
Ibănesei - Baseului - Podrigăi
Turbăria de la Dersca
Râul Suceava
Pădurea Zamostea - Lunca
Lacul
Stânca Costeşti
Stânca - Stefăneşti
Obcina
Feredeului
Obcinele
Bucovinei
Pădurea Patrauţi
Siretul Mijlociu -
Bucecea
Daronoi-
Saua Bucecei
Pădurea Ciornohal
Săina - Lucina
Munţii Rodnei
Moldova Superioară
Bistriţa Aurie
Râul Suceava Liteni
Lacurile Fălticeni
Dealul Mare - Hârlău
Bistriţa Aurie
Rarău - Giumalău
Slatina
Râul Moldova între
Păltinoasa şi Rusi
Acumularile
Belcesti
Pădurea Roşcani
Sărăturile Jijia
Inferioară - Prut
Larion
Tinovul Mare
Poiana Stampei
Cuma
Calimani - Gurghiu
Vânători - Neamţ
Râul Moldova între
Oniceni şi Miteşti
Pădurea Medeleni
Pădurea Icuseni
Râul Siret între
Paşcani şi Roman
Pădurea Uricani
Fânaţele Bârca -
Pădurea
Bârnova - Repedea
Pădurea Floreanu -
Frumusica - Ciurea
Râul Moldova
între Tupilaţi şi Roman
Ceahlau
Lacurile Vaduri
şi Pângăraţi
Lunca
Siretului Mijlociu
Pădurea Micleşti
Fânaţurile de la Glodeni
Munţii Goşmani
Cheile Şugăului - Munticelu
Oseşti - Bârzeşti
Cheile Bicazului - Hăşmaş
Piatra Soimului -
Scorteni - Garleni
Coasta Rupturile
Tanacu
Munţii Ciucului
Pădurea Dobrina - Huşi
Colinele Elanului
Râul Prut
Lacurile din jurul Măscurei
Nemira - Lapoş
Măgura
Târgu Ocna
Dealul
Perchiu
Lacurile de acumulare
Buhuşi - Bacău - Bereş
Horga - Zorleni
Mata - Cârja - Rădeanu
Pădurea Rădeana
Pădurea
Tătăşmani
Lunca Siretului Inferior
Ortuz - Oidula
Sovreja
Munţii Vrancei
Putna - Vrancea

6.9. Aspecte cheie

- × Ponderea scazuta atat a localitatilor, cat si a populatiei conectate la reteaua de alimentare cu apa potabila – 62,1% din localitati conectate (73,2% la nivel national in 2011), 45,3% din populatie conectata (60,2% nivel national). Disparitati interjudetene privind ponderea populatiei conectata la reteaua de apa potabila: 29,3% in judetul Suceava fata de 56,5% in judetul Iasi. Orasul Cajvana din judetul Suceava nu are retea de alimentare apa potabila. (Orasul Milisauti are in executie reteaua de alimentare cu apa potabila)
- × Nivelul scazut al consumului de apa potabila pentru uz casnic/loc (44,3 mc/loc) – 75% din nivelul mediu national. Cele mai scazute consumuri au fost inregistrate in judetele Botosani si Neamt.
- × Singura sursa de alimentare cu apa potabila din panza freatica este cea de la Timisesti, care deserveste o parte a locuitorilor din municipiul Iasi. Celelalte orase ale regiunii Nord-Est sunt alimentate cu apa potabila din ape de suprafata prin intermediul statiilor de tratare a apei;
- × Ponderea scazuta atat a localitatilor, cat si a populatiei conectate la reteaua de canalizare – 28,4% din localitati conectate; 35,4% din populatie conectata-2012. Disparitati interjudetene privind ponderea populatiei conectata la retaua de canalizare: 25,3% in judetul Suceava, 26,6% in judetul Vaslui fata de 44,7% in judetul Iasi;
- × Depasirea valorii limita zilnice pentru protectia sanatatii umane la particule in suspensie PM_{10};
- × Episoadele de poluare cu amoniac din municipiul Bacau si zona Savinesti din judetul Neamt;
- × Pentru concentratia de amoniac in aer, in 2011 au fost inregistrate 57, respectiv 74 de depasiri ale concentratiei maxime admisibile in cele doua statii din judetul Neamt si 2 depasiri in judetul Bacau;
- × Pentru raurile din sub-bazinul Barlad, 60,84% (din lungime) - stare ecologica moderata sau slaba (nu indeplinesc obiectivul de calitate);
- × Pentru raurilor din bazinul hidrografic Prut, 56,15% - stare ecologica moderata sau proasta (nu indeplinesc obiectivul de calitate);
- × Acviferele puternic contaminate cu azotati sunt concentrate, in special, in jurul platformelor industriale Savinesti, Onesti, Roznov, Iasi;
- × Suprafata ridicata afectata de fenomenele de panta – 1.129.682 ha (33,5% din suprafata totala afectata a Romaniei). La nivel regional, suprafetele ce sunt afectate puternic, foarte puternic si excesiv au o pondere de 43% din totalul suprafetelor afectate;
- × 153 de situri potential contaminate/contaminate in Regiunea Nord-Est;
- × Existenta disparitatilor intraregionale privind gradul de acoperire a populatiei cu servicii de salubrizare – 95,53% in judetul Botosani, 90,97 in judetul Iasi, 85% in judetul Suceava fata de 44% in judetul Neamt si 24% in judetul Vaslui;
- × Lipsa constiintei civice are un impact negativ asupra biodiversitatii – prin lipsa de informare si constientizare a cetatenilor, lipsa unei gandiri ecologice, toate ducand la valorificarea necorespunzatoare a resurselor naturale, precum si la daune asupra biodiversitatii in regiune;

- ✓ Pentru raurile din Bazinul Hidrografic Siret s-a constatat stare ecologica buna (indeplinind obiectivul de calitate) pentru 78,54% din lungimea monitorizata;
- ✓ Emisiile totale de gaze cu efect de sera per locuitor - judetul Suceava se afla pe primul loc, cu 4,33 tone/locuitor, iar pe ultimul loc se afla judetul Neamt cu doar 0,55 tone/locuitor;
- ✓ In Romania, la nivelul anului 2011, emisiile de CO2 au fost de 5,76 tone/locuitor, cantitate mult mai mica decat media UE de 9,03 tone/locuitor.
- ✓ Incepand cu 2007 a inceput extinderea colectarii selective a deseurilor, in special in localitatile urbane;
- ✓ Cresterea numarul agentilor economici specializati in colectarea unor tipuri de deseuri reciclabile (metal, hartie/carton, PET). Pentru anumite tipuri de deseuri nu exista practic optiuni viabile de valorificare pe plan national (ex sticla);
- ✓ In regiunea Nord-Est sunt prezente 24 situri Natura2000 de tip SPA si 76 de situri de tip SCI.
- ✓ Nu s-au inregistrat depasiri ale valorii limita anuale pentru dioxid de azot, dioxid de sulf sau monoxid de carbon in 2011;
- ✓ In Regiunea Nord-Est se dezvolta numeroase proiecte de obtinere a energiei din surse regenerabile - eoliana, solara, prin microhidrocentrale, biomasa sau biogaz;

6.10. Anexe

Anexa: Lucrari de reabilitare/extindere/constructie retea alimentare apa potabila/ canalizare/statii de tratare/statii de epurare, pe judete

Judetul Bacau

- Reabilitarea statiei de tratare precum si extinderea retelei de canalizare, inclusiv construirea de statii de pompare si a conductei sub presiune si modernizarea statiei de epurare din aglomerarea Bacau;
- Extinderea retelei de alimentare cu apa precum si extinderea retelei de canalizare, inclusiv construirea de statii de pompare apa uzata si a conductei sub presiune si construirea si reabilitarea statiilor de epurare in aglomerarea Moinesti;
- Extinderea retelei de alimentare cu apa precum si extinderea retelei de canalizare, inclusiv construirea de statii de pompare apa uzata si construirea statiei de epurare in aglomerarea Buhusi;
- Extinderea retelei de canalizare inclusiv constructia de statii de pompare apa uzata si construirea stasiei de epurare in aglomerarea Darmanesti;
- Extinderea retelei de canalizare inclusiv constructia de statii de pompare apa uzata si construirea statiei de epurare in aglomerarea Targu Ocna.

Judetul Botosani

- Reabilitarea conductelor de aductiune, reabilitarea statiei de tratare a apei, extinderea si reabilitarea retelei de distributie, inclusiv construirea de statii de pompare, precum si extinderea retelei de canalizare, inclusiv construirea de statii de pompare in aglomerarea Botosani;
- Reabilitarea statiei de tratare a apei si a conductei de aductiune, extinderea si reabilitarea retelei de distributie a apei, precum si extinderea si reabilitarea retelei de canalizare, inclusiv construirea de statii de pompare a apelor uzate si reabilitarea si extinderea statiei de epurare din aglomerarea Dorohoi;
- Extinderea retelei de distributie a apei, inclusiv construirea de statii de pompare, precum si extinderea retelei de canalizare, inclusiv construirea de statii de pompare a apelor uzate si constructia unei statii noi de epurare apa uzata in aglomerarea Flamanzi – Frumusica;
- Extinderea retelei de canalizare, inclusiv construirea de statii de pompare a apelor uzate si constructia unei statii noi de epurare apa uzata in aglomerarea Vorona –Tudora;
- Construirea unei statii de clorinare, statii de pompare si a conductei de aductiune, extinderea si reabilitarea statiei de tratare a apei si constructia si reabilitarea de rezervoare in aglomerarea Stefanesti – Saveni.

Judetul Iasi

- Reabilitarea fronturilor de captare, extinderea conductei de aductiune, rezervoare noi si reabilitate, reabilitarea si extinderea retelelor de distributie, extinderea si reabilitarea retelelor de canalizare, inclusiv statii de pompare si modernizarea statiei de epurare a apelor uzate cu treapta tertiara in Iasi si imbunatatirea tratarii namolului in aglomerarea Iasi;
- Extinderea conductei de aductiune, reabilitarea si extinderea retelei de distributie a apei, inclusiv hidrofor, reabilitarea si extinderea retelei de canalizare si extinderea si reabilitarea statiei de epurare a apelor uzate in aglomerarea Targu Frumos;
- Extinderea conductei de aductiune, construirea rezervorului, reabilitarea si extinderea retelei de distributie a apei, inclusiv statie de pompare si hidrofor, extinderea retelei de canalizare, inclusiv statii de pompare si reabilitarea statiei de epurare a apelor uzate in aglomerarea Podu Iloaiei;
- Extinderea si reabilitarea retelei de canalizare, inclusiv statii de pompare si reabilitarea statiei de epurare a apelor uzate in aglomerarea Harlau.

Judetul Neamt

- Aglomerarea Piatra Neamt - reabilitarea a 3 statii de pompare a apei potabile si construirea a 2 statii noi; reabilitarea conductei de aductiunea F1 Vaduri catre municipiul Piatra Neamt in lungime de 7,069 km; extinderea retelei de alimentare cu apa cu 6621 m si realizarea unui numar de 479 de bransamente; extinderea retelei de canalizare cu 33,6 km;

construirea a 17 statii de pompare a apelor uzate si realizarea a 1934 de racorduri si 6 km linii de presiune;

- Aglomerarea Roman - Realizarea a 14,7 km de retea de canalizare, a 1470 de racorduri; construirea a 11 statii de pompare a apelor uzate, a 5,3 km de linii de presiune si reabilitarea si extinderea statiei de epurare a apelor uzate la o capacitate de 155.400 locuitor echivalent;
- Aglomerarea Tirgu Neamt - reabilitarea sistemului de pompare din campul de puturi Lunca; reabilitarea Statiei de pompare Pometea; reabilitarea rezervoarelor Cetate si Batalion; reabilitarea sistemului de clorinare a apei Lunca; extinderea retelei de alimentare cu apa cu 2,568 km si realizarea a 130 de bransamente; extinderea retelei de canalizare cu 43,69 km, realizarea a 1756 de racorduri; construirea a 13 statii de pompare cu 5,6 km de linii de presiune;
- Aglomerarea Bicaz - reabilitarea sistemului de clorinare a apei din captarea Ticos (comuna Tasca) ce alimenteaza orasul Bicaz; extinderea retelei de alimentare cu apa cu 1,884 km, realizarea a 76 de bransamente; extinderea retelei de canalizare cu 12,665 km, construirea a 422 de racorduri, a unei statii de pompare ape uzate si a 300 m de linie de presiune; reabilitarea si extinderea statiei de epurare a apelor uzate la o capacitate de 8739 de locuitor echivalent;
- Aglomerarea Savinesti-Roznov - extinderea retelei de distributie a apei potabile cu 24,68 km, construirea a 2921 de bransamente; construirea a 39,48 km retea de canalizare cu 1604 racorduri; construirea a 9,4 km de colector principal de ape uzate si a unei statiei de epurare a apelor uzate in comuna Podoleni cu o capacitate de 28.838 locuitor echivalent;
- Aglomerarea Sabaoni - Extinderea retelei de canalizare cu 17,5 km, realizarea a 1169 de racorduri; construirea unei statii de pompare cu 200 de m linie de presiune.

Judetul Suceava

- Aglomerarea Suceava: reabilitare camp puturi Berchisesti, reabilitare Statie Tratare Apa Mihoveni, reabilitare retele distributie apa (25.207 m), constructie statie pompare apa, contorizare apa, extindere retea distributie apa (31,915 m), reabilitare retea canalizare (6.226 m), extindere retea canalizare (31.595 m), reabilitare sifon invers, reabilitare statie pompe ape uzate, constructie statii pompe ape uzate - 5 buc;
- Aglomerarea Suceava: Extinderea statiei de pompare existente Salcea, extinderea campului de puturi Salcea, constructie rezervor apa - 500 mc, constructie statii de pompare apa, contorizare apa, extindere retea distributie apa Salcea (15.015 m), extindere retea canalizare Salcea (33.858 m), constructie statii de pompare apa uzata;
- Aglomerarea Falticeni: Reabilitare camp puturi Baia, modernizare rezervoare apa, reabilitarea retelei de distributie apa (10.725 m), contorizare apa, extinderea retelei de distributie apa (16.315 m), reabilitare retea canalizare (2.127 m), extindere retea canalizare (22.344 m), constructie statii pompare apa uzata , reabilitare statie epurare ape uzate Falticeni;
- Aglomerarea Radauti: Reabilitare camp puturi Maneuti, extindere si reabilitare unitate clorinare Maneuti, reabilitare aductiune DN 400 (2.829 m), reabilitare rezervoare, reabilitare retele distributie apa (9.704 m), extindere retea distributie apa (19.415 m), contorizare apa, reabilitare retea canalizare (2.979 m), extindere retea canalizare (24.192 m), constructie statii pompare apa uzata , reabilitare statie epurare ape uzate;
- Aglomerarea Gura Humorului: Reabilitarea campului de puturi Voronet, extindere si reabilitare conducte transport apa (1.713 m + 4.007 m), modernizarea rezervorului Tudor Vladimirescu, constructie statii de pompare apa, constructie rezervoare apa (750 mc), extindere retea distributie (14.988 m), contorizare apa, reabilitarea retelei de distributie apa (9.896 m), reabilitare retea de canalizare (11.062 m), extindere retea de canalizare (22.052 m), constructie statii pompare apa uzata, Reabilitarea si extinderea statie epurare ape uzate;
- Aglomerarea Vatra Dornei: Reabilitare Statie Tratare Apa, extinderea retelei de distributie apa Vatra Dornei (3.161 m), contorizare apa, reabilitarea retelei de distributie apa Vatra Dornei (5.797 m), extinderea retelei de canalizare (8.300 m), reabilitarea retelei de canalizare (3.253 m), constructie statii de pompare apa uzata, reabilitare statie epurare ape uzate.

Judetul Vaslui

- Lucrari privind infrastructura de apa in zona de alimentare cu apa Vaslui: realizare zona de protectie sanitara pentru captarile de suprafata Solesti, Puscasi si Barlad; reabilitare statie de tratare Delea si statii de pompare apa Spital si Rediu; rrealizare statii noi de pompare la Delea; realizare /reabilitare conducte de aductiune de apa; realizare rezervoare noi de apa la Delea si Moara Grecilor si reabilitare rezervoare existente la Delea; extinderea si reabilitarea retelelor de distributie apa in Vaslui;
- Lucrari privind infrastructura de apa in zona de alimentare cu apa Barlad: realizare zona de protectie sanitara pentru captarile de suprafata Cuibul Vulturilor si Rapa Albastra; reabilitare statie de tratare Crang si statie de pompare apa Cuibul Vulturilor; realizare conducta de aductiune apa de la Cuibul Vulturilor la ST Crang; realizare statie noua de pompare la Rapa Albastra; reabilitare rezervor de apa de la locatia Crang; extinderea si reabilitarea retelelor de distributie apa in Barlad;
- Lucrari privind infrastructura de apa in zona de alimentare cu apa Husi: realizare zona de protectie sanitara pentru sursa Prut; reabilitare statie de tratare si statie de pompare apa Poganesti; reabilitare aductiune de la statia de tratare la rezervoare si de la sursa Prut la statia de pompare; extindere si reabilitare retele de distributie apa in Husi;
- Lucrari privind infrastructura de apa in zona de alimentare cu apa Negresti: realizare zona de protectie sanitara pentru sursa Cazanesti; reabilitare statie de tratare si a conductei de aductiune apa; reabilitare rezervoare existente; extinderea si reabilitarea retelelor de distributie apa in Negresti;
- Lucrari privind infrastructura de apa uzata in aglomerarea Vaslui: statii noi de pompare si reabilitare statii de pompare existente; extinderea si reabilitarea retelelor de canalizare in Vaslui; reabilitare si extindere statie de epurare existenta;
- Lucrari privind infrastructura de apa uzata in aglomerarea Barlad: statii noi de pompare si reabilitare statii de pompare existente; extinderea si reabilitarea retelelor de canalizare in Barlad; reabilitarea si extinderea statie de epurare existenta;
- Lucrari privind infrastructura de apa uzata in aglomerarea Husi: statii noi de pompare si reabilitare statii de pompare existente; extinderea retelei de canalizare in Husi; reabilitare si extindere statie de epurare existenta;
- Lucrari privind infrastructura de apa uzata in aglomerarea Negresti: reabilitare colector principal; statii noi de pompare apa uzata; extindere retea de canalizare in Negresti; reabilitare si extindere statie de epurare existenta.

Practic, pana in iunie 2015 toti locuitorii din zonele urbane ale regiunii vor avea acces la reteaua de alimentare cu apa potabila, respectiv cea de canalizare. Doar pentru o parte a locuitorilor din zonele rurale vor trebui gasite solutii in perioada de programare 2014-2020.

Anexa: Lista ariilor naturale protejate Natura 2000 (SPA si SCI) din Regiunea Nord-Est

SPA (Situri de Protectie Avifaunistica) la nivelul regiunii Nord-Est

Nr. crt.	Denumire	Localizare si procentele din suprafata UAT ocupata de aria protejata
1.	Acumularile Belcesti	Judetul Iasi: Belcesti (13%), Ceplenita (4%), Coarnele Caprei (<1%), Cotnari (2%), Deleni (<1%), Harlau (<1%), Scobinti (4%)
2.	Acumularile Rogojesti Bucecea	Judetul Suceava: Gramesti (3%), Hantesti (3%), Siret (6%), Zvoristea (1%) Judetul Botosani: Mihaileni (14%), Varfu Campului (15%)
3.	Cheile Bicazului-Hasmas	Judetul Harghita, Judetul Neamt: Bicaz-Chei (15%), Bicazu Ardelean (<1%), Damuc (16%)
4.	Dorohoi – Saua Bucecei	Judetul Iasi: Deleni (<1%), Siretel (23%), Judetul Suceava: Dolhasca (8%) Judetul Botosani: Braesti (21%), Bucecea (10%), Corni (44%), Cristesti (26%), Curtesti (21%), Dorohoi (4%), Leorda (20%), Lozna (25%), Mihai Eminescu (2%), Tudora (41%), Vladeni (10%), Vorona (32%), Varfu Campului (31%), Vaculesti (37%), Sendriceni (38%)
5.	Elesteele Jijiei si Miletinului	Judetul Iasi: Andrieseni (11%), Coarnele Caprei (1%), Erbiceni (<1%), Focuri (19%), Fantanele (1%), Gropnita (70%), Movileni (27%), Popricani (18%), Probota (12%), Victoria (6%), Vladeni (36%), Sipote (8%), Tiganasi (45%)
6.	Horga - Zorleni	Judetul Vaslui: Banca (20%), Epureni (69%), Fruntiseni (61%), Grivita (8%), Murgeni (<1%), Malusteni (23%), Vinderei (20%), Zorleni (52%), Suletea (23%)
7.	Iazurile de pe valea Ibanesei, Baseului, Podrigai	Judetul Botosani: Concesti (4%), Cordareni (2%), Darabani (2%), Havarna (5%), Hudesti (3%), Hanesti (5%), Mileanca (3%), Saveni (3%), Ungureni (1%), Vlasinesti (7%), Vorniceni (2%), Stiubieni (4%)
8.	Lacul Stanca-Costesti	Judetul Botosani: Manoleasa (4%), Ripiceni (23%), Stefanesti (2%)
9.	Lacurile de Acumulare Buhusi – Bacau - Beresti	Judetul Vrancea, Judetul Bacau: Bacau (5%), Cleja (3%), Corbasca (6%), Faraoani (1%), Gioseni (9%), Garleni (<1%), Hemeius (6%), Horgesti (4%), Itesti (5%), Letea Veche (5%), Nicolae Balcescu (5%), Orbeni (7%), Pancesti (<1%), Racaciuni (11%), Sascut (4%), Tamasi (13%), Tatarasti (10%), Valea Seaca (9%)
10.	Lacurile Falticeni	Judetul Suceava: Bosanci (<1%), Bunesti (2%), Falticeni (6%), Horodniceni (<1%), Moara (4%), Radaseni (7%)
11.	Lacurile Vaduri si Pangarati	Judetul Neamt: Alexandru cel Bun (2%), Piatra Neamt (1%), Pangarati (1%)
12.	Lunca Siretului Mijlociu	Judetul Bacau: Damienesti (8%), Filipesti (22%), Negri (<1%) Judetul Neamt: Doljesti (14%), Gadinti (12%), Horia (15%), Icusesti (15%), Ion Creanga (21%), Roman (8%), Sagna (6%), Secuieni (4%), Tamaseni (17%) Judetul Iasi: Alexandru I. Cuza (16%), Butea (15%), Halaucesti (14%), Mircesti (3%), Mogosesti-Siret (12%), Rachiteni (22%), Stolniceni-Prajescu (6%)
13.	Masivul Ceahlau	Judetul Neamt: Bicaz (64%), Bicazu Ardelean (31%), Ceahlau (81%), Grinties (26%), Tasca (47%), Judetul Harghita,
14.	Mata–Carja-Radeanu	Judetul Galati, Judetul Vaslui: Blagesti (7%), Falciu (10%), Murgeni (14%)
15.	Muntii Calimani	Judetul Mures, Judetul Harghita, Judetul Bistrita-Nasaud, Judetul Suceava: Dorna Candrenilor (9%), Panaci (<1%), Poiana Stampei (41%), Saru Dornei (9%)
16.	Muntii Maramuresului	Judetul Maramures, Judetul Suceava: Carlibaba (<1%)
17.	Muntii Rarau Giumalau	Judetul Suceava: Crucea (4%), Campulung Moldovenesc (4%), Dorna-Arini (<1%), Stulpicani (5%)
18.	Muntii Rodnei	Judetele Bistrita-Nasaud, Maramures, Suceava: Cosna (2%), Carlibaba (<1%)
19.	Muntii Vrancei	Judetele Buzau, Vrancea, Covasna; Judetul Bacau: Manastirea Casin (<1%)
20.	Obcina Feredeului	Judetul Suceava: Breaza (37%), Brodina (41%), Campulung Moldovenesc (23%), Frumosu (19%), Fundu Moldovei (6%), Izvoarele Sucevei (58%), Moldova-Sulita (33%), Moldovita (56%), Pojorata (<1%), Sadova (82%), Ulma (80%), Vama (13%), Vatra Moldovitei (33%)
21.	Padurea Barnova	Judetul Vaslui:Tacuta(2%),Judetul Iasi:Barnova(32%),Ciurea(12%),Comarna(2%), Dobrovat (50%), Grajduri (<1%), Iasi (<1%), Schitu Duca (50%), Tomesti (11%)
22.	Padurea Miclesti	Judetul Vaslui: Botesti (20%), Bunesti-Averesti (10%), Miclesti (47%) Judetul Iasi: Ciortesti (35%), Dolhesti (50%)
23.	Piatra Soimului-Scorteni-Garleni	Judetul Bacau: Balcani (17%), Blagesti (69%), Garleni (40%), Hemeius (15%), Margineni (27%), Parjol (29%), Scorteni (57%), Strugari (<1%) Judetul Neamt: Borlesti (40%), Candesti (48%), Dumbrava Rosie (24%), Piatra Soimului (44%), Piatra Neamt (2%), Rediu (30%), Tazlau (34%)
24.	Vanatori-Neamt	Judetul Neamt: Agapia (57%), Brusturi (33%), Baltatesti (40%), Cracaoani (80%), Garcina (<1%), Hangu (<1%), Pipirig (<1%), Raucesti (9%), Targu-Neamt (9%), Vanatori-Neamt (75%), Judetul Suceava: Boroaia (<1%), Rasca (<1%)

Sursa: Conform HG. nr. 971 din 5 octombrie 2011

SCI (Situri de Importanta Comunitara) la nivelul regiunii Nord-Est

Nr. crt.	Denumire	Localizare si procentele din suprafata UAT ocupata de aria protejata
1.	Bistrita Aurie	Judetul Suceava: Ciocanesti (3%), Carlibaba (<1%), Iacobeni (<1%)
2.	Calimani-Gurghiu	Judetul Harghita, Judetul Mures, Judetul Bistrita-Nasaud, Judetul Suceava: Dorna Candrenilor (8%), Panaci (<1%), Poiana Stampei (27%), Saru Dornei (9%)
3.	Ceahlau	Judetul Neamt: Bicaz (14%), Bicazu Ardelean (16%), Ceahlau (35%), Grinties (<1%), Tasca (7%)
4.	Cheile Bicazului – Hasmas	Judetul Harghita, Judetul Neamt: Bicaz-Chei (13%), Damuc (16%)
5.	Cheile Sugaului –Munticelu	Judetul Neamt: Bicaz-Chei (3%), Bicazu Ardelean (<1%)
6.	Coasta Rupturile Tanacu	Judetul Vaslui: Tanacu (5%)
7.	Colinele Elanului	Judetul Vaslui: Berezeni (3%), Gagesti (4%), Vutcani (2%)
8.	Creasta Nemirei	Judetul Covasna,Judetul Bacau:Dofteana(5%),Darmanesti(6%),Slanic-Moldova(9%)
9.	Cusma	Judetul Bistrita-Nasaud,Judetul Mures,Judetul Suceava: Poiana Stampei (<1%)
10.	Dealu Mare-Harlau	Judetul Iasi: Deleni (47%), Harlau (5%), Lespezi (<1%), Siretel (32%) Judetul Suceava: Dolhasca (15%), Judetul Botosani: Copalau (<1%), Corni (29%), Cosula (50%), Cristesti (2%), Curtesti (8%), Flamanzi (5%), Frumusica (42%), Tudora (40%), Vladeni (2%), Vorona (23%)
11.	Dealul lui Dumnezeu	Judetul Iasi: Letcani (<1%), Movileni (<1%), Rediu (6%), Romanesti (6%)
12.	Dealul Perchiu	Judetul Bacau: Onesti (4%), Targu Trotus (<1%)
13.	Fanatele Barca	Judetul Iasi: Miroslava (<1%), Mogosesti (2%), Voinesti (<1%)
14.	Fanaturile de la Glodeni	Judetul Vaslui: Negresti (<1%), Rebricea (<1%)
15.	Fanetele seculare Frumoasa	Judetul Suceava: Moara (<1%)
16.	Fanetele seculare Ponoare	Judetul Suceava: Bosanci (<1%)
17.	Gaina – Lucina	Judetul Suceava: Carlibaba (<1%), Moldova-Sulita (8%)
18.	Lacurile din jurul Mascurei	Judetul Vaslui: Ciocani (1%), Iana (5%), Pogana (10%), Puiesti (2%) Judetul Bacau: Motoseni (<1%), Rachitoasa (<1%)
19.	Lacurile Falticeni	Judetul Suceava: Bosanci (<1%), Bunesti (4%), Falticeni (7%), Horodniceni (1%), Moara (4%), Radaseni (8%)
20.	Larion	Judetul Suceava: Cosna (3%), Poiana Stampei (1%), Judetul Bistrita-Nasaud
21.	Lunca Joasa a Prutului	Judetul Tulcea, Judetul Galati, Judetul Vaslui: Blagesti (<1%), Murgeni (<1%)
22.	Lunca Mircesti	Judetul Iasi: Mircesti (2%)
23.	Lunca Siretului Inferior	Judetul Braila, Judetul Galati,Judetul Vrancea, Judetul Bacau: Urechesti (9%)
24.	Magura Targu Ocna	Judetul Bacau: Dofteana (<1%), Slanic-Moldova (2%), Targu Ocna (13%)
25.	Moldova Superioara	Judetul Suceava: Breaza (1%), Campulung Moldovenesc (<1%), Fundu Moldovei (1%), Pojorata (<1%), Sadova (<1%)
26.	Movila lui Burcel	Judetul Vaslui: Miclesti (<1%)
27.	Muntii Ciucului	Judetul Harghita, Judetul Bacau: Agas(<1%),Ghimes-Faget(58%),Palanca(<1%) Judetul Neamt: Damuc (2%), Tarcau (<1%)
28.	Muntii Gosman	Judetul Neamt: Alexandru cel Bun (53%), Dumbrava Rosie (19%), Piatra Soimului (56%), Piatra Neamt (26%), Pangarati (10%), Tarcau (<1%)
29.	Muntii Maramuresului	Judetul Maramures, Judetul Suceava: Carlibaba (<1%)
30.	Muntii Rodnei	Judetul Bistrita-Nasaud, Judetul Maramures, Judetul Suceava:Carlibaba (<1%)
31.	Nemira-Lapos	Judetele Covasna, Harghita, Bacau: Asau(<1%),Dofteana(<1%),Darmanesti(17%)
32.	Obcinele Bucovinei	Judetul Suceava: Breaza (14%), Brodina (<1%), Campulung Moldovenesc (<1%), Frumosu (14%), Moldova- Sulita (6%), Moldovita (72%), Putna (11%), Sadova (2%), Vama (8%), Vatra Moldovitei (31%)
33.	Oituz - Ojdula	Judetul Covasna, Judetul Vrancea, Judetul Bacau: Manastirea Casin (<1%), Oituz (<1%), Slanic-Moldova (<1%)
34.	Osesti - Barzesti	Judetul Vaslui:Cozmesti(<1%),Osesti(4%),Vulturesti(18%),Stefan cel Mare(11%)
35.	Padurea Badeana	Judetul Vaslui: Pogonesti (<1%), Tutova (1%)
36.	Padurea Balteni - Harboanca	Jud.Vaslui:Balteni(15%),Delesti(1%),Puscasi(<1%),Vaslui(<1%),Stefan cel Mare(<1%)
37.	Padurea Barnova-Repedea	Judetul Iasi: Barnova (31%), Ciurea (27%), Comarna (<1%), Dobrovat (49%), Grajduri (34%), Iasi (<1%), Mogosesti (<1%), Schitu Duca (31%), Scanteia (<1%), Tomesti (<1%), Judetul Vaslui: Tacuta (<1%)
38.	Padurea Ciornohal	Judetul Botosani: Calarasi (5%), Santa Mare (<1%)
39.	Padurea Dobrina - Husi	Judetul Vaslui: Albesti (<1%), Cretesti (51%), Dimitrie Cantemir (6%), Hoceni (24%), Husi (<1%), Oltenesti (24%), Padureni (8%), Vutcani (4%)
40.	Padurea Floreanu-Frumusica-Ciurea	Judetul Iasi: Dagata (10%), Dumesti (16%), Horlesti (35%), Madarjac (71%), Popesti (22%), Sinesti (49%), Tansa (<1%), Voinesti (9%), Tibana (14%), Tibanesti (24%), Judetul Neamt: Stanita (27%)
41.	Padurea Homita	Judetul Iasi: Cristesti (<1%), Motca (<1%)
42.	Padurea Icuseni	Judetul Iasi: Golaiesti (<1%

Nr. crt.	Denumire	Localizare si procentele din suprafata UAT ocupata de aria protejata
43.	Padurea Medeleni	Judetul Iasi: Golaiesti (<1%), Victoria (2%)
44.	Padurea Patrauti	Judetul Suceava: Adancata (15%), Calafindesti (3%), Darmanesti (7%), Gramesti (<1%), Mitocu Dragomirnei (46%), Patrauti (48%), Suceava (<1%), Zamostea (32%), Zvoristea (17%), Serbauti (24%)
45.	Padurea Roscani	Judetul Iasi: Roscani (1%)
46.	Padurea Seaca - Movileni	Judetul Vaslui: Coroiesti (<1%)
47.	Padurea si pajistile de la Marzesti - Iasi	Judetul Iasi: Popricani (<1%), Rediu (4%)
48.	Padurea Talasmani	Judetul Galati, Judetul Vaslui: Vinderei (<1%)
49.	Padurea Tatarusi	Judetul Iasi: Cristesti (<1%), Tatarusi (<1%), Valea Seaca (<1%)
50.	Padurea Uricani	Judetul Iasi: Miroslava (1%)
51.	Padurea Zamostea-Lunca	Judetul Suceava: Gramesti (<1%), Zamostea (4%), Zvoristea (<1%) Judetul Botosani: Candesti (<1%), Varfu Campului (<1%)
52.	Pietrosul Brostenilor – Cheile Zugrenilor	Judetul Suceava: Crucea (1%), Dorna-Arini (2%)
53.	Putna-Vrancea	Judetele Buzau, Vrancea, Covasna; Judetul Bacau: Manastirea Casin (<1%)
54.	Rarau – Giumalau	Judetul Suceava: Crucea (4%), Campulung Moldovenesc (4%), Dorna-Arini (<1%), Pojorata (3%), Stulpicani (5%)
55.	Raul Barlad intre Zorleni si Gura Garbovatului	Judetul Galati, Judetul Vaslui: Barlad (11%), Bacani (4%), Fruntiseni (<1%), Grivita (9%), Pochidia (9%), Tutova (3%), Vinderei (<1%), Zorleni (4%)
56.	Raul Moldova intre Oniceni si Mitesti	Judetul Neamt: Draganesti (13%), Pastraveni (1%), Raucesti (3%), Timisesti (7%), Urecheni (3%), Tibucani (<1%), Judetul Iasi: Cristesti (7%), Miroslovesti (21%), Motca (10%), Judetul Suceava: Draguseni (10%), Forasti (2%)
57.	Raul Moldova intre Paltinoasa si Rusi	Judetul Neamt: Draganesti (3%), Judetul Suceava: Baia (16%), Berchisesti (9%), Bogdanesti (1%), Boroaia (6%), Capu Campului (7%), Cornu Luncii (15%), Forasti (2%), Fantana Mare (17%), Gura Humorului (<1%), Malini (<1%), Paltinoasa (4%), Rasca (3%), Vadu Moldovei (11%), Valea Moldovei (11%)
58.	Raul Moldova intre Tupilati si Roman	Judetul Neamt: Botesti (10%), Cordun (14%), Dulcesti (16%), Gheraesti (21%), Horia (12%), Roman (1%), Tupilati (14%), Valeni (37%), Tibucani (<1%) Judetul Iasi: Miroslovesti (<1%)
59.	Raul Prut	Judetul Galati, Judetul Vaslui: Berezeni (2%), Dranceni (6%), Duda-Epureni (<1%), Falciu (12%), Lunca Banului (6%), Murgeni (13%), Stanilesti (9%), Vetrisoaia (10%), Judetul Iasi: Bivolari (5%), Golaiesti (7%), Gorban (16%), Grozesti (6%), Prisacani (12%), Probota (<1%), Trifesti (11%), Ungheni (3%), Victoria (10%), Tutora (10%)
60.	Raul Siret intre Pascani si Roman	Judetul Neamt: Doljesti (4%), Gadinti (7%), Horia (3%), Ion Creanga (4%), Roman (8%), Sagna (3%), Tamaseni (6%), Judetul Iasi: Alexandru I. Cuza (10%), Butea (9%), Halaucesti (4%), Mircesti (<1%), Mogosesti-Siret (6%), Pascani (2%), Ruginoasa (<1%), Rachiteni (13%), Stolniceni-Prajescu (10%)
61.	Raul Suceava	Judetul Suceava: Bilca (3%), Dornesti (2%), Fratautii Noi (2%), Fratautii Vechi (3%), Galanesti (5%), Horodnic de Jos (2%), Horodnic de Sus (<1%), Milisauti (<1%), Musenita (<1%), Radauti (<1%), Satu Mare (3%), Vicovu de Jos (3%), Vicovu de Sus (3%), Voitinel (3%)
62.	Raul Suceava Liteni	Judetul Suceava: Bosanci (2%), Ipotesti (14%), Salcea (4%), Suceava (<1%), Udesti (7%), Veresti (3%)
63.	Saraturile din Valea Ilenei	Judetul Iasi: Dumesti (1%), Letcani (<1%), Romanesti (<1%)
64.	Saraturile Jijia Inferioara – Prut	Judetul Iasi: Andrieseni (3%), Gropnita (15%), Movileni (15%), Popricani (16%), Probota (14%), Trifesti (2%), Victoria (3%), Vladeni (30%), Tiganasi (47%)
65.	Siretul Mijlociu - Bucecea	Judetul Suceava: Dumbraveni (<1%), Hantesti (4%), Siminicea (7%) Judetul Botosani: Bucecea (3%), Varfu Campului (<1%)
66.	Slanic	Judetul Bacau: Dofteana (2%), Slanic-Moldova (9%)
67.	Slatina	Judetul Suceava: Slatina (<1%), Valea Moldovei (3%)
68.	Soveja	Judetul Vrancea, Judetul Bacau: Manastirea Casin (<1%)
69.	Stanca-Stefanesti	Judetul Botosani: Stefanesti (<1%)
70.	Suharau-Darabani	Judetul Botosani: Concesti (15%), Darabani (3%), Hudesti (3%), Suharau (9%)
71.	Tinovul de la Romanesti	Judetul Suceava: Cosna (<1%)
72.	Tinovul Mare Poiana Stampei	Judetul Bistrita-Nasaud, Judetul Suceava: Poiana Stampei (2%)
73.	Tinovul Saru Dornei	Judetul Suceava: Saru Dornei (<1%)
74.	Turbaria de la Dersca	Judetul Botosani: Lozna (<1%)
75.	Valea lui David	Judetul Iasi: Letcani (3%), Miroslava (3%), Rediu (20%), Valea Lupului (20%)
76.	Vanatori - Neamt	Judetul Neamt: Agapia (55%), Brusturi (33%), Baltatesti (41%), Cracaoani (80%), Garcina (<1%), Hangu (<1%), Pipirig (<1%), Raucesti (9%), Tirgu Neamt (9%), Vanatori-Neamt (72%), Judetul Suceava: Boroaia (<1%), Rasca (<1%)

Sursa: Conform Ordinului nr. 2387 din 29 septembrie 2011

Anexa: Operatorii regionali de apa potabila din Regiunea Nord Est (conform Autoritatii *Nationale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilitati Publice)*

- Compania Regionala de Apa Bacau S.A. ofera servicii de alimentare cu apa potabila in Municipiul Bacau, Comuna Hemeiusi, Comuna Letea, Comuna Margineni, Comuna Traian, Comuna ,Comuna Faraoani,Comuna Tatarasti, Comuna Filipesti, Comuna Magura, Orasul Tirgu Ocna, Comuna Buciumi, Comuna Casin, Comuna Stefan Cel Mare, Orasul Buhusi, Orasul Moinesti, Comuna Ardeoani, Comuna Magiresti, Comuna Poduri si Orasul Darmanesti.
- Nova Apa Serv S.A. Botosani ofera servicii de alimentare cu apa potabila in municipiile Botosani si Dorohoi, orasele Bucecea, Darabani, Saveni, Stefanesti si Flamanzi, precum si in comunele si satele aflate pe traseul aductiunilor.
- Apa Vital S.A. Iasi ofera servicii in municipiul Iasi, orasele: Targu Frumos, Harlau, Podu Iloaiei, 54 comune (Andrieseni, Deleni, Mironeasa, Tansa, Aroneanu, Doljesti, Mircesti, Tiganasi, Bals, Dumesti, Miroslava, Tibanesti, Baltati, Fantanele, Miroslovesti, Tomesti, Barnova, Focuri, Mogosesti Siret, Tutora, Belcesti, Golaiesti, Mosna, Ungheni, Bivolari, Gorban, Plugari, Valea Lupului, Braesti, Gropnita, Prisacani, Victoria, Butea, Halaucesti, Rediu, Vladeni, Ceplenita, Holboca, Rachieni, Ciohorani, Ion Neculce, Raducaneni, Ciurea, Ipatele, Scobinti, Coarnele Caprei, Lespezi, Sipote, Cotnari, Letcani, Siretel, Dagata, Lungani, Strunga).
- Compania Judeteana Apa Serv S.A. Piatra Neamt ofera servicii de furnizare a apei potabile in 2 municipii: Piatra Neamt, Roman, 3 orase: Tirgu Neamt, Bicaz, Roznov si 24 comune: Alexandru cel Bun, Dumbrava Rosie, Savinesti, Garcina, Girov, Dochia, Zanesti, Bodesti, Dobreni, Stefan cel Mare, Tasca, Horia, Tamaseni, Sabaoani, Cordun, Bara, Raucesti, Grumazesti, Vanatori, Baltatesti, Agapia, Pastraveni, Timisesti, Brusturi.
- ACET S.A. Suceava ofera servicii de alimentare cu apa potabila in municipiul Suceava si orasele Campulung Moldovenesc, Falticeni, Gura Humorului, Siret, Solca, Vatra Dornei, Radauti.
- AQUAVAS S.A. Vaslui ofera servicii de alimentare cu apa potabila in municipiul Vaslui, municipiul Barlad, municipiul Husi, orasul Negresti, orasul Murgeni, comuna Muntenii de Jos si Comuna Laza.

Anexa: Informatii suplimentare privind calitatea aerului

Statiile sunt dotate cu analizoare automate ce masoara continuu concentratiile in aerul ambiental ale poluantilor: dioxid de sulf (SO2), oxizi de azot (NO2, NOx), monoxid de carbon (CO), benzen (C6H6), ozon (O^3), particule in suspensie din aerosoli (PM10 si PM2,5). Acestora li se adauga echipamente de laborator utilizate pentru masurarea concentratiilor de metale grele: plumb (Pb), cadmiu (Cd), arsen (As), nichel (Ni), concentratiilor de particule in suspensie din aerosoli si din depuneri (PM10 sau PM2,5). Statiile de monitorizare sunt amplasate in concordanta cu criteriile stabilite de directivele europene privind calitatea aerului, in vederea protectiei sanatatii umane, a vegetatiei si ecosistemelor pentru a evalua influenta diferitelor tipuri de surse de emisii poluante.

In privinta **poluarii cu dioxid de sulf** nu s-au inregistrat in anul 2011 depasiri ale valorii limite orare (350 µg/m^3), ale valorii limita zilnice permise (125 µg/m^3), ale pragului de alerta si nici ale valorii limita anuala pentru protectia ecosistemelor (20 µg/m^3), la statiile de fond rural si regional destinate monitorizarii ecosistemelor si vegetatiei.

Concentratiile de ozon din aerul inconjurator se evalueaza folosind pragul de alerta (240 µg/m^3) calculat ca medie a concentratiilor orare (valoare ce trebuie masurata timp de 3 ore consecutiv), pragul de informare (180 µg/m^3) calculat ca medie a concentratiilor orare si valoarea tinta pentru protectia sanatatii umane (120 µg/m^3) calculata ca valoare maxima zilnica a mediilor pe 8 ore (medie mobila), pentru care sunt permise un numar de 25 de depasiri pe an calendaristic. Valorile medii anuale s-au situat intre 23,29 µg/m^3 si 57,06 µg/m^3. Variatia anuala indica valori mai crescute vara, concentatiile fiind corelate cu temperatura, umiditatea si radiatia solara.

Pulberile in suspensie din atmosfera sunt poluanti ce se transporta pe distante lungi, proveniti din cauze naturale - antrenarea particulelor de la suprafata solului de catre vant sau din surse antropice precum: arderile din sectorul energetic, procesele de productie (industria metalurgica, industria chimica), santierele de constructii, transportul rutier, haldele si depozitele de deseuri industriale si municipale, sisteme de incalzire individuale, indeosebi cele care utilizeaza combustibili solizi etc. Natura acestor pulberi este foarte diversa. Astfel, ele pot contine particule de carbon (funingine), metale grele (plumb, cadmiu, crom, mangan etc.), oxizi de fier, sulfati, dar si alte noxe toxice, unele dintre acestea avand efecte cancerigene (cum este cazul poluantilor organici persistenti PAH si PCB1 adsorbiti pe suprafata particulelor de aerosoli solizi). Concentratiile de pulberi in suspensie cu diametrul mai mic de 10 microni (PM10) din aerul inconjurator se evalueaza folosind valoarea limita zilnica (50µg/m^3) pentru care sunt permise 35 depasiri/an si valoarea limita anuala (40µg/m^3). Monitorizarea concentratiilor de pulberi PM2,5 este necesara pentru conformarea la cerintele Directivei 2008/50/CE privind calitatea aerului si un aer curat pentru Europa. In Regiunea Nord-Est, monitorizarea pulberilor in suspensie cu dimensiuni sub 2,5 microni (PM2,5) se realizeaza la 5 statii de fond urban: Bt-1, Sv-1, Is-2, Nt-1 si Bc-1. Valorile medii anuale din 2011 s-au situat pe un interval cuprins intre 12,99 µg/m3 si 23,40 µg/m3; se constata ca nu a fost depasita valoarea de tinta (25 µg/m3). Analizand datele obtinute din monitorizarea PM2,5 gravimetric, in statiile din regiune, in anul 2011, rezulta ca valoarea maxima anuala a concentratiei medii zilnice s-a inregistrat la statia Nt-1 si a fost de 101,13 µg/m^3.

Benzenul este o substanta toxica, cu potential cancerigen, provenita in principal din traficul rutier si din depozitarea, incarcarea/descarcarea benzinei (depozite, terminale, statii de distributie carburanti), dar si din diferite alte activitati cu produse pe baza de solventi (lacuri, vopsele etc.), arderea combustibililor fosili, a lemnului si deseurilor lemnoase, controlata sau in aer liber. Concentratiile de benzen din aerul inconjurator se evalueaza folosind valoarea limita pentru protectia sanatatii umane (5 µg /m^3). In anul 2011 concentratia medie anuala nu a depasit valoarea limita anuala pentru sanatatea umana la niciuna din statiile de monitorizare din regiune. Valorile medii anuale s-au situat pe un interval cuprins intre 1,01 µg/m^3 si 3,75 µg/m^3.

In zonele cu importante surse de emisii provenite de la activitati economice sau cu poluare istorica calitatea aerului se evalueaza suplimentar folosind rezultatele masuratorilor indicative manuale realizate in puncte de prelevare aflate in apropierea surselor de emisii. Concentratiile maxim admisibile ale substantelor chimice poluante din aerul ambiental sunt stabilite de STAS 12574-87 „Aer din Zonele Protejate. Conditii de calitate", iar principalii poluanti la care se refera acest normativ sunt: amoniac, hidrogen sulfurat, fluor si formaldehida ca poluanti gazosi si cadmiu si plumb metale grele prelevate din pulberi totale in suspensie depuse pe vegetatie.

Anexa: Situatia la nivel judetean a solurilor afectate de diferite procese naturale si/sau antropice, 2012

Nivel teritorial	Total suprafata, ha
Soluri saraturate (alcaline, saline)	
Bacau	3.004
Botosani	63.098
Iasi	55.995
Neamt	-
Suceava	-
Vaslui	11.513
Soluri acide	
Bacau	86.000
Botosani	43.658
Iasi	61.898
Neamt	104.269
Suceava	240.994
Vaslui	7.548
Exces de apa	
Bacau	97.800
Botosani	-
Iasi	106.761
Neamt	54.645
Suceava	184.156
Vaslui	16.641

Sursa: Rapoartele anuale privind starea mediului la nivel judetean pentru anul 2012

Anexa: Localitatile din regiunea Nord-Est care considera ca prezinta potential in ceea ce priveste energiile regenerabile pe tipuri de energii, sunt urmatoarele:

Energie solara (fotovoltaic)
Jud. Bacau: Municipiul Bacau, Municipiul Moinesti, Municipiul Onesti, Orasul Buhusi, Orasul Comanesti, Orasul Darmanesti, Orasul Slanic Moldova, Traian
Jud. Botosani: Municipiul Botosani, Orasul Darabani, Orasul Flamanzi, Orasul Stefanesti
Jud. Iasi: Municipiul Iasi, Orasul Harlau, Orasul Podu Iloaiei, Orasul Targu Frumos, Barnova, Movileni, Rediu
Jud. Neamt: Municipiul Piatra Neamt, Orasul Bicaz, Orasul Roznov
Jud. Suceava: Municipiul Radauti, Orasul Gura Humorului, Orasul Liteni, Orasul Salcea, Orasul Solca
Jud. Vaslui: Municipiul Vaslui, Municipiul Barlad, Orasul Negresti

Energie hidro (potential in ceea ce priveste realizarea de microhidrocentrale)
Jud. Bacau: Orasul Slanic Moldova
Jud. Neamt: Municipiul Piatra Neamt, Municipiul Roman, Orasul Tirgu Neamt, Tarcau
Jud. Suceava: Municipiul Falticeni, Orasul Brosteni, Brodina

Biogaz
Jud. Bacau: Municipiul Bacau
Jud. Neamt: Municipiul Roman
Jud. Vaslui: Muntenii de Jos

Centrale cogenerative
Jud. Bacau: Municipiul Bacau
Jud. Botosani: Municipiul Botosani
Jud. Iasi: Municipiul Iasi, Municipiul Pascani
Jud. Suceava: Orasul Brosteni, Orasul Gura Humorului

Biomasa
Jud. Bacau: Municipiul Bacau
Jud. Botosani: Municipiul Dorohoi, Orasul Flamanzi
Jud. Neamt: Municipiul Roman, Borlesti
Jud. Suceava: Municipiul Radauti, Orasul Brosteni

Energie geotermala
Jud. Neamt: Municipiul Roman

Energie eoliana
- Jud. Bacau: Municipiul Bacau, Orasul Comanesti, Caiuti, Dealu Morii, Filipesti, Gura Vaii, Horgesti, Izvoru Berheciului, Luizi-Calugara, Magura, Racaciuni, Sascut, Saucesti, Stefan Cel Mare, Tatarasti, Traian, Prava, Motosesti, Stanicesti,Plopana, Prajesti, Stanisesti, Huruiesti
- Jud. Botosani: Orasul Bucecea, Orasul Darabani, Orasul Saveni, Orasul Stefanesti, Albesti, Avrameni, Candesti, Cotusca, Dangeni, Dersca, Gorbanesti, Manoleasa, Mitoc, Sulita, Todireni, Tudora, Viisoara, Vladeni, Paltinis, Radauti Prut
- Jud. Iasi: Municipiul Iasi, Municipiul Pascani, Orasul Harlau, Orasul Podu Iloaiei, Orasul Targu Frumos, Deleni, Dobrovat, Dumesti, Erbiceni, Gorban, Ipatele, Mironeasa, Movileni, Romanesti, Scheia, Schitu Duca, Siretel, Tansa, Tibanesti, Vanatori, Victoria
- Jud. Neamt: Municipiul Piatra Neamt, Borca, Borlesti, Costisa, Dulcesti, Faurei, Margineni, Razboieni
- Jud. Suceava: Orasul Cajvana, Orasul Dolhasca, Orasul Liteni, Orasul Milisauti, Orasul Salcea, Orasul Siret, Vadu Moldovei
- Jud. Vaslui: Municipiul Vaslui, Orasul Murgeni, Orasul Negresti, Arsura, Banca, Berezeni, Bogdana, Danesti, Deleni, Dranceni, Duda-Epureni, Falciu, Ivesti, Muntenii De Jos, Oltenesti, Rosiesti, Stanilesti, Vetrisoaia, Vutcani

Anexa: Capacitati pentru reciclarea, sortarea, compostarea, valorificarea sau incinerarea deseurilor, 2012

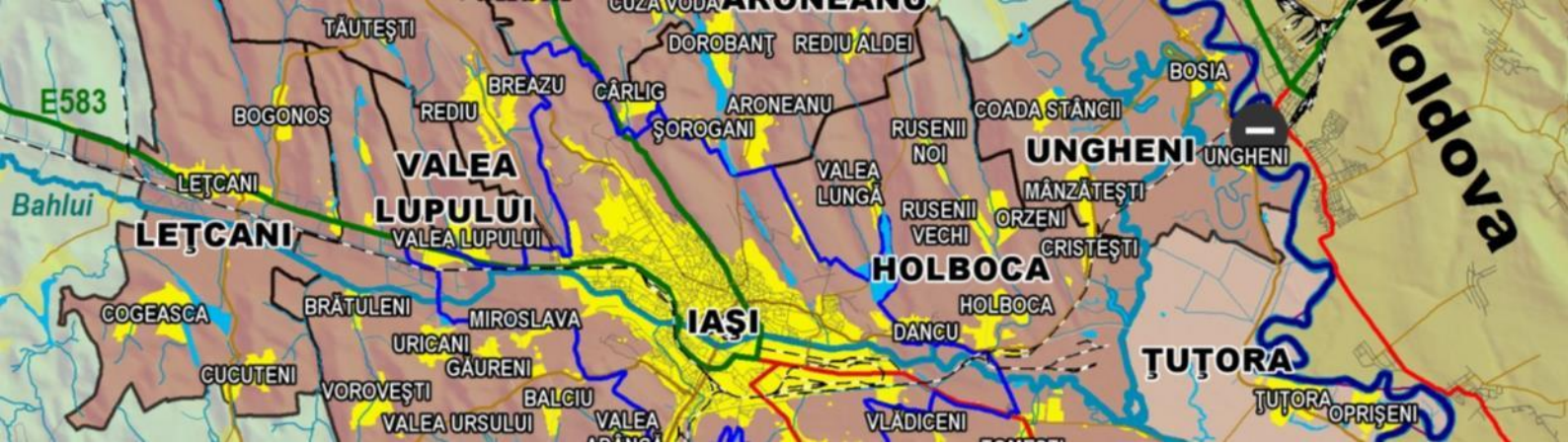
- reciclarea deseurilor de ambalaje:
  - pentru hartie si carton - 139.500 t/an;
  - pentru materiale plastice – 23.530 t/an;
  - pentru sticla - 50 t/an (mici ateliere artizanale) - sursa: ANPM-Lista operatorilor economici reciclatori de ambalaje si Aplicatia Medius chestionare GD-TRAT 2010;

- sortarea deseurilor:
  - statie de sortare a deseurilor de ambalaje de plastic si sticla, capacitate - 7.000 t/an (Sistem de management integrat al deseurilor in municipiul Piatra Neamt);
  - in judetul Botosani functioneaza doua statii de sortare in localitatile Dorohoi (capacitate de 3567 tone/an) si Flamanzi (capacitate de 3000 tone/an);

- compostarea deseurilor:
  - platforma de compostare a deseurilor organice, capacitate - 25.000 t/an (Sistem de management integrat al deseurilor in municipiul Piatra Neamt);

- valorificarea deseurilor din constructii si demolari
  - instalatii de concasare pentru deseurile din constructii si demolari, capacitate – aprox 90.000 t/an (Sistem de management integrat al deseurilor in municipiul Piatra Neamt – 16.000 t/an si o 3 de concasoare mobile apartinind unor operatori economici: SC Miralex SRL Bacau si SC Ecosort Recycling SRL Bacau – 140 tone/luna, Generali Zmontagi Iasi);

- incinerarea deseurilor periculoase:
  - 2 incineratoare pentru deseuri periculoase cu o capacitate de 11625 t/an (SC Mondeco SRL Suceava si SC Superstar Com SRL Radauti). O a treia instalatie cea de la AVAND SRL Iasi (11300 t/an) nu a fost pusa inca in operare;
  - o capacitate de co-incinerare: Carpatcement Holding SA-Fabrica Bicaz.

1.7

Economia regiunii

7. Economia regiunii

7.1. Contextul economic regional – evolutia produsului intern brut regional

In cele ce urmeaza este prezentata starea si evolutia indicatorilor economici care caracterizeaza situatia economica a regiunii: produsul intern brut, produsul intern brut pe cap de locuitor, valoarea adaugata bruta. Orizontul de analiza este 2005-2011 (ultimele date statistice disponibile[61] pentru nivelul regional si judetean sunt din 2011), perioada care surprinde cele doua paliere de evolutie la nivel comunitar, national si regional – pe de o parte perioada de crestere economica 2005 – 2008, pe de alta parte perioada de recesiune economica 2009-2011.

In perioada 2005-2008, Produsul Intern Brut Regional (PIBR) a crescut atat in termeni nominali cat si reali, ajungand in anul 2008 (ultimul an al perioadei de crestere economica) la 55.022 milioane de lei (valoare nominala).

Evolutia PIB regional, comparativ cu nivelul national

Indicator	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
PIB, mil. lei preturi curente	288954,6	344650,6	416006,8	514700	501139,4	523693,3	557348,2
PIB, mil. euro, preturi curente	79746,8	97787,1	124653,7	139761,6	118268,6	124395,6	131515
Rata de crestere reala a PIB, %	**4,1**	**7,9**	**6**	**7,1**	**-7,1**	**-1,3**	**2,2**
PIBR, mil. Lei preturi curente	33265,8	38429,9	45990,1	55021,9	54408,4	55669	57082,7
PIBR, euro, preturi curente	9180,8	10903,6	13780,6	14940,6	12840,3	13223,3	13469.5
Rata de crestere reala a PIBR, %	**0,73**	**4,51**	**5,10**	**3,57**	**-5,64**	**-3,3**	**-1,53**

Sursa: Conturi nationale regionale 2003-2010 – INS, BNR
Nota1: Rata de crestere reala a PIBR a fost calculata pe baza deflatorului ratei de crestere reala a PIBRO, comunicata de catre EUROSTAT.
Nota2: Cursul de schimb la care s-a calculat valoarea PIB in euro este cursul mediu anual comunicat de BNR

In intervalul de timp mentionat rata de crestere a fost pozitiva, insa cu nivele inferioare fata de de cele inregistrate la nivel national. Diferentele sunt cauzate de doi factori: productivitatea muncii in regiune este inferioara celei nationale si ponderea populatiei ocupate in agricultura in regiune este superioara celei nationale. Cresterea economica la nivel regional a fost sustinuta de conditiile economice favorabile existente la nivel comunitar cat si national, favorizand cresterea consumului individual, a investitiilor si a exporturilor.

Incepand cu trimestrul IV din anul 2008 au inceput sa se manifeste si in Regiunea Nord-Est primele efecte ale crizei economice si financiare globale, pe urmatoarele canale de influenta:
A. comert - contractia pietelor de desfacere externe, si in special a pietii comunitare datorita reducerii consumului public si privat.
B. finantarea externa – contractia creditarii externe datorita:

- reticentei creditorilor externi de a furniza lichiditati, in conditiile unui mediu economic si financiar global instabil
- competitiei acerbe pe resurse, intre sectorul public si cel privat

C. inrautatirea perceptiei la risc a investitorilor straini, fata de Romania si celelalte tari emergente din Europa Centrala si de Est, fata de evolutiile economice viitoare.

Primul canal a avut influente de ordin economic. Tinand cont de faptul ca circa 70% din valoarea exporturilor realizate sunt orientate catre statele din zona euro, contractia pietelor comunitare a condus la o reducere a productiei industriale.

Daca in trimestrul 4/2009 ritmul productiei s-a mentinut, determinand o crestere a stocurilor, ulterior agentii economici au fost nevoiti sa treaca la stoparea productiei. In mod direct efectele economice negative au determinat intrarea in urmatoarea faza, respectiv cea de regres social, caracterizata prin cresterea numarului de someri si implicit a ratei somajului.

Cel de-al doilea canal de influenta s-a resimtit in regiune concomitent cu primul canal analizat. Cu toate ca participarea redusa a Romaniei la sistemul financiar global nu a determinat prabusiri ale

[61] septembrie 2014

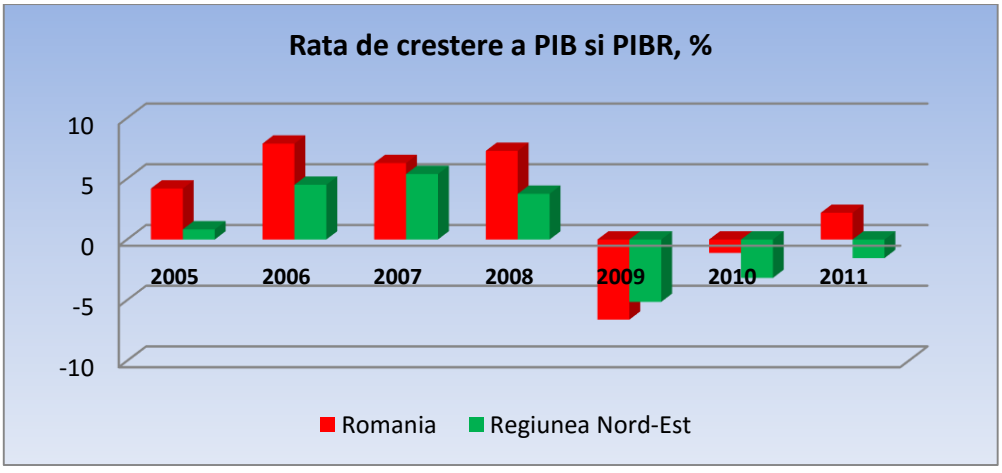
bursei de valori sau ale sistemului bancar, au existat influente indirecte, manifestate prin reducerea accesului la lichiditatile internationale. Devalorizarea rapida a monedei nationale cu 20% (in raport cu moneda euro) a condus in mod direct la scumpirea importurilor atat de materii prime, cat si de produse cu folosinta indelungata - cu impact negativ asupra productiei si cererii interne. Desi exporturile au simtit prin devalorizarea monedei nationale un puternic stimul (produsele romanesti devenind mai competitive la export), acesta nu a putut fi fructificat de catre mediul de afaceri, intrucat, asa cum mentionam anterior, pietele de desfacere comunitare sufereau deja un amplu proces de contractie.

Pe de alta parte, „scumpirea" monedei comunitare a condus si la cresterea efortului de rambursare a creditelor contractate in perioada de „boom" economic de catre firme si populatiei, cu implicatii directe fie asupra preturilor de vanzare a produselor si serviciilor, fie asupra reducerii consumului individual (in conditii de stagnare sau chiar de reducere a veniturilor salariale). Aceste elemente au contribuit suplimentar la adancirea crizei economice.

Cel de-al treilea canal a determinat in special o inasprire a accesului la creditare. Majoritatea bancilor comerciale confruntandu-se cu un acces mai redus la surse externe, iar pe de alta parte identificand scaderea valorii garantiilor constituite la credite (prin caderea severa a pietii imobiliare si riscului de faliment a intreprinderilor mici si mijlocii) au trecut la cresterea comisionului de risc valutar – actiune suprapusa cu cresterea costului refinantarii externe.

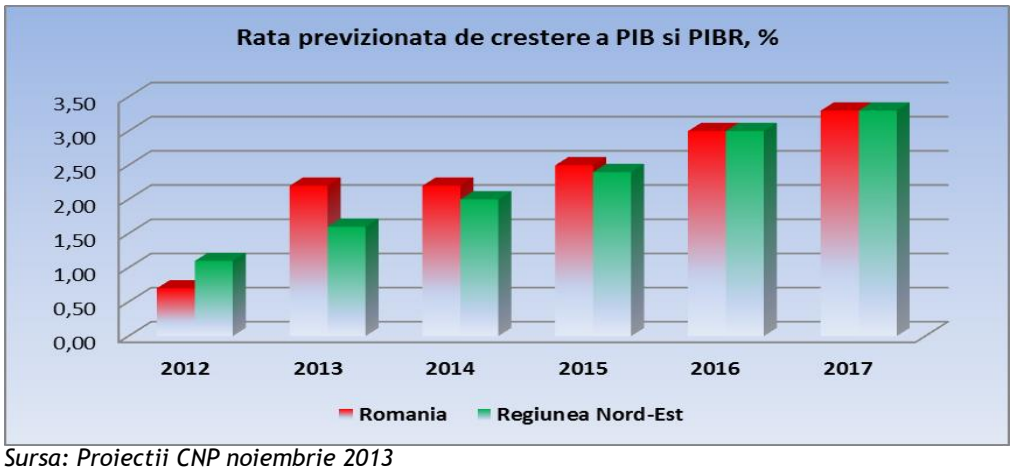
Totodata, Banca Nationala a Romaniei, pentru a asigura un grad acoperitor al solventei bancilor, a introdus noi norme prudentiale ce vizau in principiu scoring-uri mai ridicate pentru obtinerea creditelor. Din analizele realizate de Banca Nationala a Romaniei, intreprinderile mici si mijlocii au resimtit cel mai mult inasprirea conditiilor de creditare, atat pe zona refinantarii ciclului de productie, cat si pe zona investitionala. Astfel, riscul de creditare a crescut pentru companiile ce activeaza in constructii, comert si transport (singurele exceptii le-au constituit cele din industria energetica si telecomunicatiile).

Datorita intrarii regiunii in faza recesiune economica a avut loc o scadere a Produsului Intern Brut Regional in anul 2009 pana la valoarea nominala de 54.408 milioane lei. Rata reala de scadere inregistrata a fost de 5,64%, mai mica decat cea inregistrata la nivel national (regiunile cu un grad mai ridicat de conectare la pietele comunitare, cu o expunere mai mare in raport cu creditele contractate au inregistrat contractii mai severe in anul 2009). In 2010 descresterea economica a continuat, inregistrandu-se o descrestere a PIB RO cu 1,3%, in timp ce la nivel regional PIB a scazut cu 3,3%.[62] In anul 2011, in timp ce la nivel national s-a reluat procesul de crestere economica (cu 2,2%) la nivel regional continua perioada de recesiune (cu 1,53%).

Ultimele date statistice disponibile pentru produsul intern brut la nivel regional, cat si judetean sunt pentru anul 2011. Pentru perioada 2012-2017 exista o proiectie a acestor indicatori realizata de catre Comisia Nationala de Prognoza in materialul intitulat „Proiectia principalilor indicatori economici si sociali in profil teritorial pana in 2017 (noiembrie 2013)".

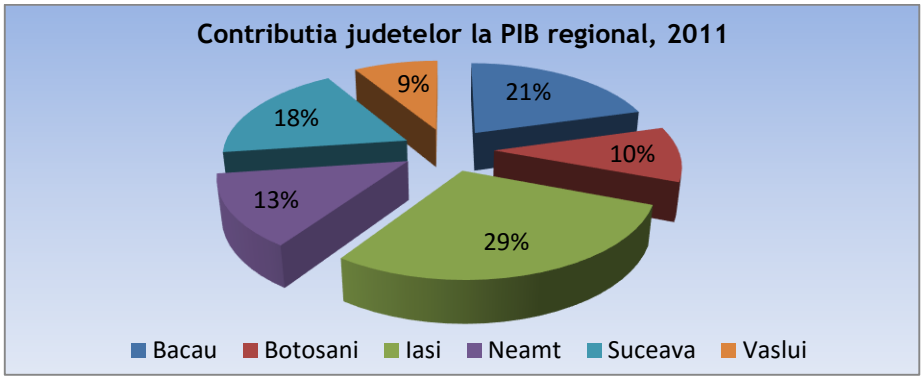
[62] Rate reale de crestere a PIB

Sursa: Proiectii CNP noiembrie 2013

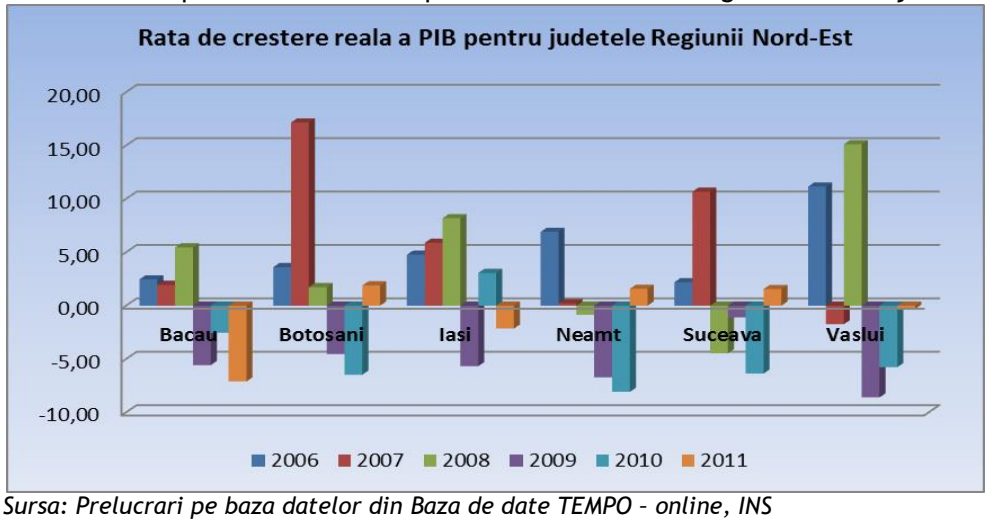
Conform previziunii realizate economia regionala urma ca, incepand cu anul 2012 sa inregistreze anual rate de crestere pozitive. Pentru intervalul 2013-2017 cresterile previzionate in regiune se vor incadra in intervalul 2,2-3,3%.

Desi Regiunea Nord-Est are cea mai mare populatie dintre toate regiunile, aportul la Produsul Intern Brut national este de numai 10,2%, in 2011. La nivelul anului 2011 (pentru care exista date statistice la nivel regional, respectiv judetean), cel mai mare aport la realizarea Produsului Intern Brut Regional il aduc judetele Iasi (28,77%) si Bacau (20,56%). Practic, cele doua judete realizeaza aproape jumatate din avutia regionala. Judetele Suceava si Neamt asigura aporturi de 18,45%, respectiv 13,33%, in timp ce cele mai mici aporturi sunt ale judetelor Botosani cu 10,15% si Vaslui cu 8,72%.

Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Baza de date TEMPO - online, INS

In graficul urmator este prezentata evolutia produsului intern brut regional la nivel judetean.

Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Baza de date TEMPO - online, INS

Se constata ca:

- in perioada de crestere economica 2006-2008 in judetele Bacau, Botosani, Iasi si Vaslui au avut loc cresteri ale PIB judetean, in timp ce in judetele Neamt si Suceava scaderi ale PIB judetean;
- in perioada de recesiune economica 2009-2011 in aproape toate judetele s-au inregistrat scaderi ale PIB judetean (exceptie facand judetul Iasi in 2010 si judetele Neamt si Suceava in 2011).

Judetele Iasi si Bacau (care asigura impreuna jumatate din PIBR) au inregistrat in anul 2008 rate de crestere reala a produsului intern brut superioare fata de rata de crestere a PIBR, 7,9%, respectiv 5,2%. Totodata, sesizam reducerea in timp a decalajelor existente intre ratele reale de crestere a celor doua judete. Efectele crizei economice si financiare au afectat in 2009, in egala masura cele doua judete, inregistrand scaderi ale produsului intern brut cu aprox. 6%. Anul 2010 marcheaza o revenire a judetului Iasi, singurul din regiune care a inregistrat o rata de crestere reala pozitiva de 2,85% (fata de 2009).

Judetele Suceava si Neamt (care asigura impreuna o treime din PIBR) au inregistrat inca din 2008 scaderi ale produsului intern brut cu 4,6%, respectiv cu 1,0% datorita deteriorarii activitatii economice (in special sectorul constructiilor si comertul) din trimestrele III si IV. Pentru anul 2009 se constata o stabilizare in judetul Suceava, scadere doar cu 1,6%, cea mai mica contractie dintre toate judetele regiunii. Pentru acelasi an, in judetul Neamt exista o contractie severa cu 7,2%, superioara celei regionale. In anul 2010 judetele Neamt si Suceava au fost cele mai afectate de criza, inregistrand o contractie cu 8,2%, respectiv cu 6,5%

Asa cum mentionam, judetele Botosani si Vaslui isi aduc cel mai mic aport la formarea Produsului intern Brut Regional datorita specificului local agricol. Cu toate acestea, cele doua judete inregistreaza cele mai mari cresteri in perioada de analiza, cu mult superioare cresterii regionale. In anul 2007 judetul Botosani a avut o crestere cu 16,8%, in timp ce in anul 2008 judetul Vaslui a crescut cu 14,8%.

In primul an de criza economica judetul Vaslui a resismtit cel mai sever efectele acesteia, scaderea fiind de 9% fata de 2008. In judetul Botosani scaderea economica a fost cu 5%, nivel inferior contractiei economice regionale. In 2010 descresterile au continuat in ambele judete, mai accentuat in Botosani (cu 6,6%).
In anul 2011, la nivel judetean scaderi a PIB au fost inregistrate in judetele Bacau (cu 7,1%, Iasi (cu 2,1%) si Vaslui (cu 0,3%). In celelalte judete s-au inregistrat mici cresteri in intervalul 0-2%.

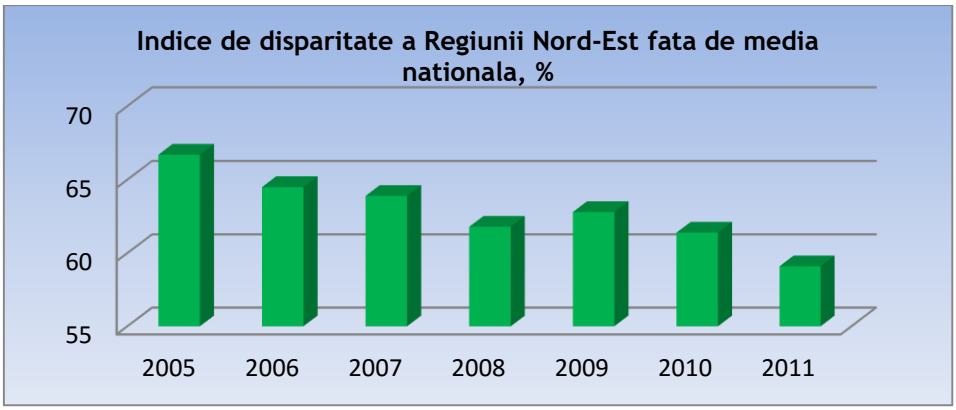
7.2. Comparatii privind produsul intern brut regional pe locuitor

Unul din indicatorii care furnizeaza informatii relevante cu privire la situatia economica a regiunii este produsul intern brut regional pe locuitor (PIBR/loc), intrucat nu este influentat de diferentele existente intre populatia diferitelor regiuni.

PIB/locuitor, mil. lei preturi curente/loc.

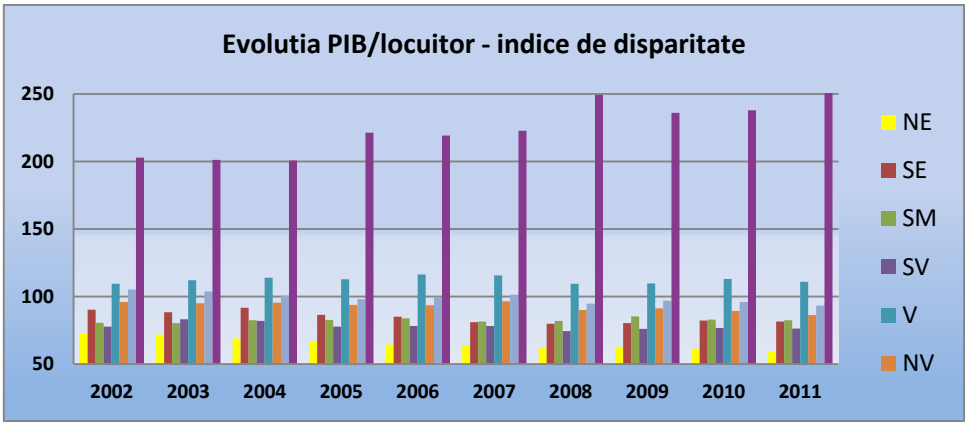
Regiuni	Ani						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Romania	13362,8	15967,6	19315,4	23934,6	23341,4	24435,9	26099,9
Regiunea Nord - Est	8907,6	10295,8	12340,9	14794,5	14649,3	15014,8	15445,1
Indice de disparitate	66,7%	64,5%	63,9%	61,8%	62,8%	61,4%	59,1%

Sursa: Conturi nationale regionale 2003-2011 – INS
Nota: In analiza indicatorului s-a tinut cont de datele statistice preluate din Anuarul Statistic. In fapt, este cunoscut faptul ca un procent important din populatie se afla intr-un proces de emigratie „sezoniera" in alte State Membre, pentru care nu exista informatii statistice. In aceste conditii, valoarea reala a PIBR/loc. ar putea fi superioara celei calculate si inscrisa in tabel

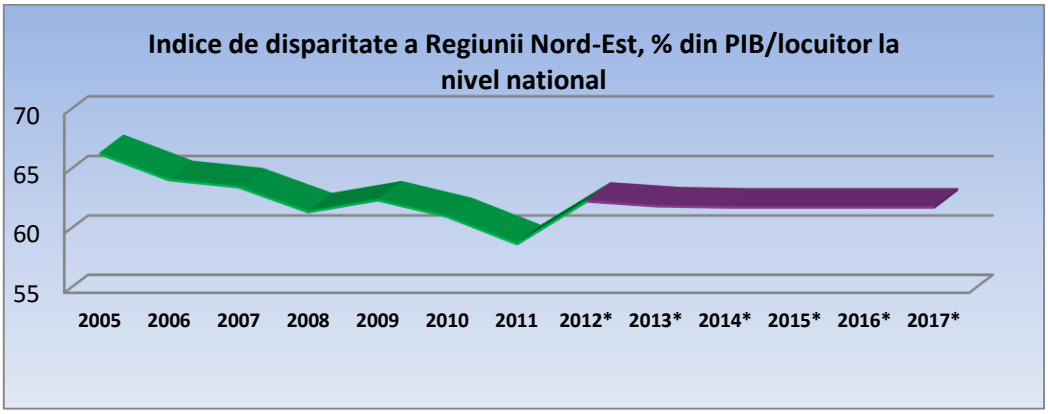
Sursa: prelucrari Conturi nationale regionale 2005-2011 - INS, Baza de date TEMPO - online, INS

In perioada 2005-2008, Produsul Intern Brut Regional pe cap de locuitor a crescut in termeni nominali de la 8907 lei la 14.794 lei, urmand trendul existent la nivel national. Cu toate acestea valoarea acestuia este inferioara nivelului national - diferentele indicatorului pe cele doua paliere regional - national fiind oferite de indicele de disparitate. In anul 2011, produsul intern brut regional pe locuitor era de 15.445 lei/locuitor.

Sursa: prelucrari Conturi nationale regionale 2002-2011 - INS, Baza de date TEMPO - online, INS

Astfel, in raport cu acest indicator Regiunea Nord-Est este ultima dintre cele 8 regiuni de dezvoltare ale Romaniei. Practic indicele de disparitate pentru orizontul de timp analizat este de 3,5-4 ori mai mic fata de Regiunea Bucuresti-Ilfov. Mai mult, urmatoarea regiune (Sud-Vest) figureaza cu un indice cu 17,3 puncte procentuale mai mare fata de cel al Regiunii Nord-Est (2011).

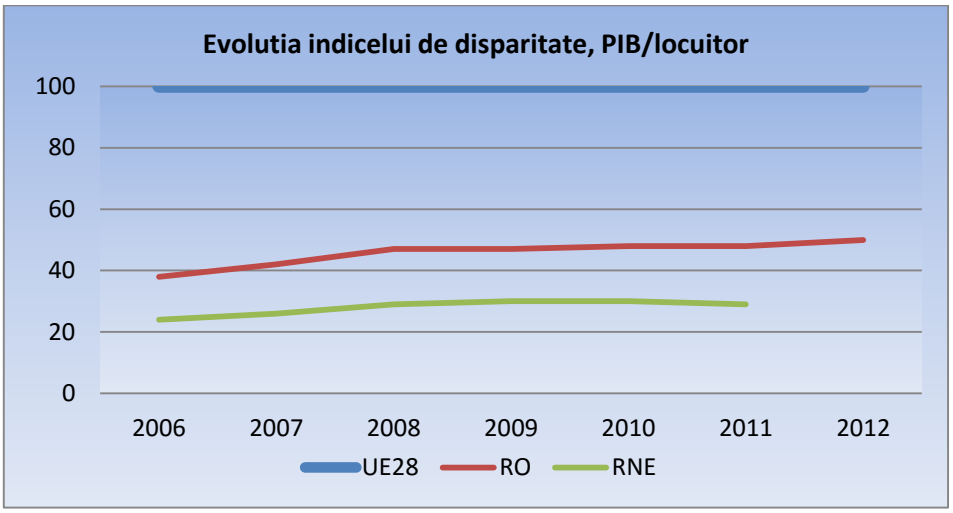
*Sursa: prelucrari Conturi nationale regionale 2003-2011 - INS, Baza de date TEMPO - online, INS, * proiectii CNP noiembrie 2013*

Un aspect foarte important ce reiese din graficele prezentate este faptul ca indicele de disparitate regional a continuat sa scada chiar si in perioada de avant economic, coborand de la 66,7% in 2005

la 61,8% in 2008, ceea ce evidentiaza o accentuare a disparitatilor economice interregionale. Indicele de disparitate are o mica crestere in 2009 pana la 62,8% (intrucat alte regiuni au fost afectat mai sever), insa in perioada 2010-2011 inregistreaza scaderi, atingand valoarea de 59,1% in 2011.

In proiectiile Comisiei Nationale de Prognoza este prevazut sa scada in perioada urmatoare si sa se mentina la un nivel de 62,2% pana in 2017.

In raport cu datele furnizate de Eurostat (Statistical Regional Yearbook 2013), in anul 2011 (ultimul an de raportare pentru care exista date disponibile) indicele de disparitate al Regiunii Nord-Est fata de nivelul comunitar (UE28=100) este de numai 29% plasand sub acest aspect regiunea pe penultimul loc in Uniunea Europeana. Fata de nivelul mediu comunitar, cel mai bine se plaseaza judetele Iasi si Bacau, cu indice de disparitate de 37%, respectiv 31%, iar cel mai prost judetele Vaslui si Botosani cu indice de disparitate de 21%, respectiv 24%.

Sursa: Eurostat

7.3. Structura sectoriala a produsului intern brut regional

Informatii relevante cu privire la situatia economica curenta a Regiunii Nord-Est sunt oferite de participarea regiunii la constituirea avutiei nationale pe ramuri de activitate, cat si de nivelul inregistrat al productivitatii muncii.

Participarea la constituirea produsului intern brut pe domenii de activitate in 2011 (milioane lei preturi curente conform metodologiei SEC 1995

	Romania	Nord-Est	Contributia PIBR la PIB RO (%)
Total	557348,2	57082,7	10,24
Agricultura, silvicultura si pescuit	36341,6	5848,5	16,09
Industrie	160643,4	13894,9	8,65
Constructii	44950,3	4520,4	10,06
Comert, transport si depozitare, hoteluri si restaurante	63038,1	6596	10,46
Informatii si comunicatii	18975,9	773,8	4,08
Intermedieri financiare si asigurari	14010,7	419,7	3,00
Tranzactii imobiliare	46888,8	6237,3	13,30
Activitati profesionale, de servicii administrative si servicii suport	31050,5	1702,1	5,48
Administratie publica si aparare, invatamant, sanatate si asistenta sociala	55872,5	8224,1	14,72
Activitati culturale, alte servicii	15961,4	1706	10,69

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

In total Regiunea Nord-Est contribuie cu 10,2% la formarea PIB national in 2011. Analizand aportul

regiunii pe fiecare ramura economica se constata o contributie ridicata a agriculturii, de 16,1% si a serviciilor publice in sanatate, invatamant si asistenta sociala, de 14,7%. In schimb, toate celelalte domenii de activitate din regiune isi aduc un aport sub media nationala. Pe de o parte in cazul unora este firesc - de exemplu in comert exista o corelatie directa cu puterea de cumparare existenta, ce are un nivel inferior celei nationale.

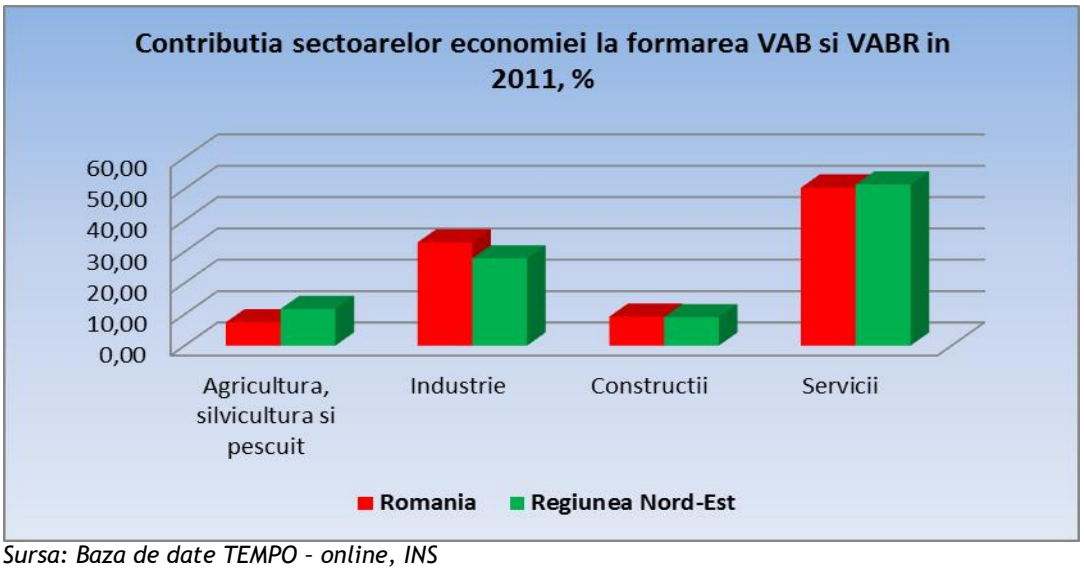
In raport cu contributia adusa de fiecare regiune la PIB national (pe ramuri economice componente) se desprind urmatoarele repere pentru economia Regiunii Nord-Est:

- Aportul la PIB national din agricultura, silvicultura si pescuit este de 16,1%, al treilea nivel dupa regiunile Sud-Muntenia si Sud-Est;
- Aportul la PIB national din industrie este de numai 8,6%, reprezentand mai putin de jumatate din cel realizat de regiunea Bucuresti-Ilfov;
- Aportul la PIB national din constructii este de 10%, de 3,3 ori mai mic decat cel realizat de regiunea Bucuresti-Ilfov;
- Aportul la PIB national din comert este de 10,5%, de 2,6 ori mai mic decat regiunea Bucuresti-Ilfov;
- Aportul la PIB national din tranzactii imobiliare este de 13,3%, al doilea nivel dupa regiunea Bucuresti-Ilfov;
- Aportul la PIB national din invatamant, sanatate, asistenta sociala, administratie publica si aparare este de 14.7%, al doilea nivel dupa regiunea Bucuresti-Ilfov.

Contributia ramurilor economice la formarea VAB nationala, regionala, judeteana, 2011, %[63]

	Romania	RNE	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Agricultura, silvicultura si pescuit	7,45	11,72	7,61	19,06	7,96	13,18	15,13	15,77
Industrie	32,94	27,83	26,60	27,45	25,15	32,18	30,51	27,72
Constructii	9,22	9,05	15,95	4,43	10,33	7,15	5,38	4,67
Servicii	50,40	51,40	49,84	49,06	56,55	47,49	48,98	51,84

Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Conturi nationale regionale 2011 – INS

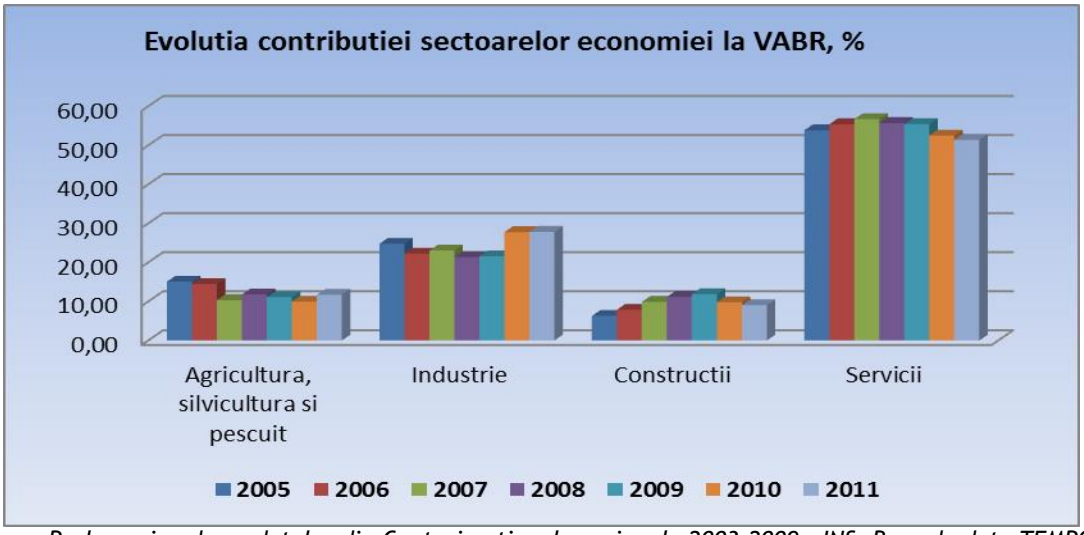
Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

La nivel regional, in anul 2011 cel mai mare aport la constituirea valorii adaugate brute l-a avut sectorul serviciilor cu o pondere de 51,4% - nivel usor superior fata de nivelul national. Urmeaza industria, cu un aport de 27,8%, nivel mai mic cu cinci puncte procentuale fata de situatia existenta la nivel national. Desi in agricultura activeaza aproape jumatate din populatia ocupata a regiunii, aportul sectorului la VABR este de numai 11,7% datorita nivelului scazut de productivitate, al practicarii in mare mare masura a agriculturii de subzistenta. Totodata, nivelul inregistrat este cu 57% mai mare decat cel de la nivel national.

[63] Ultimile date disponibile,referitoare la contributia sectoarelor la PIB/VAB judetean sunt la nivelul anului 2011

Analizand la nivel judetean contributia fiecarui sector la constituirea valorii adaugate brute se constata ca in judetele Botosani, Suceava, Vaslui si Neamt aportul agriculturii la economia judeteana depaseste valoarea inregistrata la nivel regional. Pentru industrie, aporturi superioare fata de valoarea regionala sunt in judetele Neamt si Suceava, dar niciun judet nu asigura o contributie mai mare decat aportul sectorului in economia nationala.

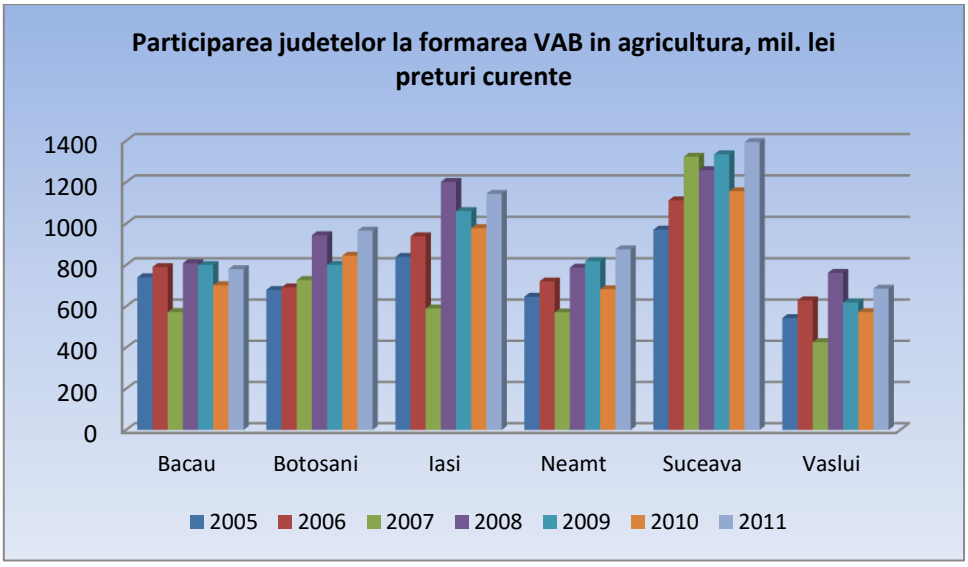
In schimb, in constructii, judetele Bacau si Iasi asigura contributii la economia judeteana mai mari decat aportul ramurii la economia nationala. In domeniul serviciilor, judetele Iasi si Vaslui se remarca prin aporturi ridicate la economia judeteana, mai mari fata de atat nivelul regional cat si cel national.

Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Conturi nationale regionale 2003-2009 - INS, Baza de date TEMPO - online, INS

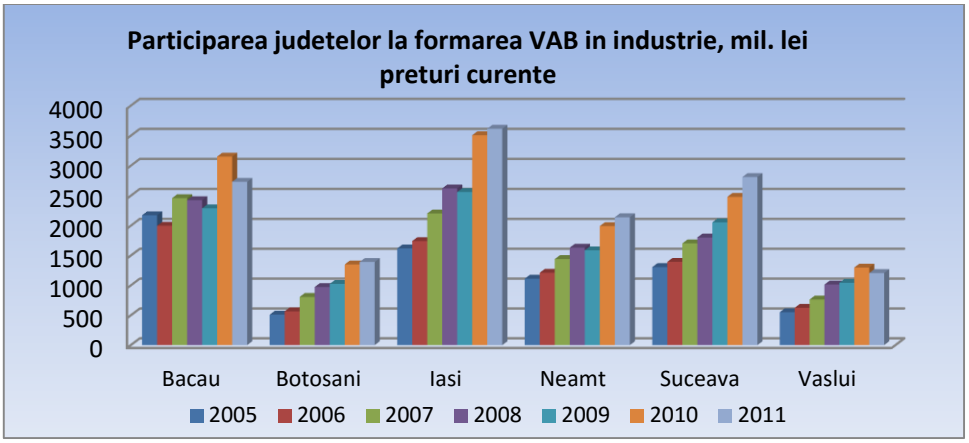
Urmarind evolutia in timp (2005-2011) a contributiei aduse de fiecare sector economic la constituirea valorii adaugate brute regionale se constata ca:

- Aportul agriculturii a fost in banda de 9-15%, evolutia fiind influentata in special de conditiile climatice anuale, in scadere cu aproape 4 puncte procentuale in 2011 fata de 2005;
- Aportul industriei a fost in banda de 21-27%, cu o scadere de 4 puncte procentuale in 2009 fata de 2005, urmata de o revenire in 2010;
- Aportul constructiilor a crescut de la 6% la 9%;
- Aportul serviciilor a fost constant de 54-55% in perioada 2005-2009, urmata de o scadere pana la 51% in 2011.

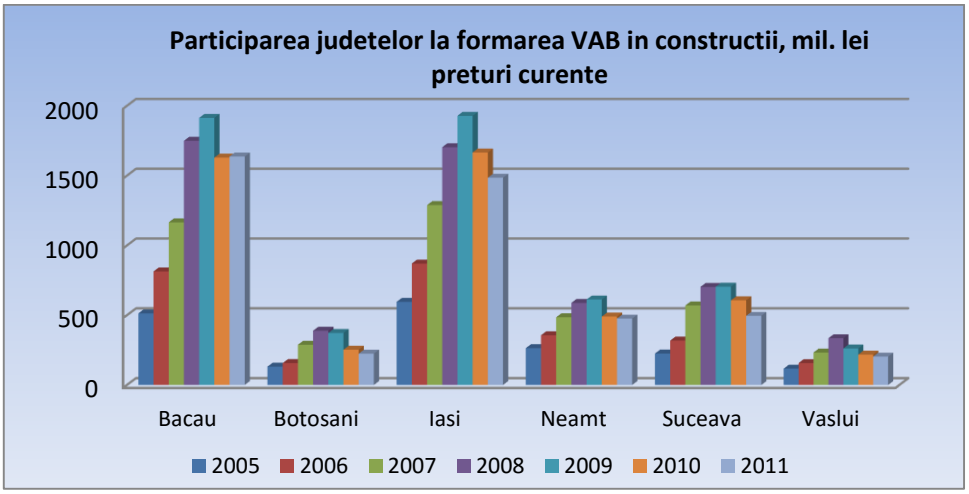
Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Conturi nationale regionale 2005-2011 - INS

Se observa ca judetele care au contribuit cel mai mult la formarea VAB regional in agricultura, vanatoare, silvicultura si pescuit sunt Suceava si Iasi, judetul Suceava avand o evolutie aproape constant crescatoare.

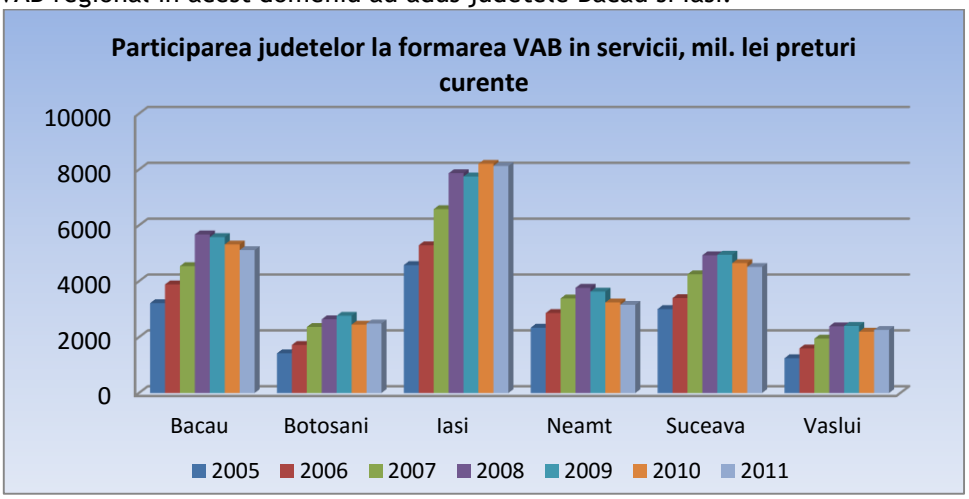
Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Conturi nationale regionale 2005-2011 - INS

Judetele care, in mod traditional contribuie major la formarea VAB regional in industrie sunt Iasi si Bacau si, incepand cu 2011 judetul Suceava.

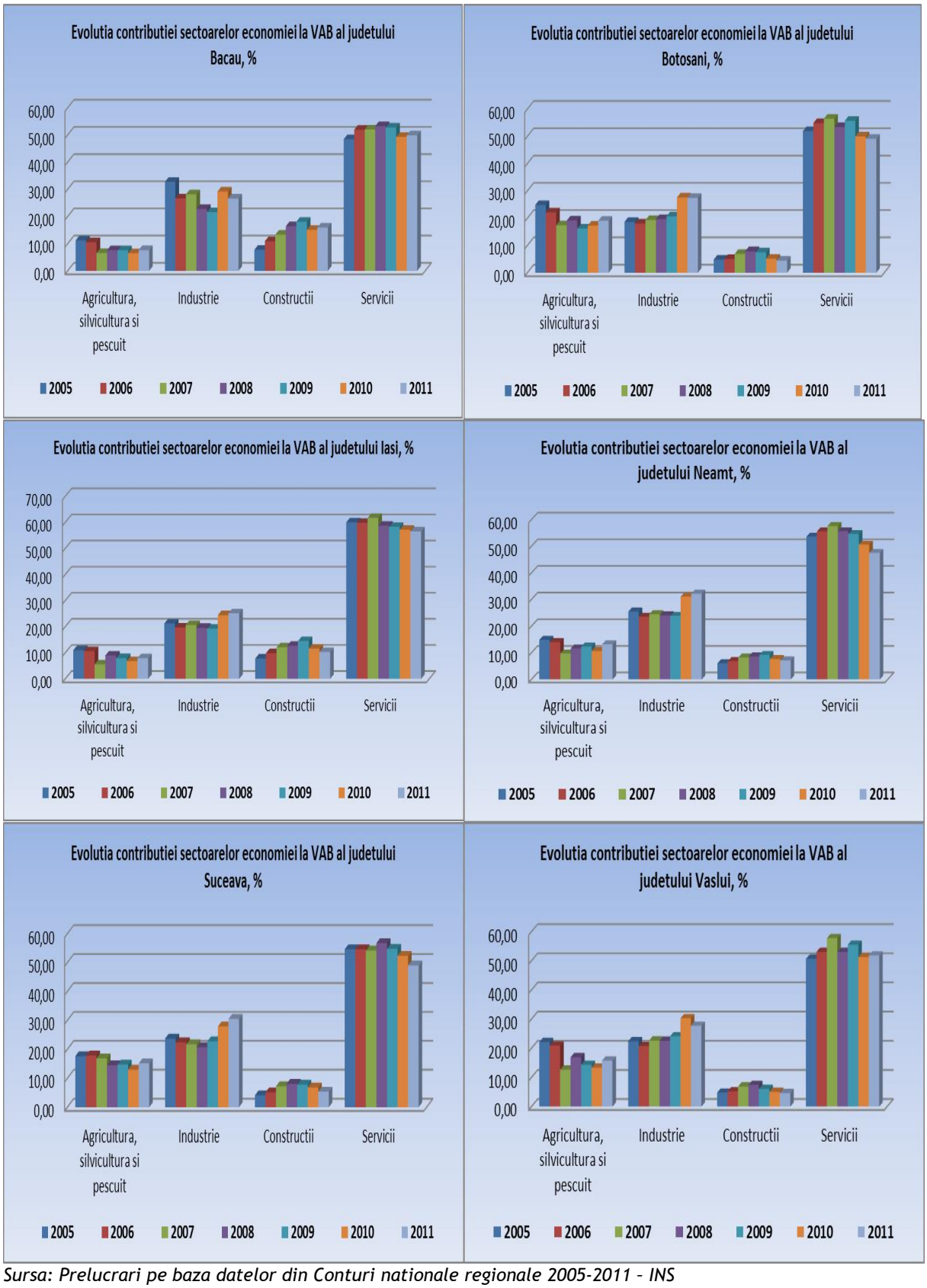
Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Conturi nationale regionale 2005-2011 - INS

Din graficul anterior se observa ca sectorul constructiilor a inregistrat un avant in perioada 2005-2009 si o descrestere in 2010 si 2011, in aproape toate judetele regiunii. Contributii majore la formarea VAB regional in acest domeniu au adus judetele Bacau si Iasi.

Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Conturi nationale regionale 2005-2011 - INS

In sectorul serviciilor, leader absolut este judetul Iasi, care a inregistrat o crestere aproape constanta in perioada analizata, contribuind cu 31,6% la VAB regional (2011).

Sursa: Prelucrari pe baza datelor din Conturi nationale regionale 2005-2011 – INS

In graficele anterioare sunt prezentate evolutiile contributiei aduse de fiecare sector economic la valoarea adaugata bruta a fiecarui judet, in perioada de timp 2005-2011.

In judetul Bacau se observa o scadere a aportului agriculturii (de la 11% la 7%) si in mod surprinzator a industriei (de la 33% la 26%) - in conditiile in care judetul are o capacitate industriala ridicata. La polul opus, constructiile au avut un ritm de crestere ridicat (crestere de la 8% la 16%), in timp ce serviciile au avut o stagnare.

In judetul Botosani a avut loc o scadere a aportului agriculturii (de la 25% la 19%), insotita de o crestere a industriei (de la 19% la 27%), o stagnare a constructiilor, in timp ce serviciile au cunoscut o crestere cu 4 puncte procentuale in perioada 2005-2009, urmand o scadere cu 5 puncte procentuale in 2010.

In judetul Iasi s-a inregistrat o usoara scadere a contributiei agriculturii (de la 11% al 8%) si industriei (de la 21% la 19%), urmata de o crestere pana la 25% in 2011, o crestere a constructiilor (de la 8% la 10%) si o descrestere a serviciilor (de la 60% la 56%).

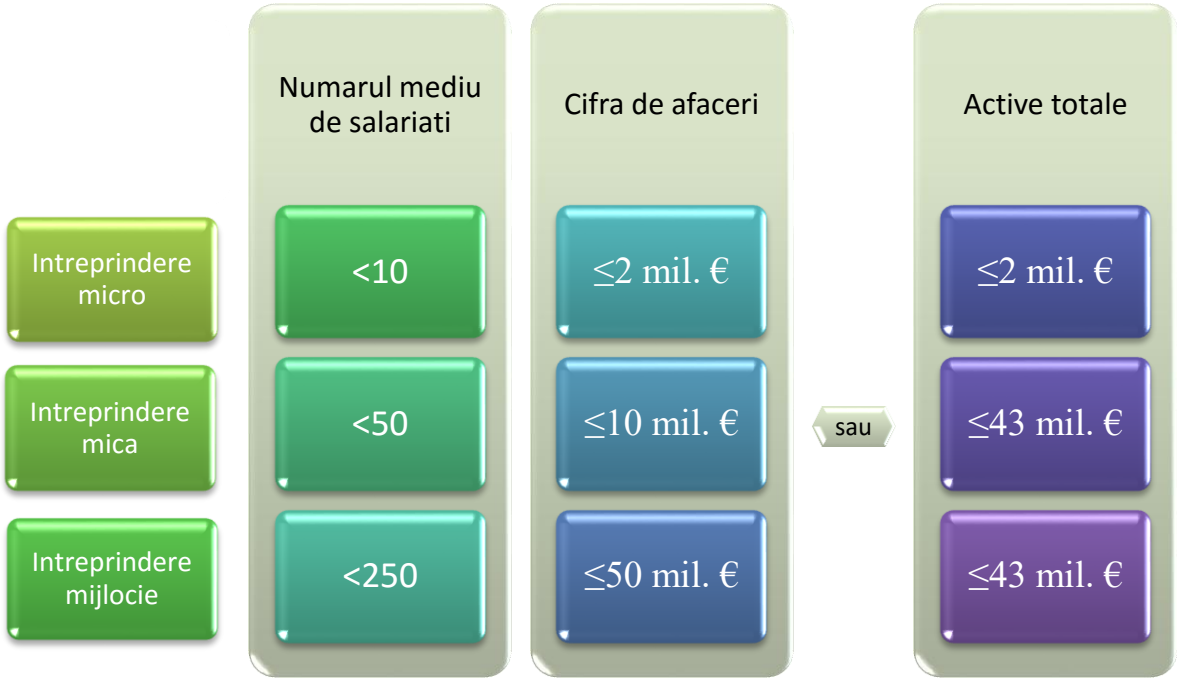
In judetul Neamt contributia agriculturii a ramas aproximativ constanta in perioada analizata (13-14%), cea a industriei a scazut usor in perioada 2005-2009 de la 26% la 24%, crescand la 32% pana in 2011. Aportul constructiilor a crescut cu 50% in perioada pre-criza, scazand cu 2 puncte procentuale pana in 2011, in timp ce serviciile au crescut pana 2007 cu 4 puncte procentuale, scazand apoi pana in 2011 cu 10 puncte procentuale.

In judetul Suceava aportul adus de industrie la economia judeteana a crescut in 2010 si 2011 dupa o perioada de stagnare, agricultura a scazut cu 2 puncte procentuale, constructiile s-au dublat (de la 4% la 8%) in perioada 2005-2008, dupa care a urmat o perioada de scadere, iar aportul serviciilor a descrescut de la 55% in 2005 la 49% in 2011.

In judetul Vaslui contributia agriculturii a scazut semnificativ de la 22% la 15%, contributia industriei a crescut de la 22% la 28%, constructiile au stagnat (ca aport), iar serviciile au cunoscut in perioada 2005-2007 o crestere (de la 51% la 58%) urmata de o scadere pana in 2011 la 51%.

7.4. Mediul de afaceri

Clasificarea intreprinderilor este ilustrata in urmatoarea reprezentare.

Incepand cu trimestrul IV 2008, efectele crizei economice si financiare si-au pus amprenta si asupra mediului privat din Regiunea Nord-Est, determinand reducerea sau chiar stoparea productiei pe intervale indelungate de timp. Totodata, unele dintre firmele existente au intrat in stare de faliment.

Factorii care au influentat declinul economic al agentilor economici locali au fost:

- Contractia cererii individuale pe piata interna (diminuarea veniturilor salariale), cat si pe piata externa (70% din exporturile realizate sunt orientate catre Statele Membre din zona euro);
- Restrangerea accesului la creditare (diminuarea lichiditatilor din sistemul bancar, devalorizarea garantiilor, cresterea gradului de risc pentru unele activitati economice).

Pentru a putea surprinde impactul crizei economice si financiare asupra implementarii POR 2007-2013, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a derulat pe parcursul anului 2010, un proces de sondare a categoriilor de aplicanti eligibili (pentru axele prioritare si domeniile de interventie ale POR 2007-2013). In acest context a fost colectata, centralizata si analizata si perceptia microintreprinderilor si IMM-urilor care detineau la acel moment calitatea de beneficiari pe programul mentionat.[64]

Criza economica si financiara a afectat in mare si foarte mare masura peste jumatate dintre firmele respondente sub aspectul evolutiei personalului propriu – datorita restructurarilor provocate de scaderea puterii de cumparare a populatiei, reducerea numarului de comenzi, caderea pietii imobiliare. Cel mai mare impact l-au resimtit firmele din judetele Bacau, Botosani si Vaslui.

Sub aspectul impactului crizei asupra investitiilor planificate se constata ca efectele au fost si mai severe, aproape in totalitate respondentii fiind nevoiti sa renunte la ceea ce isi propusera sa realizeze. La nivel judetean cele mai afectate firme sunt cele din judetele Botosani, Iasi si Bacau. Datorita reducerii cererii agregate, doua treimi din firme au considerat ca au fost afectate in mare masura in realizarea cifrei de afaceri previzionate. Efectele cele mai severe se inregistreaza in judetele Suceava, Bacau si Neamt.

Dintre agentii economici ce realizeaza activitati de export (16% dintre respondenti) o treime considera ca a fost afectata in mare si foarte mare masura de criza, iar o alta treime nu a fost afectata deloc.

Conform studiului, sectorul constructiilor a fost cel mai afectat, principalele cauze fiind, pe de o parte prabusirea pietii imobiliare, iar pe de alta parte conditiile restrictive in acordarea de credite de catre banci pentru acest domeniu de activitate. Urmeaza comertul si serviciile, ramuri care au fost direct afectate de scaderea puterii de cumparare a populatiei. Un impact negativ l-au inregistrat si ramuri ale industriei prelucratoare precum industria textila, confectiile, prelucrarea lemnului.

In continuare este prezentata evolutia mediului de afaceri regional in perioada 2006-2012, pe cele doua paliere temporale: 2006-2008 (perioada de crestere economica) si 2009-2012 (perioada de recesiune economica).

Intreprinderile mici si mijlocii constituie un segment important al economiei regiunii, absorbind, la nivelul anului 2012, o mare parte din efectivul de personal care activeaza in firme (52,46%). Daca se tine cont si de cei ce activeaza in microintreprinderi, se obtine o pondere totala de 79,39%.

La nivelul anului 2012, in regiune erau 50.298 intreprinderi active, reprezentand 10,65% din totalul inregistrat la nivel national, nivel in scadere cu 20% fata de 2008. Practic cresterea numarului de firme din perioada de avant economic a fost anihilata de anii de recesiune economica.

[64] Concluziile desprinse sunt prezentate in „Studiul privind implementarea Programului Operational Regional la nivelul Regiunii Nord-Est, aspecte cantitative si calitative rezultate ca urmare a crizei economice si financiare (material realizat de catre ADR Nord-Est).

Evolutia numarului intreprinderilor active in Regiunea Nord-Est

An	Romania	Regiunea NE	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Nr. intreprinderi active								
2006	480323	53140	10860	4139	15104	8965	9432	4640
2007	520032	57168	11630	4283	16318	9606	10392	4939
2008	554967	60898	12318	4523	17319	10170	11230	5338
2009	541696	59051	12086	4323	16671	9720	11118	5133
2010	491805	53165	10758	3923	14902	8652	10242	4688
2011	452010	48591	9827	3492	13344	7966	9607	4355
2012	472187	50298	10403	3668	13797	8073	9945	4412
Nr. intreprinderi active/1000 locuitori								
2006	22,3	14,2	15,1	9,1	18,3	15,8	13,4	10,2
2007	24,1	15,3	16,2	9,4	19,8	17,0	14,7	10,8
2008	25,8	16,4	17,2	10,0	21,0	18,0	15,9	11,8
2009	25,2	15,9	16,9	9,6	20,1	17,3	15,7	11,4
2010	22,9	14,3	15,1	8,8	18,0	15,4	14,5	10,4
2011	21,1	13,1	13,7	7,8	16,2	14,2	13,5	9,7
2012	22,1	13,6	14,6	8,3	16,4	14,5	14,0	9,9

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Din totalul de firme existente la nivel regional in 2012, cele mai mari ponderi sunt in judetele Iasi (27,4%), Bacau (20,7%) si Suceava (19,7%), iar cele mai putine sunt in Botosani (7,2%) si Vaslui (8,7%). Totodata, cele mai mari scaderi fata de anul 2008 le-au inregistrat judetele Iasi si Bacau, cu 23%, respectiv 20,2%.

O evolutie asemanatoare a inregistrat-o si numarul de intreprinderi active la mia de locuitori, ajungand la valoare de 13,6 in 2012 - mult sub media nationala (cu 38% mai mic) si cel mai scazut nivel dintre regiuni. Mai mult, in niciun judet al regiunii nu se inregistreaza o valoare superioara mediei nationale. Cea mai ridicata valoare din regiune este in judetul Iasi (16,4 intrep/1000 loc), iar cele mai scazute in Botosani (8,3 intrep/1000 loc) si Vaslui (9,9 loc/1000 loc).

De remarcat ca nici macar in perioada de avant economic nu s-a inregistrat in regiune un nivel superior mediei nationale.

Repartitia IMM-urilor pe sectoare ale economiei (comert, servicii, industrie)[65] respecta distributia nationala a acestora din punct de vedere al ponderilor detinute. Capitalul privat este, de asemenea, predominant si corespunde, in principal, microintreprinderilor si intreprinderilor mici.

La nivelul anului 2012, in Regiunea Nord-Est ponderea microintreprinderilor in total unitati active este majoritara cu 86,4% (apropriata de cea nationala), urmata de IMM-uri cu 13,28%.

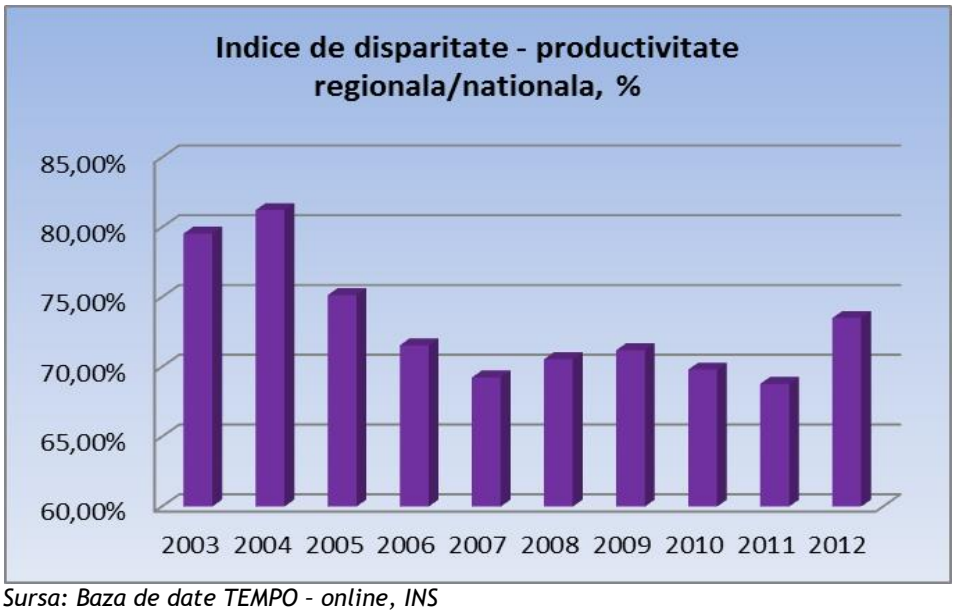
In industria prelucratoare si servicii, microintreprinderile detin majoritatea in totalul unitatilor active. In comert se regasesc 90,1% din totalul unitatilor, in domeniul hoteluri si restaurante 85,88%, in transport 88,12%, iar in constructii 80,18%.

In privinta IMM-urilor, acestea detin ponderi ridicate in domeniile industriei extractive (33,33%), industriei prelucratoare (28,2%) si energiei electrice si termice (29,59%). distributiei apei, salubritate, deseuri (27,27%)

Cele mai multe din intreprinderile mari activeaza in sectorul energiei electrice si termice, cu 7,14% din totalul unitatilor active. Se remarca faptul ca in domeniul hotelurilor si restaurantelor activeaza numai microintreprinderi si IMM-uri.

Analizand datele referitoare la productivitatea atinsa in diferite sectoare de activitate[66] se constata ca valorile realizate pentru acest indicator de catre firmele din Regiunea Nord-Est sunt sensibil mai mici decat mediile nationale.

[65] Vezi in ***Anexa: Repartizarea numarului de unitati locale active pe sectoare de activitate si ponderi unitati pe total sector, 2012*** si **Anexele: *Evolutia IMM-urilor pe domenii de activitate (2009-2011) - nr. unitati active, nr. persoane ocupate, cifra de afaceri***

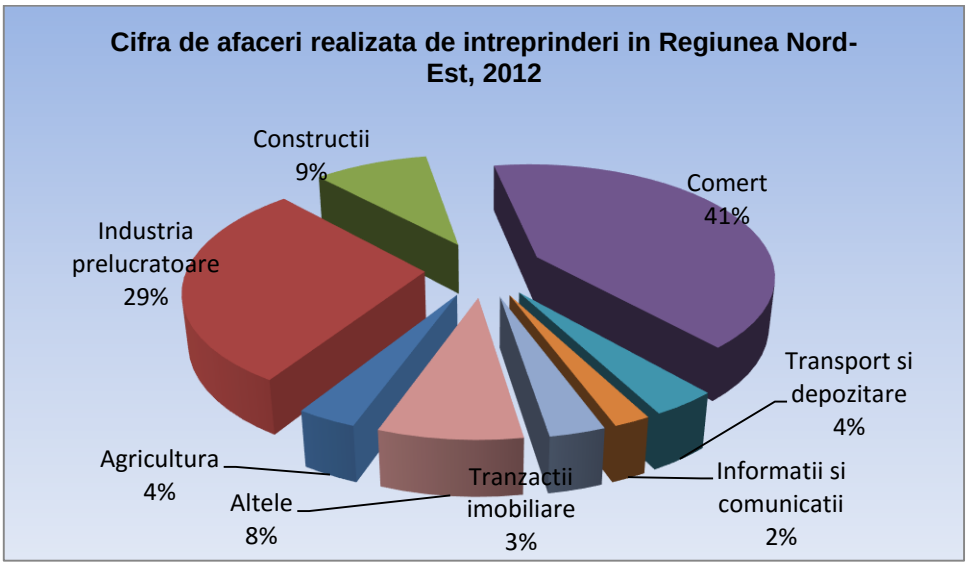

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Astfel productivitatea totala la nivel regional in 2012 reprezenta doar 73,5% din productivitatea totala a Romaniei. Analizand pe ramuri de activitate se constata ca productivitatea regionala in industria prelucratoare reprezinta 77% din cea nationala, in comert 69%, in informatii si comunicatii 67%.

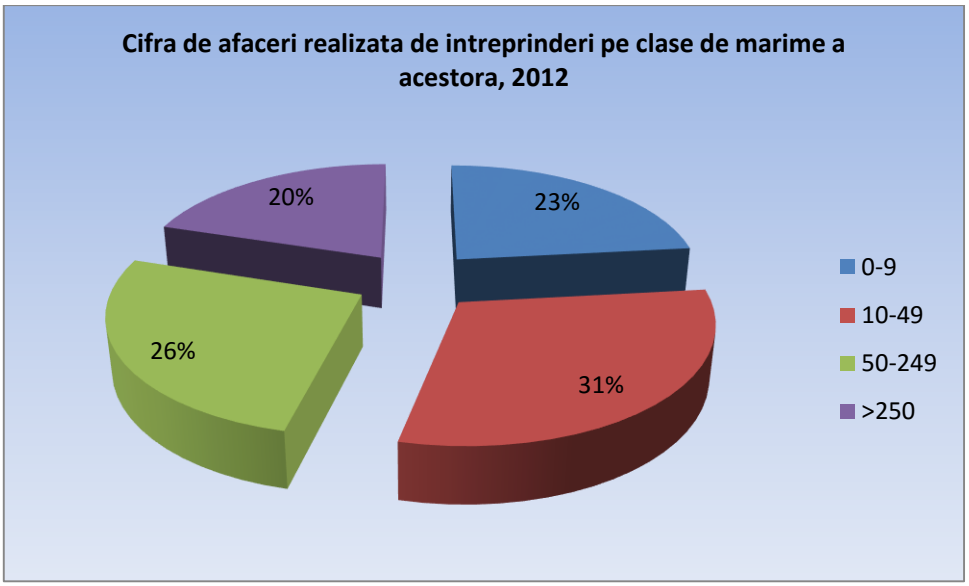
La nivel regional cea mai mare productivitate o au intreprinderile din comert, sectorul energetic, agricultura si industria extractiva. Acesta se poate explica pe de o parte prin valoarea adaugata mare a activitatii desfasurate (sectorul energetic), pe de alta parte prin dimensiunea fortei de munca ce lucreaza „la negru” in sectorul comert si agricultura.

Cea mai mica productivitate se inregistreaza in invatamant, sanatate si hoteluri si restaurante.

Sursa: Prelucrari date Baza de date TEMPO – online, INS

[66] Vezi in ***Anexa: Productivitatea, mii lei preturi curente/pers, in anul 2012*** si in ***Anexa: Productivitatea (mii lei preturi curente/pers) – 2009-2011***

Sursa: Prelucrari date Baza de date TEMPO – online, INS

Dintre indicatorii economici care caracterizeaza mediul de afaceri, unul dintre cei mai relevanti este cifra de afaceri realizata[67]. Se observa ca din valoarea totala de 79.552 milioane lei, principalele aporturi le aduc comertul cu 41,3%, industria prelucratoare cu 29%, constructii cu 9,1%. Practic, cele trei domenii de activitate formeaza peste trei sferturi din valoarea totala a cifrei de afaceri realizata la nivel regional. Desi regiunea are un potential turistic ridicat si o suficienta capacitate de cazare in functiune, remarcam ca sectorul hoteluri si restaurante contribuie cu numai 1,2% la cifra de afaceri totala. Analizand contributia adusa in raport cu clasele de marime ale firmelor se constata ca 56,5% din cifra de afaceri totala este adusa de IMM-uri, 23,3% de microintreprinderi si 20,1% de intreprinderile mari.

Comparand in continuare contributia adusa de mediul privat din regiune la cifra de afaceri totala nationala se constata ca aportul este de numai 7,2%. Pe sectoare de activitate aporturile aduse sunt de 8,1% pentru industria prelucratoare, 9,7% pentru agricultura, 7,6% pentru comert, 9,4% pentru constructii.

Pe plan national Ministerul Economiei impreuna cu Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale, Ministerul Educatiei Nationale si Ministerul Dezvoltarii Regionale si Administratiei Publice a elaborat Strategia Nationala pentru Competitivitate 2014-2020. Acest document are ca scop corelarea interventiilor strategice dedicate competitivitatii, avand in vedere domeniile nationale de excelenta, inclusiv din perspectiva dimensiunii teritoriale si a dezvoltarii rurale.

Strategia cuprinde urmatoarele prioritati strategice:

- Formarea centrelor de productie si dezvoltare tehnologica de competenta regionala si internationala
- Revitalizarea industriala prin specializarea inteligenta si transformarea cunoasterii in sursa de avans competitiv
- Redefinirea politicilor industriale prin orientarea catre inovare si consolidarea mecanismului de functionare a pietei
- Integrarea industriilor de retea in circuitul de creare de valoare adaugata
- Reglementare mai buna a mediului de afaceri la nivel national si dezvoltarea capacitatii regionale de administrare economica
- Integrarea spatiului urban-rural si valorificarea capitalului teritorial in circuitul de formare a valorii economice
- Pregatirea generatiei 2050
- Deschiderea mediului de afaceri catre directii de investitii si cercetare cu impact asupra provocarilor societale

[67] Vezi ***Anexa: Cifra de afaceri a unitatilor locale active pe activitati si clase de marime, 2012, mil lei***

In raport cu elementele strategice dedicate inovarii, propuse de catre Comisia Europeana pentru perioada de programare 2014-2020, la nivelul regiunii a fost realizata Strategia de Specializare Inteligenta Nord-Est 2014-2020. Aceasta strategie a fost realizata ca o continuare si valorificare a rezultatelor Strategiei Regionale de Inovare Nord-Est, elaborata in 2008. Documentul a fost elaborat de catre ADR Nord-Est, in cadrul unul proiect de asistenta tehnica cofinantat prin Progarmul Operational de Asistenta Tehnica.

Ca metodologie de elaborare, Strategia de Specializare Inteligenta a Regiunii Nord-Est a avut la baza Ghidul pentru Cercetare si Inovare – Strategii de Specializare Inteligenta S3, elaborat in 2012 de catre Joint Research Center Sevilla, cu supervizarea Directoratelor Generale ale Comisiei Europene si Comitetul Regiunilor.

Selectarea domeniilor de specializare inteligenta de la nivelul Regiunii Nord-Est a presupus parcurgerea a doua mari etape:

- identificarea sectoarelor cu potential de specializare inteligenta – pe baza unor informatii preponderent cantitative si calitative, cuprinse intr-un Raport de analiza privind avantajele competitive si potentialul de inovare in scopul dezvoltarii economice a Regiunii Nord-Est;
- alegerea sectoarelor de specializare inteligenta a regiunii – prin completarea informatiilor colectate in raportul de analiza si a unor fise sectoriale pentru 6 sectoare cu potential de specializare inteligente identificate (analiza fiecarui sector a fost realizata in cadrul unor structuri parteneriale create).

In pasul 1, sectoarele potentiale de specializare inteligenta au fost identificate cu respectarea urmatoarelor conditii:

1. Existenta aglomerarilor industriale – caracterizate printr-o concentrare teritoriala a activitatii, precum si existenta unei mase critice la nivel regional. Pentru respectarea ambelor conditii s-au luat in considerare indicatori masurabili: numar de firme active in domeniu, cifra de afaceri a firmelor, numar de salariati;
2. Existenta clusterelor in domeniul selectat – demonstreaza interesul pentru domeniul respectiv si reprezinta instrumentul cel mai potrivit prin care sectoarele traditionale pot fi reconfigurate sau pot fi identificate noi industrii/nise;
3. Existenta unei baze regionale de competente – entitati de cercetare-dezvoltare-inovare si transfer tehnologic, universitati, doctoranzi cu preocupari in domeniile de specializare inteligenta;
4. Existenta unor avantaje comparative in domeniul ales pe baza valorii exporturilor principalelor grupe de produse conform Nomenclatorului Combinat.
5. Existenta rezultatelor activitatii de cercetare-dezvoltare si inovare – brevete si patente, articole stiintifice, teze de doctorat etc.

Urmarind o abordare aprofundata la nivel sectorial (la nivel de clasa CAEN), s-au identificat 6 domenii/sectoare cu potential de specializare inteligenta: Confectii-textile; IT&C (inclusiv new media); Agroalimentar; Biotehnologii; Prelucrare lemn si mobila; Turism.

In pasul 2, au fost avute in vedere criterii de filtrare a sectoarelor cu potential real de specializare inteligenta:

1. existenta disponibilitatii diferitelor categorii din domeniu pentru dezvoltarea sectorului pentru conceperea si implementarea de initiative in parteneriat;
2. o buna cunoastere a problemelor/nevoilor/constrangerilor cu care se confrunta sectorul si a potentialelor solutii pentru depasirea acestora, care se pot transforma ulterior in masuri/actiuni;
3. existenta unei viziuni clare si a unor perspective de dezvoltarea a respectivului sector, la orizontul anului 2020, in linie cu viziunea de dezvoltare economica generala a Regiunii Nord-Est;
4. capacitatea de a identifica si valorifica avantajele competitive ale sectorului in context european, national si regional;
5. existenta unor proiecte/idei de proiecte cu impact regional, asupra carora exista un consens in randul actorilor din domeniu;
6. gradul de dezvoltare al initiativelor de clustere din respectivul sector si capacitatea acestora de a oferi beneficii membrilor existenti si potentiali.

Utilizand aceste criterii pentru a discerne output-ul intalnirilor grupurilor de lucru sectoriale si a interviurilor de profunzime cu clusterele din Regiune, au fost selectate patru sectoare de specializare inteligenta la nivel regional, dintre cele sase identificate in pasul 1, si anume:

- Confectii-textile;
- IT&C (inclusiv new media);
- Agroalimentar;
- Biotehnologii.

Elemente suplimentare privind acest document de consultare se regasesc in anexa.

- **Intreprinderi nou-create in Regiunea Nord-Est**

Din tabelul prezentat se constata ca numarul intreprinderilor nou create a fost pe un trend ascendent in perioada de avant economic, avand loc o crestere cu 10,68% in intervalul 2006–2008. In primii doi ani de criza economica a avut loc o reducere a numarului de noi intreprinderi infiintate – cu 21,2%. Totodata, rata de creare a acestora a inregistrat un minim de 3,3% in anul 2012. In anul 2012 se constata o noua scadere dupa revenirea de 11% inregistrata in 2011.

Evolutia numarului intreprinderilor noi si rata de creare,*

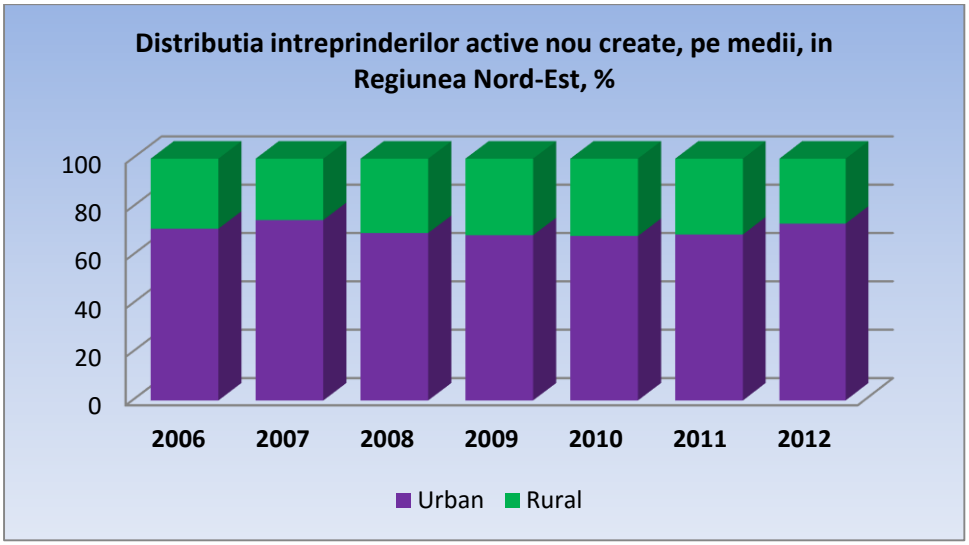
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Nr. intreprinderi noi	18218	20165	20169	16500	15887	17646	12672
Rata de creare, %	4,7	5,2	5,2	4,3	4,1	4,6	3,3

Sursa: „Intreprinderi noi si profilul intreprinzatorului din Romania", 2013, Baza de date TEMPO – online, INS
Nota: exprimata in raport cu numarul total Intreprinderilor din anul respectiv*

In 2012, 25,8% din intreprinderile nou create nu aveau niciun salariat, 67,6% aveau intre unu si 49 de salariati, iar 7,2% aveau mai mult de 49 salariati. Deasemenea, 54,2% din aceste intreprinderi sunt fondate/conduse de catre barbati si doar 45,8% de catre femei - procent in crestere de la 32,7% inregistrat in 2006. Procentul ridicat al intreprinderilor nou create fara niciun salariat sugereaza faptul ca multe dintre acestea nu si-au inceput efectiv activitatea si/sau ca se situeaza in zona „gri" a economiei.

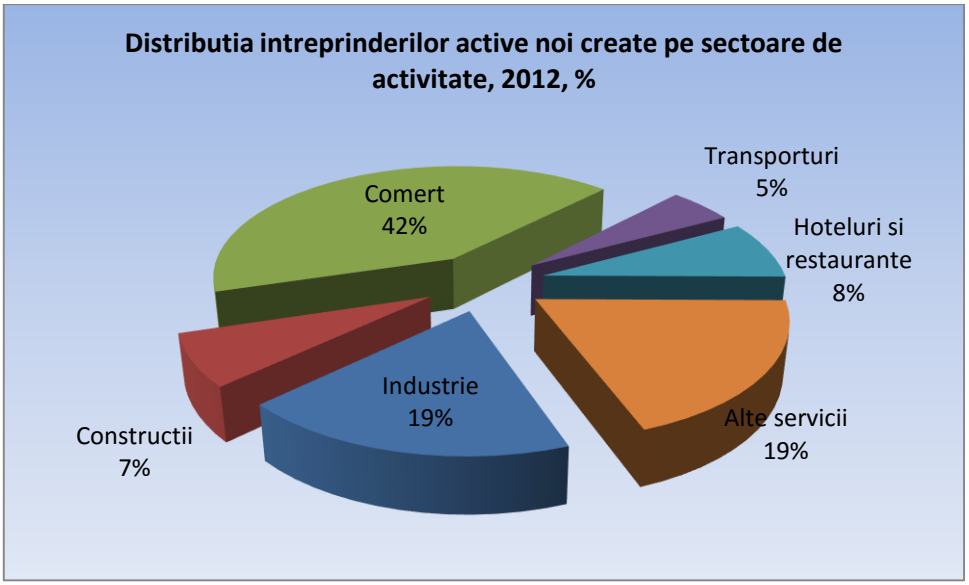
In ceea ce priveste nivelul de instruire al fondatorului/managerului, se constata o tendinta de crestere a procentului firmelor fondate/conduse de catre persoane absolvente de liceu/universitate (55,2% in 2012) si o scadere a firmelor fondate/conduse de catre persoane cu studii primare, gimnaziale sau vocationale.

Din prisma nivelului ratei de creere de intreprinderi noi, in 2012, Regiunea Nord-Est a ocupat locul trei, dupa regiunile Bucuresti – Ilfov (5,8%) si Nord-Vest (4,6%).

Sursa: „Intreprinderi noi si profilul intreprinzatorului din Romania", 2013, Baza de date TEMPO – online, INS

Se constata ca in dupa o perioada de 4 ani in care procentul intreprinderilor create in mediul rural a inceput sa creasca, posibil semn pozitiv al procesul de diversificare a mediului economic din zonele rurale, incepand din 2011 acest procent a scazut, ajungand la un nivel inferior chiar celui din 2006. Astfel, daca in anul 2007 numarul de intreprinderi nou create in zona rurala reprezenta 29% din numarul total al intreprinderilor nou create, in 2012 ponderea acestora a scazut la 26,9%.

Sursa: „Intreprinderi noi si profilul intreprinzatorului din Romania", 2013, Baza de date TEMPO - online, INS

Numarul de intreprinderi nou create in anul 2010 – an marcat pe toate palierele vietii economice de efectele crizei – reprezinta un element interesant al analizei intrucat indica care domenii de activitate sunt considerate de catre intreprinzatori ca au potential si implicit pot supravietui crizei economice.

Astfel, cele mai multe intreprinderi nou create au fost in domeniul comertului (56% din numarul total) - ceea ce inseamna ca noii intreprinzatori mizeaza pe o crestere viitoare a consumului individual, considerata momentan ca una din solutiile opririi recesiunii si reluarii procesului de relansare economica. Industria detine doar 14% din intreprinderile nou create, in ciuda faptului ca acest sector, prin subramurile sale poate asigura valoarea adaugata pe termen mediu si lung. Urmatoarele preferinte au fost orientate catre constructii (10%), transporturi (9%) si hoteluri si restaurante (7%), domenii care mai degraba depind de reluarea procesului de crestere economica.

Anul 2011 a adus o schimbare in ceea ce priveste preferintele intreprinzatorilor, astfel incat procentul intreprinderilor nou create in domeniul comertului a scazut drastic de la 56,2% in 2010 la 38,5% in 2011. Totodata se observa o usoara crestere in domeniul industriei si a constructiilor.

In 2012 s-au inregistrat cresteri in domeniul industriei, a serviciilor in turism si in comert.

Evolutia distributiei intreprinderilor active nou create pe sectoare de activitate in regiunea Nord Est, %

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Industrie	9,4	10	10,5	14,2	14,1	14,7	18,6
Constructii	12	9	16,4	9,1	9,9	12,8	7,2
Comert	41,6	22,3	53,3	51,1	56,2	38,5	41,9
Transporturi	5,7	6,1	6,3	6,1	9,2	9	5
Hoteluri si restaurante	3,9	2	5,4	8,2	7,2	5,8	8
Alte servicii	27,4	51	8,1	11,3	3,4	19,2	19,3

Sursa: „Intreprinderi noi si profilul intreprinzatorului din Romania", 2013, Baza de date TEMPO - online, INS

Din tabelul prezentat, se observa ca in perioada 2006-2009 numarul de intreprinderi nou create in comert a cunoscut cea mai rapida evolutie, ponderea acestora in total crescand cu 35%. Desi la nivelul fiecarui an au avut ponderi mai reduse, industria, transporturile si hotelurile/restaurantele

au fost pe un trend crescator. Constructiile au avut in anul 2008 cel mai inalt nivel al ponderii detinute (16,4%), coborand in urmatorii doi ani de criza sub pragul de 10%.

Distributia intreprinderilor active nou create cu dificultati legate de oferta, dupa tipul de dificultate in regiunea Nord Est, %

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Lipsa de resurse	72,2	80,8	79,8	90,6	88,9	84,1	74,7
Acces limitat de credite	38,7	51,7	46,5	58,9	59,6	52,6	44,3
Fara clienti sau cu clienti care platesc tarziu	44,8	40,5	51,1	51,6	56,1	54,7	41,2
Acces limitat la salariati bine pregatiti	22,2	15,8	15,2	4,1	20	7,2	8,3
Lipsa de tehnologie	12,7	22,4	15,5	5,4	24,2	18,4	12,3
Lipsa de materii prime	9,4	5,7	6,1	0,8	19,2	1,2	3,3

Sursa: „Intreprinderi noi si profilul intreprinzatorului din Romania", 2013, Baza de date TEMPO - online, INS

In ceea ce priveste dificultatile legate de oferta, intampinate de catre intreprinderile nou create din Regiunea Nord-Est, constatam cateva diferente fata de celelalte regiuni. Astfel, principalele probleme cu care se confrunta acestea sunt lipsa de resurse si accesul limitat la credite (44,3% fata de 42,7% media nationala). In schimb un procent semnificativ mai scazut din aceste intreprinderi – fata de media nationala - au probleme cu lipsa de materii prime si accesul la forta de munca calificata.

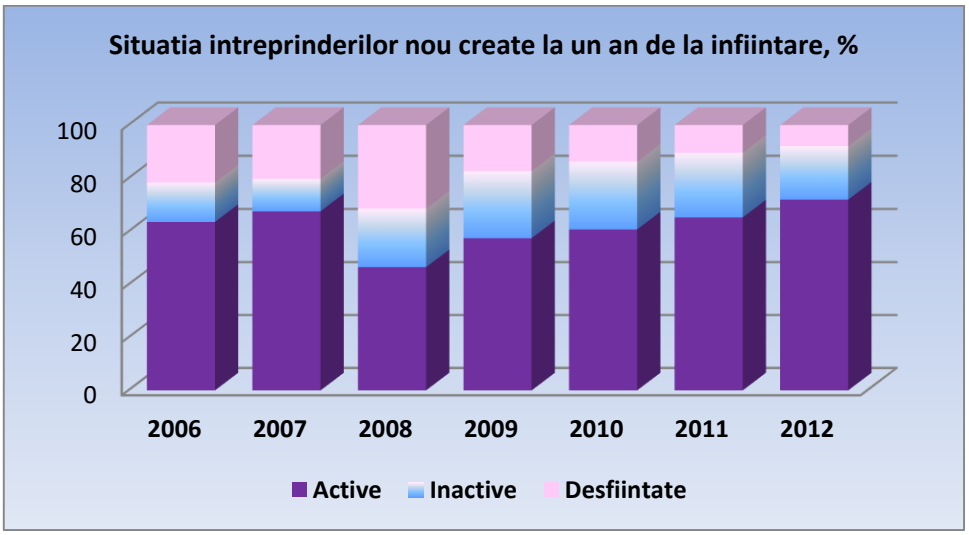
In orizontul de timp analizat a crescut ponderea noilor intreprinzatorilor care au intampinat probleme legate de accesarea creditelor, inregistrandu-se un varf in 2010. La polul opus, pana in anul 2012, au scazut dificultatile legate de gasirea fortei de munca calificate si a materiei prime.

Distributia intreprinderilor active nou create cu dificultati legate de cerere, dupa tipul de dificultate in regiunea Nord Est, %

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Clienti cu fonduri reduse	46	51	64	77	72	69	61,6
Concurenta mare	74	82	71	76	82	77	72,7
Pretul pietei prea mic	22	20	28	19	36	26	32,4
Firma nu este suficient de bine cunoscuta	46	54	55	53	65	59	55,8
Inabilitate in marketing	30	39	33	38	49	34	21,6

Sursa: „Intreprinderi noi si profilul intreprinzatorului din Romania", 2013, Baza de date TEMPO - online, INS

In raport cu dificultatile legate de cerere, cele mai ridicate procente se inregistreaza pentru probleme referitoare la mediul concurential (72,7%) si clientii cu fonduri reduse (61,6%).

Sursa: „Intreprinderi noi si profilul intreprinzatorului din Romania", 2013, Baza de date TEMPO - online, INS

Analizand situatia intreprinderilor nou create la un an de la infiintare, se constata ca incepand cu 2009 - anul instalarii crizei economico-financiare in Romania - desi numarul intreprinderilor nou

create a scazut anual, a crescut in schimb procentul celor care raman active dupa un an de la infiintare.

- **Intreprinderi radiate in Regiunea Nord-Est**

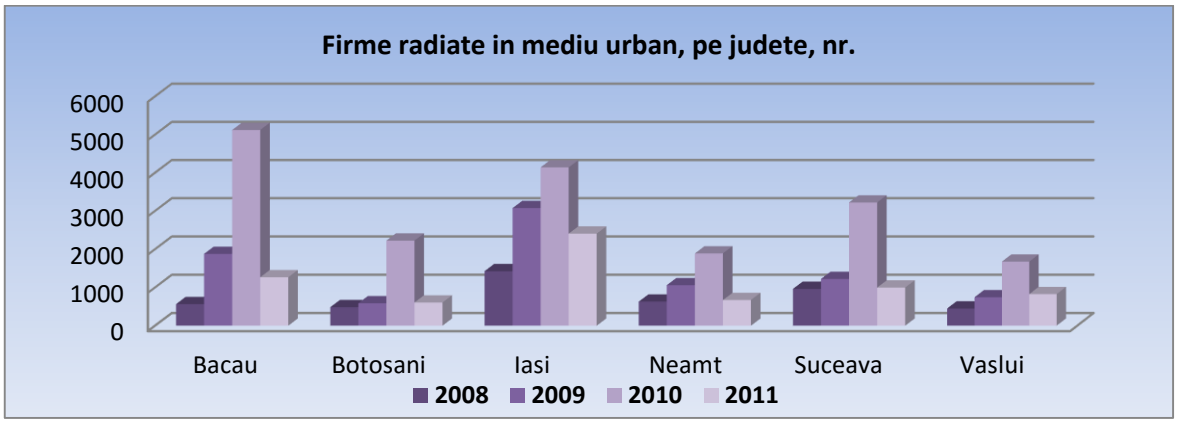
Din tabelul prezentat se constata ca la nivel regional numarul de intreprinderi radiate a crescut exponential in primii doi ani ai perioadei de criza economica. Daca in anul 2008 numarul total de intreprinderi radiate era de 6.152 unitati, in anul 2009 a ajuns la 11.525 unitati, iar in 2010 la 31.514 unitati. In anul 2011, ca urmare a stoparii declinului economic numarul total de unitati radiate a fost de 9.516 unitati.

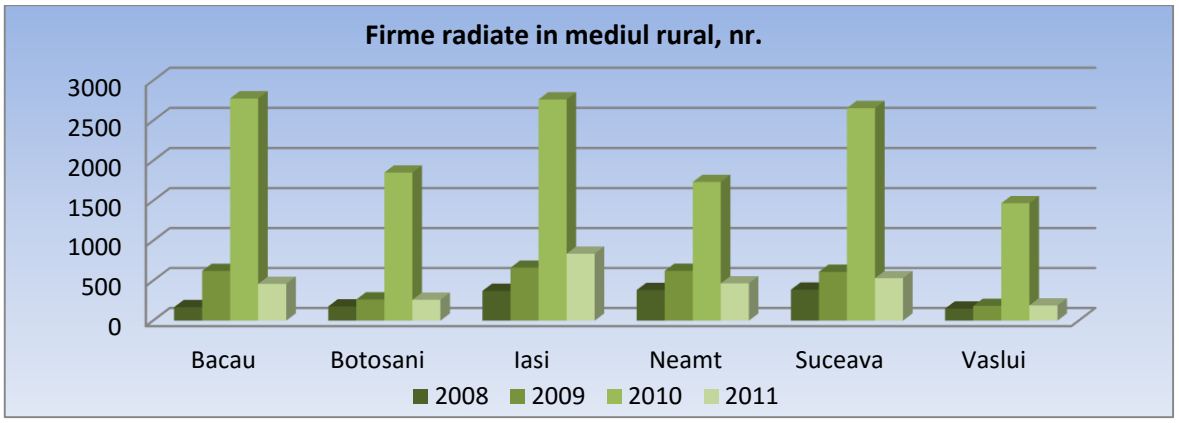
Pe medii de rezidenta, rata de crestere a numarului de firme radiate in perioada 2009-2010 a fost dubla in mediul rural fata de cel urban.

Evolutia intreprinderilor radiate, nivel judetean, 2008-2011

Judet	2008		2009		2010		2011	
	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural	Urban	Rural
Bacau	563	169	1876	622	5119	2777	1265	461
Botosani	483	178	586	265	2223	1852	605	261
Iasi	1424	373	3073	663	4139	2763	2405	838
Neamt	629	384	1058	624	1888	1735	670	467
Suceava	961	388	1221	611	3220	2655	996	532
Vaslui	449	151	742	184	1673	1470	825	191

Sursa: ONRC

Sursa: prelucrari ONRC

La nivel judetean cele mai afectate au fost judetele Bacau si Iasi, numarul de firme radiate reprezentand 47% din numarul total al firmelor radiate la nivel regional (2010). In mediul urban, cele mai multe firme radiate au fost in judetele Bacau si Iasi, iar cele mai putine in judetele Neamt si Vaslui (2010). Pentru mediul rural, cele mai multe firme radiate s-au inregistrat in judetele Bacau, Iasi si Suceava.

7.5. Cercetare – dezvoltare – inovare si societate informationala

Stiinta, tehnologia si inovarea reprezinta domenii strategice care asigura progresul tehnologic constant si, in consecinta, durabilitatea dezvoltarii si competitivitatea economica a unei tari.

Acest domeniu se caracterizeaza de dinamism si complexitate, domeniu ce se bazeaza pe utilizarea la scara larga a rezultatelor inovarii, a transferului tehnologic, a comunicarii rapide si moderne, a diversitatii metodelor de prelucrare a informatiilor si au condus la un nou tip de societate si anume conceptul de „societate informationala". Suportul tehnologic al noului concept de societate informationala se bazeaza pe trei componente: tehnologia comunicatiilor, tehnologia informatiei si multimedia sector de productie pentru continutul informational. Interferenta acestor componente a condus la aparitia unor noi servicii si aplicatii (telefonie mobila, retele de calculatoare de tip intranet si internet etc.).

Domeniul cercetarii dezvoltarii inovarii (CDI), transfer tehnologic (TT) si IT reprezinta la ora actuala sectoare economice de sine statatoare care la randul lor constituie suport pentru dezvoltarea celorlalte sectoare economice, deschizand noi orizonturi pentru cresterea competitivitatii agentilor economici si, nu in ultimul rand, conducand la crearea de noi locuri de munca.

La nivel national este in curs de elaborare[68] Strategia Nationala pentru Cercetare, Dezvoltare si Inovare 2014-2020. Viitorul document va avea ca obiective specifice urmatoarele:

- Crearea unui mediu stimulativ pentru initiativa sectorului privat prin instrumente de antrenare a antreprenoriatului si comercializarii rezultatelor de C&D, precum si prin credibilizarea parteneriatelor dintre actorii publici si cei privati.
- Sustinerea procesului de specializare inteligenta prin concentrarea resurselor in domenii de cercetare si inovare cu relevanta economica si cu potential de C&D demonstrate.
- Concentrarea unei parti importante a activitatilor de CDI in domenii cu relevanta publica, pentru a creste capacitatea sistemului de CDI de a raspunde nevoilor sectorului public si a dezvolta abilitatea acestuia din urma de a adopta rezultatele cercetarii.
- Sustinerea aspiratiei catre cercetarea la frontiera cunoasterii printr-o mai buna integrare a cercetarii romanesti in spatiul european si international de proiecte si initiative de cercetare, dezvoltare si inovare.

si ca obiective specifice transversale:

- Dublarea numarului total de cercetatori pana in 2020 prin asigurarea unei cresteri rapide si sustenabile, numerice si calitative, a resurselor umane din cercetare, dezvoltare si inovare.
- Dezvoltarea unor organizatii de cercetare performante, capabile sa sustina programe stiintifice de anvergura, prin mecanisme de finantare institutionala bazate pe proceduri de monitorizare si evaluare in acord cu bunele practici internationale.

In urma unui larg proces consultativ au fost definite domeniile prioritare de specializare inteligenta ca fiind urmatoarele:

- Bioeconomie (industrie alimentara, horticultura, zootehnie, medicina veterinara, pescuit, sectorul forestier, agricultura, bioenergie, bionanotehnologii, biotehnologii industriale, de mediu, agro-alimentare, medicale si farmaceutice, bioanaliza, design molecular)
- Tehnologia comunicatiei si informatiei (analiza, managementul si securitatea datelor de mari dimensiuni, internet, calcule de inalta performanta si noi modele computationale, tehnologii, instrumente si metode pentru dezvoltare de software)
- Energie si mediu (eficienta energetica la consumator, resurse conventionale si neconventionale de apa, dezvoltare urbana – orasul inteligent)
- Eco-tehnologii (vehicule si tehnologii pentru transport ecologice si eficiente energetic, tehnologii, echipamente si sisteme tehnice inovatoare pentru productia de bioresurse alimentare si non-alimentare, tehnologii de depoluare si valorificare a deseurilor, substitutia materialelor critice si cresterea duratei de functionare a materialelor prin acoperiri functionale)

Au fost identificate, prin acelasi proces de consultare extinsa folosit si pentru specializarea inteligenta, urmatoarele domenii de prioritate publica pentru actualul ciclu strategic:

- Sanatate;

[68] Referinta ianuarie 2014

- Spatiu si securitate;
- Patrimoniu si identitate nationala.

Totodata, in anul 2013[69] a fost elaborata Strategia de Specializare Inteligenta Nord-Est 2014-2020. Sectoarele industriale identificate cu potential de specializare la nivel regional sunt: industria agroalimentara, textile-confectii, biotehnologiile si sectorul IT.

- **Finantarea activitatilor de cercetare-dezvoltare si inovare**

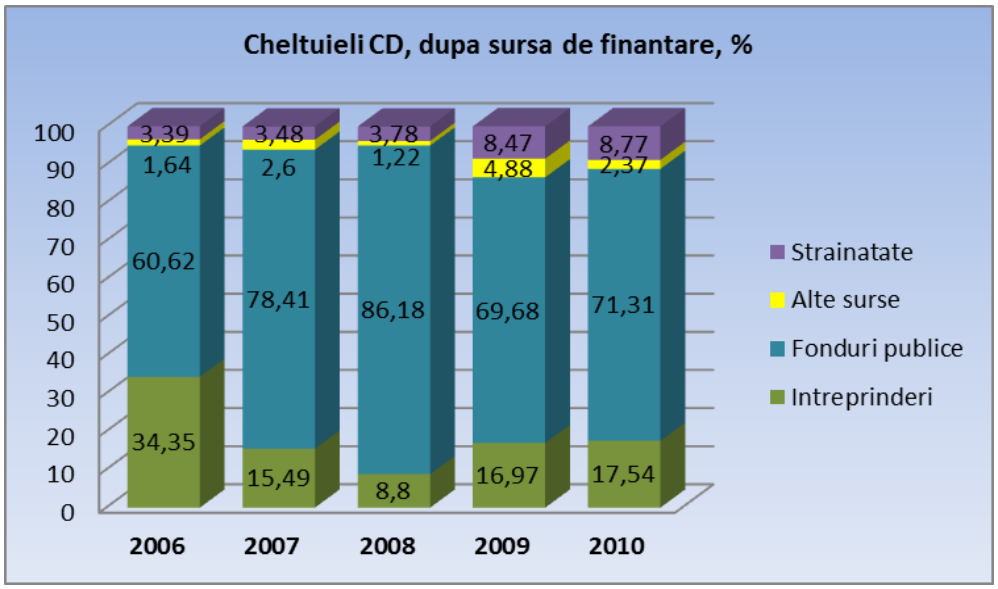
In 2011, Romania a cheltuit 0,5% din produsul intern brut national pentru activitatile de cercetare si dezvoltare. Realizarea tintei de 3% stabilita prin strategia de la Lisabona, cat si prin Strategia Europa 2020 este in prezent extrem de indepartata, fiind necesara o crestere considerabila a contributiei sectorului privat la cheltuielile pentru cercetare si dezvoltare.

%PIB alocat cercetarii-dezvoltarii	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Romania	0,45	0,52	0,58	0,47	0,46	0,50
Regiunea NORD-EST	0,28	0,36	0,39	0,29	0,28	0,30
Bacau	0,10	0,06	0,07	0,06	0,03	0,04
Botosani	0,03	0,06	0,05	0,03	0,04	0,03
Iasi	0,79	1,08	1,17	0,85	0,79	0,79
Neamt	0,12	0,09	0,05	0,06	0,07	0,18
Suceava	0,10	0,16	0,19	0,15	0,16	0,19
Vaslui	0,13	0,12	0,10	0,05	0,09	0,06

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

La nivel regional, ponderea cheltuielilor realizate este de numai 0,3%, in descrestere fata de perioada 2007-2008. Practic, cea mai mare parte a acestor cheltuieli este realizata de catre judetele Iasi, Suceava si Neamt. Ponderea cheltuielilor pentru activitatile de cercetare si dezvoltare fata de total national reprezenta 8,52% in 2012 pe trend de crestere in 2009-2012.

In anul 2010, in Regiunea Nord-Est, cheltuielile efectuate din fonduri publice detineau o pondere (71%) de patru ori mai mare fata de cele efectuate de catre intreprinderi (18%). De remarcat ca in perioada 2006-2008 ponderea cheltuielilor efectuate din fonduri publice a crescut pana la 86,2%, urmand ca in perioada de criza sa scada pana la 70% (corectiile aduse deficitului bugetar au determinat adeseori rectificari negative ale bugetului alocat cercetarii si dezvoltarii).

Sursa: „Cercetare-Dezvoltare in Romania", INS

La nivel comunitar, noile orientari strategice aferente perioadei de programare 2014-2020 pun accent pe cercetare, dezvoltare si inovare. Astfel, conform Regulamentului Consiliului Uniunii Europene nr. 1301/2013 privind Fondul European pentru Dezvoltare Regionala, obiectivul tematic 1

[69] Octombrie 2013

– Consolidarea cercetarii, a dezvoltarii tehnologice si a inovarii, aferent Strategiei Europa 2020 va putea fi finantat din FEDR, iar alocarea nationala pentru acest obiectiv tematic, impreuna cu alte trei obiective tematice privind competitivitatea IMM-urilor, eficienta energetica si TIC va fi de minim 50% din totalul fondului mentionat.

- **Situatia unitatilor care desfasoara activitati de cercetare-dezvoltare**

Activitatile de cercetare-dezvoltare continua sa se desfasoare, in cea mai mare parte, in sectorul public (peste 70%).

In regiune exista numeroase unitati de cercetare: unitati CD, institutii de invatamant superior, statiuni agricole si agenti economici. Importanta este dezvoltarea pe care a cunoscut-o in ultimii ani dezvoltarea centrelor de cercetare si excelenta in cadrul universitatilor din regiune, recunoscute de catre Consiliul National al Cercetarii Stiintifice din Invatamantul Superior (CNSIS) in cadrul Programului guvernamental CEEX.

In acest context, in perioada 2001-2006 in Regiunea Nord Est s-au infiintat 12 Centre de Excelenta in cadrul urmatoarelor institutii de invatamant superior: Universitatea Al.I.Cuza Iasi, Universitatea Tehnica Gh. Asachi Iasi, Universitatea de Medicina si Farmacie Gr.T Popa Iasi si 13 centre de excelenta infiintate la Universitatea „Stefan cel Mare", Suceava.

De asemenea, in perioada 2001-2006 CNSIS a recunoscut 79 de centre de cercetare in regiunea Nord-Est, localizate in cadrul Universitatii Al.I. Cuza Iasi, Universitatii Tehnica Gh. Asachi Iasi, Universitatii de Medicina si Farmacie Gr.T Popa Iasi, Universitatii din Bacau si Universitatii „Stefan cel Mare" din Suceava.

In perioada 2010-2014 au fost realizate demersurile pentru infiintarea a 8 clustere in regiune, avand urmatoarele domenii de activitate: confectii-textile, media & TIC, imagistica medicala, biotehnologii, turism, industrii creative si constructii. De asemenea, in anul 2011 a fost creat clusterul national IND-AGRO-POL, avand membri asociati si din Regiunea Nord-Est. Totodata, in cadrul Camerei de Comert si Industrie Bacau activeaza o unitatea de inovare si transfer tehnologic fara personalitate juridica.

Clusterele existente necesita in continuare atat un proces de extindere (cooptarea de noi membri), cat si de dezvoltare, care sa conduca la o intensificare a rezultatelor obtinute si transferate in domeniile de activitate mentionate. Totodata, exista in regiune potentialul necesar (resurse umane, universitati/facultati de profil, materii prime) care sa permita realizarea de noi clustere in domenii precum industria alimentara si turismul, care isi pot aduce contributia la cresterea competitivitatii in regiune.

- **Situatia personalului din activitatile de cercetare-dezvoltare (CD)**

Salariile reduse, resursele materiale total neadecvate realizarii de performante, precum si oportunitatile oferite de programele de cercetare din alte tari, au condus treptat la scaderea numarului de salariatii din activitatea de cercetare – dezvoltare, dar si la cresterea mediei de varsta a personalului inalt calificat din activitatea de CD, astfel incat cei cu varste de peste 40 de ani reprezinta, in prezent, aproximativ 60% din totalul cercetarilor.

In ceea ce priveste numarul de salariati din activitatea de CD, Regiunea Nord-Est a fost una dintre putinele regiuni care a fost caracterizata de un trend ascendent - daca in anul 2003 erau doar 2.926 de salariati, in anul 2008 numarul acestora a crescut la 4.172 persoane. Incepand cu anul 2009, urmare a efectelor crizei economico-financiare, activitatea unitatilor de cercetare s-a restrans, numarul salariatilor scazand pana la 3.376 in anul 2010. Astfel, daca in anul 2006 regiunea se plasa pe locul secund dupa regiunea Bucuresti–Ilfov (din prisma acestui indicator) a ajuns in anul 2010 sa ocupe o pozitie de mijloc intre cele opt regiuni de dezvoltare regionala.

In peroada 2011-2012 s-a inregistrat o crestere a numarului de salariati, in Regiunea Nord-Est fiind inregistrati 3876 salariati.
Numarul total de salariati in cercetare dezvoltare reprezinta numai 9,08% din totalul existent la nivel national. Situatia prezentata este confirmata si de numarul salariatilor in activitati cercetare dezvoltare (31,6) ce revin la 10.000 persoane ocupate civile (2012).

Evolutia numarului de salariati din cercetare-dezvoltare in Regiunea Nord-Est, comparativ cu celelalte regiuni ale tarii, 2006-2011

	Nord-Est	Sud-Est	Sud	Sud-Vest	Vest	Nord-Vest	Centru	Bucuresti Ilfov
Salariatii din activitatea de CD (numar persoane)								
2006	**3.981**	2.081	3.794	2.491	1.587	3.484	2.865	21.937
2007	**4.156**	2.201	4.376	2.506	2.506	3.923	2.641	20.360
2008	**4.172**	1.930	4.484	2.321	2.186	4.146	2.897	21.366
2009	**4.044**	1.865	3.676	2.290	3.051	4.185	3.732	19.577
2010	**3.376**	1.713	3.543	2.315	4.055	4.018	3.113	16.932
2011	**3.561**	1.515	2.253	2.282	3.183	3.809	3.526	22.234
2012	**3.876**	1.655	3.236	2.076	3.453	3.503	2.973	21.902
din care Cercetatori								
2006	**3.205**	1.570	2.444	2.102	1.116	2.517	2.280	14.888
2007	**3.269**	1.776	2.724	2.175	1.857	2.312	2.257	14.361
2008	**3.387**	1.267	2.823	2.071	1.681	2.784	2.504	14.347
2009	**3.244**	1.331	2.372	2.082	2.531	2.863	2.823	13.399
2010	**2.966**	1.302	2.342	2.127	2.951	2.952	2.842	13.225
2011	**3.190**	1.096	1.321	1.701	2.299	2.457	2.027	11.398
2012	**3.277**	1.133	1.823	1.608	2.716	2.320	1.831	13.130
Salariatii din activitatea de CD la 10.000 persoane ocupate civile								
2006	**31,9**	20,1	32,0	29,2	18,9	30,1	27,9	194,1
2007	**32,9**	20,8	36,0	28,6	26,7	33,1	25,2	168,0
2008	**33,4**	18,2	37,3	26,2	25,5	34,9	27,7	166,7
2009	**33,5**	18,4	31,7	27,4	37,4	36,2	37,3	160,4
2010	**28**	17,2	30,7	27,8	50	34,8	31,1	139,4
2011	**29,9**	15,4	19,5	27,5	39,1	32,9	35	181,6
2012	**31,6**	16,4	27,4	24,5	41,3	29,5	28,6	176.8

Sursa: Prelucrare informatii din Anuarul Statistic al Romaniei 2012, Baza de date TEMPO – online, INS

- **Situatia intreprinderilor inovative**

Intreprinderi cu inovare tehnologica, dupa tipul inovarii

Clasa de marime si activitati economice	Total		Inovare de produs		Inovare de proces		Inovare de produs si proces	
	2006-2008	2008-2010	2006-2008	2008-2010	2006-2008	2008-2010	2006-2008	2008-2010
Total national	5907	3763	710	635	1965	955	3073	2041
Total regiune	791	461	123	82	286	82	378	265
Mici	553	298	83	53	217	42	251	176
Mijlocii	179	115	36	22	51	29	90	59
Mari	59	48	4	7	18	11	37	30
Industrie	575	373	98	79	223	52	254	215
Servicii	216	88	25	3	63	30	124	50

Sursa: Anuarul Statistic al Romaniei, 2012

Intreprinderile cu inovare tehnologica sunt cele care au lansat bunuri si servici noi (sau semnificativ imbunatatite) sau procese noi.

La nivel regional se constata ca numarul total al intreprinderilor cu inovare tehnologica reprezinta 13,4% din totalul existent la nivel national (2006-2008) – insumand 791 firme si 12,2% din totalul existent la nivel national (2008-2010) – 461 firme. Dintre acestea, trei sferturi activeaza in industrie si un sfert in servicii. Totodata, trei sferturi dintre acestea sunt intreprinderi cu pana in 50 de salariati, iar restul sunt mijlocii si mari.

Totodata se constata ca in perioada 2008-2010 a avut loc o scadere semnificativa a numarului de firme inovatoare atat la nivel national (36%) cat si regional (41%). Cea mai mare scadere s-a inregistrat in randul firmelor care activeaza in domeniul servicii (59%).

- **Societatea Informationala**

Extinderea permanenta si sustinuta a pietei tehnologiei informatiei si comunicatiilor (TIC) constituie un factor important care contribuie la dezvoltarea infrastructurii informationale si la cresterea competitivitatii economiei. Romania inregistreaza, conform ultimului studiu EITO (European Information Technology Observatory) una dintre cele mai mari dinamici la nivel regional.
Dezvoltarea laturii informationale reprezinta un element de baza pentru modernizarea si eficientizarea fiecarui domeniu de activitate. In regiune, ultimii ani au adus o dezvoltare fara precedent a societatii informationale, prin imbunatatirea retelei de comunicatii si cresterea numarului agentilor economici care ofera servicii informationale. Aceasta dezvoltare este detasat superioara dezvoltarii din celelalte ramuri de activitate inregistrata in ultimul interval de timp.

In privinta dotarilor cu PC-uri si a penetrarii acestora, se remarca o evolutie ascendenta, cu o rata medie anuala de crestere a volumului vanzarilor de peste 50%, ramanand totusi ca rata de penetrare (39,9 utilizatori internet/100 locuitori - 2010) sa situeze Romania pe ultimul loc printre tarile UE.

Conform informatiilor statistice furnizate de Eurostat in "Regional Statistical Yearbook 2013", la nivelul Regiunii Nord-Est numai 36% din numarul total de gospodarii erau conectate la internet, fata de 67% in Regiunea Bucuresti-Ilfov si 70% la nivel comunitar (UE 27), iar a celor conectate la conexiuni internet de tip broadband de 17%, fata de 54% in Regiunea Bucuresti-Ilfov si 67% (2011) la nivel comunitar (UE27).

In raport cu aceeasi sursa statistica, cresterea medie anuala procentuala a gospodariilor cu acces la conexiuni broadband a fost in perioada 2008-2010 de numai 3,75%, plasand sub acest aspect regiunea printre ultimele din Uniunea Europeana. O situatie mai buna este pentru cresterea medie anuala a numarului de gospodarii cu acces la internet – cu 6,5% in perioada 2008-2010.

Din prisma ponderii populatiei care a accesat in medie cel putin odata pe saptamana internetul, una din trei persoane acceseaza in mod regulat internetul (33%), cu 20 p.p. sub Regiunea Bucuresti-Ilfov.

Indicatori utilizati in caracterizarea gradului de dezvoltare a societatii informationale din mediul economic, 2012

Regiune	Ponderea intreprinderilor care detin website in total intreprinderi active,%	Ponderea personalului care a utilizat PC,%	Ponderea personalului care a utilizat PC conectat la internet,%
Romania	n/a	31,6	28,2
Nord-Est	36.2	23,5	20
Sud-Est	36	19	17,3
Sud-Muntenia	51,8	24,8	22,3
Sud-Vest Oltenia	23,3	17,3	15.4
Vest	24,3	23,6	21,2
Nord-Vest	43,5	22.7	20
Centru	51,8	29,2	25,4
Bucuresti-Ilfov	49,1	51,4	46

Sursa: „Societatea informationala", INS

De asemenea, sectorul e-banking este intr-un proces spectaculos de dezvoltare, dat fiind faptul ca bancile au dezvoltat programe pentru promovarea efectuarii platilor prin mijloace electronice, inregistrandu-se o crestere a tendintei de utilizare a cardurilor.

In ceea ce priveste evolutia IMM-urilor care activeaza in domeniul TIC, in Regiunea Nord-Est, in intervalul analizat se inregistreaza o scadere a numarului de firme si a personalului ocupat in acest domeniu, urmare a efectelor crizei economice si financiare, urmata de o revenire incepand cu 2012 a valorilor acestor indicatori.

Evolutia IMM-urilor in tehnologia informatiei, pe regiuni de dezvoltare,2009-2012

	2009	2010	2011	2012
Nr. unitati locale				
Romania	8476	7545	7185	7887
Regiunea Nord-Est	679	540	535	590
Nr. persoane ocupate				
Romania	33218	33362	35790	39590
Regiunea Nord-Est	2218	2169	2585	3017
Cifra de afaceri, mil. lei				
Romania	5332	6412	6668	7968
Regiunea Nord-Est	251	275	329	418

Sursa: Prelucrari publicatia INS - „Întreprinderi mici si mijlocii in economia romaneasca"

Conform informatiilor statistice furnizate de Eurostat in "Regional Statistical Yearbook 2013", in perioada marcata de efectele crizei economice, numarul mediu al comenzilor efectuate on-line pe internet in regiune a stagnat (2008-2011). La nivelul anului 2011, numai 5% din populatia regiunii a realizat cumparaturi online.

La nivel national s-a elaborat Strategia Nationala privind Agenda Digitala pentru Romania 2014-2020, care vizeaza in mod direct sectorul TIC si isi propune sa contribuie la dezvoltarea economica si cresterea competiivitatii Romaniei, atat prin actiuni directe precum sustinerea sectorului de e-Commerce si a dezvoltarii efective a sectorului TIC romanesc, cat si prin actiuni indirecte precum cresterea eficientei si reducerea costurilor sectorului public din Romania, imbunatatirea productivitatii sectorului privat prin reducerea barierelor administrative in relatia cu statul, imbunatatirea competitivitatii fortei de munca din Romania si nu numai.

Pentru structurarea abordarii Romaniei in legatura cu obiectivele Agendei Digitale, strategia nationala propune 4 domenii de actiune, organizate astfel:

1. e-Guvernare, interoperabilitate, securitatea retelelor si sistemelor informatice, cloud computing si media sociale
2. TIC in Educatie, Sanatate si Cultura
3. e-Commerce, TIC si cercetare-dezvoltare-inovare
4. Banda larga si infrastructura de servicii digitale

7.6. Situri industriale

Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a realizat in luna ianuarie 2013 inventarul siturilor industriale aflate in proprietatea autoritatilor publice locale din Regiunea Nord-Est. Din datele colectate rezulta prezenta a 21 de situri industriale in proprietatea autoritatilor publice locale, fara a se specifica insa daca acestea sunt sau nu situri contaminate.

*Lista siturilor industriale aflate in proprietatea unitatilor administrativ teritoriale din Regiunea Nord-Est**

UAT	Nr. Situri industriale	Detalierea siturilor industriale aflate in proprietatea unitatilor administrativ teritoriale
Municipiul Bacau	1	Halda fosfogips Sofert - sit inclus intr-un proiect selectat pentru finantare prin POS Mediu 2007-2013
Municipiul Moinesti	2	1. BATAL GAZARIE - depozitare produse chimice periculoase (in administrarea OMV PETROM care a implementat un program de reabilitare cu termen de finalizare 31.12.2012) 2. DEPOZIT DESEURI MUNICIPALE - inchis in 16.07.2012 si adus la starea initiala prin Master Planul - "Sistem de management integrat al deseurilor in judetul Bacau"
Oras Buhusi	1	platforma SC Stofe SA Buhusi - 10.000 mp cladiri si terenuri (din total 116.000 mp, restul fiind concesionat in 2011 pe perioade cuprinse intre 3 si 10 ani catre diversi agenti economici)
Oras Comanesti	4	1. 11 ha - Uzina Termica Comanesti 2. 0,77 ha - fosta SC Comunal Service Comanesti 3. 5 ha - Statia de epurare Comanesti 4. 3,3 ha - Exploatarea Miniera Comanesti R.A.L.

Oras Slanic-Moldova	1	terenul aferent unei foste centrale termice
Municipiul Iasi	6	1. statie de incinerare Cimitir Sf. Vasile - 0.95 ha 2. autobaza RATP - splai Bahlui - 4 ha 3. baza de productie DSPM - str.Bucium - 6 ha 4. CET 1 - Calea Chisinaului - 4 ha 5. Baza de productie CITADIN - str.Gradinari - 0.5 ha 6. Baza de productie CITADIN - str.Sf.Ioan - 1 ha
Judetul Suceava - Consiliul Judetean	5	platformele de deseuri 1. Suceava, 2. Campulung Moldovenesc, 3. Radauti, 4. Gura Humorului; 5. depozit de zgura si cenusa - SC Termica SA Suceava, avand ca unic actionar Consiliul Local Suceava
Municipiul Falticeni	1	sit industrial dezafectat apartinand SC METADET

*Conform centralizarii datelor culese de Agentia pentru Dezvoltare Regionala prin intervievarea autoritatilor publice locale privind detinerea in proprietate a unor situri industriale.

7.7. Infrastructura de afaceri

Infrastructura de afaceri realizata cu sprijinul fondurilor nerambursabile

A. Centre de afaceri si incubatoare de afaceri pentru IMM-uri.

Acestea ofera spre inchiriere spatii de birouri si/sau spatii de productie, sali pentru conferinte-expozitii, acces la consultanta pe teme specifice, acces utilitati.

Denumire	Jud.	Beneficiar
Construirea si dotarea unui centru de sprijinire a IMM-urilor in localitatea Bacau, judetul Bacau	BC	SC Esthetique Beauty Center SRL
Parcul de dezvoltare a infrastructurii de afaceri pentru IMM-uri si intreprinzatorii privati din Bacau (HIT Hemeius)	BC	Consiliul Judetean Bacau
Centrul de afaceri si expozitional „Mircea Cancicov” Bacau	BC	Primaria Municipiului Bacau
Construire centru de sprijinire si dezvoltare a afacerilor	BT	SC Rap Mar SRL
Incubator de Afaceri pentru IMM-uri in municipiul Botosani	BT	Consiliul Local al Municipiului Botosani
Axa - centru verde de consultanta in afaceri	IS	SC Axa Plus SRL
Centru de sprijinire si dezvoltare a afacerilor	IS	SC Tester Grup SRL
Centru de sprijinire si dezvoltare a afacerilor "Carol"	IS	SC Cartierul Carol SRL
Construire centru de afaceri Iasi	IS	SC Bursa Moldovei SA
Construire centru de afaceri, loc. Iasi, jud. Iasi	IS	SC Sorana SRL
Construire centru de sprijinire a afacerilor pentru IMM	IS	SC Terramed Baby SRL
Incubator si centru de afaceri destinat sustinerii mediului de afaceri si crearii unui mediu propice autosustenabilitatii si dezvoltarii economice a companiilor incubate	IS	SC Profile Business Consulting SRL
Infiintare structura de sprijinire a afacerilor in vederea valorificarii potentialului material si uman al municipiului Iasi prin modernizare cladire existenta si amenajari interioare	IS	SC Jad group SRL
Parc logistic comuna Letcani - judetul Iasi	IS	SC Solo SRL
Structura de sprijinire a afacerilor Miravi	NT	SC Invest Plus SRL
Centrul de afaceri multicultural - Cacica	SV	Comuna Cacica
Centrul de afaceri Tutova-Barlad	VS	Primaria Municipiului Barlad
Centrul de Resurse pentru Afaceri Vaslui (CRAV)	VS	Consiliul Judetean Vaslui

B. Parcuri stiintifice si tehnologice

Parcurile stiintifice si tehnologice reprezinta o initiativa bazata pe o operatie imobiliara, care intretine legaturi formale si operative cu o institutie academica, initiativa ce trebuie sa impuna o inalta intensitate de cunostinte si care este responsabila de o fuziune de transfer tehnologic si know-how. Un tehnopol, este o initiativa care asigura un parteneriat dintre o organizatie de cercetare din domeniul tehnologic si lumea productiva, cu sprijinul puterii publice, in general cel locala, pentru a creste competenta teritoriala.

Centrul universitar de inovatie si parc de dezvoltare a infrastructurii de afaceri pentru IMM-uri si investitori privati – Iasi – TEHNOPOLIS.

Proiectul a constat in construirea unui parc industrial destinat industriilor de inalta tehnologie ce include companii din domeniile IT si biotehnologiei. Prin asigurarea de locuri de munca pentru absolventii din aceste domenii se doreste stoparea migratiei fortei de munca tinere si specializate. Parcul stiintific si tehnologic "TEHNOPOLIS" Iasi s-a constituit in scopul utilizarii rezultatelor activitatii de cercetare, aplicarii tehnologiilor avansate din economie si cresterea participarii institutiilor de invatamant superior la procesul de dezvoltare economico-sociala prin stiinta si tehnologie. Activitatile specifice ale Parcului Stiintific si Tehnologic Iasi sunt cercetarea stiintifica, dezvoltarea tehnologica, invatamant, consultanta tehnologica, prelucrarea si aplicarea rezultatelor cercetarii, realizarea si utilizarea in regim de microproductie sau comercializarea modelelor experimentale, prototipurilor sau a produselor obtinute.

C. **Parcuri logistice / agroindustriale**

Parc Logistic Comuna Letcani - Judetul Iasi

Proiectul implica crearea primului parc logistic in regiune, ce va oferi firmelor gazduite un pachet de servicii si facilitati cu caracter complex: servicii de baza: spatii de depozitare/productie usoara (peste 9000 mp) si spatii de birouri (cca 1000 mp), servicii logistice integrate, oferite prin atragerea unui operator logistic (descarcare produse, grupare/paletare produse, depozitare, ambalare/etichetare produse, intocmire facilitati export si vamuire), servicii suport operationale, supraveghere video, retea broadband.

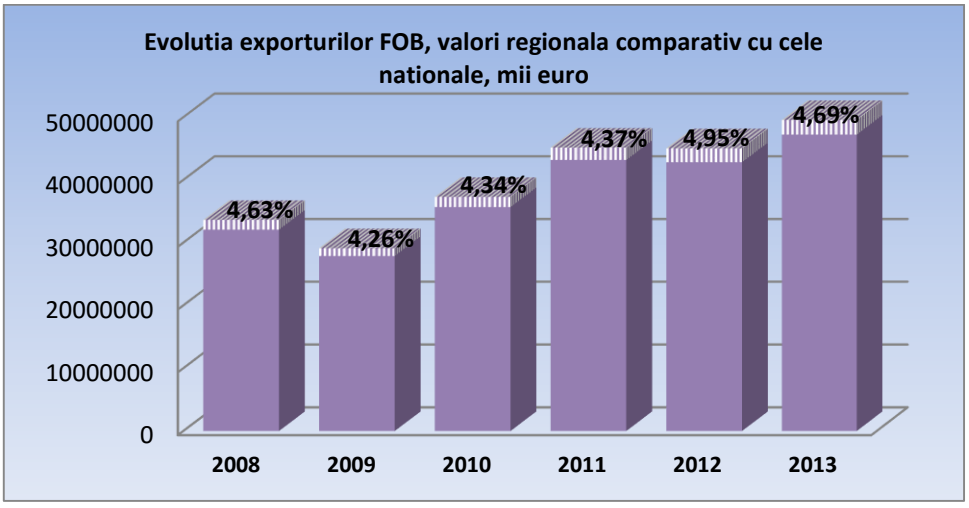
Parcul agroindustrial Transagrapolis – Letcani – Judetul Iasi

Proiectul a fost inceput in anul 2012 din fonduri nerambursabile din cadrul Programului Operational Comun Romania-Ucraina-Republica Moldova. Investitia totala se ridica la 4,3 de milioane de euro, iar beneficiarii vor fi producatorii agricoli din Iasi, Ungheni, Falesti (Republica Moldova) si Vinnytska (Ucraina).

Parcul agroindustrial va fi construit pe o suprafata totala de 25,4 hectare, oferite de Consiliul Local Letcani. Acesta va cuprinde un spatiu de productie (cu linii de procesare, zona de desfacere si prezentare) si un centru de suport pentru afaceri. Beneficiarii proiectului sunt 331 de producatori agricoli, companii private, asociatii agricole si producatori individuali.

7.8. Investitii straine si comert exterior

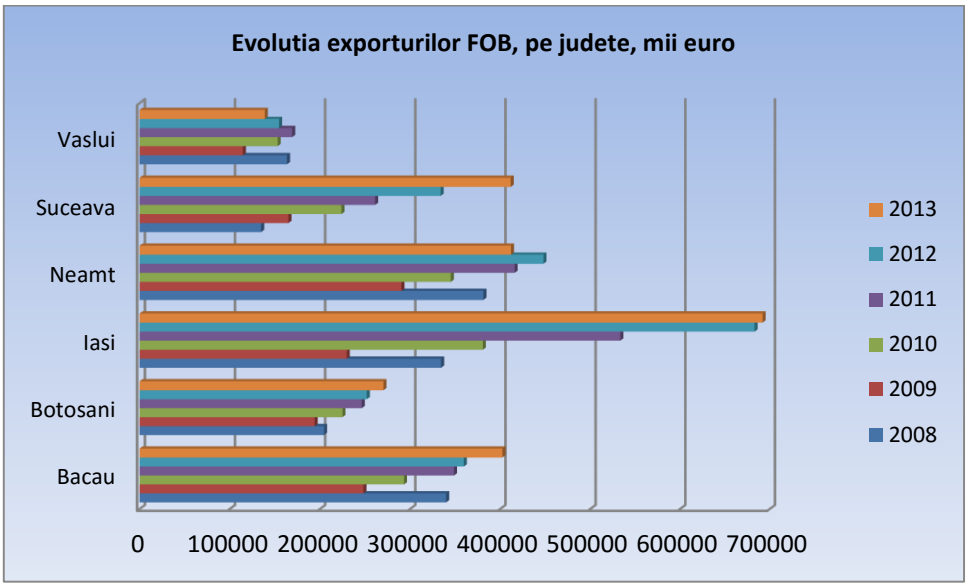
In ceea ce priveste nivelul comertului exterior, in special cel al exporturilor, asa cum se poate observa din graficul urmator acesta a avut un nivel minim in 2009 atat la nivel regional cat si la nivel national.

Sursa: „Buletin statistic lunar al judetelor" – 2009-2013, INS

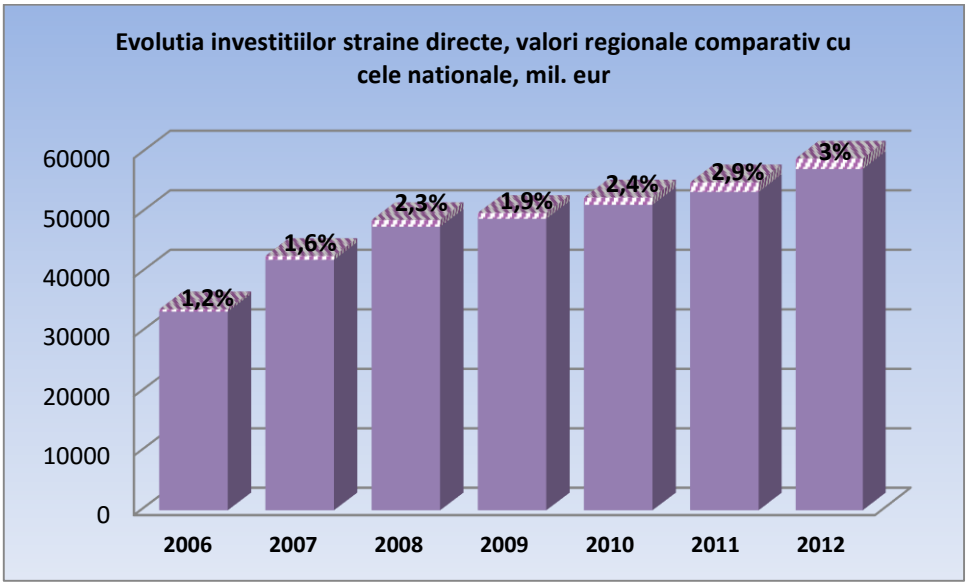
Observam ca valoarea exporturilor realizate de catre firmele din Regiunea Nord-Est, reprezinta doar o mica parte din valoarea nationala, nedepasind in perioada analizata 4,95% din total exporturi ale tarii – valoarea totala inregistrata la finele lui 2012 fiind de 2.232.011 mii euro. Se observa ca in anul 2013, desi valoarea exporturilor la nivel national si regional a crescut, procentul realizat de catre Regiunea Nord-Est in total valoare este mai mic decat in anul precedent.

Analizand situatia la nivel judetean, acelasi minim il intalnim in anul 2009 (cu exceptia judetului Suceava). Imbucurator este faptul ca desi in perioada 2011-2013 s-au resimtit in continuare efectele crizei economice atat in regiune cat si intreaga Uniune Europeana, valoarea exporturilor inregistrate in aproape toate judetele din regiune (cu exceptia judetului Vaslui) a fost mai mare fata de anul 2008. Judetele Iasi, Neamt si Suceava detin primele locuri in ceea ce priveste valoarea exporturilor realizate cu 29,7%, respectiv 17,7% din valoarea totala a exporturilor. Cele mai mici aporturi sunt aduse de judetele Vaslui si Botosani cu 6%, respectiv 11,6%.

Sursa: „Buletin statistic lunar al judetelor" – 2009-2013, INS

Analizand evolutia investitiilor straine directe (ISD) se remarca un trend crescator pentru perioada 2006-2010 pe plan national, la nivelul regiunii Nord-Est inregistrandu-se totusi o scadere in 2009, urmata de o revenire in perioasda urmatoare. Ca pondere in total investitii pe Romania, regiunea Nord-Est se situeaza in mod constant pe ultimul loc, nedepasind valoarea de 3% (2012).

Sursa: INS, BNR

In urma procesului de consultare a mediului de afaceri din Regiunea Nord-Est, care a presupus intalniri bilaterale, ateliere de lucru si consultare scrisa prin intermediul unor chestionare au rezultat o serie de nevoi si oportunitati identificate de catre reprezentantii mediului de afaceri din regiune, dupa cum urmeaza:

Nevoi identificate

- Necesitatea realizarii de investitii pentru cresterea eficientei sistemului energetic din regiune, modernizarea infrastructurii existente (transport si distributie energie electrica catre beneficiari);
- Necesitatea diminuarii pierderilor tehnologice inregistrate in retele electrice (tehnice si comerciale) si introducerea unor solutii moderne de masurare si control (retea de tip SMART GRID, inclusiv utilizarea unor contoare de tip smart meter);
- Nevoia de clarificare a cadrului de reglementare a investitiilor publice in domeniul distributiei de energie electrica si corelarea acestuia cu Strategia Nationala de Valorificare si Recuperare a Energiei Electrice, Planul National de Actiune pentru Cresterea Eficientei Energetice;
- Nevoia de planificare regionala a unor masuri de crestere a eficientei energetice (si sublinierea rolului exemplar pe care trebuie sa il aiba autoritatile publice locale in acest domeniu), in conformitate cu standardele EU si angajamentele Romaniei pentru 2020;
- Nevoia solutionarii problemelor privind alimentarea cu apa si canalizare din mediul rural;
- Nevoia crearii unui sistem regional de managament integrat al apelor (care sa vizeze consumul casnic, industrial si pentru irigatii);
- Nevoia de retehnologizare a companiilor furnizoare pentru reducerea pierderilor de apa in retelele proprii si schimbarea mentalitatii consumatorilor;
- Realizarea de parteneriate intre intreprinderi foarte mari si universitati / institute de cercetare, pentru dezvoltarea unor proiecte care sa finanteze transpunerea in procesul de productie a rezultatelor studiilor si cercetarilor stiintifice;
- Imbunatatirea cadrului de sprijin si reglementare (statut juridic, instrumente de sprijin, facilitati) pentru activitatea incubatoarelor de afaceri, parcurilor industriale, tehnologice si stiintifice, actualmente inadecvat generarii unor servicii bazate pe calitate si performanta economica;
- Introducerea intreprinderilor mari (din industrie) in sisteme integrate de productie si crearea de scheme de sprijin financiar pentru valorificarea potentialului acestora de a genera impact seminificativ economic/social la nivel local si regional (90% din locurile de munca sunt asigurate de 5% din companiile regiunii-foarte mari si mari);
- Necesitatea infiintarii unui fond sau a unei scheme de garantare care sa sprijine firmele in asigurarea cofinantarii necesare pentru participarea la proiecte cu finantare publica/europeana;
- Simplificarea procedurilor de lucru in proiectele cu finantare europeana si reducerea procentului de cofinantare solicitat IMM-urilor (exemplul Poloniei) si prioritizarea proiectelor, prin implicarea marilor firme din regiune;
- Reinfiintarea liceelor tehnologice si a scolilor de maistri capabile sa furnizeze personal calificat in domenii de actualitate pentru mediul economic (aviatie, industria textila - confectioner, mecanic intretinere etc.); promovarea unui sistem transparent de formare profesionala, recrutare si selectie pentru personal cu calificari medii (ex. maistri, sefi de echipa);
- Nevoia modificarii nomenclatorului calificarilor, prin reducerea numarului de ocupatii din industria textila si incurajarea angajatorilor de a sprijini calificarea la locul de munca a persoanelor interesate;
- Implicarea autoritatilor publice locale in promovarea zonelor cu potential major de investitii, ex. Platforma Chimica Savinesti (existenta utilitati, resurse umane calificate), situl industrial de la Antibiotice Iasi, Parcul industrial de la Mecanica Ceahlau Piatra Neamt;
- Nevoia promovarii unei scheme de sprijin dedicate structurilor asociative de tip cluster infiintate in regiune: Clusterul ASTRICO Savinesti (textil), Clusterul Asociatia pentru Turism Bucovina, Clusterul Imago-Mol (imagistica medicala), Cluster EURONEST IT&C Hub, Cluster ITC New Media ICONIC, Cluster BioROne (biotehnologii), Clusterul Breasla Constructorilor Ieseni, Clusterul Asociatia pentru Industrii Creative, clusterul pentru tehnologii agroalimentare Ind-Agro-Pol;

- Nevoia de a dezvolta interfata de colaborare dintre universitati si industrie, cresterea importantei cercetarii aplicate.

Oportunitati identificate

- Exista preocupari pentru reducerea consumului si cresterea eficientei energetice;
- Existenta unor exemple de programe de educatie si formare profesionala moderne, creative, dezvoltate impreuna cu mediul de afaceri in Regiunea Nord Est;
- Exista interes pentru implicare in programe de formare profesionala pentru auditori si manageri energetici si operator GIS etc.;
- Oportunitatea de investitii pentru amenajarea/exploatarea Lacului Parcovaci (jud. Iasi);
- Oportunitatea unificarii operatorilor de apa din Iasi, Bacau, Neamt, Focsani, Galati;
- Platforma Antibiotice Iasi permite realizarea unor noi investitii: dezvoltarea unui corp de cladire destinat cercetarii (componenta din sectia de productie microbiologie), dezvoltarea unei capacitati de productie pentru produse nonpenicilinice si a unei sectii noi de unguente si supozitoare, realizarea unui atelier pentru injectie capace flacoane injectabile;
- Exista oportunitatea schimbarii destinatiei liniei de cale ferata interna (nefolosita in prezent) si transformarea acesteia in linie de transport persoane – metrou de suprafata (propunere Aerostar SA Bacau);
- Este oportuna crearea unui parc logistic in municipiul Roman (propunere SC Arcelor Mittal Roman SA);
- Avand in vedere consumul mare de energie inregistrat in procesul de productie, utilizarea unor surse de energie regenerabila nu este eficienta, dar sunt deschisi pentru colaborare cu furnizori de energie regenerabila;
- Participantii la grupul de lucru pentru industria usoara au mentionat importanta continuarii implementarii conceptului „Fabricat in Romania”.

7.9. Aspecte cheie

- × Scaderea Produsului Intern Brut Regional in perioada de criza economica – cu 5,6% in 2009, 3,3% in 2010 si 1,5% in 2011;
- × Aportul Produsului Intern Brut Regional la cel national reprezinta doar 10% (2008-2011);
- × Cel mai redus indice de disparitate dintre toate regiunile al Produsului Intern Brut Regional per locuitor – 59,1% in 2011, in scadere cu 7,6 p.p. fata de 2005;
- × Disparitati intraregionale in formarea Produsului Intern Brut Regional – judetele Iasi si Bacau asigura 50% din PIBR, in timp ce judetele Botosani si Vaslui 19% - 2011;
- × Aport scazut al regiunii la formarea PIB national in industrie, 8,65% - 2011;
- × Nivelul scazut al investitiilor straine realizate in regiune – doar 3% din total national investitii straine in 2012;
- × Contributie scazuta a regiunii la realizarea exporturilor totale ale Romaniei – doar 4,69% din total exporturi nivel national, in 2013;
- × Disparitati intraregionale privind contributia la valoarea totala a exporturilor regionale - Judetele Iasi, Neamt si Suceava asigura 65% din valoarea totala a exporturilor regionale fata de 17,6% asigurata de judetele Vaslui si Botosani - 2013;
- × Cel mai mic numar de intreprinderi active la mia de locuitori dintre toate regiunile – 13,6/1000, cu 38% mai putin decat media nationala – 2012;
- × Scaderea numarului de intreprinderi active in perioada recesiune economica – scadere cu 20% in 2011 fata de 2008;
- × Nivel scazut al productivitatii muncii in intreprinderile active – in anul 2012 cu 26,5% mai putin fata de nivelul national. Cele mai scazute nivele: industria prelucratoare (77% din nivelul national), comert (69% din nivelul national), informatii-comunicatii (67% din nivelul national);
- × Disparitati intraregionale privind distributia firmelor active – doua treimi sunt concentrate in judetele Iasi, Bacau si Suceava in timp ce in Botosani si Vaslui doar 16% - 2012;
- × Cea mai redusa contributie a intreprinderilor active la formarea cifrei de afaceri totala (dintre toate regiunile) – numai 7,2% din total, in 2012;
- × Diminuarea numarului de noi intreprinderi create ca urmare a efectelor negative ale crizei economico-financiare – scaderea cu 23,2% in 2012 si cea mai mica rata de creare inregistrata (3,3% in 2012);
- × Cresterea exploziva a numarului de intreprinderi radiate in perioada 2009-2010 – de 5 ori in 2010 fata de 2008;
- × Numarul scazut al IMM-urilor (si al activitatilor) din regiune in domeniul TIC – doar 8% din numarul total national, 6,4% din total cifra de afaceri nationala, 7,5% din total persoane ocupate;
- × Ponderea scazuta a cheltuielilor de cercetare dezvoltare in total PIBR – doar 0,3% din PIBR in 2011;
- × Numarul scazut al salariatilor/cercetatorilor in regiune – numarul cercetatorilor existenti in regiune reprezinta doar 11,7% din totalul existent la nivel national iar la 10.000 persoane ocupate revin 31,6 salariati in cercetare – dezvoltare – 2012;

- ✓ Regiunea contribuie cu 16,09% la formarea valorii adaugate brute nationale din agricultura - 2011;
- ✓ Ponderea cheltuielilor de cercetare dezvoltare in PIBR realizate in judetul Iasi (0,79%) este superioara ponderii existente la nivel national - 2011;
- ✓ Dinamica pozitiva a centrelor de excelenta si cercetare din invatamantul superior - in perioada 2001-2006 au fost create 12 noi centre de excelenta in institutiile de invatamant superior din Iasi;
- ✓ Infrastructura de afaceri dezvoltata, diversificata, bine distribuita teritorial;
- ✓ Existenta a 8 clustere in Regiunea Nord-Est: Clusterul ASTRICO Savinesti (textil), Clusterul Asociatia pentru Turism Bucovina, Clusterul Imago-Mol (imagistica medicala), Cluster EURONEST IT&C Hub, Cluster ITC New Media ICONIC, Cluster BioROne (biotehnologii), Clusterul Breasla Constructorilor Ieseni, Clusterul Asociatia pentru industrii creative, si a unui cluster national pentru tehnologii agroalimentare Ind-Agro-Pol avand printre membrii asociati 5 societati comerciale din Regiunea Nord-Est.
- ✓ Realizarea Strategiei privind Specializarea Inteligenta in Regiunea Nord-Est 2014-2020;
- ✓ Cresterea ratei de supravietuire a intreprinderilor la un an de la infiintare – 2008-2012;

7.10. Anexe

Anexa: Repartizarea numarului de unitati locale active pe sectoare de activitate si ponderi unitati pe total sector, 2012

Sectoare de activitate, CAEN Rev. 2	Total	Clase de marime dupa nr. salariati				Pondere unitati pe clase de marime in total sector, %		
		0-9	10-49	50-249	≥250	0-9	10-249	≥250
Total Regiunea Nord-Est	**52177**	**45085**	**5943**	**991**	**158**	**86,41**	**13,29**	**0,30**
Agricultura, silvicultura si pescuit	2160	1835	284	32	9	84,95	14,63	0,42
Industrie extractiva	135	87	39	6	3	64,44	33,33	2,22
Industrie prelucratoare	6125	4318	1355	372	80	70,50	28,20	1,31
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	98	62	16	13	7	63,27	29,59	7,14
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	275	189	48	27	11	68,73	27,27	4,00
Constructii	4692	3762	782	133	15	80,18	19,50	0,32
Comert, reparatii auto si bunuri	20741	18687	1858	189	7	90,10	9,87	0,03
Transport si depozitare	3469	3057	366	34	12	88,12	11,53	0,35
Hoteluri si restaurante	2790	2396	358	36	0	85,88	14,12	0,00
Informatii si comunicatii	1505	1321	153	28	3	87,77	12,03	0,20
Intermedieri financiare si asigurari	721	676	41	3	1	93,76	6,10	0,14
Tranzactii imobiliare	1061	1002	51	7	1	94,44	5,47	0,09
Activitati profesionale, stiintifice si tehnice	4249	4077	162	9	1	95,95	4,02	0,02
Activitati de servicii administrative si activitati de servicii suport	1444	1164	194	78	8	80,61	18,84	0,55
Invatamant	321	293	28	0	0	91,28	8,72	0,00
Sanatate si asistenta sociala	948	847	91	10	0	89,35	10,65	0,00
Activitati de spectacole, culturale si recreative	413	352	52	9	0	85,23	14,77	0,00
Alte activitati de servicii	1030	960	65	5	0	93,20	6,80	0,00

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Anexa: Productivitatea, mii lei preturi curente/pers, in anul 2012

Sectoare de activitate, CAEN Rev. 2	Total	Clase de marime dupa nr. salariati			
		0-9	10-49	50-249	≥250
Total Regiunea Nord-Est	196	170	211	211	192
Agricultura, vanatoare si servicii anexe	255	215	222	382	174
Silvicultura si exploatare forestiera	120	159	147	111	97
Pescuitul si acvacultura	62	76	55	0	0
Industria extractiva	227	182	199	118	299
Industria prelucratoare	190	119	162	166	253
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	296	1744	503	212	257
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	110	236	199	135	70
Constructii	158	110	145	171	227
Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	328	246	365	459	391
Transport si depozitare	101	147	182	130	19
Hoteluri si restaurante	62	59	59	79	0!
Informatii si comunicatii	172	118	207	197	134
Tranzactii imobiliare, inchirieri si activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor	76	98	80	52	52
Invatamant	36	37	33	0	0
Sanatate si asistenta sociala	67	52	76	91	0
Alte activitati de servicii	121	70	142	197	0
Total Romania	267	225	267	281	291
Agricultura, vanatoare si servicii anexe	326	264	296	414	458
Silvicultura si exploatare forestiera	101	130	124	95	73
Pescuitul si acvacultura	68	75	63	56	0
Industria extractiva	232	251	263	202	231
Industria prelucratoare	246	140	175	198	336
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	826	3091	2453	750	668
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	189	277	251	264	108
Constructii	189	183	153	208	238
Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	474	334	485	678	702
Transport si depozitare	162	166	226	202	116
Hoteluri si restaurante	74	57	74	93	107
Informatii si comunicatii	254	179	243	232	343
Tranzactii imobiliare, inchirieri si activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor	122	158	153	107	63
Invatamant	48	48	46	41	81
Sanatate si asistenta sociala	88	53	89	108	186
Alte activitati de servicii	119	69	140	185	131

Sursa: Date calculate pe baza informatiilor statistice culese din Baza de date TEMPO – online, INS
Nota: Productivitatea s-a calculat luand in considerare cifra de afaceri realizata de intreprinderi si efectivul de personal din aceste unitati.

Anexa:Cifra de afaceri a unitatilor locale active pe activitati si clase de marime, 2012

Sectoare de activitate, CAEN Rev. 2	Total, mil. lei	Clase de marime dupa nr. salariati, %			
		0-9	10-49	50-249	≥250
Total Regiunea Nord-Est	79552	23,31	30,35	26,21	20,14
Agricultura, vanatoare si servicii anexe	2699	26,31	28,97	37,53	7,19
Silvicultura si exploatare forestiera	927	27,40	23,41	3,67	45,52
Pescuitul si acvacultura	29	37,93	62,07	0,00	0,00
Industria extractiva	738	6,10	20,87	11,11	61,92
Industria prelucratoare	23109	6,27	20,24	28,29	45,19
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	1512	14,88	11,18	23,61	50,33
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	1067	11,81	20,62	29,90	37,68
Constructii	7291	15,40	30,34	30,86	23,40
Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	32894	34,13	37,47	25,01	3,39
Transport si depozitare	2948	37,48	41,96	13,16	7,39
Hoteluri si restaurante	974	38,30	39,43	22,28	0,00
Informatii si comunicatii	1651	19,69	38,52	35,07	6,72
Tranzactii imobiliare, inchirieri si activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor	2514	47,77	25,26	19,49	7,48
Invatamant	51	70,59	29,41	0,00	0,00
Sanatate si asistenta sociala	316	38,61	38,29	23,10	0,00
Alte activitati de servicii	832	25,48	40,75	33,77	0,00
Total Romania	1092656	20,27	25,21	25,28	29,24
Agricultura, vanatoare si servicii anexe	27802	26,92	32,48	27,64	12,97
Silvicultura si exploatare forestiera	4155	26,11	31,91	13,36	28,62
Pescuitul si acvacultura	191	49,74	43,98	6,28	0,00
Industria extractiva	14901	4,43	11,81	9,96	73,80
Industria prelucratoare	284260	4,53	14,15	24,73	56,59
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	59764	9,07	14,00	17,23	59,71
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	16605	10,33	22,44	39,92	27,31
Constructii	77062	22,65	26,58	31,98	18,78
Comert cu ridicata si cu amanuntul; repararea autovehiculelor si motocicletelor	431742	29,27	33,17	26,68	10,88
Transport si depozitare	53739	22,69	26,60	20,24	30,46
Hoteluri si restaurante	11480	26,95	41,79	22,33	8,92
Informatii si comunicatii	35978	15,98	20,73	24,18	39,11
Tranzactii imobiliare, inchirieri si activitati de servicii prestate in principal intreprinderilor	60374	39,11	26,35	22,27	12,27
Invatamant	671	54,69	35,47	4,92	4,92
Sanatate si asistenta sociala	4472	25,09	31,37	20,10	23,43
Alte activitati de servicii	9460	23,34	33,21	30,13	13,32

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Anexa: Evolutia IMM-urilor pe domenii de activitate (nr. unitati active)

Domenii de activitate	2009	2010	2011	2012
Industria extractiva	**135**	**114**	**121**	**132**
Extractia carbunelui	-	-	-	-
Extractia petrolului si a gazelor naturale	1	1	3	6
Extractia minereurilor metalifere	1	-	1	4
Alte activitati si servicii anexe	133	113	117	122
Industria prelucratoare	**7421**	**6499**	**5948**	**6045**
Industria alimentara	1156	1097	1030	1035
Fabricarea bauturilor	97	86	76	80
Fabricarea produselor de tutun	-	2	2	1
Fabricarea produselor textile	259	261	226	227
Fabricarea articolelor de imbracaminte	864	679	630	653
Piele, marochinarie, incaltaminte, blanuri	224	204	190	190
Prelucrarea lemnului	1403	1312	1185	1171
Hartie si produse din hartie	87	84	79	83
Tiparire	245	226	212	208
Produse de cocserie si prelucrarea titeiului	5	6	5	9
Fabricarea substantelor si a produselor chimice	100	90	83	77
Produse farmaceutice	11	12	10	12
Produse din cauciuc si mase plastice	387	349	329	337
Alte produse din minerale nemetalice	311	266	246	267
Industria metalurgica	32	36	33	36
Industria confectiilor metalice si a produselor din metal	718	589	523	532
Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	121	99	84	91
Fabricarea echipamentelor electrice	60	56	49	47
Fabricarea de masini, utilaje si echipamente	148	143	135	143
Fabricarea autovehiculelor de transport rutier	33	26	26	28
Fabricarea altor mijloace de transport	10	14	11	15
Fabricarea de mobila	563	476	438	427
Alte activitati industriale	216	189	172	182
Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	191	197	174	194
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	**58**	**79**	**102**	**91**
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	**220**	**215**	**226**	**264**
Captarea, tratarea si distributia apei	25	25	21	27
Colectarea si epurarea apelor uzate	16	14	16	19
Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor	179	176	189	218
Constructii	**6241**	**5122**	**4584**	**4677**
Constructii de cladiri	3498	2643	2394	2432
Lucrari de geniu civil	365	401	368	380
Lucrari speciale de constructii	2378	2078	1822	1865
Comert	**24637**	**22457**	**20391**	**20734**
Comert cu ridicata si cu amanuntul, intretinerea si repararea autovehiculelor si motocicletelor	1821	1678	1629	1715
Comert cu ridicata	5812	5162	4752	4913
Comert cu amanuntul	17004	15617	14010	14106
Servicii	**19478**	**17577**	**16195**	**17205**
Transporturi terestre si prin conducte	3352	3105	3016	3175
Transporturi pe apa	15	12	2	2
Transporturi aeriene	10	12	8	8
Depozitare	144	141	125	125
Activitati de posta si de curier	65	58	124	147
Hoteluri si alte facilitate de cazare	620	591	522	527
Restaurante	2688	2407	2122	2263
Activitati de editare	267	229	210	219
Activitati de productie cinematografica	77	75	62	73
Activitati de difuzare si transmitere programe	93	101	86	83
Telecomunicatii	385	369	370	364
Servicii in tehnologia informatiei	679	540	535	590
Servicii informatice	155	159	165	173

Tranzactii imobiliare	1158	1122	1016	1060
Activitati juridice si de contabilitate	761	652	585	613
Management si consultant in management	1363	1175	1008	1032
Arhitectura si inginerie	1625	1450	1309	1377
Cercetare-dezvoltare	64	57	49	54
Publicitate	592	482	406	429
Alte activitati profesionale, stiintifice si tehnice	470	436	395	433
Activitati veterinare	254	262	273	310
Inchiriere si leasing	156	140	131	141
Servicii privind forta de munca	157	111	100	119
Activitati ale agentiilor turistice	298	266	234	235
Investigatii si protectie	200	183	195	212
Activitati de peisagistica	326	286	270	302
Secretariat si servicii suport	489	415	390	427
Invatamant	363	319	292	321
Activitati ref. la sanatatea umana	945	903	858	932
Servicii medicale si asistenta sociala cu cazare	1	4	3	4
Asistenta sociala fara cazare	6	8	8	12
Activitati de creatie si interpretare artistica	101	82	69	79
Biblioteci, arhive, muzee	30	22	18	24
Activitati de jocuri si pariuri	165	115	95	100
Activitati sportive, recreative si distractive	220	181	192	210
Reparatii calculatoare, articole personale si de uz gospodaresc	424	369	333	353
Alte servicii	760	738	619	677

Sursa: Prelucrari publicatia INS – „Întreprinderi mici si mijlocii in economia romaneasca"

Anexa: Evolutia IMM-urilor pe domenii de activitate (nr. persoane ocupate)

Domenii de activitate	2009	2010	2011	2012
Industria extractiva	**1820**	**1267**	**1471**	**1717**
Extractia carbunelui	-	-	-	-
Extractia petrolului si a gazelor naturale	32	27	62	62
Extractia minereurilor metalifere	52	-	59	210
Alte activitati si servicii anexe	1736	1240	1350	1445
Industria prelucratoare	**85257**	**79452**	**82095**	**80684**
Industria alimentara	18006	16806	16940	16965
Fabricarea bauturilor	1839	1772	1643	1560
Fabricarea produselor de tutun	-	14	6	1
Fabricarea produselor textile	2772	2864	2936	2136
Fabricarea articolelor de imbracaminte	15428	14292	14568	14805
Piele, marochinarie, incaltaminte, blanuri	4371	3962	4578	4602
Prelucrarea lemnului	10643	10171	10653	10507
Hartie si produse din hartie	932	961	791	1204
Tiparire	1454	1280	1483	1255
Produse de cocserie si prelucrarea titeiului	38	30	25	99
Fabricarea substantelor si a produselor chimice	1150	1020	1082	809
Produse farmaceutice	311	335	383	305
Produse din cauciuc si mase plastice	3511	3362	3329	3279
Alte produse din minerale nemetalice	2809	2483	3010	2925
Industria metalurgica	634	535	593	637
Industria confectiilor metalice si a produselor din metal	6221	4930	5112	5385
Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	1262	1176	1241	1321
Fabricarea echipamentelor electrice	1075	1350	1420	1104
Fabricarea de masini, utilaje si echipamente	2834	2885	3044	2658
Fabricarea autovehiculelor de transport rutier	863	873	842	1076
Fabricarea altor mijloace de transport	128	258	396	350
Fabricarea de mobila	5775	5057	5243	4929
Alte activitati industriale	958	911	929	993
Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	2243	2125	1848	1779
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	**2204**	**2730**	**2179**	**2152**

Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	**4016**	**4329**	**4198**	**4009**
Captarea, tratarea si distributia apei	1768	1189	994	916
Colectarea si epurarea apelor uzate	32	42	64	63
Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor	2216	3098	3140	3030
Constructii	**43773**	**37068**	**41850**	**38720**
Constructii de cladiri	22801	19025	22222	20224
Lucrari de geniu civil	7122	6263	7197	6502
Lucrari speciale de constructii	13850	11780	12431	11994
Comert	**103652**	**96636**	**97459**	**97685**
Comert cu ridicata si cu amanuntul, intretinerea si repararea autovehiculelor si motocicletelor	9984	9354	10011	10128
Comert cu ridicata	30125	27503	28063	28244
Comert cu amanuntul	63543	59779	59385	59313
Servicii	**80436**	**77251**	**81355**	**84674**
Transporturi terestre si prin conducte	15026	14374	15159	15980
Transporturi pe apa	44	23	2	2
Transporturi aeriene	74	45	46	34
Depozitare	1112	921	888	870
Activitati de posta si de curier	267	248	371	504
Hoteluri si alte facilitate de cazare	4425	4108	4332	4277
Restaurante	11323	10769	11356	11388
Activitati de editare	1648	1353	1458	1258
Activitati de productie cinematografica	274	258	250	182
Activitati de difuzare si transmitere programe	595	627	621	631
Telecomunicatii	2475	2537	2833	3249
Servicii in tehnologia informatiei	2218	2169	2585	3017
Servicii informatice	276	350	375	436
Tranzactii imobiliare	3124	3207	3304	3418
Activitati juridice si de contabilitate	1402	1235	1173	1227
Management si consultant in management	3068	2811	2786	2622
Arhitectura si inginerie	4931	4424	4456	4564
Cercetare-dezvoltare	475	607	594	324
Publicitate	1096	921	817	923
Alte activitati profesionale, stiintifice si tehnice	1116	1126	1162	1161
Activitati veterinare	538	571	647	729
Inchiriere si leasing	502	471	567	758
Servicii privind forta de munca	626	691	1028	1246
Activitati ale agentiilor turistice	762	675	682	700
Investigatii si protectie	6765	6197	6552	7239
Activitati de peisagistica	1739	1797	2195	2055
Secretariat si servicii suport	2843	2781	2581	2792
Invatamant	1454	1382	1442	1431
Activitati ref. la sanatatea umana	3673	4116	4332	4735
Servicii medicale si asistenta sociala cu cazare	9	20	28	15
Asistenta sociala fara cazare	13	15	19	32
Activitati de creatie si interpretare artistica	167	137	171	162
Biblioteci, arhive, muzee	113	71	92	77
Activitati de jocuri si pariuri	1071	1192	1519	1731
Activitati sportive, recreative si distractive	660	630	645	615
Reparatii calculatoare, articole personale si de uz gospodaresc	973	880	843	846
Alte servicii	3559	3512	3444	3444

Sursa: Prelucrari publicatia INS – „Întreprinderi mici si mijlocii in economia romaneasca”

Anexa: Evolutia IMM-urilor pe domenii de activitate (cifra de afaceri, mil. lei)

Domenii de activitate	2009	2010	2011	2012
Industria extractiva	**237**	**229**	**231**	**282**
Extractia carbunelui	-	-	-	-
Extractia petrolului si a gazelor naturale	2	2	12	17
Extractia minereurilor metalifere	2	-	4	21
Alte activitati si servicii anexe	233	227	215	244
Industria prelucratoare	**8757**	**9032**	**10459**	**12682**
Industria alimentara	2511	2335	2745	2995
Fabricarea bauturilor	235	214	228	526
Fabricarea produselor de tutun	-	26	2	*
Fabricarea produselor textile	395	496	460	207
Fabricarea articolelor de imbracaminte	564	607	675	1081
Piele, marochinarie, incaltaminte, blanuri	211	212	214	204
Prelucrarea lemnului	1142	1228	1458	1842
Hartie si produse din hartie	124	151	135	218
Tiparire	161	155	191	174
Produse de cocserie si prelucrarea titeiului	3	11	15	921
Fabricarea substantelor si a produselor chimice	239	317	315	390
Produse farmaceutice	55	59	77	97
Produse din cauciuc si mase plastice	628	702	760	821
Alte produse din minerale nemetalice	320	350	755	718
Industria metalurgica	133	175	200	210
Industria confectiilor metalice si a produselor din metal	607	461	545	603
Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	199	178	201	276
Fabricarea echipamentelor electrice	122	222	284	143
Fabricarea de masini, utilaje si echipamente	305	342	374	341
Fabricarea autovehiculelor de transport rutier	167	165	150	236
Fabricarea altor mijloace de transport	8	14	24	18
Fabricarea de mobila	405	370	386	401
Alte activitati industriale	58	61	71	74
Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	165	181	194	186
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	**1768**	**2051**	**581**	**751**
Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	**481**	**688**	**769**	**666**
Captarea, tratarea si distributia apei	70	50	42	50
Colectarea si epurarea apelor uzate	5	8	16	24
Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor	406	630	711	592
Constructii	**5665**	**5499**	**5944**	**5600**
Constructii de cladiri	2599	2575	2524	2587
Lucrari de geniu civil	1863	1766	2027	1763
Lucrari speciale de constructii	1203	1158	1393	1250
Comert	**26520**	**26662**	**29335**	**31806**
Comert cu ridicata si cu amanuntul, intretinerea si repararea autovehiculelor si motocicletelor	1989	1748	2002	2130
Comert cu ridicata	13141	12463	13909	15442
Comert cu amanuntul	11390	12451	13424	14234
Servicii	**6817**	**7354**	**7667**	**8791**
Transporturi terestre si prin conducte	1692	1934	2101	2459
Transporturi pe apa	3	1	-	-
Transporturi aeriene	22	17	20	18
Depozitare	153	185	190	209
Activitati de posta si de curier	6	35	45	52
Hoteluri si alte facilitate de cazare	300	369	342	340
Restaurante	610	585	605	637
Activitati de editare	132	133	143	126
Activitati de productie cinematografica	15	14	11	14
Activitati de difuzare si transmitere programe	50	56	39	40
Telecomunicatii	493	596	623	914
Servicii in tehnologia informatiei	251	275	329	418
Servicii informatice	15	16	33	31

Tranzactii imobiliare	424	443	399	472
Activitati juridice si de contabilitate	56	49	53	59
Management si consultant in management	257	286	334	278
Arhitectura si inginerie	452	324	340	362
Cercetare-dezvoltare	37	31	42	32
Publicitate	74	86	72	90
Alte activitati profesionale, stiintifice si tehnice	59	69	76	93
Activitati veterinare	43	48	55	61
Inchiriere si leasing	94	91	107	156
Servicii privind forta de munca	28	53	37	90
Activitati ale agentiilor turistice	95	97	114	138
Investigatii si protectie	167	151	161	184
Activitati de peisagistica	57	71	85	101
Secretariat si servicii suport	256	193	194	215
Invatamant	43	42	50	51
Activitati ref. la sanatatea umana	211	286	282	317
Servicii medicale si asistenta sociala cu cazare	-	1	1	1
Asistenta sociala fara cazare	-	-	1	1
Activitati de creatie si interpretare artistica	12	4	8	11
Biblioteci, arhive, muzee	6	3	8	5
Activitati de jocuri si pariuri	503	508	527	542
Activitati sportive, recreative si distractive	49	118	66	55
Reparatii calculatoare, articole personale si de uz gospodaresc	70	100	94	126
Alte servicii	82	84	79	93

Sursa: Prelucrari publicatia INS – „Întreprinderi mici si mijlocii in economia romaneasca"

Anexa: Productivitatea (mii lei preturi curente/pers)

Domenii de activitate	2009	2010	2011	2012
Industria extractiva	**130,2**	**180,7**	**157,0**	**164,2**
Extractia carbunelui	-	-	-	-
Extractia petrolului si a gazelor naturale	62,5	74,1	193,5	274,2
Extractia minereurilor metalifere	38,5	-	67,8	100,0
Alte activitati si servicii anexe	134,2	183,1	159,3	168,9
Industria prelucratoare	**102,7**	**113,7**	**127,4**	**157,2**
Industria alimentara	139,5	138,9	162,0	176,5
Fabricarea bauturilor	127,8	120,8	138,8	337,2
Fabricarea produselor de tutun	-	1857,1	333,3	-
Fabricarea produselor textile	142,5	173,2	156,7	96,9
Fabricarea articolelor de imbracaminte	36,6	42,5	46,3	73,0
Piele, marochinarie, incaltaminte, blanuri	48,3	53,5	46,7	44,3
Prelucrarea lemnului	107,3	120,7	136,9	175,3
Hartie si produse din hartie	133,0	157,1	170,7	181,1
Tiparire	110,7	121,1	128,8	138,6
Produse de cocserie si prelucrarea titeiului	78,9	366,7	600,0	9303,0
Fabricarea substantelor si a produselor chimice	207,8	310,8	291,1	482,1
Produse farmaceutice	176,8	176,1	201,0	318,0
Produse din cauciuc si mase plastice	178,9	208,8	228,3	250,4
Alte produse din minerale nemetalice	113,9	141,0	250,8	245,5
Industria metalurgica	209,8	327,1	337,3	329,7
Industria confectiilor metalice si a produselor din metal	97,6	93,5	106,6	112,0
Fabricarea calculatoarelor si a produselor electronice si optice	157,7	151,4	162,0	208,9
Fabricarea echipamentelor electrice	113,5	164,4	200,0	129,5
Fabricarea de masini, utilaje si echipamente	107,6	118,5	122,9	128,3
Fabricarea autovehiculelor de transport rutier	193,5	189,0	178,1	219,3
Fabricarea altor mijloace de transport	62,5	54,3	60,6	51,4
Fabricarea de mobila	70,1	73,2	73,6	81,4
Alte activitati industriale	60,5	67,0	76,4	74,5
Repararea, intretinerea si instalarea masinilor si echipamentelor	73,6	85,2	105,0	104,6
Productia si furnizarea de energie electrica si termica, gaze, apa calda si aer conditionat	**802,2**	**751,3**	**266,6**	**349,0**

Distributia apei; salubritate, gestionarea deseurilor, activitati de decontaminare	**119,8**	**158,9**	**183,2**	**166,1**
Captarea, tratarea si distributia apei	39,6	42,1	42,3	54,6
Colectarea si epurarea apelor uzate	156,3	190,5	250,0	381,0
Colectarea, tratarea si eliminarea deseurilor	183,2	203,4	226,4	195,4
Constructii	**129,4**	**148,3**	**142,0**	**144,6**
Constructii de cladiri	114,0	135,3	113,6	127,9
Lucrari de geniu civil	261,6	282,0	281,6	271,1
Lucrari special de constructii	86,9	98,3	112,1	104,2
Comert	**255,9**	**275,9**	**301,0**	**325,6**
Comert cu ridicata si cu amanuntul, intretinerea si repararea autovehiculelor si motocicletelor	199,2	186,9	200,0	210,3
Comert cu ridicata	436,2	453,2	495,6	546,7
Comert cu amanuntul	179,2	208,3	226,1	240,0
Servicii	**84,8**	**95,2**	**94,2**	**103,8**
Transporturi terestre si prin conducte	112,6	134,5	138,6	153,9
Transporturi pe apa	68,2	43,5	-	-
Transporturi aeriene	297,3	377,8	434,8	529,4
Depozitare	137,6	200,9	214,0	240,2
Activitati de posta si de curier	22,5	141,1	121,3	103,2
Hoteluri si alte facilitate de cazare	67,8	89,8	78,9	79,5
Restaurante	53,9	54,3	53,3	55,9
Activitati de editare	80,1	98,3	98,1	100,2
Activitati de productie cinematografica	54,7	54,3	44,0	76,9
Activitati de difuzare si transmitere programe	84,0	89,3	62,8	63,4
Telecomunicatii	199,2	234,9	219,9	281,3
Servicii in tehnologia informatiei	113,2	126,8	127,3	138,5
Servicii informatice	54,3	45,7	88,0	71,1
Tranzactii imobiliare	135,7	138,1	120,8	138,1
Activitati juridice si de contabilitate	39,9	39,7	45,2	48,1
Management si consultant in management	83,8	101,7	119,9	106,0
Arhitectura si inginerie	91,7	73,2	76,3	79,3
Cercetare-dezvoltare	77,9	51,1	70,7	98,8
Publicitate	67,5	93,4	88,1	97,5
Alte activitati profesionale, stiintifice si tehnice	52,9	61,3	65,4	80,1
Activitati veterinare	79,9	84,1	85,0	83,7
Inchiriere si leasing	187,3	193,2	188,7	205,8
Servicii privind forta de munca	44,7	76,7	36,0	72,2
Activitati ale agentiilor turistice	124,7	143,7	167,2	197,1
Investigatii si protectie	24,7	24,4	24,6	25,4
Activitati de peisagistica	32,8	39,5	38,7	49,1
Secretariat si servicii suport	90,0	69,4	75,2	77,0
Invatamant	29,6	30,4	34,7	35,6
Activitati ref. la sanatatea umana	57,4	69,5	65,1	66,9
Servicii medicale si asistenta sociala cu cazare	-	50,0	35,7	66,7
Asistenta sociala fara cazare	-	-	52,6	31,3
Activitati de creatie si interpretare artistica	71,9	29,2	46,8	67,9
Biblioteci, arhive, muzee	53,1	42,3	97,8	64,9
Activitati de jocuri si pariuri	469,7	426,2	346,9	313,1
Activitati sportive, recreative si distractive	74,2	187,3	102,3	89,4
Reparatii calculatoare, articole personale si de uz gospodaresc	71,9	113,6	111,5	148,9
Alte servicii	23,0	23,9	22,9	27,0

Sursa: Prelucrari publicatia INS – „Întreprinderi mici si mijlocii in economia romaneasca”

Anexa: Elemente Strategia de Specializare Inteligenta Nord-Est 2014-2020

Procesul de elaborare a Strategiei de Specializare Inteligenta a Regiunii Nord-Est a inclus stabilirea viziunii privind dezvoltarea inovativa specializata a regiunii, pentru perioada de programare 2014-2020, cu stabilirea prioritatilor strategice pentru maximizarea potentialului de dezvoltare economica bazata pe cunoastere al Regiunii Nord-Est (productie, cercetare si inovare).

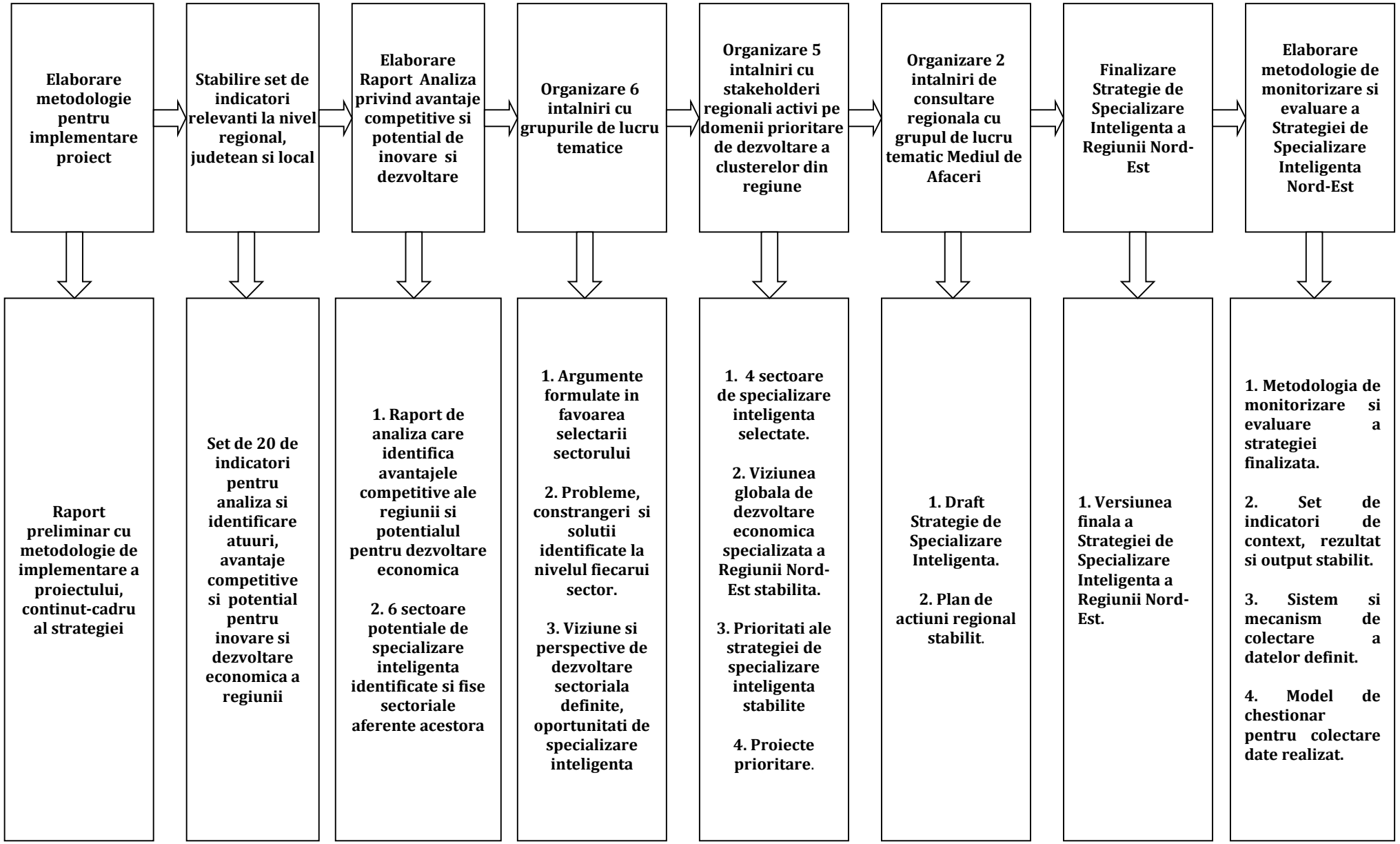
Strategia de Specializare Inteligenta a Regiunii Nord-Est este corelata cu procesele si documentele de planificare strategica pentru perioada de programare 2014-2020, dupa cum urmeaza:

- ✓ nivel european:
  - programul Orizont 2020 (care va finanta investitiile in cercetare si inovare, buget 80 miliarde Euro);
  - DG Regio – Platforma S3 administrata de JRC Sevilla, unitate creata pentru a oferi suport metodologic si informational Statelor membre si regiunilor care elaboreaza S3;
  - Initiativele Europa 2020, „O agenda digitala pentru Europa" si „O uniune a inovarii";
  - Politica de coeziune si fondurile structurale, respectiv conditionalitatile ex-ante pentru accesarea fondurilor europene in perioada 2014-2020.

- ✓ nivel national:
  - Strategia Nationala de Cercetare-Dezvoltare-Inovare si Strategia Nationala pentru Specializare Inteligenta a Romaniei pentru perioada 2014-2020;
  - Strategia Nationala de Competitivitate a Romaniei;
  - Planul de masuri pentru stimularea infiintarii si dezvoltarii IMM-urilor prin implementarea Small Business Act (SBA) in Romania;
  - Programele operationale regionale si sectoriale ale Romaniei;

- ✓ nivel regional:
  - Planul pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020.

Schema procesului de elaborare a strategiei, cu suita cronologica de activitati derulate si rezultatele aferente fiecareia dintre acestea, este prezentata mai jos:

Elaborare metodologie pentru implementare proiect
Stabilire set de indicatori relevanti la nivel regional, judetean si local
Elaborare Raport Analiza privind avantaje competitive si potential de inovare si dezvoltare
Organizare 6 intalniri cu grupurile de lucru tematice
Organizare 5 intalniri cu stakeholderi regionali activi pe domenii prioritare de dezvoltare a clusterelor din regiune
Organizare 2 intalniri de consultare regionala cu grupul de lucru tematic Mediul de Afaceri
Finalizare Strategie de Specializare Inteligenta a Regiunii Nord-Est
Elaborare metodologie de monitorizare si evaluare a Strategiei de Specializare Inteligenta Nord-Est
Raport preliminar cu metodologie de implementare a proiectului, continut-cadru al strategiei
Set de 20 de indicatori pentru analiza si identificare atuuri, avantaje competitive si potential pentru inovare si dezvoltare economica a regiunii
1. Raport de analiza care identifica avantajele competitive ale regiunii si potentialul pentru dezvoltare economica
2. 6 sectoare potentiale de specializare inteligenta identificate si fise sectoriale aferente acestora
1. Argumente formulate in favoarea selectarii sectorului
2. Probleme, constrangeri si solutii identificate la nivelul fiecarui sector.
3. Viziune si perspective de dezvoltare sectoriala definite, oportunitati de specializare inteligenta
1. 4 sectoare de specializare inteligenta selectate.
2. Viziunea globala de dezvoltare economica specializata a Regiunii Nord-Est stabilita.
3. Prioritati ale strategiei de specializare inteligenta stabilite
4. Proiecte prioritare.
1. Draft Strategie de Specializare Inteligenta.
2. Plan de actiuni regional stabilit.
1. Versiunea finala a Strategiei de Specializare Inteligenta a Regiunii Nord-Est.
1. Metodologia de monitorizare si evaluare a strategiei finalizata.
2. Set de indicatori de context, rezultat si output stabilit.
3. Sistem si mecanism de colectare a datelor definit.
4. Model de chestionar pentru colectare date realizat.

Câmpulung
Moldovenesc
Suceava
Cacica
Gura
Humorului
Câmpulung
Moldovenesc
Fălticeni
Vatra Dornei
Vatra Dornei
Pașcani
Targu Neamt
Iași

1.8

Turism

8. Turismul

Datorita conditiilor favorabile de care dispune, a frumusetii locurilor, puritatii aerului, apelor, zonelor montane din judetele Bacau, Neamt si Suceava, precum si a inestimabilului patrimoniu cultural si religios existent, Regiunea Nord Est detine un potential turistic relativ ridicat, care poate fi comparat cu alte zone turistice renumite din tara si din strainatate. Alaturi de pitorescul regiunii, binecunoscuta ospitalitate, traditiile populare, obiceiurile, specificul gastronomiei moldovenesti, traditionalele degustari de vinuri din podgoriile Cotnari si Husi dau culoare locala pentru atragerea turistilor.

Regiunea Nord-Est este cunoscuta pentru o serie de elemente turistice definitorii, care constituie baza turistica functionala pe care se bazeaza dezvoltarea si diversificarea seviciilor turistice:

- Patrimoniul cultural-religios din nordul regiunii incluse in Patrimoniul Mondial UNESCO;
- Centrele vechi si patrimoniul cultural din Iasi si Botosani;
- Patrimoniul religios din zona Neamtului;
- Statiunile de interes national - Vatra Dornei, Gura Humorului, Slanic Moldova, Targu Ocna, Campulung Moldovenenesc, Piatra Neamt, Tirgu Neamt;
- Zonele montane: Ceahlau, Rarau, Calimani;
- Gastronomia si ospitalitatea moldoveneasca;
- Podgoriile Cotnari si Husi.

8.1. Patrimoniul natural protejat

Rezervatii si monumente ale naturii

In Regiunea Nord Est exista numeroase rezervatii si monumente ale naturii, zone naturale protejate de interes national, printre care 3 din cele 13 parcuri nationale ale Romaniei, respectiv Parcul National Muntii Calimani, Parcul National Cheile Bicazului – Hasmas si Parcul National Ceahlau, precum si un parc natural – Vanatori-Neamt.

Situatia rezervatiilor si monumentelor naturii din Regiunea Nord-Est

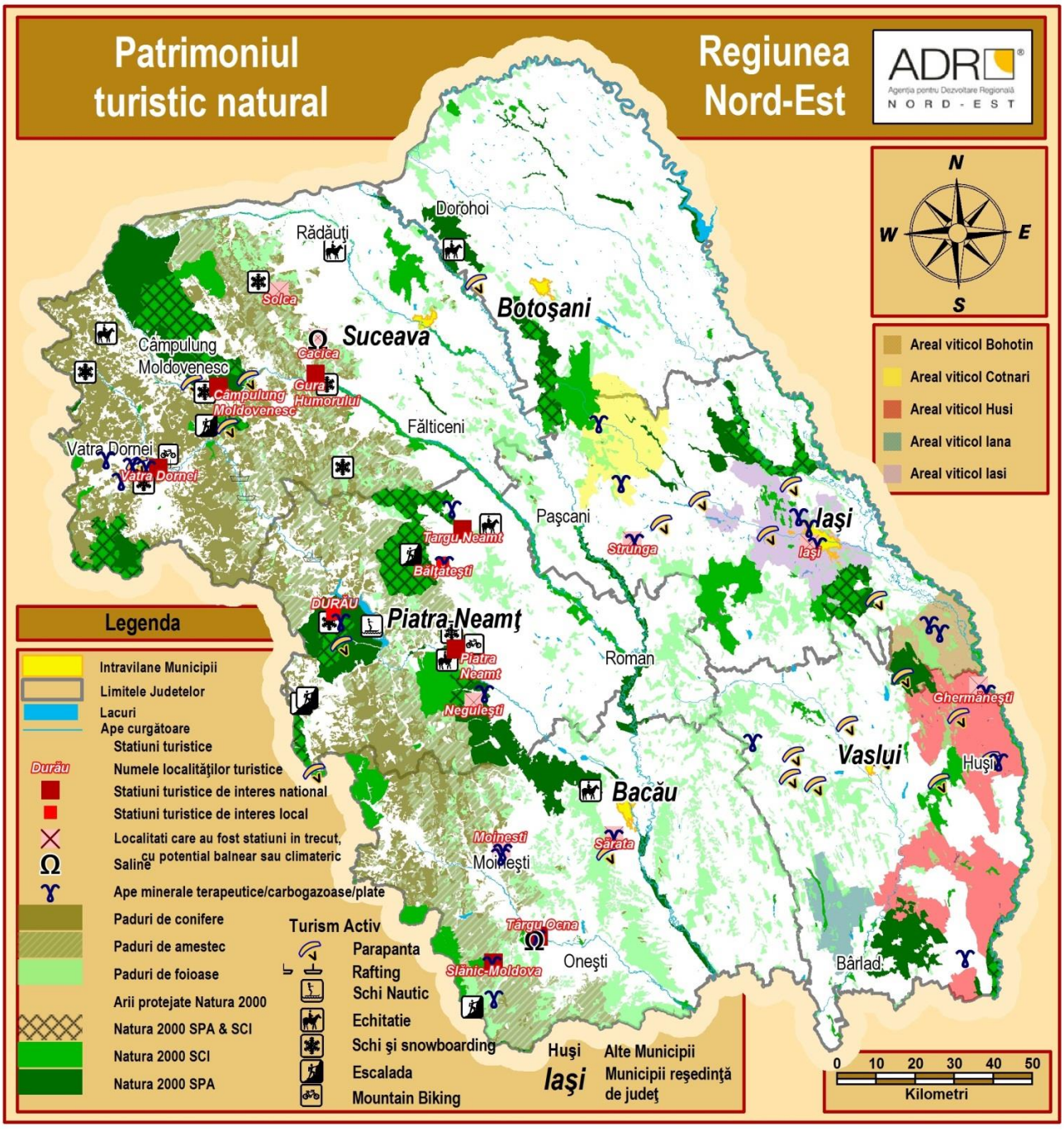
Judet	Nr.rezervatii	Suprafata (ha)
Bacau	26	9.884,7
Botosani	9	3.223,8
Iasi	27	5.036,4
Neamt	28	25.800,2
Suceava	28	4.959,2
Vaslui	9	276,3
Total regiune	**126**	**49.183,6**

Sursa: Planul de amenajare a teritoriului national, sectiunea III si completarile ulterioare (date prelucrate)

Reteaua ecologica "Natura 2000" este o retea europeana de arii naturale protejate, care cuprinde arii de protectie speciala avifaunistica si arii speciale de conservare. Analizand Ordinul 1964/2007 al Ministerul Mediului si Dezvoltarii Durabile privind instituirea regimului de arie protejata a siturilor de importanta comunitara, precum si *Ordinul nr. 2387 din 29 septembrie 2011 si HG. nr. 971 din 5 octombrie 2011*, ca parte integranta a retelei ecologice europene Natura 2000, la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Est exista 100 de arii naturale care au devenit situri "Natura 2000": 3 in Bacau, 6 in Botosani, 15 in Iasi, 18 in Suceava, 4 in Neamt, 10 in Vaslui si 44 "transjudetene" (situri ale caror limite se intind peste doua sau chiar trei judete din regiunea Nord-Est si regiunile invecinate). Lista acestor situri se regaseste in ***Anexa: Lista ariilor naturale protejate Natura 2000 din Regiunea Nord-Est*** din cadrul capitolului 6 – Mediu.

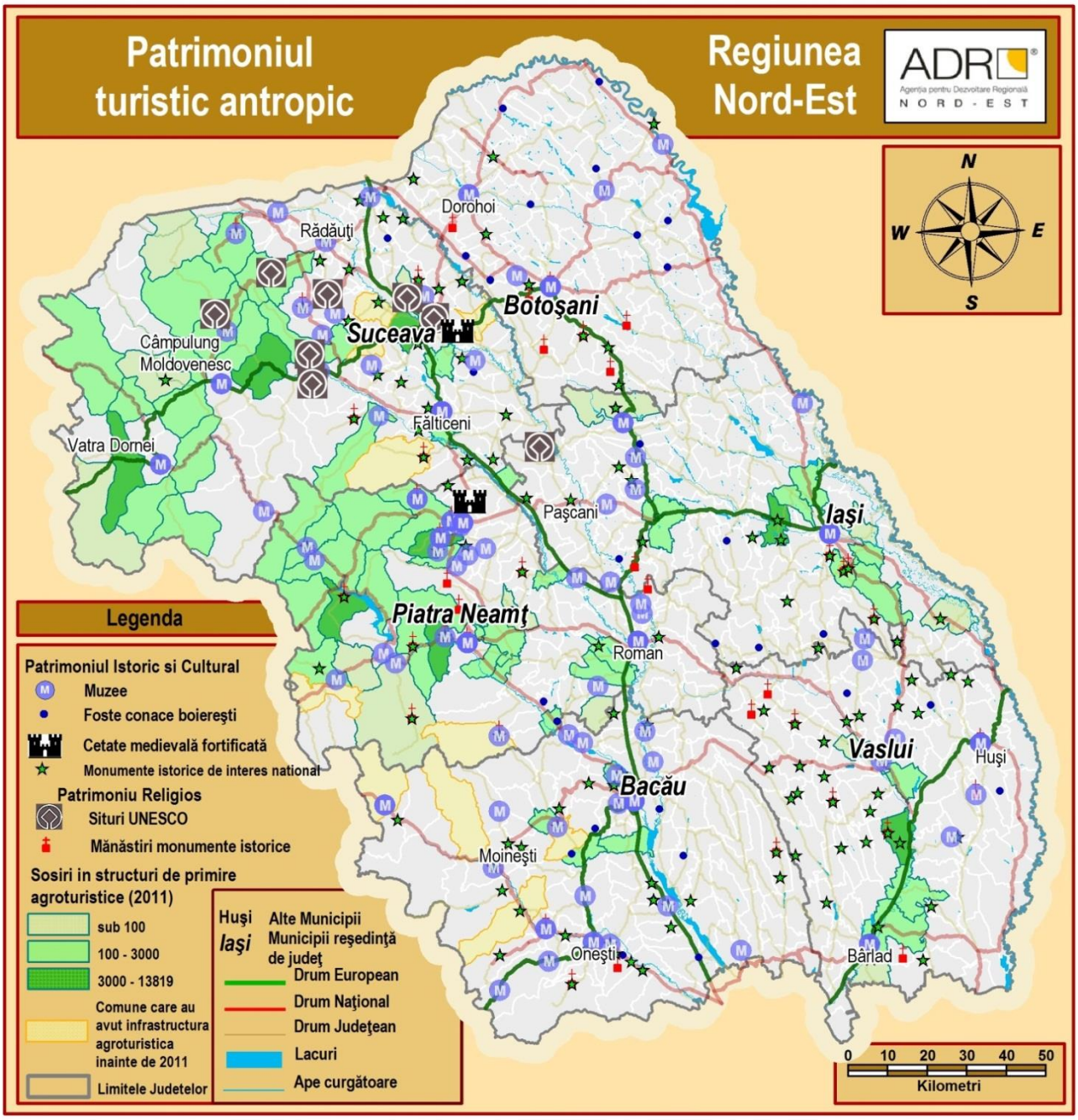
Fiecare arie care a fost acceptata ca sit «Natura 2000» va beneficia de un plan de management, care va stabili cum trebuie gestionata acea zona, astfel incat natura sa fie protejata, dar si prezentata publicului prin amenajari turistice ecologice (trasee de drumetie, amenajari peisagistice, centre de informare asupra biodiversitatii etc.). Toate aceste planuri de management vor putea fi integrate in planurile regionale de dezvoltare, pe baza carora pot fi intocmite proiecte ce pot fi finantate cu fonduri ale Uniunii Europene.

Aceste arii protejate pot constitui „culoare verzi” care sa faca legatura intre anumite zone de interes cultural sau istoric. Astfel se poate crea o retea de trasee turistice bazate pe specificul natural al zonei: trasee de ciclism, de drumetie, de observare a diferitelor specii de pasari sau animale, parcuri de aventura, locuri de campare pentru corturi etc.

8.2. Patrimoniu antropic protejat

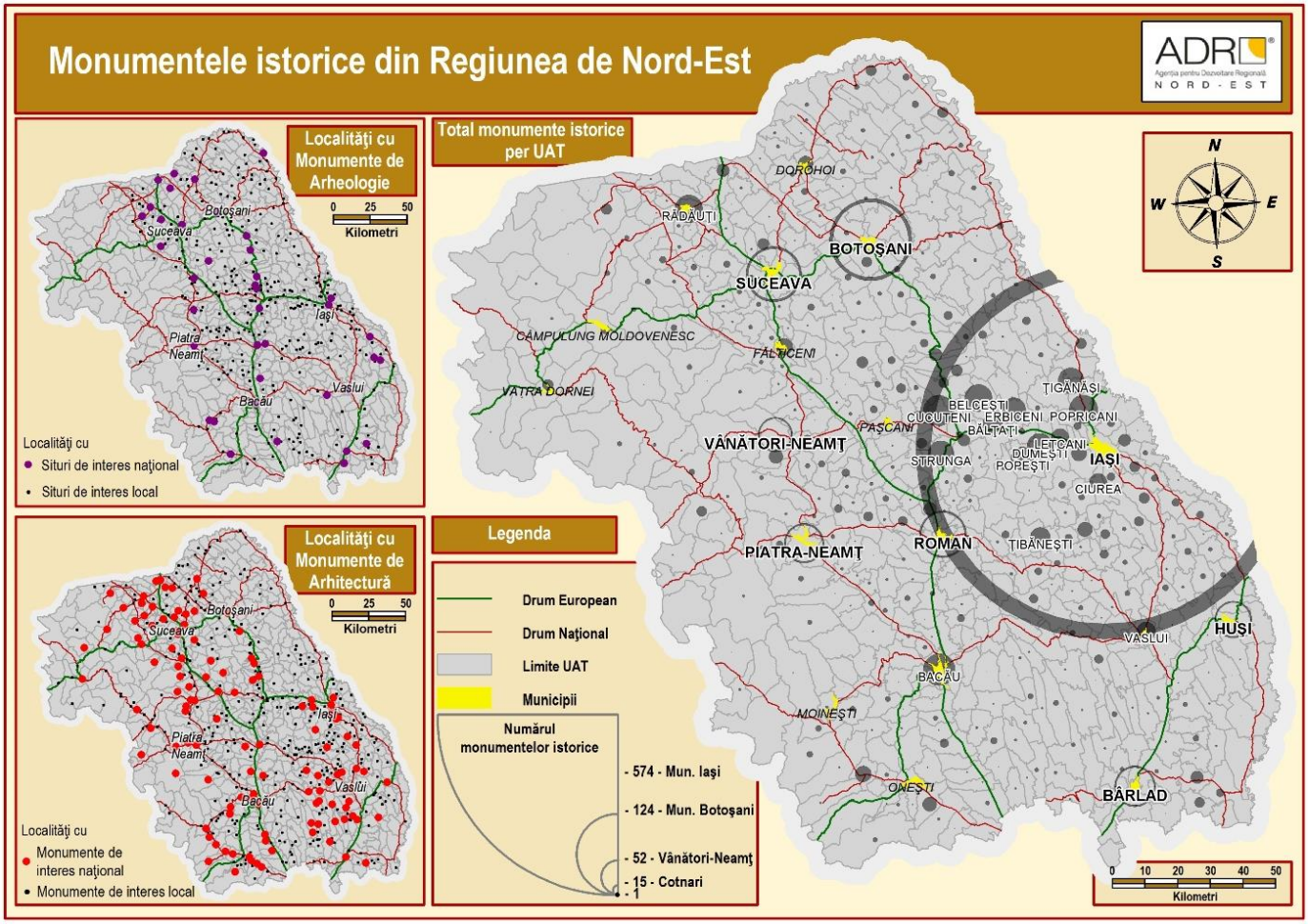
Regiunea Nord Est detine 3.995 monumente de interes international, national si local, conform listei de patrimoniu a Ministerului Culturii si Cultelor din 2010. Acestea includ situri arheologice, cladiri de interes istoric si arheologic, case memoriale. Se remarca faptul ca majoritatea vizitelor la obiective turistice sunt de preferinta orientate catre monumentele religioase, acestea formand „coloana vertebrala traditionala” a atractiilor turistice din Regiunea Nord-Est.

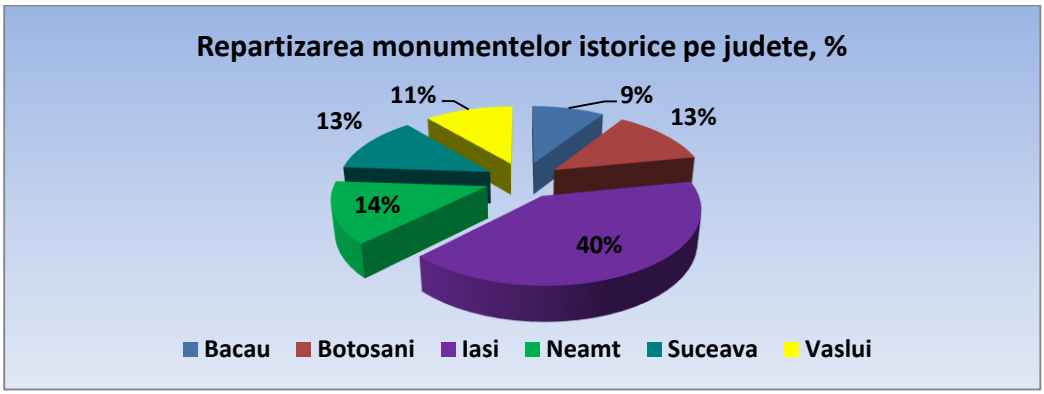

Patrimoniu turistic al vestigiilor arheologice si a monumentelor arhitecturale

Dintre cele sapte areale turistice ale Romaniei care cuprind obiective culturale de importanta mondiala, manastirile din nordul Moldovei au fost incluse in patrimoniul mondial UNESCO in anul 1993 si includ manastirile Voronet, Humor, Moldovita, Probota, Sfantul Ioan cel Nou din Suceava, bisericile Patrauti si Arbore si din anul 2010 si manastirea Sucevita, toate apartinand judetului Suceava. Acestea, impreuna cu rolul regional al Iasului, constituie principalele elemente promovate de Regiunea Nord-Est, in afara tarii.

Numeroase monumente istorice din regiune au constituit obiectul unor proiecte de restaurare/renovare/reabilitare a obiectivelor turistice aferente patrimoniului cultural-istoric si valorificarea turistica a acestora, co-finantate din Fonduri Comunitare. (Vezi ***Anexa: Proiecte cofinantate din fonduri comunitare, de reabilitare si/sau renovare a unei serii de obiective religioase sau istorice)***.

Sursa: Ministerul Culturii si Cultelor (date prelucrate, 2010)

Se remarca faptul ca in judetul Iasi se situeaza un numar impresionant de monumente istorice – 1.630, ocupand locul 2 la nivel national, dupa Bucuresti (2.621 monumente), fiind urmat de judetul Cluj cu 1381 de monumente si judetul Dambovita, cu 1.239 monumente.

8.3. Peisajul cultural al zonei

Regiunea Nord-Est beneficiaza de un valoros patrimoniu turistic antropic, reprezentat prin numeroase monumente istorice, de arhitectura si arta, edificii religioase, muzee si case memoriale, arhitectura si creatie tehnica populara, manifestari populare traditionale, etnografie, importante institutii culturale si de stiinta.

Personalitati culturale si activitati dedicate acestora

De un mare interes pentru practicarea turismului in Regiunea Nord Est sunt edificiile culturale, astfel ca itinerariile moldave sunt nu numai atractive, ci si profund educative. Este zona unde s-au nascut Mihai Eminescu, George Enescu, Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, Mihail Kogalniceanu, Ion Creanga, Ciprian Porumbescu, Stefan Luchian, George Bacovia, George Apostu, Tristan Tzara, Octav Onicescu, Costache Negri, Calistrat Hogas, Nicolae Labis, Emil Racovita si Vasile Parvan. Amintirea acestora este pastrata in muzee, case memoriale, iar memoria lor este omagiata de monumente si statui.

Evenimentele culturale reprezinta o forma moderna de turism, concretizandu-se in festivaluri, stagiuni, turnee, vernisaje, insuficient valorificata in prezent, dar cu un deosebit potential de dezvoltare. Pentru promovarea acesteia este necesara crearea unui baze de date cu informatii despre toate evenimentele, precum si un calendar de desfasurare al acestora. Evenimente culturale importante se desfasoara in localitatile natale ale marilor compozitori, scriitori sau de care se leaga cariera artistica a acestora, in centre cu traditie indelungata sau cu obiceiuri stravechi inca pastrate, sau in orasele mari, unde concentrarea mare de populatie determina crearea unor miscari artistice diverse. Vezi ***Anexa: Evenimentele culturale dedicate personalitatilor marcante ale culturii romanesti***

Muzee si institutii culturale

Muzeele reprezinta o componenta semnificativa a punctelor de atractie frecventate de catre vizitatori. In Regiunea Nord-Est functioneaza cel mai mare numar de muzee si colectii publice, detinand 124 de astfel de unitati culturale.

Distributia la nivel teritorial a numarului si activitatilor muzeelor si colectiilor publice, 2013

Regiune	Muzee si colectii publice	Vizitatori	Numar total de bunuri culturale	Suprafata totala de expunere - mp
Nord Est	124	1.471.030	2.644.697	78.452.329
gradini botanice, zoologice, acvarii	***4***	*193.982*	*675.223*	*897.243*
rezervatii naturale	***1***	*26.256*	*3.180*	*77.425.000*
Bacau	25	76.640	265.457	17.865
Botosani	10	39.802	333.736	2.898
Iasi	20	301.171	1.022.847	840.447
Gradina botanica	*1*	*140.037*	*675.000*	*831.800*
Neamt	29	437.601	346.830	77.445.654
Gradina zoologica	*1*	*35.000*	*82*	*11.500*
Rezervatii naturale	*1*	*26.256*	*3.180*	*77.425.000*
Suceava	30	499.935	509.406	104.933
Gradina zoologica	1	8.195	76	21.900
Vaslui	10	115.881	166.421	40.527
Gradina zoologica	1	10.750	65	32.043
Romania	**750**	**10.927.765**	**30.141.699**	**87.779.711**
gradini botanice	**29**	**1.748.851**	**1.001.485**	**2.711.426**
rezervatii naturale	**16**	**315.656**	**4.788**	**82.277.617**

Sursa: „Activitatea unitatilor cultural-artistice", INS, 2013

Din informatii cantitative prezentate, se poate concluziona ca exista trei zone clare de turism cultural la nivel regional - Iasi, Suceava si Neamt. Se observa totusi ca la Iasi, desi prezinta cel mai mare numar de bunuri culturale (38.68% din totalul regiunii), reuseste sa adune doar aproximativ 20.46% dintre vizitatori.
In Iasi se remarca prezenta celei mai mari gradini botanice din Romania, avand 831.800 mp, 675.000 de bunuri culturale si peste 140.037 de vizitatori in 2013, iar Parcul Vanatori Neamt cu o suprafata de 77.425.000 mp detine un numar de 3.180 de bunuri culturale din totalul national de 4.788, reprezentand 66%.
Excluzand si celelalte gradini botanice sau zoologice din Neamt, Suceava si Vaslui, ramanem cu un clasament al muzeelor propriu-zise, unde domina clar judetul Suceava, atat la numarul de vizitatori, cat si la suprafata totala de expunere. Se remarca aici si faptul ca dintre toate judetele regiunii, doar Suceava reuseste sa atraga mai mult de 50% dintre vizitatori in mediul rural si nu in

mediul urban, fenomen explicat prin existenta, preponderent in zona rurala, a manastirilor aflate in patrimoniul mondial UNESCO.
Trebuie subliniat faptul ca, incepand din 2007, cel mai mare complex muzeal din regiune – Palatul Culturii din Iasi, care cuprindea 4 muzee, a fost inchis pentru reabilitare si reorganizare, ceea ce a dus la o scadere de peste 250.000 de vizitatori anual.

Desi prezinta colectii si piese de muzeu fascinante, cu cateva exceptii, majoritatea muzeelor au exponate si tehnici de interpretare si de expunere invechitePrin urmare, ar trebui continuat procesul de reamenajare a muzeelor folosind noi tehnici de expunere si chiar elemente interactive, cu ajutorul carora sa creasca atractivitatea acestora (de exemplu, inserarea de holograme - muzeul Mihail Kogalniceanu din Iasi si palatul domnitorului Alexandru Ioan Cuza de la Ruginoasa).

In scopul imbunatatirii activitatii muzeale a fost infiintata Reteaua Nationala a Muzeelor din Romania (RNMR) in anul 2006. Aceasta retea numara in prezent 62 de membri si ofera asistenta directorilor muzeelor membre pentru elaborarea strategiilor de dezvoltare pentru fiecare muzeu. Din Regiunea Nord-Est, urmatoarele muzee sunt membre RNMR:

- Complexul Muzeal National „Moldova" Iasi – 6 muzee si Palatul Culturii (in restaurare) - 4 muzee
- Complexul Muzeal „Bucovina" Suceava – 12 muzee
- Muzeul Literaturii Romane Iasi – 11 muzee si 4 colectii
- Complexul Muzeal Iulian Antonescu Bacau – 5 muzee si 2 colectii

Prin infiintarea RNMR, tara noastra dispune de o retea care acopera nevoile operatorilor muzeali in relatia cu autoritatile locale, regionale si nationale, in dezvoltarea vietii acestora si in structurarea unor politici culturale eficiente in domeniu. Reteaua Nationala a Muzeelor din Romania permite institutiilor membre sa exploateze avantaje comparative, respectiv participarea la evenimente nationale si internationale (prin afilierea la Networking of European Museum Organisations), difuzarea de informatii si dezvoltarea unui know-how colectiv in interiorul unei retele de larga acoperire.

Institutii de spectacol

Tipul institutiei	Numele institutiei	Localitatea
Institutii dramatice	Teatrul Municipal „Bacovia"	Bacau
	Teatrul „Mihai Eminescu"	Botosani
	Teatrul National „Vasile Alecsandri"	Iasi
	Teatrul Tineretului	Piatra Neamt
	Teatrul „Victor Ion Popa"	Barlad
Institutii de papusi si marionete	Teatrul de animatie	Bacau
	Teatrul de papusi „Vasilache"	Botosani
	Teatrul Luceafarul	Iasi
Filarmonici	Filarmonica „Mihail Jora"	Bacau
	Filarmonica de stat Botosani	Botosani
	Filarmonica de stat „Moldova"	Iasi
Opera	Opera Nationala Romana Iasi	Iasi

In ceea ce priveste institutiile si companiile de spectacol sau concerte, Iasi, Botosani si Bacau au fiecare cate o institutie dramatica, una de papusi si marionete si o filarmonica si orchestra simfonica, la care se adauga la Botosani o orchestra populara, iar la Iasi – Opera. In Vaslui functioneaza o institutie dramatic si un ansamblu artistic, iar in Neamt o institutie dramatica, iar Suceava are doua ansambluri artistice.[70] Teatrul National din Iasi a fost primul teatru national din Romania, infiintat in 1840.

Pe langa aceste institutii, exista numeroase alte organizatii teatrale, artistice si culturale independente, care ofera spectacole in locatii precum casele de cultura sau chiar in spatii neconventionale (baruri, parcuri, spectacole stradale etc.). De asemenea, in Regiunea Nord-Est se desfasoara si festivaluri de teatru, de muzica, de literatura etc. (vezi ***Anexa: Festivaluri de muzica, teatru etc.***)

[70] Conform datelor INS din Baza de date TEMPO – online, INS pentru anul 2013

Arta si traditia populara

In muzee si in anumite zone, chiar in viata zilnica, intalnim costumul popular, tesaturile, cusaturile populare, confectiile de cojoace, bundite impodobite cu ornamente (Neamt, Suceava), precum si obiecte necesare vietii, realizate in atelierele satesti. Bogatia sufletului moldovean se arata, de asemenea si in valorile traditionale ale cantecului si jocului popular, in obiceiurile populare legate de evenimentele vietii religioase sau legate de evenimentele vietii de zi cu zi, innobilate prin datini si ritualuri specifice.

In Regiunea Nord-Est festivalurile etnografice si folclorice sunt foarte diverse: festivaluri de muzica, dans, targuri de arta populara, targuri specializate - ale olarilor, ale lemnarilor.

Manifestarile artistice si sarbatorile populare traditionale din tot cursul anului aduc in atentia publicului larg spiritul viu, autentic al meleagurilor moldave, prin portul popular, cantece si dansuri, obiceiuri stravechi - festivaluri de arta plastica, de folclor, de datini si obiceiuri. In ***Anexa: Targuri si festivaluri populare din Regiunea Nord-Est*** sunt prezentate o serie de festivaluri organizate atat in mediul rural, cat si in mediul urban, care pun accent pe valorile traditionale, pe pastrarea obiceiurilor, dar si pe promovarea talentelor artistice locale.

Printre atractiile principale ale Moldovei se gasesc si gospodariile rurale, in cadrul carora sunt folosite materiale traditionale (lemn, pamant, piatra) si tehnici populare ornamentale.

Principalele mestesuguri traditionale valorificate in diverse localitati rurale, dar si urbane sunt: olaritul, impletiturile, tesaturile de interior si piesele de port, ouale incondeiate, icoanele, arta lemnului, mastile populare si instrumentele muzicale. Vezi ***Anexa: Centre si muzee etnografice si mestesuguri populare din Regiunea Nord-Est***.

8.4. Aspecte privind valorificarea potentialului turistic

In ciuda potentialului turistic variat si a importantei nationale si chiar internationale a unor monumente sau areale turistice, nu exista un sistem coerent si vizibil de indicatoare turistice in cadrul sau in proximitatea aeroporturilor, a garilor si a autogarilor, care sa afiseze si sa indrume eventualii turisti catre anumite obiective turistice. Pe drumurile nationale si chiar pe cele judetene intalnim ocazional unele indicatoare catre monumente istorice, insa insuficient corelate cu alte elemente de promovare (harti, trasee, marcaje, puncte de informare turistica etc.) care sa poata indruma turistii catre alte obiective.

Una dintre problemele cu care se confrunta cei care calatoresc cu avionul catre Regiunea Nord-Est este ca cele trei aeroporturi din regiune nu beneficiaza de linii de transport in comun care sa faca legatura dintre aerogara si centrul orasului de care apartine. O alta problema legata de promovarea turistica este legata de lipsa unui transport public organizat catre obiectivele turistice importante, care exclude un intreg segment de turisti, pe cei fara autoturism propriu. Pe de alta parte, desi unele locatii turistice sau monumente beneficiaza de curse regulate de transport public, acest lucru nu este promovat in statiile de tren sau in autogari si nici pe site-urile specializate de promovare turistica. De asemenea, in vederea organizarii unui traseu turistic care sa nu se bazeze pe autoturism propriu, posibilitatile sunt relativ limitate din cauza neintegrarii sistemelor de transport public (transport rutier urban/suburban, transport rutier intra/interjudetean si transport feroviar). Desi transportul feroviar si cel rutier intra/interjudetean au fiecare cate un sistem on-line de planificare a calatoriei si cu posibilitate de rezervare/achizitionare on-line a biletelor de calatorie, acestea nu sunt compatibile sau complementare, nefiind posibila planificarea unei calatorii care sa utilizeze atat transportul rutier, cat si cel feroviar. Pe langa aceste dificultati de planificare a unui traseu turistic, intervine si calitatea/starea precara in care se afla majoritatea garilor si autogarilor, care descurajeaza profund calatoria cu mijloace de transport in comun, chiar si a celor care nu sunt turisti.

In vederea promovarii turistice a unor obiective istorice, culturale, naturale, este necesara crearea unor produse specifice, de artizanat, care sa ofere posibilitatea turistilor de a procura obiecte traditionale. In acest fel pot fi sprijiniti micii producatori locali, artizani si mesteri populari, conservand si promovand valorile si traditiile locale. Desi unele obiective turistice beneficiaza de astfel de standuri si buticuri (unele manastiri si biserici au magazine cu obiecte bisericesti, dar si cu

produse locale traditionale), in multe orase prezenta acestora este sporadica, lipsind chiar din zonele cele mai importante din punct de vedere turistic, suveniruri sau produse locale putand fi gasite fie la targuri ocazional, fie la librarii, fie la pietele agro-alimentare, nefiind insa grupate special pentru turisti in zonele de maxim interes pentru acestia. De asemenea, astfel de standuri sau buticuri lipsesc si din zonele de tranzit intens de pasageri – aeroporturi, gari, autogari.

Din analiza nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare realizate cu ocazia intalnirilor de lucru cu autoritatile publice locale, au fost exprimate elemente care sustin faptul ca patrimoniul arhitectural si cultural, in special din mediul rural, a intrat intr-un proces avansat de degradare cauzat fie de plecarea familiilor care detineau anumite cladiri de patrimoniu (conace, hanuri, palate), fie prin migrarea unor comunitati etnice (evrei, maghiari, germani). Depopularile s-au inregistrat in principal in perioada comunista, suprapuse peste migratia rural-urban. In perioada de dupa 1989 aceste cladiri, care erau in proprietatea statului, au fost abandonate si vandalizate de catre populatia din satele in care cei care doreau sau puteau administra sau proteja un monument istoric au migrat fie catre orase, fie in strainatate.

Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a elaborat in perioada martie 2007 - decembrie 2008 Planul Regional de Actiune pentru Turism (PRAT) Nord-Est 2008-2013. Obiectivul general al acestui plan il constituie dezvoltarea turistica durabila, cresterea competitivitatii si atractivitatii turistice a Regiunii Nord-Est prin valorificarea patrimoniului natural si antropic si cresterea calitatii produselor si serviciilor turistice. Acest document de planificare a fost elaborat in parteneriat, cu sprijinul membrilor Grupului Regional pentru Dezvoltarea Turismului, din necesitatea de a asigura un cadru comun si coerent, analitic si strategic, ca referinta pentru dezvoltarea turismului in regiunea noastra. Acesta constituie un sprijin pentru orientarea aplicantilor in vederea initierii de proiecte cu finantare din programele europene, guvernamentale, dar si derularii de investitii directe.

8.5. Starea si evolutia indicatorilor economici in turism

In cele ce urmeaza este prezentata situatia indicatorilor economici ce caracterizeaza acest sector, respectiv capacitatea de cazare in functiune, indicele de utilizare a capacitatii in functiune, evolutia numarului de turisti si a numarului de innoptari precum si a duratei medii de sedere a unui turist.

Primele date prezentate sunt pentru orizontul de timp 2006-2013, comparatii efectuate intre nivelul regional si cel national. La nivelul anului 2013, capacitatea de cazare in functiune in regiune este de 7.530 mii locuri-zile, reprezentand doar 9,7% din totalul existent la nivel national, in crestere cu 36,2% fata de 2006. In perioada mentionata, indicatorul a avut o crestere continua nefiind influentat de ultimii trei ani de criza economica si financiara. Desi nivelul capacitatii de cazare in functiune poate parea mic in raport cu potentialul turistic existent in regiune, se observa ca indicele de utilizare al acesteia este de numai un sfert in anul 2013. Practic indicele de utilizare in anul 2013 are un nivel inferior celui inregistrat in 2006.

Evolutia numarului de turisti a inregistrat un trend crescator in intervalul 2006-2008, ca in anii de criza sa inregistreze un declin (-15% in 2010 fata de 2008), dupa care si-a reluat tendinta de crestere, ajungand la 756 mii in 2013. Totodata, valoarea mentionata reprezinta aproape 10% din totalul national al sosirilor - 12,44% din total reprezentand turistii straini. Tinand cont ca cea mai mare parte a turistilor care au vizitat regiunea sunt de nationalitate romana, putem aprecia ca scaderea din anul 2010 poate fi pusa pe seama efectelor elementelor politicii fiscale ale Romaniei din acea perioada - scaderea salariilor personalului bugetar cu 25% si cresterii cotei TVA pana la 24%.
In privinta numarului de innoptari, in perioada 2009-2010 a avut loc o scadere a acestora, din 2011 avand loc o reluare a cresterii, ajungand in 2012 la 1.624 mii, dar urmata in anul 2013 de o noua scadere (1.614 mii).

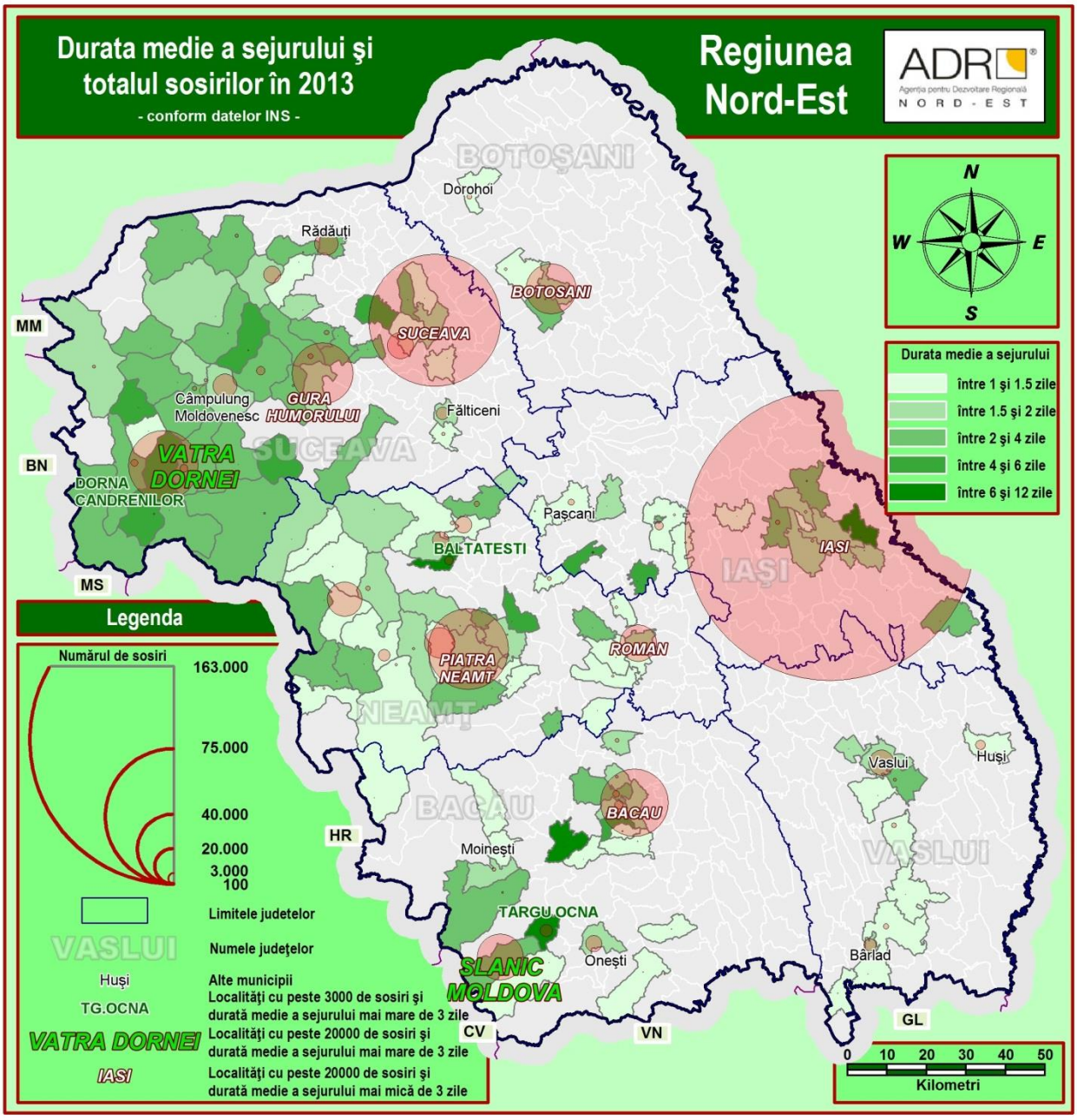
Atractivitatea turistica a regiunii poate fi masurata in special cu ajutorul duratei medii de sedere. In perioada analizata valoarea acestui indicator a oscilat, incandrandu-se in gama 2,13 - 2,36 nopti per turist. Tinand cont de potentialul turistic existent consideram ca acest nivel este inferior in raport cu posibilitatile existente. Mai mult, in intreaga perioada analizata, nivelul inregistrat la nivel regional a fost inferior celui national. Vezi ***Anexa: Situatia capacitatii si activitatii de cazare turistica, 2006-2013***.

Pe baza datelor statistice existente in Baza de date TEMPO – online, INS, a fost calculata durata medie de sedere la nivel de localitate.

In continuare sunt prezentate localitatile care au un numar mai mare de turisti sositi (peste 3.000 sosiri), evidentiindu-le pe cele care se situeaza deasupra valorii medii regionale in ceea ce priveste durata medie de sedere:

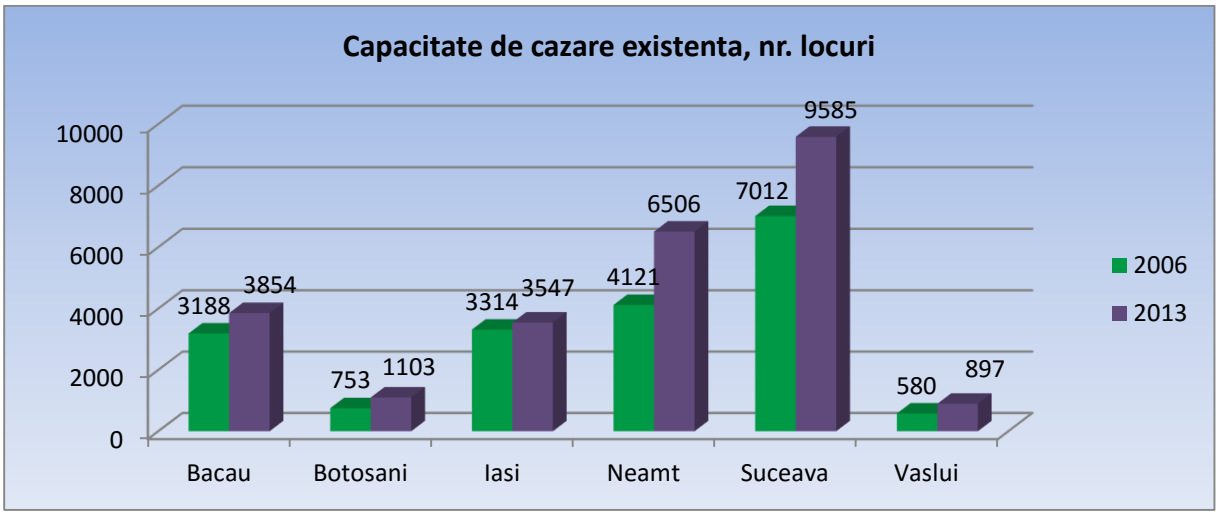
- *Judetul Bacau:* Targu Ocna (6.963 turisti/7.9 durata medie de sedere), Slanic Moldova (25.860/3,46), Margineni (3.631/2,21). De remarcat ca desi in municipiul Bacau au sosit 38.045 turisti, durata medie de sedere este de doar 1,67 nopti/turist. Onesti (9.181/1,83), Magura (4.887/1,5).
- *Judetul Botosani*: In municipiul Botosani au fost 28.305 turisti cu o durata medie de sedere de 1,83 nopti/turist.
- Judetul Iasi: Municipiul Iasi a fost vizitat de cel mai mare numar de turisti – 162.810 reprezentand 21,54% din totalul regional, durata medie de sedere fiind de 1,94 nopti/turist. Pascani (3.379/1,46), comuna Ion Neculce (4.798/1,4).

.

- Judetul Neamt: Baltatesti (4.833/11,6), Raucesti (3.070/2,52). In municipiul Piatra Neamt au fost inregistrati 45.403 turisti, durata medie de sedere fiind de 1,54 nopti/turist, comunele Alexandru cel Bun (17.053/1,3), Ceahlau (19.473/1,49), Agapia (9.087/1,6), municipiul Roman (20.578/1,7) si orasele Bicaz (6.573/1,4) si Tg. Neamt (9.393/1,36).
- *Judetul Suceava*: Vatra Dornei (39.232/5,09), Dorna Candrenilor (3914/3,39), Radauti (13.086/2,8), Vama (4.877/2,79), Dorna Arini (4292/2,23). Municipiul Suceava a fost vizitat de 74.129 turisti, durata medie de sedere fiind de doar 1,54 nopti/turist. Sucevita (9.683/1,87), Campulung Moldovenesc (13.321/1,85), Gura Humorului (34.229/1,7).
- *Judetul Vaslui*: Municipiul Vaslui a fost vizitat de 14.227 turisti, durata medie de sedere fiind 1,88 nopti/turist. Husi (5.446/1,4), Barlad (7.015/1,73).

In graficul urmator este reprezentata evolutia capacitatii de cazare existente (nr. locuri) in Regiunea Nord-Est, structurata pe judete, in anul 2013 comparativ cu 2006.

Sursa: Prelucrari Baza de date TEMPO – online, INS

Se poate observa ca judetul cu cea mai mare capacitate de cazare este Suceava, situatie normala daca avem in vedere conditiile geografice existente, favorabile pentru dezvoltarea turismului, precum si spiritul antreprenorial deosebit de dezvoltat al locuitorilor din acest judet - la polul opus situandu-se judetele Botosani si Vaslui.

Se remarca in intervalul 2006-2013 o crestere a numarului de hoteluri si pensiuni turistice si agroturistice, in timp ce celelalte tipuri de structuri de primire turistica inregistreaza o stagnare sau o usoara scadere. Vezi ***Anexa: Structuri de primire turistica cu functiuni de cazare 2006-2013, numar unitati***.

In anul 2013, cei mai multi turisti au vizitat judetele Suceava (241.629 turisti) – o treime din numarul total (regional) al turistilor, Iasi (183.305 turisti) si Neamt (160.7047 turisti). Cei mai putini turisti au fost inregistrati in judetele Botosani si Vaslui, fiecare fiind vizitate de 4,42%, respectiv 4.66% din numarul total al turistilor.

Statiunile turistice

Conform HG 852/2008, lista statiunilor turistice din Romania include 7 statiuni turistice de interes national si 2 statiuni turisice de interes local din regiunea Nord-Est care au o si componenta balneara sau climaterica activa. Astfel, statiunile turistice de interes national din regiune sunt: Slanic Moldova si Targu Ocna – judetul Bacau, Piatra Neamt si Tirgu Neamt (care include si baile Oglinzi) – judetul Neamt si Campulung Moldovenesc, Gura Humorului si Vatra Dornei – judetul Suceava, iar cele de interes local sunt Baltatesti si Durau, ambele din judetul Neamt.

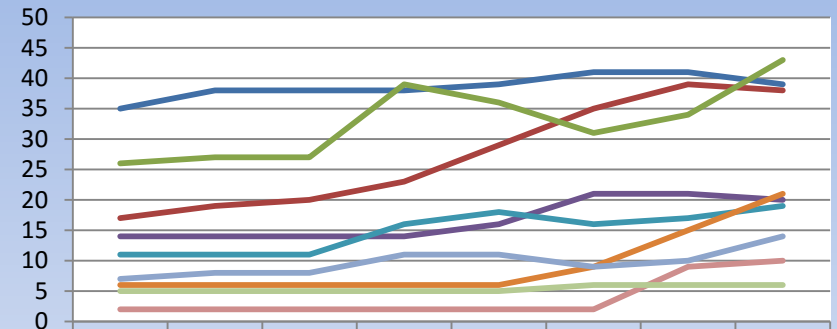
Mai multe informatii despre aceste statiuni se gasesc in ***Anexa: Descrierea statiunilor turistice, balneoclimatice si a fostelor statiuni***.

Analizand evolutia numarului de structuri de primire turistica din statiunile turistice in perioada 2006-2013, se pot observa urmatoarele trenduri:

- Stagnare si apoi crestere in ultima perioada: Targu Ocna (crestere anuala din 2012), Baltatesti (crestere in 2011), Slanic Moldova (crestere anuala din 2011), Campulung Moldovenesc (crestere din 2010)
- Crestere, scadere si iar crestere: Ceahlau (crestere 2006-2009, scadere 2009-2011, crestere anuala din 2011), Piatra Neamt si Tirgu Neamt (crestere pana in 2010, scadere in 2011, crestere anuala din 2012)

Din punct de vedere al tipurilor de structuri de primire turistica, se poate observa o preponderenta a pensiunilor turistice in toate statiunile turistice de interes national, iar in comuna Ceahlau, un numar crescut de pensiuni agroturistice. Hotelurile ocupa locul secund ca numar in toate aceste statiuni, existand insa si numeroase alte tipuri de structuri de primire turistica. (vezi ***Anexa: Tipuri de structuri de primire turistica in statiunile turistice***)

Evolutia numarului de structuri de primire turistica din statiunile turistice in perioada 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vatra Dornei	35	38	38	38	39	41	41	39
Gura Humorului	17	19	20	23	29	35	39	38
Ceahlau (inclusiv statiunea Durau)	26	27	27	39	36	31	34	43
Campulung Moldovenesc	14	14	14	14	16	21	21	20
Piatra-Neamt	11	11	11	16	18	16	17	19
Slanic Moldova	6	6	6	6	6	9	15	21
Targu Neamt (inclusiv Baile Oglinzi)	7	8	8	11	11	9	10	14
Targu Ocna	2	2	2	2	2	2	9	10
Baltatesti	5	5	5	5	5	6	6	6

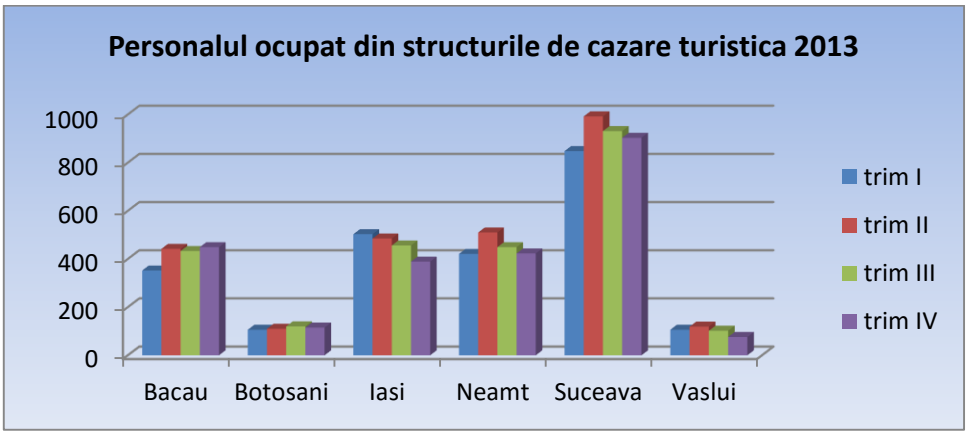
Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS 2013

Numarul de sosiri in aceste statiuni a cunoscut o evolutie mult mai dinamica decat numarul structurilor de cazare. Se pot astfel observa locatiile care au avut cel mai mult de suferit de pe urma crizei. La fel ca si in cazul precedent, exista cateva tipuri de trenduri in aceasta evolutie:

- Crestere, scadere si iar crestere: Piatra Neamt (crestere pana in 2007, scadere pana in 2011, crestere incepand cu anul 2012), dar si Tirgu Neamt, Ceahlau (crestere pana in 2008, apoi scadere continua si o crestere spectaculoasa in 2013)
- Scadere, crestere, scadere: Baltatesti (scadere pana in 2010, crestere in 2011-2012, scadere in 2013) si Tg. Ocna (scadere pana in 2009, crestere 2010 – 2012, scadere in 2013)
- Scadere, crestere, scadere, crestere: Vatra Dornei (scadere in 2007, cestere in 2008, apoi scadere pana in 2011 si apoi o crestere incepand cu anul 2012), Slanic Moldova (scadere pana in 2008, crestere in 2009, scadere drastica in 2010, apoi crestere pana in 2013)
- Crestere, scadere, crestere, scadere: Campulung Moldovenesc (crestere pana in 2007, scadere pana in 2010 si crestere 2010-2012, scadere in anul 2013), Gura Humorului (crestere pana in 2007, scadere in 2008, apoi crestere sustinuta 2008 – 2012, dar scadere in anul 2013).

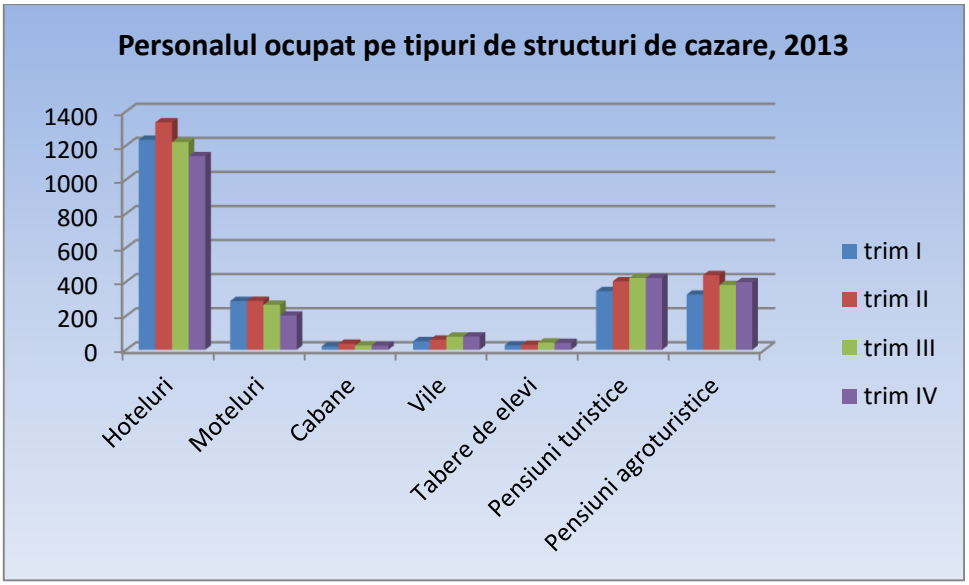
Populatia ocupata in turism

Din graficul prezentat se observa ca trimestrul II este sezonul de varf in turism la nivelul regiunii Nord-Est. Cele mai multe persoane ocupate in structurile de cazare turistica se gasesc in judetul Suceava, in corelare cu datele privind capacitatea de cazare existenta si numarul de turisti sositi in acest judet.

Sursa: Date prelucrate din „Frecventarea structurilor de primire turistica cu functiuni de cazare, 2013", INS

In ceea ce priveste repartizarea personalului pe tipuri de structuri de cazare, observam ca procentul cel mai mare a personalului ocupat il intalnim in hoteluri (intre 48% si 57% din totalul personalului), moteluri (intre 8% si 12%), pensiuni turistice (intre 14% si 18%) si pensiuni agroturistice (intre 13% si 18%)

Sursa: Date prelucrate din „Frecventarea structurilor de primire turistica cu functiuni de cazare, 2013", INS

8.6. Forme de turism practicate

- ***Turismul de agrement***

Infrastructura de agrement este vitala in contextul dezvoltarii turismului in Regiunea Nord-Est, calitatea acesteia influentand, in buna masura, durata de sedere a turistilor. In acest context se remarca eforturile autoritatilor locale din Regiunea Nord Est de a initia si dezvolta proiecte dedicate acestui scop, din care enumeram doar cateva:

Denumire	Localizare	Facilitati de agrement
Insula de Agrement	Judetul Bacau, Municipiul Bacau	Plaja, plimbari cu barca, bazin de inot pentru copii, teren de tenis si volei, spatiu pentru spectacole etc.
Zona de agrement Parc “Magura”- Targu Ocna	Judetul Bacau, Oras Targu Ocna	Centru de tratament balnear - fizioterapie, intretinere si recuperare, centru de izvoare cu apa minerala
Parc regional de agrement turistic si sportiv Cornisa	Judetul Botosani, Municipiul Botosani	Piscina acoperita, bazin de inot olimpic, plaja, patinoar, piste de role, terenuri de sport, iaz si rau artificial, sauna, bazin hidromasaj etc.
Zona de Agrement Ciric	Judetul Iasi, Municipiul Iasi	Plaja, piscine, zid de escalada, plimbare in copaci, terenuri de minigolf, paintball, fotbal, tenis, handbal, baschet, tenis de masa, debarcader, ponton, telescaun
Complexul de agrement Piatra Neamt	Judetul Neamt, Municipiul Piatra Neamt	Bazin de inot olimpic, patinoar natural, terenuri de fotbal, tenis, baschet, volei, handbal, pista pentru role si skateboard-uri, Aventura Land, echitatie, scena pentru spectacole etc.
Telegondola si partia de schi Piatra Neamt	Judetul Neamt, Municipiul Piatra Neamt	Telegondola pleaca din fata garii pana pe muntele Cozla, de unde porneste si partia de schi
Lacul de acumulare "Izvorul Muntelui"	Judetul Neamt, Oras Bicaz	Croaziere cu vaporul pe lac, inchiriere barci, hidro-biciclete, schi nautic
P.O.P.A.S. Gura Humorului	Judetul Suceava, Oras Gura Humorului	Piscine acoperite, terenuri de sport, patinoar natural, partia de schi "Soimul", parcul "Lunca Moldovei"
Parcul balnear Vatra Dornei	Judetul Suceava Municipiul Vatra Dornei	zona centrala a statiunii, parcului central, zona de agrement Lunca Dornelor, domeniu schiabil, zona de agrement Runc

Prin amenajarea unei infrastructuri de agrement diverse, se mareste atractivitatea zonei, care se poate extinde catre noi grupuri tinta, marind numarul de turisti in zona. Crearea de pachete turistice complexe si variate, care sa cuprinda activitati pentru mai multe grupe de varsta, trebuie bazata insa si pe o colaborare intre comunitatile care ofera diverse tipuri de servicii turistice. Un parc de agrement urban poate fi legat prin trasee turistice sau piste de biciclete de zone verzi sau arii protejate de imprejurimi si chiar de obiective culturale, istorice sau de arta si traditie populara.

Turismul de agrement imbina pe plan orizontal mai multe forme de turism, tinand cont de diversitatea posibilitatilor de petrecere a timpului liber. Astfel, infrastructura de agrement vine ca o dezvoltare suplimentara a unor localitati deja consacrate pe anumite tipuri de turism (montan, cultural, balnear). In plus, aceasta infrastructura de agrement are ca public tinta si localnicii care isi pot petrece timpul liber si week-end-urile bucurandu-se de activitatile oferite.

- ***Turismul activ***

In Regiunea Nord Est, practicarea turismului activ are conditii foarte bune de dezvoltare datorita potentialului oferit de Carpatii Orientali. Se pot practica drumetiile montane, sporturi de iarna, dar si activitati specifice turismului de aventura si sportiv: alpinismul, escalada, mountain bike, zboruri cu parapanta.

In momentul actual, cea mai importanta componenta a turismului montan o reprezinta sporturile de iarna. In Regiunea Nord Est, cea mai mare parte a domeniului schiabil amenajat se afla concentrat intr-un areal care apartine judetului Suceava.

Infrastructura aferenta sporturilor de iarna a cunoscut o evolutie constanta in Regiunea Nord-Est in ultimii ani, fiind inaugurate partii in Malini (2008), Gura Humorului, Piatra Neamt si Sucevita (2010), Vatra Dornei (2011), Durau (2012), Slanic Moldova (2014). Acest lucru denota ca exista interes atat din partea autoritatilor locale de a dezvolta acest segment turistic, cat si din partea amatorilor de sporturi de iarna care fac unele partii neincapatoare.

In prezent, in Regiunea Nord Est, statiunile montane unde se pot practica aceste sporturi de iarna sunt Vatra-Dornei, Gura Humorului, Piatra Neamt, Durau, Sucevita, Malini, Campulung Moldovenesc si Carlibaba.

Drumetiile montane si cabanele asociate acestora, ca baza materiala pentru odihna, cazare si agrement, a reprezentat si reprezinta o optiune pentru un segment foarte variat de turisti (ca varsta, categorie sociala, nivel al veniturilor etc.), romani sau straini.

Drumetia este o forma de turism pentru odihna si recreere cu traditie in teritoriului studiat. Nevoia de repaus si recreere devine din ce in mai importanta in conditiile ritmului de viata stresant contemporan. Practicarea acesteia este accesibila unei categorii largi de populatie care dispune de diferite niveluri ale venitului si care apartine aproape tuturor grupelor de varsta. Orice forma de relief permite practicarea drumetiei, la noi in tara cel mai popular tip de drumetie este cel practicat in perimetrul montan.

Situatia la nivel national releva ca din cele 60 de masive montane, circa 20 dispun de o anumita echipare tehnica si numai 13 au o dotare mai buna, printre care se numara si un masiv din Regiunea Nord Est – Ceahlau. S-ar putea adauga si Masivul Rodnei, insa acesta din urma nu face parte din regiunea Nord-Est, existand doar un contact de cateva sute de metri.

Pentru practicarea drumetiilor montane foarte importante sunt traseele montane marcate. Traseele pentru excursiile montane sunt efectuate de autoritatile locale, iar eliberarea si marcarea acestora se face cu asistenta SALVAMONT. Totodata, SALVAMONT ofera informatii in legatura cu dificultatea traseelor si echipamentul de care au nevoie excursionistii. Autoritatile locale sunt responsabile cu marcarea, indicand punctele de pornire ale traseelor, precum si cu intretinerea acestora.

Trasee montane in parcuri si rezervatii naturale, conform informatiilor Romsilva, se gasesc in:
- Parcul National Muntii Calimani – 25 trasee montane;
- Parcul National Cheile Bicazului – Hasmas – 18 trasee montane;
- Parcul National Ceahlau – 7 trasee montane;
- Parcul Natural Vanatori Neamt - 9 trasee montane.

Mai exista si alte trasee montane marcate (conform site-ului www.carpati.org):
- Muntii Rarau-Giumalau - 20 trasee;
- Muntii Ciucului – 20 trasee;
- Muntii Suhard – 21 trasee;
- Muntii Tarcau – 16 trasee;
- Dar si in muntii Gosmanu, Bistritei, Stanisoarei, Bargau, Nemira sau in Obcinile Bucovinei.

Majoritatea traseelor montane nu beneficiaza insa de suficiente materiale promotionale, remarcandu-se necesitatea de a se realiza un marketing mai eficient al regiunii, ca destinatie montana.

Activitatile specifice turismului activ prezinta premise foarte bune de practicare in Regiunea Nord-Est, constituind o alternativa extrem de viabila pentru dezvoltarea turismului in zonele montane in toate anotimpurile, suplinind astfel diminuarea importantei sporturilor de iarna datorita conditiilor climaterice neadecvate si insuficientei dotarii cu echipamente specifice a statiunilor montane:
- Alpinism si escalada - turismul pentru alpinism si escalada este practicat, empiric, in cele mai importante arii montane. Exista 5 arii de escalada marcate, amenajate si incluse pe lista Federatiei Romane de Alpinism si Escalada – Masivul Rarau, Cheile Bicazului, Cheile Sugaului, Sihla si Oituz.
- Ciclism montan (Mountain-Biking) pe drumuri montane, forestiere amenajate sumar
- Downhill in Piatra Neamt, Vatra Dornei
- Turismul pentru echitatie - in Regiunea Nord-Est exista un centru de echitatie situat in Parcul National Calimani – Vatra Dornei, fiind membru al Comitetului National pentru Turism Ecvestru. Cursurile de echitatie furnizate includ instructiuni de comportament si supravetuire in cadrul unui masiv montan si efectuarea unui traseu calare de sase zile prin muntii Calimani, cu popasuri si innoptat in corturi. Tabara se desfasoara sub supravegherea si indrumarea unor instructori de echitatie si ghizi montani ecvestri calificati, angajati ai Parcului National Calimani. Mai exista centre de echitatie in:
  - comuna Varfu Campului, judetul Botosani – Mosia Cai de Vis,
  - comuna Moldova-Sulita, judetul Suceava - herghelia Lucina
  - Municipiul Radauti, judetul Suceava – herghelia Radauti
  - Municipiul Piatra Neamt, judetul Neamt – baza hipica Col. Virgil Barbuceanu
  - comuna Hemeius, judetul Bacau – baza hipica a clubului sportiv ecvestru Decebal
  - comuna Timisesti, judetul Neamt – Depozitul de Armasari Dumbrava
- Turismul pentru sporturi extreme are mari posibilitati de dezvoltare, precum:
  - Rafting si canioning pe raul Bistrita (Vatra Dornei - Poiana Teiului); raftingul si canioningul sunt considerate forme de turism de aventura care se practica in zonele

montane. Raftingul inseamna coborarea cu barca pneumatica pe rauri repezi de munte, iar canioningul presupune coborarea prin canioane, chei, prapastii, defilee, cascade etc.), alternand mersul cu inotul si escalada. Succesul acestor forme de turism se datoreaza caracterului lor ludic, exploratoriu si accesibilitatii relative. Practicarea acestor forme de turism de aventura presupune folosirea unui echipament adecvat si stapanirea anumitor tehnici.

- delta-plan si parapanta (Muntii Ceahlau, Rarau);
- schi nautic, surfing si hidroscuter pe Lacul Izvorul Muntelui;
- snowboard in toate statiunile pentru sporturi de iarna; skate-park in Iasi si Piatra Neamt.

Zonele montane intrunesc conditiile naturale necesare pentru o gama extrem de variata de activitati. Panta, expozitia versantilor, vanturile dominante, gradul de impadurire, perspectiva din anumite puncte sau debitul raurilor creaza zone cu potential ridicat de practicare a unor sporturi de aventura. In ultimii ani au luat fiinta mai multe asociatii, cluburi, initiative private si chiar au fost demarate investitii cu scopul de a pune in valoare multe dintre aceste locatii. Pasionatii de sporturi extreme pot, prin intermediul unor site-uri de specialitate sau forumuri, sa impartaseasca cu alte persoane interesate locuri noi de practicare a unor activitati sau sporturi, ducand la crearea unor harti interactive si descrieri ale traseelor/punctelor/arealelor noi descoperite. Fiind un sistem dinamic, care este bine pus la punct in alte tari, descoperirea, cartarea si promovarea de noi locatii pentru sporturi extreme si de aventura in Romania, atrage doritori din diverse tari prin organizarea de competitii de escalada, mountain-biking, parapanta, maraton montan etc.

Spre exemplu, competitia „Rarau Climbing Open" a fost organizata prima data in 2003, existand 5 trasee de escalada si a ajuns in 2013 sa aiba peste 70 de participanti din mai multe tari, peste 100 de spectatori si 135 de trasee amenajate. In arealul Cheile Bicazului - Cheile Sugaului au fost echipate, reamenajate sau reechipate peste 70 de trasee de escalada incepand din 2009. In Piatra Neamt si Vatra Dornei se organizeaza periodic competitii de downhill (mountain-bike).

- ***Turismul balnear***

Regiunea Nord Est are un potential balnear bun, putand constitui o importanta destinatie turistica, dat fiind fondul de resurse disponibile. Climatul este adecvat pentru tratamentele terapeutice, incluzand arii cu un bio-climat tonic, sedativ si de salina.

Potentialul de dezvoltare al turismul balneo-terapeutic este evidentiat de bogatia de izvoare minerale, cu ajutorul carora s-ar putea dezvolta turismul de tip wellness si spa, integrat insa in teritoriu prin o gama diversa de activitati specifice fiecarei zone, tinand cont de valoarea ridicata a duratei medii de sedere turistica in aceste statiuni.

Desi Regiunea Nord-Est ofera posibilitati largi pentru dezvoltarea turismului balnear, doar o mica parte din potentialul curativ natural este valorificat la un nivel satisfacator. Astfel, conform Hotararii 1072/2013 care modifica HG privind acordarea statutului de statiune balneara si balneoclimatica pentru unele localitati si areale care dispun de factori naturali de cura, localitatile regiunii Nord-Est carora le-a fost acordat statutul de statiune balneoclimatica sunt:

- Arealul corespunzator zonei de agrement-tratament **Nicolina** din municipiul Iasi, judetul Iasi
- Municipiul **Vatra Dornei**, judetul Suceava
- Orasul **Slanic Moldova**, judetul Bacau
- Orasul **Targu Ocna**, judetul Bacau

Pe de alta parte, conform Ghidului Statiunilor Balneare din Romania, publicat de Ministerul Dezvoltarii Regionale si Turismului in octombrie 2011, in regiunea Nord-Est sunt identificate doar doua statiuni balneare si anume Slanic Moldova si Vatra Dornei. Acestea se numara printre cele mai importante statiuni din Romania, fiind incluse in circuitul international si avand cu un numar total de locuri cuprins intre 2500 si 8500.

Din punct de vedere balnear, cele doua statiuni dispun de proceduri si tratamente specifice unei game variate de afectiuni.

Proceduri, tratamente si recomandari terapeutice in statiunile balneare

	Proceduri si tratamente										Recomandari terapeutice										
	Cura antistres	Fitness	Masaj	Cura interna cu apa minerala	Mofete	Impachetari cu namol	Inhalatii si aerosoli	Kinetoterapie	Electroterapie	Bai cu ape minerale	Boli profesionale	Hepato-biliare	Aparat respirator si ORL	Endocrine	Rinichi si cai urinare	Nutritie si metabolism	Tract digestiv si glande anexe	Nevroze	Cardiovasculare	Reumatism	Sistem nervos periferic
Slanic Moldova			X	X		X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X			
Vatra Dornei	X	X	X	X	X			X	X	X	X		X	X		X			X	X	X

Sursa: Ghidul Statiunilor Balneare din Romania, 2011

O componenta deosebit de importanta a structurilor de tratament constituie aparatura medicala, care, dupa cum se cunoaste, influenteaza in buna masura aprecierea turistilor asupra serviciilor medicale prestate in statiunile balneoclimaterice. Nefunctionarea multor aparate din cauza pieselor defecte, a lipsei personalului calificat pentru repararea si intretinerea aparaturii conduce la aglomerarea si degradarea calitativa a tratamentelor, precum si la uzura permanenta a aparatelor in functiune, suprasolicitate de nevoia de a face fata cerintelor de moment.

Pe langa aceste statiuni turistice, exista si alte localitati care au beneficiat in trecut de statutul de statiune, precum Sarata Bai si Moinesti din judetul Bacau, baile Strunga din judetul Iasi, Negulesti din judetul Neamt, Ghermanesti-Dranceni din judetul Vaslui, sau Cacica si Solca din judetul Suceava.

Mai multe informatii despre aceste statiuni se gasesc in ***Anexa: Descrierea statiunilor turistice, balneoclimatice si a fostelor statiuni***.

Comuna Cacica din judetul Suceava ar putea avansa la rangul de statiune turistica in viitorul apropiat, avand in vedere prezenta in zona a salinei, a Basilicii Minor – important centru de pelerinaj catolic si a centrului cultural polonez – Dom Polski.

Singura localitate care prezinta o continuitate a numarului de structuri de primire turistica (o pensiune turistica), precum si un numar de turisti variind de la 64 la 94 de turisti intre 2006 si 2013, este orasul Solca. Celelalte localitati (Moinesti, Sarata, Piatra Soimului (incluzand statiunea Negulesti) si Cacica), incep sa puna in functiune structuri de primire turistica incepand cu 2011 (in Cacica chiar din 2012). Astfel, la nivelul anului 2013, numarul de sosiri turistice inregistreaza valori de 830 la Sarata, 2.633 la Cacica, 1.563 la Moinesti, 173 la Poiana Soimului (Negulesti) si doar 94 la Solca.

Baile Strunga nu mai au structuri de primire turistica din 2009 si nici sosiri de mai mult de 10 ani, Baile Dranceni nu detin o infrastructura de primire turistica. In cazul Bailor Nicolina, acestea fiind incluse in intravilanul municipiului Iasi, nu se pot afla date exacte cu privire la numarul de turisti veniti doar pentru componenta balneara.

Avand in vedere aceste resurse balneoclimatice, precum si istoricul acestor localitati, ar trebui depuse eforturi pentru dezvoltarea infrastructurii turistice in aceste areale si implicit pentru declararea ulterioara a acestor localitati ca statiuni turistice, balneare sau balneoclimatice.

Multe dintre structurile de cazare ale acestor statiuni necesita reparatii majore sau chiar capitale, iar intre acestea se afla si statiuni balneare cu un mare potential turistic, in cazul ca ar functiona la standardele cerute de un turism modern. Ele au suferit de pe urma lipsei de investitii din ultimii 15 ani, fapt evidentiat si in evolutia circulatiei turistice. Astfel, daca circulatia turistica in statiunile balneare a cunoscut o evolutie ascendenta, indeosebi in perioada anilor ’80, ea a inregistrat o scadere drastica in perioada anilor 1990 - 1995, continuand apoi cu o usoara redresare.

Statiunile necesita modernizarea si dezvoltarea retelei de apa si canlizare, imbunatatirea retelei de drumuri, implicit a drumurilor de acces, precum si alte investitii.

- ***Turismul cultural***

Printre avantajele dezvoltarii turismului cultural se numara independenta de un anumit sezon si de calitatea infrastructurii (intereseaza mai mult importanta culturala a obiectivului). Dezavantajele sunt legate de faptul ca se adreseaza unui public avizat, cu inalt nivel de instructie si cultura. Turismul cultural reprezinta o forma moderna de a petrece vacanta, o forma in plina expansiune. Astfel de vacante, cunoscute sub denumirea generica de "circuite, orase si cultura" detin in tarile occidentale ponderi importante in structura destinatiilor de vacanta.

Prin natura sa, turismul cultural interfereaza cu toate celelalte forme de turism, componenta culturala, fie ea legata de monumente sau de festivaluri si alte evenimente, contribuie la crearea unei atmosfere specifice zonei Moldovei.

Mai multe informatii legate de infrastructura, evenimente, arta si traditie populara se regasesc in subcapitolul 8.3. Peisajul cultural al zonei si in anexele aferente.

- ***Turism religios***

In zona turistica a Moldovei se afla o adevarata „salba" de manastiri, biserici si cetati, care sunt mereu in atentia circuitelor turistice (vezi ***Anexa: Descrierea principalelor manastiri din regiune***). Sunt remarcabile edificiile religioase din judetele Iasi, Neamt si Suceava, avand muzee ce adapostesc valori de patrimoniu. In spatiul moldav exista un cult al istoriei, vestitul domnitor Stefan cel Mare, fiind cel mai cunoscut ctitor de biserici si cetati, dintre care nu pot fi uitate manastirile Putna, Neamt si Voronet, Cetatea fortificata a Sucevei, Biserica domneasca „Sf. Nicolae" din Iasi etc.

Bucovina constituie arealul turistic cel mai cunoscut din Regiunea Nord-Est, fiind presarata cu biserici si manastiri renumite pentru picturile exteriore si interioare, edificii unice in lume. Numarul mare de biserici si manastiri existente pe intreg teritoriul regiunii, contribuie la dezvoltarea turismului ecumenic, oferind posibilitatea organizarii de pelerinaje prin crearea unor trasee turistice, care sa puna in valoare aceste lacase de cult si spiritualitate.

Turismul religios consta in pelerinajele credinciosilor la lacasurile de cult, considerate sfinte de diferite religii. In aceeasi masura, marile sarbatori de cult, hramurile manastirilor si bisericilor atrag, in perioada sarbatorilor religioase traditionale, un numar considerabil de pelerini.

Potentialul turistic pentru aceasta forma de turism in Regiunea Nord-Est este reprezentat de:
- monumentele de cult care adapostesc ramasite pamantesti ale unor sfinti (moastele Sfintei Paraschiva la Iasi);
- bunuri cultural – religioase, cum ar fi manastirile din Nordul Moldovei;
- destinatiile religioase unde au loc manifestari religioase, cum ar fi: sarbatorile legate de Craciun, Paste in Nordul Moldovei etc.

Cel mai important centru de pelerinaj din tara este Centrul de Pelerinaj Sf.Paraschiva din Iasi, care a organizat peste 354 de pelerinaje in perioada 2009-2011 dintre care:
- 31 de pelerinaje in strainatate;
- 323 de pelerinaje in Romania, in special in regiunea Moldovei.

- ***Turismul rural si agroturismul***

Aceasta forma de turism este motivata de dorinta de intoarcere la natura, la viata si obiceiurile traditionale si presupune sederea in gospodaria taraneasca (ferma sau pensiune agroturistica) sau intr-un han, pensiune. Turistul poate fi implicat, mai mult sau mai putin, in activitatile traditionale ale respectivei zone sau gospodarii.

In zona rurala a Regiunii Nord Est exista numeroase biserici, manastiri (Varatec, Putna, Voronet, Agapia, Moldovita, Sucevita etc.), muzee, case memoriale, conace, hanuri si curti domnesti. Multe dintre aceste asezaminte de cult sunt unice in lume prin frumusetea lor.

Zonele rurale sunt pastratoare ale datinilor, traditiilor, mestesugurilor si obiceiurilor stravechi, unde talentul si atractia catre frumos se materializeaza in adevarate opere de arta - ceramica, covoare tesute manual, cojocarit, tesaturi, instrumente populare, masti.

Manifestarile artistice si sarbatorile populare traditionale din tot cursul anului aduc in atentia publicului larg spiritul viu, autentic al meleagurilor moldave, prin portul popular, cantece si dansuri, obiceiuri stravechi - festivaluri de arta plastica, de folclor, de datini si obiceiuri. Arta populara, religia si obiceiurile crestine nealterate, posibilitatea de a se afla in mijlocul evenimentelor specifice locului (serbari, targuri, festivaluri etc), chiar si terapia muncii fizice sunt in egala masura puncte de atractie.

Prin valorile sale culturale, istorice, etnografice, naturale si socio-economice, satul moldovenesc poate deveni un produs turistic de mare originalitate si de marca pentru turismul din Regiunea Nord-Est.

Un factor favorizant in dezvoltarea acestei forme de turism il constituie frumusetea zonelor deluroase si montane, calitatea aerului deosebit de curat, existenta unei faune si flore bogate, cu multe specii pe cale de disparitie, a parcurilor naturale si a ariilor protejate. De asemenea, consumul de alimente proaspete, degustarea vinurilor si a altor bauturi alcoolice, a unor preparate din gastronomia traditionala sunt argumente serioase pentru practicarea turismului rural. Se remarca astfel calitatea deosebita a produselor ecologice obtinute in aceste zone.

Avantajele acestei forme de turism sunt costurile mici comparativ cu alte forme de vacanta, originalitatea calatoriilor, absenta aglomeratiei, intimitatea, stimularea economiei zonelor rurale, crearea de noi locuri de munca, mai ales pentru femei, obtinerea de venituri din valorificarea excedentului de produse agricole, gastronomia traditionala, protejarea mediului si conservarea traditiilor.

La nivel regional, in anul 2013 existau 283 de pensiuni agroturistice, Regiunea Nord-Est ocupand locul doi pe tara, dupa regiunea Centru.

Oferta de agrement in turismul rural este reprezentata de echitatie, drumetii pedestre, cicloturism, pescuit si vanatoare, vizite la stane, degustarea unor produse specifice bucatariei taranesti, organizarea de festivaluri tematice, specifice zonelor geografice: al pastravului, al sarmalelor, al branzeturilor, al vinului etc.

Un exemplu de succes il constituie "Festivalul National al Pastravului" care are loc in comuna Ciocanesti, judetul Suceava, in cadrul caruia sunt organizate activitati precum: coborarea cu pluta, ocupatie traditionala in zona, dar si demonstratii de sport extrem, rafting, tras cu arcul, concursuri de pescuit, gastronomie, dar si parade ale portului popular, a calaretilor, a carutelor.

Un alt exemplu este Festivalul placintelor, organizat de ANTREC filiala Bacau in diferite zone rurale ale judetului, punand in valoare patrimoniul imaterial prin promovare expozitionala, competitionala si scenica. Evenimentul imbina prezentarea gastronomica traditionala moldoveneasca, a produselor ecologice si a artei mestesugaresti traditionale, cu spectacole folclorice si parade ale portului popular.

Exista asociatii (spre exemplu ANTREC-Asociatia Nationala a Turismului Rural Ecologic si Cultural), care militeaza pentru dezvoltarea turismului rural romanesc, incurajarea conservarii ecologice si pastrarea culturii traditionale romanesti si care, printr-o buna relatie cu micii intreprinzatori din mediul rural, pot promova un turism rural de calitate care sa puna in valoare specificul traditional din fiecare regiune etnografica.

- ***Turism de afaceri si evenimente***

Romania se gaseste in fata unei cresteri evidente a interesului oamenilor de afaceri straini sau romani privind investitiile in structurile hoteliere si centrele de conferinte. Costurile sunt mai mici decat in alte tari europene, fapt ce se datoreaza mai ales pretului scazut al taxei de management, al serviciilor de traducere, al serviciilor tehnice si, uneori, al chiriei salilor. Pe de alta parte, exista diferente importante intre locatiile din Bucuresti si cele din tara, in ceea ce priveste costurile.

La conditii de organizare similare, un eveniment poate fi planificat in unele locatii din provincie la trei sferturi sau chiar jumatate din costurile pe care le presupune organizarea sa in capitala. Specialistii considera ca in prezent nu exista spatii de cazare suficiente pentru a face fata organizarii tuturor evenimentelor de amploare pentru care exista solicitari. Pentru urmatorii ani se asteapta construirea unui numar mare de hoteluri de trei, patru si cinci stele.

Localitatile unde se desfasoara cu preponderenta aceasta forma de turism in Regiunea Nord-Est sunt orasele resedinta de judet, in special municipiul Iasi.

Se remarca faptul ca turismul de afaceri ramane cea mai solida ramura a industriei turismului din Romania, semn ca, deocamdata, cei mai multi dintre straini nu vin atrasi de frumusetile naturale, ci de profiturile pe care le-ar putea obtine din afacerile derulate aici. Hotelurile, cursele aeriene de linie, agentiile de turism, toti pionii implicati in acest sector al economiei au simtit o crestere a acestui sector in ultima perioada.

Pe termen lung, calitatea locatiilor, a serviciilor si a resurselor umane ce concura la reusita oricarui eveniment vor putea genera revenirea participantilor in destinatia respectiva, atat ca turisti, cat si ca oameni de afaceri si poate chiar ca investitori pe piata locala.

Din considerente deopotriva de natura pecuniara si promotionala, atragerea de evenimente internationale spre a fi gazduite si organizate in Regiunea Nord-Est este o directie care ar fi necesara de urmarit in preocuparile privind promovarea turismului si dezvoltarea parteneriatului public-privat. Organizarea profesionista de reuniuni produce efecte reale si benefice atat pentru imaginea publica a regiunii, cat si pentru agentii economici locali implicati in procesul de organizare a evenimentelor. Rezultatele inseamna venituri, profit, grad sporit de ocupare si utilizare a infrastructurii de reuniuni si cazare, taxe si impozite incasate la bugetul de stat, locuri de munca, dar si un excelent capital de imagine.

Impactul locatiei si al destinatiei in genere, atat asupra beneficiarului cat si asupra participantilor are un rol determinant atat imediat, cat si pe termen lung. Totodata, organizarea unui eveniment reprezinta o ocazie oportuna de a promova Regiunea Nord-Est ca destinatie turistica. Participantii profita de prilejul deplasarii in scop profesional pentru a cunoaste zona si petrece eventual un sejur pre- sau post- eveniment. Depinde de abilitatea si creativitatea organizatorului profesionist, cat de reprezentative pentru destinatie si cat de atractive pentru participanti sunt programele turistice adiacente.

Daca in anii trecuti turismul de afaceri se baza exclusiv pe industria hoteliera, in ultima vreme si turismul rural a inceput sa ofere solutii pentru turismul de afaceri. Specialistii care se ocupa de turismul rural au constatat ca, daca pana nu demult se mergea numai pe hoteluri, acum din ce in ce mai multe evenimente se desfasoara in mediul rural.

In acceptiunea celor implicati, turismul rural este o alternativa mai interesanta, in special pentru programele de teambuilding, pentru grupuri ce nu depasesc 30 de persoane, deoarece ofera o gama mult mai larga de activitati, cum ar fi focul de tabara, gratarul in aer liber, aroma mancarurilor traditionale, practicarea diverselor sporturi, excursii si drumetii. Este considerata benefica dezvoltarea turismului de afaceri, deoarece este un segment care aduce turisti nu numai in weekend sau in concediu si care ofera astfel o continuitate turismului rural. Totodata, este ideal pentru seminarii sau teambuilding, pentru ca ofera grupului acea atmosfera pe care un hotel nu o poate oferi.

Se remarca eforturile administratiei publice locale de a dezvolta structurile de sprijin ale afacerilor si a centrelor expozitionale: vezi capitolul 7 – Economia Regiunii.

- ***Ecoturismul***

Ecoturismul este considerat de nisa in cadrul industriei turistice mondiale, insa intr-o crestere sustinuta. Ecoturismul trebuie sa includa urmatoarele elemente: produsul are la baza natura si elementele sale, managementul ecologic in vederea unui impact minim, contribuind la conservarea biodiversitatii, la bunastarea locala a comunitatilor din zonele turistice si educatie ecologica, atat in randul turistilor cat si in randul populatiei locale. Acestea au stat la baza modului de definire a ecoturismului unanim acceptat, in anul 2002, la Quebec.

Cele mai importante tari furnizoare de ecoturisti sunt: Statele Unite, Marea Britanie, Germania, Canada, Franta, Austria, Olanda, Suedia, Noua Zeelanda, Norvegia si Danemarca[71].

[71] Eagles si Higgins, 1998 - Ecotourism Market and Industry Structure

Ingredientele unui program turistic de succes sunt: autenticitatea (locuri si oameni unici), diversitatea (un amestec de patrimoniu natural si cultural, stimulare si relaxare, profesionalism si atitudine prietenoasa) si flexibilitatea (rezervari rapide, posibilitatea oferita clientilor sa isi combine experientele turistice pentru a le raspunde nevoilor specifice).

Majoritatea turistilor care sosesc in zona stau in medie 2 zile si nu vin prin intermediul unui program organizat de catre o agentie sau un tour operator. In acest moment zona nu este "vanduta" in mod organizat in niciun program turistic coerent si pe nicio piata tinta. Turistii care vin in zona practica activitati de drumetie (mai ales in zona parcurilor nationale si naturale) sau vizite culturale de scurta durata (manastiri, cetati, muzee etc).

Ariile protejate prezinta o diversitate a florei si faunei, care coprinde multe specii unice si/sau pe cale de disparitie. Activitatile practicate in zonele protejate sunt diverse de la drumetii montane si plimbari de agrement, pana la observatii de pasari si mamifere salbatice. Exista un potential considerabil de crestere a numarului de vizitatori in anumite parti ale ariilor protejate.

In Romania, Parcul Natural Vanatori Neamt a implementat unul dintre primele programe de ecoturism in jurul anului 2000, beneficiare a unui grant GEF (Global Environment Facility).

Majoritatea ofertantilor de programe de ecoturism se regasesc in Asociatia de Ecoturism din Romania (A.E.R.) – A.E.R. este un parteneriat pentru conservarea naturii si turism in Romania intre asociatii de turism, organizatii neguvernamentale de dezvoltare locala si conservare a naturii, proiecte de conservare a naturii si agentii de turism.

- ***Turismul oenologic (vini-viticol)***

Turismul vini-viticol este o forma de turism care poate fi practicata in Regiunea Nord-Est datorita existentei unei traditii viticole recunoscute, centre de degustare, vinoteci in renumite podgorii: Cotnari, Bucium - Iasi, Husi.

Cotnari dispune de o impresionanta si valoroasa vinoteca, cu o vechime a vinurilor cuprinsa intre anii 1956 si 2000. Din productia 1956, vinoteca Cotnari SA se afla 1.793 sticle, din soiul Grasa de Cotnari, iar 343 sticle vor fi pastrate, in premiera nationala, ca valori in Tezaurul BNR.

Zona viticola Cotnari reprezinta portdrapelul vinurilor romanesti, ocupand un loc fruntas printre vinurile de pe piata mondiala. In plus este o confirmare a calitatii vinurilor autohtone - la care Cotnari exceleaza, fiind singurul producator de vinuri din soiuri romanesti din Romania, premiat cu medalia de aur la concursuri internationale de vinuri.

Cu un istoric atestat documentar inca din 1469, cand Stefan cel Mare dona Mitropoliei din Suceava o suprafata de vie din dealul Socola, Podgoria Bucium este una dintre cele mai importante din zona Moldovei. Oficial, bazele podgoriei s-au pus in anul 1949, societatea avand in exploatare 1.050 ha de vita de vie si 400 ha de pomi fructiferi, fiind una dintre cele mai mari din Moldova.

Vinuri alese specifice podgoriei Husi (Busuioaca de Bohotin - Husi, Zghihara, Feteasca Alba, Feteasca Regala, Aligote, Muscat otonel, Feteasca neagra etc.) pot fi degustate intr-un cadru deosebit, inconjurat de vii, la vinoteca Grupului Scolar Agricol "Dimitrie Cantemir". Foarte aproape de Husi, in satul Averesti, poate fi vizitata vechea crama boiereasca, unde pot fi degustate vinuri specifice zonei.

Muzeul Vini-viticol din Husi cuprinde peste 500 de obiecte pretioase prin valoarea lor de reprezentare, remarcandu-se colectia de instrumente si unelte vini-viticole, avand si o zona expozitionala cu 150 de figuri zoomorfe si antropomorfe din butuci naturali de vita de vie. Oenologul Avram Tudosie a amenajat si modernizat vechea crama-pivnita, adaugand o sala-laborator de prezentare si degustare a vinurilor. De asemenea, a infiintat o vinoteca unica in tara, colectionand vinuri din podgoria Husi si din alte podgorii din tara.

Muzeul Viei si Vinului din Harlau este structurat pe o serie de coordonate etnologice fundamentale, menite sa ofere cateva repere din cultura vietii traditionale romanesti, din zona Harlaului. Urmarind astfel ideea de viata si continuitate, salile muzeului surprind prezenta vinului in cadrul celor trei mari momente de trecere din existenta omului: nasterea cu botezul, nunta si moartea cu inmormantarea. Astfel sunt prezentate obiecte originare, alaturi de sugerarea unor obiceiuri si credinte - practici mitico-magice specifice acestor momente.

Turismul oenologic fructifica oportunitatea de a petrece un sejur in gospodaria unor podgoreni, care ofera posibilitatea de participare activa la intregul "ritual" (pregatirea butoaielor, cules, zdrobit, tras manual la teasc etc.) de obtinere a vinurilor in conditii naturale, de degustare a unor vinuri de casa si a mancarurilor traditionale moldovenesti.

8.7. Aspecte cheie

- × Bazele de tratament aferente unor statiuni balneare au un grad inalt de uzura;
- × Nivelul foarte scazut al indicelui de utilizare al capacitatii de cazare in functiune – 21.5% in 2013;
- × Nivelul scazut al duratei medii de sedere in regiune (raportat la potentialul turistic existent), cu nivele in gama 2,14-2,36 nopti/turist (valoare inferioara mediei nationale);
- × Numarul redus de turisti straini care viziteaza regiunea - in anul 2013 au fost inregistrati 94.000 turisti straini, reprezentand 5,48% din totalul la nivel national;
- × Numarul redus al itinerariilor turistice existente si insuficienta caracterului integrat;
- × Exista aeroporturi regionale si zone/monumente istorice importante care nu sunt deservite de transport public dinspre orase;
- × Insuficenta standurilor cu produse traditionale, suveniruri, arta populara in aerogari, gari, autogari, precum si in apropierea unor obiective turistice importante;

- ✓ Existenta unui numar mare de arii protejate (parcuri nationale, naturale si rezervatii, situri Natura 2000). Existenta in zona a 3 din cele 13 parcuri nationale ale Romaniei - Parcul National Muntii Calimani, Parcul National Cheile Bicazului–Hasmas, Parcul National Ceahlau;
- ✓ Prezenta a numeroase monumente istorice de importanta nationala si internationala (8 monumente UNESCO) - Regiunea Nord Est detine 3996 monumente de interes international, national si local. Sunt incluse in patrimoniul mondial UNESCO manastirile: Voronet, Humor, Moldovita, Sucevita, Probota, Sfantul Ioan cel Nou din Suceava, si bisericile Patrauti si Arbore;
- ✓ Judetul Iasi – locul 2 in Romania ca numar de monumente istorice – 1630;
- ✓ In Regiunea Nord-Est functioneaza cel mai mare numar de muzee si colectii publice - 124 muzee si colectii publice ce au atras 13,46% din numarul total al vizitatorilor din Romania – 2013;
- ✓ Oferta culturala diversificata: festivaluri, spectacole de teatru, concerte, expozitii, obiceiuri si traditii;
- ✓ Existenta unui tezaur etnografic si folcloric important, si un calendar bogat de targuri traditionale si manifestari folclorice pe tot parcursul anului;
- ✓ Realizarea Planului Regional de Actiune pentru Turism;
- ✓ Infrastructura de agrement bine dezvoltata, diversificata - creata/dezvoltata prin proiecte (co)finantate din fonduri comunitare si fonduri locale in Piatra Neamt, Bacau, Iasi, Vatra Dornei, Targu Ocna, Gura Humorului, Botosani, Bicaz;
- ✓ Potential balnear ridicat - existenta de izvoare minerale importante atat din punct de vedere cantitativ cat si calitativ si a facilitatilor oferite de unele localitati cu componenta balneo-climaterica: Vatra Dornei, Slanic Moldova, Targu Ocna, Nicolina etc.;
- ✓ Perspective favorabile pentru a pune in valoare zonele montane pe tot cursul anului prin drumetie, echitatie, alpinism, sporturi extreme, schi.

8.8. Anexe

Anexa: Evenimentele culturale dedicate personalitatilor marcante ale culturii romanesti

Dintre evenimentele culturale dedicate personalitatilor marcante ale culturii romanesti care s-au nascut in regiunea noastra amintim:

Personalitate culturala	Locatii	Evenimente
George Enescu	Centrul Cultural "Rosetti Tescanu - George Enescu" din Tescani, judetul Bacau	- anual o tabara de pictura si una de filosofie - Festivalul international de muzica in aer liber „Enescu-Orfeul Moldav" - Festivalul si Simpozionul International „George Enescu"
Mihai Eminescu	Complexul memorial din Ipotesti, judetul Botosani; Iasi; Suceava	- Festivalul national de muzica folk pe versuri de Mihai Eminescu - Zilele Mihai Eminescu - concurs de creatie si interpretare a poeziei eminesciene "Porni Luceafarul..." - Festivalul National de Poezie si Proza "Mihai Eminescu", Botosani - Concursului International plastico-liric Eminesciana - Iasi - Festivalul Literar „Mihai Eminescu" - Suceava
Stefan Luchian	Stefanesti, judetul Botosani	- expozitie de obiecte si documente privind viata si activitatea pictorului, lucrari ale acestuia, precum si ale celor mai importanti artisti plastici contemporani - Tabara de creatie plastica "Stefan Luchian" a pictorilor amatori din tara si strainatate
Ion Creanga	Humulesti, Tirgu Neamt, judetul Neamt	- Zilele "Ion Creanga" - Festivalul de Poveste "Ion Creanga"
Tristan Tzara	Moinesti, judetul Bacau	- simpozionul Anual si Expozitia Muzeala "Tristan Tzara si Cultura Dada"
Mihail Sadoveanu	Pascani si Iasi, judetul Iasi	- Festivalului National „Mihail Sadoveanu" - Concursului National de Proza „Mihail Sadoveanu"
Calistrat Hogas	Piatra Neamt, judetul Neamt	- Zilele "Calistrat Hogas" - Concursul National de Creatie „Calistrat Hogas"
George Bacovia	Bacau	- Concursului international literar 'Toamna bacoviana' - Concursul de creatie plastica inspirata din opera lui Bacovia
Ciprian Porumbescu	judetul Suceava	- Festivalul European al Artelor „Ciprian Porumbescu"
Nicolae Labis	Suceava, Malini, judetul Suceava	- Festival national de poezie - Festival de muzica folk

Anexa: Festivaluri de muzica, teatru etc.

Alte festivaluri cu traditie in Regiunea Nord-Est sunt:

- Festivalul Maraton - Bacau,
- Festivalul National de Muzica Usoara pentru Tineret ”Vis de Stea” – Moinesti
- AmFiTeatru – festival de teatru adolescent Botosani,
- Summer Fest – Botosani,
- Festival International Coral - Teatrul "Mihai Eminescu" Botosani,
- FILIT – Festivalul International de Literatura si Traducere de la Iasi,
- FIE – Festivalul International al Educatiei Iasi,
- Festivalul Rock ’n’ Iasi,
- Festivalul de Teatru „EuroArt” Iasi,
- Festivalul Studentesc de Teatru Contemporan – ContemporanIS – Iasi,
- Festivalurile studentesti FestudIS si UniFest – Iasi,
- Targurile Internationale de carte: Librex, Cartfest, Bookfest – Iasi,
- Festivalul de teatru pentru amatori "Yorick" – Piatra Neamt,
- Vacantele Muzicale – Piatra Neamt,
- Festivalul de Arta Medievala „Stefan cel Mare” Suceava,
- Festivalul International „Bucovina Rock Castle” Suceava,
- Festivalul International Le Printemps Des Poetes – Primavara Poetilor - Suceava,
- Festivalul de Umor „Constantin Tanase” - Vaslui,
- Open Camp Vaslui – Festival de muzica underground – Vaslui etc.

Anexa: Targuri si festivaluri populare din Regiunea Nord-Est

Judet	Festivaluri
Bacau	Alaiul datinilor si obiceiurilor de iarna – in municipiul Bacau si in comunele de pe Valea Muntelui: Darmanesti, Comanesti, Agas, Asau, Brusturoasa Santilia mocaneasca - satul Poiana Sarata Festivalului Toamna Bacoviana Festivalului Judetean de Folclor – Bacau, Slanic Moldova Festivalul de cultura si arta – Moinesti Festivalul de etnografie si folclor – Moinesti Festivalul International de muzica si dans popular ”Moinesteanca”
Botosani	Festivalul comunitatilor etnice (evrei, rusi, lipoveni, greci, romi, polonezi etc) – mun. Botosani Festivalului datinilor si obiceiurilor de iarna – mun. Botosani, Tudora, Cotusca, Ungheni, Rauseni Festivalul cantecului si portului popular “Mostenite din batrani” - Vorona Festivalul folcloric “Serbarile padurii” - Vorona Tabara interjudeteana de creatie plastica “Un penel pentru credinta” – Vorona Festivalul de folclor “Holda de aur” – Tudora Targul National al Mesterilor Populari – Botosani Hora de la Flamanzi Festivalul Colinda – Mihaileni Martisor dorohoian – Dorohoi Cant si joc pe Valea Jijiei – Epureni, Ungureni Festivalul „Sezatorile iernii” - Hudesti, George Enescu, Trusesti, Darabani, Havarna, Stauceni
Iasi	Festivalul National "Trandafir de la Moldova" Festivalul "Datini si obiceiuri de iarna" Targul mesterilor populari "Cucuteni 5000” Festivalul „Din batrani, din oameni buni” Festivalul International de Arta Traditionala
Neamt	Festivalul international de folclor ”Ceahlaul” Parada obiceiurilor si traditiilor de Craciun si Anul Nou – Piatra Neamt Festivalul concurs de muzica populara pentru copii si tineret „Florile Ceahlaului” Festival folcloric – Bicaz-Chei, Garcina, Tupilati Festival de datini – Tazlau, Timisesti Serbare campeneasca “Padurea de Argint” – Varatec, comuna Agapia Festivalul de arta populara „Lada cu zestre” – Piatra Neamt Sarbatoarea Sanzienelor – Tupilati Festivalul International de Folclor Piatra Neamt Targul mesterilor populari – Tirgu Neamt
Suceava	Festivalul international de folclor “Arcanul”, Festivalul National al Oualor Incondeiate - Ciocanesti Festivalul National al Pastravului - Ciocanesti, Festivalul Interjudetean de Tarafuri Traditionale „La Hora Satului” – Fundu Moldovei Festivalul International de Folclor „Intalniri Bucovinene” - Campulung Moldovenesc, Targuri ale mesterilor populari din Suceava si Radauti Festivalul interjudetean de interpretare a folclorului muzical „Silvestru Lungoci” – instrumente aerofone – Horodnic de Jos Festivalul „Toamna Muzicala Bucovineana” – concurs de muzica usoara si jazz – Suceava, Campulung Moldovenesc Festivalul International al Minoritatilor de la Carlibaba Proiectele turistice - „Pastele in Bucovina”, „Hora Bucovinei”, „Pelerin in Bucovina”, „Craciun in Bucovina” Festivalul „UMOR LA…Gura Humorului”–concurs international de caricatura si literatura umoristica Concursul judetean de Muzica usoara MUZRITM – Vatra Dornei Targul National al Mesterilor Olari „Ochiul De Paun” – Radauti Toamna la Voronet - Festivalul International de Film si Diaporama – Gura Humorului
Vaslui	Festivalul international “Hora din batrani” - Vaslui Festivalul „Cantec drag din plai strabun”- Vaslui Festivalul de datini si obiceiuri – Vaslui Festivalului Concurs “Fluieras vasluian” – Ivesti Festivalul Fanfarelor Festivalul folcloric judetean pentru copii si tineret „Muguri de tezaur” - Vaslui Targul mesterilor populari

Anexa: Centre si muzee etnografice si mestesuguri populare din Regiunea Nord-Est

Judetul Bacau

- centrelor etnografice Balcani, Brusturoasa (important centru de tesaturi, cojocarie si prelucrarea lemnului), Fundu Racaciuni, Berzunti;
- muzeul etnografic Prajesti cu tesaturi, cusaturi, obiecte din lemn din satele de la poalele culmii Pietricica;
- muzeu etnografic Dofteana;
- Oituz - important centru de olarit si impletituri din ramuri de alun
- targuri si expozitii muzeale etnografice in aer liber sau pavilioane etc.

In judetul Botosani

- Vorona - centru cu vechi traditii etno-folclorice: portul popular local, pictura religioasa, sculptura in lemn, tesaturi traditionale, goblenuri, masti populare, impletituri din nuiele.

In judetul Neamt

- muzeul „Nicolae Popa", din satul Tirpesti, care adaposteste colectiile: etnografica, arheologica, numismatica, arta religioasa, arta naiva, precum si curtea transformata intr-o expozitie de sculpturi in piatra si lemn, galeria de arta etc.
- Casa muzeu Vasile Gaman din satul Lunca, comuna Vanatori, judetul Neamt, cuprinde exponate numeroase si diverse: picturi in lemn, manuscrise vechi, unelte pentru agricultura, pentru ocupatii casnice, costume populare, exponate din ceramica. Arta prelucrarii lemnului este complet reprezentata prin atelierul, uneltele de prelucrare a lemnului, daltile pentru sculptat lemnul, obiectele de uz casnic confectionate din lemn.
- La Asociatia Nemteanca (Tirgu Neamt) pot fi admirate produse ca: port popular pentru barbati, port popular pentru femei, stergare si fete de masa, obiecte casnice din lemn, obiecte decorative din lemn sculptat, goblenuri, masti, broderii, cusaturi, scoarte, carpete si laicere.

In judetul Suceava

- traditia in olarit, stravechi mestesug, practicat pe aceste meleaguri din cele mai vechi timpuri, a carui vechime este argumentata de descoperirile arheologice din zona, acum este continuat de renumitii mesteri olari de la Radauti si de mesterii olari de la Marginea, care sunt renumiti prin ceramica neagra si cea rosie utilitara. Vasele de Radauti se disting prin fondul alb cu desene cu maro, verde, galben sau fondul rosu sau verde cu desene geometrice sau florale stilizate, cu alb, verde, maro, caramiziu. Centrul de ceramica neagra de la Marginea este renumit in intreaga tara. Din mainile olarilor, lutul prinde viata in forme stravechi cu denumiri specifice: ulcioare, strachini, oale de sarmale, oale cu manusa, cani de mosi, dar si forme mai noi: vaze de diferite marimi, platouri, aplice etc. Decorul acestora este realizat prin impresiune pe vasul ud si prin lustruire cu cremene pe vasul uscat, decorul fiind subordonat formei vasului.
- Tara Dornelor - arhitectura specific bucovineana cu frumoase decoratii exterioare, avand motive florale sau geometrice,
- Ciocanesti (la 22 km de la Vatra Dornei), renumit prin arta incondeierii oualor, pentru covoarele care se fac aici si pentru caracterul unitar al motivelor traditionale sculptate pe fatadele gospodariilor (motiv pentru care, in 2004, a fost declarata comuna-muzeu),
- Cacica - important centru ceramic
- Vama - confectionarea cojoacelor, pieptarelor
- Fundu Moldovei - centru de constructie a instrumentelor populare si de prelucrare artistica a lemnului
- Carlibaba - port popular si tesaturi de interior
- Arbore - scoarte si stergare

Anexa: Proiecte cofinantate din fonduri comunitare, de reabilitare si/sau renovare a unei serii de obiective religioase sau istorice

1. **Reabilitarea si dezvoltarea turistica a ansamblului monument istoric Manastirea Golia, municipiul Iasi**

Manastirea Golia din Iasi se afla printre cele 16 cladiri premiate in 2012 la categoria 'Conservare' de catre Comisia Europeana si fundatia Europa Nostra. Au fost reabilitate biserica, turnul de intrare, zidurile de incinta, turnurile de colt si infrastructura de acces prin programul PHARE 2006. Tot prin acest proiect s-a infiintat si Asociatia „Centrul de Promovare Turistica".

2. **Ecologizarea si modernizarea zonelor de protectie a monumentelor istorice din patrimoniul UNESCO si national – Manastiri din judetul Suceava**

Manastirile din judetul Suceava, desi au un un grad ridicat de atractivitate turistica, infrastructura de acces si facilitatile oferite in zona nu sunt dezvoltate corespunzator. In acest sens, au fost identificate 20* de obiective de interes cultural si religios ce ar putea fi integrate intr-un circuit turistic complex. Proiectul cofinantat din programul PHARE CES2003 a permis rezolvarea acestor deficiente. (*Manastirile Bogdana, Dragormina, Humor, Probota, Rasca, Slatina, Slatioara, Sucevita, Moldovita, Voronet, Arbore, Patrauti, Sf. Gheorghe).

3. **Reabilitarea monumentului istoric "Cetatea Neamtului"**

Proiectul cofinantat din programul PHARE CES 2004, a avut ca scop cresterea atractivitatii monumentului, in scopul includerii sale intr-un circuit turistic national si international. Pentru realizarea proiectului s-au executat lucrari de modernizarea a drumului de acces, restaurarea intregului ansamblu arhitectonic, iluminarea cailor de acces si a monumentului, constructia de noi cladiri care sa satisfaca cerintele functionale impuse, amenajarea parcarlori existente in apropierea Cetatii, alimentarea cu apa si canalizare, demolarea constructiei existente la baza monumentului istoric.

In cadrul **Programului Operational Regional 2007-2013**, au fost finantate mai multe proiecte care vizeaza punerea in valoare a unor monumente istorice, religioase sau culturale. Urmatoarele proiecte se afla in diferite stadii de implementare sau contractare:

1. Repararea, reabilitarea si modernizarea obiectivului de patrimoniu **Muzeul de arta Ion Irimescu din municipiul Falticeni**
2. Reabilitarea si integrarea turistica a ansamblului monument Istoric **"Sf. Sava" Iasi**
3. Reabilitarea si dezvoltarea turistica a monumentului istoric **Biserica Banu Iasi**
4. Restaurarea si conservarea patrimoniului cultural si modernizarea infrastructurii conexe la **Manastirea Dragomirna, judetul Suceava**
5. Restaurarea si conservarea patrimoniului cultural si modernizarea infrastructurii conexe la **Manastirea Moldovita, judetul Suceava**
6. Restaurare si punere in valoare zona istorica si culturala **Curtea Domneasca din Piatra Neamt** - prin reabilitarea, dotarea si punerea in valoare a siturilor si cladirilor de patrimoniu: Muzeul de Etnografie, Muzeul de Arta, Teatrul Tineretului, Turnul Clopotnita al lui Stefan cel Mare, Muzeul Curtii Domnesti
7. Restaurarea si conservarea patrimoniului cultural si modernizarea infrastructurii conexe la **Manastirea Sucevita, judetul Suceava**
8. Ansamblul monument istoric **Biserica "Taierea capului Sfantului Ioan Botezatorul"** si situl arheologic zona **Curtilor Domnesti - Vaslui**. Restaurare, consolidare si valorificare turistica
9. Valorificarea turistica a **Ansamblului Mitropolitan din Iasi**
10. Consolidarea si restaurarea **Teatrului "Mihai Eminescu" Botosani**
11. Restaurare, consolidare, reabilitare **Biserica Sfantul Nicolae – Aroneanu, Iasi**
12. Valorificarea potentialului turistic si conservarea mostenirii culturale a **orasului Flamanzi** prin restaurarea si interconectarea **monumentelor istorice de patrimoniu cultural local** intr-un ansamblu reprezentativ pentru turismul cultural-istoric
13. Restaurare **Biserica "Sfanta Inviere" Suceava** si construire punct de informare turistica, localitatea Suceava, judetul Suceava
14. Reabilitarea si valorificarea durabila a obiectivului de patrimoniu **Complexul Monahal Cosula, judetul Botosani**
15. Reabilitarea **Centrului Cultural Istoric al municipiului Barlad**
16. Reabilitarea **Cetatii de Scaun a Sucevei** si a zonei de protectie a acesteia
17. O cladire de patrimoniu - Muzeu pentru mileniul III (**Muzeul Bucovinei, Suceava**)

18. Restaurare, modernizare si conservare a patrimoniului cultural national si a infrastructurii conexe la **Manastirea Putna**
19. Restaurarea si valorificarea durabila a patrimoniului cultural, precum si crearea/ modernizarea infrastructurilor conexe din zona **Casei Ventura din municipiul Botosani** in vederea amenajarii Muzeului Etnografic al judetului Botosani
20. Reabilitarea **Manastirii Golia** - Etapa II
21. Restaurarea ansamblului **Mansatirea Rachitoasa** in vederea introducerii in circuitul turistic

Anexa: Descrierea statiunilor turistice, balneoclimatice si a fostelor statiuni

Statiunea turistica si balneoclimatica Vatra Dornei se afla in nordul Romaniei, la 40 km fata de Campulung Moldovenesc, la o altitudine de 802 m in Depresiunea Dornelor. Bioclimatul statiunii este tonic stimulent cu nuante de sedare, existand o concentratie mare de aeroioni negativi si puritatea deosebita a aerului datorita bogatiei de conifere si lipsei de agenti poluanti. Cele doua baze de tratament aflate in statiune, Complexul Hotelier "Bradul - Calimani" si Complexul Balnear "Dorna" au o capacitate zilnica de peste 4.500 de proceduri terapeutice, care includ bai calde in cada cu ape minerale, impachetari cu namol si parafina, electroterapie, hidroterapie, masaj, gimnastica medicala, sauna, mofete artificiale, kinetoterapie, existind izvoare speciale pentru cura interna cu apa minerala. Baza de tratament a complexului Bradul-Calimani a fost recent extinsa, modernizata si dotata cu aparatura medicala de ultima generatie. Indicatii terapeutice sunt pentru afectiuni cardiovasculare, reumatismale, neurologice periferice (pareze usoare, sechele dupa poliomelite), afectiuni asociate (respiratorii, endocrine, afectiuni ale tubului digestiv, metabolice), metabolice si de nutritie (diabet, obezitate).

Statiunea turistica si balneoclimatica Slanic Moldova este situata la o altitudine de 530 m, pe versantul estic al Carpatilor Rasariteni, intr-o depresiune strabatuta de Paraul Slanic. Profilul preponderent al tratamentului balnear este cel al afectiunilor digestive, hepato biliare, metabolice si de nutritie, a bolilor reumatice, cardiovasculare, respiratorii etc. Statiunea are o capacitate de cazare de aproximativ 1741 locuri. Baza de tratament a Hotelului Venus cu o suprafata de 452 mp ce asigura un numar de 1192 proceduri zilnic este amenajata pentru tratarea afectiunilor aparatului digestiv, hepato-biliare, cailor respiratorii, metabolice si de nutritie, asociate. Baza de tratament dispune de spatii amenajate, instalatii si aparatura medicala pentru a asigura urmatoarele proceduri si tratamente: hidroterapie, masoterapie, electroterapie, terapie respiratorie. Tratamentele sunt efectuate sub supravegherea personalului medical.

Statiunea turistica si balneoclimatica Targu Ocna dispune de un climat de dealuri cu temperaturi moderate si precipitatii in valoare de 700 mm anual. Izvoarele minerale din Targu Ocna, folosite in cura interna si externa sunt recomandate pentru afectiuni gastro-intestinale, afectiuni hepato-biliare, boli de nutritie, stari alergice, intoxicatii cu metale, afectiuni ale rinichilor si cailor urinare, afectiuni ale aparatului locomotor. Intre potentialul statiunii si posibilitatile de primire a turistilor exista o insemnata discrepanta, potentialul fiind valorificat in procent de 15-20% pentru turism balnear si de tranzit.
Statiunea dispune de doua baze de tratament: hotelul Magura, a carui capacitate de cazare este de 230 locuri si sanatoriul Targu Ocna, inclusiv pentru turistii cazati in structurile de primire turistica din statiunea balneo-climaterica Slanic Moldova. Sanatoriul amplasat pe o suprafata de 6.400 mp, dispune de cabinet medical, 10 paturi, sala de gimnastica, facilitati de agrement.
Salina de la Targu Ocna reprezinta o valoare turistica din doua puncte de vedere. In primul rand, atrage vizitatorii care doresc sa primeasca tratament medical in mediul specific minelor de sare. In al doilea rand, constituie o atractie pentru vizitatorii care doresc sa cunoasca salinele, modul de lucru specific in minele de sare si pesterile subterane. Ambele forme de turism atrag vizitatori in zona miniera si genereaza cerere pentru cazare si alte servicii oferite vizitatorilor. Serviciile oferite in interiorul salinei de catre societatea de exploatare a sarii sunt: transportul in salina, tratamentul cu aerosolinaturali halini, vizitare salina si agrement: terenuri de sport (baschet, mini fotbal, tenis de camp, tenis de masa), spatii de joaca pentru copii dotate cu leagane, tobogane, participare la slujbe religioase in biserica „Sfanta Varvara”, amenajata in salina.

Statiunea balneoclimatica Nicolina din Iasi valorifica un zacamant de ape minerale sulfuroase iodurate, clorurate sodice, hipotermale cu debit artezian, ce are o concentratie ridicata de hidrogen sulfurat, de 331 mg/l. Principalele grupe de afectiuni indicate pentru cura sunt: afectiunile reumatismale, postraumatice, dermatologice, respiratorii, neurologice, vasculare

periferice si ginecologice. Hotelul Nicolina dispune de 150 de locuri de cazare in camere moderne clasificate cu doua stele. In baza proprie de tratament a hotelului Nicolina se ofera urmatoarele proceduri: bai in apa sulfuroasa, bai galvanice, masaj subacval si terapeutic, termoterapie, aerosoli, electroterapie, proceduri cu campuri magnetice de joasa frecventa si gimnastica medicala.

Statiunea turistica Baltatesti, judetul Neamt, este cunoscuta pentru apele minerale clorurate, sulfatate, iodice, bromurate cu o concentratie de pana la 280 g/l. Intre factorii de cura se evidentiaza, de asemenea, aerul bogat in ioni negativi, ozonat si care are un efect tonifiant asupra organismului. Baile, situate la o altitudine de 475 m, functioneaza din anul 1810, la initiativa printului Cantacuzino. Analizele efectuate de U. Chihac, Franz Humael in 1939, de Petru Poni in 1850, de Stenner si Kony in 1883 au confirmat ca sunt cele mai bogate in saruri din toate apele omologate in Europa. Apele minerale de aici au luat medalii de aur la Paris in anul 1900 si la Bucuresti in anul 1906. Din 1993, statiunea a fost preluata de Ministerul Apararii Nationale, avand o capacitate de cazare de 450 locuri pe serie si instalatii moderne pentru electroterapie, afuziuni, dusuri, masaje, aerosoli, tratament ginecologic, de cultura fizica medicala si recuperatorie, bazin de hidrokinetoterapie. Baile cu apa cloro-sodica sunt completate cu bai galvanice si impachetari cu namol de sediment. Aici se pot trata: surmenajul fizic si intelectual, diferite stari de convalescenta, rahitismul, debilitate, afectiuni pulmonare, tulburari de somn si crestere, reumatismul.

Statiunea turistica Tirgu Neamt – Baile Oglinzi este situata la o distanta de 3 km nord de orasul Tirgu Neamt, la o altitudine de 480 m si apartine administrativ de orasul Tirgu Neamt inca din anul 1888. Statiunea se afla intr-o microdepresiune din sud-estul Culmii Plesului cunoscuta sub numele de Poiana Dascalitei. Analizele chimice efectuate in 1856 au aratat ca apele de aici sunt clorosodice de mare concentratie. In statiunea Oglinzi se trateaza afectiuni reumatismale, dermatologice, afectiuni ale aparatului respirator, sechele post-traumatice, nevroze astenice si se folosesc tratamente cu magnetodiaflux, ultrasunete, curenti diadinamici, bai calde la cada, bai galvanice, impachetari cu parafina, masaj, gimnastica medicala.

Statiunea turistica Durau este situata la 100 km de Piatra Neamt si la 6 km de comuna Ceahlau (de care apartine din punct de vedere administrativ), la o altitudine de 780-800 m la poalele faimosului masiv Ceahlau - renumit pentru legendele sale si traditiile magice - statiunea se afla intr-o regiune montana frecventata inca din secolul al XVIII-lea. La Durau se afla o manastire pictata de celebrul pictor Nicolae Tonitza. Pe unul din traseele care urca muntele Ceahlau, turistii pot admira cascada Duruitoarea (25 m inaltime). Statiunea, deschisa in toate anotimpurile anului, este recomandata pentru odihna si tratament al nevrozelor astenice, a starilor de slabiciune, a anemiei, pentru refacerea dupa eforturi psihice sau intelectuale. Exista posibilitatea de a efectua excursii pe Ceahlau (Ocolasu Mare-1907 m si Toaca-1904 m) si de a practica sporturile de iarna (partie de schi, cu diferite grade de dificultate).

Statiunea turistica Campulung Moldovenesc este amplasata la poalele Raraului, climatul tipic fiind subalpin, aerul ozonat, atragand numerosi turisti chiar de la inceputul sec. al XIX-lea. Iernile lungi si bogate in zapada, verile racoroase si umede, padurile de conifere si apropierea de masivele Rarau si Giumalau favorizeaza dezvoltarea permanenta a orasului ca statiune climaterica si turistica. Prima atestare documentara este un hrisov al lui Alexandru cel Bun de la 1411. Oferta turistica bogata a zonei Campulung Moldovenesc este sustinuta de o importanta retea de structuri de primire, formata din hoteluri de una, doua si trei stele, moteluri, pensiuni, cabane, si ferme agroturistice, case particulare si case de vacanta.

Statiunea turistica Piatra Neamt - Datorita pozitiei sale, pe traseul unor importante rute comerciale, orasul a cunoscut o puternica dezvoltare, in perioada moderna, Piatra Neamt ajungand cel mai important centru urban din tinutul Neamtului si oras resedinta al judetului. Printre atractiile turistice ale municipiului, se numara: telegondola, partia de schi, telescaunul si traseele montane de pe masivul Cozla, numeroase muzee, Ansamblul Curtii Domnesti, strandul Tineretului etc.

Statiunea turistica Gura Humorului - Cu o evolutie zbuciumata de peste 500 de ani, localitatea Gura Humorului era cunoscuta, inca din secolul al XIX-lea, pentru proprietatile curative ale aerului si ale apelor sale iar, in perioada interbelica, ca o statiune balneo – climaterica de referinta. In anul 2005, prin HG 114, orasului Gura Humorului i s-a recunoscut statul de statiune turistica de importanta nationala.

Negulesti - este situat in comuna Piatra Soimului, la o distanta de 10 km de orasul Roznov si 25 de km de municipiul Piatra Neamt. Asezat la o altitudine de circa 400 de m intr-o zona de un pitoresc si farmec aparte, cu dealuri si coline impadurite, la poalele Carpatilor Orientali, la contactul muntilor Gosmanului cu depresiunea Cracau-Bistrita, a atras inca de la sfarsitul secolului al XIX-lea iubitorii de natura. La 2 km in aval, in 1940 fortele dezlantuite ale naturii au binecuvantat zona cu un nou dar - un lac de baraj natural cu o suprafata de 3500 mp, Lacul Veselaru. In amonte, la 2 km se afla un izvor, insuficient cercetat, pe care localnicii il folosesc in vindecarea bolilor de ochi. Proprietatile acestuia au fost apreciate de germanii si polonezii care au lucrat la fosta fabrica de sticla din Negulesti. Indicatii terapeutice ale apelor minerale din zona sunt pentru afectiuni reumatice cronice (spondilita cervico-dorso-lombara, coxartroze, gonartroze, artroze tibiotarsiene), neurologice ale aparatului locomotor (stari dupa accidente vasculare cerebrale, pareze spastice si flasce), reumatice cu mecanism autoimun (spondilita anchilopoetica). Compozitia chimica a apelor minerale de Negulesti are un efect antiinflamator si antispastic in afectiunile pulmonare cronice - administrate sub forma de aerosoli.

Moinesti - Sunt consemnate 10 izvoare in Moinesti si 3 in Lacacesti. Datorita valorii deosebite ale acestor izvoare minerale, orasul Moinesti a figurat in mod oficial (1934) printre statiunile balneoclimaterice din Romania. Apele minerale din Parcul Bai - Moinesti sunt indicate pentru cura interna: in afectiuni gastrointestinale, hepato-biliare, diabet simplu, guta, litiaza renala etc.; cura externa: in afectiuni ale ochilor - inflamatii, afectiuni reumatismale, artroze, spondiloze, afectiuni ale nervilor periferici, reumatism articular, unele afectiuni ginecologice etc. si cura mixta: inhalatii sau aerosoli si gargariseli in afectiuni ale cailor respiratorii superioare: laringite, faringite, amigdalite cronice etc. Indicatii generale: afectiuni ale tubului digestiv si glandelor anexe, afectiuni ale aparatului locomotor, reumatismale, boli de nutritie (diabet, guta etc.), sistemul nervos periferic, tratament pentru ochi - inflamatii de mucoase. In urma unui proiect european al Primariei si finantare asigurata prin Programul Operational Regional 2007-2013, Parcul "Bai" din Moinesti a fost reamenajat si deschis pentru public.

Cacica - pe baza descoperirilor arheologice, s-a atestat una din cele mai vechi exploatari de sare recristalizata din saramura din Europa, datand din perioada culturii Cris din neoliticul timpuriu (mileniul 5 i.Hr.). Existenta izvoarelor cu apa sarata si folosinta lor atat in stare naturala, cat si pentru producerea sarii recristalizate prin evaporare, dar are o vechime milenara in conformitate cu cercetarile arheologice. Conform documentelor istorice se cunoaste ca statia CFR Cacica, care astazi deserveste localitatile Partestii de Sus, Partestii de Jos si Cacica era trecuta pe hartile vechi drept Cacica Bai. Pana in anul 1938, saptamanal din luna mai pana in luna septembrie, existau trenuri speciale Viena - Vatra Dornei - Campulung Moldovenesc - Gura Humorului - Cacica Bai, care aduceau vizitatori, pentru tratamente cu bai sarate (in cazi de lemn aflate intr-o cladire alaturata) si cu aerosoli salini.

Sarata Bai - izvoarele cu apa sulfuroasa, clorurata, iodurata, calcica si bromurata concentrata, mineralizata sunt folosite pentru multe afectiuni ale sistemului nervos periferic, boli ale aparatului locomotor, reumatism, afectiuni post-traumatice, varice, ulcere varicoase, boli ginecologice, dermatoze, psoriazis, stari alergice, precum si o serie de alte afectiuni ale cailor respiratorii. Din pacate, statiunea a fost uitata timp de zeci de ani, iar toate amenajarile facute pe la inceputul secolului trecut au ajuns in ruina. Noul proprietar, Centrul catolic de Spiritualitate si Tratament Balnear "Fericitul Ieremia" din Iasi, a inceput insa reamenajarea locului, iar acum exista posibilitati de cazare, precum si o baza de tratament.

Strunga - este cunoscuta ca statiune balneara inca de la inceputul secolului XIX, avand 150 de izvoare cu ape minerale care au fost descoperite, cercetate si exploatate inca din anul 1834 de catre dr. M. Zotta, cand s-a efectuat prima analiza a apelor minerale. Factorii naturali de cura sunt reprezentati de climatul de crutare si izvoare cu ape minerale sulfuroase, sulfatate, sodice, bicarbonatate, calcice, magneziene, hipotone. Indicatii terapeutice - tratamentul impotriva bolilor tubului digestiv, a celor hepato-biliare, tratarea afectiunilor reumatismale, neurologice periferice, ginecologice, precum si existenta buvetelor pentru cura interna cu ape minerale. Din pacate, toata infrastructura de tratament si de captare a apelor minerale a fost distrusa.

Solca - in secolul XIX, la initiativa unor medici specialisti austrieci veniti la Solca, a fost infiintata o statiune balneoclimaterica. Prin masuratori confirmate si in anii urmatori s-a constatat ca aerul din Solca este foarte bogat in ozon si beneficiaza de un climat de adapost, foarte potrivit pentru convalescenti si anemici, ca si pentru cei ce sufera de bronsita si de catar pulmonar. Orasul Solca

este renumit si pentru apele minerale cloruro-sodice. In prezent, fostele pavilioanele ale sanatoriului, aflate in stare de degradare, gazduiesc un azil pentru batrani si o statie de ambulanta.

Dranceni-Ghermanesti - centrul balnear situat la aproximativ 25 de kilometri de Husi capteaza apa de la izvoarele minerale sulfuroase aflate in apropiere. Tinand cont de intentia Consiliului Judetean de a moderniza acest centru, in scurt timp se vor putea aplica tratamente balneare, apele avand proprietati curative pentru tratarea diferitelor afectiuni, cum ar fi cele ale aparatului locomotor (reumatism degenerativ-artrite, artroze, spondilite), afectiuni ginecologice, gastrointestinale (gastrite, colite cronice, afectiuni biliare) si boli de nutritie (diabet simplu).

Anexa: Descrierea principalelor manastiri din regiune

Printre cele mai renumite manastiri din tara se numara **Voronet**, ctitorita de Stefan cel Mare in 1488, are pictura interioara ce dateaza din timpul lui Stefan cel Mare. Faima sa se datoreaza picturii exterioare realizata pe un fond albastru inimitabil cunoscut in intreaga lume „albastru de Voronet".

Biserica **Humor** cunoscuta si sub numele de biserica Adormirii Maicii Domnului este foarte apreciata pentru pictura sa exterioara ce infatiseaza Judecata de Apoi.

Manastirea Moldovita, ridicata de Petru Rares dupa 1532, este inconjurata de ziduri puternice inalte de 6 m, de asemenea, renumita pentru pictura exterioara.

Manastirea Sucevita dispune de cel mai remarcabil sistem de fortificatii dintre manastirile moldovenesti si este cunoscuta ca „testamentul" picturii exterioare moldovenesti, aceasta fiind realizata pe sapte registre suprapuse.

Manastirea Dragomirna frapeaza prin proportiile sale cu o inaltime exagerat de mare fata de latimea sa, existand propriu-zis doua biserici suprapuse delimitate de braul torsada. La manastirea Putna se afla mormantul lui Stefan cel Mare, fiind zidita intre 1466 si 1470 cu intentia de a deveni necropola a dinastiei.

Biserica romano-catolica din **Cacica** a fost construita in anul 1904 de catre comunitatea polona din aceasta localitate. In anul 2000, recunoscand importanta pelerinajelor mariane de la aceasta biserica, papa Ioan Paul al II-lea a acordat acestei biserici titlul de Basilica Minor. De asemenea, un interes deosebit prezinta si „Grota Lourdes" de langa biserica, aceasta fiind o reprezentare a celei din Franta.

In judetul Bacau se remarca **Biserica si Curtea Domneasca** (1491) din municipiul Bacau, **Manastirea Rachitoasa, biserica din Borzesti** renumita prin sistemul de arcuri si pandantive specifice stilului moldovenesc construita in timpul domniei lui Stefan cel Mare, biserica manastirii Casin.

Biserica manastirii Casin a fost ridicata in 1655 de voievodul Gheorghe Stefan. Planul bisericii, arhitectura fatadelor, dimensiunile sale sunt identice cu cele ale bisericii Golia din Iasi, dar formele sunt simplificate. Biserica era inconjurata de case domnesti si de un zid de piatra inalt si puternic cu turnuri ca de cetate, fiind conceputa ca loc de aparare. In urma marelui cutremur din 1805, fiind grav avariata, manastirea a fost reparata de egumenul grec Ierotei, iar intre 1836-1839 de egumenul Isaaia din Constantinopol. Incepand din secolul al XVII-lea, odata cu constructia manastirii, ridicata de voievodul Gheorghe Stefan, si pana in epoca contemporana, acest loc a fost considerat un asezamant religios cu o bogata viata culturala.

Manastirea Raducanu din Targu Ocna este un edificiu religios construit de catre marele logofat Nicolae Buhus in 1664 si refacuta ulterior de catre Radu Racovita care a adaugat unele elemente de o frumusete deosebita. Biserica manastirii poarta hramul Buna Vestire si este un monument arhitectural deosebit cu elemente de baroc tarziu moldovenesc. Este singura biserica din Romania care are pisania cu text in limba franceza (text ce dateaza din 1762). De asemenea detine sculptura si pictura de mare valoare artistica. In biserica se afla mormantul lui Costache Negri (1812-1876), mare carturar si revolutionar. Biserica Raducanu poseda si un bogat fond de carte veche. O parte din acest fond a fost preluat inca de pe la sfarsitul veacului al XIX-lea de Biblioteca Academiei.

Astazi, Biserica Raducanu mai pastreaza din impresionantul fond de carte veche de odinioar un numar de 53 carti vechi, din care 38 carti romanesti si 15 grecesti.

Manastirea Bogdana salasluieste Ansamblul Bisercii "Pogorarea Sf. Duh" si "Sfanta Treime". Biserica manastirii a fost ctitorita de boierul Solomon Barladeanu si sotia sa, Ana, in 1670 si refacuta in 1755. In 1959 a fost desfiintata, avand pe rand urmatoarele destinatii: azil pentru bolnavi neuropsihic, tabara pentru copii, depozit de carti vechi, complex muzeistic cu obiecte de arta veche bisericeasca. In 1990 lacasul isi recapata statutul de manastire, fiind redeschisa la 6 decembrie 1992. Manastirea gazduieste un depozit-muzeu care cuprinde un patrimoniu de carte veche si arta medievala romaneasca, iar icoanele pastrate aici dateaza din sec. XVIII – XIX.

In judetul Botosani: **Biserica Sf. Nicolae** ctitorita de Stefan Cel Mare in 1497 (cu imbinari de elemente gotice cu bizantine), Complexul manastiresc de calugarite **Vorona**, datand conform traditiei din jurul anului 1600, cand, cativa calugari veniti din Rusia, construiesc aici o mica biserica din lemn, **manastirea Cosula** renumita pentru picturile in ulei din interior si cele din exterior, **Manastirea de calugari Gorovei** cu biserica de lemn cu hramul „Sfantul Nicolae" construita intre 1740 si 1742 de 2 calugari de la manastirea Moldovita (jud. Suceava), schitul de calugari **Sihastria Voronei**, **bisericile Sfantul Gheorghe si Uspenia** din Botosani dateaza din secolul al XVI-lea, fiind doua ctitorii domnesti datorate Doamnei Elena, sotia voevodului Petru Rares.

In judetul Iasi exista mai multe manastiri fortificate: **Manastirea Galata** si **Manastirea Cetatuia,** ctitorite in secolele al XVI-lea, respectiv al XVII-lea, ambele aflate pe cate o colina a municipiului Iasi**, Manastirea Frumoasa,** ctitorita in secolul al XVI-lea, care se remarca prin stilul ucrainian al bisericii construite la inceputul secolului al XIX-lea**, Manastirea Golia,** ridicata in 1650 si care se afla in centrul vechi al municipiului Iasi, **Manastirea Trei Ierarhi,** ctitorita in 1639 in stil bizantin si acoperita de decoratiuni sculptate, aflata pe Lista Tentativa UNESCO (http://whc.unesco.org/en/tentativelists/)**, Biserica Barnovschi,** aflata in centrul civic al Iasului, construita in 1627**, Manastirea Barnova,** ridicata in aceeasi perioada, fiind situata la aproximativ 8 km de centrul orasului**, Manastirea Dobrovat** – ultima ctitorie a lui Stefan cel Mare, aflata la 25 km sud-est de Iasi**, Manastirea Hadambu**, ctitorita in 1659 la 30 km sud-vest de Iasi. **Catedrala Mitropolitana din Iasi,** ridicata in secolul al XIX-lea, este un important centru de pelerinaj religios datorita prezentei moastelor Sf. Cuv. Parascheva.

In judetul Neamt: **Manastirea Neamtului** cunoscuta sub numele „Inaltarea Domnului" ridicata in timpul lui Stefan cel Mare in 1497 a fost un vestit lacas de cultura, **Manastirea Agapia** a fost pictata in 1858 de Nicolae Grigorescu si cuprinde un muzeu cu piese de arta religioasa din sec. XVI-XIX. **Manastirea Varatec**, construita in 1785 de maica Olimpiada, are traditia ca multe fete din familii boieresti s-au calugarit in acest lacas. **Manastirea Secu** adaposteste mormantul lui Nestor Ureche, iar **manastirea Sihastria** este o veche vatra de calugari isihasti. De asemenea, sunt cunoscute **Schitul Sihla**, **biserica manastirii Horaita**, cu o forma mai putin obisnuita, avand un acoperis ce contine opt turle si **manastirea Bistrita**, unde se gaseste mormantul lui Alexandru cel Bun. Biserica "Nasterea Maicii Domnului" a **Manastirii Tazlau** se numara printre cele mai importante monumente ale judetului Neamt. Primul document care mentioneaza despre aceasta manastire este datat din 30 oct. 1458.

In judetul Vaslui: **Biserica Sfantul Ioan** inaltata in timpul lui Stefan cel Mare in 1490 este un edificiu cu plan triconc, cu fatadele din piatra aparenta. **Biserica episcopala Sfintii Petru si Pavel** contine picturi interioare realizate de Gheorghe Tatarescu, iar **Manastirea Moreni**, la 10 kilometri de Vaslui, adaposteste moastele sfintilor Tarahie, Prov si Andronic, aduse de la Ierusalim in 1996; **Manastirea Floresti**, ctitorita in anul 1590, este unul dintre cele mai importante asezaminte monahale din judet si are hramul Sf. Ilie; **Biserica de lemn de la Parvesti**, comuna Costesti – ridicata in sec. al XVII-lea cu catapeteasma pictata in stil bizantin; **Biserica Sf. Nicolae - Golgofta** din Ivanesti – construita din stejar, pe temelie de piatra; **Schitul de lemn Sf. Voievozi**, din Malinesti-Garceni, cu o turla zvelta si eleganta si aflandu-se intr-o zona care a cunoscut, dupa 1999, un reviriment al vietii monahale, aici fiind ridicate multe lacasuri noi de cult.

Anexa: Situatia capacitatii si activitatii de cazare turistica, 2006-2013

Unitate teritoriala	An	Capacitatea de cazare in functiune (mii locuri-zile)	Sosiri (mii)	Din care turisti straini (mii)	Innoptari (mii)	Din care turisti straini (mii)	Indice de utilizare a capacitatii in functiune (%)	Durata medie de sedere (nopti/ turist)	Durata medie de sedere (nopti/ turist strain)
Nord Est	2006	5528	678	98	1599	191	28.9	2.36	1.95
Romania		56499	6216	1379	18991	3242	33.6	3.05	2.35
Nord Est	2007	5583	718	110	1692	213	30.3	2.36	1.94
Romania		57138	6972	1551	20593	3586	36.0	2.95	2.31
Nord Est	2008	5716	725	91	1676	181	29.3	2.31	1.99
Romania		59187	7125	1465	20725	3359	35.0	2.91	2.29
Nord Est	2009	6165	656	73	1509	149	24.5	2.30	2.04
Romania		61104	6141	1275	17325	2667	28.4	2.82	2.09
Nord Est	2010	6359	621	69	1373	145	21.6	2.21	2.10
Romania		63808	6073	1346	16051	2767	25.2	2.64	2.05
Nord Est	2011	6424	696	87	1556	175	24.2	2.23	2.01
Romania		68417	7032	1517	17979	3067	26.3	2.55	2.02
Nord Est	2012	7116	741	89	1634	187	23.0	2.21	2.11
Romania		74136	7686	1656	19166	3297	25.9	2.50	1.99
Nord Est	2013	7530	756	94	1614	199	21.5	2.14	2.12
Romania		77028	7943	1717	19363	3478	25.2	2.44	2.03

Sursa: Anuare Statistice ale Romaniei, Baza de date TEMPO - online, INS

Anexa: Structuri de primire turistica cu functiuni de cazare 2006-2013, numar unitati

An	Unitate teritoriala	Total	Hoteluri	Moteluri	Cabane	Camping	Vile	Tabere de elevi	Pensiuni turistice	Pensiuni agro-turistice
2006	Romania	4710	1220	154	116	121	1.040	128	702	1259
	Nord-Est	435	88	14	10	11	35	16	76	177
2007	Romania	4694	1231	150	108	111	974	115	736	1292
	Nord-Est	459	86	12	11	11	36	14	83	196
2008	Romania	4840	1264	153	116	109	982	111	783	1348
	Nord-Est	463	89	12	11	8	33	14	86	200
2009	Romania	5095	1159	146	123	55	747	111	878	1412
	Nord-Est	548	88	13	11	6	27	14	111	241
2010	Romania	5222	1233	151	134	51	768	92	949	1354
	Nord-Est	554	89	13	16	5	28	9	126	229
2011	Romania	5003	1308	184	147	44	548	69	1050	1210
	Nord-Est	604	97	17	24	5	27	8	157	223
2012	Romania	5821	1384	206	146	48	621	70	1247	1569
	Nord-Est	690	104	22	23	6	27	7	187	265
2013	Romania	6009	1429	215	152	48	621	62	1335	1598
	Nord-Est	725	117	23	22	5	27	6	195	283

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Anexa: Tipuri de structuri de primire turistica in statiunile turistice

	Bungalouri	Cabane turistice	Campinguri	Casute turistice	Hosteluri	Hoteluri	Moteluri	Pensiuni agroturistice	Pensiuni turistice	Popasuri turistice	Tabere de elevi	Vile turistice	Total
Slanic Moldova						6		1	10			4	21
Targu Ocna				1		1	1		7				10
Baltatesti						4		2					6
Ceahlau (inclusiv statiunea Durau)	1	2		1	1	4		28	2			4	43
Piatra Neamt			1		2	3			11		1	1	19
Tirgu Neamt (inclusiv Baile Oglinzi)	1					1	1		11				14
Campulung Moldovenesc	1	2	1			5			11				20
Vatra Dornei			2			13	1		16			7	39
Gura Humorului	1					7			28			2	38

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS 2013

1.9

Agricultura

9. Agricultura si dezvoltare rurala

9.1. Descrierea generala a zonelor rurale

Spatiul rural din regiunea Nord-Est prezinta, in contextul socio-economic actual, o serie de elemente ce contribuie la definirea particularitatilor teritoriilor celor 506 comune si 2.414 de sate din judetele Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava si Vaslui.

Comuna este unitatea administrativa de baza pe teritoriul careia se implementeaza politica rurala. Autoritatile comunale sunt partenerii locali ai autoritatilor judetene si regionale in realizarea politicii rurale. In zona rurala a regiunii, la nivelul anului 2012, figureaza 506 comune, care cuprind un numar de 2.361 sate, in care locuiesc 1.927.423 locuitori (reprezentand 58,37% din populatia regiunii). La nivel judetean, cele mai mari ponderi a locuitorilor din zona rurala se regasesc la nivelul judetului Neamt (63,97%), Vaslui (61,31%) si Botosani (59,34%). De remarcat ca in toate judetele regiunii ponderea populatiei din zona rurala depaseste 50%.

Componenta administrativa a zonelor rurale, 2012

Unitati teritoriale	Nr. comune	Nr. sate apartinand comunelor
Regiunea NE	506	2.361
Bacau	85	486
Botosani	71	322
Iasi	93	414
Neamt	78	341
Suceava	98	355
Vaslui	81	443

Sursa: INS, aplicatia statistica TEMPO

Printre cauzele ruralismului cele mai importante sunt cele de ordin istoric (retragerea comunitatilor umane in zone greu accesibile invadatorilor) si cele de ordin economic, legate de nivelul scazut de trai al unor categorii sociale ce a determinat migratia dinspre zonele urbane spre cele rurale.

Abordand o clasificare dupa formatiunile de relief predominante, putem caracteriza tipurile de asezari rurale si activitatile specifice astfel:

- zona de ses – caracterizata prin sate de tip adunat, cu functiuni economice prezentand caracter agricol cerealier si pomi – viticol;
- zona agricola de dealuri si coline – caracterizata prin sate rasfirate, de-o parte si de alta a drumurilor, cu gradini si livezi, podgorii printre grupurile de case. Ca functiune economica, se pune accent pe pomi-viticultura si cresterea animalelor. Se remarca totodata prezenta unor activitati economice mai complexe, cum ar fi cele legate de prelucrarea primara pana la cea superioara a lemnului, industria prelucratoare;
- zona montana – caracterizata prin sate de tip risipit in munti, cu gospodarii izolate sau grupuri mici de case, dintre care multe nu sunt racordate la utilitatile publice: gaz metan, apa potabila, canalizare, curent electric.

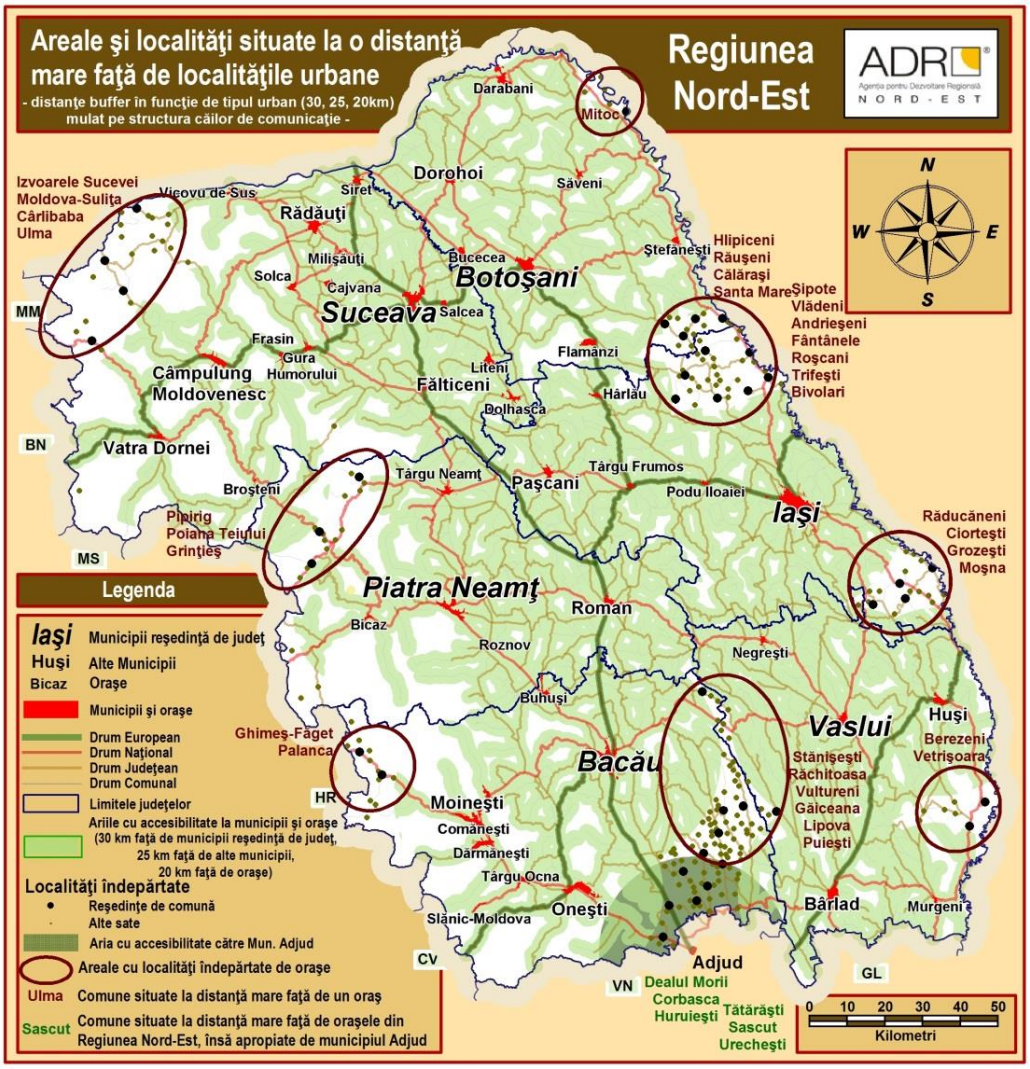
Dispersia teritoriala a localitatilor urbane la nivelul Regiunii Nord-Est nu este echilibrata, existand mai multe zone lipsite de orase pe o raza de 25-30 km - total aprox. 142 mii persoane:

- Sud-estul judetului Botosani – Nord-estul judetului Iasi (comunele Hlipiceni, Rauseni, Calarasi, Santa Mare, Sipote, Bivolari, Andrieseni, Vladeni, Fantanele, Roscani, Trifesti) – aprox. 37 mii persoane;
- Nord-estul judetului Botosani – aprox. 4 mii persoane;
- Sudul si sud-estul judetului Iasi (comunele Raducaneni, Grozesti, Ciortesti, Mosna, Gorban) – aprox. 18 mii persoane;
- Estul judetului Bacau – Vestul judetului Vaslui (comunele Gaiceana, Stanisesti, Rachitoasa, Lipova, Vultureni, Puiesti) – aprox. 22 mii persoane, precum si unele comune care nu sunt in apropierea oraselor din regiune, insa sunt incluse in aria de 25-30 km din jurul municipiului Adjud – judetul Vrancea (comunele Dealu Morii, Corbasca, Huruiesti, Tatarasti, Sascut, Urechesti) – aprox. 22 mii persoane;
- Zona central-estica a judetului Vaslui (comunele Berezeni, Vetrisoaia) – aprox 7 mii persoane;

- Nord-vestul judetului Suceava (comunele Ulma, Moldova-Sulita, Izvoarele Sucevei, Carlibaba) – aprox 10 mii persoane;
- Nord-vestul judetului Neamt (comunele Grinties, Pipirig, Poiana Teiului) – aprox. 12 mii persoane;
- Nord-vestul judetului Bacau (comunele Palanca, Ghimes-Faget) – aprox. 10 mii persoane.

Dintre localitatile indepartate, o concentratie mai mare de 2000 de persoane se gaseste in urmatoarele sate resedinta de comuna: Calarasi (judetul Botosani), Raducaneni, Bivolari, Fantanele (judetul Iasi), Vetrisoaia, Berezeni (judetul Vaslui).

Cea mai mare zona lipsita de orase pe o raza de 25-30 km este cea din estul judetului Bacau – vestul judetului Vaslui, in acest perimetru fiind necesara modernizarea unor localitati rurale cu rol de servire in zona de influenta si eventual a declararii de noi orase. In acest perimetru, singura localitate care respecta cei mai multi indicatori calitativi si cantitativi minimali in vederea schimbarii statutului in oras este comuna Podu Turcului. Conform Institutului National de Statistica, in anul 2012 acesta avea 4.989 locuitori (indicator minim 5.000 locuitori), o medie de 30,7 paturi in spitale/1000 locuitori (indicator minim 7 paturi/1000 locuitori), o medie de 3 medici/1000 locuitori (indicator minim 1,8 medici/1000 locuitori), un liceu (indicator minim nivel liceal sau alta forma de invatamant secundar), o biblioteca, acces la reteaua de apa (17,2 km) si canalizare (15 km).

In restul zonelor lipsite de orase pe o raza de 25-30 km din Regiunea Nord-Est, trecerea unei comune la statutul de oras este destul de dificila, toate localitatile rurale din aceste perimetre inregistrand lacune semnificative la nivelul indicatorilor cantitativi si calitativi minimali necesari trecerii la statutul de oras.

9.2. Populatia si forta de munca

In mediul rural locuiesc 1.927.423 locuitori (58,37% din populatia regiunii), din care 957.981 femei.[72] In orizontul de timp 2006 – 2013, in raport cu datele statistice furnizate de INS, populatia totala din mediul rural a fost in relativa crestere pana in 2008, urmand apoi un usor declin. Structura pe varste a populatiei rurale este caracterizata printr-un relativ dezechilibru, procesul accentuat de imbatranire demografica fiind evident. Astfel, in perioada 2006 – 2013 au avut loc scaderi ale numarului de copii cuprinsi in grupele de varsta 0-4 ani si 5-9 ani cu cate 16%. Cele mai mari scaderi au avut loc in judetele Bacau (16%, respectiv 18%), Botosani (24%, respectiv 18%), Neamt (16%, respectiv 19%), Vaslui (23%, respectiv 19%). Totodata a avut loc o scadere a numarului de tineri cuprinsi in grupa de varsta 15-19 ani cu 12%, si in acest caz cele mai „afectate" fiind judetele Bacau (13%), Iasi (16%), Neamt (16%) si Vaslui (10%). La polul opus, pentru populatia cuprinsa in grupa de varsta 60-64 ani a avut loc o crestere cu 21%, cele mai mari cresteri avand loc in judetele Iasi (41%) si Suceava (37%).

Numarul si structura populatiei pe sexe in mediul rural, nivel judetean, 2011 (persoane)

Unitate teritoriala	Total		Din care feminin
	Numar	%	
Regiunea Nord-Est	1.927.423	100,00	957.981
Bacau	349.027	18,11	173.482
Botosani	244.854	12,70	123.155
Iasi	417.228	21,65	205.025
Neamt	301.167	15,63	150.683
Suceava	372.657	19,33	186.491
Vaslui	242.490	12,58	119.145

Sursa: prelucrari date finale Recensamant 2011 - INS

Din totalul populatiei rurale la nivel regional, cele mai mari ponderi se inregistreaza in judetele Iasi (21,65%), Suceava (19,33%) si Bacau (18,11%), iar cele mai mici in judetele Botosani (12,7%) si Vaslui (12,58%).

La nivelul fiecarui judet component al regiunii, ponderea populatiei aflate in mediul rural este de peste 50%. Cele mai mari ponderi se inregistreaza in judetele Neamt (62,52%), Vaslui (58,55%) si Botosani (58,07%).

Structura populatiei, dupa participarea la activitatile economice in mediul rural, pe grupe de varsta, 2012

Grupe de varsta	Total populatie,%	Persoane active			Persoane inactive
		Total	Ocupate	Someri BIM	
Total	**100,0**	**51,8**	**51,0**	**0,8**	**48,2**
15 - 24 ani	100,0	42,1	39,7	2,4	57,9
25 - 34 ani	100,0	79,2	77,9	1,3	20,8
35 – 44 ani	100,0	83,1	82,0	1,1	16,9
45 - 54 ani	100,0	84,1	83,2	0,9	15,9
55 – 64 ani	100.0	77,5	77,1	0,4	22,5
65 ani si peste	100,0	31,8	31,8	-	68,2

Sursa: INS, Anuarul Statistic al Romaniei 2013

In anul 2012, la nivel regional, populatia ocupata din mediul rural reprezinta 61,5% (1079 mii persoane) din total populatie ocupata, din care majoritatea activeaza in agricultura si silvicultura. Cu toate ca, raportata la activitatile economice desfasurate in zona rurala, forta de munca este suficienta din punct de vedere cantitativ, aceasta este in mare parte necalificata. Acest fapt se datoreaza atat sistemului de pregatire profesionala si educationala deficitar, cat si faptului ca o mare parte a populatiei rurale nu si-a finalizat/continuat studiile avand un nivel redus de educatie.

In ultimul deceniu s-a accentuat procesul de imbatranire al populatiei in spatiul rural – datorat pe de o parte migratiei tinerilor catre zonele urbane si alte State Membre ale Uniunii Europene (persoane plecate la studii sau aflate in cautarea unui loc de munca), iar pe de alta parte reducerii progresive a sporului natural.

[72] Conform Recensamantului Populatiei si Locuintelor din 2011

Nivelul scazut al veniturilor din agricultura, cat si lipsa altor activitati economice alternative nu au stimulat tinerii sa ramana in mediul rural, batranii fiind nevoiti sa lucreze singuri terenurile. Din acest motiv, mai mult de 45% din persoanele ocupate in agricultura au varsta de peste 45 de ani, iar dupa varsta de 65 de ani o treime dintre acestia raman inca in activitate. Aceasta face ca pe piata muncii sa fie prezent un efectiv numeros de persoane varstnice.

Structura populatiei ocupate in agricultura pe grupe de varsta si activitati ale economiei nationale 2012, (%)

Total populatie ocupata, mii	Total populatie, %	15-24 ani	25-34 ani	35-44 ani	45-54 ani	55-64 ani	65 ani si peste
841	100	11,6	19,1	22,5	15,3	17,8	13,7

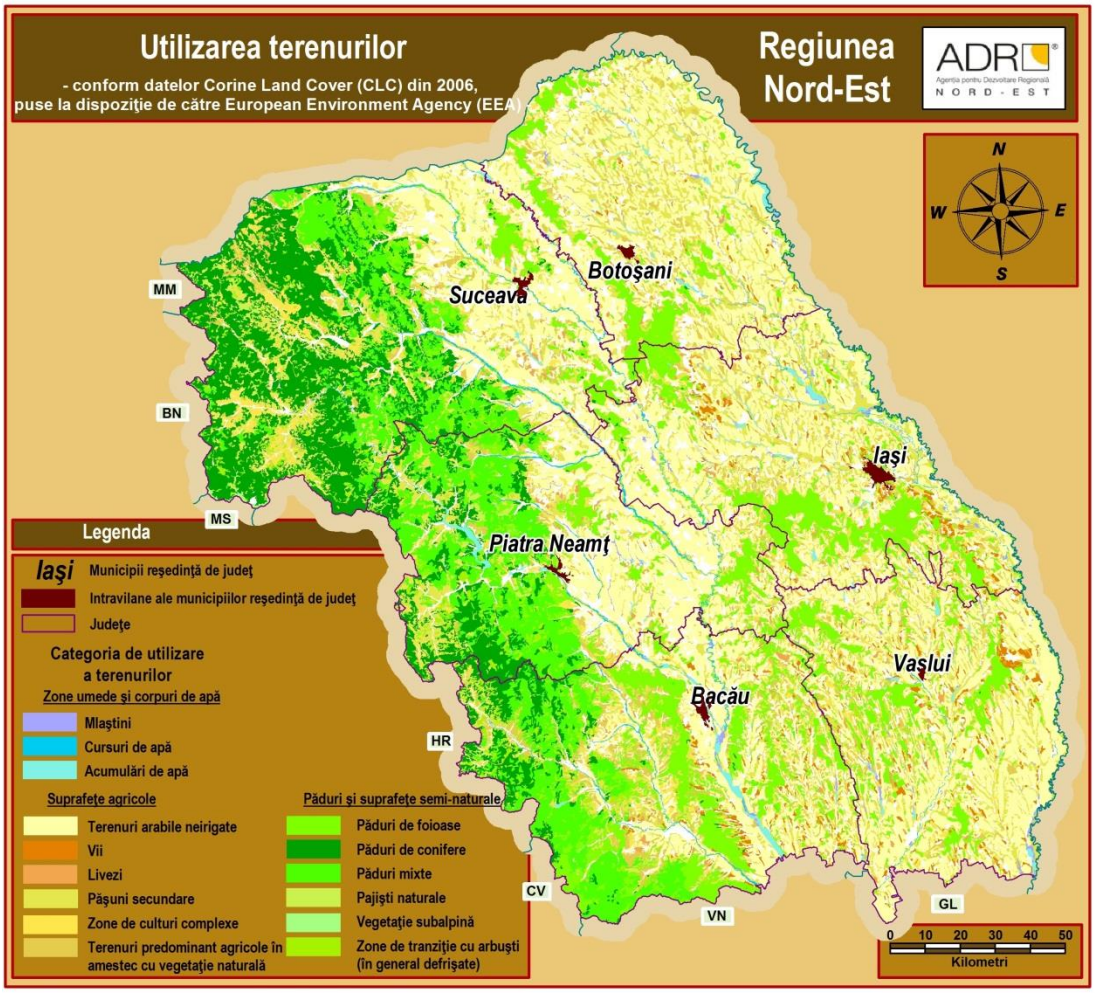
Sursa: Anuarul statistic al Romaniei 2013

Din tabelul prezentat se observa ca la nivel regional, 31,5% din totalul populatiei ocupate in agricultura si silvicultura (841 mii persoane) au varste mai mari de 55 de ani, iar numai 11,6% au varste cuprinse in grupa 15-24 ani. Totodata, din total persoane ocupate, 48,4% il reprezinta femeile.

9.3. Activitati economice in mediul rural

- **Agricultura**

Activitatile economice de baza in mediul rural sunt: agricultura (cultivarea culturilor cerealiere - cultura cartofului si a sfeclei de zahar fiind practicate aproape in toate judetele, viticultura-judetele Vaslui, Bacau si Iasi, pomicultura-judetele Iasi, Suceava si Neamt, zootehnia), exploatarea si/sau prelucrarea lemnului-judetele Suceava, Neamt si Bacau si turismul rural in judetele Suceava, Neamt si Bacau.

Suprafata totala a regiunii este la nivelul anului 2013 de 3.684,9 mii hectare (15,45% din suprafata totala a Romaniei), din care 2.121,2 mii hectare reprezinta suprafata agricola (14,52% din suprafata agricola a Romaniei), impartita pe categorii de utilizare. In proprietate privata se gasesc 2.009 mii hectare (94,7 % din suprafata agricola).

Sectorul privat in agricultura a luat nastere prin aplicarea legii fondului funciar. Modul in care aceasta lege a fost pusa in aplicare si mai ales intarzierea cu care s-a realizat, au generat o serie de efecte (factori perturbatori), respectiv:

- faramitarea exploatatiilor agricole;
- necorelarea aplicarii Legii fondului funciar cu aparitia pietei funciare, aceasta aparand cu intarziere, in anul 1998 (Legea 54/1998 privind circulatia juridica a terenurilor);
- neasigurarea odata cu dreptul de proprietate asupra terenurilor a mijloacelor adecvate pentru efectuarea lucrarilor agricole.

In ***Anexa: Fondul funciar, dupa modul de folosinta la 31 decembrie 2013*** este prezentat detaliat fondul funciar, pe judete si regiune.

Cele mai mari suprafate agricole se inregistreaza in judetele Vaslui, Botosani si Iasi, fiecare detinand in jurul a 18% din suprafata agricola totala a regiunii. Cele mai mari suprafete arabile sunt in judetele Vaslui si Botosani, unde la 100 ha suprafata agricola corespund 75, respectiv 79 ha suprafata arabila.

Judetele Vaslui si Iasi detin cele mai mari suprafete viticole, impreuna avand 73% din suprafata totala viticola a regiunii.

Suprafata terenurilor amenajate cu lucrari de irigatii, ha, 2013

Unitate administrativ teritoriala	Amenajari pentru irigatii - total			Suprafata agricola irigata efectiv	
	Suprafata totala amenajata	Suprafata agricola amenajata	Teren arabil	Suprafata agricola amenajata	Teren arabil
Regiunea Nord-Est	137.184	135.292	125.239	4.933	4.727
Bacau	20.913	20.903	20.252	95	37
Botosani	20.325	20.222	19.789	61	-
Iasi	51.681	50.315	42.065	3.353	3.313
Neamt	10.548	10.412	10.402	-	-
Suceava	3.791	3.778	3.540	-	-
Vaslui	29.926	29.662	29.191	1.424	1.377

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Din tabelul prezentat se observa ca doar 6,47% din suprafata agricola are amenajari pentru irigatii. La nivel judetean cea mai mare pondere a suprafetelor amenajate este in judetul Iasi, cu 37,67% din totalul regional. Totodata, se observa ca suprafetele efectiv irigate sunt mult mai mici in comparatie cu suprafetele amenajate pentru irigatii.

Cea mai mare suprafata cu paduri si alte vegetatii forestiere o detine judetul Suceava cu 454,5 mii ha reprezentand 36,8% din suprafata totala a regiunii. Urmeaza judetele Neamt si Bacau, fiecare cu cate 21-23%. La nivel regional, in anul 2013, cea mai mare parte a suprafetei cultivate era formata din cultura cerealelor pentru boabe (58,41%), plante uleioase (14,50%), furaje verzi din teren arabil (18,37%) si furaje perene (15,02%). Pentru cultura cerealelor pentru boabe cele mai intinse suprafete erau cultivate cu porumb boabe (66,70%), respectiv grau si secara (22,80%).[73]

Cele mai mari suprafete cultivate cu culturi cerealiere pentru boabe sunt in judetele Botosani (20,96%), Iasi (19,93%) si Vaslui (19,54%) din suprafata totala a regiunii (pe acest segment agricol). Suprafetele cultivate cu grau si secara predomina in judetele Vaslui (29,47%), Iasi (20,86%), Botosani (15,49%) si Neamt (14,75%) din totalul suprafetei cultivate pentru acest tip de cereale. Cele mai mari suprafete cultivate cu porumb pentru boabe sunt in judetele Botosani – 22,83%, Bacau – 18,44% si Vaslui – 17,47% din totalul suprafetei cultivate pentru aceasta cultura.[74]

[73] Vezi in ***Anexa: Suprafata cultivata cu principalele culturi, nivel regional, 2013, ha***

[74] Vezi in ***Anexa: Suprafata cultivata cu principalele culturi, nivel regional, 2013, ha***

Din ***Anexa: Productia medie la hectar, nivel regional si judetean, 2013, kilograme/ha***, se observa diferente notabile privind valoarea productiei medii la hectar pentru fiecare tip de cultura agricola. Diferentele sunt date de o serie de factori de tip tehnologic, biologici si ecologici. Astfel, se constata ca cea mai buna productivitate pentru cultura graului si secarei este in judetele Neamt, Bacau, Bacau si Vaslui, pentru porumb in Neamt si Botosani, pentru cartofi in Botosani, Iasi, si Neamt, pentru lucerna in Vaslui, Suceava si Botosani. Totodata, mentionam ca in judetele mentionate valoarea productiei medii la hectar este superioara valorilor medii inregistrate la nivel national.

In ***Anexa: Evolutia valorii productiei agricole pe sectoare, 2007-2012, mii lei,*** este prezentata evolutia productiei agricole per total si pe sectoare de activitate, in orizontul de timp 2007-2012, in preturi curente. Pentru a elimina efectul inflatiei cat si al factorilor climatici (in anii 2007 si 2009 datorita conditiilor meteorologice nefavorabile valoarea productiei agricole a scazut) sunt prezentate in continuare comparatii pe de o parte intre nivelul regional si cel national, iar pe de alta parte intre nivelul judetean si cel regional. Astfel, in anul 2012 valoarea productiei agricole totale regionale reprezenta 16,57% din cea nationala, valoarea productiei vegetale 15,36%, iar valoarea productiei animale 18,73%. Ponderile mentionate sunt relativ constante in intervalul de timp analizat.

La nivel judetean, in anul 2012, cele mai mari aporturi la valoarea agricola totala sunt aduse de judetele Suceava cu 23%, Iasi cu 17% si Botosani cu cate 17%. In mod surprinzator, desi economia judetului Vaslui are un caracter predominant agricol, aportul acestui judet este de numai 14% - ceea ce indica practicarea pe suprafete intinse a unei agriculturi de subzistenta. Totodata, acelasi aport (redus) este adus si de judetul Neamt.

Cu o influenta pozitiva asupra economiei agricole regionale se remarca existenta in municipiul Suceava a Bancii de Resurse Genetice Vegetale (Banca de Gene), scopul acesteia fiind explorarea, colectarea, evaluarea si conservarea resurselor genetice vegetale. Banca are ca responsabilitate sa conserve germoplasma vegetala din Romania si, prin colaborare internationala, participa la asigurarea resurselor genetice vegetale mondiale, care la randul lor au o deosebita importanta pentru siguranta alimentara. O echipa alcatuita din biologi, ecologi si agronomi participa la misiunile de prospectare, inventariere si colectare, organizate de Banca in fiecare an, ce incearca sa constientizeze comunitatile rurale privind importanta cultivarii si utilizarii populatiilor locale de porumb, grau, cartof, legume etc. In aceste expeditii se contacteaza oficialitatile locale, profesorii de biologie, sau orice persoana care poate furniza informatii despre preocuparile agricole ale locuitorilor din zona respectiva si ii identifica pe cei care cultiva populatii locale. Informatiile culese sunt introduse in baza de date a Bancii, aceasta detinand o colectie de aproximativ 18000 probe de la 386 specii diferite de plante, ca rezultat al unei activitati de colectare de aproximativ 19 ani. Materialul semincer stocat este disponibil la cerere si se furnizeaza in cantitati mici, in vederea utilizarii in ameliorare, cercetare, sau pentru reintroducerea in cultura a varietatilor traditionale romanesti.

Pentru productia agricola vegetala, cele mai mari contributii in anul 2012 sunt aduse de judetele Suceava, Iasi si Botosani cu ponderi cuprinse intre 16 si 22%, in timp ce cea mai redusa este a judetelor Neamt si Vaslui cu cate 14%.

Pentru productia agricola animala cele mai mari aporturi sunt ale judetelor Suceava si Bacau cu 25%, respectiv 17%. Surprinde aportul foarte redus adus de judetul Vaslui, de numai 13%, in conditiile in care acesta detine un potential zootehnic important.

La sfarsitul anului 2012, regiunea dispunea de:

- 515 mii bovine, in scadere cu 26% fata de 2007;
- 551 mii porcine, in scadere cu 32% fata de 2007;
- 1.297 mii ovine, in scadere cu 9,5% fata de 2007;
- 12.867 mii pasari, in scadere cu 5,6% fata de 2007;
- 203 mii caprine, in crestere cu 66% fata de 2007;
- 171 mii familii de albine, in crestere cu 23% fata de 2007.[75]

[75] Vezi in ***Anexa: Efectivele de animale, pe categorii de animale, 2012***

In regiune este un numar insuficient de ferme zootehnice specializate, iar majoritatea animalelor sunt crescute in gospodariile personale si utilizate pentru asigurarea consumurilor individuale.

Cele mai mari efective de bovine sunt in judetele Suceava (30,6% din total regional) si Botosani (19,8% din total regional), porcine in judetele Iasi (22,7% din total regional), Neamt (19,2% din total regional) si Bacau (16,9% din total regional), ovine in judetele Botosani (23% din total regional), Suceava si Iasi (18% din total regional), pasari in judetele Bacau (26% din total regional), Iasi (21% din total regional) si Vaslui (19% din total regional), caprine in judetele Bacau (29% din total regional) si Vaslui (19% din total regional), familii de albine in judetele Vaslui si Iasi (cu cate 22% din totalul regional) si Bacau (19% din total regional).

Incepand cu anii ’90 efectivul de animale a scazut mult, aceasta tendinta manifestandu-se insa la nivelul intregii tari.

In ceea ce priveste efectivele de bovine tendinta descrescatoare s-a datorat in primul rand taierilor masive generate de disparitia fostelor cooperative agricole (pe fondul lipsei unitatilor de cazare), dar si a starii de sanatate precare a acestora. Reducerea efectivului de porcine s-a datorat in special disparitiei sau restrangerii activitatii marilor complexe de ingrasare a porcilor, care nesustinute financiar s-au decapitalizat, ducand la faliment.

Un alt aspect care trebuie luat in considerare este cel legat de productiile medii obtinute in zootehnie, care sunt departe de progresul genetic si tehnologic inregistrat in alte state membre. Comparativ cu tarile membre ale Uniunii Europene, randamentele medii sunt inferioare aproape la toate speciile si categoriile de animale.

O alta problema este capacitatea insuficienta a regiunii de a procesa materiile prime din agricultura, de a le promova si vinde utilizand tehnicile specifice de marketing, in scopul castigarii unor segmente stabile de piata si a largirii pietei de desfacere in ansamblu.

Din discutiile purtate cu reprezentantii administratiei publice locale – cu ocazia inventariei nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare existente la nivel local – a rezultat ca exista numeroase zone in regiune care dispun de potential agricol, insa care este insuficient valorificat intrucat fie nu exista un sistem de colectare eficient al produselor, fie capacitatea de procesare existenta a productiei vegetale, pomicole, viticole sau zootehnice este insuficienta.

- **Silvicultura**

Silvicultura reprezinta pentru regiune atat o activitate cu traditie cat si o sursa majora de venituri, produsele obtinute din prelucrarea masei lemnoase luand, in cea mai mare parte, drumul exportului.

Confruntata cu un export necontrolat de busteni si cherestea in anii ’90, silvicultura a inregistrat in ultimii ani o aliniere la cadrul legal si de trecere de la exploatarea primara a lemnului la exploatarea secundara si chiar la cea superioara. Astfel, in regiune isi desfasoara activitatea sute de firme al caror obiect de activitate il reprezinta exploatarea si prelucrarea lemnului, majoritatea fiind axate pe productia de mobila, jucarii, parchet stratificat si imbinari din lemn. Acestea au dobandit in ultimii ani o imagine pozitiva pe plan extern. Exportul de lemn si produse din lemn este dirijat in special catre alte state membre (pentru care pretul scazut datorat mainii de lucru ieftine reprezinta un punct de atractivitate) - Germania, Austria, Italia, Olanda, Suedia.

Regiunea reprezinta cel mai mare furnizor de masa lemnoasa (5.412,5 mii mc recoltati in 2013), reprezentand mai multe de un sfert din masa lemnoasa totala recoltata a Romaniei (28,4%), in crestere cu 11% fata de 2007. Cel mai mare aport il are judetul Suceava care asigura aproximativ jumatate din volumul de lemn recoltat din regiune, urmat de judetul Neamt cu 24%.

Judetele Suceava, Neamt si Bacau detin atat cel mai mare volum de masa lemnoasa pus in circulatie la nivelul regiunii cat si cuantumul cel mai ridicat al populatiei ocupate in acest sector de activitate in raport cu totalul populatiei ocupate. In ***Anexa: Suprafata padurilor, mii ha, 2007-2013*** se poate observa evolutia suprafetei ocupate de padure, pe judete, in perioada 2007-2013.

Evolutia volumului de lemn exploatat, mii metri cubi

Unitate teritoriala	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Regiunea NORD-EST	4875,5	4755,4	4937,1	4977,8	5167,4	5333,7	5412,5
Bacau	758,2	810	822,9	869,6	883,3	921,2	950,7
Botosani	130	118,6	115	131,8	118,5	126,2	161,4
Iasi	225	239,2	265,8	271,3	266,7	281,8	323,3
Neamt	1123,4	1099,8	1222,8	1253,1	1200,5	1240,2	1298,1
Suceava	2467,6	2322,5	2344,2	2299,6	2530,9	2595,3	2489,6
Vaslui	171,3	165,3	166,4	152,4	167,5	169	189,4

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Regiunea Nord-Est are un potential important in cresterea si valorificarea atat a fructelor de padure cat si a ciupercilor comestibile din flora spontana. Astfel, in anul 2009[76], o cincime din cantitatea totala a fructelor de padure provine din Regiunea Nord-Est – reprezentand in valoare absoluta 987,4 tone. La nivel judetean se remarca judetele Suceava (340,4 tone), Neamt (203,8 tone) si Vaslui (166,3 tone). In privinta cantitatii de ciuperci comestibile colectate, 35% din totalul national provine din regiune, reprezentand 233,7 tone (anul 2009) – din care 210 tone sunt asigurate de judetul Suceava si 21 de tone de judetul Neamt.

Un element important al analizei dedicata acestei sectiuni il constituie si cifra de afaceri rezultata din valorificarea produselor piscicole si a produselor apicole (aferenta unitatilor silvice). Pentru produsele piscicole, in anul 2009 cifra de afaceri la nivel regional a fost de 1.238 mii lei (14% din total national) provenind din judetele Neamt (544 mii lei), Suceava (262 mii lei) si Bacau (396 mii lei). Pentru produsele apicole, Regiunea Nord-Est asigura 70% din valoarea cifrei de afaceri nationale – 29 mii lei – valoare atribuita in totalitate judetului Neamt.

- **Turismul rural si agroturismul**

Pornind de la cele doua deziderate care definesc turismul rural, productia si valorificarea productiei proprii prin intermediul gospodariei agroturistice, respectiv promovarea valorilor traditionale, putem afirma ca la ora actuala acest gen de turism se gaseste in faza de expansiune. Zonele deluroase si montane ale regiunii sunt zonele care prezinta potentialul cel mai ridicat pentru practicarea turismului rural, datorita peisajelor de o frumusete rara si, in plus, datorita calitatii aerului si apei.

Tinand cont de faptul ca, datorita conditiilor climatice si prin natura factorilor de relief, zonele deluroase si montane se confrunta deseori cu probleme in exploatarea agricola vegetala, dezvoltarea turismului rural in aceste zone ar reprezenta, alaturi de zootehnie, un pas important pe calea dezvoltarii economice a acestora.

Problema majora cu care se confrunta acest sector de activitate nu o reprezinta facilitatile pentru investitori, ci stadiul precar al infrastructurii fizice, fara de care potentialul acestor zone nu poate fi valorificat. Astfel, multe localitati din zonele deluroase si montane se confrunta cu probleme ale infrastructurii rutiere si ale infrastructurii de utilitati – absenta alimentarii cu gaz metan, lipsa apei curente, canalizarii etc.

Exista totusi si o serie de factori favorizanti care dau o unda de optimism in dezvoltarea acestui sector de activitate, cum ar fi:

- densitatea mare a populatiei si a numarului de case fata de alte zone deluroase si montane;
- frumusetea zonelor deluroase si montane, calitatea aerului deosebit de curat;
- existenta faunei si florii bogate, cu multe specii pe cale de disparitie; existenta unor arii naturale protejate – parcuri nationale, naturale, situri Natura2000;
- monumentele istorice cu valoare nationala si internationala;
- calitatea deosebita a produselor ecologice obtinute in aceste zone.

La nivel regional, la sfarsitul anului 2013, figurau 283 de pensiuni agroturistice si 195 pensiuni turistice, plasand sub acest aspect regiunea pe locul secund, dupa Regiunea Centru.

[76] Incepand cu anul 2010, se colecteaza date numai la nivel national.

9.4. Aspecte cheie

- × Existenta zonelor geografice rurale lipsite de orase pe o raza de 25-30 km –accesibilitate scazuta pentru locuitorilor din mediul rural la serviciile publice de invatamant si sanatate din mediul urban, precum si o slaba polarizare a zonelor economice urbane. Zone identificate: sud-estul judetului Botosani – nord-estul judetului Iasi, nord-estul judetului Botosani, sudul si sud-estul judetului Iasi, estul judetului Bacau-vestul judetului Vaslui, zona central-estica a judetului Vaslui, nord-vestul judetului Suceava, nord-vestul judetului Neamt, nord-vestul judetului Bacau – aproximativ 142 mii persoane;
- × Proces continuu de imbatrinire a populatiei din zona rurala. In perioada 2006 – 2013 au avut loc scaderi ale numarului de copii cuprinsi in grupele de varsta 0-4 ani si 5- 9 ani cu cate 16%. Cele mai mari scaderi au avut loc in judetele Bacau, Botosani, Neamt, Vaslui, scaderi a numarului de tineri din grupa de varsta 15-19 ani cu 12%, cele mai afectate fiind judetele Bacau, Iasi, Neamt si Vaslui. Pentru populatia cuprinsa in grupa de varsta 60-64 ani a avut loc o crestere cu 21%, cele mai mari cresteri avand loc in judetele Iasi si Suceava;
- × Ponderea ridicata a populatiei ocupate in agricultura care contribuie in mica masura la realizarea PIB regional;
- × Efectivul numeros al persoanelor varstnice ce activeaza in agricultura – aprox. 32% din populatia ocupata in agricultura are varste de peste 55 ani; o treime din cei peste 65 de ani sunt persoane active ocupate;
- × Nivelul redus al suprafatelor agricole cu lucrari de irigatii – 6,47% din total suprafata agricola in 2013;
- × Capacitatea de productie existenta este insuficienta pentru a procesa materiile prime agricole – legume, fructe, lapte, carne;
- × In mediul rural locuieste 58,37% din populatia regiunii, judetele cu ponderi peste medie fiind Neamt (63,97%), Vaslui (61,31%) si Botosani (59,34%);

- ✓ Ponderea ridicata a suprafetei agricole a regiunii din total suprafata nivel national – 14,52% din suprafata totala agricola a Romaniei;
- ✓ Nivele ridicate ale productiei per hectar pentru unele culturi agricole (secara, grau dur, sorg, rapita, cartofi, varza alba, lucerna, trifoi, porumb verde furajer) – valori superioare fata de nivelul mediu national in 2013;
- ✓ Aport ridicat si constant al regiunii la valoarea totala a productiei nationale – 17% pentru valoarea agricola totala, 15% pentru valoarea productiei vegetale si 19% pentru valoarea productiei animale – 2012;
- ✓ Regiunea este cel mai mare furnizor de masa lemnoasa din Romania – mai mult de un sfert din masa lemnoasa a Romaniei;
- ✓ Potential ridicat in cresterea si valorificarea fructelor de padure si a ciupercilor comestibile, a produselor piscicole si apicole;
- ✓ Potential turistic ridicat al zonelor rurale si numarul ridicat de structuri de cazare existente.

9.5. Anexe

Anexa: Suprafata cultivata cu principalele culturi, nivel regional, 2013, ha

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est		
	Total	Sector privat	din care: exploatatii agricole individuale
Total	1.162.811	1.157.324	838.843
Cereale pentru boabe	679.213	676.128	471.569
Grau si secara	154.846	153.165	49.120
Secara	2.110	2.067	1.499
Grau - total	152.736	151.098	47.621
Grau comun	152.682	151.044	47.606
Grau dur	54	54	15
Orz si orzoaica	25.998	25.844	17.997
Orz	7.063	7.014	2.394
Ovaz	40.454	40.233	38.374
Porumb boabe	453.051	452.108	364.540
Sorg	2.464	2.408	457
Leguminoase pentru boabe	5.335	5.293	4.892
Mazare boabe	905	881	647
Fasole boabe	4.399	4.382	4.215
Plante uleioase	24	23	23
Floarea soarelui	23	23	23
Rapita	1	167.820	82.838
Soia boabe	168.598	108.957	54.931
In pentru ulei	109.393	24.101	4.311
Sfecla de zahar	24.224	33.648	23.562
Sorg pentru maturi	33.844	207	10
Tutun	207	9.092	1.830
Plante medicinale si aromatice	9.143	334	311
Cartofi - total	334	55	55
Cartofi timpurii,semitimpurii si de vara	55	291	7
Cartofi de toamna	293	52.822	51.588
Legume - total	52.854	3.361	3.332
Tomate	3.362	49.461	48.256
Vinete	49.492	46.149	45.681
Ceapa uscata	46.160	7.734	7.714
Usturoi uscat	7.736	1.198	1.195
Varza alba	1.198	7.244	7.200
Ardei	7.244	2.732	2.731
Radacinoase comestibile	2.738	9.704	9.627
Legume cultivate in camp	9.707	3.841	3.825
Legume in solarii si sere	3.841	98	81
Legume proaspete din gradinile familiale	98	27.084	26.632
Pepeni verzi si galbeni	27.091	105	98
Furaje verzi din teren arabil	109	17.467	17.467
Furaje perene	17.467	3.274	3.080
Lucerna	3.274	212.286	193.224
Trifoi	213.622	173.515	160.045
Furaje verzi anuale	174.647	93.856	85.331
Porumb verde furajer	94.263	45.006	44.233
Radacinoase furajere	45.062	38.771	33.179
Capsunerii pe rod	38.975	10.504	6.501
Flori si plante ornamentale	10.573	5.696	5.671
Livezi pe rod	5.708	173	163
Suprafata serelor	173	29	21
Teren arabil in repaus	34.021	14.056	12.622

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Anexa: Suprafata cultivata cu principalele culturi, nivel judetean, 2013, ha

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Total	1.162.811	152.730	273.078	222.679	147.849	169.576	196.899
Cereale pentru boabe	679.213	103.610	142.384	135.398	91.143	73.941	132.737
Grau si secara	154.846	14.937	23.988	32.294	22.840	15.156	45.631
Secara	2.110	15	147	241	510	1.062	135
Grau - total	152.736	14.922	23.841	32.053	22.330	14.094	45.496
Grau comun	152.682	14.922	23.841	32.014	22.315	14.094	45.496
Grau dur	54			39	15		
Orz si orzoaica	25.998	2.914	3.920	3.461	5.289	5.953	4.461
Orz	7.063	419	770	1.647	2.330	536	1.361
Ovaz	40.454	1.839	10.459	4.804	6.142	14.804	2.406
Porumb boabe	453.051	83.550	103.465	93.946	55.603	37.326	79.161
Sorg	2.464	304	204	513	418	15	1.010
Leguminoase pentru boabe	5.335	146	2.047	1.468	406	730	538
Mazare boabe	905	96	38	242	159	162	208
Fasole boabe	4.399	35	2.009	1.226	246	568	315
Plante uleioase	24	11.411	61.501	34.807	18.998	4.349	37.532
Floarea soarelui	23	9.048	29.935	27.055	10.860	1.754	30.741
Rapita	1	2.209	2.748	4.899	6.417	1.226	6.725
Soia boabe	168.598	4	28.790	2.476	1.155	1.369	50
In pentru ulei	109.393	150		10	47		
Sfecla de zahar	24.224	79	1.984	2.588	3.295	624	573
Sorg pentru maturi	33.844	29	28	15	198	16	48
Tutun	207			34			21
Plante medicinale si aromatice	9.143	2	228	9	2		52
Cartofi - total	334	3.768	7.843	8.934	7.592	22.666	2.051
Cartofi timpurii, semitimpurii si de vara	55	180	1.186	539	175	915	367
Cartofi de toamna	293	3.588	6.657	8.395	7.417	21.751	1.684
Legume - total	52.854	6.290	9.618	11.349	4.627	7.990	6.286
Tomate	3.362	1.184	1.407	1.921	808	1.077	1.339
Vinete	49.492	133	242	325	145	155	198
Ceapa uscata	46.160	1.137	1.381	1.687	784	1.438	817
Usturoi uscat	7.736	323	718	456	271	625	345
Varza alba	1.198	1.383	1.571	1.944	1.082	2.404	1.323
Ardei	7.244	712	757	904	393	627	448
Radacinoase comestibile	2.738	2	19	22	27	28	
Legume cultivate in camp	9.707	3.369	5.373	7.596	2.403	4.739	3.611
Legume in solarii si sere	3.841	4	12	77	2	13	1
Legume proaspete din gradinile familiale	98	2.712	3.160	3.602	2.174	3.182	2.637
Pepeni verzi si galbeni	27.091	88	827	1.548	87		724
Furaje verzi din teren arabil	109	29.465	50.801	31.102	22.733	60.169	19.352
Furaje perene	17.467	23.352	39.108	26.492	21.068	51.716	12.911
Lucerna	3.274	18.604	15.668	21.797	9.985	17.519	10.690
Trifoi	213.622	3.907	11.658	2.667	7.560	19.211	59
Furaje verzi anuale	174.647	6.113	11.693	4.610	1.665	8.453	6.441
Porumb verde furajer	94.263	665	2.594	1.844	861	4.140	469
Radacinoase furajere	45.062	815	854	657	1.061	2.075	246
Capsunerii pe rod	38.975	8	26	32		75	29
Flori si plante ornamentale	10.573	20	6	9	3	3	
Livezi pe rod	5.708	1.050	2.802	4.994		3.169	737
Suprafata serelor	173	1	5		1.723	3	
Teren arabil in repaus	38	4.924	8.433	6.699	649	2.292	11.024

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Anexa: Productia medie la hectar, nivel regional si judetean, 2013, kilograme/ha

Principalele culturi	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Cereale pentru boabe	3.983	4.540	4.342	3.869	4.690	3.181	3.243
Grau si secara	3.163	3.280	3.038	3.060	3.506	2.729	3.235
Secara	2.440	2.467	2.027	2.813	2.378	2.552	1.578
Grau - total	3.173	3.281	3.044	3.062	3.531	2.742	3.240
Grau comun	3.173	3.281	3.044	3.063	3.532	2.742	3.240
Grau dur	2.796			2.795	2.800		
Orz si orzoaica	2.341	2.113	2.132	2.592	2.799	2.264	2.039
Orz	2.907	2.425	2.821	2.772	3.342	2.507	2.680
Ovaz	2.066	1.703	1.985	1.997	2.156	2.219	1.660
Porumb boabe	4.541	4.923	4.976	4.299	5.660	3.895	3.372
Sorg	2.466	2.109	2.466	2.066	3.057	1.200	2.550
Mazare boabe	1.582	2.177	1.553	1.760	1.453	1.642	1.159
Fasole boabe	1.213	1.000	1.125	1.161	1.272	1.636	1.194
Floarea soarelui	2.006	1.926	1.992	2.010	2.579	1.735	1.851
Rapita	2.059	1.781	1.732	1.934	2.522	1.936	1.957
Soia boabe	1.969	2.000	1.961	2.122	2.494	1.438	1.220
In pentru ulei	2.309	2.000		1.100	3.553		
Sfecla de zahar	33.940	16.468	30.117	36.060	38.218	26.889	23.082
Tutun	655			500			905
Cartofi - total	15.773	13.459	18.492	16.918	15.882	15.173	10.864
Cartofi timpurii, semitimpurii si de vara	11.015	14.100	9.952	9.998	12.629	13.082	8.507
Cartofi de toamna	16.096	13.427	20.013	17.362	15.959	15.260	11.378
Tomate	14.284	14.927	14.685	17.137	14.098	12.830	10.482
Ceapa uscata	11.922	11.780	9.907	11.911	13.585	12.761	12.477
Usturoi uscat	5.820	6.108	6.248	6.553	6.066	4.952	5.067
Varza alba	22.421	23.401	20.424	22.212	23.750	21.854	24.022
Ardei	10.739	13.199	9.367	9.342	8.631	12.314	11.614
Pepeni verzi si galbeni	18.989	22.568	20.028	21.046	18.736		13.000
Furaje perene	15.628	14.074	15.347	14.401	16.051	16.163	18.971
Lucerna (in echivalent masa verde)	16.978	14.404	17.679	14.975	17.022	19.018	21.130
Trifoi (in echivalent masa verde)	14.941	12.825	13.998	11.006	17.129	15.649	8.542
Furaje verzi anuale	18.152	14.335	16.777	14.653	23.776	23.697	18.043
Porumb verde furajer	26.000	21.589	27.065	18.600	24.780	30.032	22.109

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Anexa: Efectivele de animale, pe categorii de animale, 2012

Categorii animale	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Bovine	515339	59769	102083	71230	69950	157676	54631
Vaci, bivolite si juninci	302875	36142	55317	35970	44352	99770	31324
Juninci	25739	3781	4790	2033	4575	6889	3671
Vaci si bivolite	277136	32361	50527	33937	39777	92881	27653
Porcine	550920	93203	64783	124826	105900	80535	81673
Scroafe de prasila	37159	7367	4020	6824	7163	5171	6614
Scrofite pentru reproductie	5495	1617	475	666	1207	548	982
Ovine	1296866	161602	296953	230402	169781	237359	200769
Oi si mioare	1158563	134807	261806	215261	151326	209318	186045
Caprine	202680	58669	26079	34148	29730	15350	38704
Capre	158856	45897	18643	29142	22422	11858	30894
Cabaline	150612	23070	25434	30920	16816	25667	28705
Cabaline de munca	129449	20531	20560	27239	14799	20657	25663
Pasari	12867214	3377484	1355850	2738881	1417365	1470707	2506927
Pasari ouatoare adulte	6515508	1037205	938243	1045206	1009273	1041656	1443925
Familii de albine	170731	32978	21939	37783	19286	20799	37946
Iepuri	79649	11511	10854	13855	10288	11592	21549

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Anexa: Suprafata padurilor, mii ha, 2007-2013

Unitate teritoriala	Ani	Suprafata padurilor	Rasinoase	Foioase
Regiunea NORD-EST	2007	1158,4	561,8	596,6
	2008	1150,7	569,4	581,3
	2009	1159,1	561,6	597,5
	2010	1160,4	561,9	598,5
	2011	1162,1	560,6	601,5
	2012	1163,1	560,1	603
	2013	1163,2	559,4	603,8
Bacau	2007	262,9	89,9	173,1
	2008	263,6	99	164,6
	2009	263,3	90,4	172,9
	2010	264,4	90,3	174,1
	2011	264,7	90	174,7
	2012	265,1	90,3	174,8
	2013	265,3	90,6	174,7
Botosani	2007	54,7	1	53,7
	2008	54,9	1	53,9
	2009	54,9	0,9	54
	2010	55	1	54
	2011	55,2	1	54,2
	2012	55,1	0,9	54,2
	2013	55,1	0,8	54,3
Iasi	2007	94,9	3	91,9
	2008	95,6	2,6	93
	2009	95,2	3,2	92
	2010	95,2	3,2	92
	2011	95,2	3,1	92,1
	2012	95,1	3,1	92
	2013	95	2,8	92,2
Neamt	2007	253,5	141,6	111,9
	2008	253,1	141,1	112
	2009	253,9	141,5	112,4
	2010	253,8	141	112,8
	2011	253,9	139,8	114,1
	2012	254,4	139,2	115,2
	2013	254,1	138,9	115,2
Suceava	2007	421,3	325,7	95,6
	2008	420,8	325,2	95,6
	2009	420,5	325	95,5
	2010	420,6	325,8	94,8
	2011	421,7	326,3	95,4
	2012	422	326,1	95,9
	2013	422,6	325,9	96,7
Vaslui	2007	71,1	0,6	70,4
	2008	62,7	0,5	62,2
	2009	71,3	0,6	70,7
	2010	71,4	0,6	70,8
	2011	71,5	0,5	71
	2012	71.4	0.5	70.9
	2013	71,1	0,4	70,7

Sursa: Baza de date TEMPO - online, INS

Anexa: Fondul funciar, dupa modul de folosinta la 31 decembrie 2013, ha

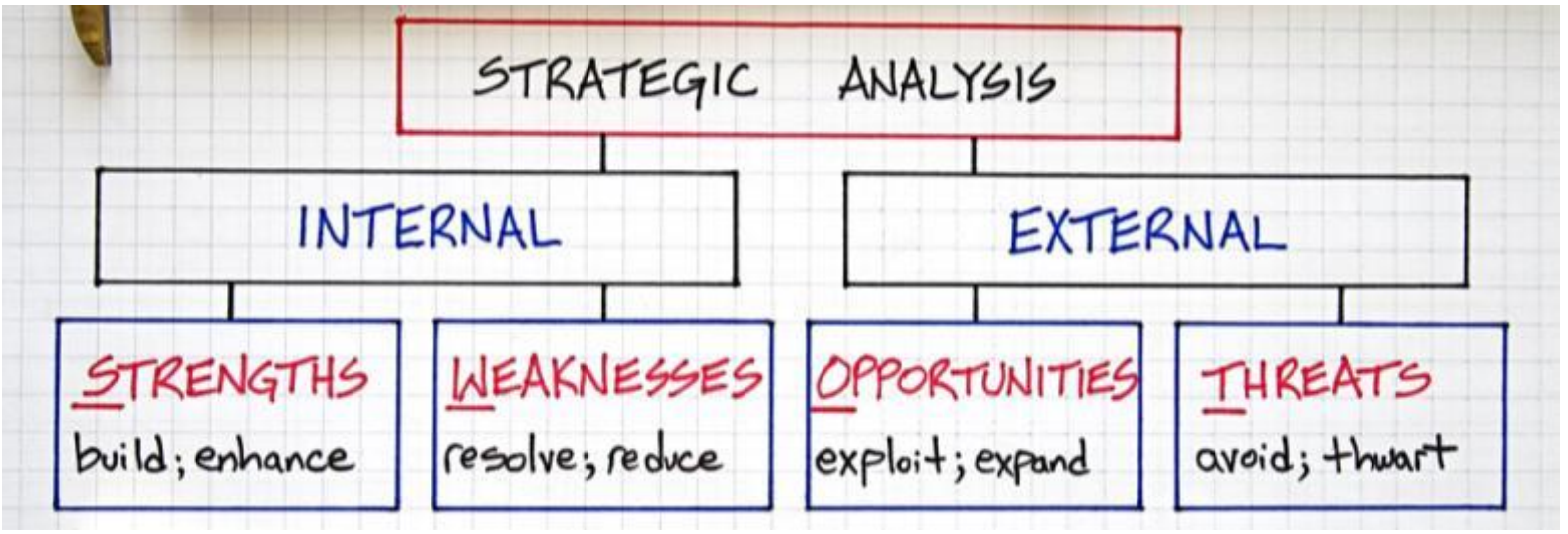
Modul de folosinta a fondului funciar	Regiunea Nord-Est	Bacau	Botosani	Iasi	Neamt	Suceava	Vaslui
Total	3.684.983	662.052	498.569	547.558	589.614	855.350	531.840
Agricola	2.121.157	319.983	392.762	380.080	280.849	346.762	400.721
Arabila	1.380.452	185.544	298.742	255.705	169.255	179.495	291.711
Pasuni	491.389	86.237	75.146	85.421	66.936	90.367	87.282
Finete	200.258	39.461	14.635	22.007	42.340	73.897	7.918
Vii si pepiniere viticole	30.639	6.075	1.680	10.947	536	0	11.401
Livezi si pepiniere pomicole	18.419	2.666	2.559	6.000	1.782	3.003	2.409
Terenuri neagricole total	1.563.826	342.069	105.807	167.478	308.765	508.588	131.119
Paduri si alta vegetatie forestiera	1.235.424	282.530	58.370	97.436	262.403	454.531	80.154
Ocupata cu ape, balti	72.753	15.000	13.797	13.330	10.143	12.232	8.251
Ocupata cu constructii	102.338	21.990	11.631	19.256	14.801	19.405	15.255
Cai de comunicatii si cai ferate	55.635	9.994	8.396	10.225	7.844	8.293	10.883
Terenuri degradate si neproductive	97.676	12.555	13.613	27.231	13.574	14.127	16.576

Sursa: Baza de date TEMPO – online, INS

Anexa: Evolutia valorii productiei agricole pe sectoare, 2007-2012, mii lei

Ramuri agricole	Unitate teritoriala	Ani					
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Total	Romania	47.699.916	66.993.906	59.928.386	64.452.571	76.508.656	64.259.474
	Regiunea Nord-Est	8.248.287	11.678.213	10.573.936	10.804.888	12.639.425	10.646.133
	Bacau	1.176.077	1.714.186	1.551.667	1.546.916	1.796.012	1.602.975
	Botosani	1.495.092	2.052.007	1.734.103	2.009.328	2.241.360	1.792.444
	Iasi	1.268.150	2.360.620	2.021.257	2.024.170	2.362.921	1.804.801
	Neamt	1.097.059	1.559.106	1.494.310	1.381.824	1.717.486	1.467.641
	Suceava	2.270.955	2.445.233	2.544.121	2.454.623	2.888.753	2.479.563
	Vaslui	94.0954	1.547.061	1.228.478	1.388.027	1.632.893	1.498.709
Vegetala	Romania	28.723.475	45.742.175	35.735.477	43.488.480	54.179.772	40.169.144
	Regiunea Nord-Est	4.757.124	7.721.841	6.050.339	6.934.858	8.585.793	6.169.594
	Bacau	573.924	1.059.539	843.471	952.486	1.104.103	838.069
	Botosani	912.405	1.379.468	945.445	1.319.785	1.587.305	1.016.513
	Iasi	693.856	1.681.244	1.237.427	1.442.688	1.744.452	1.157.611
	Neamt	560.157	968.967	824.213	847.305	1.132.973	868.697
	Suceava	1.526.674	1.574.415	1.508.094	1.523.108	1.931.018	1.369.103
	Vaslui	490.108	1.058.208	691.689	849.486	1.085.942	919.601
Animala	Romania	18.291.624	20.535.700	23.441.606	20.406.840	21.784.104	23.555.260
	Regiunea Nord-Est	3.438.572	3.900.856	4.470.524	3.821.656	4.006.369	4.412.265
	Bacau	597.889	651.482	702.864	592.560	689.553	763.747
	Botosani	579.138	669.450	785.469	685.009	651.187	772.166
	Iasi	548.615	655.550	760.805	553.777	589.372	613.531
	Neamt	530.841	581.869	662.169	527.711	579.730	586.736
	Suceava	742.301	868.324	1.033.680	929.978	955.883	1.107.574
	Vaslui	439.788	474.181	525.537	532.621	540.644	568.511
Servicii agricole	Romania	684.817	716.031	751.303	557.251	544.780	535.070
	Regiunea Nord-Est	52.591	55.516	53.073	48.374	47.263	64.274
	Bacau	4.264	3.165	5.332	1.870	2.356	1.159
	Botosani	3.549	3.089	3.189	4.534	2.868	3.765
	Iasi	25.679	23.826	23.025	27.705	29.097	33.659
	Neamt	6.061	8.270	7.928	6.808	4.783	12.208
	Suceava	1.980	2.494	2.347	1.537	1.852	2.886
	Vaslui	11.058	14.672	11.252	5.920	6.307	10.597

Sursa: aplicatia statistica TEMPO- INS

Capitolul 2

Analize SWOT

Capitolul 2 - Analize SWOT

Analiza SWOT socio-demografic	
Puncte tari	**Referinte**
Regiunea cu cel mai mare numar de locuitori din Romania	La 1 iulie 2013 conform INS, populatia regiunii reprezenta 17,4% din populatia totala a Romaniei (3.705.145 locuitori), iar in raport cu rezultatele finale ale Recensamantului Populatiei si Locuintelor din 2011, populatia totala a regiunii este de 3.302.217 persoane
Densitatea medie a populatiei in regiune este superioara mediei nationale	100,5 loc/kmp in regiune fata de 89,2 loc/kmp nivel national (2013)
Rata somajului la nivel regional este inferioara fata de media comunitara (UE27) – cu tendinte inverse de evolutie	2012 – rata somaj nivel regional 6% versus rata somaj nivel comunitar 10,5%.
Puncte slabe	**Referinte**
Scaderea populatiei regiunii in perioada dintre recensamintele populatiei din 2002 si 2011	11,8% total regiune: 10,2% in mediul urban; 12,9% in mediul rural
Spor natural negativ	-0,7 ‰ in 2013 – cinci ani consecutivi de scadere
Speranta de viata la nastere in regiune este mai mica decat cea de la nivel comunitar	RNE – 74 ani versus UE28 – 79 ani - 2012
Disparitati interjudetene si urban-rural privind nivelul ratei mortalitatii infantile Nivelul ratei mortalitatii infantile este mult mai mare fata de cel existent la nivel comunitar	2013 – 7‰ in mediul urban versus 10,4‰ in mediul rural – 13,1‰ (judetul Botosani) si 9,2‰ (judetul Vaslui) versus 7,7‰ (judetul Suceava) si 8,5‰ (judetul Bacau). Cele mai ridicate nivele: 13,8‰ in mediul rural din Botosani si 13,3‰ in mediul rural din Vaslui (2013). Rata mortalitatii infantile in regiune este de aproape 3 ori mai mare fata de nivelul comunitar (2012)
Rata mortalitatii cauzata de boli tumorale este in crestere in RNE	2008: 1,98‰ 2013: 2,18‰
Regiunea se confrunta cu un fenomen continuu de imbatranire a populatiei	Numeroase localitati inregistreaza scaderi cu peste 10% a populatiei din grupa de varsta 0-14 ani, respectiv cresteri cu peste 10% a populatiei cu varsta de peste 60 de ani. Rata de substituire la nivel regional este in continua scadere anuala – de la 1,68 (2006) la 1,1 (2013).
Nivel ridicat al migratiei externe	Ponderea populatiei plecate temporar sau pentru o perioada indelungata din total populatie regiune: 9,9% - 2011
Scaderea severa a populatiei din grupa de varsta 15-19 ani	In perioada 2006-2013 populatia din grupa de varsta 15-19 ani a scazut cu peste 27% (in mediul urban cu 45%)
Rata de activitate la nivel regional este inferioara nivelului national	2012 – nivel regional 54% versus nivel national 64,6%
Ponderea ridicata a populatiei ocupate civile in agricultura si ponderea scazuta a populatiei ocupate in industrie	Ponderea populatiei ocupate civile in agricultura nivel regional - 41,5% (fata de 29,2% nivel national), ponderea populatiei ocupate in industrie nivel regional - 16,4% (fata de 20,6% nivel national) – 2012. La nivel judetean cele mai ridicate ponderi in agricultura sunt in jud. Botosani (51%), Vaslui (49%), Suceava (46%). ***Nota:*** in raport cu datele existente in 2012 pentru structura populatiei ocupate pe activitatile economiei nationale se constata ca 47,6% sunt ocupati in agricultura, 11,6% in industrie si 40,8% in servicii (incl. constructii).

Disparitati intraregionale privind ponderea populatiei ocupate in agricultura versus servicii	In judetele Bacau si Iasi ponderea populatiei ocupate civile in servicii 48-50% fata de 34% in judetele Botosani si Vaslui. In judetele Bacau si Iasi ponderea populatiei ocupate civile in agricultura 32-33% fata de 49-51% in judetele Botosani si Vaslui
Ponderea redusa a populatiei ocupate ce are studii superioare si ponderea ridicata a populatiei ocupate cu studii primare/gimnaziale	Doar 13,2% din populatia ocupata detine studii superioare, in timp ce 33,1% au doar studii primare si/sau gimnaziale - 2012
Nivel redus al ocuparii in randul tinerilor	Rata ocuparii in randul tinerilor de 15-24 ani este de 30,6% (Cercetare AMIGO – 2013)
Scaderea anuala a numarului mediu de salariati	In Regiunea Nord-Est s-a inregistrat o scadere a numarului mediu de salariati cu 11,7% in intervalul de timp 2006-2013
Cel mai ridicat nivel de saracie dintre regiunile Romaniei	Regiunea are cel mai mare nivel al ratei saraciei absolute (6,6% in 2011), in crestere cu 1,8 p.p. in perioada de criza economica Regiunea detine cea mai mare pondere a populatiei sarace din Romania (23% in 2011) Al doilea nivel al ratei saraciei severe dintre regiunile Romaniei (1,7% in 2010)
Nivelul foarte scazut al veniturilor gospodariilor	Venitul brut al unei gospodarii per membru familie reprezenta 24% din media UE 27 (2010) Venitul net disponibil per membru de familie de 2,5 ori mai mic decat in Regiunea Bucuresti-Ilfov, pe ultimele nivele din UE27 (2008) Indicele de disparitate al venitului primar pe membru familie reprezinta 61,7% din media nationala – cel mai scazut din Romania (2009) Indicile de disparitate al venitului net disponibil pe gospodarie reprezinta 79% din media nationala (2009); Peste 50% dintre gospodarii fac fata cu dificultate cheltuielilor curente Salariul mediu net reprezinta 81,5% din media nationala si 16,8% din media UE27 (2012)
Disparitati intraregionale nivelul ratei somajului	Rata somajului in judetul Vaslui este cu 4 p.p. mai mare fata de rata somajului nivel regional (2012). Numeroase localitati urbane cu o populatie sub 10.000 loc. au o rata reala a somajului cuprinsa intre 15-20%.
Nivelul ridicat al somajului in randul tinerilor si a somerilor de lunga durata	Rata somajului BIM pentru grupa de varsta 15-24 ani este 12,4%, iar in mediul urban de 27,8% (2013). Unul din doi someri isi cauta loc de munca de peste un an
Procentul ridicat al tinerilor cu varsta cuprinsa intre 18 si 24 ani care nu sunt angajati, nu sunt inclusi in sistemul de invatamant sau de formare profesionala (NEETs)	La nivelul Regiunii Nord-Est procentul tinerilor NEET:15,5% - 2013
Oportunitati	
Existenta structurilor parteneriale regionale destinate dezvoltarii educatiei, ocuparii si incluziunii sociale (Consortiul Regional Nord-Est pentru Educatie, Pactul Teritorial pentru Ocupare si Incluziune Sociala Nord-Est)	
Dezvoltarea in parteneriat a planurilor regionale si locale pentru educatie si ocupare	
Patru din obiectivele tematice aferente Strategiei Europa 2020 sunt dedicate capitalului uman: ocupare, educatie si formare profesionala, incluziune sociala si combaterea saraciei, dezvoltarea capacitatii administrative	
Riscuri	
Continuarea efectelor negative ale crizei economice	
Migratia absolventilor de invatamant superior in alte State Membre sau in alte regiuni mai	

dezvoltate ale Romaniei
Accentuarea in continuare a gradului de saracie a populatiei
Somajul deghizat existent in mediul rural – cuprinderea in populatia ocupata a persoanelor care desfasoara activitati economice neremunerate in/pentru familie
Continuarea procesului de imbatrinire a populatiei

Analiza SWOT infrastructura locala si regionala	
Analiza SWOT infrastructura de transport	
Puncte tari	**Referinta**
Prezenta a doua axe de baza si doua axe complementare ale retelei TEN-T rutiera	TEN-T rutier de baza: Bicaz Chei-Piatra Neamt-Tirgu Neamt – Pascani – Iasi - Ungheni; Adjud – Bacau – Roman – Suceava - Siret; complementar: Barlad – Husi - Albita; Bacau – Onesti - Oituz;
Prezenta a trei axe de baza si a unei axe complementare din reteaua TEN-T feroviara	TEN-T feroviar de baza: Adjud-Bacau-Roman-Suceava-Vicsani; Vatra Dornei-Suceava; Pascani-Iasi-Ungheni; TEN-T rutier complementar: Adjud-Onesti-Comanesti-Ghimes;
Partea centrala a regiunii, pe directia nord-sud, impreuna cu partea mediana a judetului Iasi, se afla pe traseele TEN-T de baza rutier si feroviar	Axa Bacau-Roman-Suceava – spre Cernauti si Pascani-Iasi – spre Chisinau
Peste 86,4% din populatie este conectata primar sau secundar la reteaua TEN-T rutiera	Detaliere in Analiza Economico-Sociala
Existenta in regiune a trei aeroporturi regionale in Bacau, Iasi si Suceava	Detalii privind trafic, destinatii, proiecte implementate in Analiza Economico-Sociala
Puncte slabe	**Referinta**
Ponderea ridicata a liniilor feroviare neelectrificate care conduc la o viteza scazuta a trenurilor	Magistrala 600, sectiunea situata la nord de Suceava din magistrala 500, liniile operationale 509, 510, 511, 512, 603, 605, 607, 608, 703, precum si toate liniile inchise.
Exista localitati urbane neconectate primar sau secundar la reteaua TEN-T rutiera (1 municipiu si 5 orase) sau feroviara (1 municipiu si 9 orase)	Detaliere in Analiza Economico-Sociala
Aproape jumatate (45,7%) din populatia regiunii nu este momentan conectata la reteaua feroviara functionala	Detaliere in Analiza Economico-Sociala
Gradul redus de modernizare a drumurilor judetene si comunale	Numai 20,4% din drumurile judetene si comunale sunt modernizate – 2013
Lipsa variantelor ocolitoare in unele municipii si orase tranzitate de traficul greu – cu efecte negative asupra calitatii aerului, accesibilitatii	Detaliere localitati in Analiza Economico-Sociala
Gradul redus de modernizare al strazilor orasenesti	Detaliere in Analiza Economico-Sociala
Numarul ridicat de accidente rutiere cu o evolutie pe un trend crescator	In 2013 numarul total de accidente rutiere din regiune reprezinta 14,5% din totalul national, de 3 ori mai mare fata de anul 2007
Nivel redus al volumului de marfuri transportate catre alte regiuni din Romania	Ponderea cantitatii de marfuri cu destinatia catre alte regiuni este de numai 7% - 2013
Oportunitati	
Posibilitatea de avansare a aeroporturilor regionale Iasi si Bacau la statutul de Aeroport Hub International	
Reabilitarea/modernizarea drumurilor judetene/strazilor orasenesti prin proiecte cofinantate prin Programul Operational Regional 2007-2013, Programul National pentru Dezvoltarea Infrastructurii (sectiunea ce vizeaza realizarea a 10.000 km drumuri judetene) si Programul National pentru Agricultura si Dezvoltare Rurala	
Elaborarea Master Planului General de Transport al Romaniei pe termen scurt, mediu si lung	
Fonduri comunitare in perioada de programare 2014-2020 pentru prioritati de investitii ce vizeaza inlaturarea blocajelor de trafic, transportul de tip verde	
Implementarea proiectelor ce vizeaza modernizarea aeroporturilor din Iasi, Bacau si Suceava –	

fonduri comunitare	
Oportunitati de dezvoltare de noduri intermodale de transport in Suceava, Iasi, Bacau	
Cresterea volumului de marfuri importate si exportate intre Romania, Ucraina si Republica Moldova	
Riscuri	
Grad insuficient de mentenanta pentru drumurile realizate/reabilitate	
Analiza SWOT infrastructura de utilitati	
Puncte tari	**Referinta**
Puncte slabe	**Referinta**
Ponderea scazuta atat a localitatilor cat si a populatiei conectate la reteaua de alimentare cu apa potabila	62,13% din localitati conectate (73,18% la nivel national in 2012); 45,25% din populatie conectata (60,15% nivel national) Disparitati interjudetene privind ponderea populatiei conectata la retaua de apa potabila: 29,28% in judetul Suceava fata de 56,52% in judetul Iasi; 2 orase (Cajvana si Milisauti din judetul Suceava) nu dispun de retea de alimentare cu apa potabila
Ponderea scazuta atat a localitatilor cat si a populatiei conectate la reteaua de canalizare	28,44% din localitati conectate (2012); 35,36% din populatie conectata (46,78% nivel national) Disparitati interjudetene privind ponderea populatiei conectata la reteaua de apa potabila: 25,27% in judetul Suceava, 26,62% in judetul Vaslui fata de 44,74% in judetul Iasi; Orasele Milisauti si Vicovu de Sus din judetul Suceava nu dispun de retea de canalizare
Disparitati privind accesul localitatilor urbane la reteaua nationala de alimentare cu gaz metan – 14 localitati urbane nu sunt conectate in 2012	Municipiul Vatra Dornei si 13 orase: Darabani, Flamanzi, Saveni, Stefanesti, Roznov, Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Liteni, Milisauti, Vicovu de Sus, Solca si Murgeni.
Ponderea redusa a blocurilor care au beneficiat de lucrari de reabilitare termica	Numai 5% din fondul total de locuinte au fost reabilitate termic
Oportunitati	
Derularea proiectelor ce vizeaza lucrari de reabilitare/extindere/constructie retea alimentare apa potabila/canalizare/statii de tratare/statii de epurare, retehnologizarea sistemelor de producere si distributie a agentului termic prin cofinantare asigurata din Fondul de Coeziune, prin Programul Operational Sectorial de Mediu 2007-2013	
Riscuri	
Capacitatea scazuta a populatiei din regiune de a prelua costuri specifice de utilizare si intretinere a infrastructurii reabilitate, modernizate sau nou construite datorita nivelului de saracie existent	
Analiza SWOT infrastructura de educatie	
Puncte tari	**Referinta**
Existenta centrelor universitare Iasi, Bacau si Suceava in care functioneaza 7 universitati de stat si 4 particulare	In anul scolar 2012-2013 sunt inscrisi 59.471 studenti reprezentand 12,8% din totalul existent la nivel national
Ponderea ridicata a populatiei scolare existente in regiune (in total national)	18% din populatia scolara totala a Romaniei frecventeaza unitatile de invatamant din RNE (2012)
Puncte slabe	**Referinta**
Scaderea continua a numarului de studenti	Scadere cu 25,4% in perioada 2006-2012
Nivel sub media nationala si cea comunitara a ponderii populatiei cu varsta de 30-34 ani cu nivel de educatie tertiara	18,8% - 2013
Scaderea numarului de elevi din invatamantul primar-gimnazial	Scaderi de 10-1101% in judetele Bacau si Neamt - 20122
Infrastructura de invatamant prescolar insuficient dimensionata fata de potentialul numar de beneficiari	In regiune: 17,9% din numarul total de prescolari – 7,5% din numarul total de gradinite (2012)
Disparitati urban-rural privind numarul de	In mediul rural: 56% din total prescolari si 12% din

gradinite (inclusiv educatori)	total gradinite (2012)
Lipsa acuta de cadre didactice in mediul rural	Detaliere in AES
Nivelul ridicat al ratei abandonului scolar in invatamantul profesional	Anul scolar 2010-2011: 18,1% la nivelul regiunii, 22,6% in judetul Iasi
Nivel ridicat si crescator al ratei parasirii timpurii a scolii	22,5% - 2013
Starea avansata de degradare si/sau dotari insuficiente pentru unitatile de invatamant din mediul urban	Detaliere localitati si unitati invatamant (2011) in AES
Nefinalizarea unor lucrari de investitii demarate in cadrul Programului National de Dezvoltare a Infrastructurii	Detaliere in AES
Oportunitati	
Existenta structurilor parteneriale dedicate elaborarii documentelor de planificare pentru educatie la nivel regional, judetean	
Fondurile comunitare alocate sprijinirii educatiei si formarii profesionale perioada de programare 2014-2020 (alocare minima la nivel national pentru Fondul Social European)	
Dedicarea unui obiectiv tematic aferent Strategiei Europa 2020 cresterii accesului la educatie si formarii profesionale de calitate	
Riscuri	
Continuarea procesului de scadere a populatiei scolare din invatamantul primar si gimnazial efect direct al reducerii sporului natural	
Cresterea numarului de copii cu parinti plecati la munca in strainatate	
Nefinalizarea lucrarilor de investitii demarate prin PNDI dedicate infrastructurii de educatie	
Degradarea unitatilor de invatamant inchise din mediul rural	
Analiza SWOT infrastructura de sanatate	
Puncte tari	**Referinta**
Numarul ridicat al unitatilor medicale din regiune, diversificate pe diferite specializari	RNE se situeaza pe al doilea loc (dupa Bucuresti-Ilfov) in privinta numarului de unitati sanitare – 15,1% din total national (2012). 31% din unitati sunt amplasate in judetul Iasi
Existenta unui centru medical de traditie in municipiul Iasi	Universitatea de Medicina si Farmacie, Spitalul Univesitar
Cresterea numarului medicilor in toate judetele	Crestere de 13,5% la nivelul regiunii (2006-2012)
Puncte slabe	**Referinta**
Disparitati tip urban-rural privind asistenta medicala - distributia personalului medical si a unitatilor medicale	56,9% din populatia regiunii are domiciliul in mediul rural si este deservita de 11,6% din numarul total al personalului medical (2012) 37 medici/10.000 locuitori in mediul urban si 4 medici/10.000 locuitori in mediul rural - 2012
Starea avansata de deteriorare a unor unitati medicale (inclusiv medico-sociale), lipsa echipamentelor de specialitate si a dotarilor aferente – in special in orasele mici	Detaliere nevoi in sectiunea sanatate Analiza Economico-Sociala
Oportunitati	
Crearea clusterului in domeniul imagisticii medicale IMAGO-MOL (proiectul AMI4Europe – FP7) si a Clusterului in biotehnologii BioROne, in municipiul Iasi	
Interesul crescut al reprezentantilor unitatilor spitalicesti privind implementarea unui sistem integrat de tip e-sanatate pentru a facilita accesul cetatenilor la servicii de calitate cat si prelucrarea si schimbul de informatii medicale	
Implementarea proiectelor cu cofinantare comunitara privind reabilitarea/modernizarea/dotarea extinderea/echiparea spitalelor judetene si ambulatoriilor (POR 2007-2013)	
Implementarea proiectelor ce vizeaza imbunatatirea capacitatii si calitatii sistemului de interventie in situatii de urgenta (POR 2007-2013)	
Riscuri	
Absenta serviciilor medicale in unele orase mici (inclusiv comune limitrofe) ca urmare a efectelor produse de HG privind comasarea si reorganizarea spitalelor	
Instabilitate legislativa in domeniul sanatatii	

Analiza SWOT infrastructura de servicii sociale	
Puncte tari	**Referinta**
Crearea si/sau modernizarea/reabilitarea/ echiparea unor centre sociale prin proiecte (co)finantate din fonduri comunitare sau din bugetele locale	Proiectele cofinantate prin POR 2007-2013 si cele finantate din bugetele locale sunt prezentate in sectiunea dedicata serviciilor sociale din Analiza Economico-Sociala
Derularea programelor de tip „ A doua sansa", „Scoala dupa scoala" pentru grupurile vulnerabile	Detaliere in Analiza Economico-Sociala
Puncte slabe	**Referinta**
In unele localitati infrastructura de servicii sociale se afla intr-o stare avansata de degradare, echipata necorespunzatoare	Detaliere pe tipuri de nevoi si zone geografice in Analiza Economico-Sociala
In unele areale populatia de etnie roma are o accesibilitate redusa la serviciile publice de educatie, sanatate, servicii sociale, locuri de munca	
Insuficienta structurilor sociale de sprijin a copiilor si batranilor in mediul rural	
Oportunitati	
Dedicarea unui obiectiv tematic aferent Strategiei Europa 2020 pentru incluziune sociala si combaterea saraciei	
Pentru perioada de programare 2014-2020 cel putin 20% din Fondul Social European va fi alocat proiectelor ce vizeaza incluziunea si combaterea saraciei	
Existenta la nivel regional si local a structurilor parteneriale dedicate elaborarii documentelor de planificare pentru ocupare si incluziune sociala	
Existenta Strategiei guvernului Romaniei de incluziune a cetatenilor romani apartinand etniei rome pentru perioada 2012-2020	
Riscuri	
Accentuarea starii de saracie a persoanelor pe fondul continuarii efectelor crizei economice	
Analiza SWOT conditii de locuire	
Puncte tari	**Referinta**
Numarul ridicat de locuinte existent la nivel regional, asociat cu populatia existenta	16,2% din numarul total national (2013)
Ponderea ridicata a locuintelor conectate la reteaua de distributie a energiei electrice	Date preliminare recensamant 2011 – 95%
Puncte slabe	**Referinta**
Disparitati la nivel urban privind numarul de persoane per locuinta	Conform studiu dezvoltare urbana cele mai aglomerate locuinte sunt in localitatile Cajvana, Vicovu de Sus, Podu Iloaiei, Harlau
Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce sunt conectate la retelele de apa potabila si canalizare	Date preliminare recensamant 2011-Vaslui (36,7%), Botosani (38,7%) fata de 55-57% in celelalte judete. Judetele Botosani si Vaslui detin ultimele doua locuri dintre judetele Romaniei (cel mai mic procent de locuinte racordate la retea apa potabila)
Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce beneficiaza de incalzire pe perioada iernii	Date preliminare recensamant 2011- Vaslui (23,4%), Botosani (26,1%), Neamt (32%) fata de Iasi (47%)
Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor dotate cu baie proprie	Date preliminare recensamant – Vaslui (32,6%), Botosani (36,1%), in timp ce in celelalte judete ponderile sunt in intervalul 50-55%
Oportunitati	
Dedicarea unui obiectiv tematic aferent Strategiei Europa 2020 pentru sprijinirea tranzitiei catre o economie bazata pe consumuri scazute de carbon	
Riscuri	
Accentuarea starii de saracie a persoanelor pe fondul continuarii efectelor crizei economice	

Analiza SWOT alte servicii publice	
Puncte tari	**Referinta**
Crearea si reamenajarea de parcuri, gradini publice, spatii verzi prin proiectele implementate pe proiectele implementate pe POR 2007-2013	Vezi detaliere AES
Puncte slabe	**Referinta**
Disparitati nivel urban privind serviciul de transport public in comun	15 localitati urbane din cele 46 au organizat transport public in comun (conform datelor publicate de catre ANRSC in 2014) Parcul auto aferent are o stare avansata de uzura Transportul de tip „verde" se desfasoara doar in trei municipii – Botosani, Iasi si Piatra Neamt – numarul total al pasagerilor transportati reprezinta doar 35,4% din totalul existent
Suprafata medie a spatiilor verzi pe cap de locuitor (mediul urban) este inferioara atat mediei nationale cat si cerintelor comunitare (26 mp/loc)	Suprafata spatii verzi amenajate in mediul urban per locuitor – 17,35 mp/loc, nivel inferior normativului comunitar - 2012
Oportunitati	
Posibilitatea realizarii si implementarii planurilor de mobilitate urbana	
Riscuri	
Capacitatea scazuta a populatiei din regiune de a prelua costuri specifice de utilizare si intretinere a infrastructurii reabilitate, modernizate sau nou construite datorita nivelului de saracie existent	
Analiza SWOT societatea informationala, telecomunicatii	
Puncte tari	**Referinte**
Gradul ridicat de penetrare a serviciilor de telefonie mobila in randul gospodariilor si firmelor	Gradul de penetrare in randul gospodariilor este 88% Gradul de penetrare in randul firmelor 92%
Gradul ridicat de penetrare a serviciilor de retransmisie a posturilor TV in randul gospodariilor	Gradul de penetrare in randul gospodariilor este 92%; 52% dintre gospodarii detin aparate TV cu capabilitati digitale (plaseaza regiunea pe primul loc)
Infrastructura de broadband in mediul urban este bine dezvoltata	Retea de internet prin fibra optica cu acces DSL/FTTB/FTTH dezvoltata de marii operatori in perioada 2008-2012
Gradul ridicat de penetrare al serviciilor de internet in randul firmelor	90% dintre firme au acces la internet - 2010
Puncte slabe	**Referinte**
Gradul redus de penetrare a serviciilor de telefonie fixa	54% din gospodarii au acces la aceste servicii cu 23 p.p. mai putin decat regiunea Bucuresti-Ilfov-2010
Procentul scazut al gospodariilor care au echipamente tip PC si/sau laptop –	54% din total gospodarii nu detin echipamente informatice - 20133
Gradul scazut de penetrare a serviciilor de internet in randul gospodariilor	5151% din gospodarii au acces la internet – 20133 4242% din populatie nu a utilizat niciodata internetul - 2013
Ponderea scazuta a cheltuielilor de cercetare dezvoltare in total PIBR – doar 0,3% din PIBR in 2011	Ponderea cheltuielilor de cercetare dezvoltare reprezinta 0,33% din PIBR in 201111
Numarul scazut al IMM-urilor (si al activitatilor) din regiune in domeniul TIC	In regiune activeaza doar 8% din numarul total national, 6,4% din total cifra de afaceri nationala, 7,5% din total persoane ocupate
Oportunitati	
Dedicarea unui obiectiv tematic aferent Strategiei Europa 2020 pentru imbunatatirea accesului la tehnologia informatiei si comunicatiilor	
Interes crescut pentru dezvoltarea clusterelor existente (IT & media, textile-confectii, imagistica medicala, biotehnologii, industrii creative, turism, industrie alimentara, constructii) si infiintarii de noi clustere	

Riscuri
Continuarea scaderii numarului de studenti inscrisi in institutiile de invatamant superior din regiune
Emigrarea absolventilor de invatamant superior catre zonele metropolitane din afara regiunii sau in alte State Membre
Continuarea scaderii numarului de cercetatori din regiune

Analiza SWOT mediu	
Puncte tari	**Referinta**
Calitatea in general corespunzatoare a aerului in regiune	Nu s-au inregistrat depasiri ale valorii limita anuale pentru dioxid de azot, dioxid de sulf sau monoxid de carbon (2011)
Existenta unui numar mare de arii protejate (parcuri nationale, naturale si rezervatii, situri incluse in reteaua europeana Natura 2000)	Detaliere si reprezentari grafice in Analiza Economico-Sociala
Existenta zonelor care detin un potential ridicat al resurselor regenerabile	Potential solar (fotovoltaic), eolian, biogaz, biomasa, microhidrocentrale - detaliere in analiza economica-sociala
Nivelul emisiilor de CO2 mult mai scazut decat media europeana.	In Romania, la nivelul anului 2011, emisiile de CO2 au fost de 5,76 tone/locuitor, cantitate mult mai mica decat media UE de 9,03 tone/locuitor.
Slaba eficienta a valorificarii sistemelor de colectare selectiva puse la dispozitie de catre operatori de salubritate si/sau administratii publice	Procentul de colectare selectiva a deseurilor de la populatie este inca scazut (lipsa infrastructurii de colectare selectiva, insuficienta campaniilor de constientizare, indiferenta populatiei) determinand lipsa recuperarii componentelor reciclabile din deseurile menajere si eliminarea acestora prin depozitare finala
Lipsa facilitatilor necesare gestionarii conforme a unor fluxuri speciale de deseuri, cum ar fi: deseurilor periculoase din deseuri menajere, namolurile din statiile de epurare orasenesti, deseuri biodegradabile	In Regiunea NE functioneaza doar doua incineratoare pentru deseuri periculoase
Cadrul legislativ nu instituie obligatii unitare si clare in gestionarea anumitor fluxuri de deseuri, cum ar fi: deseurile din constructii si demolari, deseurile stradale din zona drumurilor nationale si judetene etc.	Propunere APM Botosani
Lipsa normelor legale care sa faca posibila incetarea statutului de deseu pentru anumite fluxuri, cum ar fi: deseurile din constructii si demolari prin sortare si concasare, deseuri biodegradabile verzi prin reciclare si producere de compost, deseuri voluminoase prin reconditionare si transformare in marfuri tip second-hand etc.	Propunere APM Botosani
Puncte slabe	**Referinta**
Ponderea scazuta atat a localitatilor, cat si a populatiei conectate la reteaua de alimentare cu apa potabila	62,1% din localitati conectate (73,2% la nivel national in 2011), 45,3% din populatie conectata (60,2% nivel national). Disparitati interjudetene privind ponderea populatiei conectata la reteaua de apa potabila: 29,3% in judetul Suceava fata de 56,5% in judetul Iasi. Orasul Cajvana din judetul Suceava nu are retea de alimentare apa potabila. (Orasul Milisauti are in executie reteaua de alimentare cu apa potabila)
Ponderea scazuta atat a localitatilor, cat si a populatiei conectate la reteaua de canalizare	28,4% din localitati conectate; 35,4% din populatie conectata - 2012. Disparitati interjudetene privind ponderea populatiei conectata la retaua de canalizare: 25,3% in

	judetul Suceava, 26,6% in judetul Vaslui fata de 44,7% in judetul Iasi
Existenta disparitatilor intraregionale privind gradul de acoperire a populatiei cu servicii de salubrizare	88% in judetele Botosani si Iasi, 85% in judetul Suceava fata de 44% in judetul Neamt si 24% in judetul Vaslui
Depasiri ale concentratiei de amoniac din atmosfera	143 de depasiri inregistrate ale concentratiei maxime admisibile la statiile din judetul Neamt si 2 depasiri in judetul Bacau - 2011
Depasiri ale indicatorului pulberi in suspensie	140 de depasiri ale valorii limite zilnice, cele mai numeroase in judetele Iasi si Suceava - 2011
Zone din bazinele hidrografice Siret si Prut unde unele cursuri de apa de suprafata nu au atins obiectivul de calitate	Raurile din Bazinul Hidrografic Siret - starea ecologica moderata pentru aproximativ 22% din lungimea monitorizata; Raurile din sub-bazinul Barlad - stare ecologica moderata pentru aproximativ 32% - stare ecologica slaba pentru aproximativ 29%; Raurile monitorizate din bazinul hidrografic Prut - stare ecologica moderata pentru aproximativ 47% si - stare ecologica proasta pentru aproximativ 9%
Zone cu ape freatice poluate	Poluare a apelor freatice din lunca Siretului, lunca Prutului superior, luncile si terasele Prutului mediu-inferior, lunca raului Barlad. Factori poluatori sunt societatile comerciale ce activeaza in zonele mentionate. Acviferele puternic contaminate cu azotati sunt concentrate, in special, in jurul platformelor industriale Savinesti, Onesti, Roznov, Iasi.
Suprafata foarte mare afectata de fenomenele de panta (eroziune de suprafata, alunecari de teren)	Suprafata afectata de fenomenele de panta este de 1.129.652 ha (33,5% din suprafata totala afectata a Romaniei). Cele mai afectate judete sunt Suceava, Vaslui si Bacau - 2012
Existenta siturilor contaminate sau potential contaminate	148 de situri contaminate/potential contaminate in regiune
Disparitati intraregionale privind gradul de acoperire de acoperire al populatiei cu servicii de salubrizare	88% in judetele Botosani si Iasi, 85% in judetul Suceava fata de 44% in judetul Neamt si 24% judetul Vaslui
Disparitati intraregionale privind nivelul emisiilor de gaze cu efect de sera	emisiile totale cu efect de sera echivalent per persoana - 4,33 t/loc. in jud. Suceava, 3,17 t/loc. in jud. Botosani, 2,6 t/loc. jud. Iasi, 2,41 t/loc. jud. Vaslui, 1,47 t/loc. in jud. Bacau, 0,55 t/loc. in jud. Neamt (2011)
Oportunitati	
Fondurile comunitare prevazute pentru perioada de programare 2014-2020 dedicate prevenirii/combaterii schimbarilor climatice, cresterii eficientei energetice, protectiei mediului	
Realizarea rapoartelor anuale judetene privind starea mediului	
Derularea proiectelor majore cofinantate din Programul Operational Sectorial Mediu ce vizeaza alimentarea cu apa potabila, sistemele de canalizare, sistemele integrate de management a deseurilor, retehnologizarea sistemelor de termoficare (Iasi, Suceava, Botosani, Bacau), a proiectelor ce vizeaza elaborarea planurilor de management pentru biodiversitate	
Perspectiva accesarii de fonduri pentru investitii in sisteme de gestionare a deseurilor municipal conexe celor deja realizate pana in acest moment	
Perspectiva punerii in functiune a sistemelor integrate de gestionare a deseurilor in curs de finalizare	
Riscuri	
Lipsa variantelor ocolitoare in unele municipii si orase tranzitate de traficul greu – cu efecte negative asupra calitatii aerului	
Extinderea zonelor predispuse la dezastre naturale (alunecari de teren, inundatii, eroziune)	
Neindeplinirea de catre autoritatile administratiei publice locale a tintelor impuse de legislatia in domeniul gestionarii deseurilor pentru reducerea cantitatilor de deseuri eliminate prin depozitare,	

pentru valorificarea deseurilor din constructii si demolari, pentru valorificarea deseurilor reciclabile
Dezinteresul operatorilor economici in a dezvolta investitii specifice valorificarii, reciclarii deseurilor

Analiza SWOT economie – mediul de afaceri	
Puncte tari	**Referinte**
Aport ridicat al agriculturii din regiune la formarea valorii adaugate brute (VAB) agricole nationale	Contributia regionala in 2011 – 16,09%
Ponderea cheltuielilor de cercetare dezvoltare in PIBR realizate de judetul Iasi este superioara nivelului existent la nivel national	Ponderea cheltuielilor cercetare-dezvoltare realizate de judetul Iasi este 0,79% din PIBR in 2011
Infrastructura de afaceri dezvoltata, diversificata, bine distribuita teritorial	Au fost create cu cofinantare din fonduri europene parcuri industriale, stiintifice, centre si incubatoare de afaceri, centre expozitionale
Dinamica pozitiva a centrelor de excelenta si cercetare din invatamantul superior	In perioada 2001-2006 au fost create 12 centre de excelenta in institutiile de invatamant superior din Iasi si 13 in Suceava
Existenta a 8 clustere regionale si a unui cluster national cu reprezentanti din Regiunea Nord-Est	Clusterul ASTRICO Savinesti (confectii-textile), Clusterul Asociatia pentru Turism Bucovina, Clusterul Imago-Mol (imagistica medicala), Clusterul EURONEST IT&C Hub, Clusterul ITC New Media ICONIC, Clusterul BioROne (biotehnologii), Clusterul Breasla Constructorilor Ieseni, Clusterul Asociatia pentru Industrii Creative, cluster national Ind-Agro-Pol (tehnologii agroalimentare)
Puncte slabe	**Referinte**
Scaderea Produsului Intern Brut Regional in perioada de recesiune economica	PIBR a scazut cu 5,6% in 2009, cu 3,3% in 2010 si 1,53% in 2011
Cel mai redus indice disparitate al Produsului Intern Brut Regional per locuitor dintre toate regiunile, in continua scadere in perioada 2005-2011 Penultimul loc dintre regiunile Uniunii Europene privind indicele de disparitate al PIBR/loc	PIBR/loc reprezinta 59,1% din PIBRO/loc (2011) si in scadere cu 7,6 p.p. fata de 2005. Diferenta de 17,3 p.p. pentru indicele de disparitate intre Regiunea Nord-Est si urmatoarea regiune clasata. PIBR/loc reprezinta 29% din PIBUE28/loc in 2011
Disparitati intraregionale privind nivelul de dezvoltare	Fata de nivelul mediu comunitar, judetele Iasi si Bacau, au un indice de disparitate de 37%, respectiv 31%, iar judetele Vaslui si Botosani de 21%, respectiv 24%
Disparitati intraregionale privind contributia la formarea Produsului Intern Brut Regional	Judetele Iasi si Bacau asigura 50% din PIBR, in timp ce judetele Botosani si Vaslui 19% - 2011
Aport scazut al regiunii la formarea PIB national in industrie	Contributia regionala in 2011 – 8,65%
Nivelul scazut al investitiilor straine realizate in regiune	Doar 3% din total investitii straine nivel national in 2012
Contributie scazuta a regiunii la realizarea valorii totale a exporturilor Romaniei	Doar 4,95% din total valoare exporturi nivel national in 2012
Disparitati intraregionale privind contributia la valoarea totala a exporturilor nivel regional	Judetele Iasi si Neamt asigura 51% din valoarea totala a exporturilor regionale, fata de 18% asigurata de judetele Vaslui si Botosani
Diminuarea numarului de intreprinderi noi create ca urmare a efectelor negative ale crizei economice-financiare	Scaderea cu 21% in 2010 fata de 2009 - cea mai mica rata de creere inregistrata in intervalul 2006-2010 (4,1% in 2010)
Numarul scazut al IMM-urilor (si al activitatilor) din regiune in domeniul TIC	Nivelul regional asigura doar 8% din numarul total national, 6,4% din total cifra de afaceri nationala, 7,5% din total persoane ocupate
Ponderea scazuta a cheltuielilor de cercetare dezvoltare in total PIBR	Ponderea cheltuielilor de cercetare dezvoltare reprezinta 0,3% din PIBR in 2011
Cel mai mic numar de intreprinderi active la mia de locuitori dintre toate regiunile	In 2012, 13,6‰, cu 38% mai putin decat media nationala

Scaderea numarului de intreprinderi active in perioada de criza economica	Scaderea numarului de intreprinderi active cu 20% in 2012 fata de 2008
Disparitati intraregionale privind distributia intreprinderilor active	Doua treimi din intreprinderi sunt concentrate in judetele Iasi, Bacau si Suceava iar in judetele Botosani si Vaslui doar 16% - 2012 16,4 intreprinderi active/1000 locuitori in judetul Iasi fata de 8,3 intreprinderi active/1000 locuitori in judetul Botosani si 9,9/1000 locuitori in judetul Vaslui
Cresterea exploziva a numarului de intreprinderi radiate in perioada 2009-2010	Crestere de 5 ori in 2010 fata de 2008, ajungand la 31.514 unitati radiate in 2010
Productivitatea muncii in regiune redusa fata de nivelul national	Productivitatea medie la nivel regional in 2012 reprezenta doar 73,5% din productivitatea medie la nivel national
Nivel scazut al productivitatii muncii in intreprinderile active, in special in industria prelucratoare, comert, informatii-comunicatii	In anul 2012 productivitatea muncii la nivel regional era mai scazuta cu 26,5% fata de nivelul national. In industria prelucratoare reprezinta 77% din nivelul national, in comert 69%, in informatii-comunicatii 67%
Cea mai redusa contributie (a intreprinderilor active) la formarea cifrei de afaceri totale nivel national (dintre toate regiunile)	Aport de 7,2% la cifra de afaceri totala a Romaniei - 2012
Oportunitati	
Ponderea alocata la nivel de stat membru cercetarii/dezvoltarii/inovarii, competitivitatii IMM-urilor si eficientei energetice va reprezenta cel putin 50% din Fondul European de Dezvoltare Regionala pentru perioada 2014-2020	
Realizarea Strategiei privind Specializarea Inteligenta in Regiunea Nord-Est 2014-2020	
Elaborarea Strategiei Nationale pentru cercetare, dezvoltare tehnologica si inovare 2014-2020	
Elaborarea Strategiei Nationale privind Agenda Digitala a Romaniei 2014-2020	
Elaborarea Strategiei Nationale pentru competitivitate 2014-2020	
Gradul ridicat de penetrare al serviciilor de internet in randul firmelor (90% dintre firme au acces la internet – 2010)	
Riscuri	
Continuarea efectelor crizei economice si financiare, intrarea Romaniei intr-un proces de stagnare economica	
Instabilitatea prevederilor legislative privind cadrul fiscal	

Analiza SWOT dezvoltare urbana	
Puncte tari	**Referinta**
Accesibilitate rutiera, feroviara si aeriana ridicata pentru polii de dezvoltare urbana din regiune (Iasi, Bacau si Suceava)	Cele trei aeroporturi regionale asigura trans-portul de pasageri pe rute interne si externe. Municipiul Iasi conectat la magistrala feroviara 600 si la drumul european E585, municipiile Bacau si Suceava conectate la magistrala feroviara 500 si drumul european E85
Existenta centrelor universitare in Iasi, Bacau si Suceava	7 universitati de stat si 4 universitati private ce ofera o larga paleta de specializari
Infrastructura de broadband in mediul urban bine dezvoltata	Investii realizate in dezvoltarea/extinderea retelei de internet prin fibra optica dezvoltata de marii operatori in perioada 2008-2013
Infrastructura de afaceri dezvoltata, diversificata, uniform distribuita teritorial	Au fost create:parcuri industriale, stiintifice, centre si incubatoare de afaceri, centre expozitionale
Puncte slabe	**Referinta**
Migratia absolventilor de invatamant superior din orasele mici si mijlocii din Regiune catre zonele metropolitane din Romania (Bucuresti, Iasi, Cluj Napoca) sau catre alte State Membre	Elemente furnizate de administratia publica cu ocazia realizarii vizitelor pe teren in localitatile urbane

Disparitati privind consumul de apa potabila intre municipiile de rang I si orasele mici si mijlocii	Cele mai ridicate consumuri la municipiile de rang I Iasi (68,3 mc/loc) versus consumuri foarte reduse in orasele Stefanesti, Dolhasca, Frasin, Liteni, Darabani, Salcea si Flamanzi (conform studiu dezvoltare urbana). Orasele Cajvana si Milisauti din judetul Suceava nu au retea de apa potabila.
Disparitati privind accesul la reteaua de canalizare	Orasele Milisauti si Vicovu de Sus din judetul Suceava nu dispun de retea de canalizare
Disparitati privind accesul populatiei din localitatile urbane la reteaua nationala de alimentare cu gaz metan – 14 localitati urbane nu sunt conectate in 2012	Municipiul Vatra Dornei si 13 orase: Darabani, Flamanzi, Saveni, Stefanesti, Roznov, Brosteni, Cajvana, Dolhasca, Liteni, Milisauti, Vicovu de Sus, Solca si Murgeni.
Disparitati intre zonele urbane privind asigurarea serviciilor medicale	In unele orase mici nu se asigura servicii medicale la nivel de spital/centru de permanenta–detaliere Analiza Economico-Sociala
Starea avansata de deteriorare, lipsa echipamentelor de specialitate, a dotarilor pentru unitatile de invatamant si medicale din orasele mici	Detaliere nevoi in sectiuni educatie si sanatate Analiza Economico-Sociala
Disparitati la nivel urban privind serviciul de transport public in comun	15 localitati din cele 46 au organizat transport public in comun Parcul auto aferent - stare avansata de uzura Transportul de tip „verde” se desfasoara doar in trei municipii – Botosani, Iasi si Piatra Neamt – numarul total al pasagerilor transportati reprezinta doar 35,4% din totalul existent - 2012.
Suprafata medie a spatiilor verzi pe cap de locuitor (mediul urban) este inferioara atat mediei nationale cat si cerintelor comunitare (26 mp/loc). Disparitati urbane privind nivelul inregistrat	16,6 mp/loc in 2012 Detaliere disparitati nivel urban analiza economico-sociala (doar 4 localitati urbane indeplinesc normativul comunitar)
Prezenta pungilor de saracie (comunitati marginalizate) in zonele urbane.	Studiul Bancii Modiale privind zonele urbane marginalizate din Romania.
Oportunitati	
Desemnarea municipiului Iasi ca pol national de crestere si a municipiilor Bacau si Suceava ca poli de dezvoltare urbana	
Implementarea Planurilor Integrate de dezvoltare urbana si a proiectelor aferente prin cofinantarea asigurata din fonduri comunitare prin POR 2007-2013	
Modernizarea cu sprijinul fondurilor comunitare sau private a aeroporturilor regionale	
Master Planul General de Transport al Romaniei pe termen scurt mediu si lung (versiunea august 2013) prevede realizarea de autostrazi care vor traversa principalele zone urbane din Regiunea Nord Est.	
Derularea proiectelor ce vizeaza lucrari de reabilitare/extindere/constructie retea alimentare apa potabila/canalizare/statii de tratare/statii de epurare, retehnologizare sisteme de producere si distributie a agentului termic prin cofinantarea asigurata din Fondul de Coeziune, prin Programul Operational Sectorial de Mediu.	
Prezenta in perioada de programare 2014-2020 a instrumentelor de dezvoltare teritoriala – investitii teritoriale integrate (ITI), respectiv Dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii (DLRC)	
Riscuri	
Continuarea migratiei persoanelor cu studii superioare cat si a persoanelor calificate catre alte State Membre ce ofera un nivel superior de salarizare	
Continuarea migratiei absolventilor de invatamant superior din orasele mici catre zonele metropolitane pe fondul inexistentei oportunitatilor locale de dezvoltare/locurilor de munca	
Accentuarea procesului de saracie din orasele mici si mijlocii.	

Analiza SWOT turism	
Puncte tari	**Referinte**
Existenta izvoarelor minerale importante atat din punct de vedere cantitativ cat si calitativ si al facilitatilor oferite	Potential balnear sau climateric ridicat in localitatile Vatra Dornei, Slanic Moldova, Targu Ocna, Campulung Moldovenesc, Baltatesti, Durau, Negulesti, Oglinzi, Nicolina dar si Ghermanesti, Sarata sau Cacica
Existenta unui numar mare de arii protejate (parcuri nationale, naturale si rezervatii) incluse in reteaua europeana Natura 2000	3 din cele 13 parcuri nationale ale Romaniei sunt in Regiunea Nord-Est - Parcul National Muntii Calimani, Parcul National Cheile Bicazului-Hasmas, Parcul National Ceahlau. Existenta a 100 de arii naturale – situri Natura 2000
Prezenta a numeroase monumente istorice de importanta nationala si internationala (UNESCO)	Regiunea Nord Est detine 3996 monumente de interes international, national si local, conform listei de patrimoniu a Ministerului Culturii si Cultelor din 2010: situri arheologice, cladiri de interes istoric si arheologic, case memoriale. Incluse in patrimoniu UNESCO - manastirile Voronet, Humor, Moldovita, Sucevita, Probota, Sfantul Ioan cel Nou din Suceava, bisericile Patrauti si Arbore
In Regiunea Nord-Est functioneaza cel mai mare numar de muzee si colectii publice din Romania	124 muzee si colectii publice cu un numar de vizitatori ce reprezinta 13,46% din numarul total al vizitatorilor din Romania - 2013
Infrastructura de agrement bine dezvoltata, diversificata	Infrastructura de agrement creata/dezvoltata prin proiecte (co)finantate din fonduri comunitare si locale in Piatra Neamt, Bacau, Iasi, Vatra Dornei, Targu Ocna, Slanic Moldova, Gura Humorului, Botosani, Bicaz.
Oferta culturala diversificata: festivaluri, spectacole de teatru, concerte, expozitii, concursuri sportive, obiceiuri si traditii	Prezentare detaliata in Analiza Economico-Sociala
Existenta unui tezaur etnografic si folcloric de mare originalitate cu un calendar bogat de targuri traditionale si manifestari folclorice pe tot parcursul anului	
Diversitatea produselor agro-alimentare ecologice, bucatarie traditionala, specialitati regionale	
Puncte slabe	**Referinte**
Nivelul foarte scazut de folosire a capacitatii de cazare in functiune	Indicele de utilizare al capacitatii de cazare in functiune – 21,5% in 2013
Nivelul scazut a duratei medii de sedere	Durata medie de sedere in regiune este scazuta (raportat la potentialul turistic existent), cu nivele in intervalul 2,14-2,36 nopti/turist (inferioare mediei nationale)
Numarul redus de turisti straini care viziteaza regiunea	in anul 2013 au fost inregistrati 94.000 turisti straini - 5,48% din totalul la nivel national
Bazele de tratament aferente unor statiuni balneare au un grad inalt de uzura	Concluzii desprinse din vizitele pe teren desfasurate la autoritatile publice locale din localitatile urbane si din consiliile judetene
Lipsa unui sistem organizat de indicatoare pentru obiective si trasee turistice in gari, aerogari, autogari	
Transportul public catre obiectivele turistice este slab organizat si promovat	
Numar redus si lipsa caracterului integrat pentru itinerariile turistice tematice	
Numar insuficient de standuri care comercializeaza suveniruri, arta populara, carti postale	

Oportunitati
Restaurarea/renovarea/reabilitarea obiectivelor turistice aferente patrimoniului cultural-istoric si valorificarea turistica a acestora prin proiecte co-finantate din POR 2007-2013
Conform Hotararii 1072/2013 a fost acordat statutul de statiune balneoclimatica urmatoarelor localitati si areale din Regiunea Nord-Est: Nicolina (Iasi), Vatra Dornei, Slanic Moldova si Targu Ocna
Patru Complexe muzeale – peste 40 de muzee si colectii, membre ale Retelei Nationale a Muzeelor din Romania – premize pentru promovarea nationala-internationala
Posibilitatea dezvoltarii turismului de afaceri prin valorificarea centrelor de afaceri existente (create cu cofinantare din fonduri comunitare POR 2007-2013 si PHARE CES) – conferinte, congrese
Perspective favorabile pentru a pune in valoare zonele montane pe tot cursul anului prin drumetie, echitatie, alpinism, sporturi extreme, schi
Existenta/realizarea Planurilor de actiune pentru turism la nivel regional si judetean
Promovarea destinatiilor turistice din regiune prin proiecte comunitare cofinantate din fonduri comunitare
Valorificarea centrelor expozitionale din regiune, prin organizarea de festivaluri, evenimente culturale, congrese etc.
Riscuri
Infrastructura de transport neadaptata la standardele comunitare
Infrastructura de utilitati (apa, canalizare, management al deseurilor) deficitara in zona rurala
Continuarea procesului de migrare a fortei de munca calificate
Degradarea patrimoniului arhitectural si cultural rural prin depopularea localitatilor si a comunitatilor rurale

Analiza SWOT agricultura si dezvoltare rurala	
Puncte tari	**Referinta**
Aport ridicat al regiunii la formarea valorii adaugate brute nationale in agricultura	Contributia regionala in 2011 – 16,1%
Ponderea ridicata a suprafetei agricole a regiunii din total suprafata nivel national	2013 – 14,52% din suprafata totala agricola a Romaniei
Nivele ridicate ale productiei la hectar pentru o serie de culturi agricole: grau, porumb, secara, lucerna	Nivelele inregistrate in perioada 2010-2013 in regiune sunt superioare valorilor medii nationale – detaliere AES
Aport ridicat si constant al regiunii la valoarea totala a productiei agricole nationale	17% pentru valoarea productiei agricole totale, 15% pentru valoarea productiei vegetale si 19% pentru valoarea productiei animale - 2012
Potential ridicat in cresterea si valorificarea ciupercilor de padure, fructelor de padure, produselor apicole si piscicole	In total national 20% din cantitatea totala de fructe de padure si 35% din cea de ciuperci de padure este asigurata de regiune. 70% din cifra de afaceri a firmelor ce valorifica produse apicole este asigurata de firmele din regiune
Cel mai mare furnizor de masa lemnoasa din Romania	Regiunea asigura mai mult de un sfert din masa lemnoasa recoltata a Romaniei (2013)
Existenta Bancii de Resurse Genetice Vegetale din judetul Suceava (unica in Romania)	Detaliere in capitolul 9 din AES
Puncte slabe	**Referinta**
Existenta zonelor geografice rurale lipsite de orase pe o raza de 25-30 km - accesibilitatea scazuta la serviciile publice	Sud-estul jud. Botosani – nord-estul jud. Iasi, nord-estul jud. Botosani, sudul si sud-estul jud. Iasi, estul jud. Bacau - vestul jud. Vaslui, zona central-estica a jud. Vaslui, nord-vestul jud. Suceava, nord-vestul jud. Neamt, nord-vestul jud. Bacau – aproximativ 144 mii persoane
Procesul continuu de imbatrinire a populatiei din zona rurala	In perioada 2006 – 2013 au avut loc scaderi ale numarului de copii cuprinsi in grupele de varsta 0-4 ani si 5- 9 ani cu cate 16% (cele mai afectate fiind judetele Bacau, Botosani, Neamt, Vaslui). Scaderea numarului de tineri din grupa de varsta 15-19 ani cu 12% (cele mai afectate fiind judetele Bacau, Iasi, Neamt si Vaslui).

	Pentru populatia cuprinsa in grupa de varsta 60-64 ani a avut loc o crestere cu 21%, cele mai mari cresteri fiind in judetele Iasi si Suceava.
Ponderea ridicata a populatiei ocupate in agricultura care contribuie in mica masura la realizarea PIB regional	Ponderea populatiei ocupate in agricultura nivel regional - 51,8% (fata de 29,1% nivel national) 2012. Aportul sectorului agriculturii si silviculturii la realizarea PIBR reprezinta 10,25% - 2011
Efectivul numeros al persoanelor varstnice ce activeaza in agricultura	32% din persoanele ocupate in agricultura au varste de peste 55 de ani; o treime dintre cei peste 65 de ani sunt persoane active ocupate – 2012
Gradul scazut de echipare cu infrastructura tehnica-edilitara in mediul rural	Detaliere in Analiza economico-sociala
Accesul scazut al populatiei din mediul rural la retelele de internet si aplicatiile aferente TIC	¾ din gospodarii din mediul rural nu au in dotare echipamente PC si acces la internet
Nivelul redus al suprafatelor agricole ce au amenajate lucrari de irigatii	6,47% din total suprafata agricola beneficiaza de sisteme de irigatii – 2013
Capacitatea de productie insuficienta pentru procesarea materiilor prime din agricultura	Conform rezultate din intalnirile de lucru parteneriatul regional
Oportunitati	
Realizarea cu cofinantare din fonduri comunitare a Parcului Agroindustrial Transagropolis din Letcani-Iasi (25 ha)	
Potential turistic ridicat al zonelor rurale; capacitate de cazare si agrement ridicata si diversificata	
Introducerea in perioada de programare 2014-2020 a instrumentului de dezvoltare teritoriala – Dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii locale	
Riscuri	
Migratia tinerilor din mediul rural catre alte State Membre, in cautarea unui loc de munca	
Mentinerea la un nivel ridicat al ratei mortalitatii infantile	
Mentinerea gradului ridicat de faramitare a suprafetelor agricole	
Mentinerea la nivele ridicate a saraciei in mediul rural	

Capitolul 3

Strategia de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020

Capitolul 3 - Strategia de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020

3.1 Viziunea si obiectivul general

Justificarea viziunii si obiectivului general. Diagnosticul situatiei economice si sociale la nivel regional.

Pentru perioada de programare 2014-2020 sunt avute in vedere urmatoarele elemente de ordin strategic:

***Viziunea*: „In anul 2022 Regiunea Nord-Est va fi un loc mai atractiv pentru a investi, a lucra si a locui!"**

***Obiectiv general:* Derularea in Regiunea Nord-Est a unui proces de crestere economica durabila, favorabil cresterii competitivitatii economice si incluziunii sociale, care sa conduca la o diminuare a decalajelor existente fata de celelalte regiuni ale Romaniei**

***Tinta propusa pentru anul 2022*[77]: indicele de disparitate al Produsului Intern Brut pe cap de locuitor la nivel regional va reprezenta 75% din valorea indicatorului la nivel national si 37% din valoarea indicatorului la nivel comunitar[78]**

Cu toate ca Regiunea Nord-Est este cea mai mare regiune de dezvoltare a Romaniei sub aspectul numarului de locuitori si al suprafetei detinute, ea se situeaza pe ultimul loc in raport cu nivelul de dezvoltare. Astfel, desi in perioada 2005-2008 produsul intern brut regional pe cap de locuitor a crescut in termeni reali, rata de crestere inregistrata a fost inferioara celei medii nationale ceea ce a condus la o accentuare a disparitatilor de dezvoltare fata de celelalte regiuni.

Situatia economica si sociala a continuat sa se agraveze odata cu intrarea in perioada de criza economica si financiara - anual a avut loc o scadere reala a produsul intern brut regional, intr-un ritm mai accentuat decat cel existent la nivel national[79]. Din datele statistice existente rezulta ca indicele de disparitate (exprima raportul dintre nivelul regional si cel national al produsului intern brut) a scazut continuu in perioada 2005-2011, atat in conditii macroeconomice de crestere economica, cat si de recesiune, coborand de la 67% (2005) la 59% (2011). Totodata, nivelul inregistrat este cel mai mic dintre cele 8 regiuni de dezvoltare si la o distanta de 17 puncte procentuale fata de urmatoarea regiune de dezvoltare. Mai mult, in anul 2011, in raport cu media comunitara, Regiunea Nord-Est figura cu un indice de disparitate de numai 29%.

In continuare sunt prezentati principalii factori care determina nivelul scazut de dezvoltare a Regiunii Nord-Est:

A. Alternative economice reduse pentru populatia din mediul rural.

In mediul rural locuieste 58% din populatia regiunii, reprezentand aproape doua milioane de persoane. Dintre acestia, peste 800 de mii ii reprezinta persoanele ocupate in agricultura. In cele mai multe cazuri acestea practica o agricultura de subzistenta, lucrand pentru propria gospodarie, nedezvoltand o activitate aducatoare de venituri (ferme de subzistenta) – practic este o forma de autoconsum necuantificata in produsul intern brut. Mai mult, o treime dintre acestia sunt cuprinsi in grupa de varsta de peste 55 de ani si au nivele reduse de calificare (studii nivel ISCED[80] 1 si 2).

In aceste conditii, in numeroase localitati rurale au aparut pungi de saracie formate din persoane care sunt lucratori individuali in agricultura (forma deghizata de somaj), cu un nivel redus sau fara venituri, cu un nivel scazut de calificare – persoane care au o accesibilitate redusa la servicii publice de educatie si sanatate. Practic, trei sferturi din populatia aflata in risc de saracie sau excluziune sociala a regiunii locuieste in mediul rural, iar un sfert dintre acestia il reprezinta tineri intre 15 si 24 de ani.

[77] Tintele si indicatorii de monitorizare au fost prevazuti la nivelul anului 2022, intrucat o parte dintre proiectele cofinantate din fondurile comunitare aferente perioadei de programare 2014-2020 vor putea fi finalizate pana pe 30.06.2022

[78] Referinta PPS (purchasing power standard)

[79] Produsul intern brut regional a scazut in termeni reali cu 1,5% in 2011, cu 3,3% in 2010 si 5,6% in 2009

[80] International Standard Classification of Education

B. Competitivitatea scazuta a mediului economic.
In regiune intreprinderile active existente au o productivitate a muncii redusa, inferioara mediei nationale cu 26 p.p. Cele mai scazute productivitati se inregistreaza in comert, industria prelucratoare si in mod surprinzator in domeniul comunicatiilor si tehnologiei informatiei. Nivelul scazut al productivitatii muncii se datoreaza pe de o parte contributiei modeste adusa de cercetare, dezvoltarea tehnologica si inovare, iar pe de alta parte transferului redus si insuficient al punerii in practica a rezultatelor de catre sectorul productiv. La nivel regional ponderea cheltuielilor realizate de sectorul cercetarii si dezvoltarii reprezinta doar 0,3% din produsul intern brut regional, intr-o continua scadere. Mai mult, din cuantumul total al cheltuielilor doar 30% sunt realizate de catre intreprinderi.

Dezvoltarea limitata a tehnologiei informatiei si comunicatiilor, cat si gradul redus de penetrare a serviciilor de internet (in special in mediul rural) constituie obstacole in tranzitia catre economia cunoasterii. Astfel, numarul intreprinderilor cu servicii si/sau produse in domeniul tehnologiei informatiilor si comunicatiilor reprezinta doar 8% din totalul national, cu o contributie modesta la cifra de afaceri nationala pe acest segment.

Productivitatea economica redusa determina si un nivel redus al exporturilor, pana la 5% din valoarea totala a exporturilor romanesti este asigurata de catre regiune – cea mai mare parte a firmelor adresandu-se pietii interne. In conditiile in care recesiunea economica va continua, cu o stagnare a consumului si un nivel redus al investiilor publice, cresterea reala a produsului intern brut regional nu va putea fi sustinuta in absenta unor interventii dedicate imbunatatirii competitivitatii.

C. Nivelul scazut de atractivitate, in special a zonelor rurale si oraselor mici si mijlocii.
Zonele rurale, in special cele din partea estica a regiunii, sunt caracterizate printr-un nivel redus de dezvoltare al infrastructurii de baza, tehnico-edilitare. Astfel, gradul redus de modernizare a drumurilor comunale determina o accesibilitate redusa a populatiei catre centrele urbane si implicit la serviciile publice de educatie si sanatate, infrastructura de utilitati este insuficient dezvoltata din punct de vedere cantitativ si calitativ in raport cu populatia existenta, iar accesul serviciile aferente societatii informationale (internet, aplicatii TIC) este foarte redus. Adaugand la toate aceste elemente si lipsa locurilor de munca, obtinem un tablou al cauzelor care determina migrarea tinerilor din mediul rural fie catre alte State Membre sau catre zone urbane dezvoltate. In plus, areale din zona rurala se confrunta cu probleme de mediu - suprafete intinse sunt afectate de fenomenele de panta (eroziune, alunecari de teren, inundatii) – practic o treime din suprafata totala afectata a Romaniei figureaza in dreptul regiunii Nord-Est.

Cele mai multe din orasele mici si mijlocii ale regiunii se confrunta cu un nivel scazut de atractivitate datorat unui complex de factori economici, sociali si de mediu. In cele mai multe cazuri infrastructura tehnica-edilitara existenta este invechita, iar satele sau localitatile arondate nu sunt conectate la retele de utilitati. Accesibilitatea si mobilitatea in interiorul localitatilor este sever limitata de gradul avansat de uzura a strazilor orasenesti, de lipsa/insuficienta locurilor de parcare, de prezenta redusa a formelor alternative de transport (mersul cu bicicleta, transport electric etc), de insuficienta sau gradul ridicat de uzura a retelelor de iluminat public etc.

Nivelul redus al investitiilor private realizate, precum si efectele crizei economice si financiare au condus la o contractie a locurilor de munca existente. Lipsa locurilor de munca atractive, a oportunitatilor de petrecere a timpului liber determina numerosi absolventi de invatamant superior sa isi stabileasca domiciliul in alte zone urbane, mai dezvoltate. Mai mult, fenomenul migratoriu are loc si in randul tinerilor absolventi de liceu care detin o calificare, multi dintre acestia fiind plecati in cautarea unui loc de munca in alte State Membre. In aceste conditii, asistam la un nivel ridicat al somajului in randul tinerilor – practic la fiecare trei tineri cu varsta cuprinsa intre 15 si 24 de ani, unul dintre ei este somer[81].

Astfel, lipsa locurilor de munca a condus la cresterea migratiei tinerilor catre alte State Membre, in special in Italia si Spania. Efectiv, peste 60.000 de tineri sunt plecati[82], reprezentand 20% din numarul total al persoanelor plecate in strainatate.

[81] Nivel inregistrat in zonele urbane
[82] Conform rezultatelor finale Recensamantul populatiei si locuintelor 2011

Totodata, desi numeroase zone dispun de oportunitati (potential energii regenerabile, potential agricol si zootehnic ridicat), prin gradul lor redus de atractivitate nu reusesc sa atraga investitiile necesare care sa valorifice aceste oportunitati si implicit sa contribuie la relansarea economica.

La **nivel global**, din informatiile prezentate in analiza economico-sociala si analizele SWOT, se desprind urmatoarele probleme cheie:

Problema cheie identificata	*Referinta*
Cea mai redusa valoare a produsului intern brut regional pe locuitor dintre toate regiunile Romaniei si antepenultimul loc ocupat dintre toate regiunile UE	*Regiunea Nord-Est figura in anul 2011 cu un indice de disparitate de 59,1% fata de nivelul national si de 29% fata de nivelul comunitar, in scadere continua din 2006*
Nivelul scazut al productivitatii muncii la nivel regional, in special in industria prelucratoare, comert, comunicatii	*In anul 2012, productivitatea muncii la nivel regional este mai mica cu 26 p.p. fata de nivelul national. In industria prelucratoare, reprezinta 66% din nivelul national, in comert 67%, iar in informatii-comunicatii 61%*
Diminuarea numarului total de intreprinderi active, inclusiv a celor noi create	*Scaderea numarului total de intreprinderi active cu 16% in 2012 fata de 2008* *Nivelul redus al ratei anuale de creare de noi intreprinderi – 3,3%(2012)*
Nivelul foarte scazut al exporturilor realizate de catre regiune si al investitiilor straine in regiune	*Valoarea exporturilor realizate de catre regiune in 2013 reprezinta numai 4,7% din valoarea totala nivel national* *Investitiile straine realizate in regiune in 2012 reprezinta doar 3% din totalul realizat la nivel national*
Aportul redus adus de intreprinderile din regiune la cifra de afaceri totala a Romaniei	*7,2% in 2012*
Fenomenul continuu de imbatranire a populatiei	*Rata de substitutie a populatiei la nivel regional este in continua scadere – de la 1,68 (2006) la 1,1 (2012).* *Spor natural negativ si in scadere in perioada 2008-2013*
Ponderea ridicata a populatiei plecate in strainatate (temporar si indelungat), inclusiv a tinerilor din grupa de varsta 15-24 ani	*10% din populatia totala este plecata in strainatate (327.000 persoane)* *20% din totalul populatiei plecate o reprezinta tinerii (grupa de varsta 15-24 ani)*
Ponderea ridicata a populatiei ocupate in agricultura, cu un aport redus la formarea produsului intern brut regional	*Ponderea populatiei ocupate in agricultura la nivel regional 48% (29% nivel national) - 2012* *Aportul la formarea produsului intern brut regional: 11 % (2011)*
Ponderea scazuta a populatiei ocupate in industrie	*Ponderea populatiei ocupate in industrie la nivel regional 12% (21% nivel national) – 2012*
Printre cele mai ridicate nivele de saracie inregistrate in Romania	*Rata riscului de saracie sau excluziune sociala - 52,3% (2012)* *Regiunea detine cea mai mare pondere din populatia saraca a Romaniei - 26% in 2010 si 23% in 2011* *Rata saraciei severa 1,7% in 2010 si 0,5% in 2011, regiunea detine 18,2% din populatia saraca severa*
Nivelul foarte scazut al veniturilor gospodariilor	*Salariul mediu net reprezinta 81% din media nationala si 17% din media UE28 (2013)* *Indicele de disparitate al venitului primar per membru familie reprezinta 62% din media nationala – cel mai scazut din Romania (2011) si 25% din nivelul regiunii Bucuresti-Ilfov* *Peste 50% dintre gospodarii fac fata cu dificultate cheltuielilor curente*[83]
Nivelul ridicat al somajului in randul tinerilor si de lunga durata	*Rata somajului BIM*[84] *pentru grupa de varsta 15-24 ani este 12,3%, iar in mediul urban 27% (2013). Unul din doi someri cauta loc de munca de peste un an*

[83] Detaliere capitol analiza economica-sociala
[84] BIM – Biroul International al Muncii

La **nivel teritorial**, in raport cu datele prezentate in analiza socio-economica si analizele SWOT, se desprind urmatoarele probleme cheie:

Problema cheie identificata	*Referinta*
Disparitati intraregionale privind nivelul de dezvoltare	*Fata de nivelul mediu comunitar, judetele Iasi si Bacau, au un indice de disparitate de 37%, respectiv 31%, iar judetele Vaslui si Botosani de 21%, respectiv 24% - 2011*
Disparitati intraregionale privind contributia la formarea Produsului Intern Brut Regional	*Judetele Iasi si Bacau asigura 50% din PIBR, in timp ce judetele Botosani si Vaslui 18% - 2011*
Disparitati intraregionale privind distributia intreprinderilor active	*Doua treimi din intreprinderi sunt concentrate in judetele Iasi, Bacau si Suceava iar in judetele Botosani si Vaslui doar 16% - 2012*
Disparitati intraregionale privind contributia la valoarea totala a exporturilor nivel regional	*Judetele Iasi si Neamt asigura 51% din valoarea totala a exporturilor regionale versus 22% asigurata de judetele Vaslui si Botosani*
Disparitati la nivel urban privind accesul la retele de canalizare si retele de apa potabila	*Orasele Milisauti si Vicovu de Sus nu au retea de canalizare - 2012* *Orasele Milisauti si Cajvana nu au retea de alimentare apa potabila -2012*
Disparitati la nivel urban privind consumul de apa potabila intre municipiile resedinta de judet si orasele mici si mijlocii	*Cele mai ridicate consumuri la municipiile resedinta de judet – Iasi (68,3 mc/loc) versus consumuri foarte reduse (sub 10 mc/loc) in orasele Stefanesti, Dolhasca, Frasin, Liteni, Darabani, Salcea si Flamanzi*
Disparitati la nivel urban privind conectarea la reteaua nationala de alimentare cu gaz metan	*14 localitati urbane nu sunt conectate (2012):* *un municipiu: Vatra Dornei* *13 orase: Darabani (judetul Botosani), Flamanzi (judetul Botosani), Saveni (judetul Botosani), Stefanesti (judetul Botosani), Roznov (judetul Neamt), Brosteni (judetul Suceava), Cajvana (judetul Suceava), Dolhasca (judetul Suceava), Liteni (judetul Suceava), Milisauti (judetul Suceava), Vicovu de Sus (judetul Suceava), Solca (judetul Suceava) si Murgeni (judetul Vaslui)*
Disparitati intre localitatile urbane privind asigurarea serviciilor medicale	*In unele orase mici nu se asigura servicii medicale la nivel de spital/centru de permanenta –detaliere in analiza economica-sociala*
Starea avansata de deteriorare, lipsa echipamentelor de specialitate, a dotarilor pentru unitatile de invatamant si medicale din orasele mici si mijlocii	*Inventarul nevoilor existente este prezentat in sectiunile dedicate educatiei, respectiv sanatatii din analiza economica-sociala*
Disparitati in mediu urban privind serviciul de transport public in comun	*15 localitati urbane din cele 46 prezente in regiune beneficiaza de transport public in comun* *Parcul auto aferent are o stare avansata de uzura* *Transportul de tip electric se desfasoara doar in trei municipii – Botosani, Iasi (tramvaie) si Piatra Neamt (troleibuze) –numarul de pasageri transportati reprezinta o treime din totalul pentru toate formele de transport (2013)*
Existenta zonelor geografice lipsite de orase pe o raza de 25-30 km - accesibilitate scazuta a localitatilor rurale la serviciile publice de invatamant si sanatate din zonele urbane, la locuri de munca	*Sud-estul judetului Botosani – nord-estul judetului Iasi - sud-estul judetului Iasi - estul judetului Bacau – vestul judetului Vaslui - zona central-estica a judetului Vaslui - nord-vestul judetului Suceava - nord-vestul judetului Bacau*

Disparitati interjudetene privind ponderea populatiei conectata la reteaua de apa potabila	*26% in judetul Suceava si 36% in judetele Vaslui si Botosani fata de 55-56% in judetele Iasi si Neamt - 2012*[85]
Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce au alimentare cu apa potabila	*Vaslui (36,8%), Botosani (38,7%) fata de 55-57% in celelalte judete.* *Judetele Botosani si Vaslui detin ultimele doua locuri dintre judetele Romaniei (cel mai mic procent de locuinte racordate la retea apa potabila)*[86]
Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce beneficiaza de incalzire pe perioada iernii	*Vaslui (23,4%), Botosani (26,1%), Neamt (32%) fata de Iasi (47%)*[87]
Disparitati tip urban-rural privind numarul de gradinite (inclusiv educatori)	*In mediul rural sunt 56% din numarul total de prescolari si 12% din numarul total de gradinite (2012)*
Disparitati tip urban-rural privind asistenta medicala - distributia personalului medical si a unitatilor medicale	*58% din populatia regiunii are domiciliul in mediul rural si este deservita de 11,6% din numarul total al personalului medical (2012)* *37 medici/10.000 locuitori in mediul urban versus 4 medici/10.000 locuitori mediul rural (2012)*
Disparitati tip urban-rural privind gradul de echipare cu infrastructura tehnic-edilitara	*Nu dispun de retea de alimentare cu apa potabila: 22% din comunele din judetul Bacau, 42% din judetul Botosani, 38% din judetul Iasi, 41% din judetul Neamt, 65% din judetul Suceava, 32% din judetul Vaslui - 2012* *Nu dispun de retea de canalizare: 54% din comunele din judetul Bacau, 88% din judetul Botosani, 83% din judetul Iasi, 83% din judetul Neamt, 73% din judetul Suceava si 85% din judetul Vaslui - 2012*
In unele areale, populatia de etnie roma are o accesibilitate redusa la serviciile publice de educatie, sanatate si servicii sociale, locuri de munca	*Detalierea pe tipuri de nevoi si zone geografice prezentata in analiza economico-sociala*

[85] Conform datelor INS
[86] Conform datelor preliminare Recensamantul populatiei si locuintelor 2011
[87] Conform datelor preliminare Recensamantul populatiei si locuintelor 2011

3.2 Prioritatile tematice ale strategiei de dezvoltare regionala

In continuare este prezentat sintetic panelul de prioritati, obiective specifice si masuri, precum si corelarea acestora cu obiectivele tematice ale Strategiei EUROPA 2020:

Prioritate	Obiectiv specific	Masuri	Corelarea cu obiectivele tematice ale Strategiei EUROPA 2020
1. Imbunatatirea capitalului uman	1.1. Cresterea ocuparii in randul tinerilor si a grupurilor vulnerabile	1.1.1. Actiuni pentru sprijinirea integrarii pe piata muncii a tinerilor care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca 1.1.2. Actiuni preventive si active de integrare pe piata muncii (inclusiv personalizate) pentru grupurile vulnerabile	Promovarea ocuparii fortei de munca si sprijinirea mobilitatii fortei de munca Promovarea incluziunii sociale si combaterea saraciei Investitiile in educatie, competente si invatare pe tot parcursul vietii
	1.2. Imbunatatirea accesului si a participarii la educatie si instruire de calitate	1.2.1. Reducerea ratei de parasire timpurie a scolii, in special pentru tinerii din zonele rurale si comunitatile defavorizate 1.2.2. Imbunatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietei muncii 1.2.3. Cresterea accesului la formare profesionala continua 1.2.4. Crearea, modernizarea si extinderea infrastructurii de educatie	Investitiile in educatie, competente si invatare pe tot parcursul vietii Promovarea incluziunii sociale si combaterea saraciei
	1.3. Cresterea accesului la servicii de sanatate de calitate	1.3.1. Extinderea si diversificarea serviciilor de sanatate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente	Promovarea incluziunii sociale si combaterea saraciei
	1.4. Promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si urbane aflate in declin	1.4.1. Extinderea, diversificarea si imbunatatirea accesului grupurilor vulnerabile si comunitatilor izolate la educatie, sanatate, servicii sociale, ocupare si locuire, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente	Promovarea incluziunii sociale si combaterea saraciei
2. Dezvoltarea unei infrastructuri moderne	2.1. Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si mobilitatii prin realizarea de investitii in infrastructura de transport	2.1.1. Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii aeroportuare 2.1.2. Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii feroviare	Promovarea unor sisteme de transport durabile si eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor retelelor majore

		2.1.3. Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii rutiere 2.1.4. Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile	
	2.2. Stimularea atractivitatii si economiei locale prin cresterea accesului la infrastructura TIC[88] de calitate	2.2.1. Extinderea infrastructurii de internet, in special in zonele rurale si comunitatile izolate 2.2.2. Dezvoltarea TIC prin crearea si dezvoltarea de produse si servicii tip "e-servicii"	Imbunatatirea accesului, a utilizarii si a calitatii tehnologiilor informatiei si comunicatiilor (e-guvernare si e-servicii)
3. Sprijinirea unei economii competitive si a dezvoltarii locale	3.1. Sprijinirea inovarii si competitivitatii mediului economic, promovarea rezultatelor obtinute	3.1.1. Dezvoltarea inovarii si transferului tehnologic, inclusiv prin crearea si dezvoltarea clusterelor 3.1.2. Sprijin pentru domenii competitive si sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii si procese tehnologice noi, cu valoare adaugata crescuta, „verzi"	Consolidarea cercetarii, a dezvoltarii tehnologice si a inovarii Imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor mici si mijlocii, a sectorului agricol si a sectorului pescuitului si acvaculturii Protectia mediului si promovarea utilizarii eficiente a resurselor
	3.2. Impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, in special a cercetarii aplicate	3.2.1. Sprijinirea cercetarii publice si private, in vederea dezvoltarii si fructificarii solutiilor integrate	Consolidarea cercetarii, a dezvoltarii tehnologice si a inovarii
	3.3. Imbunatatirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate	3.3.1. Sprijin pentru accesarea serviciilor dedicate firmelor si tinerilor antreprenori	Imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor mici si mijlocii, a sectorului agricol si a sectorului pescuitului si acvaculturii
	3.4. Sprijinirea exporturilor si competitivitatii produselor locale la export	3.4.1. Dezvoltarea de retele si platforme pentru sprijinirea exportatorilor locali	Imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor mici si mijlocii, a sectorului agricol si a sectorului pescuitului si acvaculturii
	3.5. Sprijinirea dezvoltarii zonelor urbane	3.5.1. Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul urban, prin realizarea de investitii in infrastructura locala	Imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor mici si mijlocii, a sectorului agricol si a sectorului pescuitului si acvaculturii

[88] Tehnologia Informatiei si Comunicatiilor

	3.6. Sprijinirea dezvoltarii zonelor rurale	3.6.1. Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala 3.6.2. Dezvoltarea de activitati economice alternative in mediul rural, inclusiv dezvoltarea capacitatii antreprenoriale a tinerilor	Imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor mici si mijlocii, a sectorului agricol si a sectorului pescuitului si acvaculturii
	3.7. Sprijinirea valorificariii potentialului turistic existent	3.7.1. Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic	
4. Optimizarea utilizarii si protejarea resurselor naturale	4.1. Promovarea eficientei energetice	4.1.1. Cresterea eficientei energetice a institutiilor publice, gospodariilor si firmelor	Sprijinirea tranzitiei catre o economie cu emisii scazute de dioxid de carbon in toate sectoarele Promovarea adaptarii la schimbarile climatice, prevenirea si gestionarea riscurilor
	4.2. Protejarea mediului si biodiversitatii prin realizarea de investitii specifice	4.2.1. Investitii in crearea, reabilitarea, modernizarea si extinderea retelelor de apa potabila si canalizare, in sistemele de management integrat a deseurilor si sistemele de management a riscurilor 4.2.2. Reabilitarea solurilor contaminate si/sau poluate 4.2.3. Prezervarea biodiversitatii	Protectia mediului si promovarea utilizarii eficiente a resurselor Promovarea adaptarii la schimbarile climatice, prevenirea si gestionarea riscurilor

In constructia si dezvoltarea Strategiei de Dezvoltare Regionala Nord-Est au fost aplicate principiile (temele) orizontale prevazute in Regulamentul comun aferent perioadei de programare 2014-2020[89]:

A. Dezvoltare durabila:
   - investitiile mentionate in cadrul actiunilor indicative vor viza optiunile cele mai economice din punctul de vedere al utilizarii resurselor;
   - vor fi evitate pe cat posibil investitiile care ar putea avea un impact negativ semnificativ asupra mediului sau climatului;
   - vor fi sprijinite investitiile care vizeaza diminuarea/combaterea efectelor negative ale schimbarilor climatice si dezastrelor naturale;
   - vor fi incurajate investitiile care acorda atentie utilizarii eficiente a resurselor.

B. Promovarea egalitatii intre barbati si femei si nediscriminarea:

Masurile inscrise in cadul strategiei vor urmari si asigurarea egalitatii dintre barbati si femei, precum si prevenirea discriminarii. De altfel, acest principiu a fost promovat inca din faza de constructie a documentului de planificare, in componenta grupurilor de lucru existand un echilibru numeric intre femei si barbati. Totodata, in structura parteneriatului sunt prezente organisme

[89] Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European

nonguvernamentale care sustin si reprezinta interesele grupurilor/categoriilor defavorizate. Aceste entitati vor fi implicate si ulterior in procesul de implementare si monitorizare a PDR Nord-Est 2014-2020.

Recomandam ca in realizarea actiunilor indicative, beneficiarii sa se asigure ca iau acele masuri necesare pentru a preveni orice forma de discriminare (sex, origine rasiala sau etnica, religie, convingeri, handicap, varsta sau orientare sexuala).

Prioritatea 1 - Imbunatatirea capitalului uman

Prioritatea 1 - panelul obiectivelor specifice si masurilor asociate

Obiectivul specific	Masuri asociate
1.1. Cresterea ocuparii in randul tinerilor si a grupurilor vulnerabile	1.1.1. Actiuni pentru sprijinirea integrarii pe piata muncii a tinerilor care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca 1.1.2. Actiuni preventive si active de integrare pe piata muncii (inclusiv personalizate) pentru grupurile vulnerabile
1.2. Imbunatatirea accesului si participarii la educatie si instruire de calitate	1.2.1. Reducerea ratei de parasire timpurie a scolii, in special pentru tinerii din zonele rurale si comunitatile defavorizate 1.2.2. Imbunatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietei muncii 1.2.3. Cresterea accesului la formare profesionala continua 1.2.4. Crearea, modernizarea si extinderea infrastructurii de educatie
1.3. Cresterea accesului la servicii de sanatate de calitate	1.3.1. Extinderea si diversificarea serviciilor de sanatate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente
1.4. Promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si urbane aflate in declin	1.4.1. Extinderea, diversificarea si imbunatatirea accesului grupurilor vulnerabile si comunitatilor izolate la educatie, sanatate, servicii sociale, ocupare si locuire, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente

Obiectivul specific 1.1: Cresterea ocuparii in randul tinerilor si a grupurilor vulnerabile

Masura 1.1.1: Actiuni pentru sprijinirea integrarii pe piata muncii a tinerilor care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca

Context - referinte:

In regiune, una din grupele de varsta afectata semnificativ de catre somaj o constituie tinerii cu varste cuprinse intre 15 si 24 de ani. Cea mai mare majoritate dintre acestia nu urmeaza cursuri de formare profesionala si nu sunt inscrisi intr-o forma de invatamant (liceu, scoala postliceala sau intr-o institutie de invatmant superior). Astfel, ponderea tinerilor fara loc de munca, care nu sunt inscrisi intr-o unitate de invatamant si nu urmeaza un curs de formare profesionala este de 15,5%[90] din totalul grupei de varsta 18-24 ani, respectiv 12,1% pentru grupa de varsta 15-24 ani.

[90] Conform Eurostat, date 2013

Nivelul ratei somajului BIM in randul tinerilor (15-24 ani) este de 12,4% la nivel regional si 27,8% in mediul urban[91]. Totodata, nivelul ratei de ocupare pentru grupa de varsta mentionata este de 30,6%.

Riscul de a se incadra in acesta categorie este mai mare in cazul tinerilor care au un nivel scazut de competente, provin din familii dezorganizate, monoparentale, familii fara venituri sau cu venituri reduse, cei care se incadreaza in cadrul persoanelor cu dizabilitati sau apartin etniei rome. Desi rata somajului BIM in mediul rural este foarte mica, apreciem ca nivelul real este mult mai mare, mai ales in localitatile din zona rurala din partea de est a regiunii, in care tinerii sunt nevoiti sa participe la activitatile agricole de subzistenta, neremunerate.

Lipsa unui loc de munca, neparticiparea la un program de formare profesionala („statut „NEET[92]”) are consecinte grave pentru individ, economie si societate in asamblu. O perioada indelungata de timp petrecuta in aceasta categorie poate conduce la numeroase dezavantaje sociale (izolarea), incadrare pe pozitii/ocupatii cu salarii mici, infractionalitate cat si probleme de sanatate fizica si psihica.

Mai mult, lipsa locurilor de munca a condus la emigrarea tinerilor in alte State Membre, in cautarea unui loc de munca, in special in Italia si Spania. Practic, peste 60.000 de tineri erau plecati[93], reprezentand 20% din numarul total al persoanelor plecate in strainatate.

Tinte 2022:

(1) rata somajului BIM in randul tinerilor (15-24 ani) va fi de maxim 8% la nivel regional si de maxim 15% in mediul urban
(2) ponderea tinerilor care nu au loc de munca, nu sunt inscrisi intr-o unitate de invatamant si nu urmeaza un curs de formare profesionala - 8% (grupa de varsta 15-24 ani) si 10%(grupa de varsta 18-24 ani)

Surse: date statistice Eurostat, date statistice INS, rapoarte de progres

Aceasta masura este dedicata tinerilor cu varsta cuprinsa intre 15-24 de ani, care se afla intruna din urmatoarele situatii (eventual pentru care exista riscul de a se incadra in acestea):

- nu au un loc de munca
- nu urmeaza cursurile unei institutii de invatamant
- nu urmeaza cursuri de formare profesionala

In cadrul acestei masuri, actiunile vizeaza dobandirea de catre tinerii vizati de cunostinte, abilitati, deprinderi pentru ocupatii cerute pe piata muncii[94], care sa le permita fie sa ocupe un loc de munca, fie sa isi deschida propria afacere.

- Sprijinirea participarii tinerilor din grupul tinta vizat la programe de formare profesionala care vizeaza dobandirea competentelor pentru ocupatii cerute de catre piata muncii (inclusiv de competente digitale)
- Sprijinirea participarii tinerilor din grupul tinta vizat la programe de formare profesionala care vizeaza dobandirea competentelor antreprenoriale
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru infiintarea de start-up-uri de catre tinerii din grupul tinta vizat, care au urmat in prealabil un program de formare profesionala pentru dezvoltarea antreprenoriatului
- Dezvoltarea de programe integrate pentru tineri, care sa asigure tranzitia catre piata muncii: furnizarea de informatii, orientare profesionala, asistare in gasirea unui loc de munca, dezvoltarea de planuri personalizate de orientare si formare, dobandirea de experienta prin participarea la programe de ucenicie si internship-uri
- Dezvoltarea de scheme de grant dedicate programelor de internship, coaching, ucenicie, practica asistata pentru tineri in cadrul firmelor si ONG-urilor in vederea dobandirii de competente si experienta pentru insertia pe piata muncii

[91] Referinta 2013
[92] Not in employment, education or training
[93] Conform rezultatelor finale Recensamantul populatiei si locuintelor 2011
[94] In corelare cu masura „Imbunatatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietii muncii”

- Sprijinirea angajatorilor prin subventionarea cheltuielilor (perioada maxim 6 luni) pentru a facilita sprijinirea participarii tinerilor la programe de formare

Totodata, actiunile care vor viza atat dobandirea/dezvoltarea competentelor antreprenoriale, cat si posibilitatea de a infiinta un start-up pot fi avute in vedere in strategiile integrate care urmeaza sa fie dezvoltate de catre comunitatile care vor aplica instrumentul de dezvoltare teritoriala „Dezvoltare locala plasata sub responsibilitatea comunitatii locale".

Masura 1.1.2: Actiuni preventive si active de integrare pe piata muncii (inclusiv personalizate) pentru grupurile vulnerabile

Context - referinte:

In anul 2012, ponderea populatiei ocupate in agricultura la nivel regional reprezinta 48% din totalul populatiei ocupate - aproape dublu fata de ponderea existenta la nationala - cea mai mare parte fiind implicata in agricultura de subzistenta si activitati agricole cu productivitate foarte scazuta (contributia agriculturii la formarea produsul intern brut regional fiind de numai 11%). Practic, numai 3,3% din numarul total al salariatilor activeaza in agricultura. Pentru aceasta categorie, cat si pentru o parte a populatiei de etnie roma exista sanse foarte mici de a se integra/reintegra pe piata muncii datorita nivelului redus de competente.

La nivel regional, doar 2.645 persoane adulte cu handicap (varste cuprinse intre 18 si 60 ani) figurau in statistici[95] ca fiind angajate, reprezentand 8,6% din totalul persoanelor cu dizabilitati. Dintre acestea, persoanele cu handicap fizic si somatic au ponderea cea mai mare din numarul persoanelor angajate, in timp ce persoanele cu handicap mental si psihic au ponderea cea mai scazuta. Consideram ca principalul factor care poate contribui la integrarea sociala si cresterea calitatii vietii persoanelor cu dizabilitati este identificarea unui loc de munca adecvat si angajarea in munca.

Un alt grup vulnerabil il constituie somerii de lunga durata, ponderea acestora in numarul total al somerilor reprezenta 47,3%[96].

Tinte 2022:

(1) ponderea populatiei ocupate din agricultura in total populatie ocupata – maxim 35%
(2) ponderea salariatilor in agricultura in total salariati – 7%
(3) ponderea somerilor pe termen lung in total someri – maxim 35%

Surse: date statistice Eurostat, date statistice INS, rapoarte de progres

In cadrul acestei masuri, actiunile vizeaza, dupa caz, identificarea si analizarea nevoilor existente, acordarea de consiliere, furnizarea de instruire prin programe de orientare/reorientare profesionala, incadrarea participantilor in intreprinderile sociale:

- Actiuni privind evaluarea multidisciplinara a nevoilor si problemelor persoanelor dezavantajate, oferirea de solutii personalizate
- Dezvoltarea de programe de evaluare a competentelor persoanelor cu dizabilitati (in special cu dizabilitati intelectuale) in vederea integrarii lor in munca
- Sprijin pentru participarea grupurilor vulnerabile la programe de formare personalizate, care vizeaza dobandirea competentelor pentru ocupatii cerute de catre piata muncii (inclusiv motivarea participarii la un program de formare)[97]
- Acordarea de indrumare, consiliere, asistenta, acompaniere in gasirea unui loc de munca. Aceasta actiune vizeaza in mod obligatoriu toate persoanele care urmeaza/au urmat un program de formare profesionala

[95] MMFPS – informatii furnizate Grupul de lucru tematic regional pentru comunitati defavorizate
[96] 2012
[97] In corelare cu masura „Imbunatatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietii muncii"

- Dezvoltarea unei scheme de grant dedicata infiintarii de noi intreprinderi sociale, respectiv dezvoltarii celor existente, in care sa fie angajate o parte dintre persoanele din grupul tinta vizat, care au participat la un program de formare profesionala
- Sprijinirea facilitarii accesului persoanelor din grupurile vulnerabile, inclusiv a celor de etnie roma la servicii de informare, consiliere, formare profesionala si mediere pe piata muncii
- Consolidarea capacitatii institutionale a organizatiilor economiei sociale prin acces la formare, consultanta si finantare
- Dezvoltarea de programe pentru angajatori, intreprinderi, ONG-uri privind accesibilizarea locurilor de munca pentru persoanele cu dizabilitati
- Derularea de campanii de constientizare a dreptului la munca pentru persoanele cu dizabilitati

Actiunile propuse pot fi incadrate intr-un pachet integrat de masuri care sa vizeze rezolvarea multiplelor probleme cu care se confrunta aceste categorii: venituri insuficiente, accesibilitate redusa la servicii medicale si de invatamant, la serviciile sociale, absenta unei locuinte. Totodata, aceste actiuni vor fi personalizate in raport cu specificul fiecarui grup tinta vizat.

Va fi avuta in vedere complementaritatea cu actiunile prevazute la masura 4.1 „Extinderea, diversificarea si imbunatatirea accesului grupurilor vulnerabile si comunitatilor izolate la educatie, sanatate, servicii sociale, ocupare si locuire, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente".

Obiectivul specific 1.2: Imbunatatirea accesului si a participarii la educatie si instruire de calitate

Masura 1.2.1: Reducerea ratei de parasire timpurie a scolii, in special pentru tinerii din zonele rurale si comunitatile defavorizate

Context – referinte

Conform datelor furnizate de catre serviciul Eurostat, rata de parasire timpurie a scolii in regiune in anul 2013 este de 22,5%[98], in crestere in intervalul 2009-2013 cu 3 p.p. Nivelul inregistrat este superior nivelului national (17,3%), cat si celui mediu comunitar (12% si in scadere in perioada 2009-2013). Zonele in care se manifesta cu precadere acest fenomen sunt spatiul rural, orasele mici si mijlocii, comunitatile izolate sau marginalizate.

Rata abandonului scolar a avut nivele reduse in ultimii cinci ani scolari in invatamantul primar si gimnazial. Cele mai ridicate cote ale ratei de abandon se inregistreaza in invatamantul profesional si tehnic. Astfel, in anul scolar 2010-2011, nivelul acesteia este de 18,1% la nivel regional, amplitudini ridicate fiind inregistrate in judetele Bacau (20,3%), Botosani (20%), Iasi (22,6%) si Suceava (19%).

Parasirea timpurie a scolii are consecinte negative in timp asupra indivizilor, conducand la o crestere a somajului, a saraciei si in final a excluziunii sociale. Chiar daca o parte dintre acestia detin un loc de munca, ei sunt incadrati pe posturi caracterizate printr-un nivel redus de calificare si implicit al remuneratiei obtinute. Nivelul redus al veniturilor conduce la o accesibilitate redusa a serviciilor de invatamant si sanatate.

Principalele cauze ale acestui fenomen sunt de ordin educational si socio-economic. Cea mai mare parte a tinerilor care au parasit timpuriu scoala provin din familii dezorganizate (cu parinti plecati la munca in strainatate), familii fara posibilitati materiale, familii de etnie roma sau ce apartin altor grupuri dezavantajate (tineri cu dizabilitati fizice sau mentale, tineri cu nevoi speciale, tineri care parasesc institutiile de ocrotire a copilului). Asa cum s-a mentionat anterior, astfel de situatii sunt intalnite in special in mediul rural si in comunitatile izolate/defavorizate.

Tinte 2022:

(1) rata de parasire timpurie a scolii - maxim 12%
(2) rata abandonului scolar in invatamantul profesional si tehnic – maxim 10%

[98] Populatia cu varste cuprinse intre 18-24 ani

Surse: rapoarte de progres, studii intocmite la nivel regional, informatii ISJ, Eurostat

In cadrul acestei masuri actiunile vizeaza pe de o parte sa se adreseze cauzelor de ordin educational astfel incat sa se previna/combata parasirea timpurie a scolii, iar pe de alta parte sa permita reintegrarea in procesul educational a tinerilor care deja au parasit scoala:

- Elaborarea si implementarea la nivel local/regional a unui sistem de monitorizare a fenomenului de parasire timpurie a scolii (urmarire pe baza unui indentificator unic, identificarea cauzelor si motivelor)
- Elaborarea, actualizarea de strategii locale/regionale de prevenire si combatere a acestui fenomen
- Derularea de programe de consiliere psihologica pentru elevii care au unul sau ambii parinti plecati in strainatate
- Derularea de programe care sa incurajeze participarea activa a elevilor si parintilor in luarea deciziilor la nivelul unitatii de invatamant
- Elaborarea si implementarea de programe personalizate de reintegrare in procesul educational a tinerilor care doresc sa isi continue studiile – extinderea si cresterea flexibilitatii (din punctul de vedere a curriculei) pentru programele de tipul „A doua sansa"
- Asigurarea transportului gratuit al elevilor spre/dinspre scoala, inclusiv transport dotat cu accesibilitati pentru copiii cu nevoi speciale
- Dezvoltarea de programe care vizeaza sprijinirea elevilor cu cerinte educationale speciale (cadre didactice de sprijin, itinerante)
- Derularea unei scheme de grant pentru ONG-uri, scoli, gradinite in vederea derularii de programe tip „Scoala de spital" pentru copiii cu boli cronice sau alte categorii de boli care necesita o perioada de spitalizare mai mare de patru saptamani
- Actiuni proactive care sa reduca discrepantele dintre copii din mediul rural si urban privind accesul la procesul educational post-gimnazial (facilitati mobilitate educational, perfectionare cadre didactice din mediul rural, programe pilot de invatare in licee), dezvoltarea de programe de sustinere a copiilor supradotati

Actiunile propuse pot fi incadrate intr-un pachet integrat de interventii strategice care isi propun sa se adreseze si celorlalte probleme cu care se confrunta aceasta categorie, de ordin economic si social: venituri insuficiente, accesibilitate redusa la servicii medicale, serviciile sociale, absenta unei locuinte[99].

Masura 1.2.2: Imbunatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietei muncii

Context – referinte

In anul 2013, nivelul ratei somajului BIM in randul tinerilor (15-24 ani) este de 12,4% la nivel regional, in mediul urban nivelul ajungand la 27,8%. Dintre acesti someri, o buna parte nu isi gasesc loc de munca datorita faptului ca au calificari, competente care nu sunt cerute in prezent de piata muncii.

Rata abandonului scolar a avut nivele reduse in ultimii cinci ani scolari in invatamantul primar si gimnazial. Cele mai ridicate cote ale ratei de abandon se inregistreaza in invatamantul profesional si tehnic. Astfel, in anul scolar 2010-2011, nivelul acesteia este de 18,1% la nivel regional, amplitudini ridicate fiind inregistrate in judetele Bacau (20,3%), Botosani (20%), Iasi (22,6%) si Suceava (19%).

Tinta 2022: rata somajului BIM in randul tinerilor (15-24 ani) va fi de maxim 8% la nivel regional si de maxim 15% in mediul urban

Surse: Eurostat, rapoarte de progres

[99] Vezi elementele strategice prezentate la masura „Extinderea, diversificarea si imbunatatirea accesului grupurilor vulnerabile si comunitatilor izolate la educatie, sanatate, servicii sociale, ocupare si locuire, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente"

In cadrul acestei masuri actiunile vizeaza identificarea competentelor cerute pe piata muncii, previzionarea acestora, precum si adaptarea planurilor de actiune pentru invatamant la nivel regional, judetean si a planurilor de scolarizare in raport cu rezultatele obtinute.

- Elaborarea de studii la nivel regional, judetean, local privind identificarea nevoilor de competente si calificari cerute pe piata fortei de munca, precum si previzionarea acestora pe termen mediu
- Realizarea, actualizarea, implementarea si monitorizarea (dupa caz) planului regional de actiune pentru invatamant, planurilor locale de actiune pentru invatamant si planurilor de scolarizare in conformitate cu rezultatele studiilor realizate
- Crearea, dezvoltarea parteneriatelor intre agentii economici si unitatile scolare
- Realizarea observatorului regional pentru educatie
- Monitorizarea insertiei pe piata muncii a absolventilor unitatilor de invatamant
- Sprijin pentru crearea de parteneriate intre patronate, camerele de comert si industrie, furnizorii de formare initiala si continua, universitati, ONG-uri in vederea corelarii programelor educationale cu necesarul de forta de munca existent, respectiv cu tendintele de dezvoltare a mediului economic
- Cresterea gradului de asociere intre universitati, administratia publica si sectorul privat – parteneriate pentru realizarea stagiilor de practica, furnizarea de inovatie si implementarea in mediul economic a rezultatelor cercetarii, derularea de proiecte comune de dezvoltare
- Promovarea de masuri directe si stimulative pentru calificarea la locul de munca
- Monitorizarea rezultatelor programelor de practica, atat pentru invatamantul liceal cat si cel superior
- Dezvoltarea resurselor umane din unitatile de invatamant, prin derularea de programe de formare (inclusiv pentru personalul auxiliar)

Masura 1.2.3: Cresterea accesului la formare profesionala continua

Context – referinte

Dezvoltarea de abilitati si aptitudini, atat pentru absolventii care intra pe piata muncii cat si pentru cei angajati, constituie un element cheie pentru cresterea competitivitatii. Extinderea accesului si participarea la formarea continua constituie elemente esentiale pentru cresterea motivarii fortei de munca.

Conform datelor furnizate de Eurostat rata de participare la programe de educatie si instruire s-a incadrat in intervalul 1,6-1,9%[100] in perioada 2009-2012, urcand pana la nivelul de 4,8% in 2013.

Principalele obstacole in calea accesarii programelor de formare profesionala sunt de ordin:
- structural: care descurajeaza cel mai puternic participarea la programe de formare - lipsa resurselor financiare a subiectilor (situatie agravata de efectele recesiunii economice – aspecte surprinse si in studiul intocmit de catre ADR Nord-Est[101]), distributia teritoriala inadecvata si/sau inflexibilitatea furnizorilor de formare profesionala)
- individual: varsta si situatia familiala a subiectilor (programul de lucru, numarul de persoane aflate in intretinere)
- psihologic: experienta educationala si/sau profesionala anterioara a subiectilor (aspectele negative traite care au condus la lipsa de incredere, excluziune sociala)

In general, firmele/organizatiile care incurajeaza in prezent participarea salariatilor la programele de formare profesionala sunt cele care desfasoara activitati inovative, cele din tehnologia informatiei si comunicatiei (companii caracterizate prin valoarea adaugata ridicata a produselor si serviciilor), cat si cele care sunt obligate prin prevederile legislative.

Tinta 2022: Rata de participare la programe de educatie si instruire 5%
Surse: rapoarte de progres, studii intocmite nivel regional

[100] Pentru persoane grupa de varsta 25-64 ani
[101] „Stadiul implementarii POR la nivelul Regiunii Nord-Est, aspecte cantitative si calitative ca urmare a crizei economice si financiare”

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza:
- Dezvoltarea parteneriatelor intre furnizorii de formare profesionala publici, privati si partenerii sociali (sindicate, asociatii patronale, ONG-uri) cu scopul de a culege cerintele curente de instruire, de a oferi informatii asupra ofertei de formare existente
- Crearea, respectiv dezvoltarea de parteneriate intre Camerele de Comert si Industrie, patronate, ONG-uri si furnizorii de formare initiala si continua in vederea corelarii programelor educationale cu necesarul de forta de munca existent si tendintele de dezvoltare a mediului economic
- Dezvoltarea de programe de formare profesionala pentru angajati, si in special a celor care vizeaza instruirea la locul de munca si cele de tip online (e_educatie)
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru sprijinirea centrelor comunitare de invatare permanenta
- Crearea de noi instrumente on-line si dezvoltarea celor existente cu scopul de a promova/prezenta ofertele de formare profesionala existente
- Derularea de campanii de constientizare privind beneficiile aduse de formarea profesionala a adultilor
- Dezvoltarea de instrumente care sa permita schimbul de experiente si prezentarea de exemple de buna practica privind formarea profesionala a adultilor - organizarea de conferinte, seminarii, mese rotunde, derularea de vizite de studiu
- Consolidarea capacitatii administrative a autoritatilor locale in vederea accesarii fondurilor comunitare (realizarea de planuri de dezvoltare, strategii, proiecte, studii si analize, implementarea si monitorizarea acestora)
- Promovarea programelor care conduc la cresterea spiritului civic – implicarea cetatenilor in realizarea si implementarea de strategii, planuri si proiecte de dezvoltare locala

Masura 1.2.4: Crearea, modernizarea si extinderea infrastructurii de educatie

Context – referinte

In Regiunea Nord-Est, numarul unitatilor de educatie reprezinta 16% din numarul total al unitatilor de invatamant existente la nivel national, iar populatia scolara detine o pondere de 18% din totalul populatiei scolare la nivel national (2012). Datele prezentate indica o stansa corelare cu faptul ca regiunea detine cea mai numeroasa populatie dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale Romaniei.

Cu toate ca in perioada de programare 2007-2013 au fost intreprinse demersuri pentru reabilitarea, modernizarea si echiparea unitatilor de invatamant, materializate prin implementarea de proiecte de infrastructura finantate din fonduri comunitare si din bugetele locale, o parte importanta din infrastructura educationala existenta se confrunta in continuare cu o serie de probleme importante.

Din inventarul nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare, rezultat in urma intalnirilor derulate de reprezentantii ADR Nord-Est cu reprezentantii administratiei publice locale din localitatile urbane si consiliilor judetene se desprind urmatoarele probleme[102]:

- Nefinalizarea lucrarilor de investitii demarate in cadrul Programului National de Dezvoltare a Infrastructurii:
- Starea avansata de degradare a unor scoli generale, grupuri scolare, inclusiv a salilor de sport aferente
- Dotare materiala insuficienta pentru atelierele scolare
- Mijloacele de transport insuficiente pentru elevii din satele arondate oraselor
- Campusuri scolare insuficiente
- In mediul rural exista scoli renovate care au fost inchise din lipsa de elevi
- Dotari insuficiente pentru cabinetele de terapie din invatamantul special
- Numarul insuficient de gradinite existente in mediul rural – aspect confirmat si de datele statistice existente (56% din totalul populatiei prescolare are domiciliul in mediul rural si este deservita de doar 9% din numarul total de gradinite)

[102] In cadrul analizei economice-sociale sunt prezentate detaliat, la nivel teritorial, nevoile de dezvoltare existente.

Tinta 2022: minim 60% din totalul unitatilor de invatamant din regiune detin autorizatie de functionare la inceperea anului scolar

Sursa: rapoarte de progres, raportari inspectoratele scolare judetene

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza dupa caz, lucrari de investitii, dotari cu echipamente, achizitionarea de mijloace de transport pentru elevi:

- Finalizarea lucrarilor de investitii privind crearea/reabilitarea/modernizarea infrastructurii educationale demarate in cadrul Programului National de Dezvoltarea a Infrastructurii si care sunt in prezent sistate/abandonate
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, extinderea si dotarea creselor
- Constructia de noi gradinite (in special in zonele rurale, zonele izolate, zonele urbane dezavantajate sau marginalizate), modernizarea, extinderea si dotarea gradinitelor existente.
- Reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea unitatilor de invatamant aflate intr-o stare avansata de degradare (inclusiv sali de sport)
- Asigurarea sistemului de canalizare si de aductiune a apei potabile in unitatile scolare
- Construirea, modernizarea grupurilor sanitare in interiorul unitatilor scolare/gradinitelor
- Modernizarea sistemelor de incalzire proprii pentru unitatile scolare din mediul rural
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea si dotarea internatelor si cantinelor scolare
- Amenajarea de baze sportive pentru scolile din mediul rural si urban, cat si pentru sportul de performanta
- Dotarea unitatilor de invatamant cu mobilier, elemente de birotica, calculatoare
- Dotarea laboratoarelor si atelierelor cu echipamente de specialitate
- Dotarea atelierelor si spatiilor unde se efectuaza practica productiva (licee tehnologice, scoli profesionale, colegii economice)
- Achizitionarea de mijloacele de transport pentru transportul elevilor ce domiciliaza in mediul rural si zonele izolate
- Accesibilizarea spatiilor publice pentru persoanele cu dizabilitati
- Construirea de spatii modulare destinate activitatilor de scolarizare din penitenciare

Obiectivul specific 1.3: Cresterea accesului la servicii de sanatate de calitate

Masura 1.3.1: Extinderea si diversificarea serviciilor de sanatate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente

Context – referinte

Nivelul ratei mortalitatii infantile in regiune (8,9‰) este mult mai mare (de trei ori) fata de cel existent la nivel comunitar. Totodata, se inregistreaza disparitati atat la nivel interjudetean[103],cat si de tip urban-rural. Astfel, in 2013 nivelul indicatorului era de 7‰ in mediul urban si 10,4‰ in mediul rural.

In regiune exista disparitati privind distributia personalului medical. Desi in zonele rurale domiciliaza 57% din populatia regiunii, personalul medical care o deserveste[104] reprezinta doar 11,6% din totalul existent. Practic, la fiecare 10.000 de locuitori in mediul rural revin 4 medici, in timp ce in mediul urban revin 37 medici.

Din inventarul nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare, rezultat in urma intalnirilor derulate de reprezentantii ADR Nord-Est cu reprezentantii administratiei publice locale din localitatile urbane si cele consiliile judetene se desprind urmatoarele probleme[105]:

[103] Cele mai mari valori se inregistrau in judetele Botosani(13,1‰) si Vaslui(9,2‰), cele mai mici in judetele Iasi (7,3‰). Cele mai ridicate nivele in mediul rural se inregistrau in judetele Botosani(13,8‰) si Vaslui (13,3‰).

[104] Date 2012

[105] In cadrul analizei economice-sociale sunt prezentate detaliat, la nivel teritorial, nevoile de dezvoltare existente

- Numeroase localitati se confrunta cu o stare avansata de degradare a unitatilor medicale, inclusiv a ambulatoriilor aferente
- Centrele de primire urgente necesita investitii care sa vizeze modernizarea, extinderea acestora
- Dotarea insuficienta a statiilor de ambulanta (inclusiv cu ambulante)
- Dotarea cu echipamente de specialitate este insuficienta
- Localitati in care nu exista centre de permanenta, puncte de primiri urgente, centre de recuperare

Un domeniu foarte important care are nevoie de sprijin este cel care urmareste extinderea si diversificarea serviciilor care au ca principal scop prevenirea si controlul bolilor cu impact major asupra starii de sanatate a populatiei. Este necesara atat dezvoltarea resurselor umane care activeaza in domeniu, dar si al actiunilor de prevenire, supraveghere, tratament si control a bolilor transmisibile (HIV/SIDA, tuberculoza, diferite infectii) si netransmisibile.

Astfel, prin aceste actiuni se urmareste reducerea impactului bolilor transmisibile asupra starii de sanatate a populatiei prin masuri de prevenire a acestora, depistare precoce, tratament si monitorizare. In cazul bolilor netransmisibile se urmareste prevenirea complicatiilor, a decesului prematur si cresterea calitatii vietii. Bolile cronice cu cel mai mare impact asupra sanatatii publice sunt cele cardiovasculare, diabetul zaharat, cancerul, afectiuni mintale, bolile endocrine.

Tinte 2022:

(1) rata mortalitatii infantile in mediul urban 5‰
(2) rata mortalitatii infantile in mediul rural 8‰

Sursa: date si informatii statistice INS, studii intocmite, rapoarte de progres

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza:

- Crearea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea infrastructurii de sanatate, dotarea cu aparatura de specialitate, echipamente informatice, care asigura buna functionare (bucatarii, spalatorii)
- Modernizarea centrelor de primire urgente, a statiilor de ambulanta, achizitionarea de ambulante
- Derularea de programe pentru cresterea nivelului de educatie in randul populatiei pentru mentinerea si ingrijirea sanatatii, cat si adoptarea unor comportamente sanatoase in scopul prevenirii imbolnavirilor
- Sprijin pentru extinderea si diversificarea serviciilor preventive de sanatate
- Sprijin pentru extinderea si diversificarea serviciilor medicale destinate prevenirii si controlului bolilor cu impact major asupra starii de sanatate a populatiei
- Derularea de programe pentru prevenirea complicatiilor, decesului prematur si cresterea calitatii vietii la pacientii cu afectiuni cronice prin accesul la servicii medicale de calitate
- Cresterea accesului la servicii de ingrijire medicala de calitate a persoanelor vulnerabile sau dezavantajate social
- Sprijinirea cresterii rolului medicului de familie ca si consilier de sanatate
- Dezvoltarea resurselor umane implicate in managementul unitatilor spitalicesti, a personalului medical, a personalului auxiliar prin derularea de programe de formare, inclusiv metode specifice de abordare a copiilor/tinerilor cu dizabilitati intelectuale, cu tulburari din spectrul autist
- Diversificarea si cresterea calitatii serviciilor medicale destinate mamei si copilului
- Sprijinirea dezvoltarii si implementarii de sisteme informatice integrate de tip e-sanatate avand ca scop accesul populatiei la o paleta larga de informatii din domeniul medical[106]
- Cresterea performantei sistemului de sanatate la nivel regional si local prin intarirea capacitatii institutionale
- Formarea personalului medical pentru a putea interactiona cu persoanele cu dizabilitati
- Dezvoltarea de programe de prevenire/screening/monitorizare socio-medicala in mediul rural

[106] Vezi si masura „Dezvoltarea de servicii TIC prin crearea si dezvoltarea de produse si servicii tip e-servicii”

Obiectivul specific 1.4: Promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si urbane aflate in declin

Masura 1.4.1: Extinderea, diversificarea si imbunatatirea accesului grupurilor vulnerabile si comunitatilor izolate la educatie, sanatate, servicii sociale, ocupare si locuire, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente

Context – referinte

In Regiunea Nord-Est, o pondere importanta a populatiei se confrunta cu una sau mai multe forme de excluziune: educationala, sanatate, ocupationala, sociala, economica, locuire. Sunt afectate in special persoanele cu venituri reduse sau fara venituri, persoanele apartinand minoritatii rome, familiile monoparentale, persoanele cu handicap, gospodariile din mediul rural bazate pe agricultura de subzistenta sau semisubzistenta.

Totodata, peste jumatate dintre copiii si tinerii cuprinsi in grupa de varsta 0–18 ani se confrunta cu fenomenul de saracie sau de excluziune sociala – cea mai mare parte provenind din familii monoparentale, familii in care parintii au un nivel redus de educatie, familii cu parinti someri.
Conform diverselor studii si rapoarte de cercetare, exista si alte segmente sociale vulnerabile care pot fi adaugate: persoane adulte fara adapost, persoane cu HIV/SIDA, persoane dependente (de droguri, alcool etc.), victimele violentei domestice, varstnicii singuri, persoane fara calificare, someri, si in special cei de lunga durata.

Este important sa amintim faptul ca riscul excluziunii sociale se manifesta mai pregnant in randul femeilor decat al barbatilor, in toate etapele vietii, ca o reflectare a participarii lor scazute pe piata muncii.

In raport cu datele si informatiile prezentate in analiza economica-sociala, urmatoarele elemente indica gradul ridicat de saracie si excluziune sociala cu care se confrunta o parte din populatia regiunii:

- Rata riscului de saracie sau excluziune sociala – 52,3% (2012), reprezentand 1.924.000 persoane este superioara nivelului comunitar (24,8%) si celui national (41,7%)
- Gradul ridicat de saracie - nivele ridicate inregistrate ale ratei saraciei absolute (7,7% in 2010 si 6,6% in 2011), in crestere in perioada de criza economica; cea mai mare pondere a populatiei sarace din Romania (25,9% in 2010 si 23% in 2011), respectiv a populatiei sarace severe 18,2%
- In Regiunea Nord-Est figureaza aproape un sfert din totalul populatiei aflate in risc de saracie sau excluziune sociala din Romania – aproximativ 2 milioane de persoane
- Nivelul foarte scazut al veniturilor gospodariilor – venitul brut al unei gospodarii per membru de familie reprezenta 24% din media UE 27 in 2010, indicele de disparitate al venitului primar pe membru de familie reprezinta 61,7% din media nationala, indicele de disparitate al venitului net disponibil al gospodariei reprezinta 79% din media nationala, salariul mediu net reprezinta 85% din media nationala si 28% din media UE27 (2010)
- Nivelul ratei mortalitatii infantile in regiune este mult mai mare (de trei ori) fata de cel existent la nivel comunitar. Totodata exista si disparitati interjudetean si urban-rural. In 2013 nivelul indicatorului era de 7‰ in mediul urban si 10,4‰ in mediul rural [107]
- Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce detin alimentare cu apa potabila – Vaslui (36,7%), Botosani (38,7%) fata de 55-57% in celelalte judete. Judetele Botosani si Vaslui detin ultimele doua locuri dintre judetele Romaniei.
- Disparitati interjudetene privind numarul locuintelor ce beneficiaza de incalzire pe perioada iernii – Vaslui (23,4%), Botosani (26,1%), Neamt (32%) fata de Iasi (47%). Disparitati

[107] Cele mai mari valori se inregistrau in judetele Botosani (13,1‰) si Vaslui(9,2‰), cele mai mici in judetele Iasi (7,3‰). Cele mai ridicate nivele in mediul rural se inregistrau in judetele Botosani (13,8‰) si Vaslui (13,3‰).

interjudetene privind numarul locuintelor dotate cu baie proprie – Vaslui (32,6%), Botosani (36,1%), in timp ce in celelalte judete ponderile sunt in intervalul 50-55%

Tinta vizata 2022: reducerea numarului de persoane aflate in risc de saracie sau excluziune sociala cu 127.000 fata de anul 2012

Sursa: Raportul Anual privind Incluziunea Sociala in Romania, rapoarte de progres, date si informatii statistice INS, Eurostat

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza dupa caz:

- Crearea, reabilitarea, accesibilizarea, modernizarea centrelor comunitare care acorda servicii sociale integrate (educatie, sanatate, ocupare si dezvoltare comunitara)
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea, extinderea infrastructurii de servicii sociale, dotarea cu echipamente de specialitate, echipamente informatice, echipamente care asigura buna functionare a unitatilor (cantine, spalatorii etc.)
- Crearea de centre de ingrijire si de asistenta sociala pentru persoanele cu handicap, varstnici, pacienti cu boli psihice
- Crearea, reabilitarea, modernizarea caminelor pentru batrani
- Transformarea (dupa caz) unitatilor medicale inchise in centre de servicii multifunctionale
- Crearea de servicii specializate pentru ingrijirea la domiciliu
- Constructia de locuinte sociale, reabilitarea, accesibilizarea, modernizarea celor existente (inclusiv racordarea la utilitati) pentru grupurile dezavantajate (inclusiv comunitatea roma) care locuiesc in conditii improprii – nu au alimentare cu apa potabila, canalizare, posibilitati de incalzire a locuintei pe perioada iernii
- Derularea de programe orientate catre asigurarea accesului gratuit si universal al copiilor/tinerilor apartinand minoritatii romilor la educatie
- Derularea de programe pentru pentru promovarea educatiei incluzive prin eliminarea segregarii si combaterea discriminarii (programe tip „scoala dupa scoala”, „a doua sansa”)
- Organizarea si derularea de cursuri de formare pentru mediatorii scolari, mediatorii sanitari, cadrele didactice din domeniul educatiei incluzive, educatiei interculturale care sustine principiile non-discriminarii
- Sprijinirea facilitarii accesului persoanelor dezavantajate (inclusiv de etnie roma) la servicii de informare, consiliere, formare profesionala[108] si mediere pe piata muncii (inclusiv organizarea de campanii de informare, consiliere, orientare profesionala)
- Sprijinirea initiativelor locale pentru dezvoltarea capacitatii antreprenoriale a persoanelor ce apartin grupurilor dezavantajate (inclusiv etnia roma)
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de educatie, dotarea cu echipamente de specialitate, cu echipamente informatice, cu echipamente ce asigura buna functionare a unitatilor (inclusiv constructia de noi gradinite)
- Construirea, reabilitarea, modernizarea, accesibilizarea si dotarea internatelor si cantinelor scolare
- Derularea de programe pentru cresterea nivelului de educatie privind mentinerea si ingrijirea sanatatii, cat si adoptarea unor comportamente sanatoase in scopul prevenirii imbolnavirilor
- Sprijin pentru extinderea si diversificarea serviciilor medicale destinate prevenirii si controlului bolilor cu impact major asupra starii de sanatate a populatiei (derularea de campanii de evaluare a starii de sanatate)
- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea infrastructurii de sanatate, dotarea cu echipamente medicale de specialitate, cu echipamente informatice, cu echipamente ce asigura buna functionare a unitatilor (spalatorii, cantine)
- Crearea de servicii medicale mobile, care sa asigure consultatii la domiciliu
- Participarea personalului implicat in domeniul acordarii de servicii sociale la cursuri de specializare si perfectionare
- Derularea de scheme de grant care vizeaza crearea si dezvoltarea intreprinderilor sociale
- Promovarea conceptului de economie sociala, derularea de campanii de promovare a produselor realizate in intreprinderile sociale

[108] Vezi si masura „Imbunatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietei muncii”

- Dezvoltarea de scheme de grant care sa stimuleze dezvoltarea de piete de desfacere pentru serviciile sociale si de ocupare – externalizarea/cumpararea de servicii sociale de la furnizorii privati din cadrul economiei si experimentarea unor noi relatii de tip contractual cu acestia sau de vouchere pentru beneficiarii de servicii sociale si de ocupare
- Participarea in programele care vizeaza transferul de expertiza din partea altor institutii de profil din Uniunea Europeana
- Dezvoltarea parteneriatelor public-privat care furnizeaza servicii sociale de interes general
- Derularea de activitati culturale de reconstructie si afirmare identitara a romilor, in special in randul copiilor si tinerilor, de promovare a culturii si elitelor
- Amplasarea de sisteme de supraveghere video, cu rol preventiv in punctele si zonele cu o infractionalitate ridicata
- Intensificarea interventiilor sociale pentru prevenirea si combaterea fenomenului „copiii strazii”
- Accesibilizarea spatiilor publice pentru persoanele cu dizabilitati
- Acordarea de servicii de asistenta psiho-socio-medicala la domiciliu
- Crearea de instrumente de culegere a datelor privind contributia adusa de acest sector (locuri de munca create, cifra de afaceri etc.)
- Dezvoltarea de programe de abilitati de viata independenta pentru copii, de dezvoltare prin terapie vocationala
- Infiintarea centrelor de depistare si interventie timpurie pentru copii cu dizabilitati (0-3 ani), dezvoltarea centrelor de abilitare pentru copii (3-8 ani)
- Construirea de centre de tranzit pentru persoanele care se libereaza din penitenciare
- Asigurarea reinsertiei familiale si socio-profesionala a persoanelor private de libertate prin construirea de noi penitenciare in judetele care nu dispun de unitate de detinere, precum si infiintarea si contructia de centre judetene de arest preventiv

Recomandam potentialilor beneficiari, ca in functie de nevoile si problemele existente la nivel local sa includa actiunile orientative prezentate in cadrul unei strategii integrate de dezvoltare[109] in care sa se regaseasca si alte masuri adresate imbunatatirii accesului la locuri de munca si educatie, respectiv:

- Actiuni preventive/active de integrare pe piata muncii (inclusiv actiuni personalizate) pentru grupuri vulnerabile
- Reducerea ratei de parasire timpurie a scolii, in special pentru tinerii din zonele rurale si comunitatile defavorizate
- Cresterea accesului la formare profesionala continua

Prioritatea 2 - Dezvoltarea unei infrastructuri moderne

Prioritatea 2 - panelul obiectivelor specifice si masurilor asociate

Obiectivul specific	Masuri asociate
2.1. Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si mobilitatii prin realizarea de investitii in infrastructura de transport	2.1.1. Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii aeroportuare 2.1.2. Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii feroviare 2.1.3. Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii rutiere 2.1.4. Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile
2.2. Stimularea atractivitatii si economiei locale prin cresterea accesului la infrastructura TIC de calitate	2.2.1. Extinderea infrastructurii de internet, in special in zonele rurale si comunitatile izolate 2.2.2. Dezvoltarea TIC prin crearea si dezvoltarea de produse si servicii tip e-„servicii”

[109] Posibil de dezvoltat si implementat prin intermediul instrumentului de dezvoltare teritoriala „Dezvoltare locala sub responsabilitatea comunitatii locale”

Obiectivul specific 2.1: Cresterea accesibilitatii, conectivitatii si mobilitatii prin realizarea de investitii in infrastructura de transport

Masura 2.1.1: Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii aeroportuare

Context – referinte
Regiunea este deservita aerian prin doua aeroporturi tip regional, cu posibilitate de avansare ca aeroport hub-international[110] (Bacau si Iasi) si un aeroport regional mic, cu posibilitate de avansare ca aeroport regional (Suceava), existand curse regulate de pasageri spre Bucuresti (aeroporturile Iasi si Suceava), Timisoara (aeroportul Bacau) si catre alte destinatii din alte tari comunitare, precum Anglia, Austria, Belgia, Grecia, Germania, Franta, Italia si Irlanda. Cele trei aeroporturi sunt in proprietatea administratiei publice locale.

Regiunea Nord-Est are o accesibilitate scazuta pentru investitorii si turistii straini, precum si pentru rezidentii aflati la munca in alte state membre, intrucat se afla amplasata periferic, pe granita de est a Uniunii Europene. Practic, singura solutie de transport viabila este cea aeriana, fie direct catre unul dintre cele trei aeroporturi regionale, fie indirect prin Bucuresti urmat de un zbor de legatura catre Iasi.

Conform datelor statistice existente se constata ca pana in anul 2012 (inclusiv) a avut loc o crestere anuala a numarului de pasageri transportanti. Desi in anul 2013 a avut loc per total o usoara scadere (cu 6% fata de 2012), numarul de pasageri s-a mentinut la un nivel ridicat, respectiv 556.375 de persoane. Din totalul inregistrat, 42% sunt asigurati traficul existent pe aeroportul international din Iasi.

Tinand cont de perspectivele favorabile de relansare economica pentru urmatoarea perioada, putem previziona o crestere a cererii pentru acest segment de transport din partea oamenilor de afaceri, a rezidentilor care lucreaza in alte state comunitare cat si a turistilor.

Tinta 2022: numarul total de pasageri deserviti de catre cele trei aeroporturi regionale - 800.000
Surse: date statistice INS, raportari autoritati aeroportuare, rapoarte de progres

In ultima perioada de timp, au fost intreprinse demersuri de catre administratia publica locala pentru modernizarea celor trei aeroporturi regionale[111].

Intrucat nevoile de dezvoltare nu au putut fi acoperite in totalitate prin investitiile realizate prin proiectele din perioada de programare 2007-2013, este necesara continuarea acestora prin realizarea de lucrari ce sa vizeze:

- Extinderea/modernizarea pistelor de decolare/aterizare si a pistelor de rulaj
- Extinderea/modernizarea terminalelor de pasageri
- Modernizarea platformelor de imbarcare/debarcare
- Modernizarea si dotarea cu echipamente de navigatie aferente turnurilor de control
- Instalarea de sisteme de navigatie instrumentala
- Extinderea platformelor in vederea asigurarii spatiilor de parcare si operare la sol a aeronavelor
- Amenajarea de parcari
- Extinderea/modernizarea drumurilor de acces spre/dinspre aeroport

Masura 2.1.2: Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii feroviare

Context – referinte
Regiunea Nord-Est este traversata de doua din cele opt magistrale feroviare ale tarii, care asigura conectivitatea pe relatiile Bucuresti – Bacau – Roman – Suceava – Ucraina, respectiv Bucuresti – Barlad – Vaslui – Iasi – Ungheni – Republica Moldova.

[110] Conform proiect Master Plan Transport versiunea octombrie 2014
[111] Vezi in analiza economica-sociala detalierea proiectelor pentru modernizarea infrastructurii aeroportuare cofinantate din POS Transport 2007-2013

In raport cu conectivitatea primara la reteaua TEN-T, pe traseul TEN-T feroviar se afla 3 municipii resedinta de judet: Bacau, Iasi si Suceava, 5 municipii (Campulung Moldovenesc, Onesti, Pascani, Roman si Vatra Dornei), respectiv 11 orase si 75 de comune, procentul populatiei din UAT-urile mentionate reprezentand 34,8% din populatia regiunii. In ceea ce priveste conectivitatea secundara, pe liniile feroviare conectate direct la reteaua TEN-T de baza se afla 3 municipii resedinta de judet: Botosani, Piatra Neamt si Vaslui, 5 municipii: Barlad, Dorohoi, Falticeni, Moinesti si Radauti, 9 orase si 79 de comune, reprezentand o pondere de circa 25% din populatia regiunii.

In ultima perioada, transportul feroviar de pasageri a continuat sa scada datorita alternativelor oferite de firmele de transport rutier, care sunt mai competitive sub aspectul tarifelor parcticate cat si al timpului de transport. In schimb, transportul feroviar de marfa a avut o evolutie constanta. Din prisma traficului de marfuri pe reteaua feroviara, incarcarile cu destinatia alte regiuni reprezentau aproximativ 33% din total incarcari la nivelul tuturor regiunilor (2013), fiind in principal transportate produse rafinate din petrol, produse chimice si fibre manufacturate, produse din cauciuc si mase plastice.

Pentru a ajunge la nivelul standardelor comunitare existente (si orientarilor strategice comunitare afrente periaodei 2014-2020), cea mai mare parte a retelei feroviare, cat si o parte din statiile de cale ferata amplasate pe magistralele feroviare (inclusiv caile de legatura cu acestea) vor necesita lucrari de modernizare. Modernizarea retelei feroviare este necesara pentru a permite o crestere a vitezei trenurilor, ceea ce va conduce la o reducere a timpului de transport, cat si a gradului de confort si de siguranta al pasagerilor.
Totodata, este necesara continuarea dezvoltarii sistemului informatic din statiile feroviare pentru eliberarea legitimatiilor de calatorie (instalarea de automate pentru bilete de tren), cat si a sistemelor de semnalizare/orientare spre mijloacele de transport in comun si obiectivele turistice.

Tinta 2022: numar de gari modernizate - 6[112] statii feroviare
Surse: date INS, rapoarte de progres

Masura va consta in actiuni de:

- Modernizare a garilor, inclusiv a utilitatilor aferente, dotarea cu automate de eliberare a legitimatiilor de calatorie (inclusiv sistem informatic aferent), elemente de semnalizare a mijloacelor de transport in comun si a variantelor de acces catre obiectivele turistice
- Modernizare si extindere (dupa caz) a retelei feroviare, inclusiv consolidari pe traseele afectate de fenomene de panta (alunecari de teren, fenomene de eroziune, inundatii etc.)

Masura 2.1.3: Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii rutiere

Context – referinte
Reteaua TEN-T rutiera traverseaza o serie de unitati administrativ teritoriale a caror populatie totala reprezinta 38,4% din populatia totala a regiunii, de-a lungul retelei situandu-se 4 municipii resedinta de judet (Bacau, Iasi, Piatra Neamt si Suceava), 6 municipii (Barlad, Falticeni, Husi, Onesti, Pascani si Roman), 5 orase (Bicaz, Podu Iloaiei, Siret, Targu Frumos, Tirgu Neamt) si 82 de comune. Sub aspectul conectivitatii secundare, drumurile nationale, respectiv europene care intersecteaza reteaua TEN-T traverseaza partea de vest a judetului Suceava, partea centrala si sud-vestica a judetului Botosani, estul si centrul judetului Vaslui, nordul judetului Neamt, dar si vestul, centrul si sudul judetului Bacau. Populatia unitatilor administrativ teritoriale traversate de aceste drumuri reprezinta o pondere de 30,3% din populatia regiunii si includ municipiile resedinta de judet Botosani si Vaslui, municipiile Campulung Moldovenesc, Dorohoi, Vatra Dornei, Moinesti si Radauti, 17 orase si 145 de comune.

Din analiza economica-sociala a Regiunii Nord Est rezulta o situatie extrem de critica a drumurilor judetene si comunale (care detin 81% din totalul drumurilor publice din regiune), gradul de modernizare a acestora fiind de numai 20%. Desi situatia s-a imbunatatit fata de perioada de programare anterioara – prin realizarea proiectelor de investitii cofinantate prin POR 2007-2013

[112] Conform propunerii prezentate de Compania Nationala de cai ferate CFR SA – sucursala „Centrul Regional de Exploatare, Intretinere si reparatii CFI Iasi" statiile: Suceava Nord-Itcani, Veresti, Barlad, Pascani, Vatra Dornei Bai, Iasi

(478 km modernizati/reabilitati la finele lunii ianuarie 2014), Programul National pentru Agricultura si dezvoltare Rurala 2007 -2013 si Programul National pentru Dezvoltarea Infrastructurii (sectiunea ce vizeaza realizarea a 10.000 km drumuri judetene – gradul redus de modernizare determina un nivel redus de accesibilitate in special spre zonele rurale si orasele mici si mijlocii.

Astfel, accesibilitatea redusa determina instalarea barierelor in calea dezvoltarii economice si sociale a acestora, precum nivelul redus al investitiilor realizate, numarul redus de turistilor, accesul redus la serviciile de educatie si sanatate etc.

Mai mult, se constata ca disparitatile se accentuaza la nivel intraregional - procentul drumurilor judetene si comunale modernizate variind intre numai 3% in judetul Iasi, 9% in judetul Neamt si 40% in judetul Suceava.

La nivel regional 35% din totalul drumurilor judetene sunt modernizate, situatia variind destul de mult la nivel judetean. Astfel, in judetele Iasi si Neamt se inregistreaza o situatie critica, fiind modernizate doar 4%, respectiv 9,8% din total, la cealalta extrema aflandu-se judetul Suceava cu 68,2%. Situatia drumurilor comunale este si mai critica, doar 7,3% din total lungime a acestora fiind modernizate la nivel regional. Acest tip de drumuri adesea sunt doar pietruite (56%) sau chiar de pamant (24%), ceea ce afecteaza serios gradul de accesibilitate al localitatilor deservite.

In perioada 2007-2013 a avut loc o crestere exploziva a numarului de accidente de circulatie, cu 188%, ajungand la un total de 3618 in anul 2013. Cele mai multe dintre acestea au avut loc in judetele traversate de coridoarele europene: Bacau, Iasi si Suceava.

In regiune exista zone afectate de calamitati naturale, in principal alunecari de terenuri si inundatii[113]. Implicit, sunt afectate de alunecarile de terenuri si drumurile de acces, care realizeaza legatura intre resedintele de judet si anumite areale ale judetelor.

Cu ocazia vizitelor de lucru desfasurate la sediilor administratiilor publice locale a fost identificata nevoia construirii de variante ocolitoare sau sosele de centura pentru municipiile si orasele care sunt amplasate pe coridoarele rutiere europene si care au probleme sub aspectul congestionarii traficului, a poluarii atmosferice si fonice[114].

Unul dintre punctele forte ale regiunii il constituie drumul european E85, care strabate regiunea pe axa nord-sud, asigurand conectivitatea unor orase importante ale regiunii cu capitala Romaniei. Pentru a asigura accesul rapid de pe aceasta magistrala catre celelalte centre din regiune, este necesara modernizarea drumurilor judetene de legatura.
Totodata, prin pozitionarea regiunii pe granita de est a Uniunii Europene, exista premiza dezvoltarii viitoare a fluxurilor comerciale. In acest context, se impune si modernizarea drumurilor judetene care fac legatura intre orasele amplasate in estul regiunii si punctele rutiere de trecere a frontierei.

Tinte 2022:

(1) gradul de modernizarea a drumurilor judetene 60%
(2) gradul de modernizare a drumurilor comunale 20%
(3) crearea/modernizarea de variante ocolitoare/sosele de centura pentru minim 9 orase

Surse: date statistice INS, rapoarte de progres

Prin aceasta masura se va urmari o crestere a accesibilitatii si conectivitatii, prin realizarea de investitii care sa vizeze atat crearea infrastructurii de transport rutier, cat si reabilitarea, modernizarea si extinderea infrastructurii existente:

- Drumuri nationale, in special a celor care asigura o crestere a accesibilitatii intre centrele urbane importante din regiune cu regiunile (Centru, Nord-Vest, Sud-Est), a conectivitatii transnationale cu Republica Moldova si Ucraina
- Drumuri judetene, in special a celor care asigura o crestere a accesibilitatii sau a conectivitatii cu reteaua TEN-T, cu punctele rutiere de trecere a frontierii

[113] Vezi detaliere sectiunea 6 – mediu, analiza economica-sociala
[114] Vezi detaliere in analiza economica -sociala

- Drumuri comunale, in special a celor ce asigura o crestere a conectivitatii zonelor rurale cu centrele urbane
- Soselele de centura si variante ocolitoare, in special pentru zonele urbane aglomerate sau care reprezinta noduri rutiere
- Drumuri de acces catre aeroporturi, zonele de interes turistic si de afaceri ridicat
- Treceri de nivel cale ferata
- Consolidari terasamente, refacere si reabilitare a drumurilor de acces afectate de calamitati naturale
- Strazi orasanesti, in special cele care asigura o crestere a accesibilitatii sau conectivitatii cu drumurile nationale sau europene
- Dezvoltarea infrastructurii care sa asigure facilitarea trecerii frontierelor, modernizarea punctelor de trecere a frontierelor existente

Masura 2.1.4: Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile

Context – referinte
Transportul local este organizat doar in 15 localitati urbane din regiunea Nord Est (conform datelor publicate de catre ANRSC, in noiembrie 2013), iar numarul de operatorilor de transport local autorizati este de 37. Conform datelor publicate de INS, doar 8 localitati urbane din regiune dispuneau de vehicule (pe inventar) pentru transportul public local de pasageri, pe anul 2012. Parcul auto din localitatile urbane cuprindea in total 652 vehicule de inventar pentru transport public de pasageri, din care 455 autobuze si microbuze, 170 tramvaie si 27 troleibuze.

Cel mai mare numar de pasageri transportati a fost asigurat de transportul public in comun de pasageri pe baza de autobuze si microbuze – 107.192 mii pasageri in 2012 (63,6% din numarul total al pasageri). Transportul public in comun de tip verde pe baza de tramvaie se desfasoara in prezent doar in municipiile Iasi si Botosani. Acesta a inregistrat o crestere constanta (cu 5% in perioada 2007-2012), ajungand in 2012 sa fie transportati un numar total de 55.148 mii pasageri, preponderent in municipiul Iasi. Transportul public pe baza de troleibuze se desfasura in 2012 doar in municipiul Piatra Neamt, inregistrandu-se un numar total de 3.553 mii pasageri.

In intalnirile derulate de reprezentantii ADR Nord-Est cu administratia publica locala s-a constatat faptul ca zonele urbane aglomerate se confrunta cu probleme legate de congestionarea traficului pe principalele artere rutiere si in zonele periurbane, ceea ce determina o crestere a poluarii atmosferice si fonice, o reducere a mobilitatii, a accesului spre locurile de munca si serviciile publice. Totodata, prezenta acestor probleme determina o scadere a atractivitatii oraselor.

Daca prin interventiile prezentate in masura precedenta (modernizarea si dezvoltarea infrastructurii rutiere - constructia de noi variante ocolitoare sau sosele de centura) se poate asigura cresterea accesibilitatii rutiere, prin prezenta masura se va avea in vedere o crestere a mobilitatii.

Masura va viza elaborarea de planuri de mobilitate durabile pentru zonele urbane aglomerate care sa acopere transportul de pasageri si de marfuri in zona urbana si periurbana.

Pentru a veni in sprijinul elaborarii acestor documente de planificare vor fi avute in vedere si schimburi de bune practici, identificarea de modele pretabile pentru tipologia zonelor urbane din regiune, participarea la instruri pe aceasta tematica.

Totodata, in raport cu nevoile identificate de partenerii regionali este necesara crearea unui centru intermodal regional de transport marfa in Iasi – destinat descarcarii-incarcarii transcontainerelor de marfa din vagoane CF in auto si invers, precum si a vagoanelor specializate ROLLA pentru transportul autovehiculelor – TIR-urilor pe distante lungi.

Tinte 2022:
(1) realizarea a minim 3 planuri de mobilitate urbana durabile
(2) numar de pasageri transport public in comun electric – 100.000 mii persoane

Surse: rapoarte de progres, studii de monitorizare

In cadrul acestei masuri se vor avea in vedere elemente care se adreseaza tuturor tipurilor de transport, public si privat, motorizat si nemotorizat, de pasageri si de marfa:

- Elaborarea si implementarea de planuri de mobilitate urbana sau strategii de reducere a emisiilor de gaze cu efect de sera
- Investitii in realizarea de retele de transport integrate, interoperabile
- Dezvoltarea de sisteme inteligente de monitorizare a traficului
- Dezvoltarea de solutii alternative pentru transportul public, prietenoase mediului, de genul vehiculelor electrice, extinderea folosirii bicicletelor
- Crearea, extinderea pistelor pentru biciclisti, inclusiv de spatii de parcare publice pentru biciclete
- Amenajarea de parcari in punctele terminus ale liniilor de transport in comun pentru a incuraja continuarea calatoriei spre punctele de interes cu mijloacele de transport in comun („park&ride")
- Furnizarea de informatii in statiile si mijloacele de transport in comun privind alternativele si legaturile cu alte linii de transport
- Asigurarea accesibilitatii in statiile si mijloacele de transport in comun pentru persoanele cu dizabilitati
- Introducerea de automate pentru eliberarea electronica a biletelor de calatorie. Implementarea in polii de dezvoltare urbana a sistemelor de eliberare de carduri inteligente care sa permita atat accesul la mijloacele de transport in comun cat si la obiectivele turistice, acordarea de reduceri etc
- Derularea de campanii de informare, promovare privind mobilitatea urbana

In realizarea planurilor urbane de mobilitate, strategiilor va fi avuta in vedere o abordare integrata, tinandu-se cont si de elementele care vizeaza dezvoltarea economica, cresterea calitatii mediului, promovarea incluziunii sociale, precum si folosirea eficienta a terenurilor.

Obiectiv specific 2.2: Stimularea atractivitatii si economiei locale prin cresterea accesului la infrastructura TIC de calitate

Masura 2.2.1: Extinderea infrastructurii de internet, in special in zonele rurale si comunitatile izolate

Context – referinte

Din datele prezentate de catre Autoritatea Nationala pentru Administrare si Reglementare in Comunicatii (raport de cercetare 2011) rezulta gradul redus de penetrare al serviciilor de internet la nivel de gospodarii, doar o treime dintre acestea avand acces la internet (preponderent la retelele fixe de internet).

Serviciile de internet sunt furnizate de cei trei mari operatori din piata, care ofera pe aceeasi infrastructura si acces la servicii de telefonie fixa (VoIP) si televiziune (CATV, IPTV)[115]. In mediul urban se inregistreaza o situatie favorabila, cea mai mare parte a gospodariilor au acces la internet prin DSL, conexiune prin fibra optica pana in casa (FTTH/FTTB, respectiv prin cablu coaxial (FTP/UTP)[116].

Arealele din regiune care sunt lipsite de infrastructura de internet, asa numitele „zone albe" sunt zonele rurale si comunitatile izolate.

In raport cu datele furnizate de serviciul Eurostat al Comisiei Europene[117], la nivelul Regiunii Nord-Est numai 51% din numarul total de gospodarii erau conectate la internet, fata de 79% in Regiunea Bucuresti-Ilfov si 79% la nivel comunitar (UE 28), iar a celor conectate la conexiuni internet de tip broadband (conexiuni mare viteza) de 47%, fata de 78% in Regiunea Bucuresti-Ilfov si 76% la nivel comunitar (UE28). Cu toate acestea, remarcam ritmul inalt de extindere a retelei de internet din ultimii ani, ponderea gospodariilor cu acces la internet a crescut cu 15 p.p. in perioada 2010-2013; respectiv la reteaua de broadband, crestere cu 30 p.p. fata de 2010.

[115] Acronimele sunt detaliate in analiza economica-sociala
[116] Acronimele sunt detaliate in analiza economica-sociala
[117] Date nivel 2013

In cazul companiilor si institutiilor care activeaza in regiune, gradul de penetrare al serviciilor de internet este ridicat, de 90%, accesul fiind asigurat prin conexiuni la retelele de internet fix si internet mobil.

Tinte 2022:
(1) 70% din totalul gospodariilor au acces acces la internet
(2) 50% din totalul gospodariilor au acces acces la internet tip broadband

Surse: rapoarte de progres, raportari ANCOM, publicatii Eurostat
In cadrul acestei masuri actiunile vor viza crearea si/sau extinderea (dupa caz) a retelei de internet tip broadband, in special in zonele rurale si in comunitatile izolate. Totodata, pot fi avute in vedere si infiintarea de centre de informare si constientizare a beneficiilor aduse de folosirea internetului (in special in zonele montane, comunitatile izolate).

Masura 2.2.2: Dezvoltarea TIC prin crearea si dezvoltarea de produse si servicii tip e-„servicii"

Context – referinte
Conform datelor existente in raportul mentionat, dotarea gospodariilor cu echipamente IT (PC, laptop) este deficitara, numai o treime dintre acestea detinand un calculator. Mai mult, cele mai multe gospodarii fara echipamente IT sunt amplasate in mediul rural.

Din prisma utilizarii echipamentelor informatice in regiune, 42% din populatie nu a utilizat niciodata calculatorul, 58% din populatia cu varsta mai mare de 18 ani nu a utilizat internetul in ultimele trei luni, iar 42% nu a utilizat niciodata internetul (in scadere de la 58% in 2010)[118]. Mai mult, doar 43% din populatie utilizeaza frecvent internetul[119], in crestere cu 10 p.p. fata de 2010 (fata de 62% media UE28).

Totodata, 15% din totalul populatiei Romaniei care a accesat internetul provine din Regiunea Nord-Est. Principalul motiv al celor care nu au utilizat niciodata internetul il constituie lipsa nevoii folosirii acestor servicii.

Dintre cei care au utilizat internetul, dupa locatia de acces, cea mai mare pondere este la domiciliu cu 34%, locul de munca/unitatea scolara cu 12%, la cunostinte/prieteni cu 8% si internet cafe cu 3%. Majoritatea utilizatorilor de acasa sau de la locul de munca/unitate scolara folosesc internetul cel putin odata pe saptamana.

Prezenta redusa a sectorului TIC, cat si accesibilitatea redusa la servicii electronice constituie o bariera importanta in dezvoltarea economica a regiunii.

Utilizatorii folosesc internetul pentru a transmite/primi mesaje, informare si cautare de informatii, descarcarea de fisiere audio-video si de programe, conversatii pe internet (chat), transfer de fisiere si mai putin pentru cumparaturi pe internet (e-commerce), tranzactii bancare (internet banking), interactionarea cu servicii publice (plata de taxe si impozite).

Conform informatiilor statistice furnizate de Eurostat numai 7% din populatia regiunii a realizat cumparaturi online in 2013, de trei ori mai putin decat in Regiunea Bucuresti-Ilfov.

Tinte 2022:
(1) 70% din populatie acceseaza internetul cel putin o data
(2) 65% din populatie acceseaza frecvent internetul
(3) 20% din populatia peste 18 ani realizeaza cumparaturi online

Surse: raportari ANCOM, studii de monitorizare, publicatii Eurostat

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza:
- Crearea, dezvoltarea de solutii TIC pentru servicii de sanatate online (e_sanatate) care sa permita furnizarea de/accesul la informatii pentru personalul medical din unitatile

[118] Date nivel 2013
[119] Cel putin odata pe saptamana

medicale, personalul didactic din Universitatea de Medicina si Farmacie, membrii clusterului IMAGOMOL, oferirea de informatii de interes general pentru populatie[120]

- Crearea, dezvoltarea de solutii TIC pentru servicii de educatie online (e_educatie) care sa permita promovarea ofertei de formare, derularea efectiva a programelor de formare profesionala[121], oferirea de informatii angajatilor si angajatorilor din educatie, facilitarea interactiunii intre furnizorii de instruire si persoanele interesate
- Crearea, dezvoltarea de solutii TIC pentru serviciile sociale (e_social) care urmaresc promovarea incluziunii sociale, faciliteaza interactiunea dintre furnizorii de servicii sociale si persoanele interesate
- Crearea, dezvoltarea de solutii TIC pentru serviciile administratiei publice locale (e_administratie), serviciile deconcentrate (e_deconcentrate) cu rolul de a oferi informatii de interes public, platforme pentru plata taxelor si impozitelor locale, de a facilita interactiunea intre administratia publica locala/serviciile deconcentrate si populatie
- Crearea, dezvoltarea de solutii e_turism pentru promovarea produsului turistic
- Crearea, dezvoltarea de pagini de internet de catre operatorii economici cu rolul de a-si promova si comercializa produsele realizate
- Crearea, dezvoltarea de pagini de internet, blog-uri pentru a facilita interactiunea pe alte teme de interes public si privat

Prioritatea 3 - Sprijinirea unei economii competitive si a dezvoltarii locale

Prioritatea 3 - panelul obiectivelor specifice si masurilor asociate

Obiectivul specific	Masuri asociate
3.1. Sprijinirea inovarii si competitivitatii mediului economic, promovarea rezultatelor obtinute	3.1.1. Dezvoltarea inovarii si transferului tehnologic, inclusiv prin crearea si dezvoltarea clusterelor 3.1.2. Sprijin pentru domenii competitive si sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii si procese tehnologice noi, cu valoare adaugata crescuta, „verzi”
3.2. Impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, in special a cercetarii aplicate	3.2.1. Sprijinirea cercetarii publice si private, in vederea dezvoltarii si fructificarii solutiilor integrate
3.3. Imbunatatirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate	3.3.1. Sprijin pentru accesarea serviciilor dedicate firmelor si tinerilor antreprenori
3.4. Sprijinirea exporturilor si competitivitatii produselor locale la export	3.4.1. Dezvoltarea de retele si platforme pentru sprijinirea exportatorilor locali
3.5. Sprijinirea dezvoltarii zonelor urbane	3.5.1. Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediului urban, prin realizarea de investitii in infrastructura locala
3.6. Sprijinirea dezvoltarii zonelor rurale	3.6.1. Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala 3.6.2. Dezvoltarea de activitati economice alternative in mediul rural, inclusiv dezvoltarea capacitatii antreprenoriale a tinerilor
3.7. Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent	3.7.1. Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic

[120] Corelat cu masura “Extinderea, diversificarea si imbunatatirea accesului grupurilor vulnerabile si a comunitatilor izolate la servicii de sanatate, educatie, sociale si locuire, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente”

[121] Corelat cu masurile “Cresterea accesului la formare profesionala continua”; „Imbunatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietei muncii”

Obiectiv specific 3.1: Sprijinirea inovarii si competitivitatii mediului economic, promovarea rezultatelor obtinute

Masura 3.1.1: Dezvoltarea inovarii si transferului tehnologic, inclusiv prin crearea si dezvoltarea clusterelor

Context – referinte
In sectiunea dedicata justificarii viziunii si obiectivului general s-a prezentat modul in care competitivitatea redusa a regiunii a contribuit la reducerea in timp a produsului intern brut regional pe cap de locuitor, si implicit la accentuarea disparitatilor fata de celelalte regiuni ale Romaniei.

Nivelul scazut de competitivitate este rezultatul unor factori multipli: productivitatea scazuta a muncii, insuficienta activitatilor de inovare si transfer tehnologic, existenta unui sector de cercetare-dezvoltare insuficient dezvoltat. Prezenta masura se adreseaza operatiunilor ce conduc la sprijinirea inovarii si transferului tehnologic.

Intreprinderile cu inovare tehnologica sunt cele care au lansat bunuri si servicii noi (sau semnificativ imbunatatite) sau procese tehnologice noi. Numarul total al intreprinderilor cu inovare tehnologica din regiune reprezinta 13,4% din totalul existent la nivel national, insumand 461 fime. Dintre acestea, trei sferturi activeaza in industrie si un sfert in servicii. Totodata, trei sferturi sunt intreprinderi cu pana in 50 de salariati, iar restul sunt mijlocii si mari. Analizand situatia dupa tipul inovarii, se constata ca 51% dintre acestea au lansat atat un produs cat si un proces nou, 29% un proces nou, iar 20% un produs nou. Ceea ce este ingrijorator este scaderea numarului acestora cu 41% in perioada de recesiune economica fata de perioada de avant economic.

In perioada 2010-2014 au fost realizate demersurile pentru infiintarea a 8 clustere in regiune, avand urmatoarele domenii de activitate: confectii-textile, imagistica medicala, biotehnologii, turism, media & TIC, industrii creative si constructii. De asemenea, in anul 2011 a fost creat clusterul national IND-AGRO-POL, avand membri asociati si din Regiunea Nord-Est. Totodata, in cadrul Camerei de Comert si Industrie Bacau activeaza o unitatea de inovare si transfer tehnologic fara personalitate juridica.

Clusterele existente necesita in continuare atat un proces de extindere (cooptarea de noi membri), cat si de dezvoltare, care sa conduca la o intensificare a rezultatelor obtinute si transferate in domeniile de activitate mentionate. Totodata, exista in regiune potentialul necesar (resurse umane, universitati/facultati de profil, materii prime) care sa permita realizarea de noi clustere in domenii precum industria alimentara si turism, care isi pot aduce contributia la cresterea competitivitatii in regiune.

Tinte 2022:
(1) numar total de clustere - 9
(2) numar centre de transfer tehnologic – 3
(3) numar retele transfer tehnologic - 1

Surse: rapoarte de progres, studii

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza:
- Sprijin pentru crearea de noi clustere si managementul acestora in domenii ce pot conduce la cresterea competitivitatii regionale[122] (IT, industria agroalimentara, biotehnologii, confectii-textile etc.)
- Sprijin pentru dezvoltarea clusterelor existente. Suportul oferit clusterelor se va adresa in principal activitatilor de cercetare-dezvoltare, celor care permit internationalizarea firmelor din cadrul clusterului, dezvoltarii capitalului uman aferent firmelor din cadrul clusterului, atragerea de noi firme in cadrul clusterului, incurajarii colaborarii dintre firme.
- Crearea de centre de transfer tehnologic la nivelul universitatilor, institutii de cercetare, camere de comert si industrie, care sa asigure interfata dintre mediul de afaceri si cel academic
- Realizarea unei retele regionale a centrelor de transfer tehnologic

[122] Domeniile prevazute in Strategia de Dezvoltare Inteligenta Nord-Est 2014-2020

In anul 2013 a fost realizata de catre ADR Nord-Est, cu sprijinul partenerilor regionali Strategia de Specializare Inteligenta Nord-Est 2014-2020. In raport cu acest document, sectoarele industriale identificate cu potential de specializare la nivel regional sunt: industria agroalimentara, textile-confectii, biotehnologiile si sectorul IT. In plan orizontal, Strategia de Specializare Inteligenta a Regiunii Nord-Est include urmatoarele prioritati:

Prioritate orizontala	Masura	Tip proiect
1.Dezvoltarea competentelor de inovare in randul noilor generatii	1.1 Sincronizarea ofertei de pregatire a institutiilor de invatamant din Regiune cu nivelul actual al inovarii din domeniile prioritare	-Dezvoltare „parteneriate de curicula" intre cadre didactice si intreprinderi din domeniile de specializare inteligenta ale Regiunii, in vederea actualizarii ofertei de specializari si a tematicii cursurilor predate in scoli si universitati; -Sprijinire cadre didactice in familiarizarea cu noile trenduri si tehnologii din sectoarele prioritare.
	1.2 Realizarea de contacte intre elevi, studenti si firmele inovatoare din sectoarele prioritare	-Realizare vizite de studiu ale claselor de copii si studenti in intreprinderi si acompanierea acestora cu programe de instruire; -Sustinere elevi si studenti care participa la stagii de practica / internship in intreprinderi inovative din sectoarele prioritare (prin burse sau alte facilitati).
	1.3 Cresterea rolului activitatilor extrascolare in promovarea creativitatii si atitudinilor inovative	-Sprijinire activitati ale Cluburilor copiilor si a altor tipuri de cercuri scolare si asociatii studentesti (prin achizitii de echipamente, renovari si modernizari de spatii), pentru atragerea elevilor si studentilor in activitati extrascolare cu specific tehnic; -Organizare, pentru elevi si studenti, de competitii de idei si proiecte inovative, in parteneriat cu firme din Regiune – ex. „Olimpiada/Noaptea micilor inventatori"; -Sprijinire elevi si studenti pentru participarea la competitii de idei si proiecte inovative organizate pe plan national sau international (prin burse sau alte facilitati).
2.Sprijinirea intreprinderilor inovative din Regiunea Nord-Est	2.1 Servicii de asistenta pentru transformarea ideilor inovative in idei de afaceri	-Infiintare noi structuri de sprijinire a afacerilor si stimularea dezvoltarii celor existente (de tip incubatoare de afaceri, hub de business, parcuri tehnologice etc.), in directia atragerii de noi companii; -Implementarea unor programe de tipul „intreprinderi simulate" pentru facilitarea transpunerii in practica a ideilor inovative ale elevilor si studentilor; -Dezvoltarea de initiative de tip "resurse impartasite"; -Activitati de consultanta pentru start-up-uri si spin-off-uri inovative.
	2.2 Implementarea de instrumente financiare pentru sprijinirea aparitiei si dezvoltarea companiilor inovative in regiune	-Dezvoltarea unor retele de business-angels; -Atragerea in Regiune a unor fonduri de capital de risc; -Scheme de microcreditare pentru idei de afaceri inovative
3. Sprijinirea initiativelor de clusterizare existente si emergente, ca suport pentru dezvoltarea sistemului regional de inovare	3.1 Crearea si consolidarea retelelor de afaceri si a clusterelor	-Infiintarea de retele regionale de afaceri orizontale (de exemplu, asociatii sau grupuri de producatori) sau verticale (de tipul lanturi de valoare), precum si de noi clustere; -Sprijinirea retelelor de afaceri si a clusterelor existente pentru cresterea performantelor economice si atragerea de noi membri; -Sprijin pentru cooperarea inter-clustere si inter-retele, inclusiv in directia intrarii acestora in structuri asociative internationale.

	3.2 Cresterea capacitatii de actiune integrata a retelelor regionale de afaceri si a clusterelor existente	-Sprijin pentru managementul retelelor de afaceri si a clusterelor existente; -Sprijin pentru dezvoltarea de servicii oferite de retelele de afaceri si clustere propriilor membri
	3.3 Sprijinirea retelelor de afaceri si a clusterelor consolidate in a se dezvolta ca si sisteme de inovare	-Derularea de proiecte de cercetare aplicativa la nivelul clusterelor din Regiune, realizate in parteneriat intre mediul privat si organizatii de cercetare; -Extinderea si modernizarea infrastructurii de cercetare-dezvoltare-inovare regionale, prin interventii la nivelul clusterelor existente; -Asigurarea transferului de tehnologie, know-how si bune practici la nivelul retelelor de afaceri si a clusterelor existente in Regiune.

Masura 3.1.2: Sprijin pentru domenii competitive si sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii si procese tehnologice noi, cu valoare adaugata crescuta, „verzi”

Context – referinte

In regiune, intreprinderile active existente se adreseaza cu precadere cererii interne, aspect certificat de aportul redus al acestora in volumul total de exporturi al Romaniei, respectiv de numai 4,7% in 2013. La nivel regional peste jumatate din valoarea exporturilor este asigurata de firmele ce activeaza in judetele Iasi si Neamt.

In conditiile in care efectele crizei economice si financiare au determinat atat o contractie a consumului individual, cat si o reducere a accesului firmelor la creditare, parte dintre acestea au fost nevoite sa isi opreasca activitatea. Astfel, numarul de intreprinderi radiate a fost de cinci ori mai mare fata de perioada anterioara crizei, practic in anul 2010 numarul total de intreprinderi scazand cu o cincime fata de anul precendent. Totodata, rata anuala de creare de noi intreprinderi a continuat sa scada pana la un nivel anual de 3-5% (perioada 2010-2013).

Astfel, la nivel global numarul de intreprinderi active a scazut cu aproximativ 16% in perioada 2008-2012, insumand 50.298 unitati in anul 2012.

In aceste conditii, in anul 2012 reveneau doar 13,6 intreprinderi active la mia de locuitori, cel mai redus nivel dintre toate regiunile, cu mai mult de o treime sub media nationala. Mai mult, se inregistreaza si disparitati in repartitia teritoriala a acestora, doua treimi din numarul total fiind concentrate in judetele Iasi, Bacau si Suceava, in timp ce in judetele Botosani si Vaslui doar 16%. Totodata, in judetul Iasi figureaza 16,4 intreprinderi la mia de locuitori, dublu fata de nivelul existent in judetele Botosani sau Vaslui. Numarul total de salariati in unitatile locale a fost in anul 2012 de 405.799 persoane, in scadere cu 17% fata de anul 2008.

O alta problema cu care se confrunta regiunea este productivitatea scazuta a muncii, factor ce determina nivelul scazut de competitivitate. Astfel, in 2012, pe total economie, productivitatea muncii regionala reprezenta trei sferturi din cea nationala. Cele mai scazute nivele ale productivitatii se inregistrau in industria prelucratoare, informatii si comunicatii si comert.

Cu toate acestea, regiunea detine resursele necesare, atat umane, cat si naturale care pot fi premiza pentru a obtine in perioada urmatoare un surplus de competitivitate. Astfel, exista o paleta diversificata de resurse naturale: minereuri neferoase, uraniu, materiale de constructii, nisipuri cuartoase, sisturi bituminoase, petrol si gaze naturale, ape minerale terapeutice, ape minerale (ne)carbozoase, sare gema, saruri de potasiu etc[123]. La toate acestea putem adauga potentialul ridicat al energiilor regenerabile existente in unele areale din regiune[124], prezent sub diferite

[123] Detaliere si localizare geografica prezentata in capitolul 2 al analizei economice-sociale “cadru natural”
[124] Distributia teritoriala a surselor regenerabile prezentata in capitolul 6 al analizei economice-sociale “mediu”

forme (eolian, solar, biomasa, hidroenergie). Astfel, in anul 2013 au fost initiate 111 proiecte care vizeaza obtinerea de energie din surse regenerabile, la nivel regional.

Tinte 2022:

(1) nivelul productivitatii muncii la nivel regional fata de nivelul mediu national – 85%
(2) numar de intreprinderi active la mia de locuitori – 20/1000
(3) numarul total de salariati din unitatile locale – 495.000

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza:

- Dezvoltarea de scheme de grant pentru achizitionarea de linii de productie, echipamente si tehnologii moderne, care sa permita obtinerea de produse noi, servicii noi sau care sa dezvolte un proces tehnologic nou
- Dezvoltarea unei scheme de grant pentru achizitionarea si valorificarea echipamentelor IT de catre firme
- Sprijin pentru achizitionarea de linii tehnologice si tehnologii care folosesc si energiile regenerabile
- Sprijin pentru intreprinderile care dezvolta produse favorabile mediului, cat si a celor care pot fi utilizate pentru cresterea eficientei energetice: produse obtinute prin reciclarea deseurilor, realizarea de panouri solare, materiale hidro-izolatoare, produse destinate monitorizarii calitatii aerului si apei
- Investitii in implementarea si certificarea sistemelor de management al calitatii conform standardelor ISO 9001:2008 si implementarea si certificarea sistemelor de management integrate calitate-mediu
- Investitii care vizeaza obtinerea de energie din sursele regenerabile existente
- Sprijin pentru crearea unui mediu local atractiv investitiilor straine directe

Vor fi sprijinite in special firmele care folosesc resursele umane si materiale existente la nivel local si regional si/sau care introduc in sistemul de fabricatie rezultatele sectorului de cercetare-dezvoltare-inovare din regiune[125].

Obiectiv specific 3.2: Impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, in special a cercetarii aplicate

Masura 3.2.1: Sprijinirea cercetarii publice si private, in vederea dezvoltarii si fructificarii solutiilor integrate

Context – referinte

In regiune exista numeroase unitati de cercetare-dezvoltare care isi desfasoara activitatea la nivel de institute de cercetare, institutii de invatamant superior, statiuni agricole si agenti economici. In ultimii ani se remarca dezvoltarea centrelor de cercetare si excelenta in cadrul universitatilor din regiune, recunoscute de catre Consiliul National al Cercetarii Stiintifice din Invatamantul Superior. Astfel, s-au infiintat in regiune centre de excelenta in cadrul institutiilor de invatamant superior: 12 in municipiul Iasi, respectiv 13 in municipiul Suceava.

Cheltuielile totale realizate in acest sector au reprezentat doar 0,3% din produsul intern brut regional (anul 2011), in descrestere fata de perioada 2007-2008. Totodata, cel mai mare parte aport a fost adus de catre judetele Iasi si Suceava.

La nivelul anului 2010, cheltuielile efectuate din fonduri publice detineau o pondere de aproape patru ori mai mare fata de cele efectuate de catre mediul privat. De remarcat ca in perioada 2006-2008 ponderea cheltuielilor efectuate din fonduri publice a crescut pana la 86,2%, in timp ce in perioada de criza au scazut pana la 70%.

[125] Corelat cu masurile „Sprijinirea cercetarii publice si private, in vederea dezvoltarii si fructificarii solutiilor integrate” si „Dezvoltarea inovarii si transferului tehnologic, inclusiv prin crearea si dezvoltarea clusterelor”

In ceea ce priveste evolutia numarul de salariati din sectorul de cercetare-dezvoltare, Regiunea Nord-Est a fost una dintre putinele regiuni care in trecut a inregistrat un trend crescator, ajungand in 2008 la 4.172 persoane. Ca urmare a efectelor crizei economico-financiare, activitatea unitatilor de cercetare s-a restrans, numarul salariatilor scazand pana la 3.376 in anul 2010. In anul 2012 s-a inregistrat o revenire, numarul total de salariati insumand 3.876 persoane.

Practic, la finalul anului 2012 numarul total de salariati in cercetare dezvoltare reprezenta numai 9,08% din totalul existent la nivel national. Totodata, la fiecare 10.000 persoane ocupate civile revin doar 31,6 de salariati din cercetare-dezvoltare.

Una dintre probleme importante ale cercetarii in regiune este faptul ca rezultatele obtinute nu corespund nevoilor firmelor, neajungand sa fie exploatate efectiv in productie[126].

Tinte 2022:

(1) ponderea cheltuielilor din cercetare-dezvoltare in produsul intern brut regional - 2%
(2) numarul total de salariati din cercetare-dezvoltare - 5.000 persoane

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza atat impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, cat si un transfer efectiv al rezultatelor cercetarii catre mediul economic:

- Sprijin pentru reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii de cercetare-dezvoltare
- Sprijin pentru crearea de noi centre de cercetare, laboratoare in unitatile de cercetare-dezvoltare existente
- Sprijin pentru achizitionarea de aparatura, echipamente si instrumente de specialitate necesare derularii activitatilor de cercetare si dezvoltare, dotarea laboratoarelor, inclusiv cu echipamente IT
- Servicii de consultanta aferente activitatilor de cercetare-dezvoltare-inovare, inclusiv pentru valorificarea rezultatelor obtinute
- Servicii suport pentru activitatea de cercetare-dezvoltare
- Sprijin pentru participarea la programe comunitare a institutiilor, centrelor, unitatilor de cercetare-dezvoltare existente
- Dezvoltarea resurselor umane din institutiile, centrele, departamentele de cercetare, prin participarea personalului la programe doctorale si post doctorale
- Crearea de centre de transfer tehnologic la nivelul universitatilor si institutiilor de cercetare care sa asigure interfata dintre mediul de afaceri si cel academic[127], crearea retelei regionale a centrelor de transfer tehnologic
- Derularea de conferinte, seminarii, mese rotunde si alte actiuni parteneriale intre mediul de afaceri, unitatile de cercetare, universitati, clusterele constituite cu scopul de schimba informatii, exemple de bune practica
- Dezvoltarea de retele si platforme de colaborare cu institutii/firme de profil din alte state membre

Obiectiv specific 3.3: Imbunatatirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate

Masura 3.3.1: Sprijin pentru accesarea serviciilor dedicate firmelor si tinerilor antreprenori

Context – referinte

In Regiunea Nord-Est, incepand cu anul 2001, au fost realizate investitii ce au vizat realizarea infrastructurii de sprijin a afacerilor, cofinantate din fonduri comunitare sau finantate din resurse private. La ora actuala, la nivel teritorial, exista o paleta diversificata de structuri de sprijin a afacerilor: parcuri industriale si tehnologice, parcuri stiintifice, centre de sprijinire a afacerilor, incubatoare de afaceri, centre expozitionale, centre de resurse.

[126] Conform rezultatelor chestionarii mediului de afaceri asupra versiunii de lucru a documentului (martie 2013)
[127] Corelat cu masura" Dezvoltarea inovarii si transferului tehnologic , inclusiv prin crearea si dezvoltarea clusterelor"

Din intalnirile de lucru realizate cu reprezentantii administratiei publice locale din regiune a rezultat ca pentru perioada viitoare de programare trebuie indreptata atentia in special spre cresterea gradului de ocupare si diversificarea gamei de activitati a acestora.

Dupa cum s-a mentionat in sectiunile anterioare[128], mediul de afaceri din regiune a fost afectat de efectele crizei economice si financiare, avand loc o reducere treptata a numarului de unitati active din majoritatea domeniilor de activitate. Mai mult, in numeroase sectoare, nivelul de productivitate inregistrat este scazut ceea ce determina pastrarea unei competitivitati scazute.

In aceste conditii, prin oferirea de servicii de consultanta de calitate prin structurile de sprijin a afacerilor, se vor asigura pe de o parte conditiile necesare pentru a sprijini supravietuirea start-up-urilor, iar pe de alta parte elementele ce vizeaza dezvoltarea celor existente pentru a deveni mai competitive.

Conform datelor furnizate de catre INS, in perioada de recesiune 2009 – 2011 rata de creare de noi intreprinderi s-a incadrat in intervalul 4,1%-4,6%, scazand in 2012 la numai 3,3%. Dintre acestea, peste doua treimi sunt create in mediul urban. De remarcat, cresterea ponderii numarului de noi intreprinderi infiintate de manageri femei, de la 30% in 2007 la 45% in 2012. Privind ponderea noilor intreprinderi create pe grupe de varsta se constata ca numai 17% din totalul acestora au fost infiintate de tineri pana in 30 ani (2012).

Tinte 2022:

(1) rata anuala de creare de noi intreprinderi 6 %
(2) indice nivelul productivitatii muncii nivel regional fata de nivel national – 85%

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

In cadrul acestei masuri actiunile vor viza imbunatatirea competentelor de afaceri si marketing ale firmelor existente in vederea cresterii competitivitatii si implicit a vanzarilor pe piata interna si pietele externe. Sprijinul acordat va fi personalizat in functie de grupul tinta vizat (de exemplu pentru tinerii antreprenori si persoanele ce domiciliaza in mediul rural care isi deschid o afacere[129]).

- Sprijin acordat pentru modernizarea, dezvoltarea, extinderea structurilor de sprijin a afacerilor existente
- Crearea de noi structuri de sprijin a afacerilor: parcuri industriale, parcuri tehnologice, parcuri stiintifice, incubatoare de afaceri care contribuie la dezvoltarea economiei locale si cresterea competitivitatii, de preferat prin utilizarea siturilor industriale existente (acolo unde este cazul)
- Servicii de consultanta pentru infiintarea de start-up-uri, in special pentru tinerii antreprenori, persoane care intentioneaza sa dezvolte o afacere in mediul rural, persoane care apartin grupurilor dezavantajate
- Furnizarea de servicii de consultanta pentru realizarea de studii de fezabilitate, analize economice si financiare, documentatii tehnice, studii de piata, planuri de afaceri, planuri de marketing
- Derularea de campanii de promovare a identitatii firmei si produselor, respectiv pachetelor de servicii si a brandurilor locale/regionale (de.ex „ Fabricat in Nord-Est”)
- Sprijin pentru internationalizare, participare la targuri, evenimente de profil, interne si internationale
- Sprijin acordat firmelor in accesarea contractelor de export din domeniile industriale cu valoare adaugata ridicata
- Dezvoltarea serviciilor de consultanta, proiectare si auditare ce vizeaza cresterea eficientei energetice
- Dezvoltarea serviciilor de consultanta pentru activitati de cercetare, dezvoltare, inovare, inclusiv pentru valorificarea rezultatelor obtinute

[128] Vezi referinte masura „Sprijin pentru domenii competitive si sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii si procese tehnologice noi, cu valoare adaugata crescuta, „verzi”

[129] Corelat cu masurile „Actiuni pentru sprijinirea integrarii pe piata muncii a tinerilor care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca” si „Actiuni preventive/active de integrare pe piata muncii (inclusiv actiuni personalizate) pentru grupuri vulnerabile”

Obiectiv specific 3.4: Sprijinirea exporturilor si competitivitatii produselor locale la export

Masura 3.4.1: Dezvoltarea de retele si platforme pentru sprijinirea exportatorilor locali

Context – referinte

In raport cu datele statistice existente privind comertul exterior (2008-2013), se constata ca ponderea valorii exporturilor realizate de catre firmele din Regiunea Nord-Est reprezinta doar o mica parte din totalul national (4-5%), valoarea totala inregistrata la finele lui 2013 fiind de 2.328.255 euro.

La nivel intraregional, judetele Iasi si Neamt detin primele locuri in ceea ce priveste aportul adus la totalul exporturilor realizate, de 30%, respectiv 18% din valoarea totala la nivel regional. Cele mai mici aporturi sunt aduse de judetele Vaslui si Botosani de 6%, respectiv 11,6%.

Tinte 2022: aportul adus de regiune la valoarea totala a exporturilor nivel national – minim 8%

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Elaborarea strategiilor sectoriale si regionala de export
- Organizarea de evenimente de promovare a producatorilor locali: expozitii, targuri, congrese, forumuri
- Stimularea participarii grupurilor de exportatori la evenimentele externe: conferinte, targuri, expozitii de profil

Obiectiv specific 3.5: Sprijinirea dezvoltarii zonelor urbane

Masura 3.5.1: Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul urban, prin realizarea de investitii in infrastructura locala

Context – referinte

In regiune, in anul 2011, populatia totala stabila in mediul urban insuma 1.374.794 persoane (41,6% din populatia totala a regiunii). Regiunea cuprinde 46 de municipii si orase clasificate[130] in raport cu populatia stabila, astfel:

- 3 orase mari (cu peste 100.000 locuitori) – municipiile Iasi, Bacau si Botosani
- 5 orase mijlocii (50.000 - 100.000 locuitori) – municipiile Suceava, Piatra Neamt, Vaslui, Roman, Barlad
- 20 orase mici (10.000 - 50.000 locuitori)
- 18 orase foarte mici (sub 10.000 locuitori)

Totodata, municipiul Iasi figureaza ca pol de crestere national, iar municipiile Bacau si Suceava ca poli de dezvoltare urbana[131].

In regiune, s-au conturat in timp o serie de structuri metropolitane, aflate in diferite stadii de organizare, reprezentand asocieri ale unui municipiu cu unitatile administrativ teritoriale invecinate: zona metropolitana Iasi formata din municipiul Iasi si 13 comune inconjuratoare (singura care implementeaza proiecte vizand dezvoltarea intregii arii metropolitane - nivelul anului 2012), zona metropolitana Suceava formata din municipiul Suceava, orasul Salcea si 12 comune limitrofe, zona metropolitana Botosani formata din municipiul Botosani si 6 comune limitrofe, zona metropolitana Bacau compusa din municipiul Bacau, 20 comune limitrofe, zona metropolitana Roman compusa din municipiul Roman si 26 de comune limitrofe.

Pe langa acestea, exista si zone care in raport cu distanta existenta ar putea conduce la crearea unor structuri urbane policentrice - grupul de orase de pe valea Trotusului (Moinesti, Comanesti si Darmanesti), municipiile Botosani si Suceava.

[130] Pe baza rezultatelor finale ale Recensamantului populatiei si locuintelor din octombrie 2011
[131] Conform HG nr. 998/2008

Un aspect important, il constituie existenta unei serii de orase care, datorita specializarii pe un anumit sector industrial au devenit dependente de acesta din punctul de vedere al dezvoltarii, al locurilor de munca si al veniturilor realizate. Este cazul oraselor monoindustriale[132]: Bicaz (industria materialelor de constructii), Buhusi (industria textila), Comanesti (industria lemnului) si Onesti (industria chimica).

In raport cu tipologia prezentata, cat si din datele statistice si informatiile calitative[133] culese si prezentate in analiza economico-sociala, orasele pot fi grupate astfel:

A. Orase care au potential de dezvoltare regional (acces la aeroport regional, magistrale rutiere si feroviare, mediu academic-universitar, infrastructura de sprijin a afacerilor etc) si care pot deveni motoare de crestere la nivel regional – ce se pot constitui in vectori ai cresterii competitivitatii regionale si atragerii de investitori straini. Este cazul polului national de crestere Iasi, polilor de dezvoltare urbana Bacau si Suceava, si dupa caz a municipiilor resedinta de judet
B. Orase care au potential de dezvoltare local, care se pot specializa pe unul sau doua domenii de activitate, care necesita actiuni de revitalizare si ce pot contribui la atragerea investitorilor autohtoni, absorbtia fortei de munca locale, stoparea emigratiei
C. Orase mici si foarte mici care au doar in mica parte functiuni urbane, adeseori asimilate cu localitatile din mediul rural si care necesita un proces integrat, complex de regenerare urbana, astfel incat sa devina mai atractive, care sa permita atat cresterea calitatii vietii localnicilor cat si localizarea afacerilor
D. Orase sau cartiere ale oraselor care se constituie in pungi de saracie, in care exista o pondere ridicata a grupurilor vulnerabile (populatie de etnie roma, persoane cu fara/venituri reduse, familii monoparentale) etc. si care presupun, alaturi de un proces de regenerare fizica si interventii surprinse in prima prioritate a strategiei[134]. Peste 40% din totalul populatiei urbane locuieste in zone dezavantajate[135], iar in toate orasele regiunii peste 50% din populatie locuieste in zone dezavantajate. In orasele Podu Iloaiei, Stefanesti si Harlau, intre 30-40% din populatie locuieste in zonele marginalizate.

In perioada de programare 2007-2013, in cadrul primei axe prioritare a POR 2007-2013 au fost dezvoltate in Regiunea Nord-Est 18 planuri integrate de dezvoltare urbana, din care unul pentru polul national de crestere Iasi, doua pentru cei doi poli de dezvoltare urbana Bacau si Suceava si 15 pentru centrele urbane.

Tinte 2022: numar de planuri/strategii integrate de dezvoltare/regenerare urbana realizate si/sau implementate - 25

Surse: rapoarte de progres, studii de monitorizare

Este de preferat ca implementarea actiunilor aferente prezentei masuri sa fie derulate prin intermediul unui plan integrat de dezvoltare urbana, in care sa fie avute in vedere in functie de nevoile existente si solutiile propuse in masurile/actiunile prezentate in cadrul actualei strategii. Mai mult, in situatia in care se doreste cofinantarea operatiunilor (si) prin intermediul fondurilor comunitare trebuie sa se tina cont si de noile instrumente de dezvoltare teritoriala dedicate dezvoltarii urbane prevazute pentru perioada de programare 2014 -2020[136]

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Reabilitarea/modernizarea/extinderea strazilor orasenesti, amenajarea/modernizarea de parcari[137]
- Amenajarea, modernizarea spatiilor pietonale, centrelor civice[138]

[132] Concentreaza mai mult de 50% din productie, cifra de afaceri sau angajati intr-o singura ramura industriala
[133] Intalniri de lucru desfasurate la sediilor administratiilor publice locale pentru identificarea nevoilor locale si oportunitatilor de dezvoltare viitoare
[134] Vezi detalierea obiectivul specific „Promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si a celor urbane aflate in declin"
[135] Vezi analiza economica-sociala, studiu Banca Mondiala privind zonele urbane marginalizate
[136] Vezi „Investitii teritoriale integrate" si „Dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii locale"
[137] Corelat, dupa caz cu masura „Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile"
[138] Corelat, dupa caz cu masura „Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile"

- Crearea, amenajarea si/sau modernizarea spatiilor verzi si parcurilor pentru copii[139]
- Modernizarea/extinderea iluminatului public, introducerea solutiilor pentru valorificarea energiilor regenerabile
- Reabilitarea/renovarea monumentelor si siturilor istorice, conservarea patrimoniului cultural din zonele urbane[140]
- Reabilitarea/modernizarea/extinderea caselor de cultura, caminelor culturale, bibliotecilor, muzeelor, altor obiective istorice si culturale, echiparea acestora (dupa caz)
- Constructia si/sau transformarea unor cladiri abandonate in centre comunitare
- Reabilitarea, amenajarea lacurilor, cursurilor de apa din (apropierea) mediului urban si crearea de spatii de agrement
- Crearea de spatii de agrement in apropierea zonelor urbane
- Reamenajarea terenurilor, cladirilor, siturilor industriale dezafectate/abandonate (inclusiv activitati de demolare) si pregatirea pentru noi activitati economice si/sau sociale
- Realizarea de puncte pentru accesul publicului la informare (PAPI)
- Identificarea si sustinerea industriilor creative

Obiectiv specific 3.6: Sprijinirea dezvoltarii zonelor rurale

Masura 3.6.1: Asigurarea conditiilor de dezvoltare a mediului rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala

Context – referinte

In zona rurala figureaza 506 comune, care cuprind 2.414 sate si in care convietuiesc 1.927.423 locuitori[141], reprezentand 58% din populatia totala a regiunii. Mai mult, in toate judetele populatia amplasata in zona rurala este majoritara, cele mai mari ponderi fiind inregistrate in judetele Neamt cu 64%, Vaslui (61%) si Botosani (59%).

De-a lungul timpului regiunea s-a confruntat cu un proces continuu de ruralizare datorat cauzelor de ordin economic si social: procesul de restructurare industriala derulat in anii ’90, lipsa locurilor de munca, nivelul ridicat al somajului, fondul locativ redus care au condus la migrarea persoanelor fara venituri sau cu venituri reduse din zonele urbane catre zonele rurale.

Incepand cu anii 2000, acest fenomen a crescut in complexitate. Astfel, o parte din populatia din mediul urban emigreaza spre zonele rurale (in special persoane cu varsta peste 50 de ani sau persoane necalificate), spre marile aglomerari urbane (absolventi de studii superioare, persoanele cu nivel redicat de calificare) sau spre alte State Membre (persoane calificate aflate in cautarea unui loc de munca), iar pe de alta parte o parte din populatia din mediul rural (tinerii) emigreaza in alte State Membre.

O alta problema cu care se confrunta spatiul rural o constituie faptul ca dispersia teritoriala a localitatilor urbane in regiune nu este echilibrata, existand multe areale care sunt lipsite de orase pe o raza de 25-30 km. Este cazul zonelor din sud-estul judetului Botosani – nord-estul judetului Iasi, sud-estul judetului Iasi – nordul judetului Vaslui, estul judetului Bacau – vestul judetului Vaslui, zona central-estica a judetului Vaslui, nord-vestul judetului Suceava, nord-vestul judetului Bacau.

In aceste conditii, localitatile rurale amplasate in aceste areale sunt caracterizate de o accesibilitate/conectivitate rutiera redusa fata de zonele urbane, ceea ce conduce si la o accesibilitate redusa la serviciile publice de invatamant, sanatate, servicii sociale, precum si la o izolare economica a acestora.

[139] Corelat, dupa caz cu masura „Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile”

[140] Corelat, dupa caz cu masura „Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic”

[141] Conform recensamantului populatiei si locuintelor 2011

Cele mai multe dintre localitatile rurale se confrunta cu urmatoarea paleta de probleme[142]:

- Ponderea ridicata a drumurilor comunale nemodernizate
- Retea de iluminat public nemodernizata, insuficienta in raport cu reteaua de drumuri existenta
- Numarul ridicat al localitatilor fara retea de apa potabila si canalizare, cat si al gospodariilor care nu sunt conectate
- Lipsa sistemelor de colectare selectiva a deseurilor
- Numarul redus de parcari, trotuare, arii pietonale
- Existenta de terenuri, cladiri abandonate, afalate intr-o stare avansata de degradare
- Suprafata redusa a spatiilor verzi, spatiilor de joaca pentru copii
- Suprafete extinse afectate de fenomenele de panta (eroziune, seceta, alunecari de teren, inundatii)

In prezent, in spatiul rural exista grupurile de actiune locala care se pot constitui intr-un bun punct de plecare pentru implementarea la nivel local a instrumentului de dezvoltare teritoriala „Dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii".

Grupurile de actiune locala (GAL) s-au infiintat incepand cu 2010, avand la baza masurile de tip „LEADER" pentru dezvoltare rurala. In Regiunea Nord-Est exista[143] 32 de GAL-uri, fiecare cuprinzand comune din unul sau mai multe judete[144].
La nivel judetean, cele mai multe comune aflate in asociatii de tip GAL sunt in judetul Vaslui (77 de comune din 81), la polul opus fiind judetul Botosani (45 comune din 71).

Tinte 2022: strategii de dezvoltare locale realizate si implementate – 10

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza[145] asigurarea conditiilor pentru modernizarea spatiului rural, care sa permita localizarea investitorilor, cresterea standardului de viata, diminuarea emigratiei tinerilor:

- Reabilitarea, modernizarea, extinderea drumurilor comunale, inclusiv marcarea si dotarea lor cu panouri de orientare si semnalizare
- Imbunatatirea conexiunilor de transport dintre mediul urban si mediul rural
- Crearea, modernizarea, reabilitarea retelei de drumuri interioare, inclusiv a trotuarelor
- Realizarea, modernizarea, extinderea retelelor de iluminat public
- Crearea, amenajarea de parcari
- Crearea, amenajarea si/sau modernizarea spatiilor verzi si parcurilor pentru copii
- Crearea, dezvoltarea si imbunatatirea infrastructurii asociate dezvoltarii agriculturii (infrastructura de irigatii, silozuri etc.)
- Construirea, modernizarea si extinderea infrastructurii de utilitati (apa, canalizare) din mediul rural[146]
- Extinderea retelelor de alimentare cu energie electrica si celor cu gaze naturale
- Crearea, reabilitarea, modernizarea si extinderea infrastructurii de educatie, sanatate, servicii sociale, inclusiv dotarea si echiparea cu echipamente de specialitate
- Reabilitarea, renovarea monumentelor si siturilor istorice si culturale, inclusiv a muzeelor
- Construirea, reabilitarea, modernizarea si dotarea (inclusiv echipamente IT) a caminelor culturale
- Reamenajarea terenurilor, cladirilor, siturilor industriale dezafectate/abandonate (inclusiv activitati de demolare) si pregatirea pentru noi activitati economice si/sau sociale
- Conservarea mediului inconjurator asociata cu conservarea terenurilor, padurilor si peisajului

[142] Problemele si nevoile de ordin economic sunt detaliate in masura urmatoare
[143] 2013
[144] Distributia teritoriala prezentata in analiza economica-sociala, sectiunea „Structura sistemului de asezari"
[145] Actiunile pot fi dezvoltate in strategiile de dezvoltare create sub instrumentul de devoltare teritoriala „Dezvoltare locala plasata sub responsabilitatea comunitatii"
[146] Actiuni prevazute si in cadrul masurii „Investitii in reabilitarea, modernizarea si extinderea retelei de apa potabila si canalizare si in sisteme de management integrat a deseurilor, sisteme de management a riscurilor"

- Dezvoltarea sistemelor integrate de management a deseurilor[147]
- Realizarea lucrarilor de prevenire, respectiv combatere a fenomenelor de panta: reimpaduriri, reabilitari cursuri de apa afectate de calamitati, amenajari torenti, lucrari de stabilizare si protectie a terenurilor impotriva alunecarilor, alte lucrari de combatere a eroziunii solului

Masura 3.6.2: Dezvoltarea de activitati economice alternative in mediul rural, inclusiv dezvoltarea capacitatii antreprenoriale a tinerilor

Context – referinte

In Regiunea Nord-Est ponderea populatiei ocupate in agricultura este foarte ridicata (48%), nivel aproape dublu fata de valoarea nationala. Situatia este critica, intrucat, in populatia ocupata din acest domeniu figureaza in special lucratori pe cont propriu, lucratori familiali, cei care produc bunuri agricole destinate consumului propriu si/sau vanzarii, deci persoane care practica o agricultura de subzistenta. Mai mult, adeseori, vanzarile realizate de aceste persoane nu sunt inglobate in cadrul fluxurilor comerciale, nefiind contabilizate in conturile nationale si regionale.

Nivelul scazut al veniturilor obtinute din agricultura, cat si lipsa de alternative economice au condus la un fenomen migratoriu al tinerilor din mediul rural, populatia in varsta fiind nevoita sa lucreze terenurile. Astfel, peste 35% din persoanele ocupate in agricultura au varsta de peste 45 de ani, iar o treime din cei cu varste de peste 65 de ani sunt inca in activitate.

Sub aspectul productivitatii, zonele rurale sunt caracterizate printr-o slaba eficienta economica. Astfel, populatia ocupata din agricultura, silvicultura si pescuit (practic concentrata in mediul rural) contribuie la realizarea a numai 11% din totalul produsului intern brut regional.
Totodata, ponderea numarului de salariati ce activeaza in agricultura reprezinta doar 3% din numarul total al salariatilor.

In pofida situatiei existente, in prezent, in zona rurala exista potentialul necesar dezvoltarii de activitati economice alternative, care sa permita crearea de noi locuri de munca. Zonele rurale detin resursele naturale care pot permite infiintarea, respectiv dezvoltarea afacerilor ce vizeaza: cultivarea si procesarea unor produse agricole ecologice pentru care exista cerere atat pe piata interna cat si pe pietele externe (ciuperci, fructe de padure, plante medicinale si aromatice, produse apicole), colectarea si procesarea produselor agricole, agroturismul, prelucrarea superioara a lemnului etc.

Astfel, regiunea are un potential important in cresterea si valorificarea atat a fructelor de padure cat si a ciupercilor comestibile din flora spontana. Practic, o cincime din cantitatea totala nationala a fructelor de padure provine din regiune (in special din judetele Suceava, Neamt si Vaslui), iar o treime din cea a ciupercilor de padure este asigurata de judetele Suceava si Neamt.

Totodata, se remarca contributia importanta adusa de regiune la cifra de afaceri totala nationala realizata din vanzarea produselor apicole (aproximativ 70%) si produselor piscicole (14%).

In ultima decada s-au intensificat preocuparile pentru obtinerea de venituri alternative din turism, si in special din agroturism. Pe langa investitiile care au vizat constructia infrastructurii de cazare din mediul rural, au fost reabilitate si modernizate si o parte dintre gospodarii, fiind transformate in structuri de primire turistica de tip „bed&breakfast", structuri pentru care exista o cerere in crestere atat din partea turistilor romani cat si straini. Totodata, in mediul rural exista zone care detin un potential ridicat al energiilor regenerabile: biomasa, energie eoliana, energie solara[148].

[147] Actiuni prevazute si in cadrul masurii „Investitii in reabilitarea, modernizarea si extinderea retelei de apa potabila si canalizare si in sisteme de management integrat a deseurilor, sisteme de management a riscurilor"
[148] Distributia teritoriala prezentata in analiza economica-sociala

Pentru actiunile intreprinse de tineri antreprenori, care vizeaza demararea sau dezvoltarea unei afaceri, recomandam sa fie insotite de operatiuni care urmaresc dezvoltarea capacitatii antreprenoriale[149].

Tinte 2022: ponderea populatiei ocupate in agricultura in total populatie ocupata maxim 35%

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza crearea de noi locuri de munca, in special in activitatile economice alternative:

- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri destinata colectarii, depozitarii, procesarii si marketingului fructelor de padure, plantelor medicinale si aromatice, ciupercilor de padure
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in domeniul cresterii albinelor
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in acvacultura
- Investitii in procesarea si marketingul produselor obtinute din apicultura, acvacultura
- Incurajarea activitatilor mestesugaresti/artizanale, inclusiv de distributie si comercializare a acestora
- Investitii in dezvoltarea infrastructurii de turism rural (turism montan, turism pentru pescuit sportiv, turism ecvestru, cicloturism) si a agroturismului
- Infiintarea de centre teritoriale pentru colectarea si depozitarea produselor agricole, inclusiv valorificarea in pietele de gros (inclusiv transfrontaliere)
- Sprijin pentru demararea sau dezvoltarea unei afaceri ce vizeaza procesarea produselor agricole sau de origine animala
- Sprijin pentru infiintarea sau dezvoltarea fermelor de melci
- Investitii in demararea sau dezvoltarea unei afaceri in domeniul prelucrarii superioare a lemnului
- Sprijinirea investitiilor care valorifica energiile regenerabile existente

Obiectiv specific 3.7: Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent

Masura 3.7.1: Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement[150] aferenta, promovarea potentialului turistic

Context – referinte

Regiunea Nord-Est detine un potential turistic relativ ridicat, elementele de referinta fiind cadrul natural de exceptie din zonele montane din judetele Bacau, Neamt si Suceava, potentialul balnear, monumentele istorice si edificiile culturale, inestimabilul patrimoniu religios, arta si traditia populara existenta, gastronomia moldoveneasca. In plus, in anii 2000 a avut loc o crestere importanta atat a numarului de unitati si capacitatii de cazare existente, cat si a infrastructurii de sprijin a turismului centre expozitionale si de evenimente, infrastructura de agrement (partii de schi, zone si complexe de agrement) etc.

Practic, exista premizele necesare pentru practicarea unor forme variate de turism: balnear-terapeutic, ecumenic-cultural, agroturism, ecoturism, afaceri si evenimente, activ.

In ciuda elementelor prezentate, datele si informatiile statistice[151] existente indica pentru perioada de analiza un regres al activitatilor desfasurate in acest domeniu:

- Nivelul foarte scazut al indicelui de utilizare a capacitatii de cazare in functiune – 21,5%
- Durata medie de sedere redusa, inferioara nivelului national – 2,21 nopti/turist
- Ponderea scazuta a numarului de turisti straini din numarul total de sosiri – 12%

[149] Vezi si masurile „Actiuni pentru sprijinirea integrarii pe piata muncii a tinerilor care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca”, respectiv „Cresterea accesului la formare profesionala continua”

[150] Inclusiv diversificarea

[151] Date 2013

In parte, nivelurile inregistrate pot fi puse pe seama efectelor negative ale crizei economice si financiare, scaderea veniturilor populatiei determinand o contractie a cererii pentru servicii turistice. Cu toate acestea, si in perioada anterioara crizei se constata ca nivelul indicatorilor mentionati se afla sub media inregistrata la nivel national.

In aceste conditii, putem aprecia ca exista cauze sistematice care conduc situatia prezentata: accesibilitatea redusa spre zonele turistice, calitatea slaba a serviciilor oferite in anumite zone turistice, gradul inegal de modernizare a infrastructurii existente, slaba promovare a potentialului turistic existent.

Tinte 2022:

(1) Indicele de utilizare a capacitatii de cazare in functiune – 50%
(2) Durata medie de sedere – 3 nopti/turist
(3) Numar total de sosiri (turisti) - 900.000

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Reabilitarea, renovarea obiectivelor turistice ce apartin patrimoniului cultural, istoric, ecumenic, inclusiv a infrastructurii conexe (parcari, alei, puncte de informare etc.)
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea spatiilor de cazare, inclusiv a infrastructurii de agrement conexe
- Modernizarea, extinderea infrastructurii de turism balnear, a unitatilor de tratare
- Dezvoltarea, extinderea sistemului existent de semnalizare a atractiilor turistice: panouri, harti turistice pe drumurile nationale si judetene, gari, autogari, aerogari
- Dezvoltarea de aplicatii tip e-turism: promovarea produsului turistic si traditiilor
- Dezvoltarea infrastructurii de agrement asociate sporturilor de iarna
- Realizarea/modernizarea traseelor montane, a retelei de cabane si refugii montane
- Dezvoltarea si diversificarea infrastructurii fizice de agrement necesara petrecerii timpului liber (hipism, „hiking", „rafting", parasutism, sporturi extreme etc.)
- Crearea, modernizarea centrelor si oficiilor de informare si promovare turistica in zonele cu potential turistic
- Dezvoltarea de retele de comunicare intre centrele de informare si promovare turistica din regiune si cele nationale/internationale, integrarea standardizata a acestora prin interconectare vizand dezvoltarea si imbunatatirea sistemului de rezervari online
- Sprijin pentru organizarea si derularea de targuri, expozitii, manifestari culturale, festivaluri
- Sprijin pentru derularea de campanii de promovare integrata a produsului turistic local si regional la targuri de profil, interne si internationale
- Promovarea turismului ecologic
- Dezvoltarea de observatoare pentru promovarea imaginii turistice a regiunii (sistem integrat de management si marketing al destinatiei)

Prioritatea 4 - *Optimizarea utilizarii si protejarea resurselor naturale*

Panelul obiectivelor specifice si masurilor asociate

Obiectivul specific	Masuri asociate
4.1. Promovarea eficientei energetice	4.1.1. Cresterea eficientei energetice a institutiilor publice, gospodariilor si firmelor
4.2. Protejarea mediului si biodiversitatii prin realizarea de investitii specifice	4.2.1. Investitii in crearea, reabilitarea, modernizarea si extinderea retelei de apa potabila si canalizare, in sistemele de management integrat a deseurilor si sistemele de management a riscurilor 4.2.2. Reabilitarea solurilor contaminate si/sau poluate 4.2.3. Prezervarea biodiversitatii

Obiectiv specific 4.1: Promovarea eficientei energetice

Masura 4.1.1: Cresterea eficientei energetice a institutiilor publice, gospodariilor si firmelor

Context – referinte

La sfarsitul anului 2013, in regiune figurau 1.427.223 de locuinte, reprezentand 16,2% din numarul total existent la nivel national, nivel corelat cu numarul de locuitori existent. Cele mai multe locuinte sunt amplasate in judetul Iasi (22% din total), judetele Bacau si Suceava (19% din total). Cele mai putine figureaza in judetele Botosani si Vaslui (12% din total).

Din analiza calitativa a nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare realizata de catre reprezentantii ADR Nord-Est[152] rezulta ca cea mai mare parte a blocurilor de locuinte si institutiilor publice necesita sa fie inscrise intr-un program ce sa vizeze reabilitarea termica a acestora.

In mediul urban figureaza 43% din numarul total de locuinte. Cu toate acestea, foarte putine au beneficiat de lucrari de reabilitare termica (sub 5% din numarul total) si care au vizat o imbunatatire a performantelor energetice – practic blocurile de locuinte construite dupa anul 2000 si cele care au fost reabilitate prin Programul national de reabiltare termica a locuintelor derulat in perioada 2008-2010.

Conform rezultatelor preliminare ale Recensamantului populatiei si locuintelor din 2011, in toate judetele regiunii, ponderea gospodariilor care beneficiaza de incalzire pe baza de termoficare sau centrala termica proprie este mai mica de 50%. Mai mult, in judetele Vaslui si Botosani doar un sfert dintre gospodarii beneficiaza de acest serviciu. In plus, o parte dintre proprietari au ales sa deruleze individual lucrari de reabilitare termica, ceea ce a condus la folosirea de solutii tehnice diferite chiar la nivelul aceluiasi bloc, inclusiv utilizarea de diferite palete cromatice – aspect ce conduce si la afectarea gradului de atractivitate al localitatii.

Tinte 2022:

(1) 25% din totalul blocurilor de locuinte beneficiaza de lucrari de reabilitare termica
(2) 40% din totalul institutiilor publice beneficiaza de lucrari de reabilitare termica

Surse: rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza lucrari de crestere a eficientei energetice a cladirilor publice, locuintelor, firmelor:

- Reabilitarea termica a peretilor exteriori
- Termo-hidroizolarea teraselor
- Realizarea de terase verzi pe blocurile de locuinte care vizeaza reducerea efectului de sera, imbunatatirea coeficentului termic, se constituie intr-o bariera impotriva intemperiilor climatice, contribuie la imbunatatirea esteticii cladirilor
- Mansardarea blocurilor de locuinte
- Inlocuirea tamplariei existente cu tamplarie termoizolanta
- Reabilitarea, modernizarea, retehnologizarea sistemelor de producere si distributie a energiei termice
- Alte investitii care conduc la cresterea performantei energetice a cladirilor (sisteme de monitorizare, sisteme de automatizare etc.)
- Reabilitarea, modernizarea sistemelor de iluminat public
- Investitii in utilizarea surselor de energie regenerabila (amplasarea de panouri solare, sisteme de utilizare a energiei geotermale, biomasei, energiei eoliene etc.)
- Investitii in reabilitarea, modernizarea instalatiilor care conduc la economii de energie
- Derularea de campanii de promovare, constientizare privind efectele benefice ale cresterii eficientei energetice

In plus interventiile mentionate pot viza si elaborarea si implementarea planului regional de actiune privind eficienta energetica.

[152] date culese in perioada octombrie 2011 – iulie 2012, cu ocazia intalnirilor de lucru desfasurate cu reprezentantii administratiei publice locale din cele 46 localitati urbane si cele 6 consilii judetene

Obiectiv specific 4.2: Protejarea mediului si biodiversitatii prin realizarea de investitii specifice

Masura 4.2.1: Investitii in crearea, reabilitarea, modernizarea si extinderea retelei de apa potabila si canalizare, in sistemele de management integrat a deseurilor si sistemele de management a riscurilor

Context – referinte

In regiune, la sfarsitul anului 2012, doar 62% din localitati si 45,2% din total populatie erau conectate la reteaua publica de furnizare a apei potabile, fata de 73,18%, respectiv 60,15% la nivel national. La nivel judetean, cel mai mic procent al populatiei conectate se inregistreaza in judetul Suceava cu 29%, in timp ce cel mai mare in judetelele Iasi si Neamt 55-56%.

Mai mult, situatia este si mai critica in cazul retelei de canalizare existente. Astfel, cu putin peste un sfert din localitatile regiunii sunt racordate la sisteme de canalizare, iar numai o treime din totalul populatiei beneficia de aceste servicii. Singurul judet din regiune care se apropie de media nationala este Iasi, cu 45% din total populatie conectata. Judetele Suceava si Vaslui sunt cele mai afectate, sub un sfert din populatie avand acces la acest tip de serviciu.

In regiune, numai o parte din localitatile urbane (34)[153] sunt dotate cu statii de epurare a apelor uzate, cele mai multe dintre acestea nu functioneaza corespunzator datorita dotarilor necorespunzatoare si capacitatii insuficiente. In unele cazuri, deversarea apelor uzate se realizeaza in conditiile in care nu au fost suficient epurate, provocand poluarea apelor de suprafata, de subteran si afectand in final sanatatea locuitorilor.

Pana in anul 2015 situatia prezentata se va imbunatati intrucat vor fi finalizate proiectele ce vizeaza investitii in reabilitarea, extinderea si constructia retelelor de alimentare cu apa potabila/canalizare/statii de tratare/statii de epurare prin cofinantare asigurata din Fondul de Coeziune, prin Programul Operational Sectorial de Mediu 2007-2013. Practic, marea majoritate a locuitorilor din localitatile urbane vor avea acces la reteaua de alimentare cu apa potabila, respectiv cea de canalizare. In consecinta actiunile preavazute in cadrul acestei masuri se vor adresa in special pentru zonele rurale care nu beneficiaza de accesul la utilitatile mentionate.

In privinta sistemelor de management al deseurilor, dotarile si infrastuctura existenta sunt extrem de reduse, necorelate cantitativ si calitativ cu efectivul populatiei regionale.

Astfel, conform situatiei prezentate in analiza economica-sociala[154], in unele dintre zonele urbane se constata o gestionare defectuoasa a deseurilor menajere datorita modului in care se realizeaza procesul de colectare, respectiv de depozitare. In unele situatii, infrastructura existenta este depasita atat din punct de vedere al capacitatii de stocare, a masurilor de protejare a mediului, cat si al modului de recuperare a materialelor utile.

Modul actual de gestionare a deseurilor genereaza o serie de efecte negative, precum deprecierea calitatii componentelor mediului natural prin emisii de poluanti in aer, sol, apele subterane si de suprafata, impactul negativ asupra biodiversitatii, riscul de imbolnavire al populatiei, neconformarea cu prevederile legislatiei comunitare in domeniu.

In raport cu datele existente[155], gradul de acoperire al populatiei cu servicii de salubritate variaza de la 88-90% in judetele Iasi si Botosani pana la 27% in judetul Vaslui. In mediul rural, gradul de acoperire este intre 85% in judetele Suceava si Botosani si de sub 1% in judetul Vaslui. La nivel regional, in 2010, 67,5% din populatie era deservita de servicii de salubritate.

[153] Vezi Studiul privind dezvoltarea urbana in Regiunea Nord-Est
[154] Sectiunea 6 - mediu
[155] Prelucrari analiza economica-sociala pe baza rapoartelor judetene privind starea mediului 2011

Concomitent cu procesul de inchidere etapizata si ecologizare a spatiilor de depozitare neconforme a deseurilor, are loc realizarea de investitii[156] care vizeaza realizarea de statii de sortare si tratare si de depozite ecologice.

Cu toate ca in ultima perioada s-a extins procesul de colectare selectiva a deseurilor (in special in mediul urban), procentul de colectare este inca foarte scazut[157], datorita gradului scazut de dezvoltare al infrastructurii de colectare selectiva, insuficientei campaniilor de constientizare, cat si indiferentei unei parti a populatiei. Toate acestea conduc si la un nivel redus de recuperare si valorificare al componentelor reciclabile din deseurile menajere (hartie, carton, sticla, materiale plastice, metale).

In privinta emisiilor de gaze cu efect de sera principalele surse generatoare provin din activitatile de producere a energiei electrice si termice prin arderea combustibililor fosili, arderi in industria prelucratoare, depozitarea si/sau incinerarea deseurilor, agricultura (in special culturile cu fertilizatori), zootehnia prin cresterea animalelor si a managementului dejectiilor si transportul rutier. In raport cu inventarul furnizat de institutiile de profil[158], emisiile totale anuale cu efect de sera per persoana se incadreaza intre un minim de 0,55 tone/loc in judetul Neamt si 4,33 tone/loc in judetul Suceava. Mentionam ca in aceste valori nu este surprinsa si cantitatea de emisii rezultate in urma transportului rutier. In jurul marilor aglomerari urbane, cat si al oraselor traversate de magistralele rutiere[159], calitatea aerului este necorespunzatoare, ceea ce poate afecta starea de sanatate a populatiei.

O parte din apele curgatoare si lacurile din regiune se confrunta cu fenomene de poluare, ceea ce a condus in timp la degradarea faunei si florei aferente acestora, determinand scaderea gradului de atractivitate a acestora pentru activitati de recreere a locuitorilor cat si a turismului de profil (vanatoare&pescuit).

Regiunea se confrunta cu probleme generate de fenomenele hidro-meteorologice periculoase: inundatii, alunecari de teren, eroziune, seceta (fenomene de panta) care genereaza costuri economice si umane ridicate. Aceste fenomene conduc la scaderea calitatii vietii prin afectarea directa sau indirecta a locuitorilor si a agentilor economici. In plus, alunecarile de teren produse pe suprafete mari duc la modificarea si scaderea valorii agricole si peisagistice, iar materialele aluvionare care ajung in rauri au impact direct asupra florei si faunei acvatice si genereaza colmatarea acumularilor hidroenergetice si a amenajarilor piscicole.

Practic, suprafata totala afectata de fenomenele de panta este de peste 1,1 milioane hectare, reprezentand o treime din suprafata totala afectata a Romaniei. Totodata, din suprafata mentionata, ponderea suprafetelor afectate puternic, foarte puternic si excesiv reprezinta 43%.

Tinte 2022:

(1) Ponderea populatiei din gospodarii conectate la retele de alimentare cu apa potabila – 80%
(2) Ponderea populatiei din gospodarii conectate la retele de canalizare – 65%
(3) Ponderea populatia regiunii deservita de servicii de salubritate – 80%
(4) Suprafata totala afectata de fenomenele de panta[160] - 880 mii ha

Surse: date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare, rapoarte judetene privind starea mediului

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Crearea, reabilitarea, modernizarea, extinderea retelelor de furnizare a apei potabile si de canalizare
- Construirea, retehnologizarea, reabilitarea, modernizarea statiilor de epurare a apelor uzate menajere si/sau industriale

[156] Cofinantate din Fondul de coeziune - Programul Operational Sectorial de Mediu 2007-2013

[157] Aspecte calitative culese cu ocazia desfasurarii de intalnirilor de lucru cu reprezentantii administratiei publice locale din cele 46 localitati urbane si cele 6 consilii judetene

[158] Agentiile Judetene de Protectie a Mediului - rapoartele judetene privind starea mediului 2011

[159] Aspecte calitative culese cu ocazia desfasurarii de intalnirilor de lucru cu reprezentantii administratiei publice locale din cele 46 localitati urbane si cele 6 consilii judetene

[160] Raportat la suprafata totala afectata de fenomenele de panta - 1,1 milioane ha in 2011

- Tratarea namolurilor provenite de la statiile de epurare a apelor menajere
- Investitii in sistemele de managementul integrat al deseurilor menajere, deseurile industriale, deseurilor periculoase (inclusiv spitalicesti) – achizitionarea de echipamente pentru realizarea colectarii selective a deseurilor, constructia de statii de sortare, de tratare, constructia de depozite ecologice
- Investitii ce vizeaza implementarea sistemelor de monitorizare a calitatii factorilor de mediu (aer, apa, sol), precum si a poluarii fonice in zonele urbane
- Investitii ce urmaresc stoparea poluarii, respectiv depoluarea raurilor si lacurilor, inclusiv actiuni de repopularea a acestora
- Investitii in amenajarea cursurilor apa si realizarea unor sisteme de avertizare-alarmare sonora a populatiei si a obiectivelor din zonele potential afectate
- Investitii in realizarea de perdele de protectie atmosferice si fonice de-a lungul arterelor rutiere intens circulate, magistralelor feroviare, aeroporturilor
- Investitii pentru stabilizarea versantilor din apropierea cailor de acces – drumuri judetene afectate de alunecari de teren
- Derularea de programe de impadurire a zonelor desertificate (cu un grad ridicat de eroziune), de creare de perdele forestiere de protectie a terenurilor agricole
- Sprijin pentru extinderea, modernizarea si retehnologizarea sistemelor de irigatii care au in vedere reducerea incidentei fenomenelor meteorologice extreme (seceta, eroziune)[161]
- Realizarea de planuri de protectie a mediului cu regiunile invecinate, inclusiv cu cele din Republica Moldova si Ucraina, realizarea de proiecte si monitorizarea in comun a factorilor de poluatori
- Valorificarea in agricultura a namolului de la statiile de epurare
- Investitii pentru cresterea capacitatii de reciclare a deseurilor
- Campanii de constientizare publica pentru cresterea gradului de colectare selectiva a deseurilor

Masura 4.2.2: Reabilitarea solurilor contaminate si/sau poluate

Context – referinte

In baza situatiilor realizate de catre agentiile judetene pentru protectia mediului[162] privind incadrarea terenurilor in categoria sit potential contaminat/contaminat, in regiune figureaza 152 situri, dupa cum urmeaza:

- Bacau: 103 situri potential contaminate/contaminate, localizate in localitatile: Asau (2), Dealu Morii (1), Dofteana (3), Filipesti (1), Glavanesti (1), Letea Veche (1), Magiresti (1), Municipiul Bacau (3), Municipiul Onesti (3), Nicolae Balcescu (1), Oituz (5), Comanesti (8), Darmanesti (4), Moinesti (22), Slanic Moldova (1), Targu Ocna (3), Parjol (2), Racaciuni (1), Racova (1), Sascut (1), Scorteni (2), Solont (4), Stefan cel Mare (1), Tamasi (1), Zemes (27). Natura poluantilor este de origine industriala si consta in hidrocarburi petroliere, amoniu, nitriti, azotati, sulfati, cloruri, fier, mangan, metale grele, fosfogips, deseuri organice, uleiuri uzate, contaminare bacteriologica, deseuri miniere, saruri de amoniu, benzofluoranten, precum si deseuri municipal
- Botosani: 5 situri potential afectate din poluari cu produse petroliere
- Iasi: 6 situri (potential) contaminate din activitati industriale, metalurgie, respectiv producerea de energie, depozitarea de deseuri municipale si depozitarea namolului provenit din statia de epurare ape uzate a municipiului Iasi
- Neamt: 29 situri potential contaminate, localizate in Cordun (1), Savinesti (3), Bicaz (1), Tirgu Neamt (2), Roman (5), Piatra Neamt (4), Simionesti (1), Tazlau (9), Tarcau (1), Davideni (1), Grinties (1). Natura poluantilor este in general de origine industriala si consta in hidrocarburi petroliere, deseuri municipale, amoniu, fenoli, nitriti, azotati, sulfati, cloruri, fier, mangan, metale grele, deseuri organice, uleiuri uzate, contaminare bacteriologica, s.a.

[161] Corelat cu actiunile prevazute la masura "Asigurarea conditiilor de dezvoltare a mediului rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala"

[162] Agentiile Judetene de Protectie a Mediului - rapoartele judetene privind starea mediului 2011

- Suceava: 8 situri potential contaminate, patru platforme de deseuri municipale (Suceava, Campulung Moldovenesc, Radauti, Gura Humorului), un depozit de zgura si cenusa ce a deservit SC Termica SA Suceava si trei zone miniere afectate de unitatile de preparatie a substantelor minerale utile (Uzina de Preparare Tarnita, Uzina de Preparare Fundu Moldovei si Exploatarea Miniera Calimani)
- Vaslui: un sit potential contaminat in zona depozitului de produse petroliere din municipiul Vaslui

Tinte 2022: numarul siturilor potential contaminate/contaminate reabilitate - 36

Surse: rapoarte de progres, studii de monitorizare, rapoarte judetene privind starea mediului

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:
- Sprijin pentru identificarea riscurilor asociate siturilor potential contaminate sau contaminate
- Sprijin pentru realizarea si implementarea planurilor de actiune privind decontaminarea siturilor potential contaminate sau contaminate
- Investitii pentru pregatirea siturilor decontaminate pentru noi activitati economice si/sau sociale

Masura 4.2.3: Prezervarea biodiversitatii

Context – referinte

In Regiunea Nord-Est, biodiversitatea este caracterizata de existenta a trei regiuni biogeografice continentala, stepica si alpina. Tipurile de habitate identificate sunt de padure, de pajisti si tufarisuri, stancarii si pesteri, turbarii si mlastini si de ape dulci. In regiunile de deal si podis se intalnesc paduri de foioase. Zonele montane sunt acoperite cu paduri, indeosebi de rasinoase. La limita superioara a padurii se dezvolta etajul subalpin format din arbusti (jneapan, ienupar, afin etc.). Pe culmile mai inalte se afla pajisti alpine alcatuite din ierburi marunte.

Diversitatea florei si faunei specifice regiunii este corelata cu existenta unor habitate, in principal forestiere si acvatice, parte din ele nealterate, care constituie o bogatie de mare pret, ce trebuie ocrotita si valorificata in mod rational. La acest moment, starea de conservare a habitatelor si speciilor in ariile naturale protejate nu poate fi apreciata obiectiv, pe baza unor criterii stiintifice relevante, deoarece in ultimii cinci ani nu s-au realizat studii pentru evaluarea starii de conservare.

Siturile Natura 2000 se impart in doua categorii: SPA – Situri de Protectie Avifaunistica si SCI – Situri de Importanta Comunitara (pentru habitate)

In regiunea sunt prezente 24 situri Natura 2000 de protectie avifaunistica (SPA) si 76 de situri de importanta comunitara (SCI). Siturile din prima categorie se desfasoara pe aproximativ 297 mii ha, reprezentand 8% din suprafata regiunii, iar cele din cea de-a doua categorie pe 265 mii ha reprezentand 7% din suprafata[163]. Unele arii protejate se pot suprapune partial, rezultand zone protejate atat pentru habitate, cat si pentru componenta avifaunistica. Totodata, exista suprapuneri si cu alte arii protejate, precum Parcuri Nationale (Muntii Rodnei, Calimani, Ceahlau, Cheile Bicazului-Hasmas), Parcuri Naturale (Vanatori-Neamt), sau alte rezervatii de interes national, judetean sau local. In conformitate cu Strategia nationala si Planul de actiune pentru conservarea biodiversitatii 2013-2020, pentru fiecare arie naturala protejata trebuie sa fie elaborat si aprobat un plan de management. Pana in prezent[164] sunt aprobate si in implementare doua planuri de management pentru Parcul National Calimani si situl „Lacurile de acumulare Buhusi-Bacau-Beresti”.

Administratorii ariilor naturale protejate se confrunta in prezent cu o serie de probleme cauzate de mijloacele financiare insuficiente, lipsa planurilor de management pentru o parte dintre ariile naturale, personal insuficient, lipsa programelor de instruire aferente si lipsa dotarilor necesare.

[163] Detaliere si distributia teritoriala prezentata in capitolul 6 din analiza economica-sociala “mediu”
[164] August 2014

Tinte 2022: numar de arii naturale protejate cu planuri de management elaborate si aprobate[165] - 60

Surse: rapoarte de progres, studii de monitorizare

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Realizarea de studii de evaluare a starii de conservare a habitatelor si speciilor din ariile naturale protejate
- Elaborarea sau actualizarea planurilor, strategiilor de management a ariilor naturale protejate (inclusiv prin utilizarea instrumentelor GIS)
- Investitii in infrastructura de uz public orientata spre protectia si gestionarea mediului in ariile naturale protejate
- Organizarea si derularea de campanii de constientizare publica
- Derularea de programe de formare pentru personalul ariilor naturale protejate

[165] Aprobate prin hotarare de guvern

Capitolul 4

Estimarea necesitatilor de finantare PDR Nord-Est 2014-2020

Capitolul 4 - Estimarea necesitatilor de finantare PDR Nord-Est 2014-2020

In procesul de estimare a necesarului de finantare pentru perioada de programare 2014-2020 au fost folosite urmatoarele repere:

- Pentru fondurile publice locale (bugetul local) a fost utilizat inventarul investitiilor realizate de catre administratia publica locala (consilii judetene si primarii localitati urbane) in perioada 2010-2012, precum si investitiile previzionate la momentul respectiv, pentru anul 2013 in domeniile care sunt in administrarea acestora: infrastructura de transport rutier si aeroportuara, infrastructura de invatamant, sanatate, servicii sociale, investitii ce vizeaza valorificarea potentialului turistic, precum si infrastructura tehnico-edilitara. Pe baza acestor elemente s-a calculat valoarea medie anuala a investitiilor, pe fiecare din domeniile mentionate. Valorile obtinute au fost indexate cu indicele de crestere prognozat a produsului intern brut regional[166]. Astfel, pentru perioada 2014-2016 au fost utilizate proiectiile existente, iar pentru perioada 2017-2020, anual, nivelul de crestere economica prevazut pentru 2016 (3%)

- Pentru fondurile comunitare au fost luate in calcul urmatoarele elemente:
    1. Alocarile financiare indicative aferente celor 11 obiective tematice inscrise in Acordul de Parteneriat dintre Romania si Comisia Europeana 2014-2020[167].
    2. Pentru alocarile financiare mentionate anterior s-a aplicat un procent de repartizare pentru Regiunea Nord-Est de 17,5%. Acest procent a fost calculat de catre MDRAP folosind o formula de calcul ce ponderează nivelele suprafetei si numarului de locuitori din fiecare regiune in raport cu cele existente la nivel national.
    3. Cotele de finantare aferente proiectelor derulate in perioada 2007-2013 de catre administratia publica locala. Pentru mediu privat a fost folosita cota de finantare de 50%[168]

Mil. euro

Prioritate PDR NE 2014-2020	Total	Total public	Sursa fonduri			Surse private
			Buget de stat	Buget local	Fonduri comunitare	
P1	1729,80	1729,80	275,46	178,47	1275,88	
P2	2000,73	1907,65	290,10	451,29	1166,26	93,08
P3	2197,13	1464,97	243,78	445,53	775,66	732,16
P4	2189,49	2189,49	284,63	43,79	1861,07	
TOTAL	**8117,15**	**7291,91**	**1093,97**	**1119,07**	**5078,87**	**825,24**

Nota: pentru calculul sumelor s-a folosit cursul de referinta 1 EUR=4,5 lei

[166] Proiectia principalilor indicatori economico-sociali in profil teritorial pana in 2016 - Comisia Nationala de Prognoza 2014-2016 (iunie 2013)
[167] Versiunea august 2014, versiune aprobata de catre Comisia Europeana.
[168] Pe masura ce vor aparea noi elemente suplimentare legate de schemele de ajutor de stat, minimis, situatia va fi actualizata

Capitolul 5

Indicatori de realizare a obiectivelor strategiei

Capitolul 5 - Indicatori de realizare a obiectivelor strategiei

Obiectiv general PDR NE 2014-2020	Indicator	UM	Tinta vizata 2022	Referinta	Surse informare
Derularea in Regiunea Nord-Est a unui proces de crestere economica durabila, favorabil cresterii competitivitatii economice si incluziunii sociale, care sa conduca la o diminuare a decalajelor existente fata de celelalte regiuni ale Romaniei	Indicele de disparitate al PIBNE fata de PIBRO, respectiv UE28	%	75 (RO) 37 (UE28)	59,1 – 2011 (RO) 29 – 2010 (UE27)	Date statistice Eurostat, INS

Prioritate	Obiectivul specific	Indicatori	UM	Tinte vizate 2022	Referinte	Masuri asociate	Surse
Prioritatea 1 Imbunatatirea capitalului uman	1. Cresterea ocuparii in randul tinerilor si a grupurilor vulnerabile	Rata somajului BIM in randul tinerilor (15-24 ani)	%	8[169] 15[170]	12,4 - 2013 27,8 - 2013	1.1. Actiuni pentru sprijinirea integrarii pe piata muncii a tinerilor care nu sunt inclusi intr-o forma de invatamant, formare profesionala sau nu au un loc de munca	Date statistice Eurostat, date statistice INS, rapoarte de progres
		Ponderea tinerilor care nu au loc de munca, nu sunt inscrisi intr-o unitate de invatamant si nu urmeaza un curs de formare profesionala	%	10 8	15,5 - 2013[171] 12,1 - 2013[172]		Date statistice Eurostat, date statistice INS, rapoarte de progres

[169] Nivel regional
[170] Nivel urban
[171] Grupa 18-24 ani
[172] Grupa 15-24 ani

Prioritate	Obiectivul specific	Indicatori	UM	Tinte vizate 2022	Referinte	Masuri asociate	Surse
		Ponderea populatiei ocupate in agricultura in total populatie ocupata	%	35	48 - 2012	1.2. Actiuni preventive si active de integrare pe piata muncii (inclusiv personalizate) pentru grupurile vulnerabile	Date statistice Eurostat, date statistice INS, rapoarte de progres
		Ponderea salariatilor din agricultura	%	7	3,3 - 2013		Date statistice Eurostat, date statistice INS, rapoarte de progres
		Ponderea somerilor pe termen lung in total someri	%	35	47,3 - 2012		Date statistice Eurostat, date statistice INS, rapoarte de progres
	2. Imbunatatirea accesului si participarii la educatie si instruire de calitate	Rata de parasire timpurie a scolii	%	12	22,5 - 2013	2.1 Reducerea ratei de parasire timpurie a scolii, in special pentru tinerii din zonele rurale si comunitatile defavorizate	Rapoarte de progres, studii intocmite la nivel regional, Eurostat
		Rata abandonului scolar in invatamantul profesional si tehnic	%	10	18,1 –2011		Rapoarte de progres, studii intocmite la nivel regional, informatii ISJ
		Rata somajului BIM in randul tinerilor (15-24 ani)	%	8 15	12,4[173] - 2013 27,8[174] – 2013	2.2 Imbunatatirea calitatii si eficientei invatamantului prin adaptarea ofertei educationale la cerintele pietei muncii	Rapoarte de progres, studii intocmite la nivel regional, informatii inspectorate scolare judetene

[173] Nivel regional
[174] Nivel urban

Prioritate	Obiectivul specific	Indicatori	UM	Tinte vizate 2022	Referinte	Masuri asociate	Surse
		Rata de participare la programe de educatie si instruire	%	5	1,9[175] (4,8[176])	2.3 Cresterea accesului la formare profesionala continua	Rapoarte de progres, studii intocmite nivel regional
		Ponderea unitatilor de invatamant din regiune care detin autorizatie de functionare la inceperea anului scolar	%	60	-	2.4 Crearea, modernizarea si extinderea infrastructurii de educatie	Rapoarte de progres, raportari inspectorate scolare judetene
	3. Cresterea accesului la servicii de sanatate de calitate	Rata mortalitatii infantile in mediul urban	‰	5	7 - 2013	3.1 Extinderea si diversificarea serviciilor de sanatate, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente	Date si informatii statistice INS, studii intocmite, rapoarte de progres
		Rata mortalitatii infantile in mediul rural	‰	8	10,4 - 2013		
	4. Promovarea incluziunii sociale prin regenerarea zonelor rurale si urbane aflate in declin	Reducerea numarului de persoane aflate in risc de saracie sau excluziune sociala	Nr.	127.000	1.935.000 - 2012[177]	4.1 Extinderea, diversificarea si imbunatatirea accesului grupurilor vulnerabile si comunitatilor izolate la educatie, sanatate, servicii sociale, ocupare si locuire, inclusiv prin modernizarea infrastructurii aferente	Raportul Anual privind Incluziunea Sociala in Romania, rapoarte de progres, date si informatii statistice INS, Eurostat

[175] 2009-2012
[176] 2013
[177] Numarul total de persoane aflate in risc de saracie sau excluziune sociala

Prioritate	Obiectivul specific	Indicatori	UM	Tinte vizate 2022	Referinte	Masuri asociate	Surse
Prioritatea 2 Dezvoltarea unei infrastructuri moderne	1. Cresterea accesibilitatii conectivitatii si mobilitatii prin realizarea de investitii in infrastructura de transport	Numar de pasageri deserviti de aeroporturile din regiune	Nr.	800.000	556.375 - 2013	1.1 Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii aeroportuare	Raportari autoritati aeroportuare, rapoarte de progres, date e INS
		Numar de gari modernizate	Nr.	6	4[178]	1.2 Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii feroviare	Date INS, rapoarte de progres
		Grad de modernizare drumuri judetene	%	60	35 - 2013	1.3 Modernizarea si dezvoltarea infrastructurii rutiere	Date statistice si publicatii INS, rapoarte de progres
		Grad de modernizare drumuri comunale	%	20	7,3 - 2013		
		Sosele de centura si variante ocolitoare create/ modernizate	Nr.	9	2[179]		
		Planuri de mobilitate urbana realizate	Nr.	3	0	1.4 Dezvoltarea de sisteme de transport urban durabile	Rapoarte de progres, studii de monitorizare
		Numar de pasageri transport public in comun vehicole electrice	Mii pasa-geri	100.000	58.701 - 2012		

[178] Modernizate in perioada de programare 2007-2013
[179] In curs de implementare/executie (ref. mai 2014)

Prioritate	Obiectivul specific	Indicatori	UM	Tinte vizate 2022	Referinte	Masuri asociate	Surse
	2. Stimularea atractivitatii si economiei locale prin cresterea accesului la infrastructura TIC de calitate	Ponderea gospodariilor cu acces la internet	%	70	51 - 2013	2.1 Extinderea infrastructurii de internet, in special in zonele rurale si comunitatile izolate	Rapoarte de progres, raportari ANCOM, publicatii Eurostat
		Ponderea gospodariilor cu acces la internet tip broadband	%	65	47 - 2013		
		Ponderea populatiei care a accesat internetul cel putin odata	%	70	58 - 2013	2.2 Dezvoltarea TIC prin crearea si dezvoltarea de produse si servicii tip e-„servicii”	Raportari ANCOM, studii de monitorizare, publicatii Eurostat
		Ponderea populatiei care acceseaza frecvent internetul	%	65	43 - 2013		
		Ponderea populatiei care realizeaza cumparaturi online	%	20	7 - 2013		
Prioritatea 3 Sprijinirea unei economii competitive si a dezvoltarii locale	1. Sprijinirea inovarii si competitivitatii mediului economic, promovarea	Numar total de clustere	Nr.	9	8 - 2014	1.1 Dezvoltarea inovarii si transferului tehnologic, inclusiv prin crearea si dezvoltarea clusterelor	Rapoarte de progres, studii
		Crearea de centre de transfer	Nr.	3	0 - 2013[180]		

[180] Este aflat in implementare in municipiul Iasi, in cadrul POR2007-2013, proiectul ce vizeaza realizarea Centrului Regional de Transfer Tehnologic Iasi (2014)

Prioritate	Obiectivul specific	Indicatori	UM	Tinte vizate 2022	Referinte	Masuri asociate	Surse
	rezultatelor obtinute	tehnologic si a unei retele regionale					
		Indice productivitate muncii la nivel regional fata de nivelul national	%	85	73,5 - 2012	1.2 Sprijin pentru domenii competitive si sisteme productive integrate, inclusiv pentru dezvoltarea de produse, servicii si procese tehnologice noi, cu valoare adaugata crescuta, „verzi”	Date si informatii statistice INS, rapoarte de progres
		Intreprinderi active la mia de locuitori	Nr. ‰ loc	20	13		Date si informatii statistice INS, rapoarte de progres
		Numarul de salariati din unitatile locale	Nr.	495.000	406.591 - 2012		Date si informatii statistice INS
	2. Impulsionarea sectorului de cercetare-dezvoltare, in special a celei aplicate	Ponderea cheltuielilor din cercetare-dezvoltare in PIB regional	%	2	0,3 - 2011	2.1 Sprijinirea cercetarii publice si private, in vederea dezvoltarii si fructificarii solutiilor integrate	Date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare
		Numarul total de salariati din cercetare-dezvoltare	Nr.	5.000	3.867 – 2012		
	3. Imbunatatirea accesului firmelor la servicii de afaceri de calitate	Rata anuala de creare de noi intreprinderi	%	6	3,3 - 2012	3.1 Sprijin pentru accesarea serviciilor dedicate firmelor si tinerilor antreprenori	Date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare
		Indice productivitate muncii nivel regional fata de nivelul national	%	85	73,5 - 2012		

Prioritate	Obiectivul specific	Indicatori	UM	Tinte vizate 2022	Referinte	Masuri asociate	Surse
	4. Sprijinirea exporturilor si competitivitatii produselor locale la export	Aportul adus de regiune la valoarea totala a exporturilor Romaniei	%	8	4,7 - 2013	4.1 Dezvoltarea de retele si platforme pentru sprijinirea exportatorilor locali	Date si informatii statistice INS, rapoarte de progres, studii de monitorizare
	5. Sprijinirea dezvoltarii zonelor urbane	Numar de planuri/ strategii integrate de dezvoltare/ regenerare urbana	Nr.	25	18 - 2013	5.1 Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediului urban, prin realizarea de investitii in infrastructura locala	Rapoarte de progres, studii de monitorizare
	6. Sprijinirea dezvoltarii zonelor rurale	Numar de planuri/ strategii de dezvoltare locala	Nr.	10	30 - 2013	6.1 Asigurarea conditiilor de dezvoltare in mediul rural, prin realizarea de investitii in infrastructura locala	Rapoarte de progres, studii de monitorizare
		Ponderea populatiei ocupate in agricultura in total populatie ocupata	%	35	48 - 2012	6.2 Dezvoltarea de activitati economice alternative in mediul rural, inclusiv dezvoltarea capacitatii antreprenoriale a tinerilor	Date si informatii statistice INS
	7. Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent	Indice de utilizare a capacitatii de cazare in functiune	%	50	21,5 - 2013	7.1 Dezvoltarea infrastructurii de turism si de agrement aferenta, promovarea potentialului turistic	Date si informatii statistice INS, rapoarte de progres
		Durata medie de sedere	Nopti pe turist	3	2,13 - 2013		
		Numar total anual de sosiri	Mii	900	756 - 2013		

Prioritate	Obiectivul specific	Indicatori	UM	Tinte vizate 2022	Referinte	Masuri asociate	Surse
Prioritatea 4 Optimizarea utilizarii si protejarea resurselor naturale	1. Promovarea eficientei energetice	Ponderea numarului de blocuri de locuinte care beneficiaza de lucrari de reabilitare termica	%	25	5 - 2011	1.1 Cresterea eficientei energetice a institutiilor publice, gospodariilor si firmelor	Rapoarte de progres, studii de monitorizare
		Ponderea numarului de institutii publice care beneficiaza de lucrari de reabilitare termica	%	40	-		
	2. Protejarea mediului si biodiversitatii prin realizarea de investitii specifice	Ponderea populatiei din gospodariile conectate la retele de alimentare cu apa potabila	%	80	45,3 - 2012	2.1 Investitii in crearea, reabilitarea, modernizarea si extinderea retelei de apa potabila si canalizare, in sistemele de management integrat a deseurilor si sistemele de management a riscurilor	Rapoarte de progres, studii de monitorizare, rapoarte judetene privind starea mediului
		Ponderea populatiei din gospodariile conectate la retele de canalizare	%	65	35,4 - 2012		
		Ponderea populatiei in gospodariile deservite de servicii salubritate	%	80	67,5 - 2010		

Prioritate	Obiectivul specific	Indicatori	UM	Tinte vizate 2022	Referinte	Masuri asociate	Surse
		Suprafata totala afectata de fenomenele de panta	Mii ha	880	1.129 - 2012		
		Numar de situri reabilitate	Nr.	36	152 [181]	2.2 Reabilitarea solurilor contaminate si/sau poluate	Rapoarte de progres, studii de monitorizare, rapoarte anuale judetene privind starea mediului
		Arii naturale protejate cu planuri de management elaborate si aprobate[182]	Nr.	60	2 - 2014	2.3 Prezervarea biodiversitatii	Rapoarte de progres, studii de monitorizare

Nota: indicatorii de monitorizare si tintele aferente au fost propusi de catre ADR Nord-Est si ulterior analizati, revizuiti si agreati in cadrul parteneriatului regional prin consultarile directe si scrise realizate

[181] Numar total identificat la nivelul anului 2014
[182] Prin hotarare de guvern

Capitolul 6

Sistemul de implementare al Planului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 - 2020

Capitolul 6 - Sistemul de implementare al Planului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 -2020

Procesul de implementare al Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 – 2020 se va realiza prin intermediul urmatoarelor activitati:

1. Elaborarea de planuri de actiune regionale pentru implementarea Strategiei de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 – 2020;
2. Elaborarea de analize si studii suport pentru implementarea si monitorizarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 – 2020;
3. Identificarea si dezvoltarea proiectelor prioritare de la nivelul Regiunii Nord-Est (fise de proiecte identificate, analiza si corelarea proiectelor identificate in raport cu obiectivele sectoriale si strategice, precum si dezvoltarea teritoriala, impactul estimat la nivel regional), in vederea identificarii celor mai bune solutii pentru atingerea obiectivelor si prioritatilor regionale propuse;
4. Dezvoltarea capacitatii institutionale (instruiri, dotari, sisteme informatice etc.) a Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est si a Parteneriatului Regional, in vederea implementarii Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est;
5. Culegerea si centralizarea de informatii privind stadiul de implementare a proiectelor prioritare. Pentru realizarea acestei activitati Agentia de Dezvoltare Regionala Nord-Est va colabora cu autoritatile de management/organismele intermediare ale programelor operationale pentru perioada 2014-2020, prezentate in tabelul de mai jos[183].

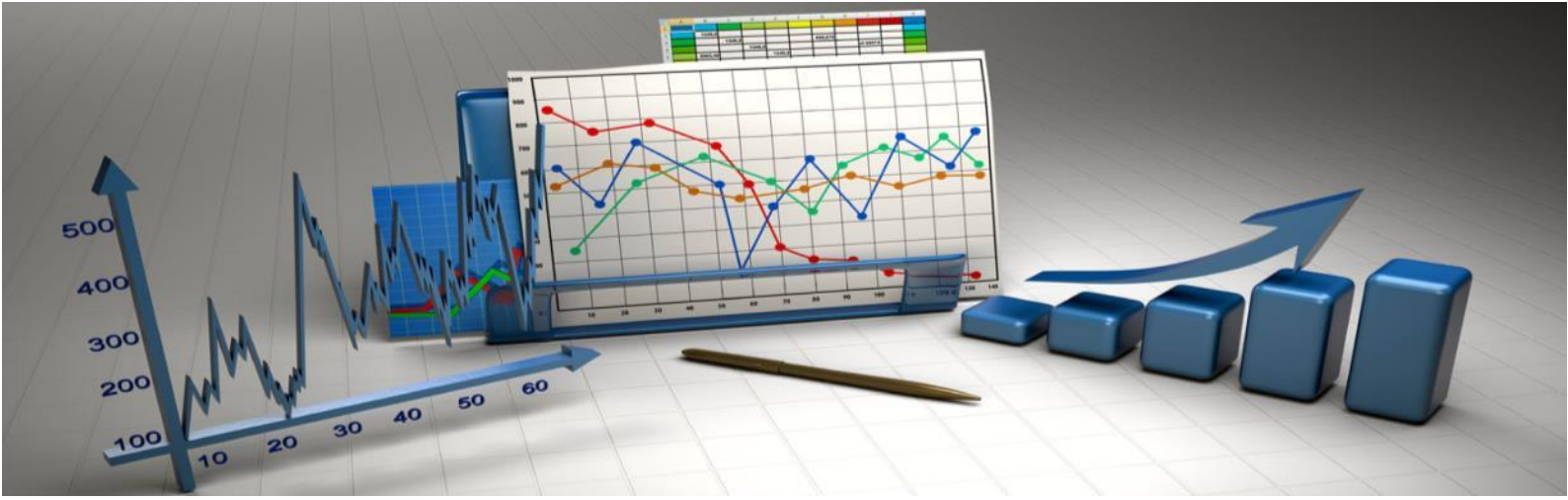
Planificarea activitatilor enumerate anterior se va realiza la sfarsitul anului, pentru anul care urmeaza.

Organisme de Management pentru Programele Operationale 2014-2020

Program Operational	Autoritate de Management	Organism Intermediar
PO Infrastructura Mare	Ministerul Fondurilor Europene	Departamentul pentru Proiecte de Infrastructura si Investitii Straine Ministerul Transporturilor Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice Ministerul Economiei
PO Competitivitate	Ministerul Fondurilor Europene	Ministerul Educatiei Nationale Ministerul Societatii Informationale
PO Capital Uman	Ministerul Fondurilor Europene	Ministerul Muncii, Familiei si Protectiei Sociale Ministerul Educatiei Nationale
PO Asistenta Tehnica	Ministerul Fondurilor Europene	
PO Regional	Ministerul Dezvoltarii Regionale si Administratiei Publice	Agentiile pentru Dezvoltare Regionala
PO Capacitate Administrativa	Ministerul Dezvoltarii Regionale si Administratiei Publice	
PO Cooperare Teritoriala Europeana (RO-MD, RO-UKR)	Ministerul Dezvoltarii Regionale si Administratiei Publice	
Programul National Dezvoltare Rurala	Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale	
Programul Plati directe in agricultura	Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale	
PO Pescuit	Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale	

In cadrul fiecaruia din documentele de programare nationale vor fi stabilite mecanismele de implementare ale diferitelor programe, iar prin Hotarari de Guvern se vor stabili organismele implicate in acest proces, precum si atributiile si responsabilitatile acestora.

[183] Conform Acordului de Parteneriat - versiunea august 2014 aprobata de Comisia Europeana

Capitolul 7

Monitorizarea Planului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 -2020

Capitolul 7 - Monitorizarea Planului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 -2020

Procesul de monitorizare al Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 – 2020 va viza realizarea a doua pachete de activitati:

A. Monitorizarea starii si evolutiei situatiei socio-economice a Regiunii Nord-Est, a elementelor de ordin strategic prevazute in Strategia de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, si
B. Monitorizarea implementarii proiectelor prioritare.

In acest sens se vor realiza anual urmatoarele activitati:

A.1 Culegere de date si informatiilor statistice, utilizand ca surse: publicatii ale Institutului National de Statistica, Baza de date TEMPO – online a Institutului National de Satistica, baza de date EUROSTAT, comunicatele ale Bancii Nationale a Romaniei, alte publicatii, propuneri ale partenerilor regionali;
A.2 Prelucrare de date statistice si compararea rezultatelor obtinute cu valorile de referinta din Strategia de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020;
A.3 Elaborare de rapoarte strategice in anii 2016, 2019 si 2022, care vor prezenta progresele realizate in implementare si gradul de realizare a rezultatelor planificate;
A.4 Inaintare spre avizare catre Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est (CRP NE) a rapoartelor strategice;
A.5 Prezentarea rapoartelor strategice in cadrul sedintelor Consiliului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est (CDR NE);
A.6 Transmiterea rapoartelor strategice catre autoritatile nationale (Ministerul Fondurilor Europene, Ministerul Dezvoltarii Regionale si Administratiei Publice etc.).

B.1 Centralizare, prelucrare de date si informatii privind stadiul de implementare a proiectelor prioritare;
B.2 Elaborare de rapoarte anuale care vor cuprinde progresele inregistrate in procesul de implementare a proiectelor prioritare, precum si problemele identificate. Aceasta actiune se va corela cu calendarul de lansare a programelor operationale, axelor prioritare, domeniilor majore de interventie;
B.3 Inaintare spre avizare de catre Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est (CRP NE) a rapoartelor anuale de monitorizare.

Indicatorii tinta asumati la nivel regional vor juca un rol esential in procesul de monitorizare al Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 – 2020, urmand sa fie evaluati cu prioritate in cadrul rapoartelor strategice elaborate de Directia Planificare, Programare din Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, privind progresele inregistrate in implementare si gradul de realizare a rezultatelor planificate.

Rapoartele strategice vor avea urmatoarea structura orientativa:

a) Situatia si evolutia socio-economica la nivelul Regiunii Nord-Est;
b) Realizarile, problemele si perspectivele privind implementarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 – 2020;
c) Exemple de bune practici;
d) Propuneri de modificare a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 – 2020 (elemente de ordin strategic, tabele financiare, indicatori, lista de proiecte prioritare etc).

Daca va fi necesar, se vor realiza diferite analize de impact regional referitor la prioritatile de investitii din Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014–2020.

Capitolul 8

Parteneriatul Regional

Capitolul 8 - Parteneriatul Regional

Constituirea, organizarea si functionarea Parteneriatului Regional Nord-Est

In conformitate cu prevederile Hotararii de Guvern nr. 1115/2004, referitoare la elaborarea in parteneriat a documentelor nationale si regionale de planificare, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord - Est a intiat procesul de actualizare a structurii si componentei Parteneriatului Regional Nord - Est. Astfel, in sedinta Consiliului pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est din 15 decembrie 2010 a fost aprobata structura Parteneriatului Regional Nord-Est, formata din Comitetul Regional pentru Planificare, Grupuri de Lucru Tematice Regionale, Grupuri de Lucru Judetene.

In prima jumatate a anului 2011 s-a derulat procesul de consultare a partenerilor regionali, demers care a vizat actualizarea Parteneriatului Regional Nord-Est din punct de vedere al institutiilor/organizatiilor component cat si al persoanelor desemnate, implicate in elaborarea **Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 – 2020 (PDR NE)**.

Prin Ordinul Ministerului Dezvoltarii Regionale si Turismului nr. 1087/13.07.2012 a fost aprobat Regulamentul – cadru privind organizarea si functionarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regionale 2014 – 2020. In raport cu acest document a fost elaborat **Regulamentul de organizare si functionare a Comitetului Regional Nord - Est pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 (CRP NE)**, document care a fost transmis spre informare/consultare membrilor Parteneriatului Regional Nord-Est (anexa 1).

Conform Regulamentul de organizare si functionare a Comitetului Regional Nord - Est pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, cele 6 grupuri de lucru judetene, constituite la nivelul celor 6 judete din Regiunea Nord – Est (Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava, Vaslui) au fost redenumite in **grupuri de lucru subregionale (GLSR)** si adaptate prevederilor documentului mentionat, avand in componenta membri reprezentand consiliile judetene, consiliile locale, prefecturile, serviciile deconcentrate ale institutiilor publice centrale, camerele de comert si industrie, universitatile, organizatiile reprezentative pentru minoritati si grupuri dezavantajate, sindicatele, asociatiile patronale, asociatiile profesionale etc. (anexa 2).

Procesul de constituire a grupurilor de lucru subregionale a fost derulat prin intermediul consiliilor judetene din Regiunea Nord-Est. Fiecare consiliu judetean a transmis Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est structura institutionala/organizationala si nominalizarile pentru membrii grupului de lucru subregional constituit la nivelul judetului respectiv, conform prevederilor regulamentului mentionat anterior.

In conformitate cu prevederile Memorandumului Ministerului Afacerilor Europene cu tema: “Aprobarea actiunilor si documentelor privind pregatirea accesarii si implementarii fondurilor europene in perioada 2014-2020” (aprobat in sedinta Guvernului Romaniei din data de 13 iunie 2012) s-a constituit, la nivelul Regiunii Nord-Est, in baza unui amplu proces de selectie, **Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est (CRP NE -** anexa 3**)**, proces organizat si coordonat de Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est.

Pentru asigurarea unui cadru transparent de colaborare institutionala, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a lansat, in cursul lunii noiembrie 2012, un anunt public privind selectia partenerilor in vederea participarii ca membrii in cadrul Comitetului Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord – Est 2014 – 2020. Criteriile minime stabilite pentru organizatiile interesate care urmau sa participe la procesul de selectie au fost urmatoarele:

1. sa fie reprezentative la nivelul Regiunii Nord-Est;
2. sa aiba o activitate relevanta, de minim 3 ani, in domeniul sau de activitate;

In cadrul acestui proces de selectie, organizatiile interesate au fost invitate sa transmita o scrisoare de intentie, prin care sa se evidentieze motivatia exprimata de respectiva organizatie, precum si o descriere a activitatii acesteia, cu evidentierea activitatilor derulate in domeniul dezvoltarii regionale.

Selectia aplicantilor s-a realizat in functie de relevanta organizatiei pentru domeniul de activitate, in raport cu gradul de reprezentativitate, experienta in domeniu (proiecte/strategii/elaborate/ implementate/monitorizate, implicarea in perioada anterioara de programare pentru politica de dezvoltare regionala).

Activitatea s-a finalizat prin transmiterea catre aplicanti a rezultatelor procesului de selectie, structura Comitetului Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord–Est 2014–2020 fiind postata pe pagina de internet a Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est.

Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord–Est are rol consultativ, reprezentand cadrul larg partenerial al Consiliului pentru Dezvoltare Regionala pentru elaborarea si avizarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord–Est 2014–2020.

Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord–Est are in componenta sa reprezentanti, la nivel decizional, ai Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord - Est, ai serviciilor deconcentrate ale institutiilor publice centrale, ai prefecturilor, consiliilor judetene, consiliilor locale, societatii civile, precum si reprezentanti ai altor organizatii cu activitate relevanta la nivel Regiunii Nord - Est in diverse domenii specifice.

In conformitate cu prevederile Memorandumului Guvernului pentru aprobarea actiunilor si documentelor privind pregatirea accesarii si implementarii fondurilor europene in perioada 2014-2020, **CRP NE** avizeaza:

a) analizele economice si sociale elaborate in scopul fundamentarii strategiei de dezvoltare regionala a **PDR NE**, precum si concluziile acestora privind problemele majore identificate la nivelul Regiunii Nord - Est, elaborate pe baza documentelor adoptate in **GLSR** si **GTR**;
b) strategia pentru atingerea obiectivelor prioritare de dezvoltare din **PDR NE**;
c) programarea financiara orientativa a obiectivelor prioritare de dezvoltare;
d) proiectul **PDR NE** care va fi supus aprobarii **CDR NE**;
e) rapoartele strategice de monitorizare a **PDR NE**, care vor fi supuse aprobarii **CDR NE**;
f) **lista indicativa** a proiectelor prioritare din **PDR NE** identificate la nivelul Regiunii Nord – Est

In raport cu obiectivele tematice aferente Strategiei Europa 2020 si prioritatile nationale de dezvoltare pentru perioada 2014-2020, conform Memorandumului pentru aprobarea actiunilor si documentelor privind pregatirea accesarii si implementarii fondurilor europene in perioada 2014-2020 (aprobat in sedinta Guvernului Romaniei din data de 13 iunie 2012), s-au constituit, la nivelul Regiunii Nord-Est, 5 grupuri tematice regionale **(GTR -** anexa 4**)**:

1. Grupul Tematic Regional Mediu de Afaceri **(GTRMA)**
2. Grupul Tematic Regional Infrastructura Locala si Regionala **(GTRILR)**
3. Grupul Tematic Regional Eficienta Energetica **(GTREE)**
4. Grupul Tematic Regional Comunitati Defavorizate **(GTRCD)**
5. Grupul Tematic Regional Dezvoltare Urbana **(GTRDU)**

Atributiile grupurilor tematice regionale **(GTR)**/ grupurilor de lucru subregionale **(GLSR)** sunt:

a) examineaza analizele economice si sociale, precum si concluziile acestora privind problemele majore identificate la nivel judetean (care pot fi de competenta a 2 sau mai multe judete invecinate), obiectivele de dezvoltare stabilite si strategia pentru realizarea acestora;
b) formuleaza recomandari si propuneri catre **CRP NE**;
c) contribuie la realizarea documentelor necesare elaborarii **PDR NE** si le transmite **CRP NE**;

Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a organizat si derulat, in perioada octombrie 2011 – iulie 2012, o serie de intalniri de lucru desfasurate la sediile administratiilor publice locale din cele 46 de municipii si orase, respectiv cele 6 consilii judetene din Regiunea Nord-Est, ce au vizat identificarea nevoilor si problemelor existente, precum si a oportunitatilor de dezvoltare.

La baza acestor intaniri au stat o serie de materiale elaborate de Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est (fisa localitatii/judetului – material ce contine datele statistice colectate si centralizate pentru fiecare unitate administrative teritoriale, pe baza aplicatiei statistice Tempo,

date si informatii statistice, chestionare completate de autoritatile publice locale)[184], cat si o serie de date si informatii statistice existente la nivel local.

In cadrul acestor intalniri s-a realizat o analiza amanuntita a situatiei economice, sociale, demografice, a infrastructurii tehnico-edilitare si a factorilor de mediu, cat si a oportunitatilor de dezvoltare existente la nivel local[185].

Datele, informatiile, observatiile si comentariile rezultate ca urmare a acestor intalniri au fost si structurate intr-o baza de date care sintetizeaza nevoile si problemele identificate la nivelul unitatii administrative teritoriale din punct de vedere demografic, social (salariati/somaj/ infractionalitate/ grupuri dezavantajate), economic, educational (inclusive TIC), sanatatii, infrastructurii tehnico-edilitare (rutiara/transport public/retele de apa, canalizare, electrice, gaze natural, termice/iluminat public/managementul deseurilor/eficienta energetica/acces la internet/parcuri, spatii verzi), tehnologia informatiei si comunicatiilor, infrastructurii de turism/agreement/cultura. De asemenea s-a construit o baza de date care cuprinde oportunitatile de dezvoltare identificate in cadrul intalnirilor de lucru.

Toate aceste informatii au fost valorificate in cadrul procesului de elaborare a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 – 2020, contribuind la fundamentarea analizei socio-economice si a strategiei de dezvoltare regionala.

Pentru a aduce un surplus de consistenta analizei socio-economice, in cadrul procesului de intocmire a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, s-au elaborate si doua studii:

1. Studiul privind disparitatile de dezvoltare existente la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Est.
2. Studiul privind dezvoltarea urbana la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Est.

Obiectivul principal al celor doua studii este de a contribui la fundamentarea procesului de planificare strategica a dezvoltarii Regiunii Nord-Est pentru perioada de programare 2014-2020, prin identificarea disparitatilor inter si intrajudetene din punct de vedere economic, social, demografic, si prin analiza aprofundata a nivelului actual de dezvoltare din mediul urban si a investitiilor necesare pentru asigurarea unei dezvoltari durabile. Identificarea disparitatilor teritoriale din regiune are un rol important in distribuirea echitabila a resurselor in perioada urmatoare de programare, in valorificarea superioare a potentialului existent si rezolvarii problemelor intampinate la nivel regional.

In cadrul procesului de elaborare a celor doua studii, in cursul lunii septembrie 2012 s-au organizat 6 focus-grupuri judetene.

Temele de discutie care au fost dezvoltate in cadrul celor 6 focus-grupuri judetene au fost:

- Evaluarea generala a situatiei disparitatilor de dezvoltare din Regiunea Nord-Est (aprecierea celor mai dezvoltate si mai putin dezvoltate judete din regiune, evaluarea principalelor domenii in care se manifesta cele mai puternice disparitati);
- Evaluarea disparitatilor urban-rural din Regiunea Nord-Est (evaluarea diferentelor urban-rural, aprecierea impactului proiectelor europene asupra disparitatilor teritoriale) si la nivel judetean;
- Identificarea principalelor cauze care genereaza disparitatile observate la nivel regional si judetean;
- Evaluarea generala a nivelului de dezvoltare din Regiunea Nord-Est, comparativ cu celelalte regiuni de dezvoltare;
- Evaluarea generala a dezvoltarii urbane;
- Identificarea punctelor tari si punctelor slabe ale localitatilor urbane;
- Analiza perspectivelor de dezvoltare urbana;

[184] Cu ocazia realizarii in anul 2010 de care Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a "Studiului privind implementarea Programului Operational Regional 2007-2013 la nivelul Regiunii Nord-Est – aspect cantitative si calitative rezultate ca urmare a efectelor crizei economice si financiare"

[185] Au participat reprezentanti ai consiliilor judetene, consiliilor locale, prefecturilor, serviciilor deconcentrate ale institutiilor publice centrale, mediului de afaceri etc.

De asemenea, in cadrul procesului de elaborare a celor doua studii mentionate anterior, in perioada septembrie-octombrie 2012 s-au organizat intalniri de lucru in 11 localitati urbane din Regiunea Nord-Est.

In cadrul celor 11 intalniri de lucru au fost urmarite urmatoarele obiective:

- Evaluarea generala a situatiei dezvoltarii urbane din Regiunea Nord-Est;
- Evaluarea perspectivelor de dezvoltare urbana din Regiunea Nord-Est;
- Testarea anumitor ipoteze care reies din analiza datelor statistice secundare;

In vederea diseminarii rezultatelor celor doua studii, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a initiat si organizat, in perioada decembrie 2012 – ianuarie 2013, 6 intalniri de lucru cu grupurile de lucru subregionale (judetene), constituite la nivelul celor 6 judete din Regiunea Nord-Est.

In cadrul acestor intalniri, membrii celor 6 grupuri de lucru subregionale (judetene) au avut posibilitatea de a formula observatii, comentarii, propuneri de imbunatatire a continutului celor doua studii. Toate aceste informatii au fost consemnate in minutele intocmite ca urmare a intalniriilor de lucru, fiind ulterior preluate in cele doua studii.

Studiile au fost postate spre informare si pe pagina de internet a Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est: www.adrnordest.ro

Pentru a surprinde comentariile, observatiile, propunerile partenerilor regionali asupra versiunilor de lucru ale Planului de Dezvoltare Regional Nord-Est 2014-2020, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a organizat:

- Consultari scrise;
- Intalniri directe;

Consultari scrise

In perioadele martie-aprilie, mai-iunie, septembrie-octombrie 2013 si octombrie 2014 au fost organizare patru sesiuni de consultari scrise cu membrii Comitetului Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 (CRP NE), grupurilor de lucru subregionale (judetene), grupurilor de lucru tematice regionale, alti actori locali si regionali relevanti.

Totodata, in perioada octombrie 2013 – august 2014, ca urmare a derularii procesului de evaluare ex-ante a documentului de planificare, au fost realizate versiuni de lucru revizuite. Versiunile mentionate au fost postate in permanenta pe site-ul ADR Nord-Est. In cadrul acestui proces au fost supuse analizei parteneriatului regional versiunile de lucru existente la acel moment ale Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, elaborate de catre Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est. Observatiile, comentariile si propunerile relevante formulate de partenerii regionali, ca urmare a acestor consultari scrise, au fost structurate si integrate in cadrul sectiunilor aferente Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020.

Intalniri directe

Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a organizat si desfasurat, in perioada mai-august 2013, 6 intalniri de lucru cu grupurile de lucru subregionale (judetene) si 5 intalniri de lucru cu grupurile de lucru tematice regionale. Scopul acestor intalniri a fost de a analiza proiectului Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, prezentarea progresului realizat, precum si etapele ramase de parcurs.

Cu ocazia intalnirilor desfasurate au fost realizate propuneri/observatii/comentarii care au fost analizate in vederea integrarii in documentul de planificare.

Totodata, au fost analizate si agreate, cu partenerii regionali, indicatorii de monitorizare si tintele propuse (nivel 2022) pentru Planul de dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020. Rezultatele acestor intalniri, pe de o parte se regasesc in minutele intocmite si transmise spre agreere catre membrii parteneriatului regional, iar pe de alta parte au fost integrate in Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020.

Plecand de la premisa ca Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 include ca anexa **lista indicativa** a proiectelor prioritare regionale (cu impact major), pentru care exista un acord partenerial al unitatii administrativ teritoriale/unitatilor administrative teritoriale implicate in realizarea si implementarea acestora, indiferent de sursa de finantare, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a initiat, incepand cu luna noiembrie 2012, o serie de consultari scrise cu autoritatile publice locale (consilii judetene, primarii din mediul urban) in vederea identificarii/selectarii proiectelor/ideilor de proiecte prioritare, relevante si cu impact major pentru dezvoltare, pe care isi propun sa le implementeze in perioada 2014-2020.

Pentru a facilita acest proces, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a conceput si a pus la dispozitia participantilor la consultarea scrisa un model de fisa de proiect. De asemenea, pentru eficientizarea procesului si o mai buna gestionare si structurare a informatiilor, s-a creat posibilitatea (prin intermendiul unei aplicatii informatice) completarii acestui fise de proiect si online, pe pagina de internet a Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est.

In paralel cu procesul de constituire a bazei de date cu propunerile/ideal de proiecte identificare, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a pregatit, organizat si sustinut o serie de intalniri de lucru cu promotorii acestor proiecte.

Astfel, au avut loc 28 de intalniri de lucru dedicate analizarii propunerilor de proiecte prioritare, din care: 23 cu consiliile judetene si primariile de municipii si o prima serie de 5 intalniri cu primariile de orase din Regiunea Nord-Est.

In cadrul acestor intalniri s-au prezentat de catre reprezentantii Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est:

- stadiul elaborarii PDR NORD EST 2014-2020 (analiza socio-economica a regiunii, analiza SWOT si directiile strategice).
- cele doua studii privind analiza situatiei dezvoltarii urbane si disparitatile la nivelul Regiunii de Dezvoltare Nord-Est.
- “Documentul de pozitie al Comisiei Europene privind elaborarea Acordului de Parteneriat si a programelor din Romania pentru perioada 2014-2020” – pozitia Comisiei Europene privind prioritatile pentru Romania, pentru perioada 2014-2020.
- Elemente referitoare la studiile pe care specialistii Bancii Mondiale le vor realiza in cadrul unui contract de asistenta tehnica incheiat cu Guvernul Romaniei si care vizeaza pungile de saracie din Romania si planurile de mobilitate aferente polilor de crestere nationali din Romania
- introducerea celor doua noi instrumente de dezvoltare teritoriala: “ITI - Investitiile teritoriale integrate” si “CLLD -Actiuni de dezvoltare locala plasate sub responsabilitatea comunitatii”

Urmare a corespondentei purtate si a intalnirilor de lucru cu unitatile administrativ teritoriale din Regiunea Nord-Est, propunerile de proiecte/idei de proiecte prioritare/proiecte cu impact regional colectate au fost analizate si imbunatatite, rezultand o prima **lista indicativa** de proiecte.

In cadrul Parteneriatului Regional, Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est a mai organizat si:

- 12 intalniri de lucru bilaterale cu companii mari din regiune, in scopul identificarii nevoilor si oportunitatilor de dezvoltare;
- 6 ateliere de lucru tematice/sectoriale: utilitati si constructii, agroalimentar, textile si incaltaminte, chimie si petrochimie, farmaceutic, servicii;
- consultare scrisa a mediului de afaceri referitoare la obiectivele PDR Nord Est 2014-2020 - esantion de 166 companii;
- 2 intalniri de lucru cu autoritati aeroportuare pentru identificarea nevoilor si portunitatilor de dezvoltare;

In cadrul procesului de evaluare ex-ante a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 au fost organizate si derulate pe parcursul anului 2014 o serie de interviuri cu membrii ai Comitetului Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord–Est 2014–2020, precum si un atelier de lucru regional. Aceste actiuni au vizat, in principal, evaluarea coerentei interne si externe a documentului de planificare. Actiunile au fost organizate de catre evaluatorul independent ERNST & YOUNG si Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est.

Avizarea tehnica a PDR Nord-Est 2014-2020 ce catre Comitetul Regional pentru Elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est

In conformitate cu Metodologia cadru de realizare a Planurilor de Dezvoltare Regionala si cu prevederile Regulamentului de Organizare si Functionare a Parteneriatului Regional Nord-Est, Agentia de Dezvoltare Regionala Nord-Est a organizat la Piatra Neamt, in data de 23 octombrie 2014, sedinta dedicata avizarii documentului de planificare mentionat. Au fost prezenti 31 de membri, reprezentanti ai consiliilor judetene, primariilor municipiilor, oraselor si comunelor din regiune, organizatiilor non-guvernamentale, precum si ai altor institutii relevante din regiune.

Pe parcursul sedintei au fost prezentate de catre reprezentantii ADR Nord-Est principalele caracteristici ale documentului, rezultatele obtinute pe parcursul procesului de elaborare, elementele de valoare adaugata obtinute, directiile strategice de actiune, precum si concluziile evaluarilor la care a fost supus PDR Nord-Est 2014-2020, evaluarea ex-ante, respectiv strategica de mediu.

Totodata, a fost prezentata o sinteza a propunerilor, observatiilor si comentariilor formulate de catre membrii CRP Nord-Est pe ultima versiune de lucru a documentului de planificare (septembrie 2014). Cu aceasta ocazie membrii prezenti au avut posibilitatea sa formuleze noi propuneri si recomandari.

In urma votului exprimat, **Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 a fost avizat in unanimitate** de catre membrii prezenti ai CRP Nord-Est.

ANEXA 1

R E G U L A M E N T U L

pentru organizarea si functionarea Comitetului Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord - Est 2014 – 2020

Capitolul I - Dispozitii generale

Art. 1. Constituire

(1) In conformitate cu prevederile Memorandumului pentru aprobarea actiunilor si documentelor privind pregatirea accesarii si implementarii fondurilor europene in perioada 2014-2020, aprobat in sedinta Guvernului Romaniei din data de 13 iunie 2012 (**ANEXA A** la prezentul regulament) se constituie la nivelul Regiunii Nord-Est Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est **(PDR NE),** denumit in continuare **CRP NE,** organizat si coordonat de Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord - Est **(ADR NE)**, care asigura si secretariatul acestuia.

(2) La nivel Regiunii Nord - Est, pe baza obiectivelor tematice aferente Strategiei Europa 2020 si a prioritatilor tematice nationale, mentionate in Memorandumul pentru aprobarea actiunilor si documentelor privind pregatirea accesarii si implementarii fondurilor europene in perioada 2014-2020, aprobat in sedinta Guvernului Romaniei din data de 13 iunie 2012, se constituie **5 grupuri tematice regionale (GTR)** (**ANEXA B** la prezentul regulament) a caror componenta se stabileste conf. Cap. II din prezentul regulament, elaborat in baza Regulamentului – cadru privind organizarea si functionarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regionale 2014 – 2020, aprobat prin Ordinul nr. 1087 din 13.07.2012 al Ministerului Dezvoltarii Regionale si Turismului (**ANEXA C** la prezentul regulament).

(3) La nivelul judetelor din Regiunea Nord - Est se constituie **6 grupuri de lucru subregionale (GLSR),** a caror componenta se stabileste conf. Cap. II, art.3, din Regulamentul – cadru privind organizarea si functionarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planurilor de dezvoltare Regionala 2014 - 2020.

(4) **ADR NE** solicita in scris institutiilor partenere, stabilite in conformitate cu prevederile Cap. II din prezentul regulament, desemnarea reprezentantilor acestora in **CRP NE**, informandu-le si asupra atributiilor pe care le vor avea, precum si asupra primei date de intrunire a **CRP NE**.

(5) La intalnirile **CRP NE**, ale grupurilor tematice regionale **(GTR)** si grupurilor de lucru subregionale **(GLSR)** pot lua parte, ca invitati, reprezentanti ai altor institutii si organisme, precum si personalitati stiintifice si experti, in functie de tematica intalnirilor.

(6) **CRP NE** este coordonat de catre directorul general al **ADR NE**, care are ca supleant pe directorul Directiei Planificare, Programare din cadrul **ADR NE**. Coordonatorul **CRP NE** (sau supleantul acestuia) va coordona si grupurile tematice regionale **(GTR)**.

(7) Membrii structurilor parteneriale prevazute la alin.1-3 isi exercita atributiile cu titlu gratuit.

Art. 2. Rol

(1) **CRP NE** are rol consultativ, reprezentand cadrul larg partenerial al Consiliului pentru Dezvoltare Regionala Nord - Est **(CDR NE)** pentru elaborarea si avizarea **PDR NE**.

(2) **CRP NE** are in componenta sa, ca membri titulari sau supleanti, reprezentanti, la nivel decizional, ai **ADR NE**, ai compartimentelor de dezvoltare rurala judetene ale Ministerului Agriculturii si Dezvoltarii Rurale precum si ai altor servicii deconcentrate ale institutiilor publice centrale, reprezentanti ai prefecturilor, consiliilor judetene, consiliilor locale, ai societatii civile, precum si reprezentanti ai altor organizatii cu activitate relevanta la nivelul Regiunii Nord - Est in diverse domenii specifice.

Capitolul II - Componenta structurilor parteneriale

Art. 3. Componenta Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est (CRP NE).

(1) **CRP NE** va avea in componenta maxim 40 membri, reprezentand:

- ADR NE - **2** reprezentanti (directorul general al ADR NE si directorul Directie Planificare, Programare)
- 5 grupuri tematice regionale **(GTR)** - cate **2** reprezentanti (altii decat coordonatorul grupului)
- 6 grupuri de lucru subregionale **(GLSR)** pentru cele 6 judete din Regiunea Nord-Est - cate **1** reprezentant (altul decat coordonatorul grupului)
- Directia Regionala de Statistica Neamt - **1** reprezentant
- Compartimentele de Dezvoltare Rurala Judeteana ale Ministerului Agriculturii si Dezvoltarii Rurale din Regiunea Nord – Est - **1** reprezentant
- Coordonatorul Polului de Crestere Iasi, desemnat conform HG 998/2008, cu modificarile si completarile ulterioare - **1** reprezentant
- Universitatile din Regiunea Nord–Est - **1** reprezentant
- Mediul de afaceri/Camere de Comert si Industrie din Regiunea Nord–Est - **1** reprezentant
- Patronate din Regiunea Nord–Est - **1** reprezentant
- Sindicate din Regiunea Nord–Est - **1** reprezentant
- Societate civila (ONG) din Regiunea Nord-Est - **1** reprezentant
- Alte institutii si organizatii cu reprezentare in Regiunea Nord–Est (daca este cazul) - **1** reprezentant

(2) Fiecare institutie, cu exceptia **ADR NE**, isi desemneaza cate doi reprezentanti, un titular si un supleant, ale caror nume si coordonate se transmit secretariatului **CRP NE**.

(3) Secretariatul **CRP NE** este asigurat de doi reprezentanti ai **ADR NE**.

Art. 4. Componenta grupului tematic regional (GTR)

(1) **Grupul tematic regional (GTR)** va avea in componenta membri, reprezentand: **ADR NE** (un reprezentant - directorul general al **ADR NE** sau directorul Directie Planificare, Programare din cadrul **ADR NE**), **GLSR** (cate un reprezentant de la fiecare grup, altul decat coordonatorul) si, dupa caz, in functie de tematica, reprezentanti ai institutiilor/ organizatiilor cu atributii in domeniul respectiv din Regiunea Nord - Est, societate civila etc.

(2) **Grupul tematic regional (GTR)** se constituie prin luarea in considerare a obiectivelor tematice aferente Strategiei Europa 2020 si a prioritatilor nationale de dezvoltare pentru perioada 2014-2020, conform Memorandumului aprobat in sedinta Guvernului Romaniei din 13 iunie 2012: transporturi; mediu si schimbari climatice; competitivitate si eficienta energetica; comunicatii si tehnologie informationala; educatie; ocupare, incluziune sociala si servicii sociale; servicii de sanatate; turism, cultura, patrimoniul cultural; dezvoltare rurala, agricultura si pescuit; administratie si buna guvernanta. Un **GTR** se poate constitui pentru una sau mai multe prioritati tematice.

(3) Coordonatorul **GTR** este reprezentantul **ADR NE**.

(4) Secretariatul **GTR** va fi asigurat de catre reprezentanti ai **ADR NE** si are atributii similare cu cele ale secretariatului **CRP NE**, prevazute la art.9

Art. 5. Componenta grupului de lucru subregional (GLSR)

(1) Fiecare din cele 6 grupuri de lucru subregionale, constituite la nivelul celor 6 judete din Regiunea Nord – Est (Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava, Vaslui) va avea in componenta membri, reprezentand urmatoarele institutii:

- Consiliul judetean (de preferinta responsabiliul cu intocmirea strategiei judetene de dezvoltare si directorul/ reprezentant al Directiei Investitii) - **2** reprezentanti
- Prefectura (de preferinta seful serviciului Dezvoltare Economica) - **1** reprezentant
- Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca - **1** reprezentant
- Agentia Judeteana pentru Protectia Mediului - **1** reprezentant
- Directia Judeteana pentru Agricultura si Industrie Alimentara - **1** reprezentant
- Directia Judeteana pentru Cultura, Culte si Patrimoniu Cultural National - **1** reprezentant
- Inspectoratul Scolar Judetean - **1** reprezentant
- Directia Judeteana de Statistica - **1** reprezentant
- Camera Judeteana de Comert si Industrie - **1** reprezentant
- Directia de Sanatate Publica - **1** reprezentant
- Universitati - **1** reprezentant
- Organizatii reprezentative pentru minoritati si grupuri dezavantajate - **1** reprezentant
- Sindicate - **1** reprezentant
- Asociatii patronale - **1** reprezentant
- Autoritati locale (municipii, orase, comune - cate 1 reprezentant) - **3** reprezentanti

(2) Coordonatorul grupurilor de lucru subregionale **(GLSR)** este un reprezentant al **ADR NE**.

(3) Secretariatul grupurilor de lucru subregionale **(GLSR)** va fi asigurat de catre **ADR NE**, avand atributii similare cu cele ale secretariatului **CRP NE**, prevazute la art.9.

Capitolul III - Atributii principale

Art 6. Atributiile Comitetului Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est (CRP NE).

(1) In conformitate cu prevederile Memorandumului Guvernului pentru aprobarea actiunilor si documentelor privind pregatirea accesarii si implementarii fondurilor europene in perioada 2014-2020, **CRP NE** avizeaza:

a) analizele economice si sociale elaborate in scopul fundamentarii strategiei de dezvoltare regionala a **PDR NE**, precum si concluziile acestora privind problemele majore identificate la nivelul Regiunii Nord - Est, elaborate pe baza documentelor adoptate in **GLSR** si **GTR**;
b) strategia pentru atingerea obiectivelor prioritare de dezvoltare din **PDR NE**;
c) programarea financiara orientativa a obiectivelor prioritare de dezvoltare;
d) proiectul **PDR NE** care va fi supus aprobarii **CDR NE**;
e) rapoartele strategice de monitorizare a **PDR NE**, care vor fi supuse aprobarii **CDR NE**;
f) **lista indicativa** a proiectelor strategice din **PDR NE** identificate la nivelul Regiunii Nord–Est;

(2) CRP NE stabileste Grupurile Tematice Regionale **(GTR)** si Grupurile de Lucru Subregionale **(GLSR),** componenta acestora, conform recomandarilor de la art. 4 si 5, precum si atributiile lor.

(3) **CRP NE** poate completa prezentul regulament cu alte atributii si responsabilitati.

Art.7. Atributiile grupurilor tematice regionale (GTR)/ grupurilor de lucru subregionale (GLSR)

a) examineaza analizele economice si sociale, precum si concluziile acestora privind problemele majore identificate la nivel judetean (care pot fi de competenta a 2 sau mai multe judete invecinate), obiectivele de dezvoltare stabilite si strategia pentru realizarea acestora;
b) formuleaza recomandari si propuneri catre **CRP NE**;
c) contribuie la realizarea documentelor necesare elaborarii **PDR NE** si le transmite **CRP NE**;

Art. 8. Atributiile coordonatorului CRP NE:

a) convoaca intalnirile **CRP NE**;
b) stabileste agenda intalnirilor **CRP NE**, lista invitatilor precum si materialele ce urmeaza a fi transmise, in prealabil, participantilor;
c) conduce intalnirile in plen;
d) semneaza documentele elaborate in cadrul **CRP NE**, inclusiv minutele intalnirilor;
e) prezinta plenului **CRP NE** sinteza deciziilor adoptate de Grupurile Tematice Regionale **(GTR)** si Grupurile de Lucru Subregionale **(GLSR)**;

f) reprezinta **CRP NE** la sedintele **CDR NE** si la intalnirile Comitetului Consultativ privind Dezvoltarea Regionala de la nivel national;

Art.9. Atributiile secretariatului CRP NE:

a) pregateste si transmite documentele si materialele necesare convocarii intalnirilor **CRP NE**;
b) asigura convocarea **CRP NE** in conditiile stabilite prin prezentul regulament;
c) asigura, intre intalniri, asistenta logistica necesara coordonatorului precum si membrilor **CRP NE**;
d) primeste, distribuie si sintetizeaza propunerile si comentariile transmise de membrii **CRP NE** sau de persoanele cu statut de invitat;
e) asigura activitatile de registratura si arhivare a tuturor documentelor primite de la membrii **CRP NE** sau, dupa caz, de la persoanele cu statut de invitat;
f) intocmeste minutele intalnirilor si transmite copii fiecarui participant;
g) indeplineste orice alte activitati legate de asigurarea bunei desfasurari a activitatii **CRP NE**.

Capitolul IV - Functionarea structurilor parteneriale

Art. 10. Functionarea Comitetului Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est (CRP NE).

(1) Convocarea intalnirilor in plen si transmiterea documentelor

a) Convocarea intalnirilor **CRP NE** se face conform datelor stabilite la alin (2), lit.b), din prezentul articol, prin invitatie, formulata in scris si transmisa de secretariatul **CRP NE**, prin fax si/ sau prin posta electronica, cu 5 zile lucratoare inainte de data desfasurarii. Invitatia va contine data, ora, locul desfasurarii si agenda intalnirii si se va transmite tuturor membrilor **CRP NE** si, dupa caz, tuturor invitatilor.
b) in cazul in care invitatia este insotita de materiale ce trebuie examinate inaintea desfasurarii intalnirii, acestea vor fi transmise, cu cel putin 3 zile lucratoare inainte de data convocarii, prin posta electronica sau prin orice alte mijloace convenite cu fiecare participant la intalnire.

(2) Activitatea CRP NE

a) Activitatea **CRP NE** se desfasoara in cadrul intalnirilor in plen si ale Grupurilor Tematice Regionale **(GTR)** si Grupurilor de Lucru Subregionale **(GLSR)**.
b) Programarea intalnirilor **CRP NE** se stabileste pe baza calendarului de elaborare a **PDR NE**, transmis de **ADR NE** si intocmit cu respectarea calendarului national pentru elaborarea documentelor de programare pentru perioada 2014- 2020.
c) Intalnirile **CRP NE** se vor desfasura numai in prezenta a cel putin doua treimi din numarul total al membrilor. Daca nu este intrunita aceasta conditie, intalnirea se amana, urmand sa fie convocata o noua intalnire in termen de 2 zile lucratoare, care se va desfasura indiferent daca este indeplinita sau nu conditia susmentionata.
d) La inceputul fiecarei intalniri, coordonatorul **CRP NE** supune aprobarii agenda intalnirii, care, la propunerea si cu aprobarea membrilor, poate fi modificata si/sau completata cu alte subiecte.

(3) Deliberari

a) Documentele supuse dezbaterii **CRP NE** sunt adoptate prin consens sau prin majoritate simpla.
b) Invitatii pot face propuneri, care se pot dezbate si aproba prin consens sau prin majoritate simpla de catre membrii **CRP NE**.
c) In cazul in care nu se intruneste consensul documentele in cauza pot fi adoptate prin majoritate simpla.

(4) Consultarea scrisa

a) Coordonatorul **CRP NE** poate initia o procedura rapida de consultare, in scris, a membrilor **CRP NE**, in cazul in care circumstantele o impun.
b) Documentele aferente se transmit prin fax si/ sau e-mail. in termen de 2 zile lucratoare membrii **CRP NE** vor transmite, prin fax si/ sau prin e-mail eventualele obiectii.
c) Daca in intervalul mentionat la alineatul precedent nu se primeste nicio obiectie, documentele se considera aprobate in mod tacit. Daca exista obiectii, acestea se vor analiza si solutiona, prin contacte bilaterale, intre coordonatorul **CRP NE** si cei care au formulat obiectiile respective.

Forma modificata, care contine obiectiile acceptate, se retransmite tuturor membrilor si, in cazul in care apar noi obiectii, se convoaca **CRP NE**.

Art.11. Functionarea Grupurilor Tematice Regionale **(GTR)** si a Grupurilor de Lucru Subregionale **(GLSR)** se desfasoara similar cu functionarea **CRP NE**, conform prevederilor art.10 si Cap.V.

Capitolul V - Dispozitii finale

Art.12. Regulamentul de Organizare si Functionare al **CRP NE** se adopta cu majoritate calificata (cel putin 2/3 din numarul total al membrilor) a voturilor membrilor, la prima intalnire a acestuia, convocata la initiativa reprezentantului **ADR NE**, in calitatea sa de coordonator al **CRP NE**, pe baza Regulamentului – cadru privind organizarea si functionarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regionale 2014 – 2020, aprobat prin Ordinul nr. 1087 din 13.07.2012 al Ministerului Dezvoltarii Regionale si Turismului.

In cazul in care nu se intruneste majoritate calificata, decizia se amana pentru urmatoarea intalnire, cand Regulamentul in cauza poate fi adoptat prin majoritate simpla.

Art.13. Modificarea Regulamentului de Organizare si Functionare al **CRP NE** se face, prin votul majoritatii simple a membrilor, numai la intalnirile in plen ale acestuia. Modificarea Regulamentului de Organizare si Functionare al **CRP NE** trebuie sa respecte prevederile Regulamentului – cadru privind organizarea si functionarea Comitetelor Regionale pentru elaborarea Planurilor de Dezvoltare Regionale 2014 – 2020, aprobat prin Ordinul nr. 1087 din 13.07.2012 al Ministerului Dezvoltarii Regionale si Turismului.

ANEXA 2

GRUPUL DE LUCRU SUBREGIONAL JUDETUL BACAU

Nr. crt.	Institutie/Organizatie	Titular/*Supleant*	Functia
1.	Consiliul Judetean Bacau	**Cornelia GIREADA**	**Director Executiv**
		Dorinel IFRIM	*Inspector*
		Catalina FAGHIAN	**Consilier**
		Alice Manuela ANTOHI	*Sef Serviciu*
2.	Institutia Prefectului Judetului Bacau	**Elena VOLCESCU**	**Sef Serviciu**
		Ramona NECULA	*Consilier*
3.	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Bacau	**Carmen COSTAN**	**Director Executiv Adjunct**
		Sorina ILIE	*Consilier*
4.	Agentia Judeteana pentru Protectia Mediului Bacau	**Brandusa RUSU**	**Consilier**
		Lacramioara LITA	*Consilier*
5.	Directia pentru Agricultura a Judetului Bacau	**Mihai BANU**	**Director Executiv**
		Ghita BURLUI	*Sef Serviciu*
6.	Directia Judeteana pentru Cultura, Culte si Patrimoniul Cultural National Bacau	**Petru CIMPOESU**	**Director Executiv**
		Gheorghe BARBU	*Consilier*
7.	Inspectoratul Scolar Judetean Bacau	**Teodora SOTCAN**	**Inspector Scolar General**
		Camelia STAMATE	*Inspector Scolar General Adjunct*
8.	Directia Judeteana de Statistica Bacau	**Daniela MAGIRESCU**	**Consilier Superior**
		Oana-Ancuta STANGACIU	*Consilier Superior*
9.	Camera de Comert si Industrie Bacau	**Doru SIMOVICI**	**Presedinte**
		Mihai TULBURE	*Director General*
10.	Directia de Sanatate Publica a Judetului Bacau	**Antoaneta DOBREANU**	**Sef Serviciu**
		Nicoleta BALASOIU	*Medic*
11.	Universitatea "Vasile Alecsandri" Bacau	**Conf. Univ. Dr. Marcela-Cornelia DANU**	**Prorector**
		Lect. Univ. Dr. Daniela-Cristina SOLOMON	*Prodecan*
12.	Uniunea Generala a Industriasilor din Romania UGIR 1903 - Filiala Bacau	**Marinel MIRONEASA**	**Presedinte**
		Ioan ANDONE	*Administrator*
13.	Uniunea Sindicala Teritoriala Filiala Bacau	**Martin FARTADE-SCURTU**	**Presedinte**
		Marian PAVEL	*Vicepresedinte*
14.	Patronatul Judetean al Intreprinderilor Mici si Mijlocii Bacau	**Gina PLANTOS**	**Presedinte**
		Laura Elena COSTACHE	*Asistent Manager*
15.	Primaria Municipiului Bacau (reprezentant municipii)	**Romeo STAVARACHE**	**Primar**
		Leonard Stelian PADUREANU	*Administrator public*
16.	Primaria Orasului Buhusi (reprezentant orase)	**Ionel TURCEA**	**Primar**
		Vasile ZAHARIA	Viceprimar
17.	Primaria Comunei Magiresti (reprezentant comune)	**Ionica CADA**	***Primar***
		Costel CIOBANU	*Viceprimar*

GRUPUL DE LUCRU SUBREGIONAL JUDETUL BOTOSANI

Nr. crt.	Institutie/Organizatie	Titular/*Supleant*	Functia
1	Consiliul Judetean Botosani	**Radu JUDELE**	**Administrator Public**
		Otilia MORUZI	*Sef Servicu*
		Antonela PATRASCU	**Director Executiv**
		Sanda-Iolanda MOCANU	*Consilier*
2	Institutia Prefectului Judetului Botosani	**Ana SAVESCU**	**Consilier**
		Robert SOROHAN	*Consilier*
3	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Botosani	**Magda GURZUN**	**Consilier**
		Catalina GUGESCU	*Consilier*
4	Agentia pentru Protectia Mediului Botosani	**Eugen MATECIUC**	**Director Executiv**
		Olga UNTANU	*Sef Servicu*
5	Directia pentru Agricultura a Judetului Botosani	**Cristian DELIBAS**	**Director Executiv**
		Alina-Maria PARAU	*Jurist*
6	Directia Judeteana pentru Cultura, Culte si Patrimoniul Cultural National Botosani	**Danut HUTU**	**Director Executiv**
		Maricel RIMBU	*Consilier Principal*
7	Inspectoratul Scolar al Judetului Botosani	**Mihaela HUNCA**	**Inspector General**
		Rodica MIGHIU	*Inspector Specialitate*
8	Directia Judeteana de Statistica Botosani	**Mircea AMARANDEI**	**Consilier**
		Voichita OSTAFIE	*Consilier*
9	Camera de Comert, Industrie si Agricultura Botosani	**Dorin-Romeo FLOARES**	**Presedinte**
		Carmen PANTARU	*Director General*
10	Directia de Sanatate Publica Botosani	**Constantin HUMELNICU**	**Auditor Superior**
		Gianina-Felicia IANCU	*Consilier*
11	Agentia Dezvoltare Comunitara Inter - Activa A.D.C.I.A.	**Semiramida BALAN**	**Presedinte**
		Mirabela PASLARIU	*Vicepresedinte*
12	Uniunea Sindicala Teritoriala Filiala Botosani	**Jr. Irina-Maria MIHALACHI**	**Vicepresedinte**
		Prof. Paula-Iuliana NACU	*Vicepresedinte*
13	Primaria Municipiului Botosani (reprezentant municipii)	**Adriana ZAICEANU**	**Administrator Public**
		Liliana GALER	*Consilier Superior*
14	Primaria Orasului Saveni (reprezentant orase)	**Bogdan ANDRONACHE**	**Contabil Sef**
		Dumitru ERDIC	*Referent*
15	Primaria Comunei Varfu Campului (reprezentant comune)	**Gabriela TAUTU**	**Consilier**
		Romeo STEFANCU	*Consilier*

GRUPUL DE LUCRU SUBREGIONAL JUDETUL IASI

Nr. crt.	Institutie/Organizatie	Titular/*Supleant*	Functia
1.	Consiliul Judetean Iasi	**Laura Ionela PASTRAVANU**	**Director Executiv**
		Fulga TURCU	*Director Executiv Adjunct*
		Marius TANASE	**Sef Serviciu**
		Crenguta LUNGU	*Sef Serviciu*
2.	Institutia Prefectului Judetului Iasi	**Marta DUNCA**	**Manager Public**
		Adina GIRJAN	*Manager Public*
3.	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Iasi	**Adriana SIRGHIE**	**Consilier**
		Magda BITIC	*consilier*
4.	Agentia pentru Protectia Mediului Iasi	**Ing. Galea TEMNEANU**	**Sef Serviciu**
		Ing. Cecilia PILA	*Consilier*
5.	Directia pentru Agricultura a Judetului Iasi	**Magneriu JALBA**	**Sef Serviciu**
		Veronica SAVUTA	*Consilier*
6.	Directia Judeteana pentru Cultura, Culte si Patrimoniul Cultural National Iasi	**Virgil BABII**	**Director**
		Bogdan BARLEANU	*Consilier Superior*
7.	Inspectoratul Scolar Judetean Iasi	**Prof. Camelia GAVRILA**	**Inspector Scolar General**
		Prof. Gabriela CONEA	*Inspector*
8.	Directia Judeteana de Statistica Iasi	**Stefania CEUCA**	**Consilier**
		Laurentiu HAJA	*Inspector*
9.	Camera de Comert si Industrie Iasi	**Sorin GHEORGHIU**	**Sef Departament**
		Marina ALBESCU	*Director General Administrativ*
10.	Directia de Sanatate Publica a Judetului Iasi	**Conf. Dr. Lucian Laurentiu INDREI**	**Director Executiv**
		Ec. Catalina BENCHEA	*Sef Birou*
11.	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi	**Maria SAVA**	**Sef Departament**
		Luminita PHILIPE	*Administrator Financiar*
12.	A.C.O.R.D. - IASI Alianta Comunitatilor si Organizatiilor Rome pentru Democratie - IASI	**Ecaterina Daniela RUSU**	**Membru Comitet Director**
		Liviu Iulian DINU	*Membru Comitet Director*
13.	Blocul National Sindical - Filiala Iasi	**Doru ALEXANDRESCU**	**Presedinte Filiala**
14.	Asociatia Oamenilor de Afaceri Iasi	**Dr. Ing. Gheorghe PLESU**	**Presedinte**
		Maria HUDEMA	*Director Executiv*
15.	Primaria Municipiului Iasi (reprezentant municipii)	**Daniela ACATANOAIE**	**Sef Serviciu**
		Cristi SADAGURSCHI	*Sef Birou*
16.	Primaria Orasului Hirlau (reprezentant orase)	**Carmen-Amelia SAVA**	**Inspector Superior**
		Raluca SOPCA	*Jurist*
17.	Primaria Comunei Deleni (reprezentant comune)	**Victor CREANGA**	**Viceprimar**
		Elena CREANGA	*Inspector*

GRUPUL DE LUCRU SUBREGIONAL JUDETUL NEAMT

Nr. crt.	Institutie/Organizatie	Titular/*Supleant*	Functia
1.	Consiliul Judetean Neamt	**Doru CONACHE-GAVRILIU**	**Director Executiv**
		Anca AFLOAREI	*Sef Serviciu*
		Daniela PARAU	**Sef Serviciu**
		Adrian Cristian IANCU	*Sef Serviciu*
2.	Institutia Prefectului Judetului Neamt	**Cristiana-Marilena BALAN**	**Sef Serviciu**
		Silvia APOSTOL	*Consilier Superior*
3.	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Neamt	**Daniela LUPU**	**Director Executiv Adjunct**
		Camelia CARLIGEANU	*Consilier Superior*
4.	Agentia pentru Protectia Mediului Neamt	**Monica ISOPESCU**	**Consilier**
		Diana BRUMARU	*Consilier*
5.	Directia pentru Agricultura a Judetului Neamt	**Ing. Traian VARARU - GAVRILESCU**	**Sef Serviciu**
		Ing. Niculina SORLESCU	*Consilier Superior*
6.	Directia Judeteana pentru Cultura, Culte si Patrimoniul Cultural National Neamt	**Prof. Dr. Adrian ALUI GHEORGHE**	**Director Executiv**
7.	Inspectoratul Scolar Judetean Neamt	**Gabriela BANU**	**Inspector Scolar General Adjunct**
		Maria GHINITA	*Inspector Scolar*
8.	Directia Regionala de Statistica Neamt	**Corneliu DANAILA**	**Director Executiv**
		Vasilica DINCA	*Consilier Superior*
9.	Camera de Comert si Industrie Neamt	**Elena MIRON**	**Director General**
		Antonela ZAHARIA	*Consultant*
10.	Directia de Sanatate Publica a Judetului Neamt	**Dr. Elena SERBAN**	**Sef Compartiment**
		Dr. Mirela GRADINARU	*Medic Sef*
11.	Uniunea Sindicala Teritoriala Filiala Neamt	**Iulia Aurora PRISTAVU**	**Vicepresedinte**
		Valeriu COZONAC	Vicepresedinte
12.	Primaria Municipiului Piatra Neamt (reprezentant municipii)	**Lucica POPIRDA**	**Director Executiv**
		Irina VASILIU	*Consilier*
13.	Primaria Orasului Tirgu Neamt (reprezentant orase)	**Constantin-Daniel AMIHAILESEI**	**Inspector Principal**
		Sorin DURBACA	*Sef Birou*
14.	Primaria Comunei Garcina (reprezentant comune)	**Aurora BALAN - LAZAR**	**Primar**
		Stefan CAPITANU	*Secretar*

GRUPUL DE LUCRU SUBREGIONAL JUDETUL SUCEAVA

Nr. crt.	Institutie/Organizatie	Titular/*Supleant*	Functia
1	Consiliul Judetean Suceava	**Gabriela DUGAN**	**Sef Serviciu**
		Irina MACSIM	*Sef Serviciu*
		Elena ZAHARIUC	**Sef Serviciu**
		Gabriel SILOCHE	*Sef Serviciu*
2	Institutia Prefectului Judetului Suceava	**Constantin HARASIM**	**Prefect**
		Gheorghe MITITELU	Sef Serviciu
3	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Suceava	**Oana VIZITIU**	**Sef Serviciu**
		Gabriela POROCHNIUC	*Inspector Principal*
4	Agentia pentru Protectia Mediului Suceava	**Vasile OSEAN**	**Director Executiv**
		Ing. Anca IONCE	*Consilier Superior*
5	Directia pentru Agricultura a Judetului Suceava	**Artemizia IONAS**	**Consilier Superior**
		Partenie RUSU	*Consilier Superior*
6	Directia Judeteana pentru Cultura, Culte si Patrimoniul Cultural National Suceava	**Aurel BUZNICU**	**Director Executiv**
		Gabriela Mihaela SUTAC	*Coordonator*
7	Inspectoratul Scolar Judetean Suceava	**Gheorghe LAZAR**	**Inspector Scolar General**
		Cristina TEODORIVICI	*Inspector Scolar General Adjunct*
8	Directia Judeteana de Statistica Suceava	**Brandusa CODAU**	**Sef Serviciu**
		Iuliana PEIU	*Inspector Principal*
9	Camera de Comert si Industrie Suceava	**Lucian GHEORGHIU**	**Director General**
		Carmen FEDIUC	*Director Programe*
10	Directia de Sanatate Publica a Judetului Suceava	**Ec. Firuta BOSANCU**	**Director Executiv Adjunct**
		Ec. Cristina CUCIUREANU	*Consilier*
11	Universitatea Stefan cel Mare Suceava	**Conf.Dr. Viorel CHIRITA**	**Conferentiar**
		Lector Dr.Maria - Magdalena LUPCHIAN	*Lector*
12	Asociatia Blijdorp Romania - Suceava	**Brindusa - Sorina BIALY**	**Director**
		Anca RISMICU	*Membru in Consiliul de Aministratie*
13	Uniunea Sindicala Teritoriala Cartel Alfa - Filiala Suceava	**Ionel IVAN**	**Sef Centru**
		Ovidiu Neculai SPIRIDON	Director
14	Federatia Patronala a Intreprinderilor Mici si Mijlocii din Judetul Suceava	**Liliana AGHEORGHICESEI**	**Presedinte**
		Luminita-Paula CHIHAI	*Prim Vicepresedinte*
15	Primaria Municipiului Falticeni (reprezentant municipii)	**Paul BUHLEA**	**Director General**
		Silviu BUCULEI	*Consilier Superior*
16	Primaria Orasului Gura Humorului (reprezentant orase)	**Brandusa ANDRONIC**	**Sef Serviciu**
		Irina GRAUL	*Referent Specialitate*
17	Primaria Comunei Marginea (reprezentant comune)	**Ioan ONUFREI**	**Primar**
		Carmelia MIHAESCU	*Consilier*

GRUPUL DE LUCRU SUBREGIONAL JUDETUL VASLUI

Nr. crt.	Institutie/Organizatie	Titular/*Supleant*	Functia
1	Consiliul Judetean Vaslui	**Mihaela CHIRCU**	**Director Executiv**
		Cristian DOHOTARU	*Consilier Dir. Tehnica*
		Ioan NISTOR	**Consilier Dir. Tehnica**
		Cristina VASILIU	*Sef Serviciu*
2	Institutia Prefectului Judetului Vaslui	**Ingride-Emanuela BUJDER**	**Sef Birou**
		Remus-Andrei ESANU	*Manager Public*
3	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Vaslui	**Daniela CIMPANU**	**Consilier Superior**
		Serinela HAJ	*Sef Birou*
4	Agentia pentru Protectia Mediului Vaslui	**Anne-Mary Cristina GAGEANU**	**Director Executiv**
		Mihaela BUDIANU	*Consilier Superior*
5	Directia pentru Agricultura a Judetului Vaslui	**Ing. Florin-Claudiu DRAGUT**	**Sef Serviciu**
		Ing. Gabriela ANGHELUTA	*Consilier Inspectii*
6	Directia Judeteana pentru Cultura, Culte si Patrimoniul Cultural National Vaslui	**Corina Nicoleta URSACHE**	**Director Executiv**
		Ana-Maria CASCAVAL	*Consilier Asistent*
7	Inspectoratul Scolar al Judetului Vaslui	**Landiana MIHNEVICI**	**Inspector Scolar**
		Irina DUMITRASCU	*Inspector Scolar*
8	Directia Judeteana de Statistica Vaslui	**Rodica MANOLACHE**	**Sef Serviciu**
		Maria PISLARIU	*Expert*
9	Camera de Comert, Industrie si Agricultura Vaslui	**Bogdan - Florin TURCANU**	**Director General Adjunct**
		Bogdan SIMOVICI	*Director Filiala Vaslui Scoala Romana de Afaceri*
10	Directia de Sanatate Publica Vaslui	**Mihaela VLADA**	**Director Executiv**
		Victor POPOVICI	*Director Executiv Adjunct*
11	Asociatia pentru Dezvoltarea Resurselor Umane ADERU Vaslui	**Maria PENCU**	**Presedinte**
		Elena NISTOR	*Membru*
12	Primaria Municipiului Vaslui (reprezentant municipii)	**Traian CRISTEA**	**Sef Serviciu**
		Irina-Alexandra CIUREA	*Inspector Specialitate*
13	Primaria Orasului Negresti (reprezentant orase)	**Sorin BACIU**	**Referant Specialitate**
		Daniel NASTASE	*Inspector*
14	Primaria Comunei Zorleni (reprezentant comune)	**Paula -Denisane HULTOANA**	**Primar**
		Antoneta-Ramona APOSTU	*Inspector*
15	Asociatia pentru Dezvoltare Intercomunitara a Judetului Vaslui	**Dragos-Andrei CAZACU**	**Director Executiv**
		Gheorghe BOT	*Consilier Juridic*
16	Uniunea Judeteana Vaslui CNSRL FRATIA	**Gheorghe CROITORU**	**Presedinte**
		Daniela CLATINICI	*Vicepresedinte*
17	Confederatia Nationala a Patronatului Roman CNPR	**Radu TIPLEA**	**Inginer**
		Viorel RADU	*Inginer*

ANEXA 3

COMITETUL REGIONAL PENTRU ELABORAREA PLANULUI DE DEZVOLTARE REGIONALA NORD - EST

Nr. crt.	Institutia/Organizatia	Titular/*Supleant*	Functia
1.	Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est	**Vasile ASANDEI**	**Director General**
		Elena NANE	*Director Economic*
		Georgeta SMADU	**Director Directia Planificare, Programare**
		Sorin Grigorescu	*Sef Birou Planificare, Programare si Monitorizare*
		Georgeta SMADU	**Coordonator Compartiment Pol de Crestere Iasi**
		Sebastian CUPTOR	*Adjunct Coordonator Pol de Crestere Iasi*
2.	Institutia Prefectului Judetului Botosani	**Gelu Tiganuca**	**Subprefect**
		Ana SAVESCU	*Consilier*
3.	Consiliul Judetean Bacau	**Dragos - Adrian BENEA**	**Presedinte**
		Nina CHIPER	*Administrator Public*
4.	Consiliul Judetean Botosani	**Radu JUDELE**	**Administrator Public**
		Otilia MORUZI	*Sef Serviciu*
5.	Consiliul Judetean Iasi	**Laura PASTRAVANU**	**Director Executiv**
		Diana LINA	*Consilier*
6.	Consiliul Judetean Neamt	**Constantin IACOBAN**	**Presedinte**
		Doru CONACHE-GAVRILIU	*Director*
7.	Consiliul Judetean Suceava	**Irina MACSIM**	**Sef Serviciu**
		Gabriela DUGAN	*Sef Serviciu*
8.	Consiliul Judetean Vaslui	**Mihaela CHIRCU**	**Director Executiv**
		Cristina VASILIU	*Sef Serviciu*
9.	Primaria Municipiului Bacau	**Romeo STAVARACHE**	**Primar**
		Leonard PADUREANU	*Administrator Public*
10.	Primaria Municipiului Botosani	**Ovidiu Iulian PORTARIUC**	**Primar**
		Adriana ZAICEANU	*Administrator Public*
11.	Primaria Municipiului Iasi	**Dumitru TOMORUG**	**Director tehnic**
		Cristi SADAGURSCHI	*Sef Birou*
12.	Primaria Municipiului Piatra Neamt	**Anca CHIUARIU**	**Consilier**
		Liliana GHERASIM	*Inspector*
13.	Primaria Municipiului Suceava	**Ion LUNGU**	**Primar**
		Dan DURA	*Sef Serviciu*
14.	Primaria Municipiului Vaslui	**Ing. Vasile PAVAL**	**Primar**
		Irina Alexandra CIUREA	*Inspector Specialitate*
15.	Primaria Municipiului Moinesti	**Viorel ILIE**	**Primar**
		Ramona IVASCU	*Sef Birou*
16.	Primaria Municipiului Falticeni	**Paul BUHLEA**	**Director General**
		Silviu BUCULEI	*Consilier Superior*
17.	Primaria Orasului Buhusi	**Oana TIMOFTE**	**Sef Birou**
		Daniela BOTEZATU	*Consilier Juridic*
18.	Primaria Orasului Saveni	**Dumitru ERDIC**	**Referent**
		Dumitru HURJUI	*Referent*
19.	Primaria Orasului Hirlau	**Carmen Amelia SAVA**	**Inspector Superior**
		Sorin Ioan PRIGOREANU	*Sef Birou*
20.	Primaria Orasului Tirgu Neamt	**Vasilica HARPA**	**Primar**
		Constantin Daniel AMIHAILESEI	*Inspector Principal*

Nr. crt.	Institutia/Organizatia	Titular/*Supleant*	Functia
21.	Primaria Orasului Gura Humorului	**Brandusa ANDRONIC**	**Sef Serviciu**
		Irina GRAUL	*Consilier*
22.	Primaria Orasului Negresti	**Vasile VOICU**	**Primar**
		Daniel NASTASA	*Inspector*
23.	Primaria Comunei Magiresti	**Lucian CHIPER ZAHARIA**	**Consilier**
		Robert Marcel NISTOREANU	*Consilier*
24.	Primaria Comunei Varfu Campului	**Gabriela TAUTU**	**Consilier**
		Romeo Ovidiu STEFANCU	*Consilier*
25.	Primaria Comunei Deleni	**Ec. Dumitru PRIGOREANU**	**Primar**
		Maria SCIRTU	*Viceprimar*
26.	Primaria Comunei Garcina	**Aurora BALAN LAZAR**	**Primar**
		Rodica DARIE	*Consilier Superior*
27.	Primaria Comunei Marginea	**Ioan ONUFREI**	**Primar**
		Carmelia MIHALESCU	*Inspector*
28.	Primaria Comunei Zorleni	**Paula Denisane HULTOANA**	**Primar**
		Antoneta Ramona APOSTU	*Inspector*
29.	Grupul de Actiune Locala Ceahlau	**Laura IONEL**	**Manager Proiect**
		Lucian ZAHARIA	*Reprezentant Tehnic*
30.	Asociatia Zona Metropolitana Iasi	**Liviu Cristian IACOB**	**Sef Birou**
		Gheorghe IONITA	*Sef Birou*
31.	Directia Regionala de Statistica Neamt	**Corneliu DANAILA**	**Director Executiv**
		Vasilica DINICA	*Consilier Superior*
32.	Camera de Comert si Industrie a Regiunii Unu Nord - Est	**Mihai APOPII**	**Presedinte**
		Paul BUTNARIU	*Presedinte*
33.	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi - Centrul de Studii Europene	**Prof. Dr. Gabriela Carmen PASCARIU**	**Director**
		Ramona TIGANASU	*Cercetator*
34.	Directia pentru Agricultura Iasi (Ministerul Agriculturii si Dezvoltarii Rurale)	**Dr. Ing. Neculai OLARIU**	**Director Executiv**
		Ing. Veronica SAVUTA	*Consilier Superior*
35.	Agentia Nationala Antidrog (Ministerul Afacerilor Interne)	**Inspector principal de politie Radu NAFORNITA**	**Sef Birou**
		Tiberius AGAFITEI	*Coordonator*
36.	Federatia Regionala a Patronatelor IMM din Regiunea Nord - Est	**Neculai VITELARU**	**Presedinte**
		Constantin CONSTANTINESCU	*Secretar General*
37.	Agentia Dezvoltare Comunitara Inter - Activa A.D.C.I.A.	**Semiramida BALAN**	**Presedinte**
		Mirabela PISLARIU	*Vicepresedinte*
38.	Blocul National Sindical Filiala Suceava	**Iordanel SECRIERU**	**Presedinte**
		Aleodor NICHIFOR	*Vicepresedinte*
39.	Camera de Comert si Industrie Iasi	**Paul BUTNARIU**	**Presedinte**
		Sorin GHEORGHIU	*Sef Departament*

ANEXA 4

GRUPUL DE LUCRU TEMATIC REGIONAL MEDIU DE AFACERI

Nr. crt.	Institutie/Organizatie	Titular/*Supleant*	Functia
1	Camera de Comert, Industrie si Agricultura Botosani	**Dorin-Romeo FLOARES**	**Presedinte**
		Carmen PANTARU	*Director General*
2	Asociatia Oamenilor de Afaceri Iasi	**Dr. Ing. Gheorghe PLESU**	**Presedinte**
		Maria HUDEMA	*Director Executiv*
3	Camera de Comert si Industrie Neamt	**Mihai APOPII**	**Presedinte**
		Elena MIRON	*Director General*
4	Camera de Comert si Industrie Suceava	**Lucian GHEORGHIU**	**Director general**
		Carmen FEDIUC	*Director Programe*
5	Federatia Patronala a Intreprinderilor Mici si Mijlocii din Judetul Suceava	**Liliana AGHEORGHICESEI**	**Presedinte**
		Luminita-Paula CHIHAI	*Prim Vicepresedinte*
6	Patronatul Judetean al Intreprinderilor Mici si Mijlocii Bacau	**Gina PLANTOS**	**Presedinte**
		Laura Elena COSTACHE	*Asistent Manager*
7	Camera de Comert si Industrie Bacau	**Doru SIMOVICI**	**Presedinte**
		Mihai TULBURE	*Director General*
8	Confederatia Nationala a Patronatului Roman CNPR	**Radu TIPLEA**	**Reprezentant**
		Viorel RADU	*Inginer*
9	Universitatea "Alexandru Ioan Cuza" din Iasi	**Liviu George MAHA**	**Lector universitar doctor**
		Irina Manolescu	*Conferentiar universitar doctor*
10	Camera de Comert si Industrie Iasi	**Paul BUTNARIU**	**Presedinte**
		Sorin GHEORGHIU	*Sef Departament*
11	Camera de Comert, Industrie si Agricultura Vaslui	**Ionel CONSTANTIN**	**Presedinte**
		Ovidiu COPACINSCHI	*Vicepresedinte*
12	Uniunea Generala a Industriasilor din Romania UGIR 1903 Filiala Bacau	**Marinel MIRONEASA**	**Presedinte**
		Ioan ANDONE	*Administrator*
13	Patronatul Intreprinderilor Mici si Mijlocii Bacau	**Ioan - Viorel RATI**	**Vicepresedinte**
		Petronela STEFAN	*Director General*
14	Patronatul Roman - Filiala Vaslui "Dimitrie Cantemir"	**Eugen Andrei CONSTANTIN**	**Presedinte**
		Constantin Claudiu SCOIPAN	Vicepresedinte
15	Patronatul Judetean al intreprinderilor Mici si Mijlocii Iasi	**Monica Mihaela SUCHAR**	***Presedinte***
		Dan BERINDE	*Vicepresedinte*
16	Camera Agricola Judeteana Iasi	**Camelia APETROAIE**	***Consilier Superior***
		Elena ICHIM	*Consilier Superior*
17	Federatia Patronala Bacau	**Costel CASUNEANU**	***Presedinte***
		Doru SIMOVICI	*Director General*
18	Parcul Stiintific si Tehnologic "TEHNOPOLIS" Iasi	**Radu Grigore GROSU**	**Secretar Stiintific**
		Constantin Florin Serbescu	*Director Adjunct*
19	H.I.T. Park	**Adrian IORDACHE**	**Director General**
		Anca Herghea	*Director Departament Resurse Umane*

GRUPUL DE LUCRU TEMATIC REGIONAL INFRASTRUCTURA REGIONALA SI LOCALA

Nr. crt.	Institutie/Organizatie	Titular/*Supleant*	Functia
1.	Consiliul Judetean Botosani	Antonela PATRASCU	Director Executiv
		Sanda - Iolanda MOCANU	*Consilier*
2.	Consiliul Judetean Bacau	Cornelia GIREADA	Director Executiv
		Catalina FAGHIAN	*Consilier*
3.	Consiliul Judetean Iasi	Laura PASTRAVANU	Director Executiv
		Fulga TURCU	*Director Executiv Adjunct*
4.	Consiliul Judetean Neamt	Doru CONACHE-GAVRILIU	Director Executiv
		Anca AFLOAREI	*Sef Serviciu*
5.	Consiliul Judetean Suceava	Gabriela DUGAN	Sef Serviciu
		Irina MACSIM	*Sef Serviciu*
6.	Consiliul Judetean Vaslui	Mihaela CHIRCU	Director Executiv
		Cristian DOHOTARU	*Consilier*
7.	Primaria Municipiului Bacau	Romeo STAVARACHE	Primar
		Leonard Stelian PADUREANU	*Administrator Public*
8.	Primaria Municipiului Botosani	Adriana ZAICEANU	Administrator Public
		Liliana GALER	*Consilier Superior*
9.	Primaria Municipiului Iasi	Daniela ACATANOAIE	Sef Serviciu
		Cristi SADAGURSCHI	*Sef Birou*
10.	Primaria Municipiului Piatra Neamt	Lucica POPIRDA	Director Executiv
		Irina VASILIU	*Consilier*
11.	Primaria Municipiului Vaslui	Traian CRISTEA	Sef Serviciu
		Irina-Alexandra CIUREA	*Inspector Specialitate*
12.	Primaria Municipiului Suceava	Dan DURA	Sef Serviciu
		Narciza NENEC	*Consilier Superior*
13.	Autoritatea de Management pentru PNDR Compartiment de Dezvoltare Rurala Judeteana Neamt	Neculai ROTARU	Coordonator
		Mihaela NEAGU	*Consiler Expert*
14.	Directia Regionala de Drumuri si Poduri Iasi	Laura CANTEMIR	Inginer
15.	Compania Nationala Cai Ferate "C.F.R." SA Sucursala Centrul Regional de Exploatare, Intretinere si Reparatii Iasi	Ing. Radu PIPA	Director Regional
		Ing. Eduard SPITA	*Sef Divizie Tehnica*
16.	R.A. Aeroportul Iasi	Raluca FILIP	Coordonator Marketing & Comunicare
		Diana HERGHELEGIU	*Specialist Marketing*
17.	Regia Autonoma Aeroportul International "George Enescu" Bacau	Oana Daniela CHELARU	Director General
		Lucian NEACSU	*Consilier*
18	Regia Autonoma Aeroportul Stefan cel Mare Suceava	Matei Constantin PINTILIE	Inspector Specialitate
		Alina Iuliana HAVRIS	*Sef Serviciu*

GRUPUL DE LUCRU TEMATIC REGIONAL EFICIENTA ENERGETICA

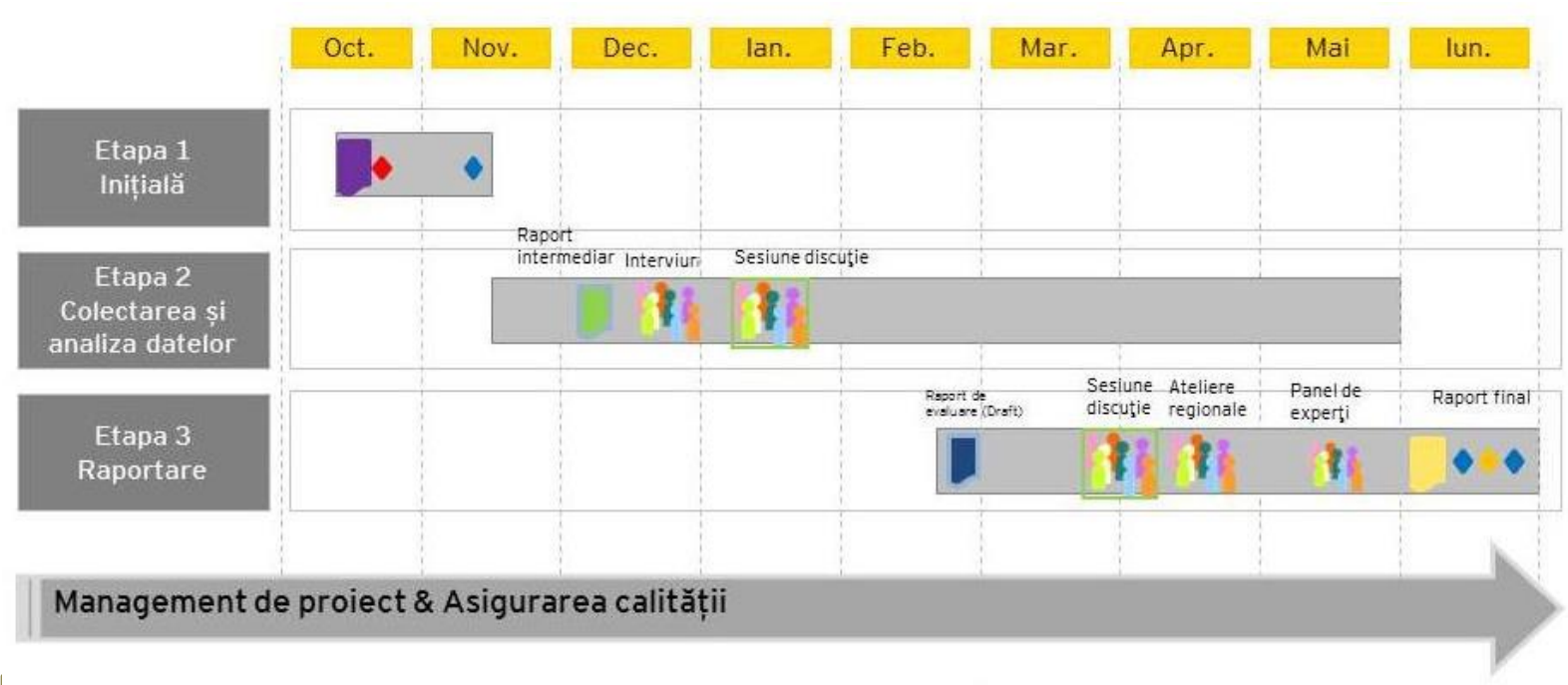
Nr. crt.	Institutie/Organizatie	Titular/*Supleant*	Functia
1.	Primaria Municipiului Bacau	**Romeo STAVARACHE**	**Primar**
		Leonard Stelian PADUREANU	*Administrator public*
2.	Primaria Municipiului Botosani	**Adriana ZAICEANU**	**Administrator Public**
		Liliana GALER	*Consilier Superior*
3.	Primaria Municipiului Iasi	**Daniela ACATANOAIE**	**Sef Serviciu Management Proiecte**
		Cristi SADAGURSCHI	*Sef Birou Cooperare Transnationala*
4.	Primaria Municipiului Piatra Neamt	**Lucica POPIRDA**	**Director Executiv**
		Irina VASILIU	*Consilier*
5.	Primaria Municipiului Suceava	**Dan DURA**	**Sef Serviciu**
		Narciza NENEC	*Consilier Superior*
6.	Primaria Municipiului Vaslui	**Traian CRISTEA**	**Sef Serviciu**
		Irina-Alexandra CIUREA	*Inspector Specialitate*
7.	Primaria Orasului Buhusi	**Ionel TURCEA**	**Primar**
		Zaharia Vasile	Viceprimar
8.	Primaria Orasului Saveni	**Bogdan ANDRONACHE**	**Contabil Sef**
		Dumitru ERDIC	Referent
9.	Primaria Orasului Hirlau	**Carmen-Amelia SAVA**	**Inspector Superior**
		Raluca SOPCA	*Jurist*
10.	Primaria Orasului Tirgu Neamt	**Constantin-Daniel AMIHAILESEI**	**Inspector Principal**
		Sorin DURBACA	*Sef Birou*
11.	Primaria Orasului Gura Humorului	**Brandusa ANDRONIC**	**Sef Serviciu**
		Irina GRAUL	*Referent Specialitate*
12.	Primaria Orasului Negresti	**Sorin BACIU**	**Referent Specialitate**
		Daniel NASTASE	*Inspector*
13.	Universitatea "Vasile Alecsandri" Bacau	**Conf. Univ. Dr. Marcela Cornelia DANU**	**Prorector**
		Lect. Univ. Dr. Daniela Cristina SOLOMON	*Prodecan*
14.	Agentia Judeteana pentru Protectia Mediului Bacau	**Brandusa RUSU**	**Consilier**
		Nona ARDELEANU	*Consilier*
15.	Universitatea Stefan cel Mare Suceava	**Prof. Univ. Dr. Ing. Radu Dumitru PENTIUC**	**Director Departament**
		Sef Lucrari Dr. Ing. Pavel ATANASOAE	*Sef de Lucrari*
16.	Organismul Intermediar POS Mediu Bacau - Regiunea 1 Nord Est	**Cristina BALASCA**	**Consilier**
		Remus UMBRARESCU	*Consilier*
17.	Universitatea Tehnica "Gheorghe Asachi" din Iasi	**Prof. Univ. Dr. Ing. Mihai GAVRILAS**	**Profesor**
		Prof. Univ. Dr. Ing. Marcel ISTRATE	*Profesor*

GRUPUL DE LUCRU TEMATIC REGIONAL COMUNITATI DEFAVORIZATE

Nr. crt.	Institutie/Organizatie	Titular/*Supleant*	Functia
1.	Consiliul Judetean Bacau	**Dorinel IFRIM**	**Inspector**
		Alice Manuela ANTOHI	*Sef Serviciu*
2.	Consiliul Judetean Botosani	**Radu JUDELE**	**Administrator Public**
		Otilia MORUZI	*Sef Servicu*
3.	Consiliul Judetean Iasi	**Laura Ionela PASTRAVANU**	**Director Executiv**
		Crenguta LUNGU	*Sef Serviciu*
4.	Consiliul Judetean Neamt	**Daniela PARAU**	**Sef Serviciu**
		Adrian Cristian IANCU	*Sef Serviciu*
5.	Consiliul Judetean Suceava	**Elena ZAHARIUC**	**Sef Serviciu**
		Gabriel SILOCHE	*Sef Serviciu*
6.	Consiliul Judetean Vaslui	**Ioan NISTOR**	**Consilier**
		Cristina VASILIU	*Sef Serviciu*
7.	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Bacau	**Carmen COSTAN**	**Director Executiv Adjunct**
		Sorina ILIE	*Consilier*
8.	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Botosani	**Magda GURZUN**	**Consilier**
		Catalina GUGESCU	*Consilier*
9.	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Iasi	**Adriana SIRGHIE**	**Consilier**
		Magda BITIC	*Consilier*
10.	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Neamt	**Daniela LUPU**	**Director Executiv Adjunct**
		Camelia CARLIGEANU	*Consilier Superior*
11.	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Suceava	**Oana VIZITIU**	**Sef Serviciu**
		Gabriela POROCHNIUC	*Inspector Principal*
12.	Agentia Judeteana pentru Ocuparea Fortei de Munca Vaslui	**Daniela CIMPANU**	**Consilier**
		Serinela HAJ	*Sef Birou*
13.	Directia Regionala de Statistica Neamt	**Corneliu DANAILA**	**Director Executiv**
		Vasilica DINCA	*Consilier Superior*
14.	A.C.O.R.D. - IASI Alianta Comunitatilor si Organizatiilor Rome pentru Democratie - IASI	**Ecaterina Daniela RUSU**	**Membru Comitet Director**
		Liviu Iulian DINU	*Membru Comitet Director*
15.	Asociatia Blijdorp Romania - Suceava	**Brandusa BIALY**	**Director**
		Anca RISMICU	*Membru in Consiliul de Aministratie*
16.	Agentia Dezvoltare Comunitara Inter - Activa A.D.C.I.A.	**Semiramida BALAN**	**Presedinte**
		Mirabela PASLARIU	Vicepresedinte
17.	Agentia Nationala Antidrog (Ministerul Afacerilor Interne)	**Inspector principal de politie Radu NAFORNITA**	**Sef Birou**
		Tiberius AGAFITEI	*Coordonator*
18.	Mitropolia Moldovei si Bucovinei	**Ionut BURSUC**	**Consilier**
		Alina ANA NISTOR	*Manager Proiect*
19.	Fundatia Alaturi de Voi Romania	**Angela ACHITEI**	**Presedinte**
		Mihaela Steliana MUNTEANU	*Director*
20.	Penitenciarul Iasi	**Subcomisar Mihaela AGHEORGHIESEI**	**Ofiter accesare si implementare programe**
		Comisar Sef Marius VULPE	*Director*
22.	Ministerul Muncii, Familiei, Protectiei Sociale si Persoanelor Varstnice ***Organismul Intermediar POS DRU Regiunea Nord - Est***	**Ioana ANDOREANU**	**Consilier Superior**
		Gheorghe MAFTEI	*Consilier Superior*
23.	Unitatea Regionala POSDRU Nord - Est (educatie)	**Petru BERBECE**	**Coordonator Regional**
		George MIHAILA	*Consiler*

GRUPUL DE LUCRU TEMATIC REGIONAL DEZVOLTARE URBANA

Nr. crt.	Institutie/Organizatie	Titular/*Supleant*	Functia
1.	Primaria Municipiului Bacau	**Romeo STAVARACHE**	**Primar**
		Leonard Stelian PADUREANU	*Administrator public*
2.	Primaria Municipiului Botosani	**Adriana ZAICEANU**	**Administrator Public**
		Liliana GALER	*Consilier Superior*
3.	Primaria Municipiului Iasi	**Daniela ACATANOAIE**	**Sef Serviciu Management Proiecte**
		Cristi SADAGURSCHI	*Sef Birou Cooperare Transnationala*
4.	Primaria Municipiului Piatra Neamt	**Lucica POPIRDA**	**Director Executiv**
		Irina VASILIU	*Consilier*
5.	Primaria Municipiului Suceava	**Dan DURA**	**Sef Serviciu**
		Narciza NENEC	*Consilier Superior*
6.	Primaria Municipiului Vaslui	**Traian CRISTEA**	**Sef Serviciu**
		Irina-Alexandra CIUREA	*Inspector Specialitate*
7.	Primaria Orasului Buhusi	**Ionel TURCEA**	**Primar**
		Zaharia Vasile	Viceprimar
8.	Primaria Orasului Saveni	**Bogdan ANDRONACHE**	**Contabil Sef**
		Dumitru ERDIC	Referent
9.	Primaria Orasului Hirlau	**Carmen-Amelia SAVA**	**Inspector Superior**
		Raluca SOPCA	*Jurist*
10.	Primaria Orasului Tirgu Neamt	**Constantin-Daniel AMIHAILESEI**	**Inspector Principal**
		Sorin DURBACA	*Sef Birou*
11.	Primaria Orasului Gura Humorului	**Brandusa ANDRONIC**	**Sef Serviciu**
		Irina GRAUL	*Referent Specialitate*
12.	Primaria Orasului Negresti	**Sorin BACIU**	**Referant Specialitate**
		Daniel NASTASE	*Inspector*
13.	Primaria Municipiului Falticeni	**Paul BUHLEA**	**Director General**
		Silviu BUCULEI	*Consilier Superior*
14.	Universitatea "Vasile Alecsandri" Bacau	**Conf. Unv. Dr. Marcela Cornelia DANU**	**Prorector**
		Lect. Unv. Dr. Daniela-Cristina SOLOMON	*Prodecan*
15.	Universitatea Stefan cel Mare Suceava	**Conf.Dr. Viorel CHIRITA**	**Conferentiar**
		Lector Dr. Magda LUPCHIAN	*Lector*
16.	Universitatea Tehnica "Gheorghe Asachi" din Iasi	**Conf. Univ. Dr. Arh. Mircea GRIGOROVSCHI**	**Conferentiar**
		S. L. Univ. Dr. Ing. Irina BARAN	*Sef Lucrari*

Capitolul 9

Evaluarea ex-ante a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020

Capitolul 9 - Evaluarea ex-ante a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020

Ministerul Fondurilor Europene a contractat in luna septembrie 2013 serviciile de asistenta tehnica pentru evaluarea ex-ante a celor opt planuri de dezvoltare regionala. Contractul aferent acetor servicii a fost atribuit firmei ERNST&YOUNG, durata de implementare fiind de 12 luni. Evaluarea ex-ante a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 a avut loc in contextul noii perioade de programare privind Fondurile Europene Structurale si de Investitii. Obiectivul general al evaluarii a fost acela de a furniza judecati de valoare si de a sprijini identificarea prioritatilor de dezvoltare socio-economica si teritoriale bine fundamentate, pe care sa se bazeze procesul de planificare al acestui plan.

Prin evaluarea ex-ante a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 s-a urmarit:

- evaluarea analizei socio-economice si a relevantei strategiei in raport cu nevoile identificate;
- evaluarea justificarii si a consecventei strategiei;
- evaluarea concordantei dintre strategie, politicile regionale si cele nationale si Orientarile Strategice Comunitare;
- evaluarea rezultatelor estimate si a impactului;
- evaluarea sistemului de implementare propus;

Prin evaluarea ex-ante realizata s-a analiza coerenta externa si interna a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, optimizarea alocarii resurselor si imbunatatirea calitatii Strategiei de Dezvoltare a Regiunii Nord-Est pentru perioada 2014-2020. In acest context, evaluarea ex-ante a fost un ***proces interactiv*** in cadrul caruia s-au dezbatut si analizat opiniile si recomandarile formulate cu privire la continutul Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020. De asemenea, evaluarea ex-ante a fost si un ***proces iterativ*** in care recomandarile evaluatorilor au fost preluate si inserate in continutul Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020.

Actiunile derulate la nivel regional pe marginea procesului de evaluare au presupus:

- analizare, realizare de comentarii si observatii pe marginea rapoartelor de evaluare realizate de catre consultant;
- actualizarea versiunii de lucru a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 in raport cu recomandarile agreate de catre Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est;
- sprijinirea echipei de evaluare in organizarea si derularea interviurilor si atelierului de lucru desfasurat cu membrii Comitetului Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord – Est 2014 – 2020.

Un instrument metodologic esential folosit pentru atingerea obiectivului general al evaluarii ex-ante a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 a constat in realizarea in cursul lunii ianuarie 2014 a unei serii de interviuri cu membrii ai Comitetului Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord – Est 2014 – 2020.

In cadrul acestor interviuri au fost abordate, in principal,o parte din urmatoarele aspecte esentiale:

- coerenta si concordanta Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 cu obiectivele Strategiei Europa 2020 si cu Programul National de Reforma 2011-2013;
- coerenta si complementaritatea Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 cu alte instrumente nationale sau europene (politici, strategii) relevante;
- aspecte legate de analiza socio-economica si cadrul partenerial;
- monitorizarea realizarii obiectivelor propuse aferente Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020;

La aceasta serie de interviuri au participat reprezentanti ai Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, Consiliului Judetean Iasi, Consiliului Judetean Vaslui, Primariei Municipiului Botosani, Asociatiei Zona Metropolitana Iasi, Universitatii „Alexandru Ioan Cuza” din Iasi, Directiei pentru Agricultura a Judetului Iasi, Camerei de Comert si Industrie Iasi.
In data de 30 aprilie 2014 a avut loc in municipiul Piatra Neamt un atelier de lucru regional privind evaluarea ex-ante a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, organizat de Ministerul Fondurilor Europene si S.C. ERNST&YOUNG S.R.L.

Atelierul de lucru a avut urmatoarele puncte de interes:

- prezentarea analizelor si a recomandarilor preliminare oferite de echipa de evaluare;
- colectarea unor informatii folosite atat pentru versiunea preliminara a raportului de evaluare ex-ante cat si pentru raportul de evaluare ex-ante final;
- intensificarea dimensiunii participative a evaluarii ex-ante prin comunicarea cu actorii reprezentativi la nivel regional, altii decat cei intervievati.

La eveniment au participat membri ai Comitetului Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regionala Nord – Est 2014 – 2020, reprezentanti ai consiliilor judetene, primariilor, prefecturilor, mediului de afaceri, sindicatelor, serviciilor publice descentralizate, grupurilor de actiune locala, din Regiunea Nord-Est si ai Agentiei pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est.

In continuare prezentam rezumatul Raportului final de evaluare ex-ante a Planului de Dezvoltare Regionala (PDR) 2014-2020 a Regiunii Nord-Est. Versiunea integrala a acestui document poate fi consultata pe site-ul ADR Nord-Est (www.adrnordest.ro).

Rezumatul evaluarii ex-ante a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014 – 2020

Acest raport reprezinta evaluarea ex-ante finala a *Planului de Dezvoltare Regionala (PDR) 2014-2020 a Regiunii Nord-Est*, iar scopul acestuia este de a asigura coerenta dintre Planul de Dezvoltare Regionala si strategiile europene, nationale, regionale si sub-regionale; coerenta interna a strategiei; relevanta si claritatea setului de indicatori propusi; caracterul adecvat al implementarii acestuia si al capacitatii sale de management si Evaluarea strategica de mediu.

Metodologia evaluarii ex-ante a fost descrisa in Raportul Initial si este prezentata succint la inceputul fiecarei intrebari de evaluare. In acord cu orientarile Comisiei Europene cu privire la evaluarea ex-ante, procesul de evaluare a avut un caracter iterativ si interactiv si a inclus comunicari constante intre Evaluator si Agentia pentru Dezvoltare Regionala in calitate de principal factor interesat, responsabil cu coordonarea elaborarii planului.

Mai exact, in perioada octombrie 2013 - iunie 2014, au avut loc doua **iteratii oficiale** intre Evaluator si ADR Nord-Est prin intermediul rapoartelor, acestea fiind completate de interactiuni constante cu ADR Nord-Est prin intermediul sesiunilor de feedback telefonic pentru a discuta cuprinsul rapoartelor si modul de implementare a recomandarilor oferite. Mai exact, in decembrie 2013, Evaluatorul a formulat recomandari cu privire la calitatea profilului socio-economic si a analizei SWOT prin intermediul Raportului Intermediar. Pe baza acestor recomandari, ADR a transmis o noua versiune a Planului de Dezvoltare Regionala in februarie 2014, marcand inceputul celei de-a doua iteratii. Acest al doilea ciclu s-a incheiat in martie 2014, cand s-a depus o versiune preliminara a Raportului Final de evaluare, acoperind intregul cuprins al Planului. Acest Raport final de evaluare ia in considerare versiunea revizuita a PDR, transmisa de ADR in mai 2014 in urma feedback-ului oferit de Evaluator in versiunea preliminara a raportului final.

Constatarile evaluarii, Impreuna cu o descriere a procesului iterativ si a stadiului de implementare a recomandarilor sunt prezentate in cinci capitole corespunzatoare celor cinci intrebari de evaluare incluse in Caietul de Sarcini. In plus, Raportul de Evaluare prezinta succint Strategia de Dezvoltare Regionala, cu descrierea provocarilor regionale si a oportunitatilor de dezvoltare, precum si a Domeniilor strategice de dezvoltare identificate. Prin constatarile evaluarii ex-ante, s-a evidentiat faptul ca Planul de Dezvoltare Regionala reprezinta rezultatul unui **proces partenerial activ**, in cursul caruia toti factorii interesati au fost consultati si informati in fiecare etapa a elaborarii. Procesul de realizare a PDR a inceput in octombrie 2011, odata cu organizarea sedintelor de lucru ale Agentiei pentru Dezvoltare Regionala si apoi, prin consultari cu reprezentantii consiliilor judetene, primariilor, mediului de afaceri si institutiilor universitare care au avut ocazia sa influenteze cuprinsul Planului de Dezvoltare Regionala.

Analiza **coerentei interne** a evidentiat identificarea corecta a nevoilor si a potentialului de dezvoltare regionala in cadrul profilului socio-economic. Acest lucru s-a realizat prin utilizarea de date statistice actualizate extrase din surse oficiale (de exemplu, INS) si prin intermediul unei analize amanuntite a tuturor judetelor din Regiune, care a identificat discrepantele interregionale si intra-regionale. Analiza SWOT urmeaza si este strans legata de profilul socio-economic si evidentiaza cele mai stringente puncte slabe si amenintari, precum si cele mai importante puncte

tari si oportunitati pentru dezvoltare. Clasificarea elementelor din analiza SWOT permite o articulare clara a Strategiei Regionale, in acelasi timp fiind in concordanta cu cerintele identificate in profilul socio-economic.

Strategia de dezvoltare a Regiunii vizeaza abordarea provocarilor si urmarirea oportunitatilor identificate in analiza SWOT, care sunt transpuse intr-un Obiectiv General si patru Prioritati. Aceste Prioritati vizeaza reducerea discrepantelor intra-regionale, precum si reducerea decalajelor de dezvoltare comparativ cu celelalte regiuni din Romania in domeniile: capital uman, infrastructura, dezvoltare rurala si urbana, competitivitate, mediu, turism si resurse naturale. In plus, reconstructia logicii de interventie evidentiaza in general o succesiune logica a diferitelor niveluri ale Strategiei, care sunt adecvate pentru abordarea tuturor problemelor identificate in analiza SWOT. In cursul procesului de evaluare ex-ante, s-au realizat Imbunatatiri sub aspectul formularii prioritatilor si masurilor (Capitolul 3.3 din acest Raport). Mai mult, Strategia regionala se bazeaza pe fise de proiect colectate de la autoritati locale din regiune, ca parte din procesul partenerial.

Setul de indicatori s-a Imbunatatit in cursul evaluarii sub aspectul corelarii cu Prioritatile propuse si prin introducerea unitatilor de masura specifice pentru fiecare indicator si, in general, formularea indicatorilor, cu exceptii minore, este clara. Evaluatorul a propus, de asemenea, un set de indicatori comuni care a fost luat in calcul la revizuirea setului existent. Cu toate acestea, se pot realiza Imbunatatiri si sub aspectul utilizarii setului comun de indicatori FSE si FEADR.

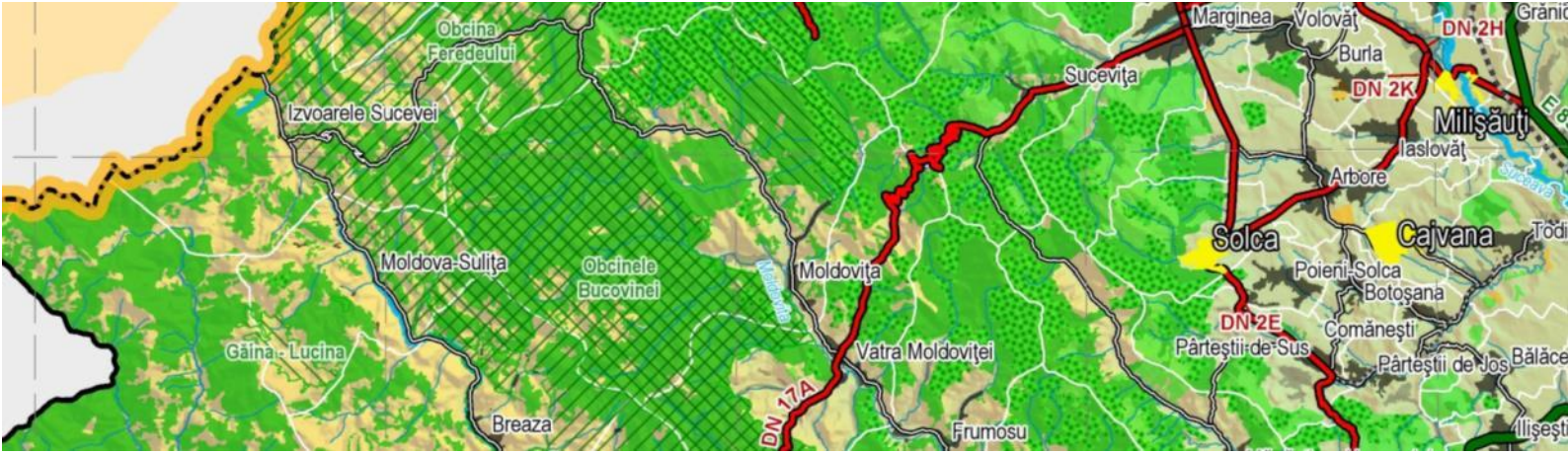
Referitor la **capacitatea de management**, PDR cuprinde activitati clare ce urmeaza a fi realizate pentru colectarea datelor, diseminarea rapoartelor sau actualizarea profilului socio-economic pentru monitorizarea si implementarea adecvata a PDR 2014-2020, insa alocarea financiara sau planificarea resurselor umane nu este inca inclusa.

Cu privire la **coerenta externa**, Evaluatorul a analizat modul in care actiunile propuse de strategiile europene si nationale se reflecta in Strategia PDR, concluzia fiind ca PDR este coerent cu Strategia Europa 2020 si Programul National de Reforma 2011-2013. De asemenea, PDR este coerent cu strategiile europene si nationale, precum si cu Strategia Guvernului de incluziune a cetatenilor romani apartinand minoritatii romilor sau Acordul de parteneriat, precum si cu instrumentele europene (de exemplu, Horizon 2020 sau COSME). In acelasi timp, analiza coerentei externe a relevat faptul ca Strategia PDR a luat in considerare si planurile si strategiile regionale si subregionale disponibile relevante pentru Regiunea Nord-Est (de exemplu, Strategia pentru Judetul Suceava, Planul de actiune Regionala pentru Turism). Cu toate acestea, dat fiind faptul ca un numar important de strategii nationale sunt in prezent in stadiu de proiect, Strategia de Dezvoltare Regionala poate fi revizuita, daca se considera ca este cazul, dupa aprobarea oficiala a acestor documente strategice.

Cu privire la **Evaluarea strategica de mediu**, Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice a emis o decizie pe data de 17 februarie 2014, conform careia o astfel de evaluare nu va fi realizata deoarece PDR reprezinta numai viziunea de dezvoltare a regiunii, propunand tipuri de interventie prevazute a aborda mai degraba cerintele de dezvoltare decat proiectele actuale. Cu toate acestea, Impreuna cu Beneficiarul, s-a stabilit de comun acord intocmirea unui Raport de definire a domeniului evaluarii de mediu. Scopul acestui raport este de a pune bazele unei viitoare Evaluari Strategice de Mediu in cazul in care o astfel de evaluare va fi luata in considerare pentru Planul de Dezvoltare Regionala. Raportul cuprinde, printre altele, informatii privind aspectele de mediu care trebuie luate in calcul, mai ales zonele protejate si vulnerabile, o definire a indicatorilor de mediu care vor sta la baza unei SEA, o definire a metodelor de evaluare, precum si o propunere de cuprins pentru Raportul de Mediu.

In urma discutiilor care au avut loc cu ocazia evenimentului final de diseminare a informatiilor referitoare la aceasta evaluare ex-ante, ADR poate lua in calcul recomandarile incluse in acest raport si sa treaca la aprobarea oficiala a PDR in numele Comitetului de Dezvoltare Regionala.

Conform celor planificate de ADR, Planul de Dezvoltare Regionala va fi supus actualizarii in 2016, 2019, 2022 in urma elaborarii unor rapoarte strategice. Mai exact, cu ocazia revizuirii din 2016, PDR ar putea fi aliniat in continuare la Strategiile nationale care vor fi aprobate pana atunci, si va include alocarile financiare in concordanta cu Programele Operationale aprobate si finantate din Fonduri Structurale si de investitii.

Capitolul 10

Sinteza Evaluarii Strategice de Mediu

Capitolul 10 - Sinteza Evaluarii Strategice de Mediu

Una din activitatile din cadrul proiectului de evaluarea ex-ante a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 a constat in evaluarea strategica de mediu.

In conformitate cu prevederile HG 1076/2004 art. 9, alin.(1) titularul planului trebuie sa parcurga etapa de incadrare pentru a se decide daca planul de dezvoltare regionala se supune evalauarii de mediu.

In consecinta, in cursul lunii decembrie 2013 s-a transmis o notificare catre Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice – Directia Evaluare Impact si Controlul Poluarii prin care s-a solicitat declansarea etapei de incadrare pentru a se decide daca planul se supune procedurii evaluarii de mediu, conform HG 1076/2004. Cu aceasta ocazie s-a transmis prima versiune a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020.

In aceeasi perioada s-a initiat si procesul de informare publica care a constat in publicarea a doua anunturi privind elaborarea primei versiuni a Planului de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020, cu indicarea paginii web si adresei fizice unde acesta poate fi consultat. Primul anunt a stabilit un termen de 18 zile pentru primirea comentariilor din partea publicului iar cel de-al doilea anunt un termen de 15 zile. O copie a primului anunt in mass-media pentru informarea publicului a fost transmisa o data cu notifcarea catre Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice – Directia Evaluare Impact si Controlul Poluarii, cele doua actiuni (notificarea autoritatii si prima informare a publicului) realizandu-se concomitent.

In perioada ianuarie-februarie 2014, s-a derulat etapa de incadrare a Planului de Dezvoltare Regionala Nord Est 2014-2020.

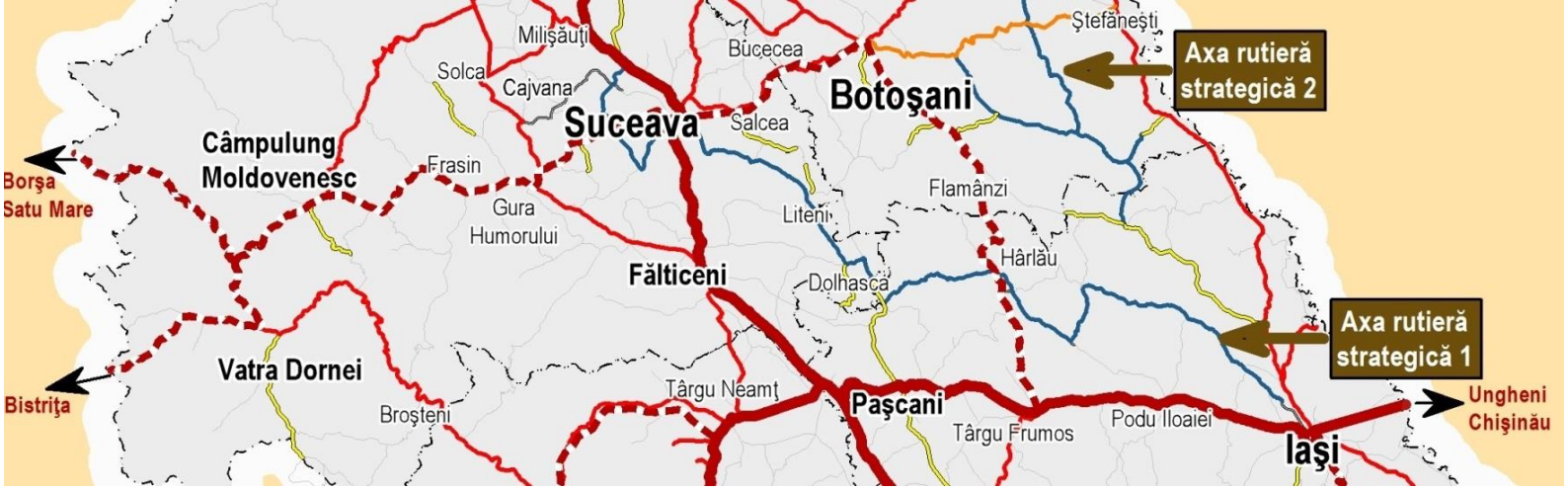
In urma parcurgerii etapei de incadrare, Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice a luat decizia, ca urmare a consultarii titularilor planului, a autoritatilor de sanatate publica si a autoritatilor interesate de efectele implementarii programului, in cadrul comitetului special constituit, ca Planul de Dezvoltare Regionala Nord Est 2014-2020 nu necesita evaluare de mediu si urmeaza a fi supus procedurii de adoptare fara aviz de mediu.

Motivele care au stat la baza luarii acestei decizii sunt urmatorele:

- Planul de Dezvoltare Regionala Nord Est 2014-2020 reprezinta o viziune de dezvoltare regionala pe domenii de activitate/interes pentru Regiunea Nord-Est, si baza strategica pentru fundamentarea programelor de finantare din fonduri externe/comunitare, nationale, regionale si/sau locale;
- Planul de Dezvoltare Regionala Nord Est 2014-2020 nu necesita realizarea evaluarii adecvate conform prevederilor Ordonantei de urgenta a Guvernului nr.57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei si faunei salbatice, cu modificarile si completarile ulterioare, aprobata cu modificari si completari prin Legea nr.49/2011, deoarece nu prezinta amplasamentul, marimea si conditiile de functionare ale potentialelor viitoare proiecte, ci doar natura lor;
- Planul de Dezvoltare Regionala Nord Est 2014-2020 este un document strategic orientativ care va fi integrat in strategiile nationale sectoriale relevente pentru dezvoltarea regiunilor si in programele operationale finantate din fonduri comunitare;
- punctele de vedere exprimate in cadrul comitetului special constituit si relevanta acestora;

Ca urmare a afisarii deciziei etapei de incadrare pentru Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 pe pagina de internet a Ministerului Mediului si Schimbarilor Climatice, precum si a publicarii acesteia in mass-media, nu s-au primit comentarii de la public in termenul de 10 zile prevazut de legislatie.

Astfel, decizia etapei de incadrare a devenit decizie finala, iar Planul de Dezvoltare Regionala Nord-Est 2014-2020 va fi supus procedurii de adoptare fara aviz de mediu.

Capitolul 11

Lista indicativa de propuneri/idei de proiecte din regiunea Nord-Est pentru perioada 2014-2020

Capitolul 11 - Lista indicativa de propuneri/idei de proiecte din regiunea Nord-Est pentru perioada 2014-2020

Nota: portofoliul de proiecte de mai jos a fost realizat pe baza fiselor de proiect primite de la autoritatile publice locale din Regiunea Nord-Est

REGIUNEA NORD-EST					
Localizare spatiala	**UAT**	**Obiectiv tematic**	**Titlu proiect**	**Valoare proiect - lei -**	**Valoare proiect - euro -**
		Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD EST			
Judetul Bacau	Consiliul Judetean Bacau	OT 7	Dezvoltarea si modernizarea infrastructurii Aeroportului International "George Enescu" Bacau	59.400.000	13.500.000
	Municipiul Bacau	OT 4	Reabilitare sistem de iluminat public, inclusiv monitorizare trafic in municipiul Bacau	207.000.000	47.045.455
	Municipiul Onesti	OT 4	Cresterea calitatii vietii locuitorilor din municipiul Onesti, prin reabilitarea infrastructurii	150.000.000	34.090.909
	Municipiul Moinesti	OT 9	Cresterea competitivitatii economice si a calitatii vietii in municipiul Moinesti prin dezvoltarea si modernizarea infrastructurii urbane (educationale, sociale, rutiere etc.)	75.000.000	17.045.455
	Orasul Buhusi	OT 10	Imbunatatirea infrastructurii educationale prin modernizarea bibliotecii "George Bacovia" Buhusi	8.000.000	1.818.182
	Orasul Comanesti	OT 3	Promovarea competitivitatii economice si dezvoltare zonala, in domeniul public si privat - localitatea Comanesti, judetul Bacau	185.504.000	42.160.000
	Orasul Darmanesti	OT 6	Alimentare cu energie electrica zona Podei-Izvorul Alb, orasul Darmanesti, judetul Bacau	5.638.900	1.281.568
	Orasul Slanic Moldova	OT 3	Complex de agrement turistic de relaxare si sportiv in orasul Slanic Moldova, jud Bacau	29.204.655	6.637.422
	Orasul Tirgu Ocna	OT 4	Reabilitarea strazilor din orasul Tirgu Ocna, judetul Bacau	9.889.560	2.247.627

REGIUNEA NORD-EST					
Localizare spatiala	**UAT**	**Obiectiv tematic**	**Titlu proiect**	**Valoare proiect - lei -**	**Valoare proiect - euro -**
		Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD EST			
Judetul Botosani	Consiliul Judetean Botosani	OT 3	Structura de afaceri/Parc industrial si tehnologic/TIC	13.600.000	3.090.909
	Municipiul Botosani	OT 4	Transport urban durabil in municipiul Botosani prin reabilitarea, modernizarea si extinderea transportului public local de calatori cu tramvaiul	88.000.000	20.000.000
	Municipiul Dorohoi	OT 9	Cresterea calitatii vietii populatiei din zona municipiului Dorohoi prin modernizarea infrastructurii socio-urbane	80.000.000	18.181.818
	Orasul Saveni	OT 6	Aductiune si distributie gaze naturale in orasul Saveni, jud. Botosani	5.100.000	1.159.091
	Orasul Bucecea*			-	-
	Orasul Darabani	OT 4	Modernizare strazi principale in orasul Darabani, jud. Botosani	42.527.980	9.665.450
	Orasul Flamanzi	OT 4	Modernizare strazi in orasul Flamanzi, jud. Botosani	17.729.820	4.029.505
	Orasul Stefanesti	OT 9	Proiect de regenerare urbana a orasului Stefanesti „Stefanesti - oras modern de granita”	67.500.000	15.340.909
Judetul Iasi	Consiliul Judetean Iasi	OT 7	Dezvoltarea si modernizarea Aeroportului International Iasi	653.445.000	148.510.227
	Municipiul Iasi	OT 4	Centrul intermodal de transport Autogara Iasi	93.786.255	21.315.058
	Municipiul Pascani	OT 9	Reabilitarea infrastructurii urbane din cartierele din zona Deal	75.000.000	17.045.455
	Orasul Hirlau	OT 9	Regenerarea urbana a Orasului Hirlau, judetul Iasi, prin interventia in infrastructura economica, sociala si rutiera a localitatii	54.000.000	12.272.727
	Orasul Podul Iloaiei	OT 4	Modernizare strazi in cartierele Zecime si Zorilor	13.170.000	2.993.182
	Oras Tirgu Frumos	OT 4	Modernizare strazi in localitatea Tirgu Frumos, judetul Iasi	36.193.604	8.225.819

REGIUNEA NORD-EST					
Localizare spatiala	**UAT**	**Obiectiv tematic**	**Titlu proiect**	**Valoare proiect - lei -**	**Valoare proiect - euro -**
		Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD EST			
Judetul Neamt	Consiliul Judetean Neamt	OT 9	Reabilitare si modernizare Centrul de recuperare medicala Negulesti	22.000.000	5.000.000
	Municipiul Neamt	OT 9	Reabilitarea si modernizarea spatiilor publice urbane si infrastructura utilitati publice urbane in cartier Darmanesti	87.893.406	19.975.774
	Municipiul Roman	OT 4	Modernizarea infrastructurii urbane rutiere in cartierul Nicolae Balcescu din municipiul Roman si reabilitarea strazilor de acces ale cartierului la reteaua internationala de drumuri, in vederea cresterii calitatii vietii cetatenilor si sprijinirii dezvoltarii regionale durabile	21.941.100	4.986.614
	Orasul Tirgu Neamt	OT 3	Cresterea calitatii vietii locuitorilor orasului Tirgu Neamt prin dezvoltarea infrastructurii turistice	90.000.000	20.454.545
	Orasul Bicaz	OT 3	Promovarea potentialului turistic si crearea infrastructurii necesare, in scopul dezvoltarii socio-economice si cresterii atractivitatii zonei Lacului Izvorul Muntelui ca destinatie turistica	28.000.000	6.363.636
	Orasul Roznov*			-	-
Judetul Suceava	Consiliul Judetean Suceava	OT 3	Parcul natural de agrement turistic Bucovina	241.947.650	54.988.102
	Municipiul Suceava	OT 4	Implementarea unui sistem ecologic de transport public extins pe toata zona metropolitana Suceava si amenajare parc fotovoltaic pentru asigurarea producerii de energie regenerabila	169.422.000	38.505.000
	Municipiul Falticeni	OT 7	Centura ocolitoare a municipiului Falticeni	201.658.000	45.831.364
	Municipiul Campulung Moldovenesc	OT 3	Infrastructura de agrement turistic in municipiul Campulung Moldovenesc	88.000.000	20.000.000
	Municipiul Vatra Dornei	OT 9	Centrul cultural, economic si turistic - Vatra Dornei (Reabilitarea Cazinoului Vatra Dornei si crearea infrastructurii stradale corespunzatoare)	129.000.000	29.318.182

REGIUNEA NORD-EST					
Localizare spatiala	**UAT**	**Obiectiv tematic**	**Titlu proiect**	**Valoare proiect - lei -**	**Valoare proiect - euro -**
		Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD EST			
Judetul Suceava	Municipiul Radauti	OT 9	Creare Centru de zi pentru copii si tineri cu dizabilitati municipiul Radauti	660.000	150.000
	Orasul Gura Humorului	OT 3	Dezvoltarea integrata a infrastructurii de turism la nivelul zonei Gura Humorului	157.500.000	35.795.455
	Orasul Brosteni	OT 6	Sistem de alimentare cu apa si sistem de canalizare cu statie de epurare in orasul Brosteni, jud. Suceava	11.090.726	2.520.620
	Orasul Cajvana	OT 9	Dezvoltarea integrata a orasului Cajvana (modernizare drumuri, extindere retea de alimentare cu apa si canalizare, modernizare iluminat public, extindere retea electrica, reabilitare scoli, construire gradinite, modernizarea si extinderea dispensarului uman, modernizarea pietei)	100.000.000	22.727.273
	Orasul Dolhasca	OT 6	Reabilitarea si modernizarea infrastructurii rutiere inclusiv reteaua de canalizare si alimentare cu apa din orasul Dolhasca, judetul Suceava	44.184.538	10.041.940
	Orasul Frasin	OT 6	Sistem de canalizare si statie de epurare ape uzate in localitatea Frasin si satul Bucsoaia, oras Frasin, judetul Suceava	5.111.110	1.161.616
	Orasul Liteni	OT 4	Reabilitare si modernizare infrastructura rutiera si iluminat public in orasul Liteni si satele apartinatoare	54.112.511	12.298.298
	Orasul Milisauti	OT 6	Infiintare sistem de canalizare si statie de epurare in orasul Milisauti, judetul Suceava	6.738.302	1.531.432
	Orasul Salcea*			-	-
	Orasul Siret	OT 3	Infiintarea Parcului Industrial „East European Border” Siret	17.600.000	4.000.000
	Orasul Solca	OT 4	Modernizare strazi orasenesti	15.500.000	3.522.727
	Orasul Vicovu de Sus	OT 4	Reabilitare strazi in orasul Vicovu de Sus, judetul Suceava	42.156.098	9.580.931

REGIUNEA NORD-EST					
Localizare spatiala	**UAT**	**Obiectiv tematic**	**Titlu proiect**	**Valoare proiect - lei -**	**Valoare proiect - euro -**
		Informatii conforme cu datele prezentate in fisele de proiect transmise catre ADR NORD EST			
Judetul Vaslui	Consiliul Judetean Vaslui	OT 3	Parc industrial Vaslui	88.000.000	20.000.000
	Municipiul Vaslui	OT 7	Varianta de ocolire Vaslui	95.923.900	21.800.886
	Municipiul Barlad	OT 9	Dezvoltarea Integrata a municipiului Barlad	235.400.000	53.500.000
	Municipiul Husi	OT 10	Colegiul Agricol „Dimitrie Cantemir" centru educational performant, vector de dezvoltare a zonei Husi, judetul Vaslui	72.570.500	16.493.295
	Orasul Negresti	OT 10	Modernizare Scoala de Arte si Meserii – Grup Scolar Industrial oras Negresti, judetul Vaslui	62.040.000	14.100.000
	Orasul Murgeni*			-	-
			TOTAL	**4.058.139.615**	**922.304.458**

Lista axelor rutiere strategice din Regiunea Nord-Est pentru perioada 2014-2020

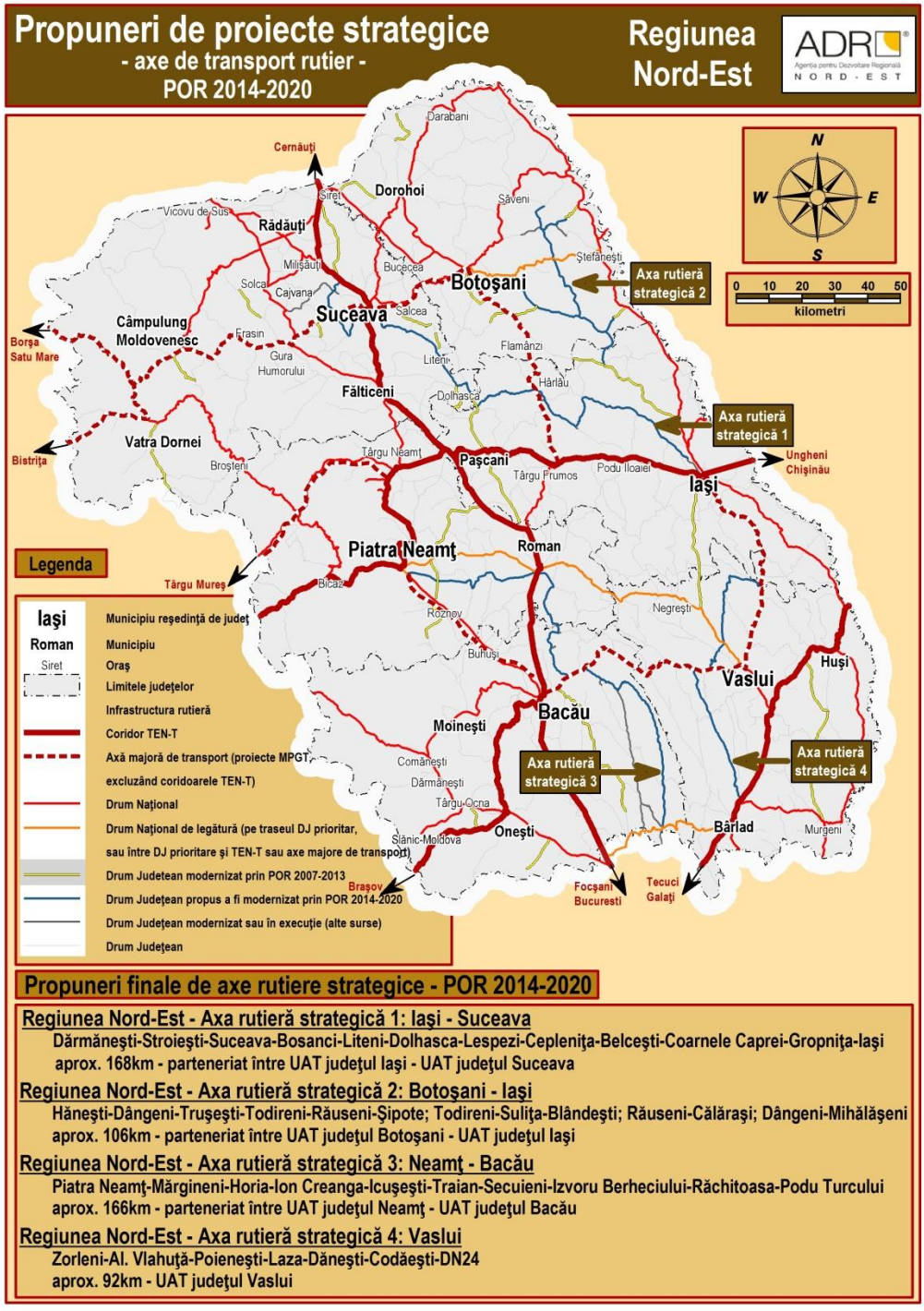
REGIUNEA NORD-EST				
Localizare spatiala	**Obiectiv tematic**	**Titlu proiect**	**Valoare proiect - lei -**	**Valoare proiect - euro -**
Judetul Iasi si Judetul Suceava	OT 7	Regiunea Nord-Est – Axa rutiera strategica 1: Iasi - Suceava	351.120.000	79.800.000
Judetul Botosani si Judetul Iasi	OT 7	Regiunea Nord-Est – Axa rutiera strategica 2: Botosani - Iasi	174.550.000	39.670.455
Judetul Neamt si Judetul Bacau	OT 7	Regiunea Nord-Est – Axa rutiera strategica 3: Neamt - Bacau	336.525.004	76.482.955
Judetul Vaslui	OT 7	Regiunea Nord-Est – Axa rutiera strategica 4: Vaslui	221.474.634	50.335.144
		TOTAL	**1.083.669.638**	**246.288.554**
		TOTAL GENERAL	**5.141.809.253**	**1.168.593.012**

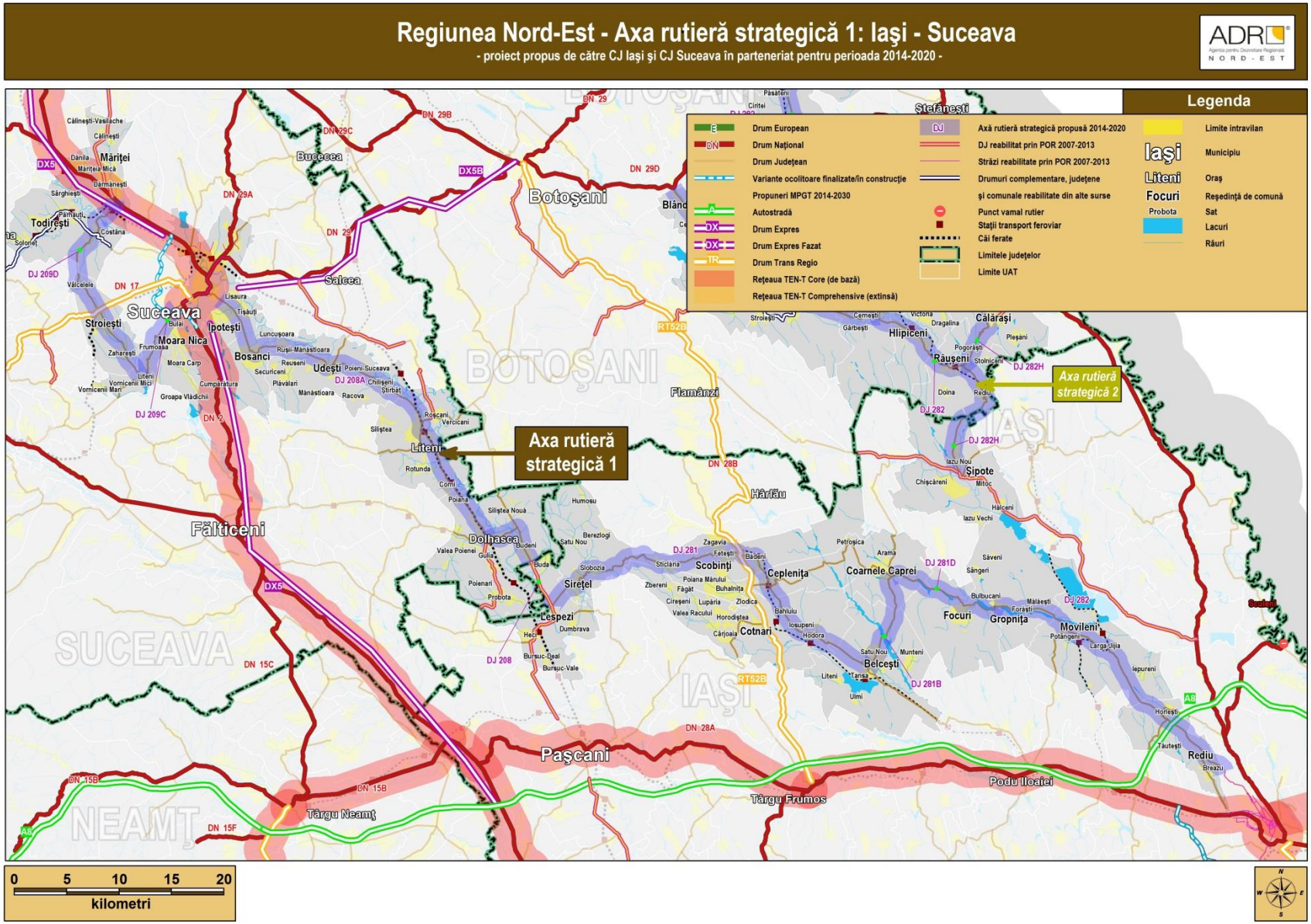
CURS VALUTAR DE REFERINTA: 1 EURO = 4.4 LEI
***Nota: Pana la 23.02.2015, respectivele localitati nu au transmis propuneri de proiecte**

Obiective tematice	Valoare proiect - lei -	Valoare proiect - euro -
OT 1 - consolidarea cercetarii, dezvoltarii tehnologice si a inovarii	0	0
OT 2 - imbunatatirea accesului si a utilizarii si cresterea calitatii TIC	0	0
OT 3 - imbunatatirea competitivitatii intreprinderilor mici si mijlocii, a sectorului agricol si a sectorului pescuitului si acvaculturii	939.356.305	213.490.069
OT 4 - sprijinirea tranzitiei catre o economie cu emisii scazute de dioxid de carbon in toate sectoarele	961.428.928	218.506.575
OT 5 - promovarea adaptarii la schimbarile climatice si prevenirea riscurilor	0	0
OT 6 - protectia mediului si promovarea utilizarii eficiente a resurselor	77.863.576	17.696.267
OT 7 - promovarea sistemelor de transport durabile si eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor retelelor majore	2.094.096.538	475.931.031
OT 8 - promovarea ocuparii fortei de munca si sprijinirea mobilitatii fortei de munca	0	0
OT 9 - promovarea incluziunii sociale si combaterea saraciei	926.453.406	210.557.593
OT 10 - investitiile in educatie, competente si invatare pe tot parcursul vietii	142.610.500	32.411.477
OT 11 - consolidarea capacitatii institutionale si o administratie publica eficienta	0	0
TOTAL GENERAL	**5.141.809.253**	**1.168.593.012**

Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est, impreuna cu cele 6 consilii judetene si directii de administrare a retelei de drumuri judetene din Regiunea Nord-Est, a realizat o radiografie realista si fundamentata asupra retelei de drumuri judetene din regiune, in vederea argumentarii si sustinerii celor mai bune solutii pentru dezvoltarea infrastructurii rutiere. In acest sens s-au desfasurat activitati de documentare, colectare de date si informatii, au fost initiate consultari scrise, s-au realizat intalniri de lucru avand ca scop analiza/prioritizarea/fundamentarea unui numar limitat de drumuri judetene (de preferat drumuri interjudetene) care ar putea face obiectul unor proiecte strategice.

In urma acestui proces au rezultat urmatoarele propuneri, dupa cum urmeaza:
- **Regiunea Nord-Est - Axa rutiera strategica 1: Iasi – Suceava**
- **Regiunea Nord-Est - Axa rutiera strategica 2: Botosani – Iasi**
- **Regiunea Nord-Est - Axa rutiera strategica 3: Neamt – Bacau**
- **Regiunea Nord-Est - Axa rutiera strategica 4: Vaslui**

Regiunea Nord-Est - Axa rutieră strategică 1: Iaşi - Suceava
- proiect propus de către CJ Iaşi şi CJ Suceava în parteneriat pentru perioada 2014-2020 -
ADR NORD-EST
Legenda
Drum European
Drum Naţional
Drum Judeţean
Variante ocolitoare finalizate/în construcţie
Propuneri MPGT 2014-2030
Autostradă
Drum Expres
Drum Expres Fazat
Drum Trans Regio
Reţeaua TEN-T Core (de bază)
Reţeaua TEN-T Comprehensive (extinsă)
Axă rutieră strategică propusă 2014-2020
DJ reabilitat prin POR 2007-2013
Străzi reabilitate prin POR 2007-2013
Drumuri complementare, judeţene
şi comunale reabilitate din alte surse
Punct vamal rutier
Staţii transport feroviar
Căi ferate
Limitele judeţelor
Limite UAT
Limite intravilan
Municipiu
Oraş
Reşedinţă de comună
Sat
Lacuri
Râuri
Axa rutieră strategică 1
Axa rutieră strategică 2
Suceava
Botoşani
Iaşi
Neamţ
Fălticeni
Liteni
Pașcani
Târgu Frumos
Târgu Neamț
Podu Iloaiei
Rădăuți
0 5 10 15 20
kilometri

REGIUNEA NORD-EST - AXA RUTIERA STRATEGICA 1 : IASI – SUCEAVA

Date de identificare a proiectului

1.	Titlul proiectului	**REGIUNEA NORD-EST - AXA RUTIERA STRATEGICA 1 : IASI – SUCEAVA**	
2.	Obiectivul (scopul) proiectului	Imbunatatirea accesibilitatii si a mobilitatii populatiei, bunurilor si serviciilor, in vederea stimularii dezvoltarii economice durabile, prin modernizarea a 167,991 km de drumuri judetene din judetele Iasi si Suceava aflate in proximitatea TEN-T si conectarea a 20 de unitati administrativ teritoriale urbane si rurale la reteaua TEN-T.	
3.	Localizare spatiala a proiectului	**UAT Judetul Iasi** – comunele Rediu, Movileni, Gropnita, Focuri, Coarnele Caprei, Belcesti, Cotnari, Ceplenita, Scobinti, Siretel, Lespezi si Municipiul Iasi **UAT Judetul Suceava** – comunele Udesti, Bosanci, Ipotesti, Moara, Stroiesti, Todiresti, Darmanesti, orasele Liteni si Dolhasca si Municipiul Suceava	
4.	Lungimea segmentului de drum	**167,991 km (jud. Iasi: 91,768 km, jud. Suceava: 76,223 km)**	
		DJ 282 (Iasi – Rediu – Movileni – Gropnita)	km 6+700-35+591
		DJ 281D (Gropnita– Focuri – Coarnele Caprei);	km 19+601-31+383
		DJ 281B (Coarnele Caprei - Belcesti);	km 0+000-10+249
		DJ 281 (Belcesti - Ceplenita– Scobinti - Lespezi);	km 20+794-39+111 km 39+341-61+870
		DJ 208 (lim. Jud. Iasi - Dolhasca);	km 48+960-55+784
		DJ 208A (Dolhasca – Liteni – Bosanci - Suceava);	km 1+564-40+976
		DJ 209C (Suceava - Moara);	km 0+870-9+330
		DJ 209D (Moara – Stroiesti - E 85 Darmanesti);	km 0+000-21+527
5.	Beneficiarul proiectului (solicitantul finantarii)	**Parteneriat intre UAT Judetul Iasi in calitate de solicitant si UAT Judetul Suceava, partener**	
6.	Bugetul aproximativ (in Euro)	**Valoarea totala a proiectului**	**79.800.000**

1. Informatii generale

Obiectivul (scopul) proiectului
Imbunatatirea accesibilitatii si a mobilitatii populatiei, bunurilor si serviciilor, in vederea stimularii dezvoltarii economice durabile, prin modernizarea a 167,991 km de drumuri judetene din judetele Iasi si Suceava aflate in proximitatea TEN-T si conectarea a 20 de unitati administrativ teritoriale urbane si rurale la reteaua TEN-T.

Localizare spatiala a proiectului
UAT Judetul Iasi – comunele Rediu, Movileni, Gropnita, Focuri, Coarnele Caprei, Belcesti, Cotnari, Ceplenita, Scobinti, Siretel, Lespezi si Municipiul Iasi
UAT Judetul Suceava – comunele Udesti, Bosanci, Ipotesti, Moara, Stroiesti, Todiresti, Darmanesti, orasele Liteni si Dolhasca si Municipiul Suceava

Grupul tinta
Grupurile tinta ale proiectului constau in comunitatile locale amplasate pe traseul axei rutiere (126.087 locuitori - exceptand municipiile Iasi si Suceava), persoanele care tranziteaza zona, potentialii turisti, conducatorii auto care vor beneficia de conditii de trafic mult imbunatatite, mai economice si mai sigure, persoanele care utilizeaza traseul intre locul de domiciliu si serviciu cu mijloace de transport personale sau cu mijloace de transport in comun, pietonii care vor beneficia de conditii propice de deplasare si siguranta, persoanele care vor fi angajate la executarea lucrarii, agentii economici din zona, carora li se faciliteaza aprovizionarea si desfacerea mai rapida a marfurilor, proprietarii cladirilor si terenurilor din zona, viitorii investitori in zona, societatea civila

care va beneficia de efectele multiplicatoare ale acestuia, autoritatile si institutiile publice care vor beneficia de experienta acumulata pe perioada de implementare a proiectului.

Bugetul aproximativ
79.800.000 euro

2. Informatii drum, corelari

Stare de viabilitate (septembrie 2014)
Din cei 167,991 km de DJ propusi spre modernizare, 3% (4,4 km) sunt de pamant, 27% (46,2 km) sunt pietruiti, 9% (14,7 km) sunt cu asfalt tip beton (din care 10,1 km in stare medie sau rea) si 61% (102,8 km) cu imbracaminti asfaltice (din care 54,3 km in stare de viabilitate rea sau medie).[186]

Corelare cu alte proiecte

1. Corelare cu MPGT

Conform informatiilor privind Master Planul General de Transport al Romaniei (iulie 2015), axa strategica propusa intersecteaza urmatoarele obiective:

- traseul Botosani-Targu Frumos (E58) va fi transformat in **drum Trans Regio (RT 52B)**, iar axa strategica propusa se conecteaza direct la acest drum la sud de orasul Harlau,
- traseul Suceava-Campulung Moldovenesc-Bistrita (E58) va deveni drum **Trans Regio (RT 43)**, iar axa strategica propusa se va intersecta cu acesta in localitatea Stroiesti.
- Axa strategica propusa se va intersecta cu viitorul **drum expres Focsani-Bacau-Suceava-Siret (DX 5)** – aflat pe **traseul Retelei TEN-T Core** si cu viitorul **drum expres Suceava-Botosani (DX 5B)** la trecerea acestora pe langa municipiul Suceava.
- Viitoarea **autostrada Ungheni-Iasi-Targu Neamt-(Targu Mures)** – **aflata pe traseul Retelei TEN-T Core**, va intersecta axa strategica propusa in apropiere de municipiul Iasi
- in dreptul localitatii Sfantu Ilie, axa se intersecteaza cu Centura ocolitoare a Municipiului Suceava

2. Proiecte implementate prin POR 2007-2013

- Dezvoltare retea rutiera in zona culturala, istorica si turistica a municipiului Iasi - a presupus, printre altele si reabilitarea DJ 282 pe raza Municipiului Iasi

- Reabilitare strazi, pod si pasaj, modernizare parcuri si creare statii modulare de transport public in comun in municipiul Suceava – presupune, printre altele, reabilitarea Bulevardelor 1 Decembrie 1918, 1 Mai, Stefan cel Mare si Ana Ipatescu, care fac legatura, in interiorul Municipiului Suceava, intre DJ 209C si DJ 208A.

- Reabilitarea si modernizarea drumului de interes regional DJ 208, limita judetului Neamt - Iasi - limita judetului Suceava – Prin axa strategica propusa se conecteaza Municipiul Suceava de orasele Liteni si Dolhasca, iar prin conexiunea cu proiectul implementat prin POR 2007-2013 se poate continua pana la Pascani.

- Modernizare DJ 208 S, Dolhasca - Probota, km 0+000 - 8+000 – acest drum reabilitat leaga orasul Dolhasca de satul Probota in care se afla monumentul Biserica „Sf. Nicolae" – monument UNESCO. Prin axa strategica propusa se realizeaza o legatura cu Municipiul Suceava, centru turistic, unde se afla si alt monument UNESCO, Biserica „Sf. Gheorghe" a Manastirii „Sfantul Ioan cel Nou" (aflata tot pe traseul axei strategice propuse).

- Modernizare DJ209D, Darmanesti - Calafindesti - Siret, km 21+500-48+340, Judetul Suceava – proiectul implementat prin POR 2007-2013 constituie o alternativa a drumului european E85 care leaga municipiul Suceava de punctul rutier de trecere a frontierei - orasul Siret.

- Reabilitare grup scolar I. V. Liteanu, Oras Liteni
- Campus - grup scolar V. M. Craiu, comuna Belcesti

[186] Sursa: Consiliile Judetene Suceava si Iasi – septembrie 2014

3. Proiecte implementate din bugetul local -drumuri care pornesc din axa strategica propusa
DJ 178A – km 9+600 – km 31+830 – Reabilitare/Modernizare din buget local in perioada 2010-2011

4. Alte proiecte conexe
- Centrul de Management Integrat al Deseurilor Moara, localitatea Vornicenii Mari, obiectiv care face parte din proiectul "Sistem de management integrat al deseurilor in judetul Suceava". Proiectul consta in investitii in sectorul de gestionare a deseurilor, este finantat in cadrul Programului Operational Sectorial Mediu si va deservi localitatile invecinate orasului Suceava, Falticeni, Radauti si comunele adiacente.
- Centrul Intermodal de Transport Marfa din localitatea Darmanesti proiect care a fost depus in cadrul Programului Operational Sectorial Transport 2007-2013 si care faciliteaza transferul marfurilor din camioane pe calea ferata.
- Sistemul de Management Integrat al Deseurilor in Judetul Iasi – una dintre cele 3 statii de transfer a deseurilor care vor fi construite in judet este la Baltati, care are legatura directa cu Belcesti, de unde se poate ajunge, pe traseul propus, pana la Iasi si respectiv Tutora, unde va fi amplasat depozitul, ca acces alternativ, in afara DN 28, parte a TEN-T in regiune.
- Modernizarea Aeroportului International Iasi - axa strategica propusa asigura conectarea populatiei aflate pe traseu, inclusiv a locuitorilor municipiului Suceava, la cursele internationale deservite de Aeroportul Iasi.

Transport auto / Accesibilitate
- Odata reabilitat tronsonul Lespezi – Scobinti, se realizeaza o conexiune intre municipiul Pascani si orasul Harlau (prin intermediul DJ 208 reabilitat prin POR 2007-2013), care scurteaza distanta parcursa actualmente (prin Targu Frumos) cu 10 km.
- Axa strategica propusa se afla in continuarea DJ209D reabilitat prin POR 2007-2013, aceasta putand constitui o alternativa pentru traficul care vine din vestul judetului sau chiar din Transilvania spre Siret, evitandu-se astfel unele zone cu serpentine (Cacica sau Ciumarna) si ocolind Suceava, ceea ce va duce la o reducere a traficului greu prin municipiu.

3. Mediu si turism

Patrimoniul natural – Situri Natura 2000
ROSCI0075 Padurea Patrauti: in comuna Darmanesti
ROSCI0380 Raul Suceava Liteni: in mun. Suceava si comunele Ipotesti, Bosanci, Udesti
ROSCI0076 Dealul Mare – Harlau: in orasul Dolhasca si comuna Siretel
ROSPA0116 Dorohoi-Saua Bucecei: in orasul Dolhasca si comuna Siretel
ROSPA0109 Acumularile Belcesti: in comunele Scobinti, Ceplenita, Cotnari, Belcesti, Coarnele Caprei
ROSPA0042 Elesteele Jijiei si Miletinului: in comunele Coarnele Caprei, Focuri, Gropnita, Movileni
ROSCI0222 Saraturile Jijia Inferioara – Prut: in comunele Gropnita si Movileni
ROSCI0058 Dealul lui Dumnezeu: in comunele Movileni si Rediu
ROSCI0265 Valea lui David: in comuna Rediu
ROSCI0171 Padurea si pajistile de la Marzesti: in comuna Rediu

Patrimoniul cultural (monumente istorice, muzee)
Cu exceptia municipiilor Iasi si Suceava, pe raza unitatilor administrativ teritoriale traversate de traseul axei strategice propuse se afla 69 de monumente istorice din care 33 de situri arheologice, 29 de monumente de arhitectura, 5 ansambluri arhitecturale, un monument de for public si un momument memorial sau funerar[187]. Dintre acestea, 11 monumente sunt de interes national, din care amintim Manastirea Probota, sat Probota, Oras Dolhasca, care este inclusa in Patrimoniul Mondial UNESCO.
Muzee: mun. Iasi – 18 muzee, mun. Suceava – 11 muzee, comuna Udesti – Casa Memoiala Eusebiu Camilar.

Infrastructura de cazare
In afara de municipiile Iasi si Suceava, doar 3 comune mai au structuri de primire turistica – comunele Rediu, Bosanci si Todiresti. In aceste 3 comune exista 4 unitati de cazare cu 66 de locuri,

[187] Lista Monumentelor Istorice 2010 – Ministerul Culturii

in care au sosit (in 2013) 1647 de turisti cu 2765 de innoptari, durata medie a sejurului fiind de 1,7 zile per turist. La acestea se adauga municipiile Iasi si Suceava, cu 72 de unitati de cazare cu 4510 locuri, 237.121 de sosiri si 431.040 de innoptari in 2013.

4. Asezari si demografie

Populatie[188] si asezari
Cele 20 unitati administrativ teritoriale – exceptand municipiile Suceava si Iasi, aflate de-a lungul axei strategice propuse (alcatuite din 107 localitati) insumeaza 126.087 persoane.
In ceea ce priveste rata de dependenta a varstnicilor (persoane de peste 65 ani la 1000 de persoane active – 15-64 ani), se poate observa ca pentru zona studiata avem o populatie relativ stabila - 240 ‰, fata de 275 ‰ la nivelul UE28 si 239 ‰ la nivelul Romaniei.

Conform Indicelui Dezvoltarii Comunelor[189], unitatile administrative aflate pe traseul drumurilor judetene propuse inregistreaza valori cuprinse intre 33 si 97 (Maximul fiind 100 – Municipiul Bucuresti, minimul fiind 12 – o comuna din Teleorman). Astfel, exista doua orase dezvoltate, respectiv municipiile Iasi si Suceava, doua orase sarace – Dolhasca si Liteni, 4 comune dezvoltate – Rediu, Ipotesti, Bosanci si Moara, 8 comune mediu dezvoltate (valori intre 45 si 55) si 6 comune sarace (valori sub 45).

Asocieri teritoriale
Unele comune aflate de-a lungul axei strategice propuse sunt implicate in Grupuri de Actiune Locala, fapt ce denota un interes pentru asocierile parteneriale si care ar permite dezvoltarea de noi proiecte ulterioare.

- Orasul Liteni – **GAL Valea Siretului de sus** (preponderent in jud. Botosani)
- Orasul Dolhasca si comunele Siretel, Scobinti, Belcesti, Coarnele Caprei, Focuri – **GAL Microregiunea Belcesti-Focuri**
- Comunele Gropnita, Movileni, Rediu – **GAL regiunea Rediu-Prajeni**

In jurul municipiilor Iasi si Suceava s-au dezvoltat zone metropolitane, iar o serie de comune aflate pe traseul axei strategice propuse fac parte din aceste asocieri teritoriale. Astfel, comunele Ipotesti, Bosanci, Udesti, Moara si Stroiesti fac parte din Zona Metropolitana Suceava, iar comuna Rediu face parte din Zona Metropolitana Iasi, la care se adauga si comuna Movileni cu statut de observator.

5. Economie

Comunele aflate pe traseul axei strategice propuse au un numar mediu de salariati in anul 2013 relativ scazut, reprezentand doar 5% din populatia activa[190] (15-64 ani), fapt ce evidentiaza caracterul agricol de subzistenta al zonei. Cu toate acestea, se evidentiaza comuna Cotnari, care are peste 10% din populatia activa salariata. In ceea ce priveste cele doua municipii, salariatii constituie un procent mai insemnat din populatia activa: 38,7% in cazul mun. Iasi si 50,6% in cazul mun. Suceava. Numarul de firme inregistrate este de 970 (exceptand mun. Iasi – 12.978 firme si mun. Suceava – 3692 firme). Comunele in care intalnim peste 100 de firme sunt: Rediu, Bosanci si Ipotesti, intre 50 si 100 de firme: comunele Belcesti, Darmanesti, Moara, Todiresti si orasul Liteni[191].

6. Infrastructura

Educatie[192]
In cele 20 comune traversate de axa strategica propusa sunt 3304 de copii inscrisi la gradinite – cu 159 de educatori, 13063 de elevi inscrisi in invatamantul primar si gimnazial – cu 849 de profesori si 2046 de elevi inscrisi in invatamantul liceal si profesional – cu 153 de profesori. Unitatile de

[188] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2014; Eurostat - 2013
[189] Dumitru Sandu, INS, 2008
[190] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2014
[191] Sursa: Baza de date listafirme.ro - 2014
[192] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2013

invatamant sunt in numar de 31 (23 scoli primare si gimnaziale si 8 licee – in comunele Belcesti, Coarnele Caprei, Cotnari, Focuri, Gropnita, Lespezi si in orasele Dolhasca si Liteni).
In cele doua municipii sunt un numar de 155 de unitati de invatamant (din care, 61 de licee si scoli postliceale si 11 unitati de invatamant superior – cu 50972 de studenti inscrisi).

Sanatate[193]
In cele 20 comune se regasesc 56 cabinete de medicina de familie, o societate stomatologica civila medicala (la Belcesti), 24 Cabinete stomatologice si 35 farmacii si puncte farmaceutice. Personalul sanitar mediu numara 117 de persoane, iar numarul de medici este de 46.
In municipiile Iasi si Suceava exista 30 de spitale si 21 de ambulatorii. Personalul sanitar mediu numara 7207 de persoane, iar numarul de medici este de 3000.

Justificare

Prin implementarea acestui proiect se realizeaza o conexiune de calitate cu reteaua drumurilor nationale si reteaua TEN-T, cu implicatii asupra dezvoltarii regionale, atragand in circuitul economic zone cu o dezvoltare structurala deficitara. Se urmareste ca aceasta axa de transport rutier sa contribuie, pe termen mediu, la cresterea fluxurilor de capital, a mobilitatii fortei de munca, a accesibilitatii spre si in interiorul zonei, determinand o dezvoltare durabila a acesteia si, implicit, crearea de noi oportunitati de locuri de munca, inclusiv in arealele rurale.

Proiectul propus isi demonstreaza necesitatea si oportunitatea atat prin dimensiunea teritoriala (traseul propus strabate 18 comune din judetele Iasi si Suceava si orasele Dolhasca si Liteni, cu o populatie de 126.087 locuitori, conectand aceste comunitati cu municipiile Iasi si Suceava) cat si prin dimensiunea strategica (proiectul propus punand bazele unei dezvoltari socio-economice durabile a zonei).

Proiectul propus va contribui nemijlocit la imbunatatirea accesului spre obiectivele turistice, industriale, sociale, culturale si agro-zootehnice, la descongestionarea cailor rutiere principale, respectiv drumuri nationale, oferind operatorilor de transport si populatiei rute alternative, cu facilitarea legaturilor interjudetene si a legaturilor cu si intre caile rutiere principale (drumuri nationale si reteaua TEN-T, reducerea timpului si a costurilor de transport a marfurilor si a calatorilor.

In acelasi timp, axa ofera un acces facil al populatiei la servicii publice de calitate (invatamant, sanatate, etc.), asigurate de cele doua municipii resedinta de judet aflate pe traseul rutier propus, precum si imbunatatirea accesului la pietele regionale, cresterea eficientei activitatilor economice, valorificarea potentialului economic si turistic al zonei, desfasurarea unui trafic rutier in conditii normale de siguranta si confort.

Traseul axei rutiere intersecteaza viitoarele proiecte propuse in Master Planului General de Transport al Romaniei (MPGT), respectiv autostrada Ungheni-Iasi-Targu Neamt-(Targu Mures), doua drumuri expres si doua drumuri TransRegio, precum si actuala centura ocolitoare a municipiului Suceava.

Axa rutiera propusa asigura legatura cu Centrul de Management Integrat al Deseurilor Moara, din localitatea Vornicenii Mari, obiectiv care face parte din proiectul “Sistem de management integrat al deseurilor in judetul Suceava” si cu Centrul Intermodal de Transport Marfa din localitatea Darmanesti, proiect care a fost depus in cadrul Programului Operational Sectorial Transport si care faciliteaza transferul marfurilor din camioane pe calea ferata.

Proiectul propus va asigura o ruta de transport viabila dinspre Vatra Dornei spre vama Siret, permitand devierea traficului greu din municipiul Suceava. Coreland acest proiect cu proiectele de reabilitare/modernizare a drumurilor judetene realizate in cadrul POR 2007-2013 si cu constructia viitoarei autostrazi (Ungheni-Iasi-Targu Neamt-(Targu Mures)), se vor putea lega astfel doua puncte de trecere a frontierei: Siret (cu Ucraina) si Ungheni (cu Rep. Moldova).

[193] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2013

Regiunea Nord-Est - Axa rutieră strategică 2: Botoşani - Iaşi
- proiect propus de CJ Botoşani în parteneriat cu CJ Iaşi
pentru perioada 2014-2020 -
ADR NORD-EST
Săveni
Borolea
Sarata-Basarab
Ripiceni
Caraiman
Sarata
Slobozia Hăneşti
DJ 282
Hăneşti
DJ 294
Mihălăşeni
Moara Jorii
Negreşti
Slobozia
Silişcani
Păun
Năstase
Iacobeni
Dângeni
Brăteni
Strahotin
Cişmăneşti
Livada
Hulub
Buhăceni
Dobârceni
Murguţa
Bivolari
DN 29E
Ştefăneşti
DN 29
Păsăteni
Ciritei
DJ 282
Drislea
Truşeşti
Axa rutieră strategică 2
DN 29D
Şoldăneşti
Ionăşeni
Măşcăteni
Botoşani
Blândeşti
Albeşti
Cerchejeni
Coştiugeni
Tudor Vladimirescu
DJ 297
Buimăceni
Zlătunoaia
Jijia
Suliţa
Cheliş
Floreşti
DN 24C
Libertatea
Dracşani
Lunca
Iureşti
Todireni
Victoria
Dragalina
Călăraşi
Santa Mare
Cernesti
Stroieşti
Copălău
RT52B
Gârbeşti
Hlipiceni
Pleşani
Pogorăşti
Răuşeni
Stolniceni
DJ 282H
Doina
Rediu
DJ 282
DJ 282H
Iazu Nou
Şipote
Chişcăreni
Mitoc
Hălceni
Iazu Vechi
Axa rutieră strategică 1
Săveni
DJ 281D
0
5
10
kilometri
Legenda
Drum European
Drum Naţional
Drum Judeţean
Variante ocolitoare finalizate/în construcţie
Propuneri MPGT 2014-2030
Autostradă
Drum Expres
Drum Expres Fazat
Drum Trans Regio
Reţeaua TEN-T Core (de bază)
Reţeaua TEN-T Comprehensive (extinsă)
Axă rutieră strategică propusă 2014-2020
DJ reabilitat prin POR 2007-2013
Drumuri complementare, judeţene
şi comunale reabilitate din alte surse
Punct vamal rutier
Staţii transport feroviar
Căi ferate
Limitele judeţelor
Limite UAT
Limite intravilan
Botoşani
Municipiu
Săveni
Oraş
Lunca
Reşedinţă de comună
Livada
Sat
Lacuri
Râuri

REGIUNEA NORD-EST - AXA RUTIERA STRATEGICA 2 : BOTOSANI - IASI

Date de identificare a proiectului

1.	Titlul proiectului	**REGIUNEA NORD-EST - AXA RUTIERA STRATEGICA 2 : BOTOSANI - IASI**	
2.	Obiectivul (scopul) proiectului	Cresterea accesibilitatii zonelor cu dezvoltare structurala deficitara si asigurarea interconectivitatii arealelor rurale cu cele urbane, imbunatatirea accesului judetului Botosani catre reteaua de transport TEN-T si catre Polul de crestere Iasi, prin modernizarea a 106,301 km de drumuri judeteane.	
3.	Localizare spatiala a proiectului	**UAT Judetul Botosani** – comunele Rauseni, Hlipiceni, Todireni, Albesti, Trusesti, Dangeni, Hanesti, Mihalaseni, Dobarceni, Lunca, Sulita, Blandesti, Calarasi, Dobarceni **UAT Judetul Iasi** – comuna Sipote	
4.	Lungimea segmentului de drum	**106,301 km (jud. Iasi: 6,156 km, jud. Botosani: 100,145 km)**	
		DJ 282H (Sipote – limita jud. Iasi);	km 6+470-12+626
		DJ 282H (limita jud. Iasi – Rediu - Rauseni – Calarasi);	km 12+626-26+600
		DJ 282 (Rauseni – Todireni – Trusesti - Dangeni - Hanesti);	km 0+000-50+621
		DJ 297 (Todireni – Sulita – Blandesti);	km 0+000-25+950
		DJ 294 (Dangeni – Mihalaseni)	km 12+500-22+100
5.	Beneficiarul proiectului (solicitantul finantarii)	**Parteneriat intre UAT judetul Botosani si UAT judetul Iasi**	
6.	Bugetul aproximativ (in Euro)	**Valoarea totala a proiectului**	**39.670.455**

1. Informatii generale

Obiectivul (scopul) proiectului
Cresterea accesibilitatii zonelor cu dezvoltare structurala deficitara si asigurarea interconectivitatii arealelor rurale cu cele urbane, imbunatatirea accesului judetului Botosani catre reteaua de transport TEN-T si catre Polul de crestere Iasi, prin modernizarea a 106,301 km de drumuri judeteane.

Localizare spatiala a proiectului
UAT Judetul Botosani – comunele Rauseni, Hlipiceni, Todireni, Albesti, Trusesti, Dangeni, Hanesti, Mihalaseni, Dobarceni, Lunca, Sulita, Blandesti, Calarasi, Dobarceni
UAT Judetul Iasi – comuna Sipote

Grupul tinta
- 52.031 de locuitori ai celor 14 comune (alcatuite din 66 de localitati) aflate de-a lungul axei rutiere propuse;
- persoanele care tranziteaza zona cu mijloace de transport personale sau cu mijloace de transport in comun;
- pietonii si biciclistii care vor beneficia de conditii propice de deplasare si siguranta;
- agentii economici si viitorii investitori din zona;
- proprietarii cladirilor si terenurilor din zona;
- potentialii turisti;

Bugetul aproximativ
39.670.455 euro

2. Informatii drum, corelari

Stare de viabilitate (septembrie 2014)
Din cei 106,301 km de DJ propusi spre modernizare, 36% (37,7 km) sunt pietruiti, 60% (64,6 km) sunt cu imbracaminti asfaltice in stare de viabilitate rea sau medie si 4% (4 km) sunt cu asfalt tip beton in stare rea sau medie.[194]

Corelare cu alte proiecte

1. Corelare cu MPGT

Conform informatiilor privind Master Planul General de Transport al Romaniei (iulie 2015), traseul Botosani-Targu Frumos va fi transformat in **drum Trans Regio (RT 52B)**, iar axa strategica propusa se conecteaza indirect (prin intermediul DN 29D, dar si prin DJ 208H reabilitat prin POR 2007-2013) la acest drum Trans Regio, care la randul sau uneste viitorul **drum expres DX5B** Botosani-Suceava de viitoarea **autostrada** Ungheni-Iasi-Targu Neamt-(Targu Mures).

2. Proiecte implementate prin POR 2007-2013

- Reabilitarea si modernizarea infrastructurii rutiere interjudetene DJ 282C, DJ 282, DJ 282B, Iasi – Botosani - Prin proiectul axei strategice se realizeaza conexiunea cu proiectul amintit, in localitatea Sipote din judetul Iasi, asigurand o legatura mai rapida, pe drumuri modernizate, cu municipiul Iasi (pol de crestere)
- Modernizare DJ 282 H Calarasi - Libertatea - DN 24 C, KM 6+540 - 11+540 (km 26+600 – 31+600 in urma rekilometrarii drumului judetean DJ 282H) - Proiectul de fata presupune reabilitarea DJ 282H din Botosani de la intersectia cu DJ 282 pana la intersectia cu tronsonul de drum reabilitat prin POR 2007-2013, care la randul sau se conecteaza cu DN 24C.
- Modernizare DJ 294 Mihalaseni - DN 24C, KM 22+100 - 29+160 - Proiectul de fata presupune reabilitarea DJ 294 de la intersectia cu DJ 282 pana la intersectia cu tronsonul de drum reabilitat prin POR 2007-2013, care la randul sau se conecteaza cu DN 24C.
- Modernizare DJ 208 H, DN 28B (E58) - Copalau - Cerbu - Dracsani DJ 297, KM 39+150 - 46+850 - Prin reabilitarea DJ 297, se realizeaza intersectia cu tronsonul de drum reabilitat prin POR 2007-2013, care la randul sau se conecteaza cu E 58/DN 28B (Botosani-Flamanzi-Harlau-Targu Frumos).
- Campus Scolar la Grupul Scolar "Demostene Botez", Trusesti - se afla pe traseul axei strategice si deserveste atat elevii din localitate, cat si pe cei din comunele aflate pe o raza de pana la 50 km.

3. Proiecte implementate din bugetul local –drumuri care pornesc din axa strategica propusa

- Modernizare DJ 282 Hanesti-Vlasinesti – 6,1 km spre orasul Saveni (DN 29)
- Modernizare DJ 294, Gulioaia-Strahotin-Dangeni – 7 km din DJ282 spre DN 29
- Modernizare DJ 294 B, Dobarceni – Padureni - km 5,6 km din DJ 292 spre Dobarceni
- Modernizare DJ 294 C Hanesti – 0,5 km din DJ 282 spre Manoleasa (DN24C)
- Modernizare DC 40, DC 41, DC 41A comuna Lunca - se intersecteaza cu DJ 297

Transport auto / Accesibilitate
Exista curse care folosesc preponderent drumurile nationale, dar care, prin reabilitarea drumurilor judetene incluse in proiect ar putea scurta distanta si timpul de parcurs, si ar asigura accesul la servicii de transport persoane si pentru alte comunitati. Spre exemplu, prin alegerea unei rute alternative via Dangeni din Botosani spre Ripiceni (aflat pe DN24C), ar putea fi scurtat traseul cu 20 km (DN29 – DJ 294 – Dangeni – Mihalaseni - Ripiceni) in loc de traseul Botosani – Trusesti – Stefanesti – Ripiceni.

La fel, o ruta alternativa din Botosani prin Sulita – Calarasi ar scurta timpul parcurs cu 10 km si ar conecta mai bine cele mai izolate comune din Botosani cu municipiul resedinta de judet, fata de traseul de acum: Botosani – Trusesti – Stefanesti – Santa Mare. Avand in vedere faptul ca DN29D Botosani – Trusesi – Stefanesti este in stare de viabilitate rea, iar DN 24C in stare medie sau chiar

[194] Sursa: Consiliile Judetene Botosani si Iasi – septembrie 2014

rea[195], axa strategica propusa, impreuna cu celelalte DJ reabilitate anterior, poate constitui o alternativa la drumurile nationale, ducand la scaderea timpului de transport.

3. Mediu si turism

Patrimoniul natural – Situri Natura 2000
ROSPA0049 Iazurile de pe valea Ibanesei – Baseului – Podrigai: in comuna Hanesti
ROSPA0042 Elesteele Jijiei si Miletinului: in comuna Sipote, judetul Iasi
ROSCI0141 Padurea Ciornohal: in comuna Calarasi
Lacul Dracsani din comuna Sulita – cel mai mare lac de acumulare din Campia Moldovei

Patrimoniul cultural (monumente istorice, muzee)
In cele 14 comune de pe traseul axei strategice se afla 3 ansambluri arhitecturale, 4 monumente de arhitectura si 8 situri arheologice, toate de interes local.[196]

4. Asezari si demografie

Populatie[197] si asezari
Cele 14 unitati administrativ teritoriale (alcatuite din 66 de localitati) aflate de-a lungul axei strategice propuse insumeaza 52.031 persoane si au o densitate de 54,3 locuitori/km2, in zona studiata neaflandu-se localitati urbane.
In ceea ce priveste rata de dependenta a varstnicilor (persoane de peste 65 ani la 1000 de persoane active – 15-64 ani), se poate observa ca pentru zona studiata avem o populatie relativ imbatranita - 317 ‰, fata de 275 ‰ la nivelul UE28 si 239 ‰ la nivelul Romaniei.
Conform Indicelui Dezvoltarii Comunelor[198], unitatile administrative aflate pe traseul drumurilor judetene propuse inregistreaza valori cuprinse intre 29 si 51 (Maximul fiind 100 – Municipiul Bucuresti, minimul fiind 12 – o comuna din Teleorman). Cu exceptia comunei Trusesti, care este mediu dezvoltata (valori intre 45 si 55), toate celelalte aflate pe traseul axei strategice propuse sunt considerate comune sarace (valori sub 45) in raport cu referinta de mai sus.

Zone indepartate de orase
Comunele Hlipiceni, Rauseni, Calarasi si Sipote se afla la o distanta mai mare 25-30 km de un oras.

Asocieri teritoriale
Unele comune aflate de-a lungul axei strategice propuse sunt implicate in Grupuri de Actiune Locala, fapt ce denota un interes pentru asocierile parteneriale si care ar permite dezvoltarea de noi proiecte ulterioare.

- Comuna Sipote – **GAL Rediu-Prajeni**
- Comunele Blandesti, Sulita, Lunca, Albesti, Todireni, Hlipiceni, Rauseni, Calarasi – **GAL Colinele Moldovei**
- Comunele Dangeni si Hanesti – **GAL Valea Baseului de Sus**
- Comunele Trusesti, Dobarceni, Mihalaseni nu apartin momentan niciunui GAL, insa pozitia geografica ar permite o astfel de asociere.

5. Economie

Comunele aflate pe traseul axei strategice propuse au un numar mediu de salariati in anul 2013 relativ scazut, reprezentand doar 5,6% din populatia activa[199] (15-64 ani), fapt ce evidentiaza caracterul agricol de subzistenta al zonei. Numarul de firme inregistrate este de asemenea redus, insumand 91 de firme, dintre care 29 sunt in comuna Trusesti, 16 in comuna Sulita si cate 11-12 firme in comunele Albesti, Dangeni, Mihalaseni si Todireni[200].

[195] Harta calitatii drumurilor din Romania (neoficial) - forum.peundemerg.ro
[196] Lista Monumentelor Istorice 2010 – Ministerul Culturii
[197] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2014; Eurostat - 2013
[198] Dumitru Sandu, INS, 2008
[199] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2014
[200] Sursa: Baza de date listafirme.ro - 2014

6. Infrastructura

Educatie[201]
In cele 14 comune traversate de axa strategica propusa sunt 1484 de copii inscrisi la gradinite – cu 74 de educatori, 6074 de elevi inscrisi in invatamantul primar si gimnazial – cu 372 de profesori si 941 de elevi inscrisi in invatamantul liceal si profesional – cu 59 de profesori. Unitatile de invatamant sunt in numar de 15 (13 scoli primare si gimnaziale si 2 licee – la Todireni si la Trusesti).

Sanatate
Pe traseul axei strategice propuse se afla 2 unitati medico-sanitare, cea mai importanta fiind Sectia Exterioara Sipote a Spitalului Clinic de Psihiatrie „Socola" Iasi, care are 145 de paturi si Unitatea medico-sanitara de la Sulita, cu 40 de paturi. In cele 14 comune se regasesc 18 cabinete de medicina de familie, 2 cabinete de specialitate (in Trusesti), 7 Cabinete stomatologice si 13 farmacii si puncte farmaceutice. Personalul sanitar mediu numara 78 de persoane, iar numarul de medici este de 25.[202]

Justificare

Proiectul are in vedere cresterea gradului de coeziune economica si sociala la nivelul judetelor Botosani si Iasi, prin imbunatatirea infrastructurii de transport din zona si facilitarea accesului la rutele nationale si europene din regiune, interconectarea la retelele de transport judetene cu acces la reteaua TEN-T si la Polul de crestere Iasi.

Investitia propusa va permite cresterea traficului rutier (persoane, marfuri si servicii) pe traseul modernizat, datorita imbunatatirii parametrilor tehnici ai sistemului rutier, si va contribui nemijlocit la o dezvoltare durabila a zonei.

In acelasi timp, prin asigurarea sinergiei cu proiectele de dezvoltarea a celorlalte infrastructuri (deseuri, apa-canal, telefonie, internet, etc.), va creste atractivitatea zonei pentru investitori.

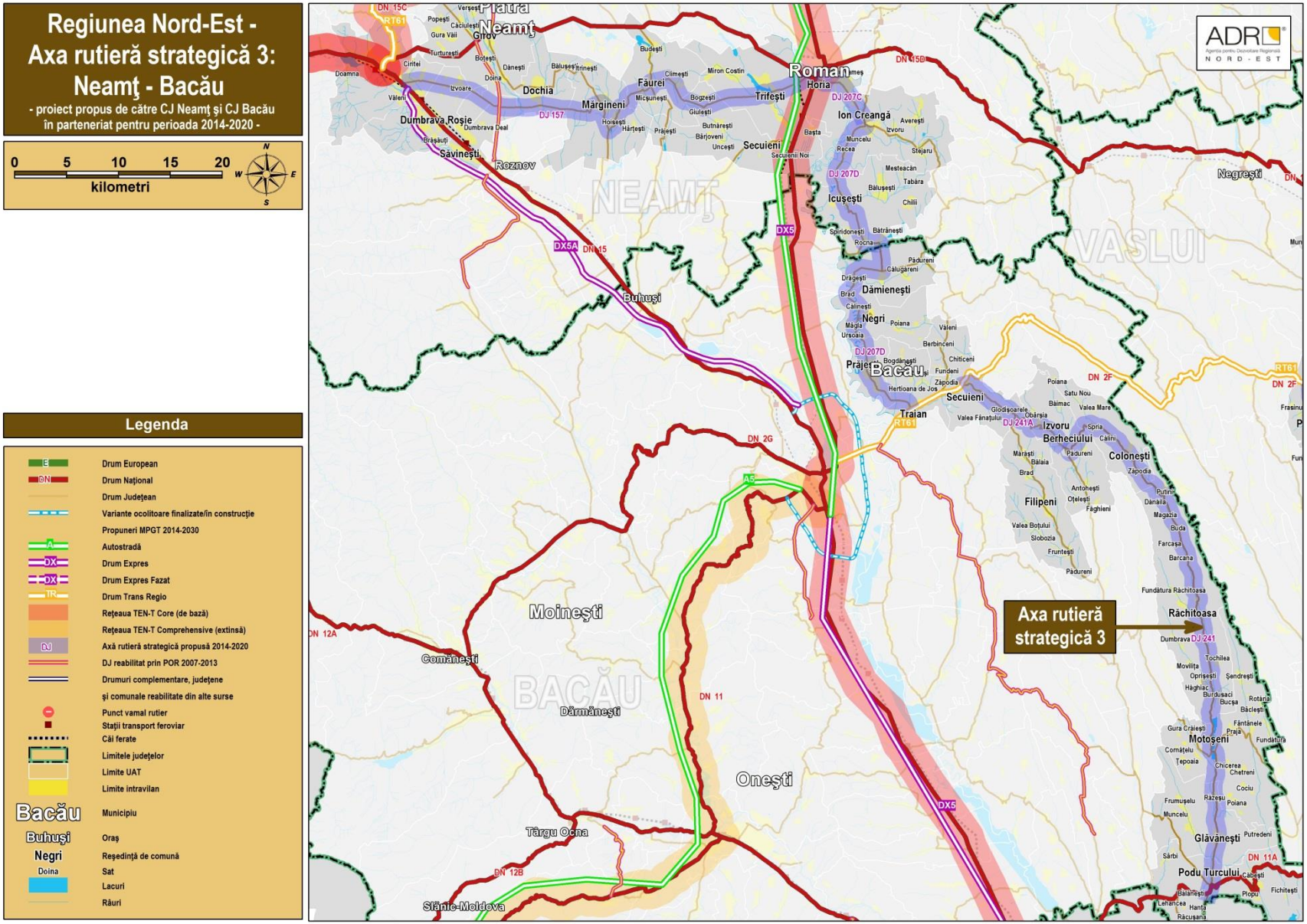
Acest proiect va contribui la cresterea fluxurilor rutiere inspre/dinspre judetul Iasi si implicit Polul de crestere Iasi – principalul vector de dezvoltare al Regiunii Nord-Est, prin corelarea cu proiectele de reabilitare/modernizare a drumurilor judetene, implementate in cadrul POR 2007-2013.

Proiectul va contribui la imbunatatirea calitatii vietii locuitorilor din spatiul rural (prin asigurarea accesului la servicii publice de baza calitative), in principal a comunelor Hlipiceni, Rauseni, Calarasi si Sipote, care se afla la o distanta mai mare 25-30 km de un oras.

Avand in vedere faptul ca DN 29D Botosani – Trusesi – Stefanesti si DN 24C sunt in momentul de fata intr-o stare de viabilitate precara[203], axa strategica propusa, impreuna cu drumurile judetene conexe (care au fost reabilitate in cadrul POR 2007-2013), pot constitui o alternativa viabila la drumurile nationale, ducand la eficientizarea transportului in zona.

Conform prevederilor Master Planului General de Transport al Romaniei (MPGT) traseul rutier Botosani-Targu Frumos (DN 28B/E 58) va fi transformat in drum Trans Regio (RT 52B). Axa strategica propusa se conecteaza indirect (prin intermediul DN 29D, dar si prin DJ 208H reabilitat in cadrul POR 2007-2013) la acest drum Trans Regio, care la randul sau uneste viitorul drum expres DX 5B Botosani-Suceava de viitoarea autostrada Ungheni-Iasi-Targu Neamt-(Targu Mures).

[201] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2013
[202] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2013
[203] Harta calitatii drumurilor din Romania (neoficial) - forum.peundemerg.ro

Regiunea Nord-Est -
Axa rutieră strategică 3:
Neamţ - Bacău
- proiect propus de către CJ Neamţ şi CJ Bacău
în parteneriat pentru perioada 2014-2020 -
0 5 10 15 20
kilometri
Legenda
Drum European
Drum Naţional
Drum Judeţean
Variante ocolitoare finalizate/în construcţie
Propuneri MPGT 2014-2030
Autostradă
Drum Expres
Drum Expres Fazat
Drum Trans Regio
Reţeaua TEN-T Core (de bază)
Reţeaua TEN-T Comprehensive (extinsă)
Axă rutieră strategică propusă 2014-2020
DJ reabilitat prin POR 2007-2013
Drumuri complementare, judeţene
şi comunale reabilitate din alte surse
Punct vamal rutier
Staţii transport feroviar
Căi ferate
Limitele judeţelor
Limite UAT
Limite intravilan
Bacău
Municipiu
Buhuşi
Oraş
Negri
Reşedinţă de comună
Doina
Sat
Lacuri
Râuri
Axa rutieră strategică 3
NEAMŢ
BACĂU
VASLUI
Piatra Neamţ
Roman
Bacău
Buhuşi
Moineşti
Comăneşti
Dărmăneşti
Onești
Târgu Ocna
Slănic-Moldova
Răchitoasa
Motoşeni
Podu Turcului
Negreşti
Dămieneşti
Icuşeşti
Secuieni
Filipeni
Colonești
Traian
Dochia
Dumbrava Roşie
Roznov
Săvineşti
Mărgineni
Făurei
Trifeşti
Ion Creangă
Horia
Glăvăneşti
DN 15C
DN 15D
DN 2F
DN 2G
DN 12A
DN 12B
DN 11A
DN 11
DN 15
DX5
DX5A
DJ 157
DJ 207C
DJ 207D
DJ 241A
DJ 241
A5

REGIUNEA NORD-EST – AXA RUTIERA STRATEGICA 3 : NEAMT – BACAU

Date de identificare a proiectului

1.	Titlul proiectului	**REGIUNEA NORD-EST – AXA RUTIERA STRATEGICA 3: NEAMT-BACAU**	
2.	Obiectivul (scopul) proiectului	Proiectului vizeaza modernizarea a 165,563 km de drumuri judetene pe teritoriul judetelor Neamt si Bacau, premisa sine qua non a revitalizarii socio – economice a unei zone cu o dezvoltare structurala deficitara. Proiectul propus va contribui nemijlocit la asigurarea mobilitatii populatiei, bunurilor si serviciilor in judetele Neamt si Bacau, prin asigurarea unei conexiuni de calitate la drumurile nationale si la Reteaua TEN-T.	
3.	Localizare spatiala a proiectului	**UAT Judetul Neamt** – comunele Dumbrava Rosie, Girov, Savinesti, Dochia, Margineni, Faurei, Secuieni, Trifesti, Horia, Ion Creanga, Icusesti, municipiul Piatra Neamt (si Municipiul Roman, desi traseul axei nu trece pe teritoriul administrativ al municipiului, acesta se afla la mai putin de 1 km de intersectia cu aceasta) **UAT Judetul Bacau** – comunele Damienesti, Negri, Prajesti, Traian, Secuieni, Filipeni, Izvoru Berheciului, Colonesti, Rachitoasa, Motoseni, Glavanesti, Podu Turcului.	
4.	Lungimea segmentului de drum	**165,563 km (jud. Neamt: 71.047 km, jud. Bacau: 94,516 km)**	
		DJ 157 (DN 15 Piatra Neamt – Margineni – Horia E85);	km 0+000-47+747
		DJ 207C (Horia - Ion Creanga);	km 0+000-7+100
		DJ 207D (Ion Creanga - Icusesti - Traian)	km 11+800-50+254
		DJ 241A (Secuieni – Izvoru Berheciului);	km 64+250-78+114
		DJ 241 (Izvoru Berheciului - Rachitoasa – Podu Turcului - lim. Judet Vrancea)	km 25+000-83+368
5.	Beneficiarul proiectului (solicitantul finantarii)	**Parteneriat intre UAT Judetul Neamt si UAT Judetul Bacau**	
6.	Bugetul aproximativ (in Euro)	**Valoarea totala a proiectului**	**76.482.955**

1. Informatii generale

Obiectivul (scopul) proiectului
Proiectului vizeaza modernizarea a 165,563 km de drumuri judetene pe teritoriul judetelor Neamt si Bacau, premisa sine qua non a revitalizarii socio – economice a unei zone cu o dezvoltare structurala deficitara. Proiectul propus va contribui nemijlocit la asigurarea mobilitatii populatiei, bunurilor si serviciilor in judetele Neamt si Bacau, prin asigurarea unei conexiuni de calitate la drumurile nationale si la Reteaua TEN-T.

Localizare spatiala a proiectului
UAT Judetul Neamt – comunele Dumbrava Rosie, Girov, Savinesti, Dochia, Margineni, Faurei, Secuieni, Trifesti, Horia, Ion Creanga, Icusesti, municipiul Piatra Neamt (si Municipiul Roman, desi traseul axei nu trece pe teritoriul administrativ al municipiului, acesta se afla la mai putin de 1 km de intersectia cu aceasta)
UAT Judetul Bacau – comunele Damienesti, Negri, Prajesti, Traian, Secuieni, Filipeni, Izvoru Berheciului, Colonesti, Rachitoasa, Motoseni, Glavanesti, Podu Turcului.

Grupul tinta
Grupul tinta al proiectului este reprezentat in principal de cele 23 de unitati administrativ teritoriale (exceptand mun. Piatra Neamt - 116.492 persoane si mun. Roman – 71.400 persoane), alcatuite din 141 localitati, aflate de-a lungul axei rutiere propuse, ce insumeaza 91.597 de locuitori, persoanele care tranziteaza zona cu mijloace de transport proprii sau cu mijloace de transport in comun care vor beneficia de conditii de trafic mult imbunatatite, mai economice si mai sigure, agentii economici din zona, carora li se faciliteaza aprovizionarea si desfacerea mai rapida a

marfurilor, proprietarii cladirilor si terenurilor din zona, viitorii investitori in zona respectiva, societatea civila care va beneficia de efectele multiplicatoare ale acestuia, autoritatile si institutiile publice care vor beneficia de experienta acumulata pe perioada de implementare a proiectului.

Bugetul aproximativ
76.482.955 euro

2. Informatii drum, corelari

Stare de viabilitate (septembrie 2014)
Din cei 165,563 km de DJ propusi spre modernizare, 13,4% (22,2 km) sunt pietruiti, 13,5% (22,3 km) sunt cu asfalt tip beton (din care 5,5 km in stare medie sau rea) si 73,1% (121,1 km) cu imbracaminti asfaltice (din care 103,7 km in stare de viabilitate rea sau medie).[204]

Corelare cu alte proiecte

1. Corelare cu MPGT si TEN-T

Conform informatiilor privind Master Planul General de Transport al Romaniei (iulie 2015), axa strategica propusa intersecteaza urmatoarele obiective:

- traseul Piatra Neamt-Targu Neamt (DN 15C), **aflat pe traseul Retelei TEN-T Core** va fi transformat in drum **Trans Regio (RT 61)**, iar axa strategica propusa se conecteaza direct la acest drum in dreptul mun. Piatra Neamt. Prin intermediul acestui drum Trans Regio se poate face conexiunea cu viitoarea **autostrada** Ungheni-Iasi-Targu Neamt-(Targu Mures).
- tot in mun. Piatra Neamt, axa strategica propusa intalneste si DN 15 (Piatra Neamt-Bicaz), care face parte din **traseul Retelei TEN-T Core**.
- traseul Bacau-Vaslui (DN 2F) va deveni drum **Trans Regio (RT 61)**, iar axa strategica propusa se va intersecta cu acesta pe tronsonul Traian-Secuieni (BC). Prin intermediul acestui drum Trans Regio se poate face conexiunea cu **viitoarea autostrada Brasov-Bacau (A5).**
- Axa strategica propusa se va intersecta (in dreptul localitatii Horia) cu viitorul drum expres Focsani-Bacau-Suceava-Siret **(DX 5) aflat pe traseul Retelei TEN-T Core** si (in dreptul mun. Piatra Neamt) cu viitorul drum expres Bacau-Piatra Neamt **(DX 5A)**.

2. Proiecte implementate prin POR 2007-2013

- Reabilitarea si Modernizarea Drumului Judetean DJ 156 A, Km 43+700 - 56+640, Judetul Neamt – prin acest proiect, axa strategica propusa se conecteaza cu DN 15D (Piatra Neamt-Roman) si cu DN 15 (Piatra Neamt - Bacau)
- Reabilitare si Extindere Constructie Destinata Centrului de zi pentru copii din familii defavorizate social si persoane varstnice aflate in situatii de risc - localitatea Izvoare, comuna Dumbrava Rosie
- Restaurarea Ansamblului Manastirea Rachitoasa in vederea introducerii in circuitul turistic – comuna Rachitoasa
- Dotare microintreprindere cu utilaje de constructii, Comuna Podu Turcului

Transport auto / Accesibilitate
Prin reabilitarea DJ 157, parte a axei strategice propuse, se realizeaza un traseu alternativ la DN 15D (Piatra Neamt-Roman), fiind cu doar 2 km mai lung decat drumul national.

Comunitatile situate pe malul stang al raului Siret in arealul studiat au la dispozitie doar 2 poduri peste Siret pentru a se conecta cu municipiile Roman sau Bacau, respectiv cu drumul european si viitorul drum expres. Prin reabilitarea axei strategice propuse se va micsora timpul parcurs pana la municipiile amintite.

Zona situata intre Bacau, Vaslui, Barlad si Adjud (Colinele Tutovei) este caracterizata prin vai situate pe directia generala nord-sud, cu putine conexiuni est-vest datorita fragmentarii reliefului. Prin reabilitarea axei strategice propuse se realizeaza o legatura intre DN 2F (Bacau-Vaslui) si DN 11A (Adjud-Barlad) la aproximativ jumatatea distantei dintre cele doua trasee ale retelei TEN-T Core (E85) si Comprehensive (E581).

[204] Sursa: Consiliile Judetene Neamt si Bacau – septembrie 2014

3. Mediu si turism

Patrimoniul natural – situri Natura 2000
ROSCI0156 Muntii Gosman: in mun. Piatra Neamt si in comuna Dumbrava Rosie
ROSPA0138 Piatra Soimului - Scorteni - Garleni: in mun. Piatra Neamt si in comuna Dumbrava Rosie
ROSPA0125 Lacurile Vaduri si Pangarati: in mun. Piatra Neamt
ROSCI0364 Raul Moldova intre Tupilati si Roman: in comuna Horia
ROSCI0378 Raul Siret intre Pascani si Roman: in comunele Horia si Ion Creanga
ROSPA0072 Lunca Siretului Mijlociu: in comunele Horia, Ion Creanga, Secuieni, Icusesti, Damienesti

Patrimoniul cultural (monumente istorice, muzee)
Pe raza unitatilor administrativ teritoriale traversate de traseul axei strategice propuse (cu exceptia mun. Piatra Neamt si Roman) se afla 47 monumente istorice din care 17 situri arheologice, 28 monumente de arhitectura si 2 ansambluri arhitecturale[205]. Dintre acestea, 6 monumente sunt de interes national: un sit arheologic si 5 biserici.
Muzee: mun. Piatra Neamt – 9 muzee, mun. Roman – 4 muzee, comuna Negri – Casa Memoriala Ion Ionescu de la Brad, comuna Prajesti – Complexul muzeal Paul Taralunga

Infrastructura de cazare
Doar 6 dintre comunele aflate pe traseul axei strategice propuse au unitati de cazare: Dumbrava Rosie, Girov, Savinesti, Trifesti, Secuieni si Horia. In aceste comune se afla 14 unitati de cazare cu 315 locuri, iar in anul 2013 numarul de sosiri a fost de 8310 turisti cu 12626 de innoptari, durata medie a sejurului fiind de 1,4 zile per turist. La acestea se adauga mun. Piatra Neamt si Roman, cu 27 de unitati de cazare cu 1369 de locuri si cu 65981 de sosiri si 104753 innoptari in 2013.

4. Asezari si demografie

Populatie[206] si asezari
Cele 23 unitati administrativ teritoriale (exceptand mun. Piatra Neamt - 116.492 persoane si mun. Roman – 71.400 persoane), aflate de-a lungul axei strategice propuse (alcatuite din 141 localitati) insumeaza 91.597 de persoane.

In ceea ce priveste rata de dependenta a varstnicilor (persoane de peste 65 ani la 1000 de persoane active – 15-64 ani), se poate observa ca pentru zona studiata avem o populatie relativ imbatranita - 296 ‰, fata de 275 ‰ la nivelul UE28 si 239 ‰ la nivelul Romaniei.

Conform Indicelui Dezvoltarii Comunelor[207], unitatile administrative aflate pe traseul drumurilor judetene propuse inregistreaza valori cuprinse intre 29 si 88 (Maximul fiind 100 – Municipiul Bucuresti, minimul fiind 12 – o comuna din Teleorman). Astfel, exista doua orase mediu dezvoltate – Piatra Neamt si Roman, 4 comune dezvoltate – Podu Turcului, Dumbrava Rosie, Horia si Savinesti, 5 comune mediu dezvoltate (valori intre 45 si 55) si 14 comune sarace (valori sub 45).

Asocieri teritoriale
Unele comune aflate de-a lungul axei strategice propuse sunt implicate in Grupuri de Actiune Locala, fapt ce denota un interes pentru asocierile parteneriale si care ar permite dezvoltarea de noi proiecte ulterioare.

- Comunele Girov, Faurei si Trifesti – **GAL Stefan cel Mare**
- Comunele Margineni si Dochia – **GAL Nicolae Roznovanu**
- Comunele Damienesti, Negri, Prajesti, Traian, Secuieni (BC), Filipeni, Izvoru Berheciului, Colonesti – **GAL Colinele Tutovei**
- Comunele Rachitoasa si Motoseni – **GAL Bacaul Verde**
- Comuna Podu Turcului – **GAL Valea Tutovei si Zeletinului** (preponderent in jud. Vaslui)

Municipiile Piatra Neamt, Roman si Bacau au fiecare cate o structura de tip zona metropolitana, iar o serie de comune aflate pe traseul axei strategice propuse fac parte din aceste asocieri teritoriale.

[205] Lista Monumentelor Istorice 2010 – Ministerul Culturii
[206] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2014; Eurostat - 2013
[207] Dumitru Sandu, INS, 2008

Astfel, comunele Girov, Dumbrava Rosie si Savinesti fac parte din Zona Metropolitana Piatra Neamt, comunele Faurei, Horia, Ion Creanga si Icusesti fac parte din Zona Metropolitana Roman, iar comunele Prajesti, Traian, Secuieni si Izvoru Berheciului face parte din Zona Metropolitana Bacau.

5. Economie

Comunele aflate pe traseul axei strategice propuse au un numar mediu de salariati in anul 2013 reprezentand 11% din populatia activa[208] (15-64 ani), fapt ce evidentiaza un caracter industrial/tertiar in unele comune, pe langa cel agricol de subzistenta. Se evidentiaza astfel comunele Savinesti si Dumbrava Rosie, care au peste 30% din populatia activa salariata, dar si comunele Secuieni (NT), Girov, Horia, Negri si Podu Turcului, cu 10-30% din populatia activa salariata. Numarul de firme inregistrate este de 876 (exceptand mun. Piatra Neamt – 3.692 firme si mun. Roman – 1.480 firme). Comunele in care intalnim peste 100 de firme sunt: Dumbrava Rosie, Horia, Savinesti, iar intre 50 si 100 de firme: comunele Podu Turcului si Girov[209].

6. Infrastructura

Educatie[210]
In cele 23 comune traversate de axa strategica propusa sunt 2106 de copii inscrisi la gradinite – cu 116 de educatori, 7662 de elevi inscrisi in invatamantul primar si gimnazial – cu 354 de profesori si 994 de elevi inscrisi in invatamantul liceal, profesional si postliceal – cu 49 de profesori. Unitatile de invatamant sunt in numar de 25 (22 scoli primare si gimnaziale si 3 licee – in comunele Podu Turcului, Rachitoasa si Horia).

In cele doua municipii, Piatra Neamt si Roman, sunt un numar de 43 de unitati de invatamant (din care 24 de licee si scoli postliceale si o unitate de invatamant superior).

Sanatate[211]
In cele 23 comune se regasesc: un spital si un ambulatoriu integrat acestuia (la Podu Turcului), 35 de cabinete de medicina de familie, 4 cabinete medicale de medicina generala sau de specialitate (Podu Turcului, Traian, Motoseni si Horia), 16 Cabinete stomatologice si 19 farmacii si puncte farmaceutice. Personalul sanitar mediu numara 129 de persoane, iar numarul de medici este de 54.
In municipiile Piatra Neamt si Roman exista 3 spitale si 2 de ambulatorii integrate acestora. Personalul sanitar mediu numara 2196 de persoane, iar numarul de medici este de 557.

Justificare

Prin implementarea acestui proiect se realizeaza o conexiune de calitate cu reteaua drumurilor nationale si reteaua TEN-T, cu implicatii asupra dezvoltarii regionale, atragand in circuitul economic zone cu o dezvoltare structurala deficitara. Comunitatile situate pe malul stang al raului Siret in arealul studiat au la dispozitie doar 2 poduri peste Siret pentru a se conecta cu municipiile Roman sau Bacau, respectiv cu drumul european si viitorul drum expres. Prin reabilitarea axei rutiere propuse se va micsora timpul parcurs pana la municipiile amintite. Prin acest proiect se realizeaza o legatura intre DN 2F (Bacau-Vaslui) si DN 11A (Adjud-Barlad) la aproximativ jumatatea distantei dintre cele doua trasee ale retelei TEN-T Core (E85) si Comprehensive (E581). De asemenea, se asigura o ruta alternativa de calitate la DN 15D (Piatra Neamt-Roman).

Se urmareste ca aceasta axa de transport rutier sa contribuie, pe termen mediu si lung, la cresterea fluxurilor de capital, a mobilitatii fortei de munca, a accesibilitatii spre si in interiorul zonei, determinand o dezvoltare durabila a acesteia si implicit crearea de noi oportunitati de afaceri si locuri de munca, in special in arealele rurale, avand in vedere ca doua treimi dintre comunele situate pe traseul axei rutiere propuse inregistreaza un grad de saracie ridicat.

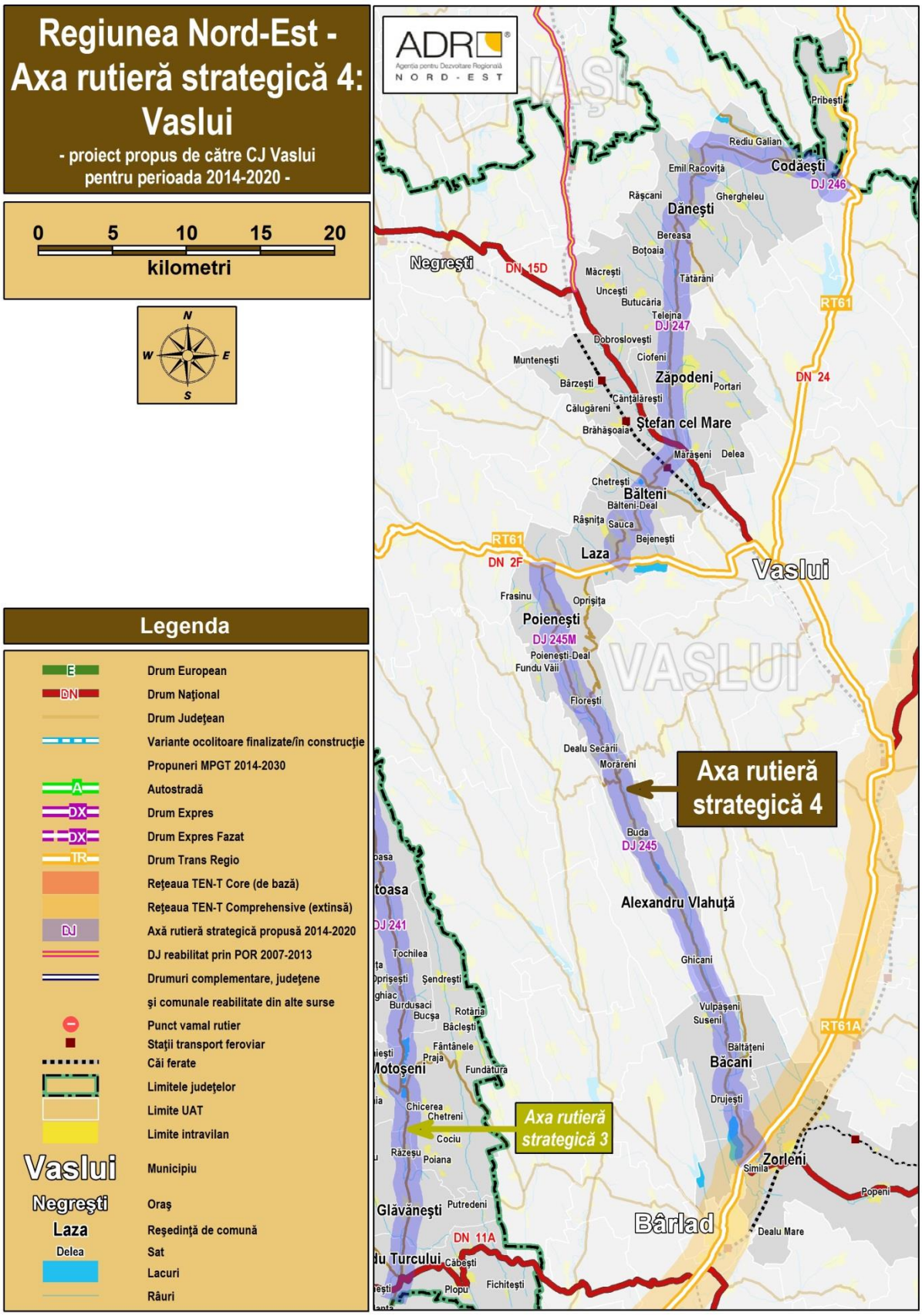
Proiectul propus isi demonstreaza necesitatea si oportunitatea atat prin dimensiunea teritoriala, traseul propus strabatand 23 de comune (alcatuite din 141 localitati) din judetele Neamt si Bacau,

[208] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2014
[209] Sursa: Baza de date listafirme.ro - 2014
[210] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2013
[211] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2013

cu o populatie de 91.597 locuitori, cat si prin dimensiunea strategica, proiectul propus punand bazele unei dezvoltari socio-economice durabile a zonei.

De asemenea, implementarea acestui proiect va determina cresterea traficului rutier (persoane, marfuri si servicii) pe traseul modernizat, datorita imbunatatirii parametrilor tehnici ai sistemului rutier, va asigura reducerea timpului si a costurilor de transport al marfurilor si calatorilor, oferind un acces facil al populatiei la servicii publice de calitate (educatie, sanatate, etc.), asigurate de municipiile Piatra Neamt, Roman si Bacau, va imbunatati accesul la pietele regionale, va creste eficienta activitatilor economice, va valorifica potentialului economic si turistic al zonei, asigurandu-se desfasurarea unui trafic rutier in conditii optime de siguranta si confort.

Traseul axei rutiere intersecteaza viitoarele proiecte propuse in Master Planului General de Transport al Romaniei (MPGT), respectiv doua drumuri expres si doua drumuri TransRegio facandu-se astfel conexiunea indirecta cu viitoarea autostrada Brasov-Bacau (A5).

Regiunea Nord-Est -
Axa rutieră strategică 4:
Vaslui
- proiect propus de către CJ Vaslui
pentru perioada 2014-2020 -
0 5 10 15 20
kilometri
N
W E
S
ADR
Agenţia pentru Dezvoltare Regională
NORD-EST
Legenda
Drum European
Drum Naţional
Drum Judeţean
Variante ocolitoare finalizate/în construcţie
Propuneri MPGT 2014-2030
Autostradă
Drum Expres
Drum Expres Fazat
Drum Trans Regio
Reţeaua TEN-T Core (de bază)
Reţeaua TEN-T Comprehensive (extinsă)
Axă rutieră strategică propusă 2014-2020
DJ reabilitat prin POR 2007-2013
Drumuri complementare, judeţene
şi comunale reabilitate din alte surse
Punct vamal rutier
Staţii transport feroviar
Căi ferate
Limitele judeţelor
Limite UAT
Limite intravilan
Vaslui
Municipiu
Negreşti
Oraş
Laza
Reşedinţă de comună
Delea
Sat
Lacuri
Râuri
Axa rutieră strategică 4
Axa rutieră strategică 3
Pribeşti
Rediu Galian
Codăeşti
DJ 246
Emil Racoviţă
Răşcani
Gherghelеu
Dăneşti
Bereasa
Boţoaia
Negreşti
DN 15D
Măcreşti
Tătărani
Uncești
Butucăria
Telejna
DJ 247
RT61
Dobroslovești
Ciofeni
Muntenești
Zăpodeni
Portari
DN 24
Bârzești
Cântălărești
Călugăreni
Ştefan cel Mare
Brăhăşoaia
Mărăşeni
Delea
Chetrești
Bălteni
Bălteni-Deal
Râşniţa
Sauca
Bejenești
RT61
DN 2F
Laza
Vaslui
Frasinu
Oprişiţa
Poienești
DJ 245M
Poienești-Deal
Fundu Văii
Floreşti
Dealu Secării
Morăreni
Buda
DJ 245
Alexandru Vlahuţă
DJ 241
Tochilea
Ghicani
Şendreşti
Burdusaci
Bucşa
Rotăria
Băcleşti
Vulpăşeni
Suseni
RT61A
Fântânele
Praja
Fundătura
Bălţăteni
Băcani
Chicerea
Chetreni
Cociu
Drujeşti
Răzeşu
Poiana
Zorleni
Simila
Ropeni
Glăvăneşti
Putredeni
Bârlad
Dealu Mare
DN 11A
Căbeşti
Fichiteşti
Plopu

REGIUNEA NORD-EST - AXA RUTIERA STRATEGICA 4 : VASLUI

Date de identificare a proiectului

1.	Titlul proiectului	**REGIUNEA NORD-EST - AXA RUTIERA STRATEGICA 4: VASLUI**	
2.	Obiectivul (scopul) proiectului	Facilitarea accesului populatiei, bunurilor si serviciilor din judetul Vaslui pe piata regionala si nationala in vederea stimularii dezvoltarii socio-economice durabile, ca urmare a imbunatatirii conexiunii la reteaua de drumuri nationale si la reteaua TEN-T, realizata prin modernizarea a 92,043 km de drumuri judetene.	
3.	Localizare spatiala a proiectului	**UAT Judetul Vaslui** – comunele Zorleni, Bacani, Alexandru Vlahuta, Poienesti, Laza, Balteni, Stefan cel Mare, Zapodeni, Danesti si Codaesti (Municipiul Barlad - se afla la mai putin de 1 km de intersectia cu axa rutiera strategica 4)	
4.	Lungimea segmentului de drum	**92,043 km**	
		DJ 245 (E581/DN24 Zorleni - Al. Vlahuta - Floresti)	km 0+000-34+705
		DJ 245M (Floresti - Poienesti – DN 2F)	km 0+000-10+240
		DJ 247 (Laza – DN 15D – Danesti - Codaesti)	km 27+060-68+659
		DJ 246 (Codaesti – DN 24)	km 0+000-5+499
5.	Beneficiarul proiectului (solicitantul finantarii)	**UAT Judetul Vaslui**	
6.	Bugetul aproximativ (in Euro)	**Valoarea totala a proiectului**	**50.335.144**

1. Informatii generale

Obiectivul (scopul) proiectului
Facilitarea accesului populatiei, bunurilor si serviciilor din judetul Vaslui pe piata regionala si nationala in vederea stimularii dezvoltarii socio-economice durabile, ca urmare a imbunatatirii conexiunii la reteaua de drumuri nationale si la reteaua TEN-T, realizata prin modernizarea a 92,043 km de drumuri judetene.

Localizare spatiala a proiectului
UAT Judetul Vaslui – comunele Zorleni, Bacani, Alexandru Vlahuta, Poienesti, Laza, Balteni, Stefan cel Mare, Zapodeni, Danesti si Codaesti (Municipiul Barlad - se afla la mai putin de 1 km de intersectia cu axa rutiera strategica 4)

Grupul tinta
- 36.819 de locuitori ai celor 10 comune (alcatuite din 53 de localitati) aflate de-a lungul axei rutiere propuse;
- persoanele care tranziteaza zona cu mijloace de transport personale sau cu mijloace de transport in comun;
- pietonii si biciclistii care vor beneficia de conditii propice de deplasare si siguranta;
- agentii economici si viitorii investitori din zona;
- proprietarii cladirilor si terenurilor din zona;

Bugetul aproximativ
50.335.144 euro

2. Informatii drum, corelari

Stare de viabilitate (septembrie 2014)
Din cei 92,043 km de DJ propusi spre modernizare, 14,9% (13,7 km) sunt de pamant, 28,8% (26,5 km) sunt pietruiti, 40,9% (37,6 km) sunt cu asfalt tip beton (din care 35,6 km in stare medie sau rea) si 15,4% (14,2 km) cu imbracaminti asfaltice in stare de viabilitate medie.[212]

[212] Sursa: Consiliul Judetean Vaslui – septembrie 2014

Podetele transversale prezinta degradari. Podurile existente sunt in stare rea. Lipsesc partial podetele de la drumurile laterale si accesul la proprietati.

Corelare cu alte proiecte

1. Corelare cu MPGT

Conform informatiilor privind Master Planul General de Transport al Romaniei (iulie 2015), axa strategica propusa intersecteaza urmatoarele obiective:

- traseul Tecuci-Barlad-Vaslui (DN 24) va fi transformat in **drum Trans Regio (RT 61A)**, iar axa strategica propusa se conecteaza direct la acest drum in dreptul localitatii Simila din comuna Zorleni (tronsonul Tecuci-Barlad-Crasna si apoi spre vama Albita facand parte din **traseul Retelei TEN-T Comprehensive**)
- traseul Bacau-Vaslui-Iasi (DN 2F si apoi DN 24) va deveni **drum Trans Regio (RT 61)**, iar axa strategica propusa se va intersecta cu acesta in doua puncte:
    - in localitatea Laza cu DN 2F (care se continua pana in Bacau, unde se va intalni cu drumul expres Focsani-Bacau-Suceava-Siret **aflat pe traseul Retelei TEN-T Core** si de unde va incepe viitoarea autostrada A5 Bacau-Brasov aflata pe **traseul Retelei TEN-T Comprehensive**)
- in apropiere de Codaesti cu DN 24 (care se continua pana in Polul de Crestere Iasi unde se va face conexiunea cu viitoarea **autostrada** Ungheni-Iasi-Targu Neamt-(Targu Mures) – **aflata pe traseul Retelei TEN-T Core**)

2. Proiecte implementate prin POR 2007-2013

- Reabilitarea si modernizarea drumului interjudetean DJ 248 Iasi – Vaslui – asigura o alternativa viabila la drumul national DN 24
- Reabilitare, modernizare, dezvoltare si echipare centrul de asistenta medico-sociala Codaesti – este singura unitate medico-sociala situata pe traseu, avand o capacitate de 40 de paturi

3. Proiecte implementate din bugetul local –drumuri care pornesc din axa strategica propusa

DJ 246 – km 5+499 - 12+635 – Reabilitare din credit extern (TVA) in perioada 2008-2009

4. Alte proiecte conexe

- Modernizare a drumului european E 581 (finalizat);
- Modernizare a drumului national DN 24 (finalizat);
- Modernizarea Aeroportului International Iasi - axa strategica propusa asigura conectarea populatiei aflate pe traseu, inclusiv a locuitorilor municipiilor Vaslui si Barlad, la cursele internationale deservite de Aeroportul Iasi;
- Proiectul „Managementul integrat al deseurilor in judetul Vaslui". Prin reabilitarea si modernizarea sectoarelor de drum judetean care compun drumul strategic, comunitatile locale de pe traseul drumului vor putea transporta deseurile catre statia de transfer din Birlad;

Transport auto / Accesibilitate

Odata reabilitat tronsonul Stefan cel Mare – Laza - Zorleni, si luand in considerare drumul judetean 248 reabilitat prin POR 2007-2013, se realizeaza o alternativa intre municipiul Iasi si municipiul Barlad, care ar fi cu doar 10-15 km mai lung decat actuala ruta pe drumuri nationale, insa ar ocoli municipiul Vaslui.

Zona situata intre Bacau, Vaslui, Barlad si Adjud (Colinele Tutovei) este caracterizata prin vai situate pe directia generala nord-sud, cu putine conexiuni est-vest datorita fragmentarii reliefului. Prin reabilitarea axei strategice propuse se realizeaza o legatura intre DN 2F (Bacau-Vaslui) si reteaua TEN-T Comprehensive (E581).

Pe langa cele 10 comune strabatute, in drumul strategic debuseaza si populatia comunei Ibanesti din judetul Vaslui, prin DC84, fiind singura cale de legatura a acestei comune cu restul judetului.

3. Mediu si turism

Patrimoniul natural – Situri Natura 2000
ROSCI0330 Osesti - Barzesti: in comuna Stefan cel Mare
ROSCI0158 Padurea Balteni - Harboanca: in comuna Balteni
ROSCI0360 Raul Barlad intre Zorleni si Gura Garbavotulu: in mun. Barlad si in comunele Bacani si Zorleni
ROSPA0119 Horga – Zorleni: in comuna Zorleni

Patrimoniul cultural (monumente istorice, muzee)
Cu exceptia municipiului Barlad, pe raza unitatilor administrativ teritoriale traversate de traseul axei strategice propuse se afla 19 monumente istorice din care 4 situri arheologice, 11 monumente de arhitectura si 4 ansambluri arhitecturale[213]. Dintre acestea, 6 monumente sunt de interes national.
Muzee: mun. Barlad – 2 muzee, comuna Danesti – Casa Memoriala Emil Racovita.

Infrastructura de cazare
In afara de municipiul Barlad, doar 2 comune mai au structuri de primire turistica – comunele Balteni si Zorleni. In aceste 2 comune exista 3 unitati de cazare cu 57 de locuri, in care au sosit (in 2013) 3086 de turisti cu 3943 de innoptari, durata medie a sejurului fiind de 1,3 zile per turist. La acestea se adauga municipiul Barlad, cu 3 unitati de cazare cu 163 de locuri, 7015 sosiri si 12158 de innoptari in 2013.

4. Asezari si demografie

Populatie[214] si asezari
Cele 10 unitati administrativ teritoriale (alcatuite din 53 localitati), aflate de-a lungul axei strategice propuse insumeaza 36.819 persoane (exceptand municipiul Barlad – 73.715 locuitori).
In ceea ce priveste rata de dependenta a varstnicilor (persoane de peste 65 ani la 1000 de persoane active – 15-64 ani), se poate observa ca pentru zona studiata avem o populatie usor imbatranita - 279 ‰, fata de 275 ‰ la nivelul UE28 si 239 ‰ la nivelul Romaniei.
Conform Indicelui Dezvoltarii Comunelor[215], unitatile administrative aflate pe traseul drumurilor judetene propuse inregistreaza valori cuprinse intre 25 si 82 (Maximul fiind 100 – Municipiul Bucuresti, minimul fiind 12 – o comuna din Teleorman). Astfel, exista un oras mediu dezvoltat – municipiul Barlad, o comuna mediu dezvoltata (Zorleni) si 9 comune sarace (valori sub 45).

Asocieri teritoriale
Toate comunele aflate de-a lungul axei strategice propuse sunt implicate in Grupuri de Actiune Locala, fapt ce denota un interes pentru asocierile parteneriale si care ar permite dezvoltarea de noi proiecte ulterioare.

- Comuna Bacani – **GAL Valea Tutovei si Zeletinului**
- Comunele Zorleni si Alexandru Vlahuta – **GAL Podu Inalt Vaslui**
- Comunele Poienesti si Laza – **GAL Valea Racovei**
- Comunele Balteni, Stefan cel Mare si Zapodeni – **GAL Movila lui Burcel**
- Comunele Danesti si Codaesti – **GAL Stefan cel Mare** (predominant in judetul Iasi)

Municipiul Vaslui a demarat actiunile pentru constituirea unei zone metropolitane, iar o serie de comune aflate pe traseul axei strategice propuse fac parte din aceasta asociere teritoriala – comunele Laza, Balteni, Stefan cel Mare si Zapodeni.

[213] Lista Monumentelor Istorice 2010 – Ministerul Culturii
[214] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2014; Eurostat - 2013
[215] Dumitru Sandu, INS, 2008

5. Economie

Comunele aflate pe traseul axei strategice propuse au un numar mediu de salariati in anul 2013 reprezentand 7,9% din populatia activa[216] (15-64 ani), fapt ce evidentiaza un usor caracter industrial/tertiar in unele comune, pe langa caracterul agricol de subzistenta. Se evidentiaza comuna Balteni, care are 14% din populatia activa salariata. Numarul de firme inregistrate este relativ scazut, 119 (exceptand mun. Barlad – 1367 firme), o singura comuna avand un numar mai insemnat de firme – Zorleni (75 de firme)[217].

6. Infrastructura

Educatie[218]
In cele 10 comune traversate de axa strategica propusa sunt 1055 de copii inscrisi la gradinite – cu 53 de educatori, 3740 de elevi inscrisi in invatamantul primar si gimnazial – cu 281 de profesori si 963 de elevi inscrisi in invatamantul liceal si profesional – cu 68 de profesori. Unitatile de invatamant sunt in numar de 12 (10 scoli primare si gimnaziale si 2 licee – in comunele Codaesti si Zorleni). In municipiul Barlad sunt un numar de 21 de unitati de invatamant (din care, 6 licee).

Sanatate[219]
In cele 10 comune se regasesc: o unitate medico-sociala (la Codaesti) – cu 40 de paturi, 14 cabinete de medicina de familie, 5 Cabinete stomatologice si 10 farmacii si puncte farmaceutice. Personalul sanitar mediu numara 37 de persoane, iar numarul de medici este de 15.
In municipiul Barlad exista un spital cu un ambulatoriu – cu 771 de paturi. Personalul sanitar mediu numara 703 de persoane, iar numarul de medici este de 173.

Justificare

Implementarea acestui proiect va determina cresterea traficului rutier (persoane, marfuri si servicii) pe traseul modernizat, datorita imbunatatirii parametrilor tehnici ai sistemului rutier, va asigura reducerea timpului si a costurilor de transport al marfurilor si calatorilor, oferind un acces facil al populatiei la servicii publice de calitate (educatie, sanatate, etc.), asigurate de municipiile Vaslui, Barlad si Iasi, va imbunatati accesul la pietele regionale, eficienta activitatilor economice, valorificarea potentialului agricol si industrial al zonei, asigurandu-se desfasurarea unui trafic rutier in conditii optime de siguranta si confort.

Se urmareste ca aceasta axa de transport rutier sa contribuie, pe termen mediu si lung, la cresterea fluxurilor de capital, a mobilitatii fortei de munca, a accesibilitatii spre si in interiorul zonei, determinand o dezvoltare durabila a acesteia si implicit crearea de noi oportunitati de afaceri si locuri de munca, in arealele rurale, avand in vedere ca 9 din cele 10 comune situate pe traseul axei rutiere propuse inregistreaza un grad de saracie ridicat (Indicelui Dezvoltarii Comunelor avand valori sub 45).

Prin realizarea proiectului propus s-ar asigura o legatura rutiera de calitate intre DN 2F (Bacau-Vaslui) si reteaua TEN-T Comprehensive (E581). De asemenea, s-ar realiza o alternativa viabila intre municipiul Iasi si municipiul Barlad (care ar ocoli municipiul Vaslui).

Traseul axei rutiere intersecteaza viitoarele proiecte propuse in Master Planului General de Transport al Romaniei (MPGT), respectiv doua drumuri TransRegio, precum si actualul traseu al Retelei TEN-T Comprehensive.

[216] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2014
[217] Sursa: Baza de date listafirme.ro - 2014
[218] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2013
[219] Sursa: Baza de date TEMPO, INS - 2013

Bibliografie

Bibliografie

Date statistice

- Anuarul statistic al Romaniei 2011, 2012, 2013 INS
- Baza de date TEMPO – online, INS - https://statistici.insse.ro/shop/
- Buletin statistic lunar al judetelor – 2009-2014, INS
- Recensamantul populatiei si locuintelor 2002 si 2011 - www.recensamantromania.ro
- Regional Statistical Yearbook 2013 – EUROSTAT - http://epp.eurostat.ec.europa.eu
- EUROSTAT - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/

Date si informatii geospatiale

- European Environment Agency - www.eea.europa.eu (Corine Land Cover 2006)
- Geoportal Agentia Nationala de Cadastru si Publicitate Imobiliara (ANCPI) – http://geoportal.ancpi.ro/
- Geo-spatial - http://earth.unibuc.ro/ - date vectoriale
- Google Maps - http://maps.google.com
- Joint Research Centre – European Soil Portal – Soil Data and Information Systems http://eusoils.jrc.ec.europa.eu/
- Limitele ariilor naturale protejate – http://www.mmediu.ro/protectia_naturii/protectia_naturii.htm
- Open Street Map - www.openstreetmap.com – date vectoriale
- Ortofotoplanuri 2005, 2008 – ANCPI

Strategii

- Strategia Europa 2020
- Strategia de la Lisabona
- Acordul de parteneriat pentru Romania, versiunea aprobata august 2014
- Strategia Nationala de Export 2014 - 2020
- Strategia Nationala de Reducere a Saraciei 2014-2020
- Strategia Nationala pentru Agenda Digitala a Romaniei
- Strategia Nationala pentru Cercetare, Dezvoltare si Inovare 2014-2020
- Strategia Nationala pentru Competitivitate 2014-2020
- Strategia Nationala pentru Invatarea pe tot Parcursul Vietii
- Strategia Nationala si Planul National de Actiune pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din Romania
- Strategia Nationala privind Managementul Deseurilor
- Strategia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca 2013-2020
- Strategia Nationala privind Schimbarile Climatice 2013 - 2020
- Strategia Energetica a Romaniei 2007-2020 (in curs de revizuire)
- Strategia Guvernului de incluziune a cetatenilor romani apartinand minoritatii rome pentru perioada 2012-2020
- Strategia de Dezvoltare Rurala a Romaniei 2014-2020
- Strategia pentru Dezvoltarea Agriculturii pe termen mediu si lung 2020-2030
- Strategia pentru Dezvoltarea Infrastructurii Educationale
- Strategia pentru Reducerea Parasirii Timpurii a Scolii
- Strategia pentru Sanatate 2014-2020
- Strategia privind intarirea capacitatii administrative
- Strategia de transport intermodal in Romania 2020
- Cadrul strategic pentru educatia tertiara
- Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala a Romaniei pe termen lung (2007-2030) http://strategia.ncsd.ro/docs/concept.pdf
- Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 http://www.mdrap.ro/dezvoltare-teritoriala/cooperare-si-coeziune-teritoriala/csdt-romania
- Master Planul General de Transport al Romaniei pe termen scurt mediu si lung
- Planul National privind Managementul Deseurilor
- Planul Strategic National Multianual privind Acvacultura

- Plan de Actiune al Strategiei pentru incluziunea cetatenilor romani apartinand minoritatii Roma pentru perioada 2012-2020
- Strategia de Specializare Inteligenta Nord-Est 2014-2020
- Planul Regional de Actiune in domeniul Turismului (PRAT) Nord-Est 2008-2013
- Planul de Actiune privind Schimbarile Climatice
- Planurile de mobilitate urbana
- Strategia de dezvoltare durabila a judetului Bacau pentru perioada de programare 2014-2020
- Strategia de dezvoltare socio-economica a Judetului Botosani 2014-2020
- Strategia de dezvoltare socio-economica a Judetului Iasi pentru perioada 2014-2020
- Strategia de dezvoltare economica si sociala a Judetului Suceava, perioada 2011 – 2020
- Strategia de dezvoltare economico-sociala a Judetului Vaslui cu orizontul de timp 2013 – 2020
- Strategia de dezvoltare a Municipiului Barlad 2009 - 2020
- Strategia locala de dezvoltare durabila a Municipiului Moinesti pentru perioada 2014 – 2020
- Strategia de dezvoltare durabila a Municipiului Roman pentru perioada 2014-2020
- Planul Regional de Actiune pentru Invatamant 2007-2013 (PRAI)
- Planurile Locale de Actiune pentru Invatamant 2007-2014 (PLAI)
- Planuri anuale de scolarizare (PAS)

Programe

- Programul Operational Regional 2014-2020, versiunea septembrie 2014
- Programul Operational Capital Uman 2014-2020, versiunea august 2014
- Programul National pentru Agricultura si dezvoltare Rurala (PNDR) 2007 -2013 – http://www.pndr.ro/
- Programul National pentru Dezvoltarea Infrastructurii 2011 - 2020
- Programul Operational Sectorial Cresterea Competitivitatii Economice 2007-2013 – http://amposcce.minind.ro/
- Programul Operational Sectorial Mediu 2007-2013 - www.posmediu.ro
- Programul Operational Sectorial Transport 2007-2013 - www.ampost.ro
- Programul Operational Regional 2007-2013 – www.inforegionordest.ro
- Programul LEADER - Grupurile de actiune locala (GAL) - http://leader-romania.ro/
- Programul de Cooperare transfrontaliera Romania-Ucraina-Republica Moldova http://www.ro-ua-md.net/

Rapoarte

- Raportul final si rapoarte intermediare ale proiectului de asistenta tehnica dedicat evaluarii ex-ante a planurilor de dezvoltare regionala
- Raport privind incluziunea sociala in Romania 2010-2012
- Raportul anual privind starea mediului in Romania pentru anii 2011, 2012
- Rapoartele anuale privind starea mediului la nivelul judetelor din Regiunea Nord-Est 2011, 2012
- Raportul Bancii Mondiale 2013 - Componenta 1 – Politica Polilor de crestere
- Raportul National al Dezvoltarii Umane (2006)
- Raportul privind starea mediului in Regiunea 1 Nord-Est pentru 2009, 2011

Studii si publicatii

- Studiu privind dezvoltarea urbana in Regiunea Nord-Est - 2012
- Studiu privind disparitatile existente la nivelul Regiunii de dezvoltare Nord-Est - 2012
- Studiul privind implementarea Programului Operational Regional la nivelul Regiunii Nord-Est, aspecte cantitative si calitative rezultate ca urmare a crizei economice si financiare (material realizat de catre ADR Nord-Est), 2011
- Activitatea unitatilor cultural-artistice, INS, 2012
- Activitatea unitatilor sanitare in 2012 – INS
- Analiza teritoriala pentru fundamentarea Acordului de Parteneriat 2014-2020 - 19 decembrie 2013

http://www.mdrap.ro/userfiles/espon/dimensiune_teritoriala/reuniune4/ccct_analiza_teritoriala.pdf
- Analiza si Evidenta pietei CDTI in Romania
- Ancheta asupra fortei de munca in gospodarii (AMIGO)
- Brosura - Reteaua de monitorizare a corpurilor de apa subterana - http://www.hidro.ro/download/produse/Brosura-Retea_monitorizare.pdf
- Cercetare-Dezvoltare in Romania, INS
- Conditiile de viata ale populatiei din Romania, 2011 – INS
- Conturi nationale regionale 2002-2011 – INS, BNR
- Ecotourism Market and Industry Structure - Eagles si Higgins, 1998
- Elaborarea strategiilor de integrare a comunitatilor urbane marginalizate: Atlasul zonelor urbane marginalizate din Romania, 2014 (raportul privind implementarea CLLD in Romania, proiect al Guvernului Romaniei si Bancii Mondiale)
- ESPON 111 Potentials for polycentric development in Europe – http://www.espon.eu/export/sites/default/Documents/Projects/ESPON2006Projects/ThematicProjects/Polycentricity/fr-1.1.1_revised-full.pdf
- Ghidul Statiunilor Balneare din Romania, 2011
- Health Status and Living Conditions Network, European Com., "Employment, Social Affairs and Equal Opportunities", 2006
- Intreprinderi noi si profilul intreprinzatorului din Romania, 2013, INS
- Manual Pedologie - http://www.horticultura-bucuresti.ro/
- Piata serviciilor de acces la Internet - Raport realizat pentru ANCOM (Autoritatea Nationala pentru Administrare si Reglementare in Comunicatii)
- Proiectia principalilor indicatori economici si sociali in profil teritorial pana in 2015 (iunie 2012) - Comisia Nationala de Prognoza (CNP)
- Publicatia „Lungimea cailor de transport in 2012" – INS
- Rolul IMM-urilor in economia romaneasca, INS 2006-2009
- Starea de viabilitate a drumurilor judetene 2013 - Consiliile Judetene din Regiunea Nord-Est
- Sistemul Roman de Taxonomie a Solurilor (SRTS), Florea N., Munteanu I., Institutul National de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie si Protectia Mediului – ICPA Bucuresti, Ed. Sitech, Craiova, 2012
- Studiului de Fezabilitate „Dezvoltare si Modernizare a Aeroportului Iasi"
- Studiu EITO (European Information Technology Observatory)
- Studiul MEDIUS (2008-2011) - Agentia pentru Protectia Mediului Neamt
- Transportul aeroportuar de pasageri si marfuri – INS

Legislatie

- Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European si al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispozitii comune privind Fondul european de dezvoltare regionala, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurala si Fondul european pentru pescuit si afaceri maritime, precum si de stabilire a unor dispozitii generale privind Fondul european de dezvoltare regionala, Fondul social european, Fondul de coeziune si Fondul european pentru pescuit si afaceri maritime si de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului
- Regulamentul (UE, EURATOM) nr. 1311/2013 al Consiliului din 2 decembrie 2013 de stabilire a cadrului financiar multianual pentru perioada 2014 – 2020
- Regulamentul (UE) nr. 1299/2013 al Parlamentului European si al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind dispozitii specifice pentru sprijinul din partea Fondului european de dezvoltare regionala pentru obiectivul de cooperare teritoriala europeana
- Regulamentul (UE) nr. 1300/2013 al Parlamentului European si al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul de coeziune si de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1084/2006
- Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 al Parlamentului European si al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regionala si dispozitiile specifice aplicabile obiectivului referitor la investitiile pentru crestere economica si locuri de munca si de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006

- Regulamentul (UE) nr. 1304/2013 al Parlamentului European si al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul social european si de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1081/2006 al Consiliului
- Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European si al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurala acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurala (FEADR) si de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului
- Propunerea de regulament al Parlamentului European si al Consiliului privind orientarile Uniunii pentru dezvoltarea retelei Trans Europene de Transport
- Planul de amenajare a teritoriului national
- HG 852/2008 pentru aprobarea normelor si criteriilor de atestare a statiunilor turistice, cu modificarile si completarile ulterioare
- Hotararea Nr.971 din 05.10.2011 - pentru modificarea si completarea Hotararii Guvernului nr. 1.284/2007 privind declararea ariilor de protectie speciala avifaunistica ca parte integranta a retelei ecologice europene Natura 2000 in Romania
- HG 1016/2011 privind acordarea statutului de statiune balneara si balneoclimatica pentru unele localitati si areale care dispun de factori naturali de cura, cu modificarile si completarile ulterioare
- Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului national - Sectiunea a IV-a - Reteaua de localitati, cu modificarile si completarile ulterioare
- OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei si faunei salbatice
- Ordinul nr. 410/2008 pentru aprobarea Procedurii de autorizare a activitatilor de recoltare, capturare si/sau achizitie si/sau comercializare, pe teritoriul national sau la export, a florilor de mina, a fosilelor de plante si fosilelor de animale vertebrate si nevertebrate, precum si a plantelor si animalelor din flora si, respectiv, fauna salbatice si a importului acestora

Institutii, organizatii si companii

- Aeroportul International George Enescu Bacau - www.bacauairport.ro
- Autoritatea Nationala de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilitati Publice (ANRSC) - http://www.anrsc.ro/
- Autoritatea Nationala pentru Persoanele cu Handicap
- Banca Nationala a Romaniei – www.bnro.ro
- Camera de Comert si Industrie Iasi - http://www.cciasi.ro/
- Comisia Europeana http://www.ec.europa.eu
- Compania nationala de autostrazi si drumuri nationale din Romania (CNADNR) – www.cnadnr.ro
- Compania Nationala de cai Ferate CFR SA – www.cfr.ro
- Compania Nationala de Transport a Energiei Electrice Transelectrica – www.transelectrica.ro
- Autioritatile publice locale de la nivelul Judetelor, Municipiilor, Oraselor si Comunelor din Regiunea Nord-Est
- Consiliul National al Cercetarii Stiintifice din Invatamantul Superior (CNSIS)
- Directiile Generale de Asistenta Sociala si Protectia Copilului Judetene din regiune (DGASPC)
- Inspectoratele scolare judetene
- Institutul National de Statistica al Ucrainei - http://www.ukrstat.gov.ua/
- Institutul National de Statistica al Republicii Moldova - http://www.statistica.md/
- Ministerul Dezvoltarii Economice din Republica Transnistreana Moldoveneasca http://www.mepmr.org/
- Ministerul Culturii si Patrimoniului National – http://www.cultura.abt.ro/
- Ministerul Educatiei, Cercetarii, Tineretului si Sportului http://www.edu.ro/
- Ministerul Mediului si Schimbarilor Climatice - http://www.mmediu.ro/
- Ministerul Muncii, Familiei si Protectiei Sociale
- ONRC - Oficiul National al Registrului Comertului www.onrc.ro/
- Politia de Forontiera Romana - http://www.politiadefrontiera.ro/
- RegioTrans – www.regiotrans.ro

- Reteaua Nationala a Muzeelor din Romania – www.muzee.org
- Transferoviar Calatori - http://www.transferoviarcalatori.ro/
- UNESCO – Patrimoniul Mondial - http://whc.unesco.org/en/statesparties/ro

Altele

- Catalogul complet al firmelor active din Romania - www.listafirme.ro
- European External Action Service - http://eeas.europa.eu/
- Euroregiunea Eurocarpatica - http://www.tradecarp.com/
- Euroregiunea Prutul de Sus - http://www.cjbotosani.ro/portal/portal.html?pid=173
- Euroregiunea Siret-Prut-Nistru - http://www.euroregiune.org/
- Federatia Romana de Alpinism si Escalada - www.fralpinism.ro
- Forumul pasionatilor de trenuri din Romania - http://www.forumtrenuri.com/
- Portal dedicat iubitorilor de munte - www.carpati.org
- Portal dedicat turismului in Romania - www.ideal-travel.ro
- Portalul Parapantistilor din Romania - www.paraportal.eu
- Rarau climbing Open www.rarauclimbingopen.ro
- Whitewater Rafting & Kayaking Romania - www.whitewater.ro

Glosar de termeni

Glosar de termeni – PDR NORD-EST 2014-2020

A	
Acquis comunitar	Termenul acquis comunitar desemneaza totalitatea drepturilor si a obligatiilor comune care decurg din statutul de stat membru al Uniunii Europene. Incluzand, pe langa tratate, si actele adoptate de catre institutiile UE, acquis-ul comunitar este in continua evolutie.
Actiuni de dezvoltare locala plasate sub responsabilitatea comunitatii (CLLD/DLRC)	Instrument complementar altor forme de sprijinire a dezvoltarii locale, putand fi asociat unor interventii sectoriale sau integrate stabilite la nivel national sau regional - se mentioneaza ca acest tip de actiuni utilizabil la nivel subregional este bazat pe experienta initiative LEADER, care a devenit un element tot mai important al politicii de dezvoltare rurala si ca aceasta abordare de tip bottom-up (de jos-in-sus) presupune formarea unor Grupuri de Actiune Locala (GAL), formate din reprezentanti ai intereselor socio-economice locale ale sectoarelor public si privat.
Agentie pentru Dezvoltare Regionala	Organism neguvernamental, nonprofit, de utilitate publica, cu personalitate juridica, ce functioneaza in domeniul dezvoltarii regionale si care se organizeaza si functioneaza in conditiile Legii nr. 315/2004 privind dezvoltarea regionala in Romania, cu modificarile si completarile ulterioare. Conform prevederilor HG nr.457/2008, ADR-urile au fost desemnate Organisme intermediare pentru Programul Operational Regional.
Analiza SWOT (Puncte tari, Puncte slabe, Oportunitati, Amenintari)	Analiza SWOT este un instrument de planificare strategica folosit pentru a evalua punctele tari, punctele slabe, oportunitatile si amenintarile intr-un proiect sau intr-o actiune de afaceri. Aceasta analiza implica specificarea obiectivului actiunii sau proiectului si identificarea factorilor interni si externi favorabili si nefavorabili atingerii obiectivului respectiv.
Arie/sit	Zona definita geografic si delimitata spatial.
Arie contaminata (sit contaminat) istoric	Un amplasament contiguu (teren sau strat acvifer) pe care activitatile anterioare au determinat prezenta unor substante poluante in concentratii care prezinta sau pot prezenta un risc imediat sau pe termen lung pentru sanatatea umana sau mediu.
Arie de protectie speciala avifaunistica	Sit protejat pentru conservarea speciilor de pasari salbatice, in conformitate cu reglementarile comunitare.
Arie naturala protejata	Zona terestra, acvatica si/ sau subterana in care exista specii de plante si animale salbatice, elemente si formatiuni biogeografice, peisagistice, geologice, paleontologice, speologice sau de alta natura, cu valoare ecologica, stiintifica ori culturala deosebita, care are un regim special de protectie si conservare, stabilit conform prevederilor legale.
Arie speciala de conservare	Situl de importanta comunitara desemnat printr-un act statutar, administrativ si/sau contractual in scopul aplicarii masurilor de conservare necesare pentru mentinerea sau refacerea starii de conservare favorabila a habitatelor naturale si/sau a populatiilor speciilor pentru care situl este desemnat.
Asociatia de Dezvoltare Intercomunitara	Asocierea intercomunitara, realizata in conditiile legii, intre doua sau mai multe unitati administrativ-teritoriale limitrofe, reprezentate prin autoritatile administratiei publice locale, in scopul infiintarii, dezvoltarii, gestionarii si/sau exploatarii in comun a unor sisteme comunitare de utilitati publice si al furnizarii/prestarii de servicii de utilitati publice utilizatorilor pe raza teritoriala a unitatilor administrativ-teritoriale associate.
Axa Prioritara	Una dintre prioritatile strategice dintr-un program operational; cuprinde un grup de operatiuni legate intre ele si avand obiective specifice masurabile (Regulamentul Consiliului nr. 1083 din 2006).

B	
Bazin hidrografic	Suprafata totala de teren de pe care isi colecteaza apele (se dreneaza) un curs de apa si afluentii sai.
Beneficiar	Organismul, autoritatea, institutia sau societatea comerciala din sectorul public ori privat, unitatea administrativ-teritoriala, organismele prestatoare de servicii publice si de utilitate publica de interes local sau judetean, responsabile pentru initierea ori initierea si implementarea proiectelor aprobate spre finantare in cadrul programelor operationale.
Biodiversitate	Populatiile speciilor din ecosistemele terestre, marine, acvatice continentale si complexele ecologice.
C	
Capacitate administrativa	Abilitatile si competentele unei organizatii de a implementa un proiect, respectand cerintele de gestionare a Fondurilor Structurale. Capacitatea administrative se refera atat la beneficiarii finantarilor, cat si la autoritatile de management pentru programele operationale. Astfel, un beneficiar de fonduri nerambursabile trebuie sa demonstreze ca detine capacitatea necesara de a sustine si implementa proiectul propus. Capacitatea sa este data in principal de personal si instruirea acestuia, precum si de asigurarea co-finantarii. In mod similar, autoritatile de management care se ocupa de gestionarea programelor operationale trebuie sa aiba capacitatea administrativa de a implementa aceste programe in mod eficient.
Centre rezidentiale	Centrele rezidentiale reprezinta asezaminte in care serviciile sociale sunt acordate de personal calificat si care dispun de infrastructura adecvata furnizarii acestora; in centrele rezidentiale persoana este gazduita mai mult de 24 de ore (art. 12 alin 2 din Legea nr. 47 din 8 martie 2006, privind sistemul national de asistenta sociala).
Centrele sociale cu destinatie multifunctionala	Centre care pot acoperi o gama variata de servicii, care includ si servicii sociale primare, cu scopul de a ajuta persoanele in dificultate, incepand cu acceptarea lor in centru, pana la rezolvarea unor probleme specifice cu care acestea se confrunta, temporar, inclusiv prin organizarea unor ateliere de lucru pentru dezvoltarea deprinderilor de viata independente si a competentelor profesionale.
Centru urban	Orase/municipii cu peste 10.000 de locuitori, altele decat polii de crestere si polii de dezvoltare urbana.
Clustere	Concentrare geografica de firme interconectate, furnizori, institutii si organizatii conexe care creeaza sinergii conexe, directe si indirecte, intre ele.
Companie start-up	Companie nou creata care se afla in faza de cercetare-dezvoltare pentru piata.
Competitivitate	O economie competitiva este o economie cu o rata ridicata de crestere a productivitatii. Competitivitatea depinde de performantele industriei alimentate de IMM-uri. Pentru a fi competitiva, UE trebuie sa obtina rezultate mai bune decat concurentii sai in materie de cercetare si inovare, tehnologia informatiei si a comunicatiilor, antreprenoriat, concurenta, educatie si formare. Strategia de la Lisabona si-a propus sa transforme economia Europei in cea mai competitiva si dinamica economie din lume. Asadar, competitivitatea reprezinta una din principalele prioritati de pe agenda Uniunii Europene.
Concentratiile efective de substante poluante	Se exprima prin valoarea concentratiei maxime, care se inregistreaza la cel mai mic nivel (minima) si la cel mai mare nivel (maxima), la toate punctele de supraveghere din localitate.
Concentratiile medii anuale	Se calculeaza ca medie aritmetica a concentratiilor medii zilnice, iar variatia acesteia se exprima prin valoarea inregistrata la cel mai mic nivel (minima) si la cel mai mare nivel (maxima) la toate punctele de supraveghere din localitate.
Conservare in situ	Protectia si conservarea bunurilor patrimoniului natural in mediul lor de geneza, existenta si evolutie.

Conservare ex situ	Protectia si conservarea bunurilor patrimoniului natural in afara mediului lor de geneza, existenta si evolutie.
Consiliul pentru Dezvoltare Regionala	Organism regional deliberativ, fara personalitate juridica, care este constituit in baza Legii 151/1998 (ulterior modificata de Legea 315/2004) si functioneaza pe principii parteneriale la nivelul fiecarei regiuni de dezvoltare, in scopul coordonarii activitatilor de elaborare si monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regionala. Consiliul pentru Dezvoltare Regionala este alcatuit din: • presedintii consiliilor judetene ale regiunii de dezvoltare; • un reprezentant al consiliilor locale municipale, orasenesti si comunale din fiecare judet al regiunii.
Coridoarele pan-europene	Reprezinta un sistem de drumuri din Europa centrala si de est. Au fost stabilite la Conferinta a II-a pan-europeana privind transportul din Creta, in martie 1994, cu adaugiri in Conferinta a III-a din Helsinki, petrecuta in 1997. Astfel, independent de pozitia fizico-geografica a drumurilor care fac parte din aceasta structura, ele se mai numesc coridoare *cretane* sau *helsinkeze*.
D	
Densitatea populatiei	Numarul de persoane pe unitatea de suprafata de teren; de exemplu, numarul de persoane pe kilometru patrat.
Deseurile biodegradabile	Reprezinta deseurile de la populatie si cele rezultate din activitati comerciale care sufera descompunere anaeroba sau aeroba cat si deseurile alimentare si vegetale din parcuri, gradini, piete.
Dezvoltare durabila	Concept care defineste o forma de crestere economica prin care este asigurat un nivel corespunzator de bunastare nu numai pe termen scurt sau mediu, ci si pe termen lung. Dezvoltarea este durabila daca raspunde necesitatilor curente ale societatii, fara a pune in pericol perspectivele pentru generatiile viitoare.
Dezvoltarea regionala	Ansamblul politicilor autoritatilor administratiei publice centrale si locale, elaborate in scopul armonizarii strategiilor, politicilor si programelor de dezvoltare sectoriala pe arii geografice, constituite in "regiuni de dezvoltare", si care beneficiaza de sprijinul Guvernului, al Uniunii Europene si al altor institutii si autoritati nationale si internationale interesate.
Dezvoltare rurala	Concept ce sta la baza masurilor de crestere a nivelului de dezvoltare economica si sociala, de imbunatatire a condiotiilor de munca si de trai si de promovare a principiului de egalitate a sanselor in mediul rural. Sunt vizate: reconversia profesionala, cresterea numarului de locuri de munca, cresterea nivelului de siguranta si de calitate a produselor alimentare, modernizarea fermelor si asigurarea unor venituri adecvate si stabile pentru fermieri, rezolvarea problemelor ecologice.
Disparitati	Dezechilibre intre structuri teritoriale apartinand unei zone unice sau unor zone diferite, manifestate prin conditii de viata sau de munca inegale sau prin potentiale de dezvoltare economica diferite.
E	
E-sanatate	Utilizarea tehnologiilor informationale si de comunicatii in scopul eficientizarii si umanizarii serviciilor medicale si de sanatate publica, lichidarii inegalitatii in accesul la serviciile medicale, promovarii unui mod sanatos de viata si cresterea responsabilitatii fiecarui cetatean pentru propria sanatate, asigurarii accesului liber la informatiile cu caracter medical de interes public.
Ecosistemul	Ecosistemul (gr. oikos = casa; systema = sistem) este un sistem complex alcatuit din biocenoza (plante si animale) si biotop (un anumit mediu) intre care exista o permanenta interactiune. Ecosistemul poate fi definit ca fiind unitatea functionala de baza a naturii, a biosferei care cuprinde organismele si mediul inconjurator, legate printr-o multitudine de procese fizice, chimice si biologice.

Eurostat	Biroul oficial de statistica al UE. Eurostat furnizeaza informatii statistice institutiilor Uniunii Europene, specialistilor, jurnalistilor si publicului larg. In acelasi timp, Eurostat are misiunea de a coordona imbunatatirea sistemelor statistice din statele candidate la aderare si din statele mai putin dezvoltate.
Euroregiune	Structura teritoriala creata in scopul intensificarii cooperarii interregionale si transfrontaliere, prin realizarea unui spatiu coerent de dezvoltare economica, stiintifica, sociala si culturala. Obiectivul de baza este acela de a crea un sistem transfrontalier functional pe diferite domenii de activitate juxtapuse sau integrate.
Evaluarea calitatii apelor de suprafata	Consta in masurarea parametrilor fizico-chimici, biologici si bacteriologici stabilindu-se pana la ce nivel sunt respectate normele standard. In fiecare punct de masurare, apa este analizata dupa continutul materiei organice, toxice si in diversi germeni.
Evaluarea calitatii solurilor agricole	Consta in identificarea si carcterizarea factorilor care limiteaza capacitate productiva ale acestora.
F	
Fondurile comunitare	Sume provenite din asistenta financiara nerambursabila acordata Romaniei de Comunitatea Europeana.
Fondul de Coeziune (FC)	Instrument structural infiintat in 1993, cu scopul de a oferi ajutor financiar in domeniile mediu si infrastructura celor mai sarace state ale UE (statele cu un produs national brut sub 90% din media europeana), pentru a reduce decalajele de dezvoltare intre membrii Uniunii. Fondul de Coeziune finanteaza pana la 85% din cheltuielile eligibile ale proiectelor majore care implica infrastructura de mediu si transport. In Romania, Fondul de Coeziune finanteaza Programul Operational Sectorial pentru Transport si Programul Operational Sectorial pentru Mediu.
Fondul European pentru Dezvoltare Regionala (FEDR)	Fondul Structural care sprijina regiunile mai putin dezvoltate, prin finantarea de investitii in sectorul productiv, infrastructura, educatie, sanatate, dezvoltare locala si intreprinderi mici si mijlocii.
Fondul Social European (FSE)	Fondul Structural destinat politicii sociale a Uniunii Europene, care sprijina masuri de ocupare a fortei de munca si de dezvoltare a resurselor umane.
Fonduri publice	Sumele alocate din bugetul de stat, bugetele locale, bugetul asigurarilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetul trezoreriei statului, bugetele institutiilor publice autonome, bugetele institutiilor publice finantate integral sau partial din bugetul de stat, bugetul asigurarilor sociale de stat si bugetele fondurilor speciale, dupa caz, bugetele institutiilor publice finantate integral din venituri proprii, bugetul fondurilor provenite din credite externe contractate sau garantate de stat si ale caror rambursare, dobanzi si alte costuri se asigura din fonduri publice, bugetul fondurilor externe nerambursabile, credite externe contractate sau garantate de autoritatile administratiei publice locale, imprumuturi interne contractate de autoritatile administratiei publice locale, precum si din bugetele institutiilor publice finantate integral sau partial din bugetele locale.
Fonduri Structurale	Instrumente financiare (FEDR, FSE) prin care Uniunea Europeana actioneaza pentru eliminarea disparitatilor economice si sociale intre regiuni, in scopul realizarii coeziunii economice si sociale.
Formare profesionala continua	Educatia pe tot parcursul vietii. Ea are ca scop adaptarea si imbunatatirea cunostintelor si abilitatilor oamenilor, pentru ca acestia sa aiba sanse sporite de angajare.
Frecventa depasirii concentratei maxime admisibila	Reprezinta raportul dintre numarul valorilor medii zilnice situate peste valoarea concentratiei maxime admisibile (conform STAS 12574-87) si numarul total de valori medii zilnice calculate intr-un an exprimat in procente.
G	
GIS	Acronimul provenit de la Geographic Information System. Acest sistem e utilizat pentru a crea, stoca, a analiza si prelucra informatii distribuite

	spatial printr-un proces computerizat. Tehnologia GIS poate fi utilizata in diverse domenii stiintifice cum ar fi: managementul resurselor, studii de impact asupra mediului, cartografie, planificarea rutelor.
Grup de actiune locala (GAL)	Sunt entitati ce reprezinta parteneriate public – private, constituite din reprezentanti ai sectorului public, privat si civil, desemnati dintr-un teritoriu rural omogen, care vor trebui sa indeplineasca o serie de cerinte privind componenta, teritoriul acoperit si care vor implementa o strategie integrata pentru dezvoltarea teritoriului.
Grup-tinta	Indivizi, grupuri sau organizatii vizate de o strategie/un program/un proiect/o actiune. Un grup-tinta poate fi reprezentat de persoane de o anumita varsta, sex, stare civila (ex. adolescenti, femei, persoane singure etc.). Mai multe criterii pot fi utilizate simultan.
H	
Habitat natural	Arie terestra, acvatica sau subterana, in stare naturala sau seminaturala, ce se diferentiaza prin caracteristici geografice, abiotice si biotice.
I	
Impact	Rezultatul pe termen lung al implementarii unui program operational sau a unei axe prioritare a programului. In mod obisnuit, impactul se exprima in termenii schimbarilor din rata de ocupare/somaj, PIB, valoarea adaugata sau productivitatea in economie. Se pot defini doua concepte de impact: Impactul specific, ale carui efecte survin dupa trecerea unei anumite perioade de timp, dar care sunt totusi legate in mod direct de masurile luate si de beneficiarii directi. Impactul global, care are efecte pe termen lung, cu implicatii nu numai asupra beneficiarilor directi, ci si asupra unor categorii mai largi de populatie. De obicei, impactul nu se masoara la nivelul unei singure operatiuni.
Incluziunea sociala	Setul de masuri si actiuni multidimensionale din domeniile protectiei sociale, ocuparii fortei de munca, locuirii, educatiei, sanatatii, informarii si comunicarii, mobilitatii, securitatii, justitiei si culturii, destinate combaterii excluziunii sociale. Incluziunea sociala se refera la asigurarea accesului persoanelor defavorizate la locuri de munca si integrarea lor in societate. Printre categoriile considerate defavorizate se numara: persoanele cu dizabilitati, persoanele de etnie rroma, tinerii care parasesc institutiile de plasament, somerii de lunga durata, tinerii someri, persoanele cu un nivel scazut de scolarizare. Masurile de incluziune sociala se refera la sprijinirea accesului acestor persoane la un loc de munca ce le poate asigura existenta decenta, accesul la serviciile sociale si participarea la viata comunitatii. Prin masurile de incluziune sociala, persoanele din categoriile defavorizate primesc consiliere, instruire si participa la cursuri de calificare care le faciliteaza gasirea unui loc de munca si implicarea in activitati sociale.
Indicator	Prin definitie, un indicator foloseste la masurarea unui obiectiv ce urmeaza a fi atins, a unei resurse ce urmeaza a fi mobilizata, a unui efect ce va trebui obtinut, a unui nivel calitativ sau a unei variabile contextuale. Un indicator furnizeaza informatii cantitative, cu rolul de a ajuta factorii implicati in interventiile publice sa comunice, sa negocieze si sa ia decizii.
Indicele dezvoltarii umane	Este o masura comparativa a sperantei de viata, alfabetizarii, invatamantului si nivelului de trai. In acest fel, este folosit pentru a compara mai bine nivelul de dezvoltare a unei tari decat PIB-ul pe cap de locuitor, care masoara doar prosperitatea materiala si nu alti indicatori socio-economici.
Infrastructura	Ansamblul sistemelor, retelelor tehnice si instalatiilor aferente acestora, prezente la suprafeta solului, a apelor sau in subteran, care asigura accesul, transportul si transmiterea intre diferite puncte ale elementelor componente care intervin in derularea activitatilor social-economice.

	Include: sistemul cailor de comunicatii, sistemul energetic, sistemul de telecomunicatii, sistemele de alimentare cu apa, energie termica etc.
Infrastructura sociala	Se refera la institutii care, prin serviciile de care le ofera, raspund unor nevoi sociale ale individului (educatie, asistenta sociala etc.): spitale, clinici, scoli, licee, facultati, gradinite, azile, camine pentru batrani, centre de plasament pentru copii, centre sociale etc.
Incubare	Un proces de sprijin al unei afaceri care sustine dezvoltarea unei companii start-up prin asigurarea de spatiu si de servicii antreprenorilor.
Intreprinderi mici si mijlocii	Intreprinderi cu cel mult 250 de angajati (prin contract sau sezonieri), cu o cifra de afaceri de pana la 40 milioane euro pe an si independente fata de marile societati comerciale.
ITI - Investitiile teritoriale integrate	Instrumente de dezvoltare teritoriala care presupun existenta unei strategii de dezvoltare teritoriala integrata aferenta unui teritoriu desemnat, a unui set de actiuni care pot fi puse in aplicare pentru atingerea obiectivelor stabilite prin strategia de dezvoltare teritoriala integrata, si a unor mecanisme de guvernanta pentru gestionarea investitiilor teritoriale integrate. ITI poate acoperi diferite tipuri de orase si zone urbane, astfel cum sunt definite de catre statele membre, acest instrument permite finantarea actiunilor integrate de la nivel de cartier sau sector pana la zone functionale cum ar fi regiunile urbane sau zonele metropolitane, inclusiv zonele rurale invecinate.
L	
Localitate din mediul rural (comuna)	Unitate administrativ – teritoriala de baza care cuprinde populatia rurala reunita prin comunitatea de interese si traditii, alcatuita din unul sau mai multe sate, in functie de conditiile economice, social – culturale, geografice si demografice (conform prevederilor anexei nr. I din Legea nr. 351/6.07.2001, cu modificarile si completarile ulterioare).
Localitate din mediul urban (oras)	Unitate administrativ – teritoriala de baza alcatuita fie dintr-o singura localitate urbana, fie din mai multe localitati, dintre care cel putin una este localitate urbana (conform prevederilor anexei nr. I din Legea nr. 351/6.07.2001, cu modificarile si completarile ulterioare).
Lucrari de modernizare	Lucrari fizice exprimate cantitativ, calitativ si valoric, pentru ridicarea nivelului performantelor prevazute initial.
Lucrari de reabilitare	Lucrari fizice exprimate cantitativ, calitativ si valoric, pentru readucerea acestora la nivelul tehnic prevazut de reglementarile tehnice in vigoare, pentru categoria de incadrare a lor.
M	
Mediu construit / antropic	Reprezinta categoria care cuprinde toate terenurile ocupate de cladiri, drumuri, exploatari miniere, cariere etc., inclusiv spatiile auxiliare ale acestora, destinate deliberat activitatilor umane. Sunt incluse, de asemenea, anumite tipuri de spatii deschise care sunt legate strans de aceste activitati, cum ar fi: depozitele de deseuri, terenurile virane din zona construita, parcuri si gradini orasenesti.
Mediu rural	Localitati de rang IV si V (sate resedinta de comuna, sate componente ale comunelor si sate apartinand municipiilor sau oraselor), conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului national, cu modificarile si completarile ulterioare.
Mediu urban	Localitati de rang 0, I, II si III (capitala, municipii, orase), conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului national, cu modificarile si completarile ulterioare.
Microintreprindere	Conform Legii nr. 346/2004 privind stimularea infiintarii si dezvoltarii IMM,cu modificarile si completarile ulterioare,microintreprinderile au pana la 9 salariati si realizeaza o cifra de afaceri anuala neta sau detin active totale de pana la 2 milioane de euro, echivalent in lei.
Monumente ale naturii	Arii naturale protejate al caror scop este protectia si conservarea unor elemente naturale cu valoare si semnificatie ecologica, stiintifica, peisagistica deosebite, reprezentate de specii de plante sau animale salbatice rare, endemice sau amenintate cu disparitia, arbori seculari, asociatii floristice si faunistice, fenomene geologice, pesteri, martori de

	eroziune, chei, cursuri de apa, cascade, si alte manifestari si formatiuni geologice, depozite fosilifere, precum si alte elemente naturale cu valoare de patrimoniu natural prin unicitatea sau raritatea lor.
Monumente istorice	Bunuri imobile, constructii si terenuri situate pe teritoriul Romaniei sau in afara granitelor, proprietati ale statului roman, semnificative pentru istoria, cultura si civilizatia nationala si universala. Monumentele istorice fac parte integranta din patrimoniul cultural national si sunt protejate prin lege. Monumentele istorice sunt bunuri imobile situate suprateran, subteran sau subacvatic.
N	
Nomenclatorul Unitatilor Statistice Teritoriale (NUTS)	Sistem de clasificare a regiunilor din Uniunea Europeana, folosit de Comisia Europeana, conform Reglementarii CE nr. 1059/2003 privind stabilirea Nomenclatorului Unitatilor Statistice Teritoriale. Este organizat pe sase nivele teritoriale; NUTS II este nivelul statistic acceptat pentru dezvoltarea regionala. NUTS V este nivelul unitatilor administrativ teritoriale de baza: comuna, oras, municipalitate etc. Romania are 8 zone de tip NUTS II (regiunile de dezvoltare, cu populatie cuprinsa intre 800 000 si 3 000 000 locuitori) si 42 de zone de tip NUTS III (judetele).
Numar mediu de salariati	Numarul mediu de salariati acopera personalul permanent, cel cu jumatate de norma si cel temporar si include: salariatii, persoanele care lucreaza pentru intreprindere (fiind subordonate ei si care sunt considerate ca angajati, prin legislatia nationala), proprietarii-administratori, parteneri angajati in activitatile obisnuite ale intreprinderii si care beneficiaza de avantaje financiare din partea intreprinderii. Ucenicii sau elevii si studentii implicati in programe de instruire profesionala, avand contracte de ucenicie sau de instruire profesionala, precum si salariatii care se afla in concediu de maternitate sau parental nu sunt inclusi in numarul de angajati.
O	
ONG (organizatie neguvernamentala)	Persoane juridice de drept privat: asociatii sau fundatii non-profit care actioneaza in beneficiul public general sau comunitar, sau/si in beneficiul personal nepatrimonial al membrilor. Domeniile considerate de interes general sunt: dezvoltarea economica, social si culturala, apararea drepturilor si libertatilor omului, promovarea sanatatii, educatiei, stiintei, artelor, traditiilor, culturii, conservarea monumentelor culturale, asistenta sociala pentru copii, saraci, persoane defavorizate, varstnici, protectia mediului, sprijinirea sportului, a religiei etc. Prin interes comunitar se intelege interesul unui grup la nivel de cartier, oras, sau pe criterii de orientare religioasa, profesionala etc. Partidele politice, sindicatele, cultele religioase nu intra in categoria ONG-urilor. ONG-urile au un scop si un set de obiective, statut si regulamente interne de functionare. Pot realiza unele venituri din activitati de tip economic, dar acestea trebuie investite pentru a finanta activitatile organizatiei.
P	
Parc industrial	O zona delimitata in care se desfasoara activitati economice, de cercetare stiintifica si/sau de dezvoltare tehnologica in vederea valorificarii potentialului uman si material al zonei.
Parcuri nationale	Zone naturale, de importanta nationala sau internationala, protejate impotriva interventiilor sau instalarii oamenilor si unde speciile de fauna si flora constituie subiect de mare interes stiintific, educativ, recreativ sau estetic, in care exploatarea resurselor naturale este prohibitiva.
Parcuri naturale	Arii naturale protejate, al caror scop este protectia si conservarea unor ansambluri peisagistice in care interactiunea activitatilor umane cu natura, de-a lungul timpului, a creat o zona distincta, cu valoare semnificativa peisagistica si culturala, deseori cu o mare diversitate biologica.

Parc stiintific si tehnologic	Parc de activitati care reuneste activitatile de invatamant superior, cercetare si dezvoltare - ca un spatiu fizic sau cibernetic gestionat de catre specialisti al carui scop principal consta in cresterea competitivitatii comunitatii careia ii apartine (teritoriu sau zona de influenta) prin promovarea culturii calitatii si inovatiei in cadrul intreprinderilor sale si in cadrul institutiilor bazate pe cunoastere care ii sunt asociate. Pentru aceasta, un parc stiintific trebuie sa stimuleze si sa gestioneze transferul cunostintelor si tehnologiilor intre universitati, institutiile de cercetare si dezvoltare, intreprinderi si piata; sa faciliteze crearea si cresterea noilor companii axate pe inovatie prin intermediul incubatoarelor sau pepinierelor de intreprinderi si sa ofere alte servicii cu valoare adaugata ridicata; totul, intr-un cadru construit si amenajat de o inalta calitate.
Patrimoniul cultural	Este alcatuit din bunuri cu valoare deosebita sau exceptionala, istorica, arheologica, documentara, etnografica, artistica, stiintifica si tehnica, literara, cinematografica, numismatica, filatelica, heraldica, bibliofila, cartografica si epigrafica, reprezentand marturii materiale ale evolutiei mediului natural si al relatiilor omului cu acestea, ale potentialului creator uman si ale contributiei romanesti la civilizatia universala.
Patrimoniul Mondial UNESCO	Patrimoniul Mondial al UNESCO (UNESCO World Heritage List) include 851 de obiective. Acestea fac parte din mostenirea culturala si naturala pe care Comitetul Patrimoniului Mondial (World Heritage Committee) o considera ca avand o valoare universala remarcabila. Patrimoniul UNESCO include 660 de obiective culturale, 166 naturale si 25 mixte, in 141 de state. Obiectivele din Romania aflate pe lista UNESCO sunt: bisericile cu picturi murale din nordul Moldovei, Manastirea Horezu, satele cu biserici fortificate din Transilvania, cetatile dacice fortificate din Muntii Orastiei, centrul istoric din Sighisoara, ansamblul de biserici din lemn din Maramures, Rezervatia Biosferei Delta Dunarii.
Patrimoniul natural	Ansamblul componentelor si structurilor fizico-geografice, floristice, faunistice si biocenotice ale mediului natural a caror importanta si valoare ecologica, economica, stiintifica, biogena, sanogena, peisagistica, recreativa si cultural-istorica au o semnificatie relevanta sub aspectul conservarii diversitatii biologice floristice si faunistice, al integrarii functionale a ecosistemelor, conservarii patrimoniului genetic, vegetal si animal, precum si pentru satisfacerea cerintelor de viata, bunastare, cultura si civilizatie ale generatiilor prezente si viitoare.
Plan de Dezvoltare Regionala	Planul de Dezvoltare Regionala este principalul instrument de planificare strategica multianuala a unei regiuni de dezvoltare. Planul de Dezvoltare Regionala contine profilul economic si social al regiunii de dezvoltare, strategia de dezvoltare regionala prioritatile si masurile de dezvoltare regionala, luand in considerare toate sursele de finantare: buget de stat, bugete locale, surse private, sprijinul financiar al UE, precum si alte fonduri externe rambursabile sau nerambursabile.
Planuri de mobilitate urbana durabila	Reprezinta un plan strategic, care se cladeste pe practicile de planificare existente, acordand atentia cuvenita principiilor de integrare, participare si evaluare pentru a satisface nevoile de mobilitate ale oamenilor de azi si de maine, pentru o mai buna calitate a vietii din orase si imprejurimi.
Plan integrat de dezvoltare urbana	Document de planificare a dezvoltarii la nivelul unui oras/municipiu - pol de dezvoltare urbana, plan care se implementeaza prin proiectele individuale identificate in planul de actiune.
Planul National de Dezvoltare (PND)	Documentul de planificare strategica si programare financiara multianuala, care are ca scop sa orienteze si sa stimuleze dezvoltarea economica si sociala a tarii pentru atingerea obiectivului de realizare a coeziunii economice, sociale si teritoriale. Romania, ca si noile state membre din Uniunea Europeana, a fost solicitata de Comisia Europeana sa elaboreze Planuri Nationale de Dezvoltare pentru accesarea fondurilor de preaderare de tip structural (Phare, Ispa si Sapard) si, ulterior aderarii, pentru accesarea instrumentelor structurale (fonduri structurale si de coeziune).

Pol de crestere	Orase care au legaturi socio-economice intense cu zonele inconjuratoare si care actioneaza ca centre de dezvoltare, avand capacitatea de a iradia dezvoltare in intreaga regiune. Polii urbani de crestere prezinta oportunitati economice si de angajare pentru oamenii si comunitatile din zonele invecinate: Iasi, Constanta, Ploiesti, Craiova, Timisoara, Cluj-Napoca, Brasov.
Politica de dezvoltare	Mijloace politico-administrative, organizatorice si financiare, utilizate in scopul realizarii unei strategii.
Poluare	Introducere nedorita de contaminanti intr-o componenta a mediului (aer, apa sau sol) care provoaca daune sau disconfort ecosistemului, in sensul afectarii sanatatii, supravietuirii sau a activitatilor sistemelor fizice, oamenilor sau altor organisme vii. Poluarea poate lua forma unui organism modificat genetic, a unei substante chimice sau energii, precum zgomot, caldura sau energie luminoasa ca urmare a activitatilor umane. Cand apare natural se considera contaminanti doar atunci cand depasesc valorile naturale de fond geochimic.
Poluarea atmosferica	Consta in modificarea compozitiei chimice a aerului datorata, in principal, proceselor industriale, producerii energiei electrice si termice si circulatiei autovehiculelor. Una din caracteristicile poluarii aerului in mediul urban consta in faptul ca poate varia considerabil nu numai de la o localitate la alta dar si in interiorul aceleiasi zone urbane.
Populatie ocupata	Conform metodologiei „Cercetarii statistice asupra fortei de munca in gospodarii”, toate persoanele de 15 ani si peste, care au desfasurat o activitate economica producatoare de bunuri sau servicii de cel putin o ora in perioada de referinta, in scopul obtinerii unor venituri sub forma de salarii, plata in natura sau alte beneficii.
Populatia ocupata civila	Toate persoanele care, in anul de referinta, au desfasurat o activitate economico-sociala aducatoare de venit, cu exceptia cadrelor militare si a persoanelor asimilate acestora) personal M.A.P.N, M.A.I, S.R.I, militari in termen), a salariatilor organizatiilor politice, obstesti si a detinutilor.
Potential turistic deosebit	Totalitatea obiectivelor naturale si construite existente intr-un anumit teritoriu, constituind elemente de mare atractivitate pentru diverse categorii de vizitatori si oportunitati pentru valorificare prin organizarea corespunzatoare a turismului.
Produsul intern brut (prescurtat PIB)	Principalul agregat macroeconomic al contabilitatii nationale care reprezinta rezultatul final al activitatii de productie din unitatile producatoare rezidente si care corespunde valorii bunurilor si serviciilor produse de catre aceste unitati pentru consumul final.
Programul National de Dezvoltare Rurala	Este documentul pe baza caruia poate fi accesat Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala si care respecta liniile directoare strategice de dezvoltare rurala ale Uniunii Europene.
Programul National de Dezvoltare a Infrastructurii	Este cel mai mare proiect de investitii in infrastructura publica din ultimii 20 de ani. PNDI corespunde angajamentelor din Programul de guvernare si obligatiile ce revin Romaniei prin Tratatul de Aderare la capitolul mediu. PNDI este compus din mai multe sub-programe gestionate de catre Ministerul Dezvoltarii Regionale si Turismului si Ministerul Mediului si Padurilor: 10.000 km drumuri judetene si de interes local, modernizarea satului romanesc, sistem de canalizare si epurare a apelor uzate, alimentare cu apa a localitatilor, programe multianuale de mediu si gospodarire a apelor.
Program Operational	Document prezentat de un stat membru si adoptat de Comisie care defineste o strategie de dezvoltare in conformitate cu un ansamblu coerent de prioritati, pentru a carui realizare se face apel la un Fond sau in cadrul obiectivului de convergenta, la Fondul de Coeziune si la FEDER.
Programul Operational Regional	Program care implementeaza elemente importante ale Strategiei Nationale de Dezvoltare Regionala a Planului National de Dezvoltare, contribuind, alaturi de celelalte programe operationale, la realizarea obiectivului Strategiei Nationale de Dezvoltare Regionala a PND si Cadrului National Strategic de Referinta, anume diminuarea disparitatilor

	intre regiunile de dezvoltare ale Romaniei.
R	
Raportul National al Dezvoltarii Umane	Raportul Dezvoltarii Umane (en. *Human Development Report*) este o publicatie anuala a Programului Natiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). Pentru Romania ultimul raport publicat a fost in anul 2007 – Promovarea dezvoltarii umane prin consolidarea incluziunii pe piata muncii din Romania. Acest ultim raport a avut la baza aceeasi tema ca si raportul publicat in 2005 "Guvernare locala si dezvoltare umana" care a promovat o serie de masuri al caror principal scop a fost de a crea o legatura mai eficienta intre guvernare si dezvoltare umana.
Reabilitarea termica	Ansamblu de operatiuni ce au ca scop imbunatatirea performantelor de izolare termica a elementelor de constructie care delimiteaza de exterior spatiile interioare incalzite si cresterea eficientei energetice a instalatiilor interioare de incalzire si de alimentare cu apa calda de consum. Se realizeaza in principal prin aplicarea de materiale termoizolante la peretii exteriori, planseul peste subsol si pe terase, precum si prin modernizarea instalatiilor de incalzire si preparare a apei calde de consum, inlocuirea ferestrelor si usilor cu altele mai performante energetic.
Regiuni de dezvoltare	Unitati teritorial – statistice, alcatuite din 4-7 judete prin asocierea libera a Consiliilor Judetene. Ele corespund nivelului NUTS II in Nomenclatorul Unitatilor Statistice Teritoriale (NUTS) ale EUROSTAT, pentru care se colecteaza date statistice specifice, in conformitate cu reglementarile EUROSTAT pentru teritoriile de nivel NUTS II. Regiune delimitata pentru a orienta politica regionala a guvernului, in sensul reducerii dezechilibrelor teritoriale majore intre ariile cele mai dezvoltate si ariile cele mai putin dezvoltate; in acelasi timp reprezinta cel mai bun cadru de implementare si evaluare a politicii de dezvoltare regionala.
Reteaua TEN-T	Reteaua trans-europena (TEN-T) urmareste crearea infrastructurii necesare functionarii optime a pietei interne comunitare, in stransa legatura cu realizarea obiectivelor strategiei Europa 2020 privind cresterea economica. Asigurand coeziunea teritoriala si sociala, politica retelelor trans-europene sprijina dreptul fundamental al fiecarui cetatean al Uniunii Europene de a circula liber in spatiul comunitar.
Risc	Probabilitatea aparitiei unor pierderi/pagube. Riscul este caracterizat prin probabilitate, expunere si vulnerabilitate. In practica, expunerea este adeseori incorporata in evaluarea consecintelor, ca urmare riscul se considera a avea doua componente – probabilitatea de a se produce un eveniment si consecintele (impactul).
Regional Statistical Yearbook	Document in care sunt descrise tendintele demografice regionale din Uniunea Europeana (EU).
Rezervatii ale biosferei	Zone destinate conservarii diversitatii si integritatii comunitatilor biotice animale si vegetale in ecosistemelor naturale si pentru protejarea diversitatii genetice a speciilor de care depinde evolutia viitoare. Acestea cuprind exemple reprezentative de biomuri naturale, comunitati unice avand caracteristici naturale de interes deosebit.
Rezervatii stiintifice	Zone rezervate protejarii naturii si mentinerii proceselor naturale, pentru a avea exemplare ale mediului natural reprezentative ecologic, disponibile pentru studii stiintifice.
Rezervatii naturale	Zone in care se asigura conditii naturale necesare protejarii speciilor semnificative la nivel national, comunitatilor biotice sau caracteristicilor fizice de mediu.
S	
Saracia	O viata lipsita de sansele de a trai in cadrul unui anumit standard minim de nivel de trai.
Saracia absoluta	Lipsa surselor necesare pentru satisfacerea nevoilor de subzistenta.

Saracia relativa	Situatia de deprivare relativa multipla, materiala, sociala, culturala, politica, de mediu fizic de viata.
Sit de importanta comunitara	Arie/sit ce contribuie semnificativ la mentinerea sau refacerea starii favorabile de conservare a habitatelor naturale si/sau a speciilor de interes comunitar asigurand coerenta retelei NATURA 2000.
Sit NATURA 2000	Conform prevederilor art.5 din OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei si faunei salbatice, cu modificarile si completarile ulterioare, situl Natura 2000 reprezinta o categorie de arie naturala protejata si poate fi formata din situri de importanta comunitara, arii speciale de conservare, arii de protectie speciala avifaunistica;
Societatea informationala	Societatea informationala sau societatea digitala este acea societate in care crearea, distributia, utilizarea informatiei are un impact semnificativ in mediul economic, politic, social, cultural etc.
Somer	Persoana care indeplineste cumulativ urmatoarele conditii: a) este in cautarea unui loc de munca de la varsta de minimum 16 ani si pana la indeplinirea, conditiilor de pensionare; b) starea de sanatate si capacitatile fizice si psihice o fac apta pentru prestarea unei munci; c) nu are loc de munca, nu realizeaza venituri sau realizeaza din activitati autorizate potrivit legii venituri mai mici decat indemnizatia de somaj ce i s-ar cuveni potrivit prezentei legi; d) este disponibila sa inceapa lucrul in perioada imediat urmatoare daca s-ar gasi un loc de munca; e) este inregistrata la Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca sau la alt furnizor de servicii de ocupare, care functioneaza in conditiile prevazute de lege.
Spor natural	Surplusul (sau deficitul) de nasteri asupra deceselor din cadrul unei populatii, intr-o anumita perioada de timp.
Statiune turistica balneara	Localitatea sau/si arealul care dispune de resurse naturale si antropice, evidentiate in Registrul patrimoniului turistic care indeplineste cumulativ, pentru una dintre categorii, criteriile prevazute in anexa nr. 1 din Hotararea nr.852/2008 fiind atestata ca statiune turistica conform anexei nr. 5 din Hotararea nr.852/2008, cu modificarile si completarile ulterioare, care dispune de resurse de substante minerale, stiintific dovedite si traditional recunoscute ca eficiente terapeutic, de instalatii specifice pentru cura si care are o organizare ce permite acordarea asistentei medicale balneare in conditii corespunzatoare avand statut de statiune balneara conform ordonantei nr. 109/ 2000, cu modificarile si completarile ulterioare.
Statiune turistica climatica	Localitatea sau/si arealul care dispune de resurse naturale si antropice, evidentiate in Registrul patrimoniului turistic care indeplineste cumulativ, pentru una dintre categorii, criteriile prevazute in anexa nr.1 din Hotararea nr. 852/2008 fiind atestata ca statiune turistica conform anexei 5 din Hotararea nr. 852/2008, cu modificarile si completarile ulterioare, care este situata in zone cu factori climatici benefici si are conditii pentru asigurarea mentinerii si ameliorarii sanatatii si/sau a capacitatii de munca, precum si a odihnei si reconfortarii avand statut de statiune climatica conform ordonantei nr. 109/ 2000 cu modificarile si completarile ulterioare.
Strategie de Dezvoltare Regionala 2014-2020	Document elaborat pentru fiecare regiune de dezvoltare, contine prioritati si masuri ce vor putea fi finantate din instrumente structurale prin Programul Operational Regional, Programe Operationale Sectoriale, Planul National Strategic pentru Dezvoltare Rurala, precum si din alte surse de finantare.
Strategia de la Lisabona	Strategia Lisabona, cunoscuta si drept Agenda Lisabona sau Procesul Lisabona, este un plan de actiune si dezvoltare, adoptat de statele membre ale Uniunii in 2000, menit sa transforme economia europeana in “Cea mai dinamica si competitiva economie din lume, bazata pe

	cunoastere, capabila de dezvoltare durabila, oferind locuri de munca mai multe si mai bune, cu o mai mare coeziune sociala si care respect mediul".
Strategia Nationala de Dezvoltare Regionala din PND	Cuprinde prioritatile de dezvoltare ale Romaniei la nivel national, regional si local si propune sustinerea acestora prin investitii publice concentrate, alocate pe baza de programe si proiecte. Strategia reflecta politica Romaniei de dezvoltare regionala, conform Legii dezvoltarii regionale (Legea nr. 315 din 2004, privind dezvoltarea regional in Romania, cu modificarile si completarile ulterioare) si procesul de descentralizare asa cum este detaliat in Legea Cadru privind Descentralizarea nr. 195 din 200628 precum si alte legi relevante. De asemenea, Strategia ia in considerare Orientarile Strategice de Coeziune ale UE pentru perioada 2007–2013 si Agenda Lisabona.
Structura populatiei	Repartitie pe grupe a unei populatii, in functie de diferitele ei caracteristici demografice, culturale si socio-economice.
Substantele poluante	Reprezinta acele substante rezultate in urma desfasurarii activitatii economice sau de trafic rutier, emise in atmosfera, care, datorita caracterului lor nociv, pot inrautatii calitatea aerului.
T	
Turism	Activitatile angajate de persoane in cursul voiajului sau sejurului lor in locuri situate in afara mediului rezidential, pentru o perioada de peste 24 ore sau de cel putin o noapte, fara a depasi un an, in vederea petrecerii timpului liber, pentru afaceri ori pentru alte motive, adica in alte scopuri decat prestarea unei activitati lucrative in locul de vizitare.
Turist	Orice persoana care se deplaseaza intr-un loc situat in afara resedintei obisnuite pentru o perioada mai mica de 12 luni si ale carei motive principale de calatorie sunt altele decat exercitarea unei activitati remunerate in locul vizitat.
U	
Unitate administrativ teritoriala	Comune, orase, municipii si judete (art.1, alin. (2) lit. i) din Legea administratiei publice locale nr. 215/ 2001 cu modificarile si completarile ulterioare.
V	
Valoarea adaugata bruta (VAB)	Soldul contului de productie si se masoara ca diferenta dintre valoarea bunurilor si serviciilor produse (evaluate la preturi de baza) si consumul intermediar (evaluat la preturile cumparatorului), reprezentand deci valoarea nou creata in procesul de productie.
Z	
Zona cu potential turistic complex si de mare valoare	Areal geografic delimitat teritorial, in care exista resurse deosebite ce pot genera dezvoltarea uneia sau mai multor activitati turistice si care contine in mod obligatoriu Parcuri nationale si Rezervatii ale Biosferei, si unele rezervatii si monumente ale naturii de interes national, valori de patrimoniu cultural de interes national, resurse balneare, muzee si case memorial.
Zona de dezvoltare durabila	Zona in care sunt permise activitati de investitii/dezvoltare, cu prioritate cele de interes turistic, dar cu respectarea principiului de utilizare durabila a resurselor naturale si de prevenire a oricaror efecte negative semnificative asupra biodiversitatii, in conformitate cu prevederile OUG nr.57/2007 cu modificarile si completarile ulterioare.
Zona defavorizata	Arie geografica strict delimitata teritorial, care indeplineste cel putin una dintre urmatoarele conditii: ponderea somerilor in totalul resurselor de munca ale zonei sa fie de cel putin trei ori mai mare decat ponderea somerilor in totalul resurselor de munca la nivel national, in ultimele 3 luni care preced luna intocmirii documentatiei de declarare a zonei defavorizate; este zona izolata lipsita de mijloace de comunicatie, iar infrastructura este slab dezvoltata.

Zona metropolitana	Centru mare urban, format dintr-o metropola mare si zona sa adiacenta de influenta. Unul sau mai multe orase din zona se constituie drept centrul de dezvoltare al intregii zone, care va purta, de obicei, denumirea celui mai important oras component.
Zona protejata	Unitate teritoriala naturala sau construita, delimitata geografic si/sau topografic, care cuprind valori de patrimoniu natural si/sau construit.
Zona rurala in care predomina factori favorizanti ai dezvoltarii	Spatii rurale in care gama mai larga de resurse naturale si o echipare mai buna au condus la dezvoltarea unor activitati neagricole si la multiplicarea surselor de venituri.
Zona rurala in care predomina factori restrictivi ai dezvoltarii	Spatii rurale dependente excesiv de agricultura, avand o echipare tehnica si sociala insuficienta, caracterizate prin izolare fizica.
Zona turistica	Unitate teritoriala delimitata, caracterizata printr-o mare complexitate de resurse turistice, care pot genera dezvoltarea unor variate forme de turism.
Zone urbane marginalizate	Marginalizarea urbana se manifesta prin concentrarea spatiala a populatiei deprivate in comunitati situate in anumite zone din interiorul asezarilor urbane. Dimensiunile cele mai pertinente, mai practice, mai masurabile si mai utile pentru definirea diferitelor tipuri de zone dezavantajate sunt: (1) Capitalul uman (adica educatie, sanatate si comportament demografic), (2) Ocuparea fortei de munca si (3) Calitatea locuirii. Pentru fiecare dintre aceste dimensiuni poate fi atribuit un set de indicatori pentru care exista date in recensamantul din 2011.